Håndbogsreol 2
ex 2

Behandling af personoplysninger

Betænkning afgivet af
udvalget om registerlovgivningen

Betænkning nr. 1345

1997

Betænkning nr. 1345 + bilagsdel

Købes hos boghandleren
eller hos Statens Information,
Publikationsafdelingen
Postboks 1103, 1009 København K
Tlf. 33 37 92 28
Fax. 33 37 92 80
E-post: sp@si.dk

170,- kr. inkl. moms

Tryk: Herrmann & Fischer A/S

ISBN 87-601-3133-0

INDHOLD SFORTEGNELSE

Indholdsoversigt **3**

Indholdsfortegnelse **5**

Kapitel 1: Indledning **13**

1. Udvalgets nedsættelse og kommissorium 13
2. *Sammensætning* 14
3. Udvalgets arbejde 16
4. Betænkningens opbygning 16

Kapitel 2: Resumé af betænkningens hovedafsnit **19**

Kapitel3: Direktiv 95/46/EF 31

1. Direktivets forhistorie 31
2. Direktivets indhold 31
2.1. Opbygning og formål 31
2.2 I hvilket omfang er Danmark bundet i forbindelse med gennemførelsen af direktivet? 32
2.3. Direktivets anvendelsesområde 34
2.4. Direktivets materielle regler 36
2.4.1. Direktivets kapitel 2 36
2.4.1.1. Materielle behandlingsregler 37
2.4.1.2. Den registreredes rettigheder 38
2.4.1.3. Fortrolighed og behandlingssikkerhed 40
2.4.1.4. Anmeldelse og tilgængelighed 41
2.4.2. Direktivets kapitel 3 42
2.4.3. Direktivets kapitel 4 42
2.4.4. Direktivets kapitel 5 43
2.4.5. Direktivets kapitel 6 43
2.5. Direktivets formelle regler 44
2.5.1. Gennemførelsesforanstaltninger m.v. 44
2.5.2. Ikrafttræden 44

Kapitel 4: Gældende ret 47

1. *Registerlovgivningens tilblivelse* 47
1.1. Lov om private registre m.v. 47
1.2. Lov om offentlige myndigheder registre 48
2. *Lov om offentlige myndigheders registre* 49
2.1. Anvendelsesområde 49
2.1.1. Organisatorisk afgrænsning - begrebet offentlig forvaltning 49
2.1.2. Edb-registre 51
2.1.3. Personoplysninger 52
2.1.4. Oplysninger om juridiske personer 53
2.1.5. Retsinformationssystemer 54
2.1.6. Massemediers informationsdatabaser m.v. 54
2.2. Registrering af oplysninger 55
2.3. Almindelige regler for videregivelse 57
2.3.1. Videregivelse af oplysninger til private 58
2.3.1.1. Videregivelse af oplysninger om rent private forhold (følsomme oplysninger) 58
2.3.1.2. Videregivelse af øvrige oplysninger 60
2.3.2. Videregivelse af oplysninger til andre offentlige myndigheder ... 60
2.4. Videregivelse af oplysninger fra sygehusregistre m.v. 61
2.5. Videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige 63
2.6. Registre oprettet i statistisk eller videnskabeligt øjemed 65
2.7. Samkøring 67
2.7.1. Begrebet samkøring 67
2.7.2. Formelle krav til samkøring - særligt om forskriftsfastsættelse... 68
2.7.3. Materielle regler i forbindelse med samkøring 69
2.8. Ajourføring, sletning og arkivering 71
2.9. Registerindsigt og meddelelse om optagelse i et register .....
2.9.1. Registerindsigt 72
2.9.2. Meddelelse om optagelse i et register 74
2.10. Fastsættelse af forskrifter for registre 74
2.10.1. Oprettelse og ibrugtagning af registre 75
2.10.2. Særligt om fælleskommunale registre 78
2.11. Anmeldelse af registre 79
2.12. Sikkerhedsbestemmelser 81
2.13. Tilsyn 85
2.13.1. Organisation 85

2.13.2. Kompetence ... 86
2.14. Bestemmelser om straf ... 88
3. Lov om private registre ... 89
3.1. Anvendelsesområde ... 89
3.1.1. Systematisk registrering ... 89
3.1.2. Personoplysninger ... 91
3.1.3. Oplysninger om juridiske personer ... 91
3.1.4. Registrering til brug for personalhistoriske undersøgelser eller udgivelse af almindelige opslagsværker ... 92
3.1.5. Registre oprettet i statistisk eller videnkabeligt øjemed ... 92
3.1.6. Massemediers informationsdatabaser m.v. ... 94
3.1.7. Manuelle arkiver over udklip fra offentliggjorte publikationer ... 95
3.1.8. Retsinformationssystemer ... 95
3.2. Almindelige regler for registrering ... 95
3.3. Almindelige regler for videregivelse ... 98
3.4. Registrering og videregivelse af oplysninger om personnumre ... 100
3.5. Registrering af telefonnumre ... 101
3.6. Samkøring ... 103
3.7. Videregivelse af oplysninger til brug ved markedsføring ... 104
3.8. Adresserings- og kuverteringsbureauer ... 105
3.9. Kreditoplysningsbureauer ... 108
3.10. Advarselsregistre ... 118
3.11. Virksomheder, der erhvervsmæssigt yder bistand ved stillingsbesættelse ("headhuntere") ... 119
3.12. Registrering og elektronisk databehandling i udlandet ... 120
3.13. Ajourføring, sletning og arkivering ... 121
3.13.1. Sletning af oplysninger, som er urigtige eller vildledende ... 121
3.13.2. Sletning af øvrige oplysninger samt ajourføring ... 122
3.13.3. Arkivering ... 123
3.14. Registerindsigt ... 123
3.15. Anmeldelses- og tilladelsesordninger ... 126
3.16. Sikkerhedsbestemmelser ... 127
3.17. Tilsyn ... 128
3.18. Bestemmelser om gebyr ... 130
3.19. Bestemmelser om straf ... 131
4. Lov om massemediers informationsdatabaser ... 132
4.1. Anvendelsesområde ... 133
4.1.1. Massemedier ... 133
4.1.2. Informationsdatabaser ... 134
4.2. Anmeldelsesordningen ... 135

4.3. Sikkerhedsbestemmelser ... 136
5. Registerlovgivningens grænseflader til forvaltningsloven, offentlighedsloven og arkivloven ... 137
5.1. Indledning ... 137
5.2. Forholdet mellem lov om offentlige myndigheders registre og forvaltningsloven ... 137
5.2.1. Indledende bemærkninger ... 137
5.2.2. Reglerne om videregivelse ... 138
5.2.3. Reglerne om indsigt ... 141
5.3. Forholdet mellem lov om offentlige myndigheders registre og offentlighedsloven ... 143
5.3.1. Indledende bemærkninger ... 143
5.3.2. Reglerne om indsigt ... 143
5.4. Forholdet mellem lov om offentlige myndigheders registre og arkivlovgivningen ... 145
5.4.1. Lov om offentlige myndigheders registre ... 145
5.4.2. Arkivlovgivningen ... 145
5.4.2.1. Statslige registre ... 145
5.4.2.2. Kommunale registre ... 147
5.4.3. Sammenfatning vedrørende forholdet mellem lov om offentlige myndigheders registre og arkivlovgivningen ... 148
5.5. Forholdet mellem lov om private registre og arkivlovgivningen ... 149

Kapitel 5: Udvalgets generelle overvejelser ... 151

/. *Indledning* ... 151
2. Udvalgets stillingtagen til de enkelte dele i kommissoriet ... 152
2.1. Én eller to love? ... 152
2.2 Lovudkastets grænseflader til forvaltningsloven, offentlighedsloven og arkivloven ... 154
2.2.1. Indledende bemærkninger ... 154
2.2.2. Forholdet mellem lovudkastet og forvaltningsloven ... 158
2.2.2.1. Reglerne om videregivelse ... 158
2.2.2.2. Reglerne om indsigtsret ... 160
2.2.3. Forholdet mellem lovudkastet og offentlighedsloven ... 162
2.2.4. Forholdet mellem lovudkastet og arkivlovgivningen ... 164
2.3. Juridiske personer ... 167
2.4. Informationsteknologi ... 168
2.5. Økonomiske og administrative konsekvenser af lovudkastet ... 171

3.	*Udvalgets overvejelser vedrørende det udarbejdede lovudkast....*	*173*
3.1.	Generelle overvejelser	173
3.2.	Lovudkastets område	176
3.2.1.	Indledende bemærkninger	176
3.2.2.	Lovudkastets almindelige anvendelsesområde	176
3.2.2.1.	Organisatorisk afgrænsning	177
3.2.2.2.	Særligt vedrørende Folketinget m.v.	181
3.2.2.3.	Funktionel afgrænsning	182
3.2.3.	Lovudkastets område i øvrigt	182
3.2.3.1.	Behandlinger, der foretages for den offentlige forvaltning	183
3.2.3.2.	Behandlinger, der foretages for en privat dataansvarlig	185
3.2.4.	Undtagelser fra lovudkastets område?	187
3.2.4.1.	Hvilke offentlige dataansvarlige bør falde uden for lovudkastets område	187
3.2.4.2.	Hvilke private dataansvarlige bør falde uden for lovudkastets område	189
3.2.4.3.	Hvilke former for behandling bør undtages fra lovudkastets område?	190
3.3.	Lovudkastets definitioner	209
3.3.1.	Indledende bemærkninger	209
3.3.2.	De enkelte definitioner i lovudkastet	210
3.3.2.1.	Begrebet "personoplysninger"	210
3.3.2.2.	Begrebet "register"	213
3.3.2.3.	Begrebet "samtykke"	215
3.3.2.4.	Øvrige definitioner	216
3.4.	Lovudkastets geografiske område	217
3.4.1.	Artikel 4, stk. 1, litra a	219
3.4.2.	Artikel 4, stk. 1, litra b	222
3.4.3.	Artikel 4, stk. 1, litra c	223
3.5.	Lovudkastets regler om behandling af oplysninger	224
3.5.1.	Overvejelser om udfoimningen af reglerne	224
3.5.1.1.	Særligt om samkøring	227
3.5.2.	Udformningen af de generelle behandlingsregler	229
3.5.2.1.	Grundlæggende principper for behandling af oplysninger	230
3.5.2.2.	Nærmere betingelser for behandlingernes lovlighed	230
3.5.3.	Særlige former for behandling	240
3.5.3.1.	Behandling af oplysninger om strafbare forhold	240
3.5.3.2.	Behandling af oplysninger vedrørende administrative sanktioner eller civile retssager	246
3.5.3.3.	Behandling af oplysninger inden for sundhedsområdet	246

3.5.3.4.	Behandling af oplysninger i retsinformationssystemer	251
3.5.3.5.	Behandling af oplysninger i statistisk og videnskabeligt øjemed	252
3.5.3.6.	Behandling af oplysninger om personnummer	259
3.5.3.7.	Adresserings- og kuverteringsvirksomhed	267
3.5.3.8.	Behandling af oplysninger i markedsføringsøjemed	271
3.5.3.9.	Behandling af oplysninger om telefonnumre	275
3.5.3.10.	Kreditoplysningsområdet	277
3.5.3.11.	Overførsel af oplysninger til tredjelande	282
3.6.	Den registreredes rettigheder	291
3.6.1.	Den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede	293
3.6.1.1.	Indholdet af oplysningspligten	294
3.6.1.2.	Undtagelsesmuligheder	296
3.6.2.	Den registreredes indsigtsret	304
3.6.2.1.	Indholdet af indsigtsretten	304
3.6.2.2.	Undtagelsesmuligheder	307
3.6.3.	Den registreredes øvrige rettigheder	317
3.6.3.1.	Den registreredes indsigelsesret	317
3.6.3.2.	Berigtigelse, sletning og blokering	320
3.7.	Behandlingssikkerhed	323
3.7.1.	Behandling efter instruks fra den dataansvarlige	323
3.7.2.	Sikkerhedsbestemmelser	324
3.7.3.	Behandlingssikkerhed hos en databehandler	327
3.8.	Anmeldelse	329
3.8.1.	Indledende bemærkninger	329
3.8.2.	Behandlinger, der udføres for den offentlige forvaltning	330
3.8.2.1.	Kravet om politisk godkendelse	330
3.8.2.2.	Fastsættelse af forskrifter	331
3.8.2.3.	Afgivelse af udtalelser	334
3.8.2.4.	Særligt vedrørende fælleskommunale registre	334
3.8.2.5.	Forudgående anmeldelse samt undtagelse herfra	335
3.8.2.6.	Forudgående kontrol	338
3.8.3.	Behandlinger, der udføres for private dataansvarlige	340
3.8.3.1.	Forudgående anmeldelse samt undtagelse herfra	340
3.8.3.2.	Forudgående kontrol (tilladelse)	341
3.8.4.	Anmeldelsens genstand og indhold	342
3.8.4.1.	Anmeldelse af nye behandlinger	342
3.8.4.2.	Ændringer af igangværende behandlinger	345
3.8.5.	Behandlinger, der foretages for domstolene	345
3.8.6.	Behandlingernes offentlige tilgængelighed	347
3.8.7.	Særligt om edb-servicebureauer (databehandlere)	349

3.9.	Tilsyn. Organisation og virksomhed	349
3.9.1.	Indledende bemærkninger	349
3.9.2.	Datatilsynets uafhængighed	350
3.9.3.	Organisation	351
3.9.4.	Tilsynets virksomhed	356
3.9.4.1.	Generelt om Datatilsynets opgaver, beføjelser og pligter	357
3.9.4.2.	Fælles bestemmelser ii lovudkastet	359
3.9.4.3.	Særlige regler i forhold til offentlige myndigheder	362
3.9.4.4.	Særlige regler i forhold til private dataansvarlige	364
3.9.4.5.	Øvrige bestemmelser	368
3.9.4.6.	Koordinering mellem de nationale tilsynsmyndigheder	370
3.9.4.7.	Jurisdiktionskompetence og samarbejde med tilsyns-myndighederne i andre medlemsstater	371
3.9.5.	Tilsynet med domstolene	374
3.9.5.1.	Tilsynets organisation	374
3.9.5.2.	Tilsynetsmyndighedernes opgaver, beføjelser og pligter	381
3.10.	Retsmidler, ansvar og sanktioner	386
3.10.1.	Retsmidler	386
3.10.2.	Erstatningsansvar	387
3.10.3.	Strafansvar m.v.	388

Kapitel 6:	**Udvalgets lovudkast samt bemærkninger hertil**	391

1.	Udkast til lov om behandling af personoplysninger m.v.	391
2.	Bemærkninger til udkast til lov om behandling af person-oplysninger m.v.	421
3.	Udkast til lov om ændring af lov om offentlighed i for-valtningen og lov om massemediers informationsdatabaser	529
4.	Bemærkninger til udkast til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og lov om massemediers informationsdatabaser	531

KAPITEL 1

Indledning

1. Udvalgets nedsættelse og kommissorium

Justitsministeriets Udvalg om Registerlovgivningen blev nedsat den 15. april 1996.

Udvalgets opgaver er beskrevet således i kommissoriet:

> "Den generelle retlige regulering af spørgsmål om adgang til at registrere og videregive oplysninger om personer, virksomheder, foreninger m.v. er i dag indeholdt i lov om offentlige myndigheders registre og lov om private registre. Herudover er der i forvaltningsloven, lov om offentlighed i forvaltningen og arkivloven indeholdt bestemmelser, der regulerer personoplysninger, der ikke foreligger i elektronisk form, i den offentlige forvaltning. Det drejer sig bl.a. om bestemmelser om indsamling af oplysninger, aktindsigt og anden videregivelse af oplysninger samt tilgængelighed m.v. til arkivalier.
>
> De to registerlove blev vedtaget i deres oprindelige form i 1979 efter et omfattende udvalgsarbejde, der startede i 1970. Lovene er siden blevet revideret på en række områder i 1988, 1991 og 1994. Der har dog udelukkende været tale om justeringer, der ikke har medført afgørende ændringer i lovenes grundlæggende struktur.
>
> Lov om offentlige myndigheders registre gælder således i dag fortsat alene for edb-registre, der føres for den offentlige forvaltning, og som indeholder personoplysninger. Anvendelsesområdet for lov om private registre, der også omfatter visse manuelle registre, er ligeledes uændret.
>
> Begge love regulerer en række nærmere forhold omkring registrering og videregivelse m.v. af de oplysninger, der er omfattet af lovene, ligesom lovene indeholder bestemmelser om Registertilsynets beføjelser og virksomhed. Særligt i den offentlige lov er der tillige indeholdt en række formelle procedureregler omkring oprettelse og anmeldelse m.v. af registre i den offentlige forvaltning.
>
> I 1990 fremsatte EF-Kommissionen et forslag til Rådets direktiv om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger.
>
> Direktivet blev vedtaget den 24. juli 1995 efter at have været til 2. høring i Parlamentet. I direktivets artikel 32 er indeholdt en implementeringsfrist på 3 år fra direktivets endelige vedtagelse.
>
> Direktivet indeholder en lang række bestemmelser om behandling af personoplysninger, der finder sted under anvendelse af edb, samt i et vist omfang personoplysninger, der indgår i manuelle registre. Ved "behandling" i direktivets forstand forstås al form for behandling af personoplys-

ninger, herunder indsamling, registrering, videregivelse og samkøring m.v. Direktivet indeholder endvidere procedureregler vedrørende oprettelse af registre samt bestemmelser om nationale tilsynsmyndigheder.

I forlængelse af en rapport fra udvalget om "Informationssamfundet år 2000" er der af regeringen i marts 1995 tillige afgivet en redegørelse om "Informationssamfundet år 2000" og en IT-politisk handlingsplan for 1995.

I den IT-politiske handlingsplan er som Initiativ 8.1. omtalt spørgsmålet om revision af registerlovgivningen.

På denne baggrund - og henset til, at der mere generelt er et behov for at vurdere den gældende registerlovgivning i lyset af den tekniske udvikling - har Justitsministeriet fundet det rigtigst at nedsætte et udvalg, som skal udarbejde et forslag til en ny lovgivning om beskyttelse af personoplysninger m.v.

En ny lovgivning på dette område vil i sagens natur få indflydelse på store dele af samfundslivet.

Det er derfor Justitsministeriets opfattelse, at det lovforberedende udvalg skal sammensættes bredt.

Det er udvalgets opgave at overveje og vurdere, hvorledes en fremtidig lovgivning om behandling af personoplysninger m.v. bør udformes, således at der opnås den rette balance mellem på den ene side hensynet til at sikre borgernes privatliv og personlige integritet og på den anden side hensynet til at bevare og til stadighed udbygge en effektiv offentlig administration og et privat erhvervsliv, som ikke pålægges unødige byrder.

Udvalget skal i den forbindelse bl.a. overveje, om en sådan lovgivning mest hensigtsmæssigt kan udformes som én eller flere love, om en sådan lovgivning skal omfatte alle former for behandling af personoplysninger, uanset om behandlingen foretages manuelt eller ved hjælp af edb, om - og i hvilket omfang - man skal inddrage grænsefladerne til forvaltningsloven, offentlighedsloven og arkivloven, herunder om det må anses for mest hensigtsmæssigt at etablere én ny samlet lovgivning om behandling af personoplysninger i den offentlige sektor, om oplysninger om juridiske personer skal være omfattet, og om - og i hvilket omfang - vedkommende lovgivning skal omfatte nye informationsteknologiske fænomener såsom netværk og elektroniske opslagstavler m.v.

Udvalget skal på baggrund af dets overvejelser udarbejde et udkast til ny lovgivning på området.

Det forudsættes, at udvalget så præcist som muligt beskriver de økonomiske og administrative konsekvenser af udvalgets forslag.

Udvalget skal afslutte sit arbejde så vidt muligt senest den 1. juli 1997, således at der kan fremsættes lovforslag i folketingssamlingen 1997/98."

2. Sammensætning

Udvalget havde ved arbejdets afslutning følgende sammensætning:

Formand:

Landsdommer Bent Ove Jespersen
(Østre Landsret)

Øvrige **medlemmer:**

Sekretariats- og planlægningschef Anne-Lise Andersen
(Udpeget efter indstilling fra Erhvervsministeriet)
Professor, dr. jur. Mads Bryde Andersen
(Udpeget af Justitsministeriet)
Konsulent Christopher Arzrouni
(Udpeget efter indstilling fra Dansk Industri)
Professor, dr. jur. Peter Blume
(Udpeget af Justitsministeriet)
Centerchef Thomas Fjeldberg
(Udpeget efter indstilling fra Kommunernes Landsforening)
Advokat Janne Glæsel
(Udpeget efter indstilling fra Advokatrådet)
Afdelingschef Torsten Hesselbjerg
(Udpeget af Justitsministeriet)
Kontorchef Torben Jerlach
(Udpeget efter indstilling fra Indenrigsministeriet)
Konsulent Evelyn Jørgensen
(Udpeget efter indstilling fra LO)
Direktør Peter Lorentz Nielsen
(Udpeget efter indstilling fra Forskningsministeriet)
Underdirektør Jens Loft Rasmussen
(Udpeget efter indstilling fra Finansrådet)
Cand. mere. jur. Mette Reissmann
(Udpeget efter indstilling fra Forbrugerrådet)
Direktionssekretær Birgitte Sørensen
(Udpeget efter indstilling fra Amtsrådsforeningen)
Afdelingschef Lars Thygesen
(Udpeget efter indstilling fra Økonomiministeriet)
Vicedirektør Claus Tønnesen
(Udpeget efter indstilling fra Assurandør-Societetet)
Direktør Henrik Waaben
(Udpeget efter indstilling fra Registertilsynet)
Adm. direktør H.H.H. Østergaard
(Udpeget efter indstilling fra Finansministeriet)

Administrerende direktør H.H.H. Østergaard, Danmarks Hypotekbank, afløste i oktober 1996 fuldmægtig Birgitte Groes, Finansministeriet. I januar 1997 indtrådte konsulent Christopher Arzrouni, Dansk Industri, i udvalget og afløste herved juridisk konsulent, advokat Ole Grunnet-Jepsen, Dansk Industri, som medlem af udvalget. Endelig afløste centerchef Thomas Fjeldberg, Kommunernes Landsforening, i maj 1997 kontorchef Hans Sylvest, Kommunernes Landsforening.

Udvalgets sekretariat bestod ved betænkningens afgivelse af fuldmægtig Anja Bergman Pedersen, Registertilsynet og fuldmægtig Kristian Korfits Nielsen, Justitsministeriet.

Fuldmægtig Anja Bergman Pedersen afløste i august 1996 fuldmægtig Birgit Thostrup Christensen, Registertilsynet, som sekretær i udvalget.

3. Udvalgets arbejde

Udvalget har afholdt 15 møder, herunder et internatmøde af 2 dages varighed.

Udvalgets sekretariat deltog i august 1996 i et nordisk seminar i Oslo vedrørende revision af registerlovgivningen i de nordiske lande.

Herudover har udvalget i april 1997 afholdt møde med Dansk Journalistforbund, Dansk Dataforening, Dansk Detail Kreditråd, Handelskammeret og IT-Brancheforeningen, Post Danmark, Dansk Handel & Service, Foreningen af Danske Medicinfabrikker og RKI Kreditinformation A/S.

I løbet af udvalgsarbejdet har udvalget endvidere modtaget henvendelser fra en række organisationer, institutioner m.v. Dette gælder bl.a. Foreningen Dansk Møbelindustri, Arbejdsmarkedspensionsrådet, Den Kristelige Fagbevægelse, Danske Dagblades Forening, Kulturministeriet og Dansk Akademi for Stedbestemt Information.

4. Betænkningens opbygning

I kapitel 2 gives et resumé dels af de væsentligste problemstillinger, der er behandlet i betænkningens hovedafsnit (kapitel 5), dels af udvalgets hovedsynspunkter og forslag.

I kapitel 3 gives en kortfattet redegørelse for Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger.

I kapitel 4 er givet en beskrivelse af den gældende registerlovgivning, det vil sige lov om private registre m.v. og lov om offentlige myndigheders registre. Endvidere er der i kapitlet givet en beskrivelse af lov om massemediers informationsdatabaser, ligesom der er redegjort for grænsefladerne mellem på den ene side registerlovgivningen og på den anden side forvaltningsloven, offentlighedsloven og arkivlovgivningen. Gennemgangen af den nævnte lovgivning er sket med henblik på at afklare behovet for ændringer heri. Samtidig giver gennemgangen mulighed for at vurdere betydningen af de udarbejdede lovudkast i relation til den nuværende lovgivning.

I kapitel 5 redegøres for udvalgets generelle overvejelser vedrørende revisionen af registerlovgivningen. I tilknytning hertil redegøres der for udvalgets overvejelser vedrørende grænsefladerne mellem på den ene side udvalgets udkast til lov om behandling af personoplysninger m.v. og på den anden side forvaltningsloven, offentlighedsloven og arkivlovgivningen. Endelig er udvalgets overvejelser vedrørende den nuværende registerretlige regulering af mediernes forhold indeholdt i kapitlet.

Kapitel 6 indeholder udvalgets forslag til lov om behandling af personoplysninger m.v. samt udvalgets bemærkninger til dette forslag. Endvidere indeholder kapitlet udvalgets forslag til ændring af bestemmelsen i offentlighedslovens § 5, stk. 3, samt bemærkninger hertil. Endelig er der i kapitlet medtaget et forslag til ændringer af lov om massemediers informationsdatabaser samt bemærkninger hertil.

Der er i tilknytning til betænkningen udarbejdet en **bilagssamling.** Som *bilag 1 og 2 er* optaget uofficielle sammenskrivninger af lov om private registre og lov om offentlige myndigheders registre. Sammenskrivningerne er aftrykt fra Registertilsynets årsberetning 1996. Endvidere er som *bilag 3-6* gengivet anden relevant lovgivning, nemlig henholdsvis lov om massemediers informationsdatabaser, samt relevante bestemmelser i tinglysningsloven, forvaltningsloven og offentlighedsloven. Herudover er som *bilag 7* optrykt den officielle danske oversættelse af Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger. I *bilag 8 og 9* er gengivet henholdsvis den engelske og franske officielle oversættelse af direktivet. Som *bilag 10* er medtaget Europarådets konvention af 28. januar 1981 om beskyttelse af det enkelte menneske i forbindelse med elektronisk databehandling af personoplysninger (nr. 108). *Bilag 11* indeholder den danske oversættelse af henstilling 1/97 om databeskyttelseslovgivningen og medierne fra den arbejdsgruppe, som er nedsat i henhold til direktivets artikel 29. Som *bilag 12 og 13* er optrykt de lovudkast, som er indeholdt i henholdsvis den norske betænkning (NOU 1997:19, "Et bedre personvern") og den svenske betænkning (SOU 1997:39, "Integritet - offentlighet - informationsteknik"). I *bilag 14 og 15* er optrykt to opinionsundersøgelser vedrørende danskernes

holdning til brug af personnummer. Som *bilag 16* er gengivet Justitsministeriets notits af 10. september 1996 om udformningen af lovbestemmelser i tilknytning til gennemførelse af direktiver i dansk ret. *Bilag 17* indeholder Justitsministeriets notat af 9. juni 1997 om direktiv 95/46/EF og kreditoplysningsbureauers behandling af personoplysninger. I *bilag 18 er* Registertilsynets notits af 29. september 1997 om anmeldelsesordningen. Endelig er Registertilsynets notits af 28. oktober 1997 om visse særlige spørgsmål i forbindelse med behandlingen af personoplysninger på Internettet gengivet i *bilag 19.*

København, den 19. november 1997

Anne-Lise Andersen	Mads Bryde Andersen	Christopher Arzrouni
Peter Blume	Thomas Fjeldberg	Janne Glæsel
Torsten Hesselbjerg	Torben Jerlach	Bent Ove Jespersen (formand)
Evelyn Jørgensen	Peter Lorentz Nielsen	Jens Loft Rasmussen
Mette Reissmann	Birgitte Sørensen	Lars Thygesen
Claus Tønnesen	Henrik Waaben	H. H. H. Østergaard
		Anja B. Pedersen
		Kristian K. Nielsen

KAPITEL 2

Resumé af betænkningens hovedafsnit

Udvalget har fundet det hensigtsmæssigt i et indledende kapitel at give en kortfattet redegørelse for hovedpunkterne i udvalgets overvejelser og forslag.

Redegørelsen omhandler primært udvalgets generelle overvejelser, således som disse fremgår af betænkningens kapitel 5. Også indholdet af de lovudkast med tilhørende specielle bemærkninger, som er indeholdt i kapitel 6, afspejles dog i redegørelsen. Om de specielle bemærkninger til lovudkastene er der i øvrigt grund til mere overordnet at nævne, at disse - for at undgå gentagelser - i vid udstrækning er udformet således, at der med hensyn til de mere generelle synspunkter, der ligger bag udformningen af de enkelte bestemmelser, henvises til udvalgets generelle overvejelser.

Redegørelsen er bygget op på den måde, at der under hvert af de følgende punkter (1-3) gives en beskrivelse af de til nummereringen svarende afsnit i *kapitel 5.*

1. Udvalget har fundet det hensigtsmæssigt i et *indledende* afsnit at fremkomme med nogle få overordnede bemærkninger omkring det stillede kommissorium, herunder betydningen af at udvalget har til opgave at udarbejde et lovudkast, der implementerer Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger.

2. I det *andet* afsnit redegøres der for udvalgets stillingtagen til de enkelte dele i kommissoriet.

Udvalget har overvejet om den nuværende lovsystematik, hvorefter den offentlige forvaltnings forhold er reguleret i lov om offentlige myndigheders registre, og private virksomheders m.v. forhold er reguleret i lov om private registre, bør opretholdes. Dette kan udvalget ikke anbefale. I stedet bør den fremtidige lovgivning om behandling af personoplysninger m.v. udformes som én samlet lov. Denne lov bør ikke kun omfatte behandling af oplysninger i den offentlige forvaltning og hos private, men generelt gælde for behandling af oplysninger, uanset hvem behandlingen foretages for. Dog foreslås det, at den behandling af personoplysninger, der foretages for Folketinget eller

institutioner med tilknytning dertil, holdes uden for lovens område, jf. nærmere herom nedenfor i pkt. 3.2., hvor der også er redegjort for udvalgets overvejelser vedrørende spørgsmålet om fastlæggelsen af lovgivningens anvendelsesområde.

En stillingtagen til spørgsmålet, om - og i givet fald i hvilket omfang - man skal inddrage grænsefladerne til forvaltningsloven, offentlighedsloven og arkivlovgivningen, herunder om det må anses for mest hensigtsmæssigt at etablere én samlet lovgivning om behandling af personoplysninger i den offentlige sektor, er også indeholdt i afsnittet. Udvalget har ikke udarbejdet et udkast til én samlet lov om behandling af personoplysninger inden for den offentlige sektor. Udvalget har som udgangspunkt heller ikke fundet grundlag for at foreslå ændringer i forvaltningsloven, offentlighedsloven og arkivloven. Kun i relation til offentlighedsloven har udvalget ud fra lovtekniske hensyn fundet anledning til at foreslå ændringer. I øvrigt beskrives grænsefladerne mellem på den ene side del udarbejdede lovudkast om behandling af personoplysninger m.v. og på den anden side forvaltningsloven, offentlighedsloven og arkivlovgivningen. Lovgivningen må tage højde for den teknologiske udvikling hen imod digital sagsbehandling og arkivering, der er i gang i forvaltningen, således at der ikke skabes utilsigtede hindringer i udviklingen. Udvalget finder det derfor vigtigt, at de mest påtrængende spørgsmål vedrørende grænsefladerne mellem på den ene side lovudkastet og på den anden side offentlighedsloven og forvaltningsloven, herunder ikke mindst forholdet til forvaltningslovens bestemmelser om tavshedspligt og videregivelse, enten løses i forbindelse med gennemførelsen af lovgivningen om behandling af personoplysninger m.v. eller så vidt muligt i umiddelbar forlængelse heraf.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt oplysninger om juridiske personer bør omfattes af den fremtidige lovgivning, anbefales det, at sådanne oplysninger kun i begrænset omfang umiddelbart omfattes af lovgivningen. Under hensyn til den nuværende retstilstand finder udvalget således alene, at der er grund til at lade lovgivningen omfatte behandling af oplysninger om juridiske personer, som foretages for kreditoplysnings- og advarselsbureauer, samt mere specifikt videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige. I tilknytning hertil anbefales det, at der indsættes en bestemmelse i lovgivningen, der gør det muligt administrativt at inddrage oplysninger om juridiske personer under reguleringen, hvis der bl.a. i lyset af den teknologiske udvikling skulle vise sig at være behov herfor.

Også selve spørgsmålet om betydningen af den teknologiske udvikling, herunder fremkomsten af stadig flere - og nye - teknologiske medier, er blevet nærmere overvejet. Anvendelsesområdet for den kommende lovgivning om behandling af personoplysninger m.v. vil som anført nedenfor under pkt. 3.2. skulle fastlægges således, at det bl.a. omfatter behandling af personoplysninger, der helt eller delvis foretages ved hjælp af

elektronisk databehandling. Lovgivningen vil herved også skulle omfatte elektronisk behandling af personoplysninger i nye informationsteknologiske medier, såsom Internettet og World Wide Web (WWW). I lyset heraf har udvalget vurderet, hvorledes lovgivningen kan fremtidssikres på dette punkt. I den forbindelse er det endvidere overvejet, om der bør fastsættes særlige regler for visse former for informationsteknologiske medier. Udvalget har ikke fundet tilstrækkeligt grundlag for at foreslå sådanne regler, men har i stedet peget på en række særlige spørgsmål i relation til brugen af Internettet, som fortjener nærmere overvejelser.

I afsnittet er endelig indeholdt en kortfattet og helt overordnet beskrivelse af de økonomiske og administrative konsekvenser af det udarbejdede lovudkast.

3. I det *tredje og afsluttende* afsnit redegøres der for udvalgets overvejelser vedrørende det udarbejdede udkast til lov om behandling af personoplysninger m.v. samt - i begrænset omfang - for udvalgets overvejelser vedrørende forslaget til (enkelte) ændringer i lov om massemediers informationsdatabaser.

Afsnittet indledes med en beskrivelse af, hvilken betydning det har, at den lovgivning, som skal afløse den gældende registerlovgivning, skal baseres på en fællesskabsretlig retsforskrift (direktiv 95/46/EF).

Først redegøres der for, hvorledes selve implementeringen af direktivet bør finde sted. Det anbefales, at den fremtidige lovgivning om behandling af personoplysninger m.v. i vid udstrækning følger den systematik, som direktivet bygger på. Ligeledes anbefales det, at formuleringen af de enkelte bestemmelser i lovgivningen i vid udstrækning lægges tæt op ad direktivteksten. Der henvises nærmere til **pkt.** 3.1.

Herefter undersøges det i **pkt.** 3.2.-3.10., hvad indholdet af direktivet er, samt i hvilket omfang den gældende retstilstand kan og bør opretholdes. Denne undersøgelse, der i vid udstrækning danner grundlag for det udarbejdede udkast til lov om behandling af personoplysninger m.v., er koncentreret om følgende overordnede problemstillinger:

- Hvilke former for behandling af oplysninger skal være omfattet af lovgivningen; anvendelsesområdet (pkt. 3.2.).

- Hvilke definitioner skal der indsættes i lovgivningen (pkt. 3.3.).

- Hvad skal lovgivningens geografiske gyldighedsområde være (pkt. 3.4.).

- Hvornår vil det være lovligt at behandle oplysninger (pkt. 3.5.).

- Hvilke rettigheder skal registrerede personer have (pkt. 3.6.).

- Hvilke regler skal der gælde for sikkerheden omkring behandling af oplysninger (pkt. 3.7.).

- I hvilket omfang bør der påhvile de ansvarlige for behandlingen af oplysninger en pligt til at foretage anmeldelse heraf til vedkommende tilsynsmyndighed (pkt. 3.8.).

- Hvem skal føre tilsyn med overholdelsen af lovgivningens regler, og hvordan bør dette tilsyn udøves (pkt. 3.9.).

- Hvad bør der gælde med hensyn til registrerede personers retsmidler samt med hensyn til dataansvarliges erstatnings- og strafansvar (pkt. 3.10.).

Udvalgets overvejelser vedrørende ovennævnte problemstillinger kan i hovedtræk beskrives på følgende måde:

I **pkt.** 3.2. beskrives det, hvorledes lovens anvendelsesområde skal fastlægges. Dette gælder såvel i relation til spørgsmålet om lovgivningens organisatoriske område som i relation til spørgsmålet om det funktionelle anvendelsesområde for lovgivningen.

Med hensyn til *lovens almindelige anvendelsesområde* må dette - på baggrund af direktivets artikel 3, stk. 1 - fastlægges således, at det omfatter behandling af personoplysninger, som helt eller delvis foretages ved hjælp af elektronisk databehandling, samt ikke-elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register. Der vil herved ske en udvidelse af såvel den funktionelle som den organisatoriske afgrænsning af anvendelsesområdet for den gældende registerlovgivning. Funktionelt vil lovgivningen blive udvidet til at omfatte al form for elektronisk behandling af personoplysninger samt manuelle registre med sådanne oplysninger. I modsætning til i dag vil det dermed ikke længere være afgørende, om der er tale om et edb-register. Organisatorisk vil lovgivningen ikke blot omfatte behandling af personoplysninger i den offentlige forvaltning og hos private, men også den behandling, der foretages for domstolene. Inddragelsen af domstolene under lovgivningen er udtryk for en markant nyskabelse. Det er derfor overvejet, om - og i givet fald på hvilke punkter - der er behov for at fastsætte særlige regler for domstolenes virksomhed. Specielt for så vidt angår Folketinget og institutioner med tilknytning dertil finder udvalget af principielle grunde ikke anledning til at udtale sig nærmere om betydningen af det vedtagne direktiv. Udvalget har derfor i denne relation indskrænket sig til at bemærke, at Folketinget og institutioner med tilknytning dertil må antages at være omfattet af direktivet i det omfang, disse organers aktiviteter falder ind under fællesskabsrettens anvendelsesområde.

Fra lovens almindelige anvendelsesområde bør der efter udvalgets opfattelse gøres fravigelser af såvel udvidende som indskrænkende karakter. De indskrænkninger, som udvalget foreslår, har deres baggrund i det forhold, at direktivet ikke gælder for behandlinger, der bl.a. vedrører statens sikkerhed og statens aktiviteter på det strafferetlige område.

I lighed, med hvad der følger af lov om private registre, foreslås det, at lovgivningens område i et vist omfang bør omfatte systematiserede manuelle behandlinger, der foretages for private. Også visse manuelle behandlinger, som ikke betragtes som manuelle registre i direktivets forstand, foreslås således omfattet af lovgivningen. Endvidere bør lovgivningen som tidligere nævnt, ligesom det også er tilfældet i dag, i et vist omfang umiddelbart omfatte oplysninger om juridiske personer. I den forbindelse bør der ligeledes - således som det er tilfældet efter lov om offentlige myndigheders registre - gives mulighed for, at der administrativt kan træffes beslutning om, at lovgivningen skal omfatte behandling af oplysninger om juridiske personer.

Uden for lovgivningen bør i første række falde behandlinger, der foretages af fysiske personer med henblik på udøvelse af aktiviteter af rent privat karakter. Dette forslag er udtryk for en nyskabelse i forhold til den gældende registerlovgivning, hvorefter sådan behandling slet ikke kan finde sted. Som en nyskabelse foreslås endvidere, at behandling af oplysninger, som udelukkende sker med henblik på kunstnerisk eller litterær virksomhed, undtages fra lovgivningens regulering.

Derimod er der ikke enighed i udvalget med hensyn til, om efterretningstjenesterne fortsat bør undtages fra lovgivningen. *Et flertal* (17 medlemmer) finder ikke anledning til at foreslå ændringer i den nuværende ordning og anbefaler derfor, at efterretningstjenesterne holdes uden for den kommende lovgivning. Et *mindretal* (1 medlem) finder, at lovgivningen bør gælde for efterretningstjenesterne med de modifikationer, der følger af det særlige formål, som disse myndigheder har.

Et særligt spørgsmål, som udvalget - i lyset af det vedtagne direktivs artikel 9 - har overvejet, er, om den særlige ordning vedrørende mediernes forhold, som i dag er indeholdt i lovgivningen, kan opretholdes. I forlængelse heraf er det endvidere overvejet, om der i øvrigt er grund til at foretage ændringer i lovgivningen. Et *flertal* (14 medlemmer) i udvalget finder, at det er muligt inden for rammerne af direktivet, herunder dets artikel 9, at opretholde den gældende ordning vedrørende mediernes registre m.v. Dog må der som følge af direktivet foretages visse - mindre - ændringer i ordningen. Herudover kan flertallet tilslutte sig de forslag til ændringer i lov om massemediers informationsdatabaser, som et mindretal i udvalget finder, at der under alle omstændigheder bør gennemføres. Udover disse ændringer peger *mindretallet* (4 medlemmer) på en

række andre forhold, der bør gøres til genstand for overvejelser i forbindelse med en revision af lov om massemediers informationsdatabaser.

I **pkt.** 3.3. beskrives de forskellige definitioner, der er indeholdt i direktivets artikel 2. Ud fra EU-lovtekniske hensyn anbefales det,[1] at samtlige de i direktivet indeholdte definitioner indføjes i lovgivningen. Lovgivningen vil herved komme til at rumme definitioner på en række centrale databeskyttelsesretlige begreber, der ikke er indeholdt i den gældende registerlovgivning. Særligt begreberne "personoplysninger", "register" og "samtykke" er gjort til genstand for nærmere overvejelser i udvalget. Også betydningen af direktivets meget brede "behandlingsbegreb", som indebærer en markant ændring i forhold til den gældende registerlovgivning, er overvejet nærmere i udvalget. Udover de definitioner, som er indeholdt i direktivet, foreslås det, at der indsættes en definition på begrebet "tredjeland".

I **pkt.** 3.4. redegøres der for det geografiske område for lovgivningen. Afgørende for de regler, der foreslås indsat på dette område, er bestemmelserne i direktivets artikel 4, der stiller krav til den eksterritoriale gyldighed af lovgivningen. På denne baggrund er der foretaget en nærmere analyse af, hvad bestemmelserne i artikel 4, litra a-c, fører til.

I **pkt.** 3.5. beskrives de materielle behandlingsregler, som bør indsættes i lovgivningen. De foreslåede bestemmelser baserer sig i det væsentlige på den ordning, som er indeholdt i direktivets artikel 6-8.

På baggrund af direktivets artikel 6 foreslås det, at der i lovgivningen indsættes en række grundlæggende principper for behandling af oplysninger. Herudover bør der fastsættes nærmere regler for behandlingers lovlighed, og disse regler bør baseres på bestemmelserne i direktivets artikel 7 og 8. Dette gælder såvel med hensyn til kategorierne af oplysninger som med hensyn til de forskellige behandlingskriterier, der efter bestemmelserne skal gælde for henholdsvis almindelige (ikke-følsomme) oplysninger og særlige kategorier af oplysninger (følsomme oplysninger). Reglerne vil skulle gælde for enhver form for behandling, hvad enten der er tale om indsamling, registrering, samkøring, videregivelse etc. Under hensyn til samkøringens særegne karakter er der dog medtaget en særlig beskrivelse af lovudkastets betydning på dette punkt.

De generelle behandlingsregler, som - i lyset af direktivets artikel 6-8 - må indsættes i lovgivningen, bør efter udvalgets opfattelse suppleres af særlige regler om behandling af oplysninger på en række nærmere angivne områder. Der vurderes således at være behov for - ligesom i dag - at fastsætte særlige regler inden for kreditoplysningsområdet samt med hensyn til den virksomhed, som udøves af adresserings- og kuverterings-

bureauer. Vedrørende den sidstnævnte form for erhvervsudøvelse er der ikke enighed i udvalget om, i hvilken udstrækning behandling af oplysninger bør kunne finde sted. Et *flertal* (17 medlemmer) finder, at personoplysninger i videre udstrækning end i dag bør kunne anvendes med henblik på adresserings- og kuverteringsvirksomhed. Et *mindretal* (1 medlem) finder derimod, at den nuværende ordning i registerlovgivningen på dette punkt bør opretholdes.

Også med hensyn til behandling af oplysninger inden for sundhedssektoren, i statistisk eller videnskabeligt øjemed, samt for så vidt angår behandling af oplysninger om henholdsvis personnumre og telefonnumre, finder udvalget - i overensstemmelse med den gældende ordning - at der er behov for særlige regler. Med hensyn til de to sidstnævnte former for behandling er der dog ikke enighed i udvalget.

I relation til spørgsmålet om, i hvilke tilfælde der bør kunne foretages behandling af oplysninger om personnumre, består uenigheden i forhold til den private sektor. Et *flertal* (16 medlemmer) anbefaler, at det i videre udstrækning end i dag bør være muligt for private at foretage behandling af oplysninger om personnummer. Et *mindretal (2* medlemmer) kan ikke tiltræde dette og foreslår i stedet, at den nuværende ordning i lov om private registre opretholdes.

Også med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt der bør kunne ske automatisk registrering af, hvilke telefonnumre der er foretaget opkald til fra en offentlig myndigheds eller privat virksomheds telefoner, er der uenighed i udvalget. Et *flertal* (12 medlemmer) anbefaler, at det ligesom efter lov om private registre bør være forbudt for virksomheder m.v. at foretage sådan registrering, medmindre tilsynsmyndigheden har meddelt tilladelse hertil. Tilsvarende bør efter flertallets opfattelse gælde for offentlige myndigheder. Et *mindretal* (6 medlemmer) finder ikke, at der er grund til at videreføre den særlige telefonregel, som er indeholdt i lov om private registre, og kan derfor heller ikke tilslutte sig, at reglen udvides til også at gælde for offentlige myndigheder.

Udover de nævnte behandlingsformer vurderes der at være behov for at fastsætte særlige regler om behandling af oplysninger i forbindelse med førelse af retsinformationssystemer. Det skønnes endvidere hensigtsmæssigt, at der i lovgivningen indsættes særlige regler om behandling af oplysninger om strafbare forhold. Endelig foreslås det, at der - som en konsekvens af direktivets artikel 25 og 26 - indsættes særlige regler om overførsel af data til tredjelande.

I **pkt.** 3.6. redegøres der for, hvilke rettigheder der bør tillægges registrerede personer. Det anbefales, at fastlæggelsen af registrerede personers rettigheder sker ud fra reglerne i direktivets artikel 10-15. Det undersøges derfor nærmere, hvilke forpligtelser

der påhviler Danmark med hensyn til at sikre registrerede personer de i de nævnte artikler fastsatte rettigheder. I den forbindelse vurderes det også, hvilke muligheder der efter direktivet er for at gøre undtagelse fra de forskellige rettigheder, samt i hvilket omfang disse muligheder bør udnyttes.

På baggrund heraf anbefaler udvalget, at der i lovgivningen indsættes regler, hvorved der tillægges registrerede personer *ret* til at modtage underretning fra den dataansvarlige om, at der indsamles oplysninger om vedkommende, *ret* til indsigt i en række forhold i forbindelse med, at der foretages behandling af oplysninger om vedkommende, *ret* til på nærmere angivne områder at gøre indsigelse mod, at behandling finder sted, og *ret* til at få oplysninger, der er urigtige eller vildledende, berigtiget, slettet eller blokeret, samt i den forbindelse at få udvirket, at en tredjemand, hvortil oplysningerne om vedkommende er videregivet, underrettes herom.

I forhold til den gældende registerlovgivning er de foreslåede rettigheder udtryk for en styrkelse af den registreredes retsstilling. Med reglerne skabes der således større åbenhed omkring behandlingen af oplysninger, samtidig med at der tillægges registrerede personer en indsigelsesret over for nærmere bestemte former for behandlinger.

Udvalget finder ikke, at rettighederne skal tillægges registrerede personer i samtlige tilfælde, hvor behandling af oplysninger finder sted. Inden for rammerne af direktivet foreslås det således, at der gøres undtagelse på nærmere bestemte områder. Bl.a. foreslås det, at underretningspligten ikke skal gælde i de tilfælde, hvor underretning viser sig umulig eller uforholdsmæssig vanskelig, eller hvor registreringen eller videregivelsen af oplysninger er udtrykkeligt fastsat i lovgivningen. Hvor afgørende hensyn til offentlige eller private interesser, herunder til den registrerede selv, taler imod, bør der heller ikke påhvile de dataansvarlige en oplysningspligt over for registrerede personer. I sådanne tilfælde bør der ligeledes ikke være ret til indsigt. Nævnes kan også, at det med hensyn til behandling af oplysninger inden for domstolsområdet anbefales, at de nævnte rettigheder ikke skal gælde, hvis der er tale om en sag inden for det strafferetlige område.

Det skal bemærkes, at der ikke er enighed i udvalget i relation til spørgsmålet om, hvorvidt der bør kunne kræves betaling i forbindelse med meddelelse af indsigt. Et *flertal* (16 medlemmer) finder, at der i lovgivningen bør indsættes en bestemmelse, der giver mulighed for administrativt at fastsætte bestemmelser herom. Et *mindretal* (2 medlemmer) finder, at registrerede personers indsigtsret bør være omkostningsfri.

I **pkt.** 3.7. er det angivet, hvilke krav der bør stilles til behandlingssikkerheden. Disse krav er fastlagt på baggrund af direktivets artikel 16 og 17.

Det foreslås, at der udformes en ordning, hvorefter de overordnede rammer for behandlingssikkerheden fastlægges i loven. Da det efter udvalgets opfattelse ikke er praktisk muligt i loven at angive de sikkerhedsforanstaltninger, som skal iværksættes, foreslås det endvidere, at der til udfyldning af de overordnede regler i loven indsættes en bemyndigelse til justitsministeren til at fastsætte nærmere regler om sikkerhedsforanstaltningerne.

I **pkt.** 3.8. beskrives den af udvalget foreslåede anmeldelsesordning, herunder formålet med denne. Udvalget foreslår forskellige anmeldelsesordninger afhængig af, om der er tale om behandlinger, der foretages for den offentlige forvaltning eller for domstolene, eller om der er tale om behandlinger, der foretages for den private sektor.

De foreslåede anmeldelsesordninger rummer dog visse fællestræk. Efter ordningerne skal der således som udgangspunkt ske forudgående anmeldelse af behandling af oplysninger til vedkommende tilsynsmyndighed. Herfra gøres undtagelse med hensyn til nærmere bestemte former for behandlinger. For visse af de behandlinger, som skal anmeldes forudgående til tilsynsmyndigheden, foreskrives det, at der skal ske forudgående kontrol fra tilsynsmyndighedens side, før selve behandlingen kan iværksættes, det vil sige at behandlingen først kan iværksættes efter udtalelse/tilladelse fra tilsynsmyndigheden.

Fælles for de foreslåede anmeldelsesordninger er endvidere, at en anmeldelse mindst vil skulle indeholde de oplysninger, som er angivet i direktivets artikel 19. Herudover anbefales det, at en anmeldelse, uanset hvem den foretages for, skal indeholde enkelte yderligere oplysninger.

Med hensyn til den foreslåede anmeldelsesordning for den offentlige forvaltning er der navnlig grund til at pege på, at kravel: i den gældende registerlovgivning om politisk godkendelse ved oprettelsen af et register afskaffes. I stedet bør det være op til den enkelte forvaltningsmyndighed at bestemme, hvem der skal træffe beslutning herom. Kravet om udarbejdelse af registerforskrifter foreslås også afskaffet. Hvor der i dag skal udarbejdes forskrifter, skal der efter den foreslåede ordning ske anmeldelse til tilsynsmyndigheden, og i øvrige tilfælde bortfalder kravet om anmeldelse. Herved vil der ske en lettelse af de administrative byrder, der påhviler den offentlige forvaltning, idet der efter den foreslåede anmeldelsesordning ikke vil skulle foretages anmeldelse i samme udstrækning som efter den gældende ordning i lov om offentlige myndigheders registre.

For så vidt angår anmeldelsesordningen for domstolene finder udvalget efter at have overvejet forskellige løsningsmodeller, at anmeldelsesordningen for disse bør svare til,

hvad der anbefales i relation til den offentlige forvaltning.

Vedrørende den private sektor svarer den foreslåede anmeldelsesordning i det væsentlige til, hvad der følger af den gældende registerlovgivning.

I **pkt.** 3.9. er redegjort for, hvorledes tilsynet med behandling af oplysninger bør tilrettelægges. Dette gælder dels i relation til spørgsmålet om organisationen af tilsynet, dels med hensyn til spørgsmålet om tilsynets opgaver, det vil sige beføjelser og pligter.

I udvalget er der ikke enighed om, hvorledes tilsynet bør organiseres.

I relation til tilsynet med den offentlige forvaltning og den private sektor har udvalget overvejet, om den nuværende ordning, hvorefter tilsynet udøves af et sekretariat og et råd (Registertilsynet), bør opretholdes. Et *flertal* (10 medlemmer) kan anbefale dette, og foreslår i øvrigt, at tilsynet i den nye lov bør benævnes Datatilsynet. Et *mindretal* (5 medlemmer) anbefaler, at der indføres en ankenævnsmodel, bestående af et Datatilsyn (det nuværende sekretariat i Registertilsynet) og et ankenævn, hvortil Datatilsynets afgørelser kan indbringes. Som en konsekvens heraf foreslår dette mindretal, at det nuværende Registerråd nedlægges. Et *andet mindretal* (3 medlemmer) finder ikke grundlag for at tage stilling til spørgsmålet om, hvorledes tilsynet bør organiseres.

Vedrørende Datatilsynets opgaver skal disse fastlægges på baggrund af direktivets artikel 28. Under hensyn til denne bestemmelse foreslås det, at Datatilsynet tillægges kompetence til generelt at føre tilsyn med, at behandling af oplysninger sker i overensstemmelse med lovgivningen om behandling af personoplysninger m.v. Det anbefales således, at Datatilsynet af egen drift eller efter klage skal kunne iværksætte undersøgelse af, om en behandling af oplysninger er lovlig i henhold til den nævnte lovgivning. Datatilsynet bør derfor kunne kræve enhver oplysning, som er af betydning herfor, samt udføre inspektioner i samme omfang som efter den gældende registerlovgivning. Herved vil Datatilsynet bringes i stand til at gribe effektivt ind over for behandling af oplysninger, som sker i strid med lovgivningen, omend Datatilsynet ikke vil få inspektionskompetence på alle områder inden for den private sektor. I den forbindelse anbefaler udvalget, at Datatilsynet i forhold til den private sektor - ligesom efter lov om private registre - tillægges kompetence til at træffe bindende afgørelser om lovligheden af behandlingen. I forhold til den offentlige forvaltning bør Datatilsynet - ligesom det er tilfældet efter lov om offentlige myndigheders registre - som udgangspunkt alene kunne fremkomme med uforbindende udtalelser. I nærmere bestemte tilfælde vurderes det dog, at Datatilsynet også i forhold til den offentlige forvaltning bør kunne træffe bindende afgørelser. Dette bør efter udvalgets opfattelse kunne ske i videre udstrækning end i dag.

Ovennævnte anbefalinger vedrørende tilsynets opgaver svarer i det væsentlige til ordningen i den gældende registerlovgivning. Med den tilsynsmodel, som udvalget foreslår, lægges der dog også op til nyskabelser. Således foreslås det bl.a., at der i lovgivningen indsættes en bestemmelse, hvorefter Datatilsynet har pligt til at samarbejde med tilsynsmyndighederne i de øvrige medlemsstater. Det foreslås også, at Datatilsynet skal høres i forbindelse med udarbejdelsen af lovgivning m.v., der har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af oplysninger.

Med hensyn til tilsynet med domstolene finder *ci flertal* i udvalget (17 medlemmer), at dette bør udøves i domstolsregi. Flertallet anbefaler, at der gennemføres en ordning, der i det væsentlige svarer til den i tinglysningsloven indeholdte ordning vedrørende edb-tinglysningsregistre. Det anbefales således, at retspræsidenterne fører tilsyn med domstolenes behandling af oplysninger. I de tilfælde, hvor der er tale om udøvelse af judicielle funktioner, bør tilsynet dog udøves gennem egentlig domstolskontrol, det vil sige i form af indbringelse for de højere retsinstanser. Et *mindretal* (1 medlem) kan ikke tilslutte sig den af flertallet anbefalede tilsynsordning. I stedet foreslår mindretallet, at tilsynet med domstolsområdet udøves af det Datatilsyn (sekretariatet og rådet), som et flertal i udvalget peger på i relation til kontrollen med den offentlige forvaltning og den private sektor.

Med hensyn til tilsynets opgaver i forhold til domstolene foreslås det, at disse i det væsentlige bør svare til de opgaver, som overlades til Datatilsynet. Dog bør retspræsidenterne træffe bindende afgørelser.

I **pkt. 3.10.** er der endelig redegjort for, hvilke retsmidler der bør tilkomme registrerede personer, samt i hvilket omfang der bør påhvile dataansvarlige et erstatnings- og strafansvar. Disse spørgsmål er overvejet i lyset af direktivets artikel 22-24.

På baggrund af bestemmelsen i artikel 23 vil den dataansvarliges erstatningsansvar over for den registrerede skulle være et skærpet ansvar (præsumptionsansvar). Endvidere foreslår udvalget - bl.a. i lyset af artikel 24 -, at overtrædelse af lovgivningen skal kunne medføre strafansvar. I den forbindelse peges der på, at der, ligesom i dag, bør sondres mellem behandling, der foretages for henholdsvis offentlige myndigheder og private.

I øvrigt bemærker udvalget, at der - ligesom efter den gældende retstilstand - er mulighed for ved domstolene at få prøvet lovligheden af en behandling af oplysninger, jf.herved artikel 22. Der er derfor ikke foreslået bestemmelser herom.

KAPITEL 3

Direktiv 95/46/EF

1. Direktivets forhistorie

Det vedtagne direktiv om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (95/46/EF), som er gengivet i bilag 7 i bilagssamlingen, er resultatet af 5 års forhandlinger medlemsstaterne imellem.

Det oprindelige direktivforslag blev fremsat af Europa-Kommissionen i juli 1990 (EF-Tidende nr. C 277 af 5. november 1990, side 3 ff). Det Økonomiske og Sociale Udvalg udtalte sig om forslaget i april 1991 (EF-tidende nr. C 159 af 17. juni 1991, side 38 ff.), og året efter vedtog Europa-Parlamentet i marts måned en række ændringsforslag, i alt 95, til direktivforslaget (EF-tidende nr. C 94 af 13. april 1992, side 198 ff). Kommissionen omarbejdede derefter direktivforslaget, og fremkom i oktober 1992 med et revideret direktivforslag (EF-tidende nr. C 311 af 27. november 1992, side 30 ff).

Efter indgående og langvarige forhandlinger kunne Rådet i februar 1995 fastlægge en fælles holdning med henblik på vedtagelse af direktivet (EF-tidende nr. C 93 af 13. april 1995, side 1 ff). Den endelige vedtagelse af direktivet skete den 24. oktober 1995 (EF-tidende nr. L 281 af 23. november 1995, side 31 ff).

2. Direktivets indhold

2.1. Opbygning og formål

Direktivet er systematisk opbygget på samme måde som andre direktiver. Det indeholder således *dels* en række indledende betragtninger, i alt 72, hvoraf der kan udledes fortolkningsbidrag, *dels* en række materielle bestemmelser (artikler), i dette tilfælde om behandling af personoplysninger.

Hjemmelsgrundlaget for direktivet er traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab (EF-traktaten), særlig artikel 100 A. Der er således tale om et direktiv, der vedrører det indre marked.

Dette fremgår også klart af direktivets artikel 1. I denne bestemmelses stk. 1 siges således, at medlemsstaterne i overensstemmelse med direktivet skal sikre beskyttelsen af fysiske personers grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, især retten til privatlivets fred, i forbindelse med behandling af personoplysninger. Samtidig fremgår det af stk. 2, at medlemsstaterne ikke af grunde, der har forbindelse med den i stk. 1 foreskrevne beskyttelse, må indskrænke eller forbyde fri udveksling af personoplysninger mellem medlemsstaterne.

Også i de indledende betragtninger berøres spørgsmålet om direktivets formål. Det anføres således bl.a., at det indre markeds oprettelse og funktion indebærer fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital, hvilket forudsætter, at personoplysninger kan cirkulere frit fra én medlemsstat til en anden. I den forbindelse betones det dog, at det enkelte menneskes grundlæggende rettigheder skal beskyttes. Direktivet forudsætter således, at dets målsætning kan opfyldes ved, at der sker en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om beskyttelse af det enkelte menneskes rettigheder og frihedsrettigheder, navnlig retten til privatlivets fred, i forbindelse med behandling af personoplysninger. Efter en sådan indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger vil staterne nemlig ikke længere under henvisning til beskyttelsen af det enkelte menneskes rettigheder og frihedsrettigheder kunne hindre den frie udveksling af personoplysninger inden for Fællesskabets område. Det forudsættes dog i den forbindelse, at medlemsstaterne er overladt en manøvremargen ved gennemførelsen af direktivet. Det må derfor forventes, at der også efter gennemførelsen af direktivet i de enkelte medlemsstaters lovgivninger vil kunne forekomme forskelle landene imellem. Det bemærkes herved, at medlemsstaternes registerlovgivninger i dag er ganske forskellige. Dette uanset at medlemsstaterne har ratificeret Europarådets konvention nr. 108 af 28. januar 1981 om beskyttelse af det enkelte menneske i forbindelse med databehandling af personoplysninger.

2.2. I hvilket omfang er Danmark bundet i forbindelse med gennemførelsen af direktivet?

Harmonisering efter EF-traktatens artikel 100 A kan ske på forskellige måder. Traditionelt tales der om, at direktiver kan være udtryk for *totalharmonisering eller minimumsharmonisering*. Det skal understreges, at direktiver ofte ikke er udtryk for én af de to nævnte former for harmonisering. Det forekommer således hyppigt, at direktiver indeholder bestemmelser af såvel totalharmoniserende som minimumsharmoniserende karakter.

I det omfang det vedtagne direktiv er at anse for totalharmoniserende, vil dette indebære, at medlemsstaterne, herunder Danmark, på den ene side kun må tillade behandling

af personoplysninger, hvis direktivets betingelser herfor er opfyldt, og på den anden side ikke kan kræve, at strengere betingelser opfyldes for at behandling kan finde sted. I givet fald vil Danmark således ikke kunne foreskrive - eller opretholde - regler, som indebærer en bedre eller dårligere beskyttelse af fysiske personers integritet, end den, der følger af direktivets regler. Er der derimod alene tale om minimumsharmonisering, vil Danmark kunne opstille strengere krav til behandling af personoplysninger, end hvad der følger af direktivet.

Det fremgår ikke udtrykkeligt af direktivet, hvilken form for harmonisering der er tale om. Ved vurderingen heraf må karakteren af de enkelte bestemmelser i direktivet derfor undersøges.

Således som direktivet er affattet, synes der - i hvert fald på en række punkter - at være tale om en rammetekst, der fastlægger de almindelige principper for beskyttelse af personer i forbindelse med behandling af personoplysninger. Der henvises herved til, at dette synes forudsat i flere af direktivets indledende betragtninger. I betragtning 9 er således anført følgende:

> "med den ensartede beskyttelse, som vil følge af den indbyrdes tilnærmelse af de nationale lovgivninger, vil medlemsstaterne ikke længere under henvisning til det enkelte menneskes rettigheder og frihedsrettigheder, navnlig retten til privatlivets fred, kunne lægge hindringer i vejen for den frie udveksling af personoplysninger medlemsstaterne imellem; medlemsstaterne vil få en manøvremargen, som erhvervslivet og arbejdsmarkedets parter kan benytte sig af i forbindelse med direktivets gennemførelse; de vil således i deres nationale lovgivning kunne fastsætte de generelle betingelser for lovlig behandling af personoplysninger; medlemsstaterne skal derved tilsigte en forbedring af den beskyttelse, som deres nuværende lovgivning sikrer; inden for rammerne af denne manøvremargen og i overensstemmelse med fællesskabsretten kan der forekomme forskelle i gennemførelsen af direktivet, og dette kan få konsekvenser for udvekslingen af oplysninger såvel inden for den enkelte medlemsstat som på fællesskabsplan; "

Der kan endvidere bl.a. henvises til præamblens betragtning 8 og 22. Til støtte for det ovennævnte kan endvidere anføres, at visse af direktivets bestemmelser også efter deres eget indhold må antages at være minimumsbestemmelser i den forstand, at Danmark kan fastsætte regler, som giver registrerede personer en bedre beskyttelse af den personlige integritet, end hvad der følger af direktivet. Dette gælder eksempelvis bestemmelserne i artikel 10 og 11 om den registeransvarliges oplysningspligt, bestemmelsen i artikel 12, litra a, om den registreredes indsigtsret, samt bestemmelsen i artikel 14, stk. 1, litra, om den registreredes indsigelsesret.

Det må dog samtidig erkendes, at direktivet på andre punkter må antages at indeholde bestemmelser, som medlemsstaterne ikke kan fravige. Dette gælder eksempelvis for

størstedelen af reglerne i artikel 28 om tilsynsmyndigheden samt i et vist omfang for de materielle behandlingsregler i artikel 6-8.

På denne baggrund må direktivet antages at indeholde bestemmelser af både total- og minimumsharmoniserende karakter. I hvilket omfang direktivets bestemmelser måtte have en sådan udformning, at medlemsstaterne ikke er indrømmet et råderum i forbindelse med gennemførelsen, må derfor afklares for hver enkelt bestemmelse for sig.

2.3. Direktivets anvendelsesområde

Direktivet omhandler kun behandling af oplysninger om *fysiske personer*. Behandling af oplysninger om juridiske personer, såsom selskaber, foreninger, selvejende institutioner, fonde m.v., er således ikke reguleret i direktivet. Dette fremgår både af direktivets **titel,** af formålsbestemmelsen i artikel 1 og af den i artikel 2, litra a, indeholdte definition af begrebet "personoplysninger". Som det også anføres i betragtning 24, er direktivet dermed ikke til hinder for, at medlemsstaterne, herunder Danmark, fastsætter - eller bevarer - regler om beskyttelse af juridiske personer i forbindelse med behandlingen af oplysninger, som vedrører dem.

Af artikel 3, stk. 1, følger, at direktivet finder anvendelse på behandling af personoplysninger, der helt eller delvis foretages ved hjælp af edb, samt på ikke-elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register. Direktivet dækker således som udgangspunkt såvel elektronisk som manuel behandling af personoplysninger. Ikke-elektronisk (manuel) behandling af personoplysninger er dog kun reguleret af direktivet, hvis oplysningerne er eller vil blive indeholdt i et register.

Hvad der skal forstås ved "personoplysninger" er nærmere angivet i artikel 2, litra a. Heraf følger, at der skal være tale om oplysninger, som kan henføres til en identificeret eller identificerbar fysisk person. I hvilket omfang dette er tilfældet er nærmere angivet i præamblens betragtning 26.

Også begrebet "behandling", som er af central betydning ved fastlæggelsen af direktivets anvendelsesområde, er defineret i direktivet. Ved begrebet skal forstås enhver operation eller række af operationer - med eller uden brug af elektronisk databehandling - som personoplysninger gøres til genstand for, jf. artikel 2, litra b. Der angives i den forbindelse en række eksempler på sådanne operationer, herunder bl.a. indsamling, registrering, opbevaring, brug, videregivelse, overladelse, samkøring og sletning. Et tredje begreb, som er af stor betydning ved fastlæggelsen af direktivets anvendelsesområde, er begrebet "register", jf. artikel 2, litra c. Af denne bestemmelse følger, at der ved et register skal forstås enhver struktureret samling af personoplysninger, der er til-

gængelige efter bestemte kriterier, hvad enten denne samling er placeret centralt, decentralt eller er fordelt på et funktionsbestemt eller geografisk grundlag. Der er i præamblens betragtning 27 givet fortolkningsbidrag til afgrænsning af, hvornår der er tale om et manuelt register i direktivets forstand. Af betragtningen følger, at:

> "fysiske personer skal beskyttes såvel i forbindelse med elektronisk databehandling af oplysninger som i forbindelse med ikke-elektronisk behandling; omfanget af beskyttelsen må i praksis ikke afhænge af de anvendte teknikker, da der ellers vil være alvorlig risiko for omgåelse; for så vidt angår manuel behandling omfatter dette direktiv dog kun registre og ikke sagsmapper, der ikke er strukturerede; navnlig skal indholdet af et register være struktureret efter bestemte kriterier vedrørende personer for at lette adgangen til personoplysningerne; i overensstemmelse med definitionen i artikel 2, litra c), kan de forskellige kriterier, der gør det muligt at bestemme de enkelte dele i en struktureret samling af personoplysninger, samt de forskellige kriterier for adgang til denne samling af oplysninger defineres af hver enkelt medlemsstat; sagsmapper eller samlinger af sagsmapper eller deres forsider, som ikke er struktureret efter bestemte kriterier, hører under ingen omstændigheder ind under direktivets anvendelsesområde;."

Der henvises i den forbindelse også til præamblens betragtning 15.

Udover de nævnte definitioner indeholder direktivet i artikel 2, litra d-h, definitioner på en række centrale registerretlige begreber, nemlig begreberne "den registeransvarlige", "registerfører", "tredjemand", "modtager" og "den registreredes samtykke". Definitionerne er af betydning ved fastlæggelsen af rækkevidden af direktivets materielle bestemmelser, jf. nedenfor under pkt. 2.4.

Uden for direktivets anvendelsesområde falder behandling af personoplysninger i forbindelse med *aktiviteter, der ikke er omfattet af fællesskabsretten*, som f.eks. aktiviteter, der er omfattet af afsnit V og VI (søjle 2 og 3) i traktaten om Den Europæiske Union, og under alle omstændigheder behandling, der vedrører den offentlige sikkerhed, forsvar, statens sikkerhed (herunder statens økonomiske interesser, når behandlingen er forbundet med spørgsmål vedrørende statens sikkerhed) og statens aktiviteter på det strafferetlige område, jf. herved artikel 3, stk. 2, 1. pind, og præamblens betragtning 13.

Direktivet gælder endvidere ikke for behandling af personoplysninger, som foretages af en fysisk person med henblik på udøvelse af *rent personlige eller familiemæssige aktiviteter*, jf. herved artikel 3, stk. 2, 2. pind, og præamblens betragtning 12. I betragtningen er som eksempler herpå nævnt korrespondance og føring af en adresse fortegnelse.

I direktivet er endvidere indeholdt bestemmelser om *det geografiske anvendelsesområde* for medlemsstaternes lovgivning I artikel 4 er således fastsat regler for, hvilken

medlemsstats lovgivning, der skal finde anvendelse på en given behandling af personoplysninger.

Den almindelige regel er, at det er lovgivningen i den medlemsstat, hvor den registeransvarlige er *etableret,* der skal finde anvendelse på dennes behandling af personoplysninger, jf. bestemmelsen i litra a. I præamblens betragtning 19 er nærmere angivet, at der ved etablering på en medlemsstats område skal forstås en faktisk udøvelse af aktiviteter gennem en mere permanent struktur. Den pågældende strukturs retlige form, hvad enten det blot er en filial eller et datterselskab med status som juridisk person, har ikke afgørende betydning i denne forbindelse. En registeransvarlig, der er etableret på flere medlemsstaters område, f.eks. i form af datterselskaber, skal således sikre sig, at hvert enkelt datterselskab opfylder kravene i det lands lovgivning, hvor vedkommende selskab er etableret.

Det bemærkes i den forbindelse, at de enkelte medlemsstaters tilsynsmyndigheder ifølge artikel 28, stk. 6, er kompetente til at gribe ind over for behandling af personoplysninger på vedkommende tilsynsmyndigheds område, uanset hvilken national lov der måtte gælde for den pågældende behandling. Tilsynsmyndigheden vil i disse tilfælde kunne anvende de i artikel 28, stk. 3, nævnte beføjelser.

Udover reglen i litra a er der i litra b fastsat en bestemmelse om, at en medlemsstats gennemførelseslovgivning skal gælde for behandlinger, der foretages af en registeransvarlig, der ikke er etableret på den pågældende medlemsstats område, men på et sted, hvor dens nationale lovgivning gælder i henhold til folkeretten. Endelig følger det af litra c, at en medlemsstats gennemførelseslovgivning under nærmere angivne betingelser skal finde anvendelse på behandlinger, der foretages af en registeransvarlig, som ikke er etableret på Fællesskabets område.

2.4. Direktivets materielle regler

For den behandling af personoplysninger, som er omfattet af direktivets område, gælder følgende regler:

2.4.1. Direktivets kapitel 2

De almindelige betingelser for lovlig behandling af personoplysninger fremgår af direktivets kapitel 2. Der er tale om regler *om,* hvornår behandling kan finde sted (artikel 6-9), *om* den registreredes rettigheder (artikel 10-15), *om* behandlingernes fortrolige karakter og behandlingssikkerhed (artikel 16 og 17) og *om* anmeldelse af behandlinger samt disses offentlige tilgængelighed (artikel 18-21).

For disse regler gælder, at medlemsstaterne præciserer, hvornår behandling er lovlig, jf. artikel 5. Der kan i den forbindelse endvidere henvises til præamblens betragtning 22, hvor det anføres, at medlemsstaterne i deres lovgivninger eller i de bestemmelser i øvrigt, der vedtages til gennemførelse af direktivet, fastsætter nærmere bestemmelser om, på hvilke generelle betingelser en behandling er lovlig; især artikel 5 giver i forbindelse med artikel 7 og 8 medlemsstaterne mulighed for uafhængigt af de generelle regler at fastsætte særlige betingelser for databehandling på specifikke områder og med hensyn til de særlige kategorier af oplysninger, der omhandles i artikel 8.

Det bemærkes, at der ikke i direktivet er fastsat regler om, hvornår behandling af oplysninger *skal* finde sted. Der er således f.eks. ikke regler om, i hvilket omfang der påhviler registeransvarlige en oplysningspligt i forhold til tredjemand, det være sig private eller offentlige myndigheder.

2.4.1.1. Materielle behandlingsregler

Behandling af personoplysninger kan efter artikel 6 ske, hvis en række grundlæggende principper vedrørende oplysningernes pålidelighed er opfyldt. Der stilles krav om, *at* behandling af oplysninger skal være rimelig og lovlig, jf. litra a, *at* princippet om formålsbestemthed (finalité-princippet) skal gælde for behandling af oplysninger, jf. litra b, *at* oplysninger, som behandles, skal være relevante og tilstrækkelige samt være undergivet et proportionalitetsprincip, jf. litra c, *at* der skal ske fornøden kontrol af behandlede oplysningers rigtighed, jf. litra d, og *at* opbevaring af identificerbare oplysninger skal være nødvendig, jf. litra e.

De principper, som er indeholdt i artikel 6, skal ses i sammenhæng med bestemmelserne i artikel 7 og 8, hvori det nærmere angives, i hvilket omfang behandling af oplysninger kan finde sted. Artikel 7 omhandler behandling af almindelige (ikke-følsomme) oplysninger, og i artikel 8 er fastsat regler for behandling af særlige kategorier af oplysninger.

I artikel 7 angives det, at behandling kan ske, hvis én af flere betingelser er opfyldt. Der henvises nærmere til bestemmelserne i litra a-f samt de retningslinier for fortolkningen af disse bestemmelser, som er indeholdt i præamblens betragtning 30-32.

På tilsvarende vis angives det i artikel 8, i hvilket omfang særlige kategorier af oplysninger kan behandles. Reguleringen i bestemmelsen bygger på en sondring mellem forskellige typer af oplysninger. I stk. 1 angives det hvilke oplysninger, det som udgangspunkt er forbudt at behandle. Omfattet af bestemmelsen er oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæs-

sigt tilhørsforhold og oplysninger om helbredsforhold og seksuelle forhold. I hvilket omfang sådanne oplysninger kan behandles, er nærmere angivet i bestemmelserne i stk. 2-4, hvortil der henvises. Der kan endvidere henvises til præamblens betragtning 33-36, hvoraf der kan udledes fortolkningsbidrag vedrørende de i stk. 2-4 indeholdte behandlingskriterier.

Udover de i stk. 1 angivne følsomme oplysninger er der i stk. 5 fastsat særlige regler for behandling af dels oplysninger om lovovertrædelser, straffedomme og sikkerhedsforanstaltninger, dels oplysninger vedrørende administrative sanktioner og civile retssager. Reglerne, der er af processuel karakter, fastsætter retningslinier for, hvem der må behandle de i stk. 5 omhandlede oplysninger.

Endelig er der i stk. 7 indeholdt en bestemmelse, der lader det være op til medlemsstaterne selv at bestemme, på hvilke betingelser et nationalt identifikationsnummer eller andre almene midler til identifikation kan gøres til genstand for behandling. Reglen sigter bl.a. til personnumre.

En særlig regel vedrørende behandling af oplysninger, der udelukkende finder sted i journalistisk øjemed eller med henblik på kunstnerisk eller litterær virksomhed, er indeholdt i artikel 9. For sådanne aktiviteter foreskrives, at der kun kan gøres fritagelse eller undtagelse fra bestemmelserne i direktivets kapitel 2, 4 og 6, for så vidt som de er nødvendige for at forene retten til privatlivets fred med reglerne for ytringsfrihed. Retningslinier for fortolkningen af bestemmelsen kan bl.a. udledes af betragtning 37, samt af den henstilling om databeskyttelseslovgivningen og medierne (1/97), som er afgivet af den i henhold til artikel 29 nedsatte gruppe. Henstillingen er optrykt i bilagssamlingen som bilag 11 i bilagssamlingen.

2.4.1.2. Den registreredes rettigheder

I direktivets kapitel 2 er endvidere indeholdt en række bestemmelser om den registreredes rettigheder, jf. artikel 10-15.

Regler om den registeransvarliges oplysningspligt over for den registrerede i forbindelse med indsamling af oplysninger om vedkommende fremgår af bestemmelserne i artikel 10, 11, og 14, stk. 1, litra b.

De generelle oplysningspligtsregler er indeholdt i artikel 10 og 11. Artikel 10 omhandler de tilfælde, hvor oplysningerne indsamles hos den registrerede selv, mens artikel 11 fastlægger rækkevidden af den registeransvarliges oplysningspligt i de situationer, hvor oplysningerne ikke er indsamlet hos den registrerede. De oplysninger, som det efter be-

stemmelserne påhviler den registeransvarlige at give den registrerede, er på visse punkter identiske, jf. artikel 10, stk. 1, litra a-c, og artikel 11, stk. 1, litra a-c. Der skal således i forbindelse med indsamling af oplysninger mindst gives meddelelse om den registeransvarliges og eventuelt dennes repræsentants identitet samt formålene med den behandling, hvortil oplysningefne er bestemt. Herudover skal der gives en række yderligere oplysninger, som er forskellige afhængig af, om indsamlingen af oplysninger er omfattet af artikel 10 eller artikel 11, jf. disse bestemmelsers stk. 1, litra c.

Den oplysningspligt, som efter artikel 10 og 11 påhviler den registeransvarlige, er ikke ubetinget. Undtagelse kan efter begge bestemmelser gøres, hvis den registrerede allerede er bekendt med de i litra a-c nævnte oplysninger. I de tilfælde, hvor oplysningerne er indsamlet hos tredjemand, kan undtagelse endvidere gøres, hvis underretning af den registrerede viser sig umulig eller er uforholdsmæssig vanskelig, eller hvis registreringen eller videregivelsen af oplysningerne er udtrykkeligt fastsat ved lov, jf. artikel 11, stk. 2. I sådanne tilfælde fastsætter medlemsstaterne de fornødne garantier.

En særlig regel om oplysningspligt er indeholdt i artikel 14, stk. 1, litra b. Reglen foreskriver, at den registrerede skal have ret til efter anmodning og uden udgifter at modsætte sig en behandling af personoplysninger, der vedrører den pågældende, og som den registeransvarlige agter at foretage med henblik på markedsføring, eller at blive underrettet inden personoplysninger første gang videregives til tredjemand eller anvendes på tredjemands vegne med henblik på markedsføring, og udtrykkelig få tilbud om uden udgifter at gøre indsigelse mod en sådan videregivelse eller anvendelse.

Udover de nævnte oplysningspligtsregler er der i artikel 12, litra a, fastsat regler om den registreredes indsigtsret. Af disse regler følger, at den registrerede skal have ret til at få oplyst, om der behandles oplysninger om vedkommende, og i givet fald mindst skal have en række nærmere angivne oplysninger, jf. litra a, 1.-3. pind. Endvidere er der i artikel 12, litra b og c, fastsat regler om berigtigelse, sletning og blokering af oplysninger samt i den forbindelse underretning af tredjemand herom.

Endelig er den registrerede tillagt ret til i nærmere angivne situationer at gøre indsigelse mod visse former for behandling af oplysninger. Efter artikel 14, stk. 1, litra a, skal den registrerede således i det mindste i de i artikel 7, litra e og f, omhandlede tilfælde af vægtige legitime grunde, der vedrører den pågældendes særlige situation, til enhver tid kunne gøre indsigelse mod, at personoplysninger om ham gøres til genstand for behandling. Dette gælder dog ikke, hvis andet er bestemt i den nationale lovgivning. I de tilfælde, hvor der gøres berettiget indsigelse, må den af den registeransvarlige iværksatte behandling ikke længere omfatte de pågældende oplysninger.

Hertil kommer bestemmelsen i artikel 15, hvorefter den registrerede kan gøre indsigelse imod visse former for edb-behandlede individuelle afgørelser med den konsekvens, at sådan behandling ikke må ske. Der kan dog gøres undtagelse fra denne ret, jf. nærmere stk. 2.

For en række af de nævnte rettigheder, som det efter direktivet påhviler medlemsstaterne at tillægge registrerede personer, gælder, at der med hjemmel i artikel 13 kan gøres undtagelse herfra. Det gælder således med hensyn til reglerne om den registeransvarliges oplysningspligt, jf. artikel 10 og 11, og for så vidt angår reglerne om den registreredes indsigtsret m.v., jf. artikel 12. Herudover kan der fastsættes begrænsninger i rækkevidden af reglerne om de grundlæggende principper vedrørende oplysningernes pålidelighed, jf. artikel 6, stk. 1, samt med hensyn til reglerne for behandlingernes offentlige tilgængelighed, jf. artikel 21.

Begrænsninger kan efter bestemmelsens stk. 1 gøres, hvis det er nødvendigt af hensyn til bl.a. statens sikkerhed, forsvaret, den offentlige sikkerhed, forebyggelse og efterforskning af straffesager, beskyttelse af den registreredes interesser eller andres rettigheder og frihedsrettigheder. Herudover åbner bestemmelsens stk. 2 op for, at begrænsninger i de i artikel 12 nævnte rettigheder under nærmere angivne betingelser tillige kan gøres, hvis oplysningerne udelukkende behandles med videnskabelig forskning for øje eller kun opbevares i form af personoplysninger i det tidsrum, som kræves for at udarbejde statistikker.

2.4.1.3. Fortrolighed og behandlingssikkerhed

I kapitel 2 er tillige fastsat regler om fortrolighed og behandlingssikkerhed (datasikkerhed), jf. artikel 16 og 17.

Kravene til behandlingernes fortrolighed består i, at enhver, der udfører arbejde under den registeransvarlige eller registerføreren, herunder registerføreren selv, og som får adgang til personoplysninger, kun må behandle disse efter instruks fra den registeransvarlige, bortset fra tilfælde der er fastsat i lovgivningen, jf. artikel 16.

Med hensyn til de krav, som efter direktivet skal stilles til datasikkerheden, henvises til artikel 17. I bestemmelsens stk. 1 foreskrives det, at sikkerhedsforanstaltningerne skal fastsættes under hensyn til det aktuelle tekniske niveau og omkostningerne derved, og således at der tilvejebringes et tilstrækkeligt sikkerhedsniveau i forhold til de risici, som behandlingen indebærer, og arten af de oplysninger, som skal beskyttes. Også for så vidt angår de tilfælde, hvor der vælges en registerfører til at forestå behandlingen af oplysningerne, stilles der krav til datasikkerheden, jf. stk. 2-4. Det bemærkes, at visse

retningslinier for fortolkningen af datasikkerhedsbestemmelserne kan udledes af præamblens betragtning 46.

2.4.1.4. Anmeldelse og tilgængelighed

Endelig er der i kapitel 2 fastsat regler om anmeldelse af behandlinger og om disses offentlige tilgængelighed.

Reglerne om anmeldelse er indeholdt i artikel 18-20. Reglerne bygger på den ordning, at der som udgangspunkt skal fastsættes bestemmelser om, at behandling af oplysninger skal anmeldes forud for iværksættelsen, jf. artikel 18, stk. 1. Der gives dog mulighed for, at medlemsstaterne i visse tilfælde og under nærmere angivne betingelser kan fastsætte regler om forenklet anmeldelse eller fritagelse for anmeldelse, jf. stk. 2-4.

For visse af de behandlinger, som skal anmeldes forud for iværksættelsen, foreskrives det, at disse skal undergives forudgående kontrol, jf. artikel 20. Dette skal ske, hvis der er tale om behandlinger, der kan indebære særlige risici for de berørte personers rettigheder og frihedsrettigheder. Hvor dette er tilfældet, må behandling af oplysninger først iværksættes, når tilsynsmyndigheden har kontrolleret lovligheden af behandlingen. Det fremgår ikke af direktivet, hvilke behandlinger der kan indebære særlige risici for databeskyttelsen. Dette må derfor fastlægges af de enkelte medlemslande under hensyntagen til de retningslinier, som kan udledes af præamblens betragtning 53.

I det omfang behandlinger skal anmeldes, angives det i artikel 19, stk. 1, hvilke oplysninger en anmeldelse *mindst* skal indholde. I den forbindelse overlades det til medlemsstaterne at præcisere, efter hvilke procedurer ændringer i de i stk. 1 omhandlede oplysninger skal anmeldes til tilsynsmyndigheden, jf. herved stk. 2.

For at skabe gennemsigtighed omkring behandlingen af oplysninger er det i artikel 21 fastsat, at medlemsstaterne skal sikre, at tilsynsmyndigheden fører et offentligt tilgængeligt register over de anmeldte behandlinger, og i den forbindelse stiller nærmere angivne oplysninger til rådighed. I det omfang der er tale om behandlinger, som ikke er anmeldelsespligtige, skal der fastsættes bestemmelse om, at de registeransvarlige eller enhver anden myndighed, som medlemsstaterne udpeger, på passende måde skal stille visse af de oplysninger, som ellers ville kunne opnås hos tilsynsmyndigheden, til rådighed. Bestemmelserne supplerer herved de øvrige bestemmelser i direktivet, som har til formål at skabe større gennemsigtighed omkring behandling af oplysninger, jf omtalen ovenfor af reglerne i artikel 10-12.

Det bemærkes, at undtagelser til de nævnte bestemmelser om behandlingernes offentli-

ge tilgamgelighed som tidligere nævnt kan gøres i henhold til artikel 13, stk. 1.

2.4.2. Direktivets kapitel 3

I kapitel 3 er fastsat særlige regler om klageadgang, erstatningsansvar og sanktioner, jf. artikel 22-24.

Af artikel 22 fremgår, at medlemsstaterne skal fastsæt:e bestemmelser om, at enhver har ret til for en domstol at indbringe en klage over krænkelser af de rettigheder, der garanteres i henhold til de nationale love, der gælder for den pågældende behandling. Medlemsstaterne må ikke herved foregribe muligheden for at iværksætte administrativ klage, herunder for den tilsynsmyndighed, der er nævnt i artikel 28, inden forelæggelse for retsinstanserne.

I artikel 23 er indeholdt en bestemmelse, der regulerer spørgsmålet om den registeransvarliges erstatningsansvar over for den registrerede. Af bestemmelsens stk. 1 følger, at medlemsstaterne skal fastsætte bestemmelser om, at enhver, som har lidt skade som følge af en ulovlig behandling eller enhver anden behandling, der er uforenelig med de nationale bestemmelser, der vedtages til gennemførelse af direktivet, har ret til erstatning for den forvoldte skade fra den registeransvarlige. Den registeransvarlige kan dog helt eller delvis fritages for erstatningsansvar for skade, hvis han beviser, at han ikke er skyld i den begivenhed, der medførte skaden, jf. stk. 2. Heraf følger, at der skal påhvile registeransvarlige et præsumptionsansvar i forbindelse med behandling af personoplysninger. Med hensyn til fortolkningen af direktivets artikel 23 kan i øvrigt henvises til præamblens betragtning 55.

Endelig foreskrives det i artikel 24, at medlemsstaterne skal træffe de nødvendige foranstaltninger til sikring af, at direktivet gennemføres i fuldt omfang, ligesom de bl.a. skal fastsætte de sanktioner, der skal finde anvendelse i tilfælde af overtrædelse af de bestemmelser, der vedtages til direktivets gennemførelse.

2.4.3. Direktivets kapitel 4

I kapitel 4 er fastsat særlige regler om videregivelse af personoplysninger til tredjelande, jf. artikel 25 og 26. Hovedreglen er efter disse bestemmelser, at videregivelse kun må finde sted, hvis det pågældende tredjeland sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, jf. artikel 25, stk. 1. Ved vurderingen af om dette er tilfældet, skal der lægges vægt på samtlige de forhold, der har indflydelse på en videregivelse eller en type videregivelse af oplysninger, jf. nærmere den i stk. 2 indeholdte opregning af de momenter, der kan lægges vægt på.

Som undtagelse fra bestemmelserne i artikel 25 fastsætter medlemsstaterne, medmindre andet er bestemt i deres nationale lovgivning, at videregivelse eller en type videregivelse af personoplysninger til et tredjeland, der ikke sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau i overensstemmelse med artikel 25, stk. 2, kan finde sted, hvis én af flere nærmere angivne betingelser er opfyldt, jf. artikel 26.

Det bemærkes, at bidrag til fortolkningen af reglerne i artikel 25 og 26 bl.a. kan udledes af præamblens betragtning 56-60 Det skal navnlig fremhæves, at det fremgår af betragtning 60, at videregivelse til tredjelande under alle omstændigheder kun må finde sted under fuld overholdelse af de bestemmelser, som medlemsstaterne vedtager i medfør af direktivet, særlig artikel 8.

2.4.4. Direktivets kapitel 5

I kapitel 5 (artikel 27) foreskrives det, at medlemsstaterne og Kommissionen tilskynder til udarbejdelsen af adfærdskodekser, der afhængigt af de særlige forhold i de forskellige sektorer skal bidrage til en korrekt anvendelse af de nationale bestemmelser, som medlemsstaterne vedtager til gennemførelse af direktivet. Der kan endvidere henvises til præamblens betragtning 61.

2.4.5. Direktivets kapitel 6

Endelig er der i kapitel 6 (artikel 28) fastsat regler om tilsynsmyndigheden.

Af artiklens stk. 1 følger, at medlemsstaterne har pligt til at udpege en eller flere offentlige tilsynsmyndigheder, der skal påse overholdelsen af de bestemmelser, som medlemsstaten vedtager til gennemførelse af direktivet. Det fremgår endvidere udtrykkeligt af denne bestemmelse, at den nationale tilsynsmyndighed skal udøve sine funktioner i fuld uafhængighed.

I stk. 2 foreskrives det, at tilsynsmyndigheden skal høres ved udarbejdelsen af administrative foranstaltninger eller retsforskrifter om beskyttelse af personers rettigheder i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Tilsynsmyndigheden skal endvidere efter stk. 3 bl.a. kunne iværksætte undersøgelser, gribe effektivt ind over for en behandling af oplysninger og indbringe overtrædelser for de retlige instanser.

Herudover er der i bestemmelserne i stk. 4-7 indeholdt regler af mere formel karakter, herunder bl.a. *om* udarbejdelse af regelmæssige rapporter, *om* samarbejde mellem de

enkelte medlemsstaters tilsynsmyndigheder, og *om* tavshedspligt.

Fortolkningsbidrag vedrørende bestemmelserne i artikel 28 kan kun i begrænset omfang udledes af præamblens betragtning 62-64.

2.5. Direktivets formelle regler

2.5.1. Gennemførelsesforanstaltninger m.v.

I artikel 29 angives det, at der på fællesskabsplan skal nedsættes en gruppe vedrørende beskyttelse af personer i forbindelse med behandling af personoplysninger. Gruppen skal være rådgivende og uafhængig og bestå af en repræsentant for hver af EU-landenes tilsynsmyndigheder og af en repræsentant for den eller de myndigheder, der er oprettet for fællesskabsinstitutionerne og -organerne, samt af en repræsentant for Kommissionen.

Gruppens opgaver er fastlagt i artikel 30, hvor det bl.a. angives, at den kan undersøge ethvert spørgsmål vedrørende anvendelse af de nationale bestemmelser, der vedtages til gennemførelse af direktivet, med henblik på at bidrage til en ensartet anvendelse heraf, jf. stk. 1, litra a. For så vidt angår gruppens øvrige opgaver henvises til bestemmelserne i stk. 1, litra b-d, samt stk. 2-6.

Artikel 29-gruppen er endnu ikke formelt nedsat, men en midlertidig gruppe er påbegyndt sin mødeaktivitet. Registertilsynet deltager i gruppen, som allerede er fremkommet med en henstilling om databeskyttelseslovgivningen og medierne (1/97).

Til gennemførelse af direktivet skal der endvidere nedsættes et udvalg, som består af repræsentanter for medlemsstaternes regeringer, og som har Kommissionens repræsentant som formand, jf. artikel 31. Udvalget har til opgave at bistå Kommissionen med udarbejdelsen af gennemførelsesforanstaltninger i henhold til direktivets artikel 25 og 26. Der henvises i den forbindelse til præamblens betragtning 66, hvoraf det følger, at det for så vidt angår overførsel af oplysninger til tredjelande, er nødvendigt at tillægge Kommissionen beføjelse til at udstede gennemførelsesbestemmelser og indføre en procedure i henhold til retningslinierne i Rådets afgørelse nr. 87/373/EØF for at kunne gennemføre direktivet.

2.5.2. Ikrafttræden

Med hensyn til spørgsmålet om ikrafttræden bemærkes, at direktivet - som nævnt - er endeligt vedtaget den 24. oktober 1995. Dette betyder, at fristen i artikel 32, stk. 1,

hvorefter medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme direktivet senest tre år efter dets vedtagelse, skal regnes fra denne dato.

Direktivet skal således være implementeret i dansk ret senest *den 24. oktober 1998.*

Efter artikel 32, stk. 2, påser medlemsstaterne, at behandlinger, der allerede er iværksat på ikrafttrædelsesdatoen for de nationale bestemmelser, der vedtages til gennemførelse af dette direktiv, bringes i overensstemmelse med disse bestemmelser senest 3 år efter denne dato, det vil sige *senest 24. oktober 2001.*

For så vidt angår manuelle registre, der føres på ikrafttrædelsesdatoen for de nationale bestemmelser, der vedtages til gennemførelse af dette direktiv, åbner artiklen dog mulighed for, at medlemsstaterne kan fastsætte, at denne behandling af oplysninger skal bringes i overensstemmelse med direktivets artikel 6, 7 og 8 senest 12 år efter direktivets vedtagelse, det vil sige *senest 24. oktober 2007.* Der indrømmes således medlemsstaterne en yderligere frist til at sikre, at eksisterende ikke-elektroniske registre bringes i overensstemmelse med direktivets artikel 6, 7 og 8. Det fremgår imidlertid samtidig af artiklen, at medlemsstaterne indrømmer den registrerede ret til efter anmodning og navnlig i forbindelse med udøvelse af retten til indsigt at få berigtiget, slettet eller blokeret oplysninger, der er ufuldstændige eller urigtige, eller som opbevares på en måde, der er uforenelig med de legitime formål, som den registeransvarlige forfølger. Af præamblens betragtning 69 fremgår endvidere, at data, der er indeholdt i ikke-elektroniske registre, og som behandles manuelt i perioden frem til den 24. oktober 2007 (den udvidede overgangsperiode), dog på det tidspunkt, hvor de er genstand for en yderligere - manuel - behandling, skal være bragt i overensstemmelse med direktivets artikel 6, 7 og 8.

Endelig fremgår det af stk. 3, at medlemsstaterne kan fastsætte, at oplysninger, der alene opbevares med henblik på historisk forskning, ikke skal bringes i overensstemmelse med artikel 6, 7 og 8 i direktivet. En betingelse herfor er dog at der gives passende garantier.

KAPITEL 4

Gældende ret

1. Registerlovgivningens tilblivelse

Den 9. september 1970 nedsatte Justitsministeriet et udvalg benævnt "Register-udvalget". Ifølge kommissoriet var udvalgets opgave at overveje de problemer vedrørende privates retsbeskyttelse, som er forbundet med oprettelse og brug af offentlige og private registre, navnlig under hensyn til den tekniske udvikling på dette område.

Udvalget afgav i 1973 delbetænkning om private registre, betænkning nr. 687/1973, og i 1976 afgav udvalget delbetænkning om offentlige myndigheders registre, betænkning nr. 767/1976.

På baggrund af disse delbetænkninger blev forslag til lov om private registre m.v. samt forslag til lov om offentlige myndigheders registre første gang fremsat den 16. marts 1977, men lovforslagene blev ikke færdigbehandlet inden folketingsårets udgang og bortfaldt derfor.

1.1. Lov om private registre m.v.

Forslag til lov om private registre m.v. blev genfremsat uændret som lovforslag nr. L 36 af 13. oktober 1977, og dette lovforslag blev - med visse ændringer - vedtaget som lov nr. 293 af 8. juni 1978 og trådte i kraft den 1. januar 1979. Der henvises til Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 601.

Det fremgår af de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at formålet med lovforslaget var "... at sikre, at oplysninger om personers, institutioners, foreningers og virksomheders økonomiske og private forhold kun registreres af private i det omfang, denne registrering tjener anerkendelsesværdige interesser, og at de registrerede oplysninger opbevares og anvendes på betryggende måde".

Loven er ændret nogle gange senere. De væsentligste ændringer skete ved lov nr. 383 af 10. juni 1987, med ikrafttræden den 1. april 1988, som bl.a. indeholdt regler for samkøring af registre, registrering og videregivelse af oplysninger om personnumre, videregivelse af personoplysninger med henblik på markedsføring samt virksomheders

registrering af oplysninger om ansattes udgående telefonopkald. Der henvises til Folketingstidende 1986/87, Tillæg A, sp. 479. I den forbindelse blev der udstedt en ny lovbekendtgørelse nr. 622 af 2. oktober 1987 om private registre m.v. Denne lovbekendtgørelse, med senere ændringer, er stadig i kraft.

Ved lov nr. 386 af 20. maj 1992 skete en mindre ændring af loven (betalingsbestemmelsen i § 26, stk. 2). Der henvises til Folketingstidende 1991/92, 2. samling, Tillæg A, sp. 6597. Ved lov nr. 430 af 1. juni 1994 og lov nr. 1093 af 21. december 1994 skete en række ændringer af loven i relation til massemediernes informationsdatabaser samt offentlige myndigheders adgang til at foretage indberetninger til private kreditoplysningsbureauer. Der henvises til Folketingstidende 1993/94, 2. samling, Tillæg A, sp. 931, og 1994/95, 1. samling, Tillæg A, sp. 684.

1.2. Lov om offentlige myndigheders registre

Forslag til lov om offentlige myndigheders registre blev genfremsat uændret som lovforslag nr. L 37 den 13. oktober 1977. Lovforslaget blev med visse ændringer vedtaget som lov nr. 294 af 8. juni 1978 og trådte i kraft den 1. januar 1979. Der henvises til Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 653.

Loven blev undergivet visse ændringer ved lov nr. 383 af 10. juni 1987. Ændringerne vedrørte bl.a. undtagelse af retsinformationssystemer fra loven, undtagelse af visse registre fra forskriftskravet og videregivelsesbestemmelserne. Der henvises til Folketingstidende 1986/87, Tillæg A, sp. 479. Ved lov nr. 346 af 6. juni 1991 skete en større ændring af loven, idet den nugældende anmeldelsesordning blev indført. Der henvises til Folketingstidende 1990/91, 2. samling, sp. 943. I den forbindelse blev der udstedt en ny lovbekendtgørelse nr. 654 af 20. september 1991. Lovbekendtgørelsen, med senere ændringer, er stadig i kraft.

Ved lov nr. 337 af 14. maj 1992 skete en mindre ændring af loven (ændring af § 9, stk. 4, vedrørende arkivering). Der henvises til Folketingstidende 1991/92, 2. samling, Tillæg A, sp. 4051. Ved lov nr. 430 af 1. juni 1994 og lov nr. 1093 af 21. december 1994 skete en række ændringer af loven i relation til massemediernes informationsdatabaser samt offentlige myndigheders adgang til at foretage indberetninger til private kreditoplysningsbureauer. Der henvises til Folketingstidende 1993/94, 2. samling, Tillæg A, sp. 931, og 1994/95, 1. samling, Tillæg A, sp. 684.

Senest er der ved lov nr. 1204 af 27. december 1996 foretaget en mindre ændring af loven (reglerne om indberetning til kreditoplysningsbureauer).

2. Lov om offentlige myndigheders registre

2.1. Anvendelsesområde

Lov om offentlige myndigheders registres anvendelsesområde fremgår af lovens kapitel 1, §§ 1-3. Loven gælder for edb-registre, der føres for den offentlige forvaltning, og som indeholder personoplysninger. I § 1 er fastsat visse undtagelser herfra. Lovens §§ 2-3 indeholder bemyndigelse for vedkommende minister til at inddrage visse registre under loven, uanset disse som udgangspunkt ikke er omfattet.

Formålet med loven er at sikre, at offentlige myndigheders oprettelse og brug af registre med personoplysninger, hvortil der anvendes elektronisk databehandling, sker på en sådan måde, at den enkelte borgers retsbeskyttelse ikke krænkes.

2.1.1. Organisatorisk afgrænsning - begrebet offentlig forvaltning

Efter § 1, stk. 1, finder loven anvendelse på edb-registre, der føres for *den offentlige forvaltning.* Det fremgår af forarbejderne til loven, at dette begreb har samme indhold som det tilsvarende begreb i lov om offentlighed i forvaltningen (offentlighedsloven). Det er efter bestemmelsen afgørende, om et organ, en institution eller lignende kan betragtes som en del af den offentlige forvaltning.

Lov om offentlige myndigheders registre finder ikke anvendelse på aktiviteter, som udføres for offentlige myndigheder, som ikke er en del af den offentlige forvaltning. Udenfor falder således bl.a. Folketinget og tilhørende institutioner samt domstolene. Af praktiske grunde vil betegnelsen myndighed i det følgende dog blive brugt i betydningen forvaltningsmyndighed, medmindre andet konkret angives.

Loven gælder heller ikke for registre, der føres for politiets eller forsvarets efterretningstjenester, jf. § 31. Om begrundelsen for denne regel kan bl.a. henvises til delbetænkning nr. 767/1976 om offentlige registre, side 158. Endvidere kan henvises til bemærkningerne til forslag til lov om etablering af et udvalg om forsvarets og politiets efterretningstjenester.

Det er uden betydning, om et register fysisk føres af myndigheden selv, eller om den tekniske bearbejdning eller opbevaring foretages *af* en anden offentlig myndighed eller et privat edb-servicebureau. Det afgørende er, hvem registeret føres *for,* det vil sige, hvem der kan anses for at være registeransvarlig for registeret.

Loven indeholder ikke bestemmelser, som regulerer, hvornår en bestemt myndighed kan betragtes som registeransvarlig. Spørgsmålet om, hvorvidt registeransvaret påhviler en offentlig myndighed eller en privat part, har sjældent givet anledning til tvivl.

Problemet er imidlertid opstået i enkelte situationer for så vidt angår registre, som er oprettet i videnskabeligt øjemed. Ved afgørelsen af, hvem der kan anses for registeransvarlig for et konkret register, er der i praksis bl.a. blevet lagt vægt på, hvem der har taget initiativ til oprettelsen af registeret, og hvem der afholder udgifterne i forbindelse med registerets førelse. Desuden er det væsentligt, hvem der skal have rådigheden over oplysningerne. Herved forstås, hvem der er berettiget til at beslutte, hvad oplysningerne skal bruges **til,** f.eks. om der i et konkret tilfælde skal ske videregivelse af oplysninger. Det skal fremgå af forskrifterne for eller anmeldelsen af et register, hvem der er registeransvarlig, jf. nedenfor under pkt. 2.10. om fastsættelse af forskrifter for registre og 2.11. om anmeldelse af registre.

Efter lovens § 2 kan vedkommende minister efter forhandling med justitsministeren fastsætte, at loven helt eller delvis skal gælde for registre, der føres for nærmere angivne selskaber, institutioner, foreninger m.v., som ikke kan henregnes til den offentlige forvaltning. Det gælder dog efter bestemmelsen kun, hvis udgifterne overvejende dækkes af statslige eller kommunale midler, eller i det omfang de ved eller i henhold til lov har fået tillagt beføjelse til at træffe afgørelse på statens eller en kommunes vegne. Vedkommende minister fastsætter forskrifter for registeret i overensstemmelse med reglerne i §§ 4 og 5.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 679, at kravet om, at den offentlige udgiftsdækning skal være "overvejende", indebærer, at andelen skal være af en betragtelig størrelse i forhold til de samlede udgifter, i alt fald ikke under 60 - 70 % heraf. Samme sted anføres det, at adgangen til at udvide lovens område var påkrævet, bl.a. fordi der allerede på tidspunktet for lovens fremsættelse fandtes en række større edb-registre, der indeholdt oplysninger af endog meget personlig karakter, som ellers ikke ville blive underkastet den indgående kontrol, som **bl.a.** var hensigten med lovgivningen.

Et eksempel på inddragelse af et register under loven er Cancerregisteret, mens dette blev ført af Landsforeningen for Kræftens Bekæmpelse. Forskrifter for dette register blev fastsat af indenrigsministeren.

Det fremgår af ovennævnte bemærkninger til bestemmelsen, at et register, som inddrages efter § 2, ikke tillige vil være undergivet reguleringen i lov om private registre.

Vedkommende private organisation, institution m.v. er fortsat registeransvarlig, selvom der af vedkommende minister fastsættes forskrifter for registeret. Inddragelsen påvirker ikke reguleringen af eventuelle andre registre, som føres for samme organisation m.v.

2.1.2. Edb-registre

Efter lov om offentlige myndigheders registre § 1, stk. 1, finder loven kun anvendelse på *edb-registre.* Ved edb-registre forstås efter § 1, stk. 2, registre eller andre systematiserede fortegnelser, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling. Det forudsættes, at de systematiserede oplysninger skal have en vis selvstændig og permanent eksistens for at kunne anses for et register. Den nærmere afgrænsning af edb-registerbegrebet er overladt til praksis.

Der kan opstå et edb-register, såfremt der sker en elektronisk lagring og eventuel senere bearbejdning af oplysninger. Det er i den forbindelse uden betydning, om selve lagringen sker på grundlag af manuel indtastning, skanning eller ved elektronisk overførsel, f.eks. fra et andet register. Det er ligeledes uden betydning, om lagringen sker på en harddisk, en CD-rom, en diskette eller et andet elektronisk medie.

Efter Registertilsynets praksis er den blotte lagring af oplysningerne som hovedregel tilstrækkelig til, at der opstår et register, uanset om formålet med lagringen er at opbygge et egentligt register eller ej. Det antages dog, at registeret skal have en vis tidsmæssig eksistens. Hvis oplysningerne f.eks. kun opbevares i få timer, vil samlingen af oplysningerne almindeligvis ikke blive betragtet som et register.

Tekstbehandlingssystemer betragtes som omfattet af loven, såfremt systemerne er indrettet således, at personoplysninger lagres og kan findes også efter udløbet af et kortere tidsrum. Derimod er det antaget, at tekstbehandlingssystemer ikke er registre, som er omfattet af loven, såfremt skrivelser og eventuelle udkast som udgangspunkt slettes umiddelbart efter afsendelsen, men afhængig af den almindelige arbejdsrutine dog senest inden for en vis, kortere tid, f.eks. en måned. Der henvises til Registertilsynets årsberetning 1986, side 21-22.

Edb-registerbegrebet er et *logisk* begreb. Der er ikke tale om en datateknisk definition. Et register, f.eks. bestående af flere datafiler, kan således fysisk føres flere forskellige steder. Omvendt vil en samling oplysninger, som er lagret på samme server, ikke nødvendigvis blive betragtes som ét register. Det afgørende er, at der kan formuleres et, eventuelt flere, logisk sammenhængende formål med registreringen, anvendelsen og eventuelt videregivelsen af oplysningerne, samt at det er den samme myndighed, som er registeransvarlig for alle oplysningerne.

Loven finder ikke anvendelse på manuelle registre. Et edb-register og et manuelt register kan dog have en så nær indbyrdes sammenhæng, at de i realiteten må betragtes som ét register. I sådanne tilfælde er hele registeret blevet betragtet som værende omfattet af loven.

Uddatamateriale fra et edb-register f.eks. i form af udskrifter betragtes som omfattet af loven, hvilket bl.a. følger af lovens § 12, stk. 2. Det gælder dog ikke, i det omfang udskrifter indgår i en manuel sag.

Efter lovens § 3, stk. 1, gives der i øvrigt mulighed for administrativt at lade loven gælde for offentlige myndigheders manuelle registre, som indeholder personoplysninger eller oplysninger om erhvervsvirksomheder. Det er vedkommende minister, som træffer denne beslutning.

Det er navnlig manuelle, landsdækkende registre med omfattende og meget sensitivt indhold, som efter praksis inddrages under loven. Bl.a. er Statens Serum Instituts manuelle syfilisregister med oplysninger om ca. 300.000 personer og instituttets manuelle blodkartotek med oplysninger om ca. 600.000 personer inddraget.

2.1.3. Personoplysninger

Loven finder efter § 1, stk. 1, kun anvendelse på registre, som indeholder *personoplysninger*. Ved personoplysninger forstås efter § 1, stk. 3, oplysninger, som kan henføres til bestemte personer, selv om det forudsætter kendskab til personnummer, registreringsnummer eller lignende særlige identifikationer. Det er tilstrækkeligt, at det er muligt at henføre bestemte oplysninger til bestemte personer, uanset om sammenhængen kun kendes af få indviede eller eventuelt kun én person. Det samme gælder, hvis oplysningerne f.eks. er kryptograferede, så længe dekrypteringsnøglen stadig findes.

Oplysninger, der kan henføres til bestemte personer, kan f.eks. være navn, adresse eller personnummer, men kan også være oplysninger om rent private forhold. Oplysningernes karakter har betydning i forskellige relationer, f.eks. i forbindelse med vurdering af kravene til sikkerheden og spørgsmål om videregivelse af oplysninger. Helt anonymiserede registre falder uden for loven.

Det fremgår i øvrigt af Retsudvalgets betænkning til lovforslag nr. L 32 af 8. oktober 1986, Folketingstidende 1986/87, Tillæg B, sp. 2449, at registre, der indeholder oplysninger om f.eks. folketingsmedlemmer i forbindelse med fremsættelse af love, ikke vil være omfattet af registerlovgivningen, idet der ikke er tale om oplysninger, der kan henføres til de pågældende personer (oplysninger om de pågældende), men alene oplys-

ninger om de pågældendes udførelse af deres stilling eller hverv.

Det er i praksis blevet antaget, at registre med oplysninger om foreninger og navne på kontaktpersoner for disse ikke indeholder personoplysninger.

Af Retsudvalgets ovennævnte betænkning, Folketingstidende 1986/87, Tillæg B, sp. 2451, fremgår det endvidere, at registerlovgivningen som udgangspunkt ikke finder anvendelse i tilfælde, hvor oplysninger om bipersoner ikke registreres systematisk, idet oplysningerne om bipersonerne ikke kan findes ved søgning i registeret, uden at samtlige registerets oplysninger i princippet skal gennemgås. Lovgivningen vil dog alligevel kunne finde anvendelse, hvis mængden af oplysninger, der opbevares, er så beskeden, at det vil være relativt let at finde frem til den enkelte, eller hvis det ved en kombination af registerets øvrige oplysninger er muligt med ret stor sikkerhed at finde oplysninger om enkeltpersoner frem.

2.1.4. Oplysninger om juridiske personer

Loven gælder som udgangspunkt ikke for oplysninger om juridiske personer. Offentlige myndigheder, selskaber, foreninger m.v. er derfor ikke beskyttede af lov om offentlige myndigheders registre.

Efter lovens § 3, stk. 2, kan vedkommende minister dog efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet bestemme, at loven helt eller delvis skal finde tilsvarende anvendelse på edb-registre, som føres for den offentlige forvaltning eller for de i § 2 nævnte myndigheder og selskaber m.v., og som indeholder oplysninger om erhvervsvirksomheder m.v. Denne bestemmelse har ikke været anvendt.

Baggrunden for indsættelsen af bestemmelsen fremgår af Retsudvalgets betænkning til lovforslag L 37, Folketingstidende 1977/78, Tillæg B, sp. 996, hvori det er anført, at det ikke er en betingelse, at alle oplysningerne i et register er personoplysninger. Registre om virksomheder vil efter omstændighederne være omfattet af loven, hvis registeret ud over oplysninger om virksomhederne også indeholder oplysninger om enkeltpersoner, f.eks. de ansvarlige ejeres navne m.v. F.eks. er Erhvervsregisteret, der føres af Danmarks Statistik, omfattet af loven. Det er således ikke afgørende, om registeret efter traditionel sprogbrug kan kaldes et personregister. På denne baggrund er der fastsat forskrifter og foretaget anmeldelse af mange offentlige registre, som også indeholder oplysninger om virksomheder, som ikke er enkeltmandsejede.

Med lovændringen af 21. december 1994 gennemførtes imidlertid en væsentlig ændring. Herved blev det fastsat, at lovens kapitel 5 a om videregivelse til kreditoplys-

ningbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige gælder for såvel fysiske som juridiske personer, jf. § 1, stk. 4. Se herom nedenfor under pkt. 2.5.

2.1.5. **Retsinformationssystemer**

Ifølge § 1, stk. 5, omfatter loven ikke edb-registre, der alene indeholder retskildemateriale (retsinformationssystemer), som indgår i det statslige retsinformationssystem, og som er offentligt tilgængelige. Der sigtes hermed til det retsinformationssystem (Retsinformation), som administreres af Sekretariatet for Retsinformation under Justitsministeriet.

Efter § 1, stk. 6, kan justitsministeren efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet tillade, at andre retsinformationssystemer helt eller delvis undtages fra lovens bestemmelser, når dette skønnes ubetænkeligt. Justitsministeren kan i forbindelse med meddelelse af tilladelse fastsætte betingelser til beskyttelse af de registreredes privatliv.

De nævnte bestemmelser indebærer bl.a., at oplysninger fra sådanne retsinformationssystemer frit vil kunne videregives.

Det bemærkes specielt for så vidt angår det statslige retsinformationssystem, at der i Justitsministeriets cirkulære nr. 85 af 8. juli 1988, er fastsat regler om anonymisering af afgørelser. Herudover er der fastsat særlige regler vedrørende mulighederne for at søge efter oplysninger om bestemte personer. Det er således foreskrevet, at oplysninger, som ikke anonymiseres - hvilket er de færreste - af leverandøren af oplysningerne skal markeres, således at de kan lægges ind i systemet på en sådan måde, at der ikke kan søges på oplysningerne. Det samme gælder præcise adresseangivelser vedrørende personer. Oplysningerne er dog stadig fuldt læselige for brugerne.

Registertilsynet har afgivet udtalelse efter § 1, stk. 6, ved en enkelt lejlighed. Der henvises til Registertilsynets årsberetning 1989, side 28 ff.

2.1.6. Massemediers informationsdatabaser m.v.

Efter lovens § 1, stk. 7, finder loven ikke anvendelse på edb-registre, der er omfattet af lov nr. 430 af 1. juni 1994 om massemediers informationsdatabaser. Der henvises til afsnit 4 om det nærmere indhold af denne lov.

Det fremgår endvidere af § 1, stk. 8, at loven ikke finder anvendelse på edb-registre, hvori der udelukkende er indlagt allerede offentliggjorte periodiske skrifter eller lyd- eller billedprogrammer, der er omfattet af medieansvarslovens § 1, nr. 1 eller nr. 2, el-

ler dele heraf, når indlæggelsen i infonnationsdatabasen er sket uændret i forhold til offentliggørelsen.

Efter § 1, stk. 9, gælder loven endvidere ikke for informationsdatabaser, hvori der udelukkende er indlagt allerede offentliggjorte tekster, billeder og lydprogrammer, der omfattes af medieansvarslovens § 1, nr. 3, eller dele heraf, når indlæggelsen i informationsdatabasen er sket uændret i forhold til offentliggørelsen.

De informationsdatabaser, som er omtalt i § 1, stk. 8-9, er tillige undtaget fra lov om massemediers informationsdatabaser. De er således hverken omfattet af reguleringen i denne lov eller i lov om offentlige myndigheders registre. I stedet gælder bestemmelserne i lov om medieansvar, herunder reglerne om erstatning, genmæle og straf.

I relation til kravet om, at indlæggelsen er sket uændret i forhold til offentliggørelsen, bemærkes det, at henvisninger til stof, der ikke er indlagt, f.eks. billedhenvisninger samt andre meningsforstyrrende henvisninger, forudsættes at kunne udelades, uden at databasens indhold derved mister karakter af at være indlagt uændret.

2.2. Registrering af oplysninger

Reglerne i lovens kapitel 3 om registrering og opbevaring af oplysninger har til formål at yde registrerede personer en sikkerhed i vid forstand. Hertil hører reglen, der forhindrer unødig dataophobning (§ 9), reglen om kontrol med, at der ikke registreres urigtige eller vildledende oplysninger og reglen om sletning af forkerte eller forældede oplysninger (§ 9, stk. 3, og § 11). I kapitel 3 findes desuden lovens § 12 om datasikkerhed, det vil sige om hvilke sikkerhedsforanstaltninger, der skal træffes for at forhindre, at oplysninger misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab.

Lov om offentlige myndigheders registres bestemmelser om adgangen til at registrere oplysninger fremgår af § 9. Af stk. 2 fremgår betingelserne for registrering af oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold (følsomme oplysninger). Af stk. 1 fremgår betingelserne for registrering af oplysninger af ikke-følsom karakter.

Efter § 9, stk. 1, 1. pkt., må der kun registreres oplysninger, der *klart er af betydning* for varetagelsen af vedkommende myndigheds opgaver. Der må endvidere, jf. stk. 1, 2. pkt., registreres oplysninger, der klart er af betydning for varetagelsen af en anden myndigheds opgaver, såfremt registeret indrettes således, at oplysningerne kun kan benyttes af den anden myndighed. Denne bestemmelse skal være med til at forhindre unødig dataophobning. Der er desuden tale om et relevanskriterium, som kræver en bedømmelse af myndighedens sagsområde sammenholdt med registerets formål.

Efter § 9, stk. 2, må der ikke registreres oplysninger om politiske forhold, som ikke er offentligt tilgængelige. Dette forbud har i praksis bl.a. haft den konsekvens, at *offentlig* forskning ikke har kunnet omfatte politologiske undersøgelser i samme omfang som privat forskning, jf. herom Registertilsynets årsberetning 1979, side 37.

Andre oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, herunder oplysninger om race, religion og hudfarve, om foreningsmæssige, seksuelle og strafbare forhold samt oplysninger om helbredsforhold, væsentlige sociale problemer og misbrug af nydelsesmidler og lignende, må ikke registreres, medmindre dette er *nødvendigt* for varetagelse af registerets opgaver. Formuleringen indebærer, at registrering af sådanne (følsomme) oplysninger ikke må finde sted, medmindre det er nødvendigt for den registeransvarlige myndighed ikke blot at være i besiddelse af de pågældende oplysninger, men også at lade dem indgå i registeret. Ved gennemgang af de fastsatte forskrifter ses det, at offentlige myndigheder i vidt omfang registrerer sådanne oplysninger om rent private forhold. Registertilsynet foretager ved behandlingen af udkast til forskrifter en særlig vurdering af nødvendighedskriteriet og har i visse få tilfælde udtalt sig imod registrering af sådanne oplysningstyper. Se f.eks. Registertilsynets årsberetning 1987, side 49-51.

Særligt i relation til oplysninger om strafbare forhold bemærkes det, at det i første række er politimyndighederne, som efter § 9, stk. 2, kan registrere sådanne oplysninger. Herudover har Registertilsynet accepteret, at særmyndigheder foretager registrering af oplysninger om strafbare forhold. Det er dog en forudsætning, at myndigheden ifølge lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov fører tilsyn med bestemte retsområder og kan godtgøre, at oprettelse af edb-registre med oplysninger om strafbare forhold er nødvendig for udførelsen af tilsynet og de hermed forbundne opgaver f.eks. ved indgivelse af politianmeldelser, indstilling af bødestørrelser, rådgivning over for anklagemyndigheden om retspraksis m.v. Der henvises til Registertilsynets årsberetning 1995, side 55-56.

Som omtalt under pkt. 2.10. og 2.11. bliver alle offentlige edb-registre med personoplysninger forelagt Registertilsynet enten i form af en anmeldelse eller i forbindelse med, at tilsynet skal afgive en udtalelse vedrørende udkast til forskrifter. Tilsynet foretager herefter en konkret vurdering af, hvorvidt betingelserne i lovens § 9, stk. 1 og 2, er opfyldt. Ved vurderingen lægges også vægt på særlovgivningen inden for det lovområde, som registeret vedrører.

I forbindelse med indsendte anmeldelser har Registertilsynet i en række tilfælde måttet anmode myndighederne om at standse anvendelse af oprettede registre, fordi der var tale om oplysningstyper, der var omfattet af lovens § 9, stk. 2, eller oplysninger, som var af fortrolig karakter, jf. § 9, stk. 1, cf. § 8 a, stk. 1, og § 8 b, stk. 1. I Registertil-

synets årsberetning 1993, side 201-202, er angivet eksempler på registrering, hvor oplysningstyperne sammenholdt med bl.a. personkredsen, har nødvendiggjort afvisning af anmeldelsen med efterfølgende fastsættelse af forskrifter til følge.

Tilsynets praksis siden 1979 er omfattende og kan ikke beskrives udførligt i denne sammenhæng. Del: skal dog bemærkes, at tilsynet som hovedregel lægger den registeransvarlige myndigheds vurdering af behovet for registrering til grund. Tilsynet har kun i få tilfælde tilsidesat myndighedens skøn og givet udtryk for den opfattelse, at en registrering ikke ville være i overensstemmelse med § 9.

2.3. Almindelige regler for videregivelse

De almindelige bestemmelser om videregivelse af oplysninger fremgår af lovens § 16 i kapitel 5 om videregivelse af oplysninger til private og i § 21 i kapitel 6 om videregivelse af oplysninger til offentlige myndigheder.

Desuden er der i kapitel 5 indsat særlige bestemmelser om videregivelse fra sygehusregistre og andre patient- eller sygdomsregistre til private, jf. § 16 a, og om videregivelse fra registre, som er oparbejdet udelukkende med henblik på forskning og statistik, jf. §§ 18 og 21, stk. 5. I et særligt kapitel 5 a findes endvidere regler om videregivelse til private kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige. Se herom nedenfor under pkt. 2.4.-2.6.

Videregivelsesreglerne vedrører alene videregivelse fra edb-registre, ikke fra manuelle registre eller sagsakter. Der er i afsnit 5 i dette kapitel givet en nærmere beskrivelse af registerlovgivningens grænseflader til bl.a. forvaltningsloven og offentlighedsloven.

Lovens bestemmelser angiver den yderste grænse for, i hvilke tilfælde der kan ske videregivelse. Hvis der er fastsat forskrifter for et register, vil det af forskrifterne fremgå, i hvilket omfang der kan videregives oplysninger fra det konkrete register. En registeransvarlig myndighed kan beslutte at begrænse mulighederne for videregivelse i forskrifterne i forhold til den adgang, som loven giver. Det er dog almindelig praksis, at myndighederne affatter forskrifterne således, at alle muligheder, som loven åbner adgang til, kan benyttes.

Hvis en bestemt videregivelse af oplysninger skal ske regelmæssigt, skal dette fremgå af forskrifterne. Registertilsynet tager stilling til spørgsmålet om sådanne videregivelsesrutiner i forbindelse med behandlingen af udkast til forskrifter. Såfremt tilsynet finder, at en videregivelse, som er beskrevet i udkastet til forskrifter, ikke vil være i overensstemmelse med videregivelsesbestemmelserne i loven, henstiller tilsynet, at de på-

gældende bestemmelser i forskrifterne udgår.

Hvis der ikke er fastsat forskrifter for registeret, skal det som beskrevet nedenfor under pkt. 2.11. anmeldes til Registertilsynet. På anmeldelsesblanketten skal det oplyses, hvilke regelmæssige videregivelser af oplysninger, der påtænkes. Herudover gælder lovens almindelige videregivelsesregler.

Det er endvidere den registeransvarlige myndighed, som i første omgang vurderer, om en konkret videregivelse er i overensstemmelse med loven og/eller forskrifterne. Såfremt en videregivelse giver anledning til en klagesag, vil Registertilsynet foretage en konkret vurdering af, hvorvidt videregivelsen efter tilsynets opfattelse er i overensstemmelse med loven og eventuelle forskrifter og afgive en udtalelse herom.

2.3.1. Videregivelse af oplysninger til private

Lovens kapitel 5 indeholder bestemmelserne om, hvornår en registeransvarlig myndighed kan videregive oplysninger til private fysiske og juridiske personer. Myndigheden kan fastsætte vilkår herfor, jf. § 19, 1. pkt., herunder om, at oplysningerne kun må benyttes til bestemte formål. Hvorvidt en privat, som har modtaget oplysninger fra en myndighed, må foretage en egentlig registrering af oplysningerne, afhænger af om registrer i ngsbetingelserne efter lov om private registre er opfyldt.

Efter lovens § 20 kan vedkommende minister fastsætte regler om betaling for udlevering af oplysninger. Finansministeriet har fastsat regler herom ved bekendtgørelse nr. 367 af 10. juli 1981 om betaling for udlevering af oplysninger til private fra edb-registre, der føres for en kommunal myndighed (enkeltkommunale registre).

2.3.1.1. Videregivelse af oplysninger om rent private forhold (følsomme oplysninger)

Lovens § 16, stk. 1, indeholder som udgangspunkt et forbud imod, at oplysninger som nævnt i § 9, stk. 2, videregives til private personer og virksomheder m.v.

Dog vil der efter § 16, stk. 2, kunne ske videregivelse, såfremt

1) den, oplysningerne angår, har givet samtykke, jf. nr. 1,
2) det følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov, at oplysningen skal videregives, jf. nr. 2,
3) videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse, herunder

hensynet til den, oplysningerne angår, jf. nr. 3,

4) videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en persons eller virksomheds opgaver for det offentlige, jf. nr. 4, eller

5) videregivelsen er nødvendig for udførelsen af videnskabelige eller statistiske undersøgelser af væsentlig samfundsmæssig betydning, jf. nr. 5.

Det fremgår af § 16, stk. 3, at samtykke som nævnt i stk. 2, nr. 1, skal meddeles skriftligt og skal indeholde oplysning om,

1) hvilke typer oplysninger der må videregives,
2) hvem oplysningerne må videregives til, og
3) hvorledes oplysningerne må anvendes af den angivne modtager.

Samtykke bortfalder senest efter 1 års forløb, jf. stk. 4.

Reglerne om samtykke svarer til bestemmelserne i forvaltningsloven om videregivelse til andre offentlige myndigheder, idet denne lov dog indeholder en mulighed for at fravige skriftlighedskravet, når sagens karakter eller omstændighederne i øvrigt taler derfor, jf. forvaltningsloven § 28, stk. 4.

I det oprindelige lovudkast indgik i § 16 en bestemmelse, som i det væsentlige svarede til den nuværende lovs § 16 stk. 2, nr. 2. I bemærkningerne til den tidligere bestemmelse, Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 699, er det angivet, at f.eks. arbejdsgivere, der som indeholdelsespligtige efter kildeskatteloven medvirker ved opkrævning af kildeskat, vil kunne få oplysninger fra skattemyndighederne.

Bestemmelsen i stk. 2, nr. 3, svarer til forvaltningslovens § 28, stk. 2, nr. 3. Der vil altid skulle foretages en konkret afvejning af på den ene side den interesse, som den, oplysningerne vedrører, har i, at oplysningerne hemmeligholdes, og på den anden side karakteren og betydningen af den private eller offentlige interesse, der kan begrunde, at oplysningen videregives til den private part.

I tilknytning til § 16, stk. 2, nr. 5, om videregivelse til brug for videnskabelige og statistiske undersøgelser skal nævnes, at videregivelse med henblik på samkøring med registre, der ikke omfattes af lov om private registre (i praksis private forsknings- og statistikregistre), kun kan ske efter forud indhentet udtalelse fra Registertilsynet, jf. § 19, 2. pkt. Konsekvensen heraf er, at tilsynet behandler et anseeligt antal sager i anledning af, at myndigheder ønsker at videregive følsomme oplysninger til private forskere. Registertilsynet henstiller i sine udtalelser, at videregivelsen sker på en række nærmere angivne vilkår, jf. § 19, 1. pkt.

Endvidere skal det nævnes, at oplysninger, der er videregivet til brug i statistisk eller forskningsmæssigt øjemed, ikke yderligere må videregives, jf. § 16, stk. 5.

2.3.1.2. Videregivelse af øvrige oplysninger

Andre oplysninger end dem, der er nævnt i § 9, stk. 2, må som udgangspunkt ikke videregives til private personer eller virksomheder m.v., jf. § 17, stk. 1.

Videregivelse kan dog efter § 17, stk. 2, ske i det omfang, der er nævnt i § 16, eller når oplysningerne i forvejen er offentligt tilgængelige.

Herudover følger det af stk. 3, at der til brug i konkrete retsforhold kan videregives enkeltstående oplysninger til private personer og virksomheder m.v., som kan godtgøre at have en retlig interesse i at få de pågældende oplysninger, der klart overstiger hensynet til oplysningernes hemmeligholdelse. Dette gælder dog ikke oplysninger, om hvilke der ved lov er fastsat særlige tavshedsforskrifter. Der vil ikke kunne ske videregivelse af masseoplysninger efter bestemmelsen, jf. ordet "enkeltstående".

Efter § 17, stk. 4, kan der desuden videregives oplysninger til brug for forskning. I denne bestemmelse er der ikke noget krav om, at videregivelsen skal være nødvendig for udførelsen af undersøgelser af væsentlig samfundsmæssig betydning. Bestemmelsen i § 19, 2. pkt., om udtalelse fra Registertilsynet finder tilsvarende anvendelse.

Endelig er der i § 17, stk. 5, en adgang for Registertilsynet til i særlige tilfælde at give tilladelse til videregivelse, når dette på grund af oplysningernes karakter, mængde og formålet med videregivelsen skønnes ubetænkeligt. Tilsynet kan i så fald fastsætte nærmere vilkår for tilladelsen.

2.3.2. Videregivelse af oplysninger til andre offentlige myndigheder

Bestemmelserne i lovens kapitel 6 regulerer kun videregivelse af oplysninger til *andre forvaltningsmyndigheder.* Omfattet af bestemmelsen er således ikke videregivelse til andre offentlige myndigheder, såsom domstolene m.v. Heller ikke videregivelse til *udenlandske myndigheder* er omfattet af reguleringen. For disse former for videregivelse gælder dermed de almindelige tavshedspligtsbestemmelser, jf. nærmere neden for under pkt. 5.2.2.

Efter lovens § 21, stk. 1, må der som udgangspunkt ikke ske videregivelse af oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold (følsomme oplysninger) til anden myndighed. Dog kan der efter stk. 2 ske videregivelse, når

1) den, oplysningen angår, har givet samtykke, jf. nr. 1,
2) det følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov, at oplysningen skal videregives, jf. nr. 2,
3) videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der begrunder hemmeligholdelse, herunder hensynet til den, oplysningen angår, jf. nr. 3,
4) videregivelse er nødvendig for udførelsen af en myndigheds virksomhed, jf. nr. 4, eller påkrævet for en afgørelse, som myndigheden skal træffe, eller
5) videregivelse er nødvendig for udførelsen af videnskabelige eller statistiske undersøgelser af væsentlig samfundsmæssig betydning, jf. nr. 5.

Samtykke efter nr. 1 skal opfylde betingelserne i § 16, stk. 3, jf. § 21, stk. 4. Samtykket bortfalder senest efter 1 års forløb. Se nærmere om kravene til samtykke ovenfor under pkt. 2.3.1.1.

Andre oplysninger end de, som er nævnt i § 9, stk. 2, må efter § 21, stk. 3, kun videregives, hvis det følger af § 21, stk. 2, eller når oplysningerne i forvejen er offentligt tilgængelige, eller når det må antages, at oplysningen vil være af væsentlig betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, myndigheden skal træffe, jf. dog §9, stk. 1, 2. pkt.

2.4. Videregivelse af oplysninger fra sygehusregistre m.v.

I loven er der fastsat særlige bestemmelser for videregivelse af oplysninger fra sygehusregistre og andre patient- eller sygdomsregistre til private. Der er i modsætning hertil ikke fastsat særlige regler for videregivelse fra sådanne registre til andre myndigheder. Reglerne er specielt relevante for videregivelse til privat praktiserende læger og til forskningsformål.

Efter § 16 a, stk. 1, kan der med mundtligt eller skriftligt samtykke fra patienten videregives oplysninger om patienten til den alment praktiserende læge, som patienten har valgt, eller til en læge der har den pågældende i behandling.

Det forudsættes i Retsudvalgets betænkning til lovforslag nr. L 50 af 16. januar 1991, Folketingstidende 1990/91, 2. samling, Tillæg B, sp. 760, at der i registerforskrifterne for de omhandlede registre fastsættes bestemmelser om, at der i registrene sker en markering af, at patienten har givet samtykke til videregivelse af de registrerede oplysninger. Dette er efterfølgende blevet indarbejdet i Registertilsynets standardforskrift for sygehusregistre. Standardforskrifterne er omtalt nedenfor under pkt. 2.10.1.

Fastsættelsen af reglen i § 16 a, stk. 1, blev af Retsudvalget - se Tillæg B, sp. 759 - begrundet med, at et tæt samarbejde mellem de praktiserende læger og sygehusvæsenet er en væsentlig forudsætning for sikring af sammenhæng og kontinuitet i sundhedsvæsenets behandlingstilbud. Den af udvalget foreslåede ændring af loven skulle, indtil der forelå et samlet regelsæt for videregivelse af helbredsoplysninger, medvirke til at forenkle arbejdet med administrationen af videregivelsesbestemmelserne, idet hensigten med forslaget var at muliggøre, at videregivelse af oplysninger ville kunne ske med patientens mundtlige samtykke i stedet for et skriftligt samtykke, som skulle opfylde formkravene i lovens § 16, stk. 3.

I situationer hvor patienten er ude af stand til at varetage sine interesser og dermed ikke er i stand til at give et samtykke, f.eks. på grund af senilitet eller andre psykiske forstyrrelser, vil videregivelse kunne ske efter § 16, stk. 2, nr. 3.

Efter § 16 a, stk. 2, 1. pkt., kan der videregives identifikationsoplysninger og oplysninger om diagnoser til læger til brug ved konkrete forskningsprojekter. Der må kun ske efterfølgende henvendelse til de registrerede i det omfang, de læger, der har behandlet de pågældende, giver tilladelse hertil, jf. stk. 2, 2. pkt.

Det følger endvidere af § 16 a, stk. 3, at der herudover med Sundhedsstyrelsens godkendelse og på nærmere angivne vilkår kan videregives oplysninger til brug ved forskning eller planlægning.

Endelig er der i stk. 4 indsat en bestemmelse om, at oplysninger, der er videregivet til brug i statistisk eller forskningsmæssigt øjemed, ikke yderligere må videregives, hvilket svarer til reglen i § 16, stk. 5, som gælder for videregivelse fra andre typer af registre.

Sker videregivelse med henblik på samkøring med registre, der ikke omfattes af lov om private registre (det vil sige i praksis private forsknings- og statistikregistre), skal der, som nævnt ovenfor i pkt. 2.3.1.1.-2.3.1.2., indhentes en udtalelse fra Registertilsynet, jf. lov om offentlige myndigheders registre § 19, 2. pkt.

Det skal afslutningsvis bemærkes, at videregivelse fra et sygdomsregister, som udelukkende er oparbejdet med henblik på forskning eller statistik, ikke reguleres af § 16 a, men af § 18, som er omtalt nedenfor under pkt. 2.6.

2.5. Videregivelse til **kreditoplysningsbureauer** af oplysninger om gæld til det offentlige

Ved lovændringen af 21. december 1994 er der sorn kapitel 5 a indsat et særligt kapitel om videregivelse af oplysninger om gæld til kreditoplysningsbureauer. Se Folketingstidende 1994/95, 1. samling, Tillæg A, sp. 684. Der er siden sket en ændring af reglerne, jf. lov nr. 1204 af 27. december 1996. Selve registreringen og opbevaringen af oplysningerne i kreditoplysningsbureauet samt videregivelsen herfra er reguleret af lov om private registre, kapitel 3.

Reglerne i kapitel 5 a §§ 20 a - d, som trådte i kraft den 1. august 1995, gælder - som nævnt ovenfor under pkt. 2.1.4. - også for edb-registre, der føres for den offentlige forvaltning, og som indeholder oplysninger om virksomheder m.v., jf. § 1, stk. 4.

Registertilsynet har den 25. september 1995 udsendt vejledning nr. 155 til offentlige myndigheder om disses indberetning af skyldnere til private kreditoplysningsbureauer. Desuden har tilsynet den 25. marts 1997 udsendt en cirkulæreskrivelse til offentlige myndigheder i anledning af ændring af lov om offentlige myndigheders registre § 20 b (lov nr. 1204 af 27. december 1996).

Efter lov om offentlige myndigheders registre § 20 a, stk. 1, kan videregivelse af oplysninger om gæld ske til kreditoplysningsbureauer. Efter stk. 2 må der ikke videregives oplysninger, som er nævnt i lovens § 9, stk. 2 (følsomme oplysninger). Fortrolige oplysninger, som videregives efter ovennævnte regler, anses ikke af den grund for offentligt tilgængelige, jf. § 20 a, stk. 3.

Herudover indeholder § 20 b og § 20 c nærmere betingelser for, hvornår der kan ske videregivelse. Det fremgår således af § 20 b, stk. 1, at oplysninger kan videregives, hvis

1) det følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov, eller
2) den samlede gæld er forfalden og overstiger 7.500 kr., idet der dog ikke heri må indgå gældsposter, der er omfattet af en overholdt aftale om henstand eller afdragsvis betaling.

Efter § 20 b, stk. 2, er det tillige en betingelse, at den samlede gæld administreres af samme inddrivelsesmyndighed.

Endvidere er det i henhold til § 20 b, stk. 3, en betingelse for videregivelsen, at

1) gælden kan inddrives ved udpantning, og der er fremsendt 2 rykkere til skyldneren,
2) der er foretaget eller forsøgt foretaget udlæg for kravet,
3) kravet er fastslået ved endelig dom, eller

4) det offentlige har erhvervet skyldnerens skriftlige erkendelse af den forfaldne gæld.

Med hensyn til betingelsen i § 20 b, stk. 3, nr. 2, om, at der skal være foretaget eller forsøgt foretaget udlæg, er det en forudsætning, at skyldneren har været til stede under udlægsforretningen.

Det er en betingelse, at gælden er forfalden, det vil sige, at det tidspunkt, på hvilket fordringshaveren kan kræve betaling, skal være passeret.

Den gæld, der på videregivelsestidspunktet skal udgøre eller overstige 7.500 kr., består af en hovedfordring samt eventuelle renter og gebyrer m.v. Ved gæld forstås en gæld, der udspringer af et konkret retsforhold, der vedrører en bestemt form for ydelse, betaling m.v. Det vil være muligt at kumulere en række mindre, selvstændige krav med henblik på at opfylde beløbsgrænsen på 7.500 kr., blot disse krav administreres af samme inddrivelsesmyndighed. Det er ikke en betingelse, at myndigheden tillige er den oprindelige kreditor for tilgodehavendet.

Det fremgår dog af Det Politisk-Økonomiske Udvalgs betænkning af 12. december 1996, at det ikke ved bestemmelsen er tilsigtet at pålægge inddrivelsesmyndigheden at kumulere flere eventuelle gældsposter ved indberetningen.

Såfremt ovennævnte betingelser er opfyldt, at det yderligere et krav, at myndigheden med mindst 4 ugers varsel orienterer skyldneren om den påtænkte indberetning til kreditoplysningsbureauet, før videregivelse kan finde sted, jf. lovens § 20 c, stk. 1.

Meddelelsen, som først kan afgives, når betingelserne for videregivelse i lovens § 20 b er opfyldt, skal indeholde oplysning om,

1) hvilke oplysninger der vil blive videregivet,
2) til hvilket kreditoplysningsbureau oplysningerne vil blive videregivet,
3) hvornår videregivelse vil finde sted, og
4) at videregivelse ikke vil ske, hvis betaling af gælden sker inden videregivelsen, eller hvis der indrømmes henstand eller indgås og overholdes en aftale om afdragsvis betaling, jf. § 20 c, stk. 2.

Undlades videregivelse, fordi der opnås en aftale om betaling, skal der ikke udsendes ny meddelelse, hvis aftalen misligholdes. Men hvis myndigheden i øvrigt undlader at videregive oplysningerne til et kreditoplysningsbureau, og dette ikke er foranlediget af skyldnerens forhold, skal der gives meddelelse på ny, hvis myndigheden senere ønsker at videregive oplysningerne.

Omfattet af udtrykket "oplysninger om gæld" er edb-registrerede oplysninger om skyldnerens identitet og gældens størrelse. Disse oplysninger samt oplysninger om kreditors identitet vil kunne videregives. Der må imidlertid ikke videregives oplysninger om personnummer, hemmelige telefonnumre eller beskyttede adresser. Der må endvidere ikke videregives oplysninger om afdøde personer, hvilket fremgår af Registertilsynets vejledning om offentlige myndigheders indberetning af skyldnere til private kreditoplysningsbureauer, side 6.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelserne i kapitel 5 a, at den omstændighed, at skyldneren har indgivet en klage over kravets eksistens eller størrelse, ikke er til hinder for videregivelsen, i det omfang kravei: er eksigibelt, det vil sige, at kravet umiddelbart kan tvangsfuldbyrdes. Registertilsynet har imidlertid i sin vejledning, side 8, givet udtryk for, at det oftest vil være hensigtsmæssigt at udskyde beslutningen om at videregive oplysningerne, indtil klagesagen er behandlet, og afgørelsen meddelt skyldneren, medmindre klagen er åbenbart grundløs.

Såfremt fuld og endelig betaling af det beløb, skyldneren er registreret for, finder sted, skal myndigheden straks give bureauet meddelelse herom. Uanset om der sker betaling eller ej, kan myndigheden til enhver tid anmode bureauet om at slette registreringen straks.

Efter § 20 d kan vedkommende minister efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige. Det kan i den forbindelse bestemmes, at oplysninger om visse former for gæld til det offentlige ikke må videregives eller kun må videregives, hvis yderligere betingelser end de i § 20 b nævnte er opfyldt.

2.6. Registre oprettet i statistisk eller videnskabeligt øjemed

En offentlig myndighed kan kun oprette registre i statistisk eller videnskabeligt øjemed, såfremt de almindelige registreringsbetingelser i § 9, stk. 1-2, er opfyldt.

Loven indeholder særlige bestemmelser for sådanne registre i relation til samkøring, registerindsigt og videregivelse.

Reglerne vedrørende *samkøring* er omtalt nedenfor under pkt. 2.7.2.

Det følger af § 13, stk. 5, at lovens regler om *registerindsigt* ikke finder anvendelse for registre, der udelukkende er oparbejdet med henblik på at foretage statistiske uddrag. Baggrunden for bestemmelsen er ifølge forarbejderne, at de registrerede ikke har reel interesse i at kontrollere oplysningerne, når de ikke benyttes som grundlag for administrative afgørelser vedrørende de enkelte personer. Se Folketingstidende 1977/78, Tillæg A. sp. 695.

Bestemmelsen nævner ikke registre, som er oparbejdet i videnskabeligt øjemed, men denne type registre vil ofte være indrettet således, at resultatet af forskningsindsatsen ved anvendelse af registeret og det materiale, som udskrives af edb-registeret i den forbindelse, alene foreligger i form af statistik, bortset fra eventuelle fejl- og kontrollister. I disse tilfælde må registeret antages at være omfattet af reglen i § 13, stk. 5, da formålet med oprettelsen af registeret som sådan ikke er at udskrive personhenførbart materiale med henblik på at anvende oplysningerne til administrative afgørelser. Den registrerede har således heller ikke i relation til forskning en reel interesse i at kontrollere oplysningerne.

Der er ikke noget i vejen for, at den registeransvarlige myndighed vælger at give en person indsigt i de oplysninger, som er registreret om vedkommende. Bestemmelsen i § 13, stk. 5, indebærer alene, at myndigheden ikke efter loven er forpligtet til at efterkomme en anmodning herom. Hvis myndigheden ønsker at give registerindsigt, bør dette fremgå af de eventuelle forskrifter for registeret. Indsættes en sådan bestemmelse, er myndigheden forpligtet til at give registerindsigt. Er der ikke fastsat forskrifter, eller er muligheden for registerindsigt afskåret i forskrifterne, kan myndigheden stadig konkret vælge at give registerindsigt.

Efter lovens § 18 må der ikke uden særlig hjemmel ske *videregivelse* af personoplysninger til private fra registre, der udelukkende er oparbejdet med henblik på at foretage statistiske uddrag eller som led i en videnskabelig undersøgelse. Registertilsynet kan dog efter ansøgning i hvert enkelt tilfælde tillade, at sådanne oplysninger på nærmere angivne vilkår videregives til private registre, der udelukkende er oparbejdet i statistisk eller videnskabeligt øjemed.

Tilsvarende må der efter § 21, stk. 5, ikke uden særlig hjemmel videregives oplysninger til andre offentlige myndigheder fra sådanne registre. Registertilsynet kan dog efter ansøgning i hvert tilfælde tillade, at oplysninger videregives til registre, der udelukkende er oparbejdet i statistisk eller videnskabeligt øjemed.

Særligt for så vidt angår videregivelse fra offentlige administrative registre eller sygehusregistre m.v. til privat forskning, henvises til omtalen heraf ovenfor under pkt. 2.3 og 2.4.

2.7. Samkøring

I relation til samkøring af registre, som er omfattet af lov om offentlige myndigheders registre, er der en række materielle betingelser for, i hvilket omfang dette kan finde sted. Se nedenfor under pkt. 2.7.3. Endvidere indeholder loven procedureregler for samkøring. Det fremgår således af lovens § 4, stk. 3, § 6, stk. 4, og § 7, stk. 3, at kravet om forskriftsfastsættelse gælder tilsvarende ved samkøring af registre, som er oparbejdet med henblik på varetagelsen af forskellige opgaver, dog medmindre samkøringen udelukkende foretages med henblik på uddrag i statistisk eller videnskabeligt øjemed. Disse procedureregler er nærmere omtalt nedenfor under pkt. 2.7.2.

Samkøring af registre kan med andre ord som udgangspunkt først foretages, såfremt der er fastsat præcise, offentligt tilgængelige forskrifter for samkøringen. Det er endvidere en betingelse, at Registertilsynets udtalelse om samkøringen og om udkastet til forskrifterne for denne er indhentet, og at den minister eller kommunalbestyrelse, der er politisk ansvarlig for samkøringen, har godkendt denne.

2.7.1. Begrebet samkøring

Udtrykket "samkøring" er ikke defineret i loven. I Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 682, er nærmere redegjort for begrebet samkøring i lovens forstand og de spørgsmål, dette rejser. Det fremgår heraf, at det overlades til praksis at afstikke de mere præcise grænser for, hvilke former for samkøring, der omfattes af bestemmelserne. Efter Registertilsynets praksis er samkøring en fælles betegnelse for forskellige tekniske løsninger, som vedrører sammenkobling af oplysninger, som kommer fra forskellige registersystemer. Under samkøring hører således *maskinelle overførsler*, hvorved et register tilføres oplysninger fra et andet register, således at det modtagende register udvides med disse oplysningstyper. Til begrebet samkøring henregnes endvidere *maskinelle sammenstillinger* af oplysninger fra forskellige registre, hvorved der dannes et nyt "uddata-produkt" f.eks. et nyt register.

Som praktiske eksempler på samkøring kan nævnes:

1) Et register udvides ved at få tilført oplysninger fra et andet register,
2) sammenstillingen resulterer i skabelsen af et nyt register med personoplysninger,

3) sammenstillingen resulterer i et anonymiseret register og/eller anonyme statistiske uddrag, eller
4) sammenstillingen resulterer i en udskrivning af personoplysninger uden efterfølgende elektronisk lagring af disse.

Lovens særlige procedureregler finder imidlertid kun anvendelse, såfremt der, som ovenfor nævnt, er tale om "registre, der er oparbejdet med henblik på varetagelse af forskellige opgaver". For så vidt angår dette krav, fremgår det af bemærkningerne til § 4, stk. 3, Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 682, at det afgørende er, om der ved transaktionen dannes et nyt register, som indeholder andre datatyper end de oprindelige registre eller gør de eksisterende oplysninger tilgængelige i nye sammenhænge. Således vil f.eks. de sædvanlige ajourføringer, der foretages ved leverancer fra Det Centrale Personregister (CPR), ikke være omfattet af bestemmelsen i § 4, stk. 3.

De samkøringer, der er omfattet af lovens kontrolordning og kravet om politisk godkendelse, er således primært dem, der kan resultere i dannelsen af et "bredere billede" eller give en mere detaljeret beskrivelse af borgerne.

2.7.2. Formelle krav til samkøring - særligt om forskriftsfastsættelse

Som nævnt fremgår det af § 4, stk. 3, § 6, stk. 4, og § 7, stk. 3, at kravet om forskriftsfastsættelse også gælder ved samkøring af registre, der er oparbejdet med henblik på varetagelse af forskellige opgaver, medmindre samkøringen udelukkende foretages med henblik på uddrag i statistisk eller videnskabeligt øjemed.

Procedurerne for politisk godkendelse og fastsættelse af forskrifter er omtalt under pkt. 2.10.

I mange situationer vil der imidlertid ikke være behov for fastsættelse af selvstændige forskrifter for en bestemt samkøring, fordi samkøringen allerede er beskrevet - eller kan beskrives - i gældende forskrifter. Se eksemplerne nr. 1 og 2 ovenfor. Dette er tilfældet i nedenstående situationer.

Hvis samkøringen resulterer i, at et eksisterende register udvides med nye oplysningstyper, skal det blot fremgå af forskrifterne for dette ("modtager"-)register, at det må indeholde disse oplysningstyper, og fra hvilket register de stammer. Endvidere skal det fremgå af forskrifterne for det register, hvorfra der videregives oplysninger ("afgiverregisteret"), hvis der regelmæssigt overføres oplysninger til et modtagerregister.

Desuden vil det efter omstændighederne skulle fremgå af forskrifterne for afgiverregi-

steret, at formålet med registeret (bl.a.) er overførsel af bestemte oplysninger med henblik på samkøring, hvis dette er en medvirkende årsag til, at registeret overhovedet føres. Tilsvarende vil det efter omstændighederne skulle fremgå af forskrifterne for modtagerregisteret, at formålet med registeret er at modtage oplysninger fra afgiverregisteret med henblik på samkøring, såfremt det er en (medvirkende) årsag til, at registeret føres.

Hvis der opstår et nyt register i forbindelse med en samkøring, skal der fastsættes forskrifter for det nye register. Hvis registeret er omfattet af bestemmelserne om undtagelse fra forskriftskravet, jf. § 4, stk. 3, 2. pkt., § 6, stk. 4, 2. pkt., § 7, stk. 3, 2. pkt., og § 8 d, 2. pkt., kan der eventuelt i stedet indgives en anmeldelse efter reglerne i kapitel 2 a. Se i den forbindelse pkt. 2.11.

Der kan imidlertid også være situationer, hvor der er behov for at fastsætte selvstændige forskrifter for en samkøring. Dette er tilfældet, hvis samkøringen *ikke* resulterer i oparbejdelsen af et egentligt register eller i udvidelsen af et eksisterende. Se eksemplerne nr. 3 og 4 ovenfor.

Særligt i relation til registre, som er undtaget fra kravet om forskriftsfastsættelse, jf. lovens kapitel 2 a, skal der fastsættes forskrifter for samkøring af registre, der indeholder identifikationsoplysninger, herunder personnummer, og oplysninger om betaling til og fra en offentlig myndighed, jf. § 8 d, 1. pkt. Det gælder dog ikke samkøring, som udelukkende foretages med henblik på uddrag i statistisk eller videnskabeligt øjemed eller med henblik på opdatering af identifikationsoplysninger og betalingsoplysninger.

2.7.3. Materielle regler i forbindelse med samkøring

Videregivelsesbestemmelserne skal være opfyldt, såfremt oplysningerne stammer fra forskellige registeransvarlige myndigheder. Desuden skal de almindelige registreringsbetingelser være opfyldt, hvis oplysningerne efter samkøringen indgår i et eksisterende eller et nyt edb-register.

Selve samkøringen er imidlertid også undergivet særlige materielle krav. Folketingets behandling af ændringen af loven i 1991 har i den forbindelse været af væsentlig betydning for Registertilsynets praksis i de senere år.

I Retsudvalgets betænkning til lovforslag nr. L 50 af 16. januar 1991, Folketingstidende 1990/91, 2. samling, Tillæg B, sp. 752-753, gav et flertal således udtryk for den opfattelse, at offentlige myndigheder ikke bør iværksætte samkøring af registre, som indeholder oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, jf. lovens § 9, stk. 2,

når registrene er oparbejdet med henblik på at varetage forskellige opgaver. Samkøring af sådanne registre kan dog komme på tale, hvis der udfærdiges registerforskrifter for registeret, som følger Registertilsynets udtalelser, og samkøringen må antages at være nødvendig for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser for at sikre de personer, som optages i registeret, en forsvarlig behandling eller for at sikre ansøgere en smidig sagsbehandling.

Det fremgår endvidere af Retsudvalgets betænkning, at registre, som indeholder andre fortrolige oplysninger end oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, kun bør samkøres, når det er af væsentlig betydning for myndighedernes virksomhed, at samkøringen iværksættes.

Herudover forudsatte et flertal i udvalget, at myndighederne i forbindelse med samkøring i kontroløjemed har et klart og utvetydigt retsgrundlag at arbejde på, og at myndighederne kun lader kontrolordningen tage sigte på fremtidige forhold, medmindre særlige forhold gør sig gældende. Flertallet lagde desuden vægt på, at de borgere, som berøres af kontrolordningen, i almindelighed gøres opmærksom på myndighedernes adgang til at foretage samkøringen i kontroløjemed, inden kontrollen iværksættes, og at samkøringen så vidt muligt kun finder sted, hvis de personer, der omfattes af kontrollen, har fået meddelelse om kontrolordningen, inden de afgiver oplysninger til myndigheden.

Endelig gav flertallet udtryk for, at forudgående kontrol, det vil sige den kontrol, som myndighederne iværksætter, før der træffes afgørelse i en sag, så vidt muligt burde anvendes fremfor kontrol, der først iværksættes, efter at afgørelsen er truffet.

Der blev ikke foretaget ændringer af selve lovteksten som følge af Retsudvalgets betragtninger.

Registertilsynet har vedrørende spørgsmålet om samkøring udtalt, at det er en forudsætning, at myndigheden, når endelige forskrifter for samkøringen er fastsat, men inden samkøringens og kontrollens iværksættelse, i overensstemmelse med ovennævnte forarbejder giver meddelelse til de personer, som måtte blive berørt af kontrollen.

I praksis har Registertilsynet taget stilling til flere sager, som indebærer sådan kontakt til borgerne. Såfremt videregivelse af oplysninger myndighederne imellem har særlig hjemmel i lov, vil der normalt ikke være hindringer for samkøring i kontroløjemed under forudsætning af, reglerne i lov om offentlige myndigheders registre i øvrigt overholdes. Der henvises bl.a. til Registertilsynets årsberetning 1993, side 66-68.

2.8. Ajourføring, sletning og arkivering

Det følger af lovens § 9, stk. 3, 1. pki:., at registrerede oplysninger, der på grund af alder eller af andre grunde har mistet deres betydning for varetagelsen af registerets opgaver, skal slettes. Bestemmelsen skal sikre, at registeret til stadighed har de aktuelt gældende oplysninger og kun disse. For registre, der ajourføres efter en bestemt tidsplan, vil de gamle oplysninger blive slettet, samtidig med at de nye oplysninger registreres. Det følger endvidere af samme bestemmelse, jf. stk. 3, 2. pkt., at registre, der anvendes løbende, skal indrettes således, at der foretages fornøden ajourføring. Denne bestemmelse skal sikre, at administrative afgørelser ikke træffes på grundlag af forkerte (forældede) oplysninger.

Efter forarbejderne til § 9, stk. 3, Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 688-689, kan det dog i visse tilfælde være nødvendigt for en forsvarlig administration af vedkommende myndigheds opgaver at kunne gå tilbage i tiden og fremfinde oplysninger, der var gældende på et tidligere tidspunkt. Det vil i sådanne tilfælde ikke være i strid med reglerne om sletning og ajourføring at opbevare tidligere registereksemplarer eller at overføre oplysningerne til et passivt register. Når forældede oplysninger ikke længere har betydning for varetagelsen af vedkommende myndigheds opgaver, skal de derimod som udgangspunkt slettes, hvilket er nødvendigt for at forhindre en unødig ophobning af data om den enkelte. Alternativt kan oplysningerne arkiveres, jf. nedenfor.

Det har ikke været muligt i selve loven at angive en bestemt tidsfrist for sletning, idet den rette sletningsfrist vil afhænge af de konkrete omstændigheder omkring registerets opbygning og anvendelse. I forskrifterne for de enkelte registre vil der være fastsat konkrete sletningsfrister. Normalt fastsættes en maksimal frist på fem år. Længere sletningsfrister fastsættes bl.a. i forskrifter for hospitalsregistre samt registre, som udelukkende er oparbejdet med henblik på forskning og statistik. Der findes i øvrigt eksempler på registre, for hvilke der er fastsat differentierede sletningsfrister, afhængig af oplysningstyperne.

Herudover gives der i bemærkningerne til bestemmelsen udtryk for, at et ubetinget krav om sletning i mange tilfælde ville medføre ubodelig skade for planlægning og forskning, herunder navnlig historieforskning, ligesom der også i særlige tilfælde kan tænkes at være behov for at kunne udnytte et tidligere anvendt register. Derfor blev der i lovens § 9, stk. 4, indsat en særlig bestemmelse om, at registereksemplarer i stedet for at blive slettet, kan overføres til opbevaring i arkiv. Denne bestemmelse er siden undergået ændringer, bl.a. som følge af ændringer i arkivlovgivningen.

Det følger således nu af bestemmelsen, at Registertilsynet kan tillade, at registre, der

føres for kommunale myndigheder, overføres til opbevaring i arkiv på nærmere angivne vilkår. Registre, der føres for statslige myndigheder, overføres til opbevaring i statens arkiver efter reglerne i lov om offentlige arkiver m.v.

Se i øvrigt beskrivelsen af reglerne i arkivlovgivningen under pkt. 5.4.2.

Efter § 11 skal der foretages fornøden kontrol til sikring af, at der ikke registreres urigtige eller vildledende oplysninger. Oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende, skal snarest muligt slettes eller berigtiges. Baggrunden for denne bestemmelse er anført i forarbejderne, Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 689-690. Registrerede oplysninger indgår i vidt omfang i sagsbehandlingen ikke blot hos den registeransvarlige myndighed, men også hos andre myndigheder, som oplysningen lovligt videregives til. Det er derfor vigtigt, at oplysningerne er korrekte. Kravet til kontrollens omfang m.v. vil i øvrigt være afhængig af flere forhold, som f.eks. hvilke oplysningstyper der registreres, og hvad disse anvendes til.

2.9. Registerindsigt og meddelelse om optagelse i et register

2.9.1. Registerindsigt

Lovens bestemmelser om registrerede personers adgang til oplysninger om sig selv (registerindsigten) fremgår af kapitel 4, §§ 13-15. Bestemmelserne er undergået visse ændringer i forbindelse med lovrevisionen af 1991, idet der bl.a. forud herfor var fastsat særlige regler om indsigt i helbredsoplysninger. Se Folketingstidende 1990/91, 2. samling. Tillæg A, sp. 943.

Imidlertid er de retningslinjer, som fremgår af Registertilsynets vejledning nr. 137 af 23. juli 1980, i det store hele fortsat gældende. I vejledningen præciseres og uddybes lovens bestemmelser.

Af lovens § 13, stk. 1, fremgår, at en registeransvarlig myndighed snarest muligt skal give en registreret meddelelse om de oplysninger, der er registreret om vedkommende, såfremt denne fremsætter begæring herom. I vejledningen er tilkendegivet, at registre bør indrettes således, at begæringer i almindelighed kan imødekommes senest en måned efter modtagelsen.

Der er ingen formkrav til en begæring om registerindsigt. Der er heller ikke noget krav om, at den registrerede kan angive, hvilke registre der ønskes indsigt i. Det antages, at det almindelige princip i forvaltningsretten om vejledningspligt over for borgerne fører til, at de registeransvarlige myndigheder skal oplyse den registrerede om, hvilke regi-

stre vedkommende myndighed fører, og herunder også vejlede den registrerede om, i hvilke registre vedkommende kan være optaget.

Hvis en person anmoder om at blive gjort bekendt med alle oplysninger, som er registreret om vedkommende, skal myndigheden efterkomme anmodningen, medmindre oplysningerne kan undtages fra registerindsigt.

Det er muligt at undlade at give registerindsigt, hvis den registreredes interesse i at få kendskab til oplysningerne findes at burde vige for afgørende hensyn til offentlige eller private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv, jf. § 13, stk. 4. Gør sådanne hensyn sig kun gældende for en del af oplysningerne, skal den registrerede gøres bekendt med de øvrige oplysninger, jf. stk. 4, 2. pkt. Generelt er registre, der udelukkende er oparbejdet med henblik på at foretage statistiske uddrag, undtaget fra reglerne om registerindsigt, jf. § 13, stk. 5, 1. pkt.

Endvidere kan der i henhold til stk. 5, 2. pkt., fastsættes undtagelser fra retten til at få oplysninger, for så vidt bestemmelserne i stk. 4 må antages at medføre, at sådanne begæringer i almindelighed må afslås. På baggrund af denne regel er der indsat bestemmelser i forskrifterne for Det Centrale Kriminalregister, som begrænser adgangen til registerindsigt. Hvis § 13, stk. 5, 2. pkt., ikke finder anvendelse, skal der i hvert tilfælde foretages en konkret vurdering af, hvorvidt der kan undtages fra registerindsigt.

Der er endvidere mulighed for at undlade at give registerindsigt i et register, hvis den registrerede har fået meddelt registerindsigt i det pågældende register inden for de sidste 6 måneder, medmindre vedkommende kan godtgøre en særlig interesse heri, jf. § 13, stk. 6.

Selve meddelelsen af registerindsigt kan som udgangspunkt gives i såvel mundtlig som skriftlig form. Blot skal myndigheden sikre sig, at modtageren af oplysningerne er den rette person. I Registertilsynets standardforskrifter er der indsat en bestemmelse om, at udlevering af oplysninger kun må finde sted, når vedkommende har legitimeret sig behørigt, eller når der på anden måde er skabt sikkerhed for, at den, der fremsætter begæringen, er identisk med den person, som oplysningerne vedrører. Fremsættes begæringen af en anden end den registrerede, skal myndigheden sikre sig, at den pågældende er berettiget til at handle på den registreredes vegne.

Hvis den registrerede stiller krav om at modtage oplysningerne skriftligt, er myndigheden forpligtet til give en skriftlig meddelelse, jf. § 14. I tilfælde hvor hensynet til den registrerede taler derfor, kan registerindsigten dog gives i form af en mundtlig underretning om indholdet af oplysningerne.

Lovens kapitel 4 indeholder desuden særlige regler om automatisk registerindsigt i registre, som indeholder oplysninger som nævnt i lovens § 9, stk. 2. Det følger således af § 13, stk. 2, at hvis en person fremsætter begæring herom, skal den pågældende med mellemrum, der fastsættes i forskrifterne, have udskrift af de oplysninger, der er registreret om ham. Dette gælder dog kun, hvis den registrerede ikke på anden måde gøres bekendt med de registrerede oplysninger. Der kan fastsættes regler om betaling for meddelelser som nævnt i 1. pkt. Reglerne i § 13, stk. 2, om automatisk registerindsigt er imidlertid ikke sat i kraft

Desuden fremgår det af § 13, stk. 3, at det i forskrifterne for et register kan fastsættes, at den registrerede med nærmere fastsatte mellemrum skal have udskrift af de oplysninger, der er registreret om ham, eller at den registrerede skal kunne fremsætte begæring herom. Også efter denne bestemmelse vil der kunne fastsættes regler om betaling.

2.9.2. Meddelelse om optagelse i et register

Ifølge § 10, stk. 1, kan de: i forskrifterne for et register fastsættes, at der skal gives en registreret meddelelse om optagelse i registeret.

Endvidere kan justitsministeren med hensyn til registre, som indeholder oplysninger som nævnt i § 9, stk. 2 (følsomme oplysninger), efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet fastsætte regler on, at den registeransvarlige myndighed inden 4 uger efter registreringen skal give mecdelelse til den, der første gang optages i registeret, jf. stk. 2.

Endelig fremgår det af stk. 3, at meddelelser efter stk. 1 og 2 skal indeholde oplysning om den registreredes adgang til at få oplysninger fra registeret efter bestemmelserne i §§ 13-15.

Bestemmelserne i § 10, stk. 1-3, har aldrig været anvendt.

2.10. Fastsættelse af forskrifter for registre

Lovens kapitel 2 indeholder en række formelle regler for oprettelse af registre, herunder om I) politisk godkendelse, 2) fastsættelse af forskrifter, samt 3) indhentning af udtalelse fra Registertilsynet. Nedenfor beskrives dels den almindelige procedure for oprettelse af statslige og enkeltkommunale registre, dels de særlige regler for oprettelse og ibrugtagning af fælleskommunale registre.

Der var pr. 1. november 1997 fastsat forskrifter for ca. 4.100 registre.

Herudover er der i lovens kapitel 2 a fastsat undtagelser fra kravet om forskriftsfastsættelse, som er nærmere beskrevet nedenfor under pkt. 2.11.

2.10.1. Oprettelse og ibrugtagning af registre

Som udgangspunkt skal der foreligge en *politisk godkendelse,* forinden et register kan oprettes. Det følger således af § 4, stk. 1, at registre, der føres for en statslig myndighed, kun må oprettes i henhold til godkendelse af vedkommende minister efter forhandling med finansministeren (nu forskningsministeren).

Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår det, at ordningen om forhandling med finansministeren svarede til den (da) gældende retstilstand, idet statslige styrelser og institutioner, der påtænkte at anvende elektronisk databehandling til løsning af administrative opgaver, forinden skulle rette henvendelse til Finansministeriet, Administrationsdepartementet, jf. Økonomiministeriets cirkulære af 18. marts 1966. Finansministeriet skulle således efter forslaget sikre den fornødne samordning af registeranvendelsen inden for den statslige administration. Se Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 680. I dag er det ikke længere praksis, at statslige myndigheder indhenter en udtalelse fra Forskningsministeriet, inden et register oprettes, og Registertilsynet stiller ikke krav derom.

Det følger endvidere af § 6, stk. 1, at registre, der føres for en kommunal myndighed, kun må oprettes i henhold til beslutning, der træffes i et møde af vedkommende kommunalbestyrelse. Det fremgår af bemærkningerne til § 6, stk. 1, at hensigten med bestemmelsen var at sikre, at beslutninger, der efter omstændighederne kan være af indgribende betydning for kommunens borgere, alene kan træffes af det politisk ansvarlige organ, nemlig kommunalbestyrelsen.

Reglerne i kapitel 2 indebærer ud over kravet om politisk godkendelse, at der som hovedregel skal *fastsættes forskrifter* for et register. Forinden et statsligt register tages i brug, skal der ifølge § 4, stk. 2, af vedkommende minister eller den, han bemyndiger hertil, være fastsat forskrifter om det pågældende registers opbygning og drift, der opfylder bestemmelserne herom i lovens kapitel 3-6. Endvidere fremgår det af § 6, stk. 2, at der, forinden et kommunalt register tages i brug, skal være fastsat forskrifter om det pågældende registers opbygning og drift, der opfylder bestemmelserne i lovens kapitel 3-6. Forskrifterne skal efter bestemmelsen fastsættes af kommunalbestyrelsen eller af vedkommende kommunale myndighed.

Registertilsynet har udarbejdet standardforskrifter, senest i 1991, for primærkommunale og amtskommunale registre, samt en speciel standardforskrift for sygehusregistre.

Standardforskrifterne er blevet udarbejdet efter drøftelser med bl.a. de kommunale foreninger og har siden dannet grundlag for alle myndigheders fastsættelse af registerforskrifter, således at disse fremtræder med en betydelig ensartethed, både hvad angår indhold og udformning. Standardforskrifterne kan rekvireres hos tilsynet og danner grundlag for udarbejdelsen af de konkrete forskrifter.

Langt den største del af de nugældende forskrifter er affattet i overensstemmelse med standardforskrifterne. I nogle situationer kan det imidlertid være nødvendigt at tilpasse forskrifterne efter særlige forhold, som gør sig gældende for det konkrete register. Navnlig vil tilpasning være nødvendig, såfremt en myndighed ønsker at fastsætte forskrifter for et register, som alene skal anvendes med henblik på forskning og statistik, da der gælder særlige regler for sådanne registre, bl.a. i relation til videregivelse. Se i den forbindelse pkt. 2.6.

Forskrifterne indeholder en beskrivelse/dokumentation af:

- Registerets navn,
- hvem der er registeransvarlig myndighed,
- hvilket/hvilke formål registeret tjener,
- hvor registeret fysisk føres,
- hvilke oplysninger der registreres og om hvem,
- at der skal etableres den fornødne kontrol til sikring af oplysningernes rigtighed m.v.,
- at der skal ske løbende ajourføring,
- hvordan oplysningerne tilvejebringes,
- hvilke registre (myndighedens egne eller andres), der overføres oplysninger til og fra,
- hvornår der sker sletning af oplysningerne,
- hvem der kan få adgang til oplysningerne,
- hvilke uddata der produceres,
- hvilke kontrol- og sikkerhedsforanstaltninger, der er etableret,
- reglerne om registerindsigt, samt
- hvornår der kan ske videregivelse til andre offentlige myndigheder eller private mv., herunder regelmæssige videregivelser.

Forskrifterne består typisk af en hovedtekst og et bilag 1 (med oplysningstyper), som beskriver ovennævnte forhold, samt et bilag 2, som indeholder en række særlige sikkerhedsbestemmelser. Endelig bør det nævnes, at der i henhold til forskrifterne skal fastsættes uddybende sikkerhedsregler for den pågældende myndighed. Disse samt de øvrige sikkerhedsregler i forskrifternes hovedtekst og bilag 2 er nærmere beskrevet nedenfor under pkt. 2.12.

Sædvanligvis er en forskrift på 10 - 20 sider, afhængig af de foreliggende omstændigheder. En del af teksten består af gengivelser af lovens bestemmelser i relation til registerindsigt, videregivelse, sikring af, at der ikke indføres urigtige oplysninger, samt af Registertilsynets krav til sikkerhedsforanstaltningerne, jf. lovens § 12.

Beskrivelsen af selve det konkrete register fylder typisk omkring 3 - 5 sider samt ovennævnte bilag 1 med opregning af oplysningstyperae. Sidstnævnte vil normalt kunne beskrives på 1 - 2 sider. Mange myndigheder vælger dog at give en mere detaljeret beskrivelse af oplysningstyperne. Af den konkrete beskrivelse fremgår registerets navn, formål, registeransvarlig myndighed, indhold, kreds af registrerede, anvendelse, regelmæssige videregivelser og andre konkrete forhold.

Forinden der meddeles godkendelse til eller træffes beslutning om oprettelsen af et register, eller forinden der fastsættes forskrifter for registeret, skal der *indhentes en udtalelse* fra Registertilsynet, jf. § 5, stk. 1, og § 6, stk. 3, 1. pkt. Såfremt Registertilsynet ikke kan tiltræde et forelagt udkast, jf. § 5, stk. 2, og § 6, stk. 3, 2. pkt., er der fastsat regler for den videre fremgangsmåde, se herom under pkt. 2.13.2.

Forskrifterne er bindende for den registeransvarlige myndighed. Hvis myndigheden i forskrifterne for et register har valgt at afskære sig selv fra at videregive oplysninger, vil videregivelse ikke lovligt kunne ske, medmindre myndigheden forinden - inden for lovens grænser - ændrer forskrifterne.

Forskrifter har samme retlige status som bekendtgørelser, men skal ikke kundgøres i Lovtidende, jf. § 1 i anordning nr. 73 af 5. marts 1979 om, at forskrifter for registre m.v., der udfærdiges i medfør af lov om offentlige registre, ikke indføres i Lovtidende.

Forskrifterne skal imidlertid være tilgængelige for offentligheden ved henvendelse til såvel den eller de registeransvarlige myndigheder som til Registertilsynet, jf. lovens § 8, stk. 2, 1. pkt. Desuden følger det af ovennævnte anordnings § 2, at eksemplarer af offentligt tilgængelige forskrifter kan forlanges udleveret ved henvendelse til de registeransvarlige myndigheder.

Dog er der ingen pligt til at gøre forskrifterne tilgængelige for offentligheden i det omfang, hensynet til gennemførelsen af de foreskrevne kontrol- eller sikkerhedsforanstaltninger eller afgørende hensyn til andre offentlige interesser gør hemmeligholdelse påkrævet, jf. lovens § 8, stk. 2, 2. pkt.

De endelige forskrifter samt ændringer heri skal straks efter udfærdigelsen fremsendes til Registertilsynet, jf. § 8, stk. 1.

Specielt med hensyn til ændringer af mere væsentlig karakter gælder, at disse først kan foretages, efter procedurerne i §§ 4-6 er fulgt. I forbindelse med ændringerne fastsættes enten nye, reviderede forskrifter, eller der udstedes en ændringsbekendtgørelse til den eksisterende forskrift.

2.10.2. Særligt om fælleskommunale registre

Reglerne for fælleskommunale registre er i hovedtræk de samme som dem, som er nævnt ovenfor, idet der dog er enkelte særlige bestemmelser for disse registre. Fælleskommunale registre er en betegnelse for registre eller systemer af registre, som er indrettet med henblik på at kunne føres for kommunale myndigheder fra flere kommuner, og hvis oprettelse er godkendt af finansministeren (nu forskningsministeren), jf. § 7, stk. 1.

Der findes også eksempler på registre, som en kommune opretter i fællesskab med andre kommuner med henblik på løsningen af en fælles opgave. Det har for disse registersystemer været kendetegnende, at det ikke har været muligt for andre myndigheder at tilslutte sig, og de er bl.a. på den baggrund ikke blevet betragtet som egentlige fælleskommunale systemer.

Fælleskommunale registre skal, forinden en kommunal myndighed kan tilslutte sig, som nævnt være godkendt af forskningsministeren. Desuden skal der af denne eller en anden minister efter forskningsministerens bestemmelse være fastsat forskrifter for det pågældende register eller registersystems opbygning og drift, der opfylder bestemmelserne i lovens kapitel 3-6, jf. § 7, stk. 1. De fælleskommunale forskrifter er grundlæggende udformet ligesom forskrifterne for statslige og enkeltkommunale registre.

Forinden forskningsministeren meddeler godkendelse, eller der fastsættes forskrifter, skal der indhentes en udtalelse fra Registertilsynet, jf. § 7, stk. 2.

En kommunalbestyrelse eller den, kommunalbestyrelsen bemyndiger dertil, kan efter § 7, stk. 4, bestemme, at kommunen tilslutter sig et fælleskommunalt register eller system af registre. Beslutningen skal inden 4 uger meddeles til Registertilsynet med oplysning om eventuelle særlige vilkår for tilslutningen. Tilsynet har udfærdiget en særlig blanket til brug herfor. I modsætning til hvad der gælder for beslutningen om oprettelse enkeltkommunale registre, som kræver fastsættelse af forskrifter, skal beslutning om tilslutning ikke træffes ved et møde i kommunalbestyrelsen. Denne forskel i procedurereglerne blev gennemført ved 1991-lovrevisionen, se Folketingstidende 1990/91, 2. samling, Tillæg A, sp. 948.

Tilslutning til et fælleskommunalt system indebærer ikke en videre adgang til videregivelse mellem de tilsluttede myndigheder. Hver tilsluttet kommune er registeransvarlig for sin del af oplysningerne i systemet og har kun adgang til disse. Al udveksling af oplysninger mellem kommunerne inden for samme system betragtes som videregivelse og skal ske i overensstemmelse med lovgivningens og forskrifternes bestemmelser herom. Der er alene tale om fælles tekniske faciliteter til brug for flere forskellige myndigheders registrering af de samme oplysningstyper til det/de samme formål.

De tilsluttede myndigheder skal dog ikke fastsætte forskrifter for hver deres del af registeret, men kan nøjes med at indsende nlslutningsmeddelelser.

Der var pr. 1. november 1997 oprettet ca. 80 fælleskommunale registre, til hvilke der er indsendt i alt ca. 7.300 meddelelser om tilslutning.

2.11. Anmeldelse af registre

Loven kapitel 2 a indeholder en række undtagelser fra kravet om fastsættelse af forskrifter. De gældende regler for anmeldelsesordningen blev gennemført ved lovrevisionen i 1991, jf. lov nr. 346 af 6. juni 1991. Se Folketingstidende 1990/91, 2. samling. Tillæg A, sp. 943-958. Registertilsynet har den 27. september 1991 udsendt to vejledninger om oprettelse af henholdsvis statslige registre (nr. 166) og enkeltkommunale registre (nr. 167) uden fastsættelse af forskrifter.

Det bemærkes, at reglerne ikke afskærer en registeransvarlig myndighed fra muligheden for at fastsætte forskrifter, uanset dette ikke er påkrævet efter loven.

Reglerne berører som udgangspunkt ikke kravet om politisk godkendelse af registrene, men alene kravet om fastsættelse af forskrifter samt kravet om forudgående udtalelse fra Registertilsynet.

Det er dog muligt for en kommunalbestyrelse at bestemme, at registre omfattet af undtagelsesbestemmelserne kan oprettes efter beslutning i kommunale udvalg eller i den kommunale forvaltning, jf. § 8 b, stk. 3.

Registre, som ikke indeholder oplysninger af fortrolig karakter, er efter § 8 a, stk. 1 (statslige registre), og 8 b, stk. 1 og 6 (enkelt- og fælleskommunale registre), undtaget fra kravet om fastsættelse af forskrifter. I sådanne registre kan der uden fastsættelse af forskrifter endvidere registreres identifikationsoplysninger, herunder personnummer, og oplysninger om betaling til og fra en offentlig myndighed, jf. § 8 a, stk. 2, og 8 b, stk. 2.

Der skal ske anmeldelse til Registertilsynet af registre, som ikke er omfattet af kravet om fastsættelse af forskrifter, med angivelse af registrenes formål, personkreds, dataindhold og størrelse, jf. § 8 a, stk. 3, og § 8 b, stk. 5 og 6. Anmeldelsen sker på særlige blanketter, som er udfærdiget af tilsynet, jf. § 8 c.

Lovens kapitel 2 a indebærer ikke et krav om forudgående anmeldelse. For statslige registres vedkommende skal anmeldelsen blot ske inden 4 uger efter oprettelsen, jf. § 8 a, stk. 3. Med hensyn til kommunale registre er fristen 4 uger efter udløbet af det kvartal, hvori registrene er oprettet, jf. § 8 b, stk. 5, 3. pkt. For fælleskommunale registres vedkommende er fristen 4 uger efter forskningsministerens godkendelse, jf. § 8 b, stk. 6.

Det kan konstateres, at Registertilsynet ikke har modtaget anmeldelse af noget fælleskommunalt system af denne type registre, selvom bestemmelsen i § 8 b, stk. 6, åbner adgang herfor.

Tilsynet kan bestemme, at der under hensyn til et registers formål, personkreds, dataindhold, størrelse og anvendelsesområde skal udfærdiges forskrifter for registeret, jf. § 8 a, stk. 4, og § 8 b, stk. 7. Dette er sket i enkelte tilfælde.

Forinden et enkeltkommunalt register, som er omfattet af anmeldelsesordningen, tages i brug, skal den, der opretter registeret, efter § 8 b, stk. 4, udarbejde en beskrivelse af registerets formål, personkreds, dataindhold og størrelse, som kan danne grundlag for den i stk. 5 nævnte oversigt.

I henhold til § 8 b, stk. 5, har en kommunalbestyrelse en forpligtelse til hvert kvartal at udarbejde en oversigt over de nye registre, der er oprettet i kommunen uden forskrifter. Oversigten skal indeholde en beskrivelse af det enkelte registers formål, personkreds, dataindhold og størrelse.

Samkøring af registre, der indeholder fortrolige oplysninger, jf. § 8 a, stk. 2, og § 8 b, stk. 2, må ikke finde sted uden forskrifter. Der henvises til pkt. 2.7.2. ovenfor. Dette er fastsat i lovens § 8 d. Kravet om forskrifter gælder dog ikke samkøring, som udelukkende foretages med henblik på uddrag i statistisk eller videnskabeligt øjemed eller med henblik på opdatering af identifikationsoplysninger og betalingsoplysninger.

I lovens § 8 e er indsat en bemyndigelsesbestemmelse til justitsministeren om, at denne efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet kan fastsætte regler om, at bestemte typer af registre undtages fra kravet om fastsættelse af forskrifter. Enkelt- og fælleskommunale registre kan tillige undtages fra kravet om politisk godkendelse. Bestemmelsen

gælder dog ikke registre, der indeholder oplysninger om rent private forhold, jf. § 9, stk. 2.

Justitsministeriet har i medfør af bestemmelsen udstedt bekendtgørelse nr. 872 af 17. december 1991 om undtagelse af visse typer af offentlige edb-registre fra forskriftskravet.

I bekendtgørelsen er undtaget bestemte registertyper, herunder miljøsystemer, personaleadministrationssystemer, undervisningssystemer, bibliotekssystemer, civilforsvarssystemer m.v., erhvervsregistre samt offentlige servicesystemer. Bekendtgørelsen indeholder nærmere bestemmelser om, hvilke oplysningstyper der må indgå i registrene. Indgår der andre fortrolige oplysninger end dem, som er opregnet i bekendtgørelsen, skal der fastsættes forskrifter for registrene.

Registertilsynet har den 12. marts 1992 udsendt en cirkulæreskrivelse til offentlige myndigheder vedrørende anmeldelse og indberetning af visse typer af registre uden forskrifter efter bekendtgørelse nr. 872 af 17. december 1991. Der henvises til Registertilsynets årsberetning 1991, side 247-252.

Der var pr. 1. november 1997 foretaget anmeldelse af ca. 8.120 registre efter § 8 a og b, hvoraf ca. 1.160 er blevet afvist. Der er endvidere foretaget anmeldelse af ca. 1.460 registre efter § 8 e, hvoraf ca. 80 er blevet afvist.

2.12. Sikkerhedsbestemmelser

Efter lovens § 12, stk. 1, skal der træffes de fornødne sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysningerne misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab.

Sikkerhedsforanstaltningerne skal efter stk. 2 om fornødent omfatte kopier og udskrifter af registeret, herunder kopier af udskrifter, der er videregivet til andre myndigheder. For registre, der indeholder oplysninger af særlig interesse for fremmede magter, skal der efter stk. 3 træffes foranstaltninger, der muliggør bortskaffelse eller tilintetgørelse i tilfælde af krig eller lignende forhold.

Den generelle bestemmelse i § 12, stk. 1, er nærmere præciseret i Registertilsynets standardforskrifter som omtalt under pkt. 2.10. Offentlige myndigheders anvendelse af standardforskrifterne har medvirket til, at myndighederne generelt har etableret et ensartet - og højt - sikkerhedsniveau for deres registre.

I praksis arbejdes der med tre forskellige former for sikkerhedsgrupper, hvis indhold er

fastlagt under hensyn til behovet for beskyttelse af de oplysningstyper (data), der ønskes registreret på edb.

Bestemmelserne i standardforskrifternes kapitel om sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med anvendelse af registeret sikrer, at der i den samlede sikkerhed for registre i de højeste sikkerhedsgrupper, gruppe 2 og 3, indgår følgende sikkerhedselementer:

1) En formel autorisation af brugere af registeret, baseret på en forudgående vurdering af den enkelte brugers behov i forbindelse med dennes udførelse af sit arbejde.

2) Et adgangskontrolsystem, baseret på tildeling af en personlig og fortrolig autorisationskode til den enkelte, autoriserede bruger, hvilket har til formål at sikre, at kun autoriserede brugere får adgang til registerets oplysninger.

3) En benyttelsesstatistik, der ved udskrivning mindst hvert halve år giver den sikkerhedsansvarlige mulighed for at følge op på anvendelsen af de udstedte autorisationer, således at ikke anvendte autorisationer kan blive inddraget.

4) En logning af alle transaktioner, hvorved der etableres et "revisionsspor", som giver mulighed for på detailniveau at efterforske en (autoriseret) brugers anvendelse af registeret, f.eks. i tilfælde af opstået tvivl om, hvorvidt anvendelsen har været tjenstligt begrundet. Samtidig tillægges det en præventiv virkning, når brugerne er vidende om, at deres anvendelse af registeret logges på detailniveau. Det bemærkes, at der i bestemmelserne ikke indgår krav om rutinemæssig udskrivning af loggen.

5) Registrering af uautoriserede adgangsforsøg, hvilket giver mulighed for at konstatere, om uautoriserede personer har forsøgt at skaffe sig adgang til registeret.

Indplacering af et register i en af de tre sikkerhedsgrupper fastlægges på grundlag af en vurdering af karakteren af de oplysninger, som indgår i registeret. Registre med oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, jf. lovens § 9, stk. 2, indplaceres i sikkerhedsgruppe 3, mens økonomi-, skatte- og journalregistre typisk indplaceres i sikkerhedsgruppe 2. Registre med ikke-fortrolige oplysninger indplaceres i sikkerhedsgruppe 1, hvor der ikke stilles krav om logning og registrering af uautoriserede adgangsforsøg.

I langt de fleste tilfælde vil sådanne registre i stedet kunne anmeldes efter reglerne i lovens kapitel 2 a. For registre, som opfylder betingelserne for oprettelse uden fastsættelse af forskrifter, forudsættes etableret sikkerhedsforanstaltninger som for registre i sik-

kerhedsgruppe 1, eventuelt med udeladelse af benyttelsesstatistik.

Afgørelsen af hvilken sikkerhedsgruppe et register skal indplaceres i og dermed hvilket sikkerhedsniveau, der skal etableres for det pågældende register, baseres som nævnt på karakteren af de oplysninger, som skal beskyttes, uden hensyn til det tekniske udstyr, hvorpå registeret føres. Derfor kan det i praksis efter Registertilsynets opfattelse forekomme, at der ved anvendelse af et vist teknisk udstyr og en vis teknisk løsning kan etableres et passende sikkerhedsniveau for et register af helt ufølsom karakter, mens det samme tekniske udstyr og den samme tekniske løsning ikke vil kunne danne grundlag for etablering af et passende sikkerhedsniveau for registre af mere følsom karakter.

Udover de ovenfor nævnte sikkerhedselementer, der retter sig mod brugernes anvendelse af registeret, vil der for edb-centraler og offentlige myndigheders egne større edb-anlæg, hvor et register føres, være udarbejdet en sikkerhedsforskrift, som indgår i forskrifterne for det pågældende register, oftest som et bilag. Sikkerhedsforskriften indeholder i almindelighed afsnit om

- sikkerhedsorganisation m.v.,
- bygningsmæssige forhold,
- organisatoriske og personalemæssige forhold, samt
- administrative og systemtekniske forhold.

I afsnittet om sikkerhedsorganisation m.v. beskrives det, hvor ansvaret for sikkerhedsforskriftens overholdelse er placeret, f.eks. hos centralens bestyrelse, samt hvorledes dette ansvar kan uddelegeres, bl.a. ved udpegning af en eller flere medarbejdere til særligt at have ansvar for iværksættelse af og tilsyn med overholdelsen af sikkerhedsbestemmelserne vedrørende lokaliteter, funktioner m.v. I dette afsnit er endvidere en bestemmelse, hvorefter centralen mindst en gang årligt skal gennemgå sikkerhedsforanstaltningerne med henblik på at kontrollere, hvorvidt disse virker som foreskrevet, og om nødvendigt forbedre sikkerhedsforanstaltningerne. Endelig indgår her en bestemmelse om, at centralen i et ikke offentligt tilgængeligt bilag til registerforskrifterne skal beskrive, hvorledes nærmere angivne bestemmelser i sikkerhedsforskriften er opfyldt.

Afsnittet om bygningsmæssige forhold vil indeholde bestemmelser om, at bygningerne skal inddeles i sikkerhedsområder, således at der er områder, hvor personoplysninger kun opbevares og anvendes i begrænset omfang, områder, hvor der foretages databehandling af personoplysninger, samt områder, hvor der arkiveres lagringsmedier indeholdende personoplysninger. Endvidere vil der være en bestemmelse, hvorefter kun personer med særlig adgangstilladelse har adgang til de enkelte sikkerhedsområder. Afsnittet vil ligeledes indeholde en bestemmelse, hvorefter der skal etableres beskyttelse

mod indbrud m.v., forsyningssikkerhed til drift af de fysiske sikkerhedsforanstaltninger samt beskyttelse mod brand.

I sikkerhedsforskriftens afsnit om organisatoriske og personalemæssige forhold indgår først og fremmest en bestemmelse om, at der skal være en organisatorisk og personalemæssig opdeling mellem udviklings-, drifts- og opbevaringsfunktionerne. I bestemmelsen er i øvrigt endvidere anført, at enkelte medarbejdere kan gives adgang til flere funktioner, såfremt det ved maskinel afgrænsning eller på anden måde sikres, at medarbejderen kun kan udføre funktioner, som den pågældende er autoriseret til, og som er nødvendige for den pågældendes arbejde. Afsnittet indeholder endvidere bestemmelser om, at den enkelte medarbejder skal instrueres om de sikkerhedsregler, der gælder for den pågældendes arbejde, og om den tavshedspligt, som påhviler medarbejdere ifølge lovgivningen i det hele taget.

Sikkerhedsforskriftens afsnit om administrative og systemtekniske forhold indeholder bestemmelser, som berører en række sikkerhedsmæssige emner. Som eksempler herpå kan nævnes bestemmelser vedrørende terminaltilgængelige systemer, hvorefter der skal etableres adgangskontrol for terminaloperatører, registrering af operatørers adgang til personoplysninger og opfølgningsmulighed ved gentagne forsøg på adgang til registeret, bestemmelser om registrering af alle kørsler, der anvender personoplysninger, bestemmelser om opbevaring af lagringsmedier med personoplysninger, samt bestemmelser om særlig kontrol, herunder meddelelse til den registeransvarlige myndighed, i forbindelse med centralmedarbejderes adgang til personoplysninger, f. eks. i forbindelse med fejlsituationer.

En sikkerhedsforskrift af et omfang som skitseret ovenfor vil som nævnt være fastsat for større edb-centraler og offentlige myndigheders egne, større edb-installationer. I forskrifterne for registre, som føres på mindre edb-anlæg, f. eks. på en pc, vil der ligeledes indgå en sikkerhedsforskrift for edb-anlægget, hvor registeret føres. En sådan sikkerhedsforskrift vil berøre de samme hovedområder, men vil typisk være mindre omfattende.

En særlig bestemmelse vedrørende sikkerhed, som standardmæssigt indgår i forskrifterne for offentlige myndigheders registre, er en bestemmelse, hvorefter den pågældende myndighed skal fastsætte nærmere regler - de såkaldte uddybende regler - til supplering og uddybning af de regler, som er indeholdt i registerforskrifterne.

Registerforskrifterne er i henhold til loven offentligt tilgængelige, og dermed er sikkerhedsbestemmelserne, som er anført i registerforskrifterne, det også. Herved er der for så vidt angår bestemmelser af sikkerhedsmæssig karakter mulighed for offentligheden

for at danne sig et indtryk af det sikkerhedsniveau, der er etableret for det pågældende register. Dette forhold sætter en grænse for, hvor detaljeret de sikkerhedsmæssige bestemmelser i registerforskrifterne kan udformes, og bestemmelserne har derfor i vid udstrækning karakter af rammebestemmelser.

De *uddybende regler* er således en dokumentation af, hvorledes den pågældende myndighed har valgt at opfylde de sikkerhedsmæssige bestemmelser i registerforskrifterne. Reglerne indgår ikke som sådan i registerforskrifterne, men skal indsendes til Registertilsynet og er i øvrigt ofte klassificeret som ikke offentligt tilgængelige.

Omfanget af disse uddybende regler fremgår direkte af bestemmelsen herom i registerforskriften, idet det her er anført, at reglerne navnlig skal omfatte organisatoriske forhold og fysisk sikring, herunder sikkerhedsorganisation, administration af adgangskontrolordninger og autorisationsordninger, samt retningslinier for myndighedens eget tilsyn med overholdelsen af de sikkerhedsbestemmelser, der er fastsat for myndigheden.

2.13. Tilsyn

Lov om offentlige myndigheders registres kapitel 7 indeholder bestemmelser om Registertilsynets organisation og kompetence.

2.13.1. Organisation

Efter lovens § 22, stk. 1, består Registertilsynet af et råd og et sekretariat.

Rådet nedsættes af justitsministeren og består af en formand, der skal opfylde betingelserne for at kunne blive udnævnt til dommer, og af 6 andre medlemmer, jf. § 23. Medlemmerne og stedfortræderne for disse udnævnes for 4 år.

Registertilsynets daglige forretninger varetages af sekretariatet, der ledes af en direktør, jf. § 24.

Efter § 25 fastsætter justitsministeren rådets forretningsorden og de nærmere regler om arbejdets fordeling mellem råd og sekretariat. Der er ved Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 160 af 20. april 1979 fastsat forretningsorden for registerrådet m.v. Det følger af denne forretningsorden, § 9, stk. 1, at rådet behandler og træffer afgørelse i

1) sager af principiel karakter,
2) sager af betydelig almindelig interesse eller betydelige følger for en offentlig myndighed eller privat virksomhed m.v., og
3) sager, hvis udfald kan give anledning til tvivl.

Direktøren træffer afgørelse i andre sager, jf. § 9, stk. 2.

Rådets formand forbereder i samarbejde med sekretariatet sagernes forelæggelse for rådet og leder rådets møder, jf. § 2, stk. 1. Herudover indeholder forretningsordenen regler om habilitet, mødeafholdelse, stemmeafgivelse, stedfortrædere og lignende.

Det fremgår af bemærkningerne til § 22, Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 705-706, at Registertilsynet ikke vil være undergivet tjenestebefalinger fra nogen anden administrativ myndighed med hensyn til udøvelsen af sin virksomhed. Den funktionelle uafhængighed i forhold til den øvrige forvaltning er et væsentligt element i sikringen af den enkeltes integritet. Justitsministeriet har i bemærkningerne givet udtryk for, at hensynet til en tilfredsstillende varetagelse af Registertilsynets funktioner kræver, at rådets medlemmer udpeges på en sådan måde, at der herigennem sikres tilsynet den fornødne uafhængighed af de interesser inden for den offentlige og private sektor, som efter forslaget undergives tilsynets kompetence. Samtidig er det imidlertid af afgørende betydning for Registertilsynets autoritet, at der blandt rådets medlemmer findes personer med en betydelig indsigt i den offentlige (statslige såvel som kommunale) forvaltnings og erhvervslivets forhold; dette vil være en forudsætning for, at tilsynet kan foretage en selvstændig vurdering af de synspunkter, der kan anføres for og imod ønsker om oprettelse og brug af bestemte registre. Justitsministeriet var på denne baggrund af den opfattelse, at der ved udpegning af medlemmer af rådet bør tilstræbes uvildighed og sagkundskab fremfor interesserepræsentation.

Med reglen om 4-årig beskikkelse er ikke tilsigtet at udelukke genbeskikkelse.

Direktøren er ikke medlem af rådet, men deltager i rådets møder uden stemmeret.

Sekretariatet forudsættes i bemærkningerne til loven sammensat således, at det besidder såvel juridisk som edb-teknisk sagkundskab. Den løbende inspektionsvirksomhed varetages af sekretariatet.

2.13.2. Kompetence

Registertilsynet fører tilsyn med ethvert register, som omfattes af loven, jf. § 22, stk. 1. Tilsynet påser af egen drift eller efter klage fra en registreret, at registeret er oprettet og anvendes i overensstemmelse med lovens bestemmelser og de forskrifter, der er fastsat i medfør af loven, jf. § 22, stk. 2.

Tilsynet udfører endvidere de funktioner, der i henhold til lov om private registre er henlagt til tilsynet. Se herom nedenfor under pkt. 3.17.

Efter § 26, stk. 1, kan tilsynet afkræve såvel den eller de for registeret ansvarlige myndigheder som den, der fører registeret, enhver oplysning af betydning for tilsynet.

Registertilsynet træffer som hovedregel ikke afgørelser over for offentlige myndigheder. Der findes dog enkelte undtagelser herfra, idet tilsynet afgiver endelige afgørelser i relation til lovens § 13, stk. 1, 2, 4 og 6, § 14 samt efter forskrifter fastsat i henhold til § 13, stk. 2, 3 og 5, jf. § 15 (registerindsigt), § 17, stk. 5 (særlig tilladelse til videregivelse af ikke-følsomme oplysninger), samt § 18 og § 21, stk. 5 (særlig tilladelse til videregivelse fra registre oparbejdet alene i statistisk eller videnskabeligt øjemed). Tilsynets afgørelser kan ikke indbringes for andre forvaltningsmyndigheder, jf. § 15, 2. pkt., 17, stk. 5, 3. pkt., § 18, 3. pkt. og § 21, stk. 5, 2. pkt.

I alle andre tilfælde afgiver Registertilsynet alene udtalelser. Tilsynet afgiver bl.a. udtalelser om udkast til forskrifter, jf. lovens § 5, stk. 1, § 6, stk. 3, og § 7, stk. 2. Herudover afgives udtalelser i klagesager om registrering, videregivelse, sikkerhed m.v. Endvidere kan tilsynet til enhver tid fremsætte forslag om ændring af gældende forskrifter over for den myndighed, der har fastsat forskrifterne, jf. § 27.

Det har været kendetegnende, at tilsynets udtalelser er blevet efterlevet af myndighederne, uanset de formelt set ikke har bindende karakter. Der har kun været et eksempel på, at en myndighed direkte har afvist at følge en udtalelse, som var afgivet af tilsynet. Se i den forbindelse Registertilsynets årsberetning 1995, side 111 ff.

Registertilsynets udtalelser kan i almindelighed ikke indbringes for andre forvaltningsmyndigheder. Dog fremgår det af lovens § 5, stk. 2, at hvis tilsynet ikke kan tiltræde et udkast til forskrifter for et register, som skal føres af en underordnet statslig myndighed, skal sagen forelægges for vedkommende minister, som træffer den endelige administrative afgørelse. Bestemmelsen har aldrig været anvendt.

Tilsvarende fremgår det af § 6, stk. 3, 2. pkt., at kan tilsynet ikke tiltræde et forslag til forskrifter, som forelægges af en kommunal myndighed, skal sagen forelægges finansministeren (nu forskningsministeren), der træffer den endelige administrative afgørelse. Denne bestemmelse har kun været anvendt i et enkelt tilfælde, jf. ovennævnte sag. I alle andre tilfælde har myndighederne efterkommet tilsynets henstillinger, i visse tilfælde dog efter nærmere forhandlinger om indholdet af henstillingerne. Bestemmelserne i § 5, stk. 2, og § 6, stk. 3, 2. pkt., gælder også, hvis tilsynet fremsætter forslag til ændring af gældende forskrifter efter § 27.

Registertilsynet har ifølge § 26, stk. 3, yderligere den særlige reaktionsmulighed, at tilsynet kan afgive en indberetning til den eller de for registeret ansvarlige myndigheder

og vedkommende minister om konstaterede overtrædelser af loven eller fastsatte forskrifter samt i øvrigt om forefundne mangler. Registertilsynet skal i så fald have underretning om, hvad myndigheden foretager i anledning af indberetningen. Tilsynet afgiver kun indberetninger, hvis der er tale om overtrædelser af en vis alvorlighed. I Registertilsynets årsberetninger til Folketinget er omtalt de tilfælde, hvor indberetninger har været nødvendige i det pågældende år.

I henhold til lovens § 26, stk. 2, har Registertilsynets medlemmer og personale til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til alle lokaler, hvorfra registeret administreres eller kan benyttes, samt til lokaler, hvor registeret eller de tekniske hjælpemidler opbevares eller anvendes. Tilsynet har de seneste år udført ca. 20 inspektioner i den offentlige sektor om året.

Registertilsynet afgiver en årlig beretning om sin virksomhed til Folketinget, jf. § 28. Beretningen skal efter bestemmelsen offentliggøres, og tilsynet udsender den hvert år til alle offentlige myndigheder og offentlige biblioteker samt visse private virksomheder og pressen.

Herudover indeholder lovens § 28, stk. 2, en udtrykkelig hjemmel til, at Registertilsynet kan offentliggøre udtalelser, som tilsynet har afgivet i medfør af § 1, stk. 6, § 5, stk. 1, § 6, stk. 3, § 7, stk. 2, § 8 a, stk. 4, § 8 b, stk. 7, § 8 e, og § 19, indberetninger, der er afgivet i medfør af § 26, stk. 3, og forslag, der er fremsat i medfør af § 27.

Dog offentliggøres ikke oplysninger i det omfang, hensynet til gennemførelsen af de foreskrevne kontrol- og sikkerhedsforanstaltninger eller afgørende hensyn til andre offentlige interesser gør hemmeligholdelse påkrævet, jf. § 28, stk. 2, 2. pkt., jf. § 8, stk. 2, 2. pkt.

Registertilsynets udtalelser og afgørelser kan indbringes for de almindelige domstole, og tilsynet er undergivet sædvanlig kontrol af Folketingets Ombudsmand. Der har aldrig været anlagt sag imod tilsynet ved domstolene i relation til en udtalelse/afgørelse, som tilsynet har afgivet eller truffet efter lov om offentlige myndigheders registre. Dog har en del klagere siden tilsynets oprettelse i 1979 indbragt udtalelser og afgørelser for Ombudsmanden.

2.14. Bestemmelser om straf

I lovens kapitel 8 er der fastsat bestemmelser om straf. Det fremgår af § 29, stk. 1, at medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde eller hæfte den, der

1) tilsidesætter vilkår i et samtykke efter § 16, stk. 2, nr. 1,
2) overtræder § 16, stk. 5, § 16 a, stk. 2, 2. pkt., og § 16 a, stk. 4, eller
3) tilsidesætter vilkår fastsat i medfør af § 16 a, stk. 3, § 17, stk. 5, § 18 og § 19.

Alle disse bestemmelser vedrører videregivelse af oplysninger fra registre.

Endvidere fremgår det af stk. 2, at der i registerforskrifter kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Endelig fremgår det af stk. 3, at hvis overtrædelsen er begået af et aktieselskab, andelsselskab eller lignende, kan bødeansvar pålægges selskabet som sådan.

3. Lov om private registre

3.1. Anvendelsesområde

Lov om private registres anvendelsesområde fremgår af lovens §§ 1-2. I § 1 og § 2, stk. 1, angives lovens almindelige område, og i § 2, stk. 2-9, er fastsat en række undtagelser. Lovens organisatoriske område er negativt afgrænset i § 2, stk. 1, efter hvilken loven ikke omfatter registrering, der foretages for en offentlig myndighed, eller som i øvrigt omfattes af lov om offentlige myndigheders registre, jf. dog kapitel 5 om edb-servicebureauer. Loven gælder således som udgangspunkt for den registrering og videregivelse, som alle private - fysiske såvel som juridiske - personer foretager. Det bemærkes dog særligt vedrørende privatpersoner, at loven generelt indeholder et forbud mod, at disse i videre omfang foretager systematisk registrering, jf. nedenfor under pkt. 3.2.

Formålet, således som det er angivet i forarbejderne til loven, se Folketingstidende 1977778, Tillæg A, sp. 611, er at sikre, at oplysninger om personers, institutioners, foreningers og virksomheders økonomiske og private forhold kun registreres af private i det omfang, denne registrering tjener anerkendelsesværdige interesser, og at de registrerede oplysninger opbevares og anvendes på betryggende måde.

3.1.1. Systematisk registrering

Loven gælder efter § 1, stk. 1, for registrering, der omfatter personoplysninger, og hvor der gøres brug af elektronisk databehandling. Loven gælder endvidere for systematisk registrering, der omfatter oplysninger om personers, institutioners, foreningers eller virksomheders private eller økonomiske forhold eller i øvrigt oplysninger om personlige forhold, som med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden.

Efter forarbejderne til loven, Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 620, anvendes udtrykkene systematisk registrering og registre om enhver systematiseret opbevaring af oplysninger, hvad enten der er tale om maskinelle opbevaringsformer som magnetbånd, plader m.v., eller om manuelle kartoteker og lignende. Også systematiserede opbevaringsformer, der efter traditionel sprogbrug ikke opfattes som registre, er omfattet af loven. Det gælder f.eks. opbevaring af oplysninger i en samling sagsmapper, der er opbygget efter et bestemt system. Ved at stille krav om, at registreringen skal være systematisk, er præciseret, at loven ikke omfatter enkeltstående eller mere tilfældige registreringer.

Som det fremgår ovenfor under pkt. 2.I.2., har Retsudvalget i sin betænkning af 27. maj 1987 til lovforslag nr. L 32, Folketingstidende 1986/87, Tillæg B, sp. 2451, givet udtryk for, at registerlovgivningen som udgangspunkt ikke finder anvendelse i tilfælde, hvor oplysninger om bipersoner ikke registreres systematisk, idet oplysningerne ikke kan findes ved søgning i registeret, uden at samtlige registerets oplysninger i princippet skal gennemgås. Lovgivningen vil dog alligevel kunne finde anvendelse, hvis mængden af oplysninger, der opbevares, er så beskeden, at det vil være relativt let at finde frem til den enkelte, eller hvis det ved en kombination af registerets øvrige oplysninger er muligt med ret stor sikkerhed at finde oplysninger om enkeltpersoner frem.

Registertilsynet har i praksis i flere situationer fundet, at samlinger af manuelt materiale var omfattet af loven, selvom det ikke blev opbevaret systematisk, fordi mængden af materiale var så begrænset, at det relativt hurtigt kunne gennemgås med henblik på at fremfinde oplysninger om enkeltpersoner. Tilsynet har dog også i nogle tilfælde lagt vægt på, hvorvidt formålet med opbevaringen var en egentlig registrering af oplysninger om enkeltpersoner eller ej.

Registerbegrebet er som i den offentlige lov et logisk begreb og ikke et fysisk begreb. For at der kan været tale om et register, må det dog forudsættes, at der sker en selvstændig systematisk registrering, og at registeret varetager egne opgaver.

Registertilsynet har i overensstemmelse med forarbejderne til loven i vid udstrækning fundet, at manuelle samlinger af materiale var omfattet af loven. Også andet end skriftligt materiale anses for omfattet, for så vidt det opbevares systematisk og kan siges at indeholde oplysninger, som kan henføres til bestemte personer, virksomheder m.v. Se pkt. 3.1.2. om begrebet personoplysninger. Omfattet er bl.a. også fotografier, fingeraftryk, biologisk materiale og lignende, for så vidt de kan siges at indeholde personoplysninger og opbevares systematisk.

Den selvstændige betydning af det første led af § 1, stk. 1, er, at al registrering af per-

sonoplysninger i edb-registre er omfattet af loven. For manuel registrering kræves yderligere efter bestemmelsens andet led, at denne indeholder oplysninger om "personers, institutioners, foreningers eller virksomheders private eller økonomiske forhold eller i øvrigt oplysninger om personlige forhold, *som med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden"*. Manuelle registre, både vedrørende personer og virksomheder m.v., der alene indeholder offentligt tilgængeligt materiale, falder derfor uden for loven.

Det antages, at den systematiske opbevaring skal have en vis tidsmæssig eksistens, før der kan siges at være tale om en registrering. Det kan være vanskeligt præcist at angive, hvor længe oplysningerne skal opbevares, for at der er tale om et register, men det må i hvert fald som udgangspunkt antages, at en opbevaring på få timer ikke vil være omfattet af loven.

3.1.2. Personoplysninger

Begrebet er defineret i lovens § 1, stk. 2, som oplysninger, der kan henføres til bestemte personer, selv om det forudsætter kendskab til personnummer, registreringsnummer eller lignende særlige identifikationer. Der henvises til gennemgangen af det tilsvarende begreb i lov om offentlige myndigheders registre ovenfor under pkt. 2.1.3.

Særligt for så vidt angår manuelt registrerede oplysninger bemærkes, at den Centrale Videnskabsetiske Komité i 1993-94 har udsendt en rekommendation (nr. 9) om sundhedsvidenskabelige informationsbanker. Rekommendationen er blevet til i samarbejde mellem komitéen og Registertilsynet. Heri fastslås det, at i en videnskabelig sammenhæng dækker begrebet sundhedsvidenskabelige informationsbanker, der tillige i registerlovgivningens forstand er registre, alle samlinger af oplysninger om mennesker på det sundhedsvidenskabelige område, hvad enten disse indeholdes som ord, tal, DNA-koder, antigener, antistoffer, morfologiske, biokemiske, fysiologiske eller biofysiske karakteristika samt andre oplysninger, som i en given sammenhæng vil kunne være personhenførbare.

Den praktiske betydning heraf er navnlig, at opbyggelsen af en samling af biologisk materiale med henblik på forskning efter omstændighederne vil være en systematisk registrering i lovens forstand, som tilsynet kan stille vilkår for efter § 2, stk. 3, 3. pkt., jf. nedenfor under pkt. 3.1.5.

3.1.3. Oplysninger om juridiske personer

Efter lovens § 1, stk. 1, må systematisk registrering af oplysninger af bl.a. institutio-

ners, foreningers eller virksomheders private eller økonomiske forhold eller i øvrigt oplysninger om personlige forhold, som med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden, kun finde sted efter reglerne i kapitel 2, 2 a, 2 b og 3.

Det bemærkes særligt i forbindelse med beskyttelsen af oplysninger om virksomheder, at reglerne herom kun har selvstændig betydning i relation til juridiske personer, idet oplysninger om enkeltmandsejede virksomheder betragtes som oplysninger om de pågældende enkeltpersoner, jf. ovenfor under pkt. 2.1.4.

Der har været relativt få tilfælde siden registerlovgivningens ikrafttræden, hvor Registertilsynet har behandlet sager, som har vedrørt registrering af oplysninger om institutioner, foreninger, virksomheder m.v. Den absolut største gruppe af disse sager har vedrørt registrering af økonomiske oplysninger om virksomheder i kreditoplysningsbureauer eller advarselsregistre. Enkelte afgørelser har vedrørt juridiske personers strafbare forhold eller forretningshemmeligheder.

3.1.4. Registrering til brug for personalhistoriske undersøgelser eller udgivelse af almindelige opslagsværker

Uden for loven falder efter § 2, stk. 2, registrering, der alene finder sted til brug for personalhistoriske undersøgelser eller udgivelse af almindelige opslagsværker. Ved personalhistoriske undersøgelser forstås f.eks. slægtsforskning, som ofte forekommer som mere interessebetonet beskæftigelse, og som typisk foretages af privatpersoner. Specielt med hensyn til udgivelsen af almindelige opslagsværker antages bestemmelsen at gælde for f.eks. telefonbøger.

3.1.5. Registre oprettet i statistisk eller videnskabeligt øjemed

Loven omfatter ikke registrering, der alene finder sted til videnskabelige eller statistiske formål. Sådanne registre har været undtaget fra lovens regler siden 1979. Foretages der statistisk uddrag af registre, der er oprettet til andre formål, f.eks. kommercielle eller administrative, er disse ikke omfattet af undtagelsesreglen. Det antages således i praksis, at en virksomheds registrering af et panel af personer, som eventuelt måtte ønske at deltage i fremtidige videnskabelige undersøgelser, tillige har et praktisk, administrativt formål, hvorfor registreringen vil være omfattet af lovens almindelige regler.

Undtagelsen fra lovens almindelige bestemmelser er begrundet i hensynet til den frie videnskabelige forskning. Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen i § 2, stk. 3, 1. pkt., se Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 621-622, har Justitsministeriet givet udtryk for, at de særlige vilkår, som forskningen foregår under, generelt taler imod at

inddrage forsknings- og statistikregistre under reguleringen i lovens kapitel 3. Medvirkende hertil er også den måde, hvorpå registrene anvendes, idet der herved sjældent er tale om risiko for enkeltpersoners integritet. Resultatet af registreringsaktiviteten vil normalt ikke kunne henføres til den enkelte.

Efter bestemmelsens 2. pkt. skal der dog ske forudgående anmeldelse til Registertilsynet, såfremt der registreres oplysninger som nævnt i lovens § 3, stk. 2 (følsomme oplysninger).

Anmeldelsespligten gælder, hvad enten registeret føres manuelt eller ved anvendelse af edb. Anmeldelsen skal ske på en særlige blanket, som Registertilsynet har udarbejdet.

Også sædvanlige opinionsundersøgelser eller undersøgelser til markedsføringsformål er omfattet af anmeldelsespligten, hvis der i forbindelse med undersøgelsen registreres oplysninger om rent private forhold. Hvor oplysningerne er fuldt anonymiserede, vil registeret ikke være omfattet af anmeldelsespligten, fordi der i så fald ikke er tale om personoplysninger.

Anmeldelsespligten blev indført ved lovændringen i 1987, se nærmere begrundelsen herfor Folketingstidende 1986/87, Tillæg A, sp. 495-96 og 507-508.

Registertilsynet kan efter 3. pkt. fastsastte nærmere vilkår for registeret til beskyttelse af de registreredes privatliv, herunder om samtykke fra den registrerede, om sletning og ajourføring af oplysninger samt om sikkerhedsforanstaltninger mod, at registeret misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab. Tilsynet har stillet en række vilkår for alle registre, som er blevet anmeldt efter denne bestemmelse. Bl.a. stilles et standardvilkår, ifølge hvilket der ikke må ske videregivelse af oplysninger til andre, herunder til forsknings- og statistikregistre. Tilsynet har i nogle situationer ud fra en konkret vurdering stillet vilkår om, at der kunne videregives oplysninger til andre offentlige eller private forsknings- og statistikregistre, men som absolut hovedregel ikke til andre formål. Dog har der været enkelte tilfælde, hvor tilsynet af hensyn til den registreredes interesser har tilladt, at oplysninger kunne videregives til en læge, som havde vedkommende under behandling.

Registertilsynet har siden anmeldelsespligtens indførelse modtaget et stigende antal anmeldelser af private forskningsprojekter, i langt overvejende grad af læge- eller sundhedsvidenskabelig karakter, herunder klinisk afprøvning af lægemidler, medicinsk udstyr m.v. Der var pr. 1. november 1997 ca. 2.460 igangværende projekter, som var anmeldt til tilsynet.

Anmeldelsesordningen og standard vilkårene er nærmere beskrevet i Registertilsynets årsberetning 1990, side 78-81, årsberetning 1991, side 91-95, årsberetning 1992, side 71-72, årsberetning 1993, side 74-78, årsberetning 1994, side 75-80, årsberetning 1995, side 77-81 og årsberetning 1996, side 76.

3.1.6. Massemediers informationsdatabaser m.v.

Det følger af § 2, stk. 4, at loven ikke finder anvendelse på edb-registre, der er omfattet af lov om massemediers informationsdatabaser. Se i den forbindelse nedenfor under afsnit 4.

Loven finder efter stk. 5 endvidere ikke anvendelse på edb-registre, hvori der udelukkende er indlagt allerede offentliggjorte periodiske skrifter eller lyd- og billedprogrammer, der er omfattet af medieansvarslovens § 1, nr. 1 eller 2, eller dele heraf, når indlæggelsen i informationsdatabasen er sket uændret i forhold til offentliggørelsen.

Herudover finder loven ikke anvendelse på informationsdatabaser, hvori der udelukkende er indlagt allerede offentliggjorte tekster, billeder og lydprogrammer, der omfattes af medieansvarslovens § 1, nr. 3, eller dele heraf, når indlæggelsen i informationsdatabasen er sket uændret i forhold til offentliggørelsen, jf. § 2, stk. 6.

Se omtalen af de tilsvarende regler i lov om offentlige myndigheders registre ovenfor under pkt. 2.1.6.

Registertilsynet har taget stilling til spørgsmålet om reguleringen af databaser, som tilhører freelance-journalister, journaliststuderende, journalister, der midlertidigt er uden fast tilknytning til et massemedie på grund af jobskifte, samt journalisters private databaser m.v. Sådanne databaser kan kun antages at være omfattet af lov om massemediers informationsdatabaser, såfremt databasen er et massemedie eller drives i tilknytning til en eller flere virksomheder, der udgiver massemedier. Dette indebærer, at f.eks. freelance-journalisters edb-registrering af allerede offentliggjorte artikler samt af ikke-offentligt tilgængelige kildeoplysninger og research-materiale skal opfylde betingelserne i lov om private registre § 3, stk. 1 og 2, når registreringen ikke er omfattet af lov om massemediers informationsdatabaser. Journalisters videregivelse af registrerede oplysninger, der er omfattet af lov om private registre - herunder kildeoplysninger og research-materiale - skal opfylde betingelserne i lov om private registre § 4, stk. 1 og 2. Journalisters manuelle registrering af allerede offentliggjorte artikler samt af offentligt tilgængelige kildeoplysninger og research-materiale er derimod ikke omfattet af lov om private registre, hvilket er en følge af dels § 1, stk. 1, 2. pkt., dels § 2, stk. 7.

3.1.7. Manuelle arkiver over udklip fra offentliggjorte publikationer

Efter § 2, stk. 7, finder loven ikke anvendelse på manuelle arkiver over udklip fra offentliggjorte, trykte publikationer. Dette ville i øvrigt allerede følge af lovens § 1, stk. 1,2. pkt.

3.1.8. Retsinformationssystemer

Loven finder efter § 2, stk. 8, ikke anvendelse på edb-registre, der alene indeholder retskildemateriale (retsinformationssystemer), som indgår i det statslige retsinformationssystem, og som er offentligt tilgængelige. Se omtalen heraf ovenfor under pkt. 2.1.5.

Efter § 2, stk. 9, kan Registertilsynet tillade, at andre retsinformationssystemer helt eller delvist undtages fra lovens bestemmelser, når dette skønnes ubetænkeligt. Registertilsynet kan fastsætte betingelser for tilladelsen med henblik på beskyttelse af de registreredes privatliv. Der er i henhold til § 2, stk. 9, kun meddelt få tilladelser.

Bestemmelserne blev indført ved lovrevisionen i 1987, og begrundelsen herfor er omtalt i Retsudvalgets betænkning til lovforslag nr. L 32 af 8. oktober 1986. Se Folketingstidende 1986/87, Tillæg B, sp. 2447-2448.

3.2. Almindelige regler for registrering

Lovens kapitel 2 om erhvervsvirksomheder m.v. indeholder de almindelige bestemmelser vedrørende registrering og videregivelse. Reglerne om kreditoplysningsbureauer findes i lovens kapitel 3 og reglerne om adresserings- og kuverteringsbureauer i kapitel 4.

I kapitel 2 er der desuden fastsat særlige regler om førelse af advarselsregistre, jf. § 3, stk. 6 og 7, om registrering af personnumre, jf. § 4 a, om markedsføring, jf. § 4 b, samt om virksomheders registrering af medarbejdernes udgående telefonopkald, jf. § 7 f.

Ifølge lovens § 3, stk. 1, må erhvervsvirksomheder, erhvervsdrivende, institutioner, foreninger og lignende kun foretage registrering som nævnt i § 1 i det omfang, registreringen er et naturligt led i den normale drift af virksomheder m.v. af den pågældende art. Bestemmelsen har karakter af en retlig standard, og det må derfor vurderes konkret i hvert enkelt tilfælde, om der bl.a. på baggrund af den pågældende virksomheds særlige behov og virkeområde kan ske registrering.

Som eksempler på typiske registre, der oprettes og føres, kan nævnes personaleregistre, kunderegistre, leverandørregistre, registre over konkurrenter og medlemsregistre. Et personaleregister vil kunne indeholde oplysninger om medarbejderens navn, adresse, personnummer, stillingsbetegnelse, faglige kvalifikationer, indkomst- og skatteoplysninger, oplysninger om sygedage, deltagelse i kurser m.v., men f.eks. ikke oplysninger om politisk eller religiøst tilhørsforhold. Et kunderegister kan udover identifikationsoplysninger indeholde oplysninger om vareleverancer og betalingsforhold. Hvis der er tale om kontokunder, kreditkøbere eller forretningsforbindelser i øvrigt, vil der ligeledes kunne registreres oplysninger om de pågældendes økonomiske soliditet og kreditværdighed.

Sammenfattende kan siges, at et register kan indeholde de oplysninger, som en forsvarlig og rationel administration af virksomheden, foreningen, institutionen m.v. nødvendiggør.

Registrering af følsomme oplysninger er reguleret i § 3, stk. 2, hvoraf det fremgår, at oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, herunder oplysninger om race, religion og hudfarve, om politiske, seksuelle og strafbare forhold samt oplysninger om helbredsforhold, væsentlige sociale problemer og misbrug af nydelsesmidler og lign., ikke må registreres, medmindre dette følger af anden lovgivning. Registrering må dog ske, såfremt oplysningen er afgivet af den pågældende selv eller indhentet med hans samtykke, og der foreligger omstændigheder, hvor han må vide, at oplysningen vil blive registreret. Det er endvidere en betingelse, at det er nødvendigt for virksomheden m.v. at være i besiddelse af den pågældende oplysning for at muliggøre en berettiget varetagelse af virksomhedens eller andres tarv. Det bemærkes, at registreringen af de nævnte oplysningstyper, udover at opfylde de i bestemmelsen nævnte betingelser, også skal falde inden for rammerne af § 3, stk. 1.

Registertilsynet har i praksis anlagt en snæver fortolkning af, hvornår betingelserne for registrering af oplysninger, som nævnt i § 3, stk. 2 er opfyldt. Generelt antages almindelige erhvervsvirksomheder ikke at opfylde kravene, idet der udover samtykke fra den registrerede også stilles krav om, at registreringen skal være nødvendig. Den pågældende type oplysninger kan eksempelvis normalt ikke indeholdes i et personaleregister. I de fleste tilfælde vil foreninger, hvis medlemmer er personer med en særlig sygdom, eller som tilhører en særlig minoritetsgruppe m.v., opfylde betingelserne i lovens § 3, stk. 2. Der er dog ikke en ubegrænset adgang til registrering af følsomme oplysninger, idet det forudsættes, at foreningen kun registrerer de oplysninger, der er nødvendige for driften af foreningen.

Særligt i relation til registrering af oplysninger om strafbare forhold bemærkes det, at en virksomhed, der ansætter folk, hvor vandelskrav er af betydning, efter omstændighederne lovligt kan registrere oplysninger om strafbare forhold. Registertilsynet har endvidere fundet, at det ikke kunne anses for stridende mod § 3, stk. 2, at en butik noterede oplysninger om strafbare forhold med henblik på politianmeldelse og en eventuel vidneforklaring i retten. Oplysningerne skulle dog destrueres snarest muligt, det vil sige senest, når sagen var afsluttet hos politi eller domstole. Der henvises til Registertilsynets årsberetning 1996, side 97 ff.

Ifølge § 3, stk. 3, kan Registertilsynet tillade, at oplysninger registreres, uanset at betingelserne i stk. 2 ikke er opfyldt, når det er nødvendigt for virksomheden m.v. at være i besiddelse af den pågældende oplysning for at muliggøre en berettiget varetagelse af offentlige eller private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv, der klart overstiger hensynet til de interesser, der taler imod registrering. Bestemmelsen er indsat med henblik på, at tilsynet efter en konkret vurdering kan tillade, at bl.a. humanitære organisationer registrerer oplysninger om rent private forhold, når den pågældendes samtykke ikke kan indhentes. Vedrørende videregivelse af oplysningerne, er der indsat en tilsvarende bestemmelse i § 4, stk. 1, 2. pkt. Tilladelse er kun meddelt i ganske få tilfælde. Der henvises til Registertilsynets årsberetning 1988, side 61-66.

Det fremgår af lovens § 3, stk. 4, at edb-registre, som indeholder oplysninger som nævnt i § 3, stk. 2, kun må oprettes efter forudgående anmeldelse til Registertilsynet. Dette gælder dog ikke for så vidt angår registre, der føres af foreninger og lign., i det omfang registrene alene omfatter oplysninger om foreningens medlemmer. Omfatter en forenings register også personer, der ikke er eller har været medlemmer, er hele registeret imidlertid anmeldelsespligtigt.

Reglen i § 3, stk. 4, medfører at Registertilsynet får mulighed for effektivt at føre tilsyn med registre af denne art, idet der på grundlag af anmeldelsen gives Registertilsynet inspektionsadgang, jf. § 22, stk. 3. Foreningers undtagelse fra pligten til anmeldelse medfører bl.a., at Registertilsynet ikke har inspektionsadgang.

Efter lovens § 3, stk. 5, kan Justitsministeren efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet undtage bestemte typer registre som nævnt i stk. 4 fra anmeldelsespligten. Ved bekendtgørelse nr. 121 af 11. marts 1988 blev en række private edb-registre undtaget fra anmeldelsespligten i lovens § 3, stk. 4. Som eksempler herpå kan nævnes advokater, revisorer, læger og tandlægers registre, se nærmere under punkt 3.15.

Lovens § 3 omfatter mange forskellige former for registreringer, og det kan derfor ikke på forhånd udelukkes, at der kan opstå situationer, der vil falde uden for § 3, stk. 2, og

§ 3, stk. 6 (advarselsregistre), som eventuelt kan begrunde en særlig offentlig kontrol.

Det fremgår derfor af § 3, stk. 8, at Justitsministeren efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet kan fastsætte, at nærmere angivne registre helt eller delvis undergives reglerne i kapitel 3 (om kreditoplysningsbureauer), og at bestemte typer oplysninger ikke må indgå i de pågældende registre. Justitsministeriet har i medfør af denne bestemmelse fastsat bekendtgørelse nr. 122 af 11. marts 1988 om pengeinstitutters videregivelse af kreditoplysninger. Se herom under pkt. 3.3. Der er endvidere i medfør af § 3, stk. 8, udstedt bekendtgørelse nr. 523 af 11. august 1986 om virksomheder, der erhvervsmæssigt yder bistand ved stillingsbesættelse. Se under pkt. 3.11.

3.3. Almindelige regler for videregivelse

Videregivelse af oplysninger fra de i § 3, stk. 1 og 2, nævnte registre er reguleret i lovens § 4, stk. 1-3. Det er en forudsætning for anvendelse af reglerne om videregivelse, at der forud herfor er sket registrering. Ved videregivelse forstås, at oplysningen overføres til tredjemand med den virkning, at denne får rådigheden over oplysningen. En forenings eller en sammenslutnings overførsel af oplysninger til foreningens medlemmer eller deltagere er en videregivelse i lovens forstand. Det samme gælder overførsel af oplysninger fra et aktieselskab til et andet selskab inden for en koncern.

Udveksling af oplysninger mellem filialer inden for samme virksomhed omfattes imidlertid ikke af begrebet videregivelse. Overførsel af oplysninger til advokat, revisor eller andre, som alene anvender oplysningerne i forbindelse med udførelsen af en opgave for virksomheden m.v., betragtes heller ikke som en videregivelse i lovens forstand, men som en overladelse. Tilsvarende gælder overførsel af oplysninger til et edb-servicebureau eller til andre, der foretager en bearbejdning af oplysninger for den registeransvarlige. Det er dog i så fald en betingelse, at servicevirksomheden kun må benytte oplysningerne i forbindelse med den pågældende arbejdsopgave. Dette fremgår udtrykkeligt af § 20, stk. 2, for edb-servicebureauers vedkommende. Anvender servicevirksomheden alligevel et overladt register til andet uden samtykke fra den registeransvarlige, vil servicevirksomheden efter omstændighederne dermed have oprettet sit eget register, og dette forhold skal derfor bedømmes efter reglerne i § 3 og § 4.

Der gælder de samme regler, uanset om videregivelsen sker til en anden privat virksomhed m.v. eller til en offentlig myndighed.

Ligesom for lov om offentlige myndigheders registres vedkommende regulerer lov om private registre alene, hvornår der *kan* ske videregivelse, ikke hvornår der eventuelt *skal* ske videregivelse.

Det følger af § 4, stk. 1, 1. pkt., at registrerede oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold (følsomme oplysninger), herunder oplysninger om race, religion og hudfarve, om politiske, seksuelle og strafbare forhold samt oplysninger om helbredsforhold, væsentlige sociale problemer og misbrug af nydelsesmidler og lignende, ikke må videregives uden samtykke fra den registrerede eller den, der handler på dennes vegne, medmindre dette følger af anden lovgivning. Registertilsynet kan dog tillade, at oplysninger som nævnt i 1. pkt. videregives, når videregivelsen sker til varetagelse af offentlige eller private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse, jf. stk. 1, 2. pkt.

§ 4, stk. 1, skal ses i sammenhæng med bestemmelsen i § 3, stk. 2. Da registrering af oplysninger om rent private forhold som udgangspunkt ikke kan ske uden samtykke fra den registrerede, er det fundet påkrævet at indsætte et krav om samtykke i den tilsvarende bestemmelse om videregivelse. Der er i bestemmelsen taget højde for, at det kan følge af lovgivningen, at oplysninger om rent private forhold skal videregives. Bestemmelsens 2. pkt. svarer til § 3, stk. 3, jf. herom ovenfor under pkt. 3.2.1.

Det følger af § 4, stk. 2, at andre registrerede oplysninger (ikke-følsomme oplysninger) kun må videregives uden den registreredes samtykke i det omfang, videregivelse uden sådant samtykke er et naturligt led i den normale drift af virksomheder m.v. af den pågældende art. Oplysninger om forhold, der ligger mere end 5 år tilbage, må dog ikke videregives uden samtykke, medmindre det er åbenbart, at det er af afgørende betydning for bedømmelsen af det forhold, som søges belyst, at oplysningen videregives, eller adgangen til videregivelse følger af anden lovgivning. Bestemmelsen i § 4, stk. 2, har ligesom § 3, stk. 1, karakter af en retlig standard, og det kan derfor ikke på forhånd angives udtømmende, hvornår videregivelse er et naturligt led.

Det bemærkes, at den omstændighed, at en registrering hos modtageren er i overensstemmelse med § 3, stk. 1, ikke er ensbetydende med, at videregivelse uden samtykke kan ske ifølge § 4, stk. 2. Videregivelsen må vurderes selvstændigt. Det er udtrykkeligt i forarbejderne til bestemmelsen, se Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 682, angivet, at det er selve videregivelsen - og ikke blot registreringen - der skal være et naturligt led i den normale drift af den pågældende virksomhed m.v.

Hvis registreringen hos modtageren ikke ville være lovlig, vil videregivelse fra virksomheden imidlertid som udgangspunkt sjældent kunne betragtes som et naturligt led i den normale drift af den pågældende virksomhed.

Som eksempler på videregivelse af oplysninger uden samtykke, der vil være i overens-

stemmelse med § 4, stk. 2, kan nævnes videregivelse af oplysninger om en medarbejder til en virksomhed, hvor den pågældende søger ansættelse, eller videregivelse af navne- og adresseoplysninger fra en forening til foreningens medlemmer.

Oplysninger om forhold, der ligger mere end 5 år tilbage, kan kun videregives uden samtykke, hvis det er åbenbart, at det er af afgørende betydning for bedømmelsen af det forhold, der søges belyst, at oplysningerne videregives, eller adgangen til videregivelse følger af anden lovgivning, jf. § 4, stk. 2, 2. pkt. Identifikationsoplysninger forældes ikke, og 2. pkt. er kun sjældent anvendt i praksis.

Det følger af § 4, stk. 3, at bestemmelsen i stk. 2 ikke gælder for videregivelse, der alene finder sted til brug i videnskabeligt eller statistisk øjemed. I samme øjemed må der uanset bestemmelsen i stk. 1 ske videregivelse af oplysninger om helbredsforhold.

Det bemærkes, at det er den virksomhed m.v., der fører registeret, som er ansvarlig for, at videregivelse sker i overensstemmelse med lovgivningen, ligesom det er virksomheden selv, der træffer afgørelse om, hvorvidt oplysningerne skal og må videregives. Registertilsynet vil imidlertid forudgående eller efterfølgende kunne tage konkret stilling til lovligheden af videregivelsen i forbindelse med f.eks. en klagesag.

Afslutningsvis skal nævnes en særregel vedrørende pengeinstitutters videregivelse af kreditoplysninger, jf. bekendtgørelse nr, 122 af 11. marts 1988, som er fastsat i medfør af lovens § 3, stk. 8. Af denne bekendtgørelse fremgår det, at et pengeinstitut første gang der videregives registrerede oplysninger eller bedømmelser om en kunde, som tjener til bedømmelse af økonomisk soliditet og kreditværdighed, skal give kunden meddelelse herom. Der er endvidere fastsat bestemmelser om udsendelse af berigtigelse i tilfælde af, at pengeinstituttet har videregivet urigtige eller vildledende oplysninger, ligesom der er klageadgang til Registertilsynet.

3.4. Registrering og videregivelse af oplysninger om personnumre

Ifølge § 4 a, stk. 1, må oplysninger om personnummer kun registreres, når betingelserne i § 3, stk. 2, er opfyldt.

Reglen om registrering og videregivelse af oplysninger om personnummer blev skærpet i forbindelse med ændringen af lov om private registre i 1987. Inden da blev personnummeret ikke anset for en følsom oplysning og var i stedet omfattet af § 3, stk. 1. Der henvises til Retsudvalgets betænkning over lovforslag nr. L 32 af 8. oktober 1986, Folketingstidende 1986/87, Tillæg B, sp. 2456. Baggrunden for skærpelsen af reglerne var navnlig en antagelse af, at mange mennesker nærede betænkelighed ved registre-

ring og videregivelse af oplysning om personnummeret, idet personnummeret opfattedes som en fortrolig oplysning og som en nøgle, der muliggør, at den, der er i besiddelse af nummeret, kan få udleveret en række private oplysninger om den pågældende.

Registrering af oplysninger om personnummer kan herefter kun ske, når betingelserne i § 3, stk. 2, om registrering af oplysninger om rent private forhold er opfyldt. Se nærmere om denne bestemmelse ovenfor under pkt. 3.2. I relation til nødvendighedsbetingelsen har Registertilsynet - i lyset af, at personnummeret skal betragtes på linie med de følsomme oplysninger - anlagt en relativt restriktiv fortolkning, således at betingelserne for registrering af personnumre ikke længere anses for opfyldt, blot fordi registreringen kan anses for et naturligt led i den normale drift, jf. § 3, stk. 1. Hensyn af praktisk og administrativ karakter er normalt ikke i sig selv anset for tilstrækkelige til opfyldelse af nødvendighedsbetingelsen.

Det skal dog tilføjes, at § 4 a, stk. 1, ligesom § 3 og § 4 er en retlig standard, hvorfor det må vurderes konkret, om betingelserne for registrering og videregivelse af oplysningerne er til stede.

Registertilsynet modtager mange klager over anvendelsen af personnummeret i private virksomheder m.v., bl.a. over brugen heraf i videobutikker. Da registrering af personnummeret i sådanne virksomheder er i strid med § 4 a, stk. 1, findes der flere eksempler på, at Registertilsynet har måttet skride til påbud om sletning og i visse tilfælde været nødt til at anmode politiet om at rejse sager.

Det følger af § 4 a, stk. 2, at registrerede oplysninger om personnummer kun må videregives, når betingelserne i § 4, stk. 2, er opfyldt, og når videregivelsen er af afgørende betydning for at sikre en entydig identifikation af den registrerede eller videregivelsen kræves af en offentlig myndighed. Udover at videregivelse af oplysningerne skal være et naturligt led, stilles således yderligere det krav, at videregivelsen skal sikre entydig identifikation. Oplysningen om personnummer kan herudover videregives, når det kræves af en offentlig myndighed, f.eks. i forbindelse med offentlige refusionsordninger.

3.5. Registrering af telefonnumre

I kapitel 2 b, § 7 f, er indsat en særlig regel om registrering af telefonnumre. Dette skete i forbindelse med lovændringen i 1986-87. Der henvises til Folketingstidende 1986/87, Tillæg A, sp. 514.

Det følger af § 7 f, stk. 1,1. pkt., at virksomheder m.v. som udgangspunkt ikke må

foretage automatisk registrering af, hvilke telefonnumre der er foretaget opkald til fra virksomhedens telefoner. Dette gælder, uanset om opkaldet foretages fra en virksomheds fast installerede telefoner eller virksomhedens mobile telefoner.

Bestemmelsen vedrører kun den *automatiske* registrering af opkaldte numre, idet der intet er til hinder for, at man foretager manuel registrering heraf. En virksomhed kan f.eks. indgå aftale med medarbejderne om, at man hver især nedskriver de opkaldte numre. Forbudet omfatter heller ikke registrering af indgående samtaler, hvorfor en sådan registrering vil skulle bedømmes efter lovens § 3, stk. 1. Af forarbejderne til § 7 f fremgår, at forbudet alene retter sig mod registrering af selve det opkaldte telefonnummer. Registrering af mekaniske tællerskridt og tidsrummet for den førte samtale sammenholdt med det område, opkaldet foretages til, vil ikke være i strid med bestemmelsen. På tilsvarende måde vil dele af et telefonnummer fortsat frit kunne registreres, f.eks. således at de to sidste cifre i et ottecifret nummer udelades.

Et teleselskabs udsendelse af specificerede telefonregninger til en virksomhed m.v. udgør en videregivelse i lovens forstand i det omfang, der indgår oplysninger, som relaterer sig til enkeltpersoner, f.eks. fuld notering af de telefonnumre, som ansatte har ringet til. Hvis virksomheden modtager en fuldt specificeret telefonregning, hvoraf det fremgår, hvilke telefonnumre de ansatte har foretaget opkald til, vil videregivelsen indebære, at teleselskabet videregiver oplysninger, som virksomheden ikke selv må registrere.

På denne baggrund har tilsynet fundet, at en sådan videregivelse ikke er i overensstemmelse med lovens § 4, stk. 2, idet videregivelsen ikke anses for at være et naturligt led i den normale drift af telefonselskabet. Registertilsynet har derfor tilkendegivet over for de koncessionerede telefonselskaber, at selskaberne ikke lovligt kan udsende fuldt specificerede regninger til virksomheder m.v., medmindre virksomheden forinden har fået tilladelse fra tilsynet, herunder vilkår om, at de ansatte tydeligt orienteres om, at registrering finder sted.

Private personer kan modtage specificerede regninger om husstandens opkald, idet reglen i § 7 f alene angår virksomheders m.v. registrering af telefonnumre.

Registrering kan uanset bestemmelsen i § 7 f, stk. 1,1. pkt., ske, såfremt Registertilsynets forudgående tilladelse indhentes i tilfælde, hvor afgørende hensyn til private eller offentlige interesser taler herfor, jf. stk. 1, 2. pkt. Registertilsynet kan fastsætte nærmere vilkår for tilladelsen.

I praksis er tilladelse blevet givet, hvis der f.eks. er tale om virksomheder, der udfører

arbejde for hvervgivere i udlandet, og virksomheden i henhold til aftale herom kan få refunderet udgifterne ved de telefonsamtaler, der føres i tilknytning til arbejdets udførelse. Dette er forudsat i forarbejderne. Endvidere er tilsynet indstillet på at meddele tilladelse, når afgørende hensyn til private eller offentlige interesser taler herfor, f.eks. hvor større summer står på spil for virksomheden, eller hvor registreringen ikke indebærer risiko for integritetskrænkelser.

Modtagelse af specificeret telefonregning med henblik på, at der kan afregnes for medarbejderens private brug af telefonen, tillades imidlertid ikke, idet der efter tilsynets opfattelse ikke foreligger sådanne afgørende hensyn, der taler for, at tilladelse skal meddeles. Det gør i den forbindelse ingen forskel, at medarbejderen har givet sit samtykke til registreringen. Hvor der skal ske afregning for brug af telefonen, f.eks. hotelgæsters brug af telefonen, er det endvidere tilsynets opfattelse, at det er tilstrækkelig dokumentation, at der foretages maskinel registrering af tællerskridt, eventuelt kombineret med registrering af de første seks cifre i det opkaldte nummer.

Efter § 7 f, stk. 2, gælder bestemmelserne i stk. 1 ikke, hvis andet følger af lov eller for så vidt angår de koncessionerede telefonselskabers registrering af, til hvilke telefonnumre der er foretaget opkald, enten til eget brug med henblik på opkrævning af betaling eller til brug ved teknisk kontrol. Forbudet gælder således ikke, hvor adgangen til registrering af telefonnumre følger af f.eks. retsplejelovens bestemmelser om efterforskningsskridt i straffesager.

3.6. Samkøring

De særlige regler om samkøring af private registre, § 4, stk. 4 og 5, blev vedtaget i 1987. I Retsudvalgets betænkning fik bestemmelsen sin endelige udformning, jf. Folketingstidende 1986/87, Tillæg B, sp. 2455. Med hensyn til selve samkøringsbegrebet henvises til omtalen heraf ovenfor under pkt. 2.7.

Samkøring af forskellige virksomheders registre, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling, må som udgangspunkt ikke finde sted, jf. lovens § 4, stk. 4, 1. pkt. Bestemmelsen finder kun anvendelse, hvis samkøringen vedrører forskellige virksomheders registre. Det vil sige, hvor udvekslingen af oplysninger vil være at betragte som en videregivelse af oplysninger, jf. om videregivelsesbegrebet ovenfor. En virksomheds samkøring af egne registre er derfor ikke omfattet af reglen. Bestemmelserne er ikke til hinder for samkøring af navne, adresser og lignende, jf. stk. 4, 2. pkt. Foreninger og institutioner er ikke omfattet af bestemmelsen.

Ifølge § 4, stk. 5, kan Registertilsynet imidlertid give tilladelse til samkøring som

nævnt i stk. 4, 1. pkt., når videregivelsesbetingelserne i § 4, stk. 1-3, er opfyldt, og hensynet til de interesser, som samkøringen skal varetage, klart overstiger hensynet til de registrerede personer, og der er givet disse meddelelse om, at samkøring kan finde sted. Registertilsynet kan fastsætte nærmere vilkår for anvendelsen af de oplysninger, der fremkommer ved samkøringen.

Den nævnte interesseafvejning skal, som det fremgår, kun foretages i det omfang, samkøringen omfatter oplysninger om enkeltpersoner (fysiske personer). Afvejningen skal således ikke foretages for så vidt angår erhvervsvirksomheder, medmindre der er tale enkeltmandsejede virksomheder, se herom i Registertilsynets årsberetning 1992, side 96-98.

I praksis finder bestemmelsen navnlig anvendelse i forbindelse med samkøring af kundeoplysninger og lignende inden for finansielle koncerner. Registertilsynet har bl.a. på baggrund af drøftelser med Finanstilsynet og Finansrådet fundet det hensigtsmæssigt at fastlægge generelle retningslinier for, hvorledes og i hvilket omfang samkøring af kundeoplysninger inden for finansielle koncerner kan finde sted, idet bank - og forsikringsselskaber er underlagt særlige regler om tavshedspligt. Udgangspunktet er, at der inden for finansielle koncerner kan videregives sædvanlige oplysninger om kundeforhold, således som dette begreb fortolkes og af grænses af Finanstilsynet. Retningslinierne er beskrevet i Registertilsynets årsberetning 1992, side 94-96.

3.7. Videregivelse af oplysninger til brug ved markedsføring

Virksomheder må ikke videregive registrerede oplysninger om forbrugere til andre virksomheder til brug ved markedsføring, jf. § 4 b, stk. 1. Bestemmelsen blev indsat i forbindelse med lovændringen i 1986-87.

Det oprindelige forslag, fremsat af justitsministeren, indeholdt et forbud mod videregivelse af oplysninger om forbrugere til brug ved markedsføring. Videregivelse kunne dog ske på betingelse af, *at* de almindelige videregivelsesbetingelser i § 4 var opfyldt, *at* virksomheden havde givet den registrerede tydelig skriftlig meddelelse om, at videregivelse kunne finde sted, og *at* den registrerede ikke skriftligt havde gjort indsigelse mod videregivelsen. Meddelelsen skulle indeholde oplysning om adgangen til at gøre indsigelse. Der henvises til Folketingstidende 1986/87, Tillæg A, sp. 481 og 511-512.

I Retsudvalgets betænkning over lovforslaget blev reglen foreslået ændret til den nuværende formulering. Se i den forbindelse Folketingstidende 1986/87, Tillæg B, sp. 2457.

Efter den nugældende regel kan der kun ske videregivelse, såfremt betingelserne i § 4

er opfyldt, og den virksomhed, som ønsker at videregive oplysningerne, ved kundeforholdets begyndelse eller på et senere tidspunkt har givet den registrerede tydelig skriftlig meddelelse om, at videregivelse kan finde sted, og den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til videregivelsen, § 4 b, stk. 2. Efter stk. 3 skal meddelelsen som nævnt i stk. 2 indeholde oplysning om, til hvilken type virksomhed oplysningerne agtes givet.

Beskyttelsen omfatter kun forbrugere og f.eks. ikke enkeltmandsejede virksomheder eller virksomheder i det hele taget. Desuden gælder reglen ikke for videregivelse af oplysninger om medlemmer af en forening. Overladelse af et kunderegister til en anden virksomhed med henblik på adressering eller kuvertering er ikke omfattet af forbudet. Det antages i praksis, at enhver virksomhed på vegne af en anden virksomhed kan udsende reklamemateriale til sine kunder, men ikke videregive sit eget kunderegister til denne anden virksomhed til et sådant formål.

Kravet om udtrykkelighed blev af Retsudvalget begrundet med, at det derved sikres, at forbrugeren klart skal tilkendegive sin stillingtagen over for virksomheden, og at virksomheden ikke kan tage tavshed til udtryk for, at videregivelse af oplysninger om forbrugeren kan ske. Kravet om meddelelse om hvilke typer virksomheder, oplysningerne kan videregives til, er opstillet ud fra en betragtning om, at dette har betydning for forbrugerens stillingtagen til, om videregivelse kan ske eller ej. Retsudvalget gav endvidere udtryk for, at der efter udvalgets opfattelse ingen sikkerhed er for, at kunden er indforstået med videregivelse, hvis der ikke er gjort indsigelse, og især ikke hvis indsigelsen skal være skriftlig. Efter Retsudvalgets opfattelse var det åbenbart, at adskillige forbrugere ville vige tilbage fra at formulere deres indsigelse skriftligt.

Registertilsynet har ikke mulighed for at dispensere fra forbudet i § 4 b, stk. 1.

3.8. Adresserings- og kuverteringsbureauer

Lovens kapitel 4 indeholder nærmere regler for, hvilke oplysningstyper adresserings- og kuverteringsbureauer må registrere. Ved adresserings- og kuverteringsbureauer sigtes til virksomheder, der sælger adresser over grupper, institutioner, foreninger eller virksomheder, eller som for trediemand foretager kuvertering eller udsendelse af meddelelser til sådanne grupper, jf. § 17, stk. 1.

I bestemmelsen er fastsat, at sådanne virksomheder kun må registrere

1) navn, adresse, stilling, erhverv og
2) oplysninger, der frit kan indhentes fra erhvervsregisteret.

Adresserings- og kuverteringsbureauer indhenter typisk oplysninger fra telefonbøger, vejvisere eller andre offentligt tilgængelige kilder. Ifølge bestemmelsen, som blev skærpet ved lovrevisionen i 1987, se Folketingstidende 1986/87, Tillæg B, sp. 2460, kan bureauerne kun foretage inddeling af de registrerede personer efter de i nr. 1 nævnte kriterier. Der må således ikke længere registreres oplysninger om fritidsinteresser og lignende oplysninger, der danner grundlag for inddeling i alment anerkendte grupper. Baggrunden for skærpelsen, som skal ses i sammenhæng med reglerne i § 4 b om videregivelse af oplysninger til brug for markedsføring, var ønsket om at undgå en for personlig og nærgående reklameindsats.

De oplysninger, som efter nr. 2 kan registreres, er de typer oplysninger, som frit kan indhentes fra Erhvervsregisteret. Lov om Det Centrale Erhvervsregister skal nu afløses af lov nr. 417 af 22. maj 1996 om Det Centrale Virksomhedsregister, men denne lov er endnu ikke trådt i kraft. Ifølge denne lovs § 11, stk. 1 og 2, optages der i registeret bl.a. følgende grunddata om juridiske enheder (herunder fysiske personer i disses egenskab af arbejdsgiver eller selvstændig erhvervsdrivende) samt produktionsenheder (en hovedaktivitet, som udøves af en juridisk enhed):

1) Identifikationsoplysninger for enhederne (CVR- eller P-nummer),
2) virksomhedsform,
3) starttidspunkt,
4) ophørstidspunkt,
5) virksomhedsnavn,
6) virksomhedsadresse,
7) navn, adresse, stilling for fuldt ansvarlige deltagere,
8) hovedbranche og eventuelle bibrancher,
9) telefon- og telefaxnummer,
10) elektronisk postadresse,
11) antal ansatte, samt
12) importør- og eksportørstatus.

Herudover fremgår det af lovens § 11, stk. 5, at økonomiministeren kan fastsætte regler om optagelse af oplysninger om gældssanering, tvangsakkord og konkurs.

Enhver kan efter lovens § 18, stk. 1, få adgang til grunddata, som er nævnt ovenfor, idet der dog er begrænsninger for så vidt angår privates adgang til oplysninger om en fuldt ansvarlig deltagers private bopæl, jf. § 18, stk. 3. Endvidere er der i stk. 4 indsat en bemyndigelsesbestemmelse om, at økonomiministeren kan fastsætte regler om, hvorvidt og i hvilket omfang oplysning om telefon- og telefaxnummer og elektronisk postadresse må videregives til private.

Ifølge lov om private registres § 17, stk. 2, 1. pkt, må oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, herunder oplysninger om race, religion og hudfarve, om politiske, seksuelle og strafbare forhold samt oplysninger om helbredsforhold, væsentlige sociale problemer og misbrug af nydelsesmidler og lignende ikke registreres. Bestemmelsen præciserer blot, at oplysninger af den karakter under ingen omstændigheder må registreres af et adresserings- eller kuverteringsbureau.

Justitsministeren kan efter stk. 2, 2. pkt., fastsætte yderligere begrænsninger i adgangen til at registrere bestemte typer af oplysninger. Dette er ikke sket.

Det følger af § 18, stk. 1, at bureauet i sine registre skal slette enhver, der fremsætter skriftlig begæring herom. Bestemmelsen sikrer, at personer, virksomheder m.v., der ikke ønsker at modtage reklamemateriale, der er stilet til dem, efter skriftlig begæring herom kan forlange at blive slettet.

Det fremgår af bestemmelsens stk. 2, at fremsættes begæringen over for den, der fremtræder som afsender, skal denne videresende begæringen til bureauet. Det vil ikke altid fremgå af udsendt reklamemateriale eller lignende, at det er et adresserings- eller kuverteringsbureau, der har forestået udsendelsen, og for ikke at gøre muligheden for sletning illusorisk, skal en begæring om sletning derfor videreformidles.

Hvis foreninger og lignende overlader medlemsfortegnelser til et bureau med henblik på udsendelse af meddelelser for foreningen m.v., må bureauet ikke uden foreningens samtykke videregive medlemsfortegnelsen til tredjemand eller benytte den til udsendelser for tredjemand, jf. § 19. Også medlemsfortegnelser fra foreninger, hvis formål indebærer, at der overlades oplysninger om rent private formål, kan formidles. Bestemmelsen skal efter bemærkningerne, se Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 643-644, sikre, at der intet er til hinder for, at et adresserings- og kuverteringsbureau i tilfælde, hvor det vil være hensigtsmæssigt, kan overlades udsendelsesarbejde for en forening m.v. Dog kræves samtykke fra foreningen til, at adresserings- og kuverteringsbureauet kan foretage en anvendelse eller videregivelse af oplysningerne på eget initiativ, idet der i forbindelse med udsendelse af materiale udelukkende er tale om, at oplysningerne overlades til bureauet. Hvorvidt samtykke fra foreningen er tilstrækkeligt, beror dog på, om videregivelsesreglerne i § 4 i øvrigt overholdes.

Det antages dog at gælde under alle omstændigheder, at en servicevirksomhed eller lignende ikke på eget initiativ kan anvende eller videregive oplysninger, som overlades dette af en registeransvarlig med henblik på udførelse af en opgave for den pågældende.

3.9. **Kreditoplysningsbureauer**

Bestemmelserne i lovens kapitel 3 regulerer kreditoplysningsbureauers virksomhed.

Ved kreditoplysningsvirksomhed forstås virksomhed med registrering af oplysninger til bedømmelse af personers eller virksomheders økonomiske soliditet og kreditværdighed med henblik på videregivelse. Kapitel 3 indeholder bl.a. regler om, hvilke oplysninger bureauerne må registrere og videregive, samt regler om, hvornår bureauerne skal underrette en registreret person om registreringen. Desuden er der fastsat regler om registerindsigt og om sletning og berigtigelse af urigtige eller vildledende oplysninger, ligesom kapitlet indeholder en regel om bureauernes pligt til at besvare henvendelser fra registrerede personer om sletning og berigtigelse.

Kun registre, der er oprettet med henblik på videregivelse af oplysninger til bedømmelse af økonomisk soliditet og kreditværdighed, er omfattet. Videregivelse af kreditoplysninger fra registre, der ikke er oprettet med dette formål, vil være omfattet af de almindelige videregivelsesbestemmelser, eller eventuelt Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 122 af 11. marts 1988 om pengeinstitutters videregivelse af kreditoplysninger, som er omtalt under pkt. 3.3.

Det følger af lovens § 8, at den, som ønsker at drive virksomhed med registrering af oplysninger til bedømmelse af økonomisk soliditet og kreditværdighed med henblik på videregivelse (kreditoplysningsbureau), skal foretage anmeldelse til Registertilsynet, inden virksomheden påbegyndes. Med udtrykket "driver virksomhed med" præciseres, at virksomheder m.v., der i enkeltstående tilfælde eller lejlighedsvis registrerer og videregiver soliditetsoplysninger til konkrete formål, ikke betragtes som kreditoplysningsbureauer. Afgørende er ikke, om virksomheden drives som traditionel erhvervsvirksomhed, idet f.eks. også foreninger, der registrerer og videregiver kreditoplysninger til sine medlemmer, efter omstændighederne kan være omfattet af kapitlet. Kriteriet er alene, at den pågældende indsamler og registrerer soliditetsoplysninger med henblik på videregivelse.

Anmeldelse foretages på en særlig blanket, som Registertilsynet har udarbejdet jf. lovens § 26, stk. 1. På blanketten skal gives en kort beskrivelse af virksomheden og procedurerne omkring registrering og videregivelse. Registertilsynet har udarbejdet en vejledning af 27. marts 1979 om reglerne for kreditoplysningsbureauer m.v. i kapitel 3 i lov om private registre. På grundlag af anmeldelsen afgiver Registertilsynet en generel udtalelse om reglerne om kreditoplysningsbureauvirksomhed, samt udtaler sig om, hvorvidt de påtænkte aktiviteter vil være i overensstemmelse med lovgivningen. Der betales et gebyr for anmeldelsen på 1.000 kr.

Normalt er kreditoplysningsbureauernes virksomhed baseret på et abonnementssystem, hvorefter indberetningsbetingelserne til et bureau og anvendelse af bureauets ydelser er kontraktligt fastlagt i forholdet mellem kreditoplysningsbureauet og den enkelte abonnent (erhvervsvirksomheder og lignende). Herudover registreres offentligt tilgængelige oplysninger.

Som en væsentlig nyskabelse blev der i 1994 givet offentlige myndigheder adgang til at indberette oplysninger om skyldforhold til private kreditoplysningsbureauer. Reglerne, som trådte i kraft 1. august 1995, er fastsat i lov om offentlige myndigheders registre kapitel 5 a, se nærmere pkt. 2.5.

Pengeinstitutter, forsikringsselskaber og realkreditinstitutter skal følge nærmere angivne retningslinier i forbindelse med indberetning til kreditoplysningsbureauer, hvilket hænger sammen med, at de er underlagt særlige bestemmelser om tavshedspligt. Der kan derfor først ske indberetning til et kreditoplysningsbureau, når der foreligger en retslig afgørelse i sagen, f.eks. i form af en dom eller fogedrettens opgørelse af kravet. Retningslinierne er udarbejdet af Finanstilsynet.

Der gælder endvidere særlige regler for DSBs og Danmarks Radios indberetning til kreditoplysningsbureauer. I de tilfælde, hvor dokumentation ikke skal medsendes, skal denne kunne fremlægges efter anmodning.

Efter lovens § 9, stk. 1, må kreditoplysningsbureauer kun registrere og videregive oplysninger, som *efter deres art er af betydning for bedømmelse af økonomisk soliditet og kreditværdighed*. Bestemmelsen fastlægger, hvilke typer af oplysninger et kreditoplysningsbureau må registrere og videregive. Det betyder bl.a., at et bureau ikke som led i kreditoplysningsvirksomheden kan indsamle oplysninger til belysning af personers faglige evner m.v.

Det er afgørende for, om en oplysning må registreres og videregives, at den har betydning for vurderingen af den registreredes betalingsevne i andre fremtidige skyldforhold.

Registertilsynet har på baggrund af bestemmelsen givet udtryk for, at der ikke må ske registrering af fordringer, som bestrides af debitor, medmindre fordringens størrelse eller eksistens er fastslået ved en endelig domstolsafgørelse.

Når et bureau registrerer oplysninger til brug for bedømmelse af en persons eller virksomheds økonomiske soliditet og kreditværdighed, må oplysningerne kun vedrøre netop denne person eller virksomhed.

Oplysningerne kan, jf. §§ 11 og 12, i øvrigt registreres og videregives dels i form af en *bredere bedømmelse,* dels som enkeltstående *summariske oplysninger.* I en bedømmelse kan indgå både positive kreditoplysninger (f.eks. om formue og ejendomsbesiddelser) og negative kreditoplysninger (f.eks. inkassosager og tvangsauktioner). Summariske oplysninger omfatter alene negative kreditoplysninger.

Et væsentligt krav er, at der kun må registreres korrekte oplysninger, jf. også herved §§ 13-15. Dette ansvar påhviler kreditoplysningsbureauet. Derfor er det af Registertilsynet bl.a. tilkendegivet, at indberetning af et skyldforhold til kreditoplysningsbureauet forudsætter, at der forud herfor er fremsendt flere rykkerskrivelser til skyldneren. Fordringen må desuden ikke være bestridt på indberetningstidspunktet. Yderligere skal debitor gøres opmærksom på, at manglende betaling vil indebære overgivelse til inkasso og samtidig indberetning til et kreditoplysningsbureau. Denne fremgangsmåde betragtes som væsentlig til sikring af, at der kun registreres klare og ubestridte fordringer i bureauets system i de tilfælde, hvor indberetningen ikke sker på grundlag af en endelig domsafgørelse eller en skriftlig skylderklæring fra debitor.

Den fastlagte procedure finder navnlig anvendelse i forhold til de bureauer, der registrerer oplysninger om skyldforhold.

Oplysninger om rent private forhold, herunder oplysninger om race, religion og hudfarve, om politiske, seksuelle og strafbare forhold samt oplysninger om helbredsforhold, væsentlige sociale problemer, misbrug af nydelsesmidler og lignende, må efter lovens § 9, stk. 2, ikke registreres eller videregives af kreditoplysningsbureauer. Uanset at den pågældende type oplysninger efter et subjektivt skøn eventuelt kan være af betydning for økonomisk soliditet og kreditværdighed, jf. § 9, stk. 1, er det fundet betænkeligt at give kreditoplysningsbureauer adgang til at registrere den pågældende type oplysninger. Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår det, at forbudet mod registrering af de følsomme oplysninger også hænger sammen med ønsket om at beskytte minoritetsgrupper, jf. Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 633.

Kreditoplysningsbureauerne skal efter § 10, stk. 1,1. pkt., inden 4 uger efter registreringen give meddelelse til den, der første gang optages i registeret med oplysninger om andet end navn, adresse, stilling, erhverv eller oplysninger, der fremgår af Statstidende eller frit kan indhentes fra erhvervsregisteret.

Meddelelsen skal, jf. 2. pkt., indeholde oplysning om den registreredes adgang til at få oplysninger fra registeret efter bestemmelserne i § 11, hvorefter den registrerede har adgang til at gøre sig bekendt med indholdet af de registrerede oplysninger om sig selv (registerindsigt). Bestemmelsen har til formål at sikre, at den registrerede bliver be-

kendt med optagelsen i kreditoplysningsbureauets register. Registertilsynet har ved cirkulæreskrivelse af 23. april 1982 beskrevet reglerne om registreringsmeddelelse.

Som udgangspunkt skal bureauet ikke give meddelelse, såfremt der ikke registreres andet end de ovenfor angivne offentligt tilgængelige oplysninger. Kreditoplysningsbureauerne udsender dog i praksis som oftest registreringsmeddelelse, hver gang en registreret optages i bureauets registre. Dette gælder også i de situationer, hvor vedkommende tidligere har været registreret.

Om oplysninger om nøgletal udregnet på baggrund af virksomhedernes offentliggjorte regnskaber, har Registertilsynet udtalt, at sådanne nøgletal skal betragtes som kreditoplysninger. Derfor skal virksomheder, der registrerer sådanne nøgletal, foretage anmeldelse som kreditoplysningsbureau, jf. § 8, samt udsende registreringsmeddelelse i henhold til § 10, stk. 1,1. pkt.

Ifølge § 10, stk. 2, kan justitsministeren efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet fastsætte, at andre typer af oplysninger kan registreres, uden at der skal gives meddelelse efter stk. 1. Adgangen hertil er ikke blevet udnyttet.

Efter § 11 skal kreditoplysningsbureauet til enhver tid på begæring af den registrerede inden 4 uger meddele denne indholdet af de oplysninger og bedømmelser, bureauet har videregivet om den pågældende inden for de sidste 6 måneder, samt af de øvrige oplysninger, som bureauet på tidspunktet for begæringens fremsættelse har på kartotekskort, hulkort, magnetbånd eller på anden måde i bearbejdet form, herunder af foreliggende bedømmelser af den pågældende. Reglen indebærer, at den registrerede får mulighed for at gøre sig bekendt med de oplysninger, bureauet har registreret om vedkommende, hvorved det sikres, at bureauet ikke har registreret og videregivet urigtige eller vildledende oplysninger. I tilfælde af registrering og videregivelse af urigtige eller vildledende oplysninger gælder §§ 13-15.

I modsætning til, hvad der gælder for registerindsigt i henhold til lovens § 7 a, se pkt. 3.14., omfatter registerindsigt i henhold til § 11 også de oplysninger, som kreditoplysningsbureauet har registreret manuelt, og som foreligger som bearbejdet materiale. Den registrerede skal tillige have indsigt i de bedømmelser, der er foretaget og som er videregivet.

Bureauet er kun forpligtet til at meddele indsigt i de oplysninger, bureauet er i besiddelse af på tidspunktet for begæringens fremsættelse. Kreditoplysningsbureauet skal inden 4 uger fra dette tidspunkt meddele den registrerede registerindsigt.

Er bureauet i besiddelse af yderligere materiale om den registrerede, såsom enkeltoplysninger i mere ustruktureret form, skal dette samtidig meddeles den pågældende med oplysning om materialets art samt om, at den registrerede kan få adgang til at gennemgå det ved personlig henvendelse,.jf. stk. 2. Herved gives der den registrerede adgang til ved personlig henvendelse at gennemse eventuelt baggrundsmateriale som avisudklip, notater, regnskabsmateriale og lignende, som bureauet i øvrigt måtte være i besiddelse af.

Efter bestemmelsens stk. 3 kan den registrerede ikke forlange at blive gjort bekendt med, hvorfra oplysningerne stammer, jf. dog § 14. Denne kildebeskyttelse omhandler kun videregivelse af korrekte oplysninger. Der er med denne bestemmelse taget hensyn til bureauernes kunder/forretningsforbindelser og deres eventuelle interesse i, at det ikke meddeles den registrerede, hvem der har indberettet hvilke oplysninger om den pågældende. Retsstillingen er anderledes, hvis der er registreret og videregivet urigtige eller vildledende oplysninger, se herom § 14.

Ifølge stk. 4 kan den registrerede forlange, at bureauet giver meddelelse som nævnt i stk. 1 skriftligt. Justitsministeren fastsætter regler om betaling for skriftlige meddelelser. Dette er sket ved bekendtgørelse nr. 664 af 21. december 1978 om betaling for skriftlige meddelelser fra kreditoplysningsbureauer. Bureauet kan herefter kræve 10 kr. for meddelelse af registerindsigten skriftligt, når der er tale om enkeltstående oplysninger. Såfremt der er tale om, at en person eller en erhvervsvirksomhed har begæret en samlet beskrivelse eller bedømmelse af en erhvervsdrivendes eller en erhvervsvirksomheds økonomiske forhold, kan bureauet kræve 50 kr. for hver påbegyndt side. Det fremgår af bekendtgørelsen, at bureauet ikke kan forlange betaling for den meddelelse, der udsendes i henhold til § 10.

I lovens § 12 er fastsat nærmere regler om, *hvorledes* kreditoplysningsbureauer må videregive oplysninger.

Det følger af § 12, stk. 1,1. pkt., at oplysninger om økonomisk soliditet og kreditværdighed kun må meddeles skriftligt, jf. dog § 11, stk. 1 og 2 (om registerindsigt). Skriftlighedskravet begrundes med, at der herved sikres fornødent bevis for, hvad der er oplyst til trediemand. Den skriftlige form omfatter f.eks. meddelelser på papir, magnetbånd, mikrofilm og lignende, som er af permanent karakter, se Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 637.

Bureauet kan dog til abonnenter meddele summariske oplysninger mundtligt eller på lignende måde, såfremt spørgerens navn og adresse noteres og opbevares i mindst seks måneder, jf. § 12, stk. 1, 2. pkt. Under den mundtlige form falder videregivelse via te-

lefon samt videregivelse via on-line adgang til kreditoplysningsbureauets register. Videregivelse on-line kan dog betragtes som skriftlig, såfremt der er gennemført særlige sikkerhedsforanstaltninger, se Registertilsynets årsberetning 1989, side 86-88.

Kortfattede (summariske) oplysninger kan meddeles mundtligt, idet der her er tale om oplysninger af ja/nej typen. Som eksempler herpå kan nævnes, om en registreret er under konkurs, har næringsbrev eller ejer fast ejendom.

Notering af, til hvem oplysningerne er videregivet, er nødvendig for at kunne efterleve reglerne om sletning eller berigtigelse i tilfælde af registrering af urigtige eller vildledende oplysninger, idet bureauet for at kunne foretage berigtigelsen skal være bekendt med, hvem der har modtaget oplysningerne. Det anses ikke for nødvendigt at berigtige oplysninger, der er ældre end 6 måneder, idet forespørgeren normalt kun vil benytte nyligt indhentede oplysninger som grundlag for vurderingen af kreditværdighed.

Efter § 12, stk. 2, må kreditoplysningsbureauers publikationer kun indeholde oplysninger i summarisk form og kun udsendes til personer eller virksomheder, der abonnerer på meddelelser fra bureauet. Publikationerne må ikke indeholde oplysninger om de registreredes personnummer.

Bestemmelsen indeholder herved et forbud mod *offentliggørelse* af publikationer indeholdende oplysninger i summarisk form. Publikationerne, der også kan være elektroniske, kan bl.a. indeholde oplysninger om virksomheders etableringsår, antal ansatte, om der ejes fast ejendom m.v., og må kun udsendes til bureauets abonnenter. Forbudet mod, at publikationerne indeholder oplysninger om personnumre, skal efter bemærkningerne til bestemmelsen sikre, at der ikke herved gives generel adgang til videregivelse af større samlinger af personnumre. Der henvises til Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 639. Registertilsynet har endvidere i praksis antaget, at kreditoplysningsbureauer ikke lovligt kan registrere oplysninger om personnummer. Derimod er det tilladt at oplyse de registreredes fødselsdato og -år, jf. Registertilsynets årsberetning 1983, side 65-66.

Det følger af § 12, stk. 3, at summariske oplysninger om skyldforhold kun må videregives, hvis oplysningerne hidrører fra Statstidende, er indberettet af en offentlig myndighed efter reglerne i kapitel 5 a i lov om offentlige myndigheders registre, eller hvis oplysningerne vedrører skyldforhold til samme kreditor på mere end 1.000 kr., og kreditor har erhvervet den registreredes skriftlige erkendelse af en forfalden gæld, eller hvis der er foretaget retslige skridt mod den pågældende. Når bortses fra reglen om indberetning fra offentlige myndigheder, fastsat i 1994, er bestemmelsen i § 12, stk. 3, indsat ved lovrevisionen i 1987 og endeligt udformet under Folketingets behandling, se

Folketingstidende 1986/87, Tillæg B, sp. 2460. Registertilsynet har i tilknytning til bestemmelsen udsendt cirkulæreskrivelser den 17. februar 1988, se Registertilsynets årsberetning 1987, side 227-229, og den 17. marts 1989, se Registertilsynets årsberetning 1988, side 291-299.

Videregivelse i summarisk form (sortlistning) indebærer en risiko for spredning af urigtige eller vildledende oplysninger. Ved reglen i stk. 3 ønskes derfor opnået særlig sikkerhed for, at de videregivne oplysninger er korrekte. Oplysningerne kan dog fortsat registreres med henblik på at kunne indgå i grundlaget for bedømmelsesrapporter, hvis de edb-teknisk er adskilt fra de øvrige oplysninger og slettes efter to år, såfremt der ikke har været ønsker om en bedømmelse.

Som anført vedrørende § 9, stk. 1, må der ikke registreres oplysninger om skyldforhold, når debitor bestrider at skylde det pågældende beløb. For at øge sikkerheden for, at der videregives korrekte summariske oplysninger, er det i § 12, stk. 3, fastsat, på hvilke grundlag sådanne oplysninger kan videregives.

Under begrebet retslige skridt falder bl.a. udtagelse af stævning ved domstolene eller fremsættelse af begæring over for fogedretten om tvangsfuldbyrdelse, ligesom anmeldelse af en fordring i et konkursbo kan udgøre et retsligt skridt. En debitors skriftlige erkendelse af gælden foreligger normalt i form af et frivilligt forlig, men en helt formløs, men klar og ubetinget skriftlig erkendelse vil efter omstændighederne være tilstrækkelig.

Forinden bureauet videregiver en oplysning i summarisk form, skal bureauet have sikret sig det nødvendige bevis for, at der foreligger en skylderkendelse, eller der er foretaget retslige skridt. Bevis i form af en fotokopi af skyldnerklæringer eller en stævning, hvoraf fremgår, at den er indleveret til retten, vil normalt være tilstrækkeligt. Advokater kan dog indestå for, at betingelserne i § 12, stk. 3, er opfyldt, således at der ikke i forbindelse med indberetningen skal medsendes dokumentation.

I § 12, stk. 3, 2. pkt., blev ved Retsudvalgets betænkning til lovforslag nr. L 32 af 8. oktober 1986, se Folketingstidende 1986/87, Tillæg A, sp. 2460, indsat en regel om, at oplysninger om en endeligt godkendt gældssanering ikke må videregives som en summarisk oplysning. Begrundelsen var, at en endelig gældssanering ikke bør kunne føre til, at den skyldner, hvis økonomiske forhold nu er saneret, bliver optaget på et kreditoplysningsbureaus "sortliste". Det skal i den forbindelse bemærkes, at såfremt den skyldner, hvis forslag om gældssanering tages til følge, forinden er blevet indberettet af en privat abonnent, og oplysningen er lovligt registreret, stilles der ikke krav om, at oplysningen slettes. Oplysningen skal dog slettes, såfremt skyldnerens fordringer i for-

bindelse med godkendelse af gældssaneringen nedskrives til 0 kr., idet gælden herved kan anses for betalt.

Efter § 12, stk. 4, må videregivelse af summariske oplysninger om enkeltpersoners skyldforhold kun ske på en sådan måde, at oplysningerne ikke kan danne grundlag for vurderingen af økonomisk soliditet og kreditværdighed for andre end de pågældende personer. Bestemmelsen, der blev indsat ved lovrevisionen i 1987, skal søge at hindre, at kreditoplysninger, der videregives i summarisk form, kan danne grundlag for kreditvurderingen af personer, der ikke er registreret. Registertilsynet har i en cirkulæreskrivelse af 17. februar 1988, se Registertilsynets årsberetning 1987, side 227-229, redegjort for reglens indhold.

Det kan næppe helt undgås, at der i forbindelse med vurdering af kreditværdighed hos en enkeltperson lægges vægt på den pågældendes bopæl. For at forhindre, at denne situation opstår som følge af, at abonnenten er bekendt med, at der i et bestemt boligområde bor mange personer, der er registreret i et kreditoplysningsbureau, er det forudsat, at et kreditoplysningsbureaus publikationer indrettes således, at der alene kan søges efter de registrerede personers navne, placeret i alfabetisk rækkefølge, Folketingstidende 1986/87, Tillæg A, sp. 516. De registrerede personer må ikke placeres efter adresse, postnummer, områdekode eller lignende. Et kreditoplysningsbureaus terminal skal endvidere indrettes sådan, at der alene kan søges på den registreredes navn og ikke på adresse, postnummer m.v. Ved telefonisk forespørgsel skal abonnenten være i stand til at oplyse den registreredes navn.

Bestemmelsen beskytter kun enkeltpersoner. Det betyder, at kreditoplysningsbureauer kan udsende summariske oplysninger om f.eks. virksomheder i en bestemt branche, og i sådanne tilfælde kan oplysninger om, at et stort antal virksomheder i branchen er nødlidende, få indflydelse på vurderingen af kreditværdigheden hos andre virksomheder, der ikke er registreret.

Ifølge § 13 skal oplysninger eller bedømmelser, der viser sig urigtige eller vildledende, snarest muligt slettes eller berigtiges. Selv om en oplysning isoleret set er korrekt, kan den være vildledende i en bestemt sammenhæng og skal herefter berigtiges eller slettes. Bestemmelsen omfatter både oplysninger, der efterfølgende viser sig at være forkerte, og urigtige oplysninger, der er blevet registreret i strid med § 9.

Bestemmelsen fastslår, at såfremt bureauet bliver bekendt med - evt. på baggrund af en henvendelse fra en registreret - at registrerede oplysninger er urigtige eller vildledende, er bureauet ansvarlig for, at der sker sletning eller berigtigelse af oplysningen. Kreditoplysningsbureauet er dog berettiget til at foretage rimelige undersøgelser med henblik

på vurdering af, om oplysningen er urigtig eller vildledende. Dette kan eksempelvis ske ved, at kreditoplysningsbureauet retter henvendelse til abonnenten med henblik på afklaring af forholdet.

Det følger af § 14, at er en oplysning eller bedømmelse, der viser sig urigtig eller vildledende, forinden blevet videregivet, skal bureauet straks give skriftlig underretning om berigtigelsen til den registrerede og til alle, der har modtaget oplysningen eller bedømmelsen inden for de sidste 6 måneder, før bureauet er blevet bekendt med forholdet. Den registrerede skal tillige have meddelelse om, hvem der har modtaget underretning efter 1. pkt., og hvorfra oplysningen eller bedømmelsen stammer.

Bestemmelsen sikrer, at den eller de abonnenter, der har modtaget en urigtig eller vildledende oplysning, gøres bekendt med dette, ligesom den registrerede bliver bekendt med, til hvem oplysningen er videregivet, og derved får mulighed for at vurdere, om bureauets videregivelse af en urigtig eller vildledende oplysning evt. har medført et økonomisk tab.

Bureauet er kun forpligtet til at berigtige over for de abonnenter, der har modtaget oplysningen inden for de sidste 6 måneder. Berigtigelse skal ske snarest muligt. Vedrørende spørgsmålet om 6 måneders fristen, se omtalen af § 12, stk. 1, ovenfor.

I § 15, stk. 1, er det fastsat, at henvendelser fra en registreret om slettelse eller berigtigelse af oplysninger eller bedømmelser, der angives at være urigtige eller vildledende, eller om slettelse af oplysninger, der ikke må registreres eller videregives, snarest og inden 4 uger efter modtagelsen skal besvares skriftligt af bureauet. Kreditoplysningsbureauet er efter denne bestemmelse forpligtet til at besvare en henvendelse fra en registreret. Bureauet kan ikke stille formkrav til henvendelsen eller i øvrigt kræve, at den registrerede nærmere begrunder sin henvendelse. Om bureauets undersøgelsesret, se omtalen ovenfor af § 13.

Det kan ikke kræves, at en korrekt oplysning slettes. Dette gælder også, selv om der er risiko for forveksling med en korrekt registreret person eller virksomhed. Det kan dog aftales med kreditoplysningsbureauet, at det ved registrering på en ejendom noteres, at en registrering ikke omfatter de personer, som aktuelt bor på en bestemt adresse.

Nægter bureauet at foretage den begærede sletning eller berigtigelse, kan den registrerede inden 4 uger efter modtagelsen af bureauets svar eller efter udløbet af den i stk. 1 nævnte svarfrist indbringe spørgsmålet for Registertilsynet, der træffer afgørelse om, hvorvidt der skal foretages sletning eller berigtigelse, jf. § 15, stk. 2. Bestemmelsen i § 14 gælder tilsvarende. Registertilsynet lægger i praksis ikke vægt på, at en klage ind-

bringes inden for fristen.

Efter bestemmelsens stk. 3 skal bureauets svar i de i stk. 2 nævnte tilfælde indeholde oplysning om adgangen til at indbringe spørgsmålet for Registertilsynet og fristen herfor. Bestemmelsen fastslår, at bureauets svar til den registrerede skal indeholde en klagevejledning.

Efter lovens § 9, stk. 3, må oplysninger om forhold, der taler imod kreditværdighed, og som er mere end 5 år gamle, ikke registreres eller videregives, medmindre det i det enkelte tilfælde er åbenbart, at forholdet er af afgørende betydning for bedømmelsen af den pågældendes økonomiske soliditet og kreditværdighed. Forældelsesfristen skal sikre, at kreditoplysninger bygger på de mest tidssvarende oplysninger om de registrerede. Oplysninger ældre end 5 år kan dog registreres og videregives i meget begrænset omfang. Ifølge forarbejderne drejer det sig navnlig om visse former for betalingsstandsning, som f.eks. konkurs. Objektive oplysninger, som f.eks. identifikationsoplysninger, er ikke omfattet af forbudet, ligesom positive kreditoplysninger heller ikke er det.

Reglen indebærer, at bureauet er forpligtet til ikke at opbevare oplysningerne i mere end 5 år (fra registreringstidspunktet), men derimod ikke en ret til at opretholde enhver registrering i 5 år. I praksis har Registertilsynet fastlagt en række generelle sletningsfrister for videregivelse af enkeltstående summariske oplysninger, som skal iagttages afhængig af, hvilket forhold der oprindeligt har begrundet registreringen. Registertilsynet har endvidere tilkendegivet, at kreditoplysningsbureauet skal sikre sig, at kreditor (abonnenten) afmelder en registreret inkassosag, så snart skyldneren har betalt det skyldige beløb. De vejledende sletningsfrister er optrykt i Registertilsynets årsberetning 1988, side 100. Registertilsynet har ved cirkulæreskrivelser af 2. oktober 1980 og 17. marts 1989 bl.a. udtalt sig om sletningsfristernes beregning i konkrete tilfælde.

Hovedreglen er, at sletningsfristen beregnes fra det tidspunkt, hvor den handling, der ligger til grund for indberetningen, fandt sted. Sletningsfristerne beregnes f.eks. fra datoen for en afsagt dom eller en fremlæggelse og opgørelse af fordringen i fogedretten, selvom dette tidspunkt ligger efter tidspunktet for fordringens misligholdelse. Såfremt der er foretaget flere retslige skridt, skal sletningsfristen beregnes fra det tidligst mulige tidspunkt, hvor indberetning kunne have fundet sted.

Ifølge § 16 må overdragelse eller overgivelse i øvrigt af registre kun ske til anmeldt kreditoplysningsbureau og skal anmeldes til Registertilsynet uden ugrundet ophold. Bestemmelsen sikrer, at et samlet kreditoplysningsmateriale ikke overgives til en virksomhed m.v., der ikke er undergivet reglerne i kapitel 3. Registeret kan heller ikke over-

drages til et udenlandsk kreditoplysningsbureau, medmindre dette tillige driver denne virksomhed her i landet og dermed er undergivet dansk jurisdiktion. Registertilsynet skal have meddelelse om eventuelle overgivelser eller overdragelser af kreditoplysningsregistre.

3.10. Advarselsregistre

Ifølge lovens § 3, stk. 6, må oprettelse af registre med henblik på at advare andre mod forretningsforbindelser med eller ansættelsesforhold til en registreret kun finde sted efter forudgående tilladelse fra Registertilsynet. Bestemmelsen (tidligere § 3, stk. 3) blev anset for påkrævet for at kunne regulere denne type registre - også kaldet advarselsregistre - som erfaringsmæssigt kan indebære væsentlig risiko for integritetskrænkelse, se Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 626.

Registertilsynet skal i hvert enkelt tilfælde afgøre, om oprettelse af et sådant register tjener anerkendelsesværdige interesser. Ved bedømmelsen af om en ansøgning kan imødekommes, indgår navnlig en vurdering af registerets formål i forhold til den risiko for krænkelse af privatlivets fred, som oprettelse og brug kan medføre. Eksempelvis er det ikke blevet tilladt, at en ejendomsmægler oprettede et register over "besværlige advokater", se Registertilsynets årsberetning 1982, side 60-61.

Advarselsregistrene vil som udgangspunkt ikke kunne indeholde oplysninger som angivet i § 3, stk. 2 (følsomme oplysninger), som f.eks. strafbare forhold eller helbredsoplysninger, da både registrering og videregivelse af disse oplysninger kræver samtykke fra den registrerede. En undtagelse er Bedømmelsesforeningens register, hvori der indgår helbredsoplysninger, betinget af at en særlig samtykkeerklæring indhentes fra den pågældende. Dette advarselsregister anvendes navnlig af forsikringsselskaber.

Afgørende for, om et register er omfattet af stk. 6, er, om registeret kan anses for oprettet med henblik på videregivelse. Enkeltstående indsamling og videregivelse af oplysninger medfører ikke, at der er tale om et advarselsregister. F.eks. anses boykotlister oprettet som led i en lovlig arbejdskonflikt som et anerkendt kampskridt - ikke som et advarselsregister - under forudsætning af, at listerne destrueres efter konfliktens ophør, se Registertilsynets årsberetning 1988, side 88-89.

Ifølge stk. 7 kan tilladelse efter stk. 6 bl.a. betinges af, at bestemte typer oplysninger ikke registreres, samt af, at registeret helt eller delvist undergives reglerne i kapitel 3 om kreditoplysningsbureauers virksomhed. Herved sikres bl.a., at den registrerede gøres bekendt med registreringen. Det sikres endvidere, at den registrerede kan få registerindsigt, og at der skal ske berigtigelse i tilfælde af, at der er registreret og videregi-

vet urigtige eller vildledende oplysninger.

Der er siden 1979 behandlet en lang række ansøgninger om oprettelse af advarselsregistre. I Registertilsynets årsberetning optages hvert år en fuldstændig liste over eksisterende advarselsregistre. Sådanne registre oprettes typisk af foreninger med henblik på videregivelse af oplysninger til foreningens medlemmer om medlemmernes forretningsforbindelser og disses betalingsevne. Desuden kan nævnes bankernes checkmisbrugerregister.

Udover de mere traditionelle advarselsregistre omfatter bestemmelsen også spærrelister for betalingskort som benzinkort og andre kontokort.

Registertilsynet foretager løbende inspektioner af advarselsregistre og spærrelister, jf. lovens § 22, stk. 3.

3.11. Virksomheder, der erhvervsmæssigt yder bistand ved stillingsbesættelse ("headhuntere")

Der er i henhold til lovens § 3, stk. 8, udstedt en bekendtgørelse nr. 523 af 11. august 1986 om virksomheder, der erhvervsmæssigt yder bistand ved stillingsbesættelse. Registertilsynet har i tilknytning hertil udsendt en vejledning af 8. september 1986, der supplerer bekendtgørelsens regler, jf. Registertilsynets årsberetning 1986, side 143.

Efter bekendtgørelsen skal stillingsbesættende virksomheder foretage anmeldelse til Registertilsynet. Hvert år optages i beretningen en liste over anmeldte virksomheder af denne art.

De centrale bestemmelser i bekendtgørelsen vedrører, hvilke oplysninger virksomheden må registrere om ansøgere. Der må ikke registreres oplysninger om rent private forhold, herunder race, religion, politiske, seksuelle og strafbare forhold samt om misbrug af nydelsesmidler. For de øvrige følsomme oplysningers vedkommende, herunder oplysninger om hudfarve, om foreningsmæssige forhold, om helbredsforhold, væsentlige sociale problemer og lignende, må registrering kun ske, når det klart er nødvendigt for vurderingen af stillingsbesættelsen, og når oplysningerne er afgivet af den registrerede selv til virksomheden eller af denne er indhentet med hans samtykke. Desuden skal den pågældende skriftligt meddele samtykke til registreringen. Det er ikke tilladt at registrere personnummer. Der henvises i øvrigt nærmere til fortolkningen af registreringsbetingelserne i Registertilsynets årsberetning 1991, side 133-136. Yderligere er der fastsat et krav om indhentelse af ansøgerens konkrete samtykke til videregivelse af oplysningerne. Registertilsynet har udformet en særlig samtykkeerklæring til brug for

virksomhederne. Spørgsmålet om den registreredes ret til registerindsigt er ligeledes reguleret, ligesom der er regler om meddelelse til den registrerede, første gang der i registeret optages ikke-offentligt tilgængelige oplysninger, som ikke er afgivet af den pågældende, samt regler om sletning og berigtigelse.

Registertilsynet foretager løbende inspektioner i de stillingsbesættende virksomheder.

3.12. Registrering og elektronisk databehandling i udlandet

Lovens kapitel 6 indeholder særlige regler for overførsel af oplysninger til udlandet. Det bemærkes, at reglerne ikke finder anvendelse, hvis overførslen udgør en egentlig videregivelse. I disse tilfælde gælder videregivelsesreglerne i § 4, stk. 1-3, samt § 4 a, stk. 2, om personnummer. Hertil kommer, at det i § 7 fastslås, at bestemmelsen i § 6 (om sletning, ajourføring, sikkerhed m.v.) gælder, uanset registeret underkastes elektronisk databehandling i udlandet. Tilsvarende følger det af § 7 e, at bestemmelserne i § 7 a-d (om registerindsigt) gælder, uanset registeret underkastes elektronisk databehandling i udlandet.

Efter lovens § 21, stk. 1,1. pkt., må oplysninger, der efter § 3, stk. 2, ikke må registreres her i landet, ikke indsamles med henblik på registrering i udlandet. Registertilsynet har i sin praksis antaget, at bestemmelsen tilsvarende gælder for indsamling af oplysninger om personnumre, som ikke må registreres, jf. § 4 a, stk. 1, jf. § 3, stk. 2, se Registertilsynets årsberetning 1995, side 109.

Efter stk. 1, 2. pkt., må systematisk indsamling af oplysninger i øvrigt med henblik på registrering i udlandet kun ske med tilsynets tilladelse, for så vidt registreringen her i landet ville kræve anmeldelse til tilsynet eller tilladelse efter lov om private registre.

Bestemmelserne tager efter bemærkningerne i det væsentlige sigte på at hindre omgåelse af de danske regler, herunder om anmeldelse og tilladelse til forskellige former for registeraktiviteter, jf. Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 646-647.

Registertilsynet har generelt vedrørende § 21 antaget, at en registrering, som sker på vegne af en dansk registeransvarlig, ikke er en registrering som finder sted i udlandet. En sådan registrering betragtes i stedet som en registrering, som finder sted i Danmark, for hvilken lov om private registre finder fuld anvendelse, uanset databehandlingen/opbevaringen af oplysningerne fysisk finder sted i udlandet. § 21, stk. 1, antages således kun at have betydning, hvis registreringen sker på vegne af en udenlandsk registeransvarlig.

Efter § 21, stk. 2, 1. pkt., må registre, der indeholder oplysninger som nævnt i § 3, stk. 2, kun overlades til elektronisk databehandling i udlandet efter forudgående tilladelse fra Registertilsynet. Bestemmelsen gælder dog ikke, hvis registeret alene befinder sig her i landet for at blive undergivet elektronisk databehandling, jf. 3. pkt.

Ifølge stk. 2, 2. pkt., må systematisk indsamling af oplysninger som nævnt i § 3, stk. 2, med henblik på elektronisk databehandling i udlandet kun ske efter forudgående tilladelse fra Registertilsynet.

For så vidt angår § 21, stk. 2, har tilsynet også antaget, at bestemmelserne tilsvarende finder anvendelse for personnummeroplysninger som nævnt i § 4 a, stk. 1, jf. § 3, stk. 2.

Tilladelser efter § 21, stk. 1-2, kan kun meddeles, når tilsynet finder, at overladelsen ikke vil medføre en væsentlig forringelse af den beskyttelse af den registrerede, loven tilsigter at sikre. I bedømmelsen vil indgå hvilke beskyttelsesregler, der findes i det pågældende land.

Det følger af § 21, stk. 4, at justitsministeren til opfyldelse af internationale aftaler eller i øvrigt til fremme af internationalt samarbejde om regulering af den art af virksomhed, der omfattes af loven, kan fastsætte, at bestemmelserne i § 21, stk. 1, 2. pkt. og stk. 2, ikke skal finde anvendelse i forhold til bestemte andre lande eller bestemte typer af registre. Dette kan kun ske efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet, og såfremt det ikke vil medføre en væsentlig forringelse af den beskyttelse af den registrerede, der er tilsigtet med loven. Bestemmelsen er ikke blevet anvendt.

3.13. Ajourføring, sletning og arkivering

3.13.1. Sletning af oplysninger, som er urigtige eller vildledende

I kapitel 2 er der i § 5 fastsat en regel, der har til formål at sikre, at registrerede oplysninger så vidt muligt er korrekte. Bestemmelsen gælder som udgangspunkt både manuelle registre og registre, der føres på edb. Oplysningerne kan enten være objektivt urigtige eller vildledende i den sammenhæng, de indgår. § 5 suppleres af reglen i § 6, som alene gælder for edb-registre, og som blev indsat i forbindelse med Folketingets behandling af det oprindelige lovforslag, se Folketingstidende 1977/78, Tillæg B, sp. 1098.

Nægter virksomheden m.v. efter anmodning fra en registreret at slette eller berigtige oplysninger, der angives at være urigtige eller vildledende, eller at slette oplysninger,

der ikke må registreres, eller har virksomheden ikke inden 4 uger besvaret en henvendelse herom fra den registrerede, kan den registrerede indbringe spørgsmålet for Registertilsynet, jf. § 5, stk. 1. Tilsynet træffer herefter afgørelse om, hvorvidt der skal foretages slettelse eller berigtigelse.

Ifølge § 5, stk. 2, kan Registertilsynet pålægge virksomheden at give skriftlig underretning om berigtigelsen til alle, der har modtaget oplysningen inden for de sidste 6 måneder, før den registrerede fremsatte sin anmodning over for virksomheden. Virksomheden skal samtidig give den registrerede meddelelse om, hvem der har modtaget en sådan underretning. Såfremt Registertilsynet træffer afgørelse om, at en virksomhed m.v. har registreret urigtige eller vildledende oplysninger, vil det indgå i vurderingen af, om der skal berigtiges i forhold til tredjemand, hvorvidt de registrerede oplysninger medfører risiko for gene for den registrerede.

§ 6, stk. 3, vedrører indførelsen af oplysninger i et edb-register. Efter bestemmelsen skal virksomheder m.v. foretage den fornødne kontrol til sikring af, at der ikke indføres urigtige eller vildledende oplysninger i et edb-register. Oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende, skal snarest muligt slettes eller berigtiges. Der opstilles med denne bestemmelse et krav om, at virksomheder m.v. i forbindelse med registrering af oplysninger bør foretage en vurdering af oplysningens rigtighed. Det er op til den enkelte virksomhed selv at træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre opfyldelse af bestemmelsen.

Tilsynet har efter § 23, stk. 6, endvidere den mulighed bl.a. at pålægge virksomheden m.v. at foretage nærmere angivne kontrolforanstaltninger til sikring af, at der ikke er eller bliver registreret eller videregivet oplysninger, som er urigtige eller vildledende.

Endvidere kan tilsynet efter § 23, stk. 2, pålægge en virksomhed m.v. at foretage sletning eller berigtigelse af en oplysning, som ikke må registreres, eller som tilsynet finder urigtig eller vildledende.

3.13.2. Sletning af øvrige oplysninger samt ajourføring

Formålet med reglen i § 6 er i øvrigt at modvirke unødig dataophobning. Anvendelse af edb muliggør, at der ubesværet kan lagres mange oplysninger på ét sted, og dermed opstår risikoen for, at der lagres flere oplysninger end nødvendigt.

Det følger således af § 6, stk. 1, at i edb-registre skal en oplysning slettes, når den på grund af alder eller af andre grunde har mistet sin betydning for varetagelsen af registerets opgaver. Der er ikke fastsat nogen tidsfrister i bestemmelserne, og det er den

registeransvarlige, der må tage stilling til, hvilket tidspunkt der er det rette for sletning.

Ifølge § 6, stk. 2, skal edb-registre, der anvendes løbende, indrettes således, at der kan foretages fornøden ajourføring af oplysningerne.

Registertilsynet stiller som oftest i praksis ikke krav om, at sletning skal ske efter et bestemt antal år, men anmoder i stedet virksomheder m.v. om at tage deres ajourførings - og sletningsprocedurer op til overvejelse. Såfremt virksomheden ikke har procedurer herfor, henstilles det, at sådanne bliver fastsat.

Der er ikke en tilsvarende bestemmelse for manuelle registre. Dog har Registertilsynet i henhold til § 23, stk. 4, mulighed for i særlige tilfælde at pålægge en virksomhed m.v. at slette oplysninger, der på grund af alder eller af andre grunde har mistet deres betydning for varetagelsen af registerets opgaver. Denne bestemmelse blev indsat ved lovrevisionen i 1987 og giver Registertilsynet kompetence til at pålægge sletning af korrekte og lovligt registrerede oplysninger.

3.13.3. Arkivering

Lov om private registre indeholder i modsætning til lov om offentlige myndigheders registre ikke regler vedrørende overførsel af oplysninger til arkiv. Registertilsynet har imidlertid antaget, at dette ikke i sig selv indebærer, at der ikke vil kunne ske arkivering af registre, som er omfattet af loven. Se nærmere herom under pkt. 5.5.

3.14. Registerindsigt

Reglerne i kapitel 2 a, § 7 a-e, om registrerede personers adgang til oplysninger om sig selv blev indsat ved lovrevisionen i 1987 og var en forudsætning for, at Danmark kunne ratificere Europarådets konvention 108 af 28. januar 1981 om beskyttelse af det enkelte menneske i forbindelse med elektronisk databehandling af personoplysninger. Der henvises til Folketingstidende 1986/87, Tillæg A, sp. 512. Reglerne om registerindsigt er principielt af stor betydning for individets retsbeskyttelse og medvirker til, at der opnås større sikkerhed for, at kun korrekte oplysninger registreres. Reglerne i kapitel 2 a gælder ikke for patientregistre, som føres af autoriserede sundhedspersoner eller af andre på disses vegne, idet sådanne registre er omfattet af lov nr. 504 af 30. juni 1993 om aktindsigt i helbredsoplysninger.

Hvor der ved registerets førelse gøres brug af elektronisk databehandling, skal virksomheden m.v. på begæring fra en person give denne meddelelse om, hvad der er registreret om den pågældende, jf. § 7 a, stk. 1. Retten til registerindsigt gælder kun i

forbindelse med edb-registre.

Virksomheden m.v. skal på begæring fra den registrerede give den pågældende en udskrift af de oplysninger, virksomheden har registreret om den pågældende på edb. Forpligtelsen til at meddele personer registerindsigt indebærer også, at virksomheden i givet fald skal meddele, at de pågældende personer ikke er registreret, eller at virksomheden ikke fører edb-registre. Adgangen til registerindsigt gælder kun for registrerede *personer* og ikke for virksomheder m.v., hvilket er begrundet i konkurrencemæssige forhold.

Der kan ikke stilles formkrav til begæringen. En mundtlig henvendelse er som udgangspunkt tilstrækkelig. Virksomheden m.v. kan dog stille krav om, at den pågældende skal identificere sig, idet registerindsigten kun omfatter oplysninger om én selv. En person, der er berettiget til at handle på den registreredes vegne, kan imidlertid fremsætte begæringen på dennes vegne.

Ifølge § 7 a, stk. 2, gælder bestemmelsen i stk. 1 ikke, hvis den registreredes interesse i at få kendskab til oplysningerne findes at burde vige for afgørende hensyn til offentlige eller private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv. Gør sådanne hensyn sig kun gældende for en del af oplysningerne, skal den registrerede gøres bekendt med de øvrige oplysninger. En konkret afvejning af de nævnte hensyn over for den registreredes interesse i at få meddelt registerindsigt må foretages oplysning for oplysning. Den omstændighed, at en oplysning alene registreres til internt brug, er ikke i sig selv tilstrækkeligt til, at der kan ske undtagelse fra registerindsigt, se Registertilsynets årsberetning 1990, side 105-106. Kun hvis der er et afgørende hensyn at tage til netop det interne forhold, som måtte fremgå af oplysningerne, kan undtagelsesreglen anvendes.

Efter § 7 a, stk. 3, har en person, der har fået meddelelse efter stk. 1, ikke krav på ny meddelelse før 12 måneder efter sidste meddelelse, medmindre den pågældende kan godtgøre en særlig interesse heri. Behandlinger af begæringer om registerindsigt kan udgøre en ressourcemæssig belastning for virksomheden, og med henblik på at sikre, at retten til registerindsigt ikke benyttes i chikanøst øjemed, er der indsat en tidsgrænse for, hvor ofte den registrerede kan få registerindsigt. Under særlige omstændigheder kan tidsfristen fraviges.

Der er fastsat regler om virksomhedernes m.v. besvarelse af begæringer om registerindsigt. Det følger således af § 7 b, stk. 1, at virksomheder m.v. på begæring skal give meddelelse som nævnt i § 7 a, stk. 1, skriftligt. Efter bestemmelsen skal virksomheden m.v. kun meddele registerindsigten skriftligt, hvis den registrerede har begæret dette.

Ofte vil det dog være hensigtsmæssigt under alle omstændigheder at meddele registerindsigt skriftligt.

Ved registre, der indeholder oplysninger om helbredsforhold, kan meddelelse gives i form af en mundtlig underretning, når væsentlige hensyn til den registrerede taler herfor, jf. § 7 b, stk. 2. Bestemmelsen er som udgangspunkt tænkt anvendt i forbindelse med begæring om registerindsigt i en læges elektroniske journal. Som nævnt ovenfor er der imidlertid fastsat særlige regler om aktindsigt i helbredsoplysninger. Efter gennemførelse heraf gælder bestemmelserne i kapitel 2 a kun for helbredsoplysninger, der i medfør af § 3, stk. 2 (om følsomme oplysninger), er medtaget i registre, der ikke føres af autoriserede sundhedspersoner.

Ifølge § 7 b, stk. 3, fastsætter justitsministeren regler om betaling for skriftlige meddelelser. Ved bekendtgørelse nr. 123 af 11. marts 1988 er der fastsat regler om betaling for skriftlige meddelelser om indholdet af private edb-registre. Det fremgår af bekendtgørelsen, at virksomheden kan kræve 10 kr. for hver påbegyndt side, dog således at betalingen ikke kan overstige 200 kr. Betaling kan kun opkræves, såfremt den registrerede har fremsat begæring om, at registerindsigten gives skriftligt.

For så vidt angår virksomhedens frist for besvarelse af begæringen, fremgår det af § 7 c, stk. 1, at virksomheder m.v. snarest skal besvare begæringer som nævnt i § 7 a, stk. 1. Er begæringen ikke besvaret inden 4 uger efter modtagelsen, skal virksomheden skriftligt underrette den pågældende om grunden hertil. De oplysninger, der skal udleveres, er dem, der befandt sig i registeret på tidspunktet for anmodningen.

Virksomheden m.v. er i forbindelse med retten til registerindsigt blevet pålagt en vejledningspligt. Såfremt virksomheden m.v. afslår den registreredes begæring efter § 7 a, stk. 1, jf. stk. 2, skal virksomheden samtidig oplyse den registrerede om adgangen til at indbringe spørgsmålet for Registertilsynet, jf. § 7 c, stk. 2.

Ifølge § 7 d kan afgørelser om retten til at få meddelt oplysninger efter bestemmelserne i §§ 7 a - 7 c indbringes for Registertilsynet. Bestemmelsen fastslår, at den registrerede kan klage til Registertilsynet over afgørelser, der går den pågældende imod.

Endelig fremgår det af § 7 e, at bestemmelserne i §§ 7 a-d gælder, uanset om registeret underkastes elektronisk databehandling i udlandet. Bestemmelsen fastslår, at de centrale bestemmelser om retten til registerindsigt ikke kan gøres illusoriske ved at overføre databehandlingen til udlandet.

Der er ikke i loven en forpligtelse for virksomheder m.v. til at indrømme en registreret

indsigt i *manuelle registre.* Dette er dog ikke til hinder for, at en virksomhed kan beslutte frivilligt at give en registreret indsigt i manuelle registre.

3.15. Anmeldelses- og tilladelsesordninger

Der er i loven ikke fastsat generelle regler om, at private registre skal anmeldes. Dog skal der i visse særlige tilfælde ske anmeldelse eller indhentes tilladelse, før en registrering, overladelse eller videregivelse af oplysninger kan finde sted. I de forudgående afsnit er disse regler gennemgået. Sammenfattende bemærkes følgende:

Der gælder et krav om forudgående *anmeldelse* for så vidt angår registre, der alene oprettes til videnskabelige eller statistiske formål, jf. § 2, stk. 3, anmeldelse af kreditoplysningsbureauer, jf. § 8, og af virksomheder, der erhvervsmæssigt yder bistand ved stillingsbesættelse, jf. Justitsm nisteriets bekendtgørelse nr. 523 af 11. august 1986 § 1.

Herudover skal der ske anmeldelse af edb-registre, som indeholder følsomme oplysninger, jf. § 3, stk. 4. Bestemmelsen gælder dog ikke for registre, der føres af foreninger og lignende, i det omfang registeret alene omfatter oplysninger om foreningens medlemmer. Der er i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 121 af 11. marts 1988 fastsat visse yderligere undtagelser fra anmeldelsespligten efter § 3, stk. 4. I bekendtgørelsen undtages:

1) Registre, der føres af foreninger og lignende, i det omfang registeret alene omfatter oplysninger om foreningens medlemmer, jf. lovens § 3, stk. 4, 2. pkt.,
2) registre, der føres af advokater eller revisorer som led i deres virksomhed, og som alene indeholder oplysninger vedrørende klientforhold,
3) registre, der føres af læger, sygeplejersker, tandlæger, kliniske tandteknikere, apotekere, terapiassistenter og lignende personer med autorisation til at udøve virksomhed inden for sundheds- og sygeplejen, samt kiropraktorer, der er godkendt af Dansk Kiropraktor-Råd, og som alene anvendes til brug ved denne virksomhed,
4) registre, der føres af erhvervsvirksomheder, erhvervsdrivende m.v., og som af rent private oplysninger om nuværende eller tidligere ansattes forhold alene indeholder helbredsoplysninger, hvis registrering er nødvendig til opfyldelse af bestemmelser i lov eller forskrifter fastsat i henhold til lov eller oplysninger, hvis registrering er nødvendig som følge af kollektiv aftale på arbejdsmarkedet, samt
5) registre, der føres til brug ved en bedriftssundhedstjeneste.

Det bemærkes, at kiropraktorer i dag er undergivet en autorisationsordning.

Desuden skal private edb-servicebureauer anmeldes, jf. § 20, stk. 1, uanset om bureauet foretager elektronisk databehandling for private virksomheder m.v. eller for offentlige myndigheder.

Herudover gælder der et krav om forudgående *tilladelse* for så vidt angår undtagelse af retsinformationssystemer helt eller delvis fra lovens bestemmelser, jf. § 2, stk. 9, 1. pkt., undtagelse fra registreringsforbudet i § 3, stk. 2, jf. § 3, stk. 3, oprettelse af advarselsregistre, jf. § 3, stk. 6, undtagelse fra videregivelsesforbudet i § 4, stk. 1, 2. pkt., jf. § 4, stk. 1, 2. pkt., samkøring af forskellige virksomheders registre, jf. § 4, stk. 5, automatisk registrering af telefonnumre, jf. § 7 f, stk. 1, 2. pkt., samt overførsel af oplysninger til udlandet, jf. § 21, stk. 1 og 2.

Registertilsynet kan i medfør af § 26, stk. 1, fastsætte regler om form og indhold for anmeldelser og ansøgninger efter loven, og tilsynet har på denne baggrund udarbejdet skemaer til anmeldelse af forsknings- og statistikregistre, kreditoplysningsbureauer og edb-servicebureauer. Ansøgning om konkrete tilladelser eller tilladelse til førelse af advarselsregistre skal ikke opfylde nærmere formkrav.

Pr. 1. november 1997 var der anmeldt ca. 2.460 igangværende forsknings- og statistikregistre, 17 kreditoplysningsbureauer, 47 advarselsregistre, heraf 32 spærrelister i forbindelse med betalingssystemer, samt 93 virksomheder, som yder bistand ved stillingsbesættelse.

Ifølge lov om massemediers informationsdatabaser § 3, stk. 1, skal der ske anmeldelse af redaktionelle databaser til Registertilsynet, for at disse databaser ikke er omfattet af loven om private registre, se nærmere herom i afsnit 4. Der var pr. 1. november 1997 anmeldt 67 redaktionelle informationsdatabaser. Desuden skal offentligt tilgængelige informationsdatabaser anmeldes både til Pressenævnet og Registertilsynet, jf. lovens § 6, for at blive omfattet af lov om massemediers informationsdatabaser. Der var pr. 1. november 1997 anmeldt én offentligt tilgængelig informationsdatabase.

3.16. Sikkerhedsbestemmelser

Ifølge § 6, stk. 4, skal der træffes de fornødne sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger i et edb-iregister misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab. Bestemmelsen er formuleret som reglen i lov om offentlige myndigheders registre § 12, stk. 3. Ovenfor under pkt. 2.12. er der særligt redegjort for de sikkerhedsbestemmelser, som gælder for offentlige myndigheders anvendelse af edb-registre, og som er baseret på reglen i lovens § 12, stk. 3.

For så vidt angår private virksomheder m.v., er der ikke krav om fastsættelse af registerforskrifter, hvorfor der ikke findes et tilsvarende sæt af formelt fastsatte sikkerhedsbestemmelser for private virksomheders edb-registre. I tilfælde, hvor Registertilsynet skal foretage en vurdering af en privat virksomheds edb-sikkerhed, vil der således være tale om en konkret vurdering efter § 6, stk. 4, hvor tilsynet vil tage udgangspunkt i de omtalte bestemmelser, som gælder for offentlige myndigheder.

Det følger af § 7, at bestemmelserne i § 6 gælder, uanset om registeret underkastes elektronisk databehandling i udlandet. Bestemmelsen har til formål at sikre, at de retsgarantier, der følger af § 6, ikke ophører, fordi registeret underkastes elektronisk databehandling i udlandet.

Herudover har tilsynet mulighed for i henhold til § 23, stk. 6, at pålægge virksomheden m.v. bl.a. at foretage nærmere angivne foranstaltninger til sikring eller forebyggelse mod, at de registrerede oplysninger misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab.

I § 20 er fastsat særlige regler for edb-servicebureauer, som er virksomheder, der udfører edb-be handl ing for tredjemand. Sådan virksomhed skal som nævnt anmeldes. Bureauerne fører ikke selv registre, men foretager teknisk bearbejdning og lagring af andre virksomheders registre. I det omfang edb-behandlingen foretages for en offentlig myndighed, vil der i medfør af de sikkerhedsbestemmelser, der fastsættes for det offentlige register, være fastsat detaljerede sikkerhedsbestemmelser for edb-servicebureauets virksomhed.

Edb-servicebureauet må ikke uden samtykke fra ejeren af registeret anvende de modtagne oplysninger i andet øjemed end til udførelsen af den opgave, aftalen vedrører, eller lade oplysningerne opbevare eller bearbejde i udlandet, jf. § 20, stk. 2.

Der er i § 20, stk. 3, fastsat en regel om sikkerhedsforanstaltninger, der svarer til formuleringen i lovens § 6, stk. 4.

3.17. Tilsyn

De nærmere regler om Registertilsynets organisation fremgår af lov om offentlige myndigheders registres kapitel 7. Se nærmere herom ovenfor under pkt. 2.13.1.

Reglerne om tilsynets kompetence i relation til private virksomheder m.v. fremgår af lov om private registres kapitel 7.

Det fremgår af § 22, stk. 1, at Registertilsynet fører tilsyn med, at der ikke sker overtrædelse af loven eller bestemmelser, der er fastsat i medfør af loven. Tilsynet påser herunder af egen drift eller efter klage fra en registreret, at registeret er oprettet og anvendes i overensstemmelse med loven og bestemmelser, der er fastsat i medfør af loven.

Tilsynet kan efter stk. 2 kræve enhver oplysninger, der er af betydning for dets virksomhed, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens bestemmelser. Denne bestemmelse er benyttet i en række tilfælde, og undertiden er det nødvendigt at indgive politianmeldelse for at få fremskaffet de nødvendige oplysninger.

Registertilsynet træffer afgørelser efter loven, og disse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 25, men kan indbringes for Folketingets Ombudsmand og for de almindelige domstole.

I nogle situationer træffer tilsynet afgørelser i form af *pålæg.* Tilsynet kan således meddele pålæg om, at registrering eller videregivelse, der ikke må finde sted efter lov om private registre, skal ophøre, og at eksisterende registre, der føres i strid med loven eller et i henhold hertil meddelt pålæg, skal slettes, jf. § 23, stk. 1.

Tilsynet kan endvidere pålægge en virksomhed m.v. at foretage sletning eller berigtigelse af en oplysning, som ikke må registreres, eller som tilsynet finder urigtig eller vildledende, jf. § 23, stk. 2. Denne bestemmelse skal ses i sammenhæng med reglerne i §§5 og 6. Sepkt. 3.13.1.

Herudover kan tilsynet pålægge en person eller en virksomhed m.v. at slette eller berigtige oplysninger, der er registreret før lovens ikrafttræden, og som ikke må registreres efter loven, eller som tilsynet finder urigtige eller vildledende, jf. § 23, stk. 3.

Efter stk. 4 kan tilsynet i særlige tilfælde pålægge en virksomhed m.v. at slette oplysninger, der på grund af alder eller af andre grunde har mistet deres betydning for varetagelsen af registerets opgaver. Denne bestemmelse, omtalt under pkt. 3.13.2., blev indsat ved lovrevisionen i 1987 og vedrører manuelle registre. Se Folketingstidende 1986/87, Tillæg A, sp. 502 og 517.

Efter stk. 5 kan tilsynet forbyde en nærmere angiven fremgangsmåde i forbindelse med indsamling eller videregivelse af oplysninger, såfremt tilsynet finder, at den pågældende fremgangsmåde medfører en væsentlig risiko for, at der registreres eller videregives urigtige eller vildledende oplysninger eller oplysninger, som ikke må registreres eller

videregives. Bestemmelsen kan bl.a. anvendes over for indsamling og videregivelse af oplysninger.

Endelig fremgår det af stk. 6, at tilsynet kan pålægge virksomheden m.v. at foretage nærmere angivne kontrolforanstaltninger til sikring af, at der ikke er eller bliver registreret eller videregivet oplysninger, som ikke må registreres eller videregives, eller som er urigtige eller vildledende, samt foranstaltninger til sikring eller forebyggelse mod, at de registrerede oplysninger misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab. Denne bestemmelse kan bl.a. anvendes i forbindelse med inspektioner til pålæg af mere sikkerhedsmæssig karakter.

Registertilsynet har ikke en generel adgang til at foretage *inspektion* af private virksomheder m.v. uden retskendelse. Tilsynet har dog efter § 22, stk. 3, en sådan adgang i forhold til virksomheder, der er anmeldelsespligtige eller omfattes af bestemmelserne i § 3, stk. 6 (advarselsregistre), § 21 (overførsel af oplysninger til udlandet), eller bestemmelser fastsat i medfør af § 3, stk. 8 (pengeinstitutters videregivelse af kreditoplysninger og stillingsbesættende virksomhed). Tilsynets personale og medlemmer har efter bestemmelsen til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til lokaler, hvorfra registeret administreres eller kan benyttes, samt til lokaler, hvor registeret eller de tekniske hjælpemidler opbevares eller anvendes.

Registertilsynet har de seneste år udført ca. 20 inspektioner om året i den private sektor.

Afslutningsvis skal nævnes, at efter § 24 kan justitsministeren til opfyldelse af internationale aftaler eller i øvrigt til fremme af internationalt samarbejde om kontrol med den art af virksomhed, der omfattes af loven, fastsætte regler bl.a. om Registertilsynets forhold til udenlandske tilsynsmyndigheder, om anmeldelsespligt, om slettelse af registre og om, at bestemmelsen i § 22, stk. 3, også finder anvendelse på anden virksomhed end nævnt i bestemmelsen. Sådanne regler er ikke blevet fastsat.

3.18., Bestemmelser om gebyr

I lovens § 26, stk. 2, er der fastsat regler om betaling af et gebyr på 1.000 kr. for visse anmeldelser og tilladelser. Dette gælder:

1) Tilladelse i henhold til § 2, stk. 5, 1. pkt. (nu stk. 9, 1. pkt.), til, at retsinformationssystemer helt eller delvis undtages fra lovens bestemmelser,

2) anmeldelse i henhold til § 3, stk. 4, af edb-registre, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling, og som indeholder oplysninger om rent private forhold,
3) tilladelse i henhold til § 3, stk. 6, til oprettelse af registre med henblik på at advare andre mod forretningsforbindelser med eller ansættelsesforhold til en registreret,
4) tilladelse i henhold til § 4, stk. 5, til samkøring som nævnt i § 4, stk. 4, af forskellige virksomheders registre, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling,
5) tilladelse i henhold til § 7 f til automatisk registrering af, hvilke telefonnumre der er foretaget opkald til fra en virksomheds telefoner,
6) anmeldelse i henhold til § 7 g, stk. 2, af registre, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling, og som alene indeholder oplysninger, der er offentliggjort i et periodisk skrift (§ 7 g er senere ophævet),
7) anmeldelse i henhold til § 8 af kreditoplysningsbureauer,
8) anmeldelse i henhold til § 20, stk. 1, af edb-servicebureauer,
9) tilladelse i henhold til § 21, stk. 1 og 2, jf. stk. 3, til indsamling og videregivelse af oplysninger med henblik på registrering i udlandet samt overladelse af registre til elektronisk databehandling i udlandet, samt
10) anmeldelse af virksomheder, der erhvervsmæssigt yder bistand ved stillingsbesættelse i henhold til § 3, stk. 8.

3.19. Bestemmelser om straf

I lovens § 27 er fastsat bestemmelser om straf. Det fremgår af stk. 1, at medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde eller hæfte den, der

1) overtræder § 2, stk. 3, § 3, stk. 2, 4 og 6, § 4, stk. 1,1. pkt., stk. 2 og 4, § 4 a, § 4 b, § 5, stk. 2, 2. pkt., § 6, § 7 a, § 7 b, stk. 1-2, § 7 c, § 7 f, §§ 8 og 9, § 10, stk. 1, § 11, stk. 1, 2 og 4, §§ 12-14, § 15, stk. 1, stk. 2, 2. pkt., og stk. 3, §§ 16-20 og § 21, stk. 1 og 2,
2) undlader at efterkomme Registertilsynets afgørelse efter § 5, stk. 1, § 7 d eller § 15, stk. 2, 1. pkt.,
3) undlader at opfylde Registertilsynets krav efter § 22, stk. 2,
4) tilsidesætter vilkår som nævnt i § 2, stk. 3, 3. pkt., eller § 7 g, stk. 3 (§ 7 g er senere ophævet), eller en betingelse eller et vilkår for en tilladelse i henhold til loven eller i henhold til forskrifter udstedt i medfør af loven, eller
5) undlader at efterkomme forbud eller påbud, der er meddelt i henhold til loven eller i henhold til forskrifter udstedt i medfør af loven.

Endvidere fremgår det af stk. 2, at der i forskrifter, der udstedes i medfør af loven, kan fastsættes straf af enten bøde eller hæfte for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Er en overtrædelse begået af et aktieselskab, andelsselskab eller lignende, kan bødeansvar pålægges selskabet som sådant, jf. stk.3.

Endelig fremgår det af § 28, at den, der driver eller er beskæftiget med virksomhed som nævnt i § 3, stk.6 (advarselsregistre), § 8 (kreditoplysningsbureauer) og § 20 (edb-servicebureauer), ved dom for strafbart forhold kan frakendes retten hertil, såfremt det udviste forhold begrunder en nærliggende fare for misbrug. I øvrigt finder straffelovens § 79, stk. 1,3. pkt., samt stk. 2 og 3, anvendelse (er senere ændret til § 79, stk. 3 og 4).

4. Lov om massemediers informationsdatabaser

I såvel lov om offentlige myndigheders registre som lov om private registre er der særlige regler, som undtager registre, som føres for pressen. Disse regler er omtalt ovenfor under pkt. 2.1.6. og 3.1.6.

Blandt andet undtages registre, som er omfattet af lov om massemediers informationsdatabaser. Nedenfor gennemgås denne lov.

Lov nr. 430 af 1. juni 1994 om massemediers informationsdatabaser trådte i kraft den 1. oktober 1994. Samtidig ophævedes lov om private registre kapitel 2 c, som indtil da regulerede pressens informationsregistre. I betænkning nr. 1233/1992 om pressens informationsregistre, som lå til grund for lovforslaget, er blandt andet givet en beskrivelse af den siden 1. januar 1979 gældende retstilstand.

Reglerne i lov om massemediers informationsdatabaser indebærer, at såvel de trykte som de elektroniske mediers informationsdatabaser - såfremt visse nærmere betingelser er opfyldt - undtages fra registerlovgivningens regler og i stedet undergives en ny regulering, som på den ene side gør det lettere for massemedierne, ikke mindst dagspressen, at tage ny teknologi i brug i det journalistiske og redaktionelle arbejde, men på den anden side dog opretholder visse regler, som har til formål at sikre privatlivets fred.

4.1. Anvendelsesområde

Lov om massemediers informationsdatabaser gælder i henhold til § 1, stk. 1, for informationsdatabaser, der er massemedier, eller som drives i tilknytning til en eller flere virksomheder, der udgiver massemedier. Det er underordnet, om informationsdatabasen indgår som et integreret led i massemediets organisatoriske struktur, eller om den er udskilt som en organisatorisk set uafhængig del af det pågældende massemedie, f.eks. som et aktieselskab.

Loven gælder efter § 1, stk. 2, ikke for informationsdatabaser, hvori der udelukkende er indlagt allerede offentliggjorte periodiske skrifter eller lyd- og billedprogrammer, der er omfattet af medieansvarslovens § 1, nr. 1 eller 2, eller dele heraf, når indlæggelsen i informationsdatabasen er sket uændret i forhold til offentliggørelsen.

Loven gælder i henhold til § 1, stk. 3, endvidere ikke for informationsdatabaser, hvori der udelukkende er indlagt allerede offentliggjorte tekster, billeder og lydprogrammer, der omfattes af medieansvarslovens § 1, nr. 3, eller dele heraf, når indlæggelsen i informationsdatabasen er sket uændret i forhold til offentliggørelsen. Sådanne informationsdatabaser undtages fra lov om massemediers informationsdatabaser og registerlovene på samme måde som informationsdatabaser omfattet af lovens § 1, stk. 2, således at de som massemedier alene er reguleret af medieansvarsloven.

De informationsdatabaser, der ikke er omfattet loven, vil herefter alene være reguleret af medieansvarslovens regler og lovgivningens almindelige straf- og erstatningsbestemmelser. Bestemmelserne vil blandt andet gælde for informationsdatabaser, der udgives af Ritzaus Bureau, og som udelukkende indeholder allerede offentliggjort materiale hidrørende fra bureauets nyhedstjenester.

4.1.1. Massemedier

Ved massemedier forstås efter lov om massemediers informationsdatabaser § 2, stk. 1, de massemedier, der er omfattet af medieansvarsloven § 1.

Medieansvarsloven omfatter efter § 1, nr. 1, indenlandske periodiske skrifter, herunder billeder og lignende fremstillinger, der trykkes eller på anden måde mangfoldiggøres. Det er mangfoldiggørelsen, som er det afgørende kriterium, ikke en vurdering af, hvorvidt skriftet er tilstrækkeligt udbredt.

Uden for medieansvarslovens område falder udenlandske periodiske skrifter, herunder aviser og fjernsynsudsendelser. Uden for medieansvarsloven falder ligeledes bl.a. bø-

ger, plakater, visitkort og menukort, jf. "indenlandske periodiske skrifter", mens fotografier og tegninger er omfattet, jf. "billeder og lignende fremstillinger".

Endvidere omfatter medieansvarslovens § 1, nr. 2, lyd- og billedprogrammer, der spredes af Danmarks Radio, TV 2, TV 2s regionale virksomheder og foretagender, der har tilladelse til radio- og fjernsynsvirksomhed.

Endelig omfatter medieansvarslovens § 1, nr. 3, tekster, billeder og lydprogrammer, der periodisk udbredes til offentligheden, såfremt de har karakter af en nyhedsformidling, som kan ligestilles med den formidling, der er omfattet af nr. 1 eller nr. 2, såfremt de har indgivet anmeldelse til Pressenævnet, jf. lovens § 8, stk. 1.

Interne informationssystemer, for eksempel hos virksomheder, er ikke omfattet af loven.

Med det opstillede krav om ligestilling med den formidling, der sker via de periodiske skrifter m.v. og via radio og fjernsyn, er der foretaget en relativt snæver afgrænsning af, hvilke former for informationsvirksomhed der kan være omfattet af loven. Det må være et krav, at modtageren ikke har mulighed for at påvirke produktet. Ligestillingen indebærer også, at der af mediet eller informationssystemet må være foretaget en selvstændig bearbejdning af nyhedsstoffet.

4.1.2.. Informationsdatabaser

Ved informationsdatabaser forstås i medfør af lov om massemediers informationsdatabaser § 2, stk. 2, informationssystemer, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling i forbindelse med formidling af nyheder og andre informationer. Informationsdatabaser antages således også at kunne indeholde andre oplysninger end aktuelle oplysninger med nyhedspræg.

Alle oplysninger, som naturligt indgår i et massemedies formidlingsvirksomhed, kan findes i informationsdatabasen, uden at denne derved falder uden for lovens område. Det er imidlertid forudsat, at der ikke er tale om registrering af personoplysninger, der går ud over de formål, som presse- og informationsfriheden skal tilgodese.

Ved en *redaktionel informationsdatabase* forstås i henhold til § 2, stk. 3, informationsdatabaser eller klart adskilte dele heraf, der alene drives som led i journalistisk eller redaktionelt arbejde med henblik på offentliggørelse i et massemedie.

En redaktionel informationsdatabase skal for at være omfattet af lov om massemediers

informationsdatabaser i henhold til § 3, stk. 1, være anmeldt til Registertilsynet. Anmeldelse medfører., at registerlovgivningens almindelige regler om registrering og videregivelse ikke længere finder anvendelse.

En *offentligt tilgængelig informationsdatabase* skal for at blive omfattet af lov om massemediers informationsdatabaser efter § 6 dels være tilgængelig for enhver på almindelige forretningsvilkår, dels være anmeldt til Pressenævnet og Registertilsynet. Herudover skal det i forbindelse med anmeldelsen angives, hvem der er ansvarlig for informationsdatabasen. Undladelse heraf medfører, at informationsdatabasen ikke omfattes af loven, men af registerlovgivningen.

Af forarbejderne til lovens § 6, se Folketingstidende 1993/94, 1. samling, Tillæg A, sp. 959-961, fremgår bl.a., at den almindelige adgang til en offentligt tilgængelig informationsdatabase teknisk kan indebære en mulighed for at overføre dele af informationsdatabasen til et privat datalager. I det omfang, der er tale om personoplysninger, vil en sådan datasamling imidlertid kunne være et register i lov om private registres forstand og være omfattet af denne lov.

Baggrunden for kravet om, at der skal ske anmeldelse til Registertilsynet, er, at Registertilsynet bør gøres bekendt med, at der findes et edb-system, som efter de almindelige regler i registerlovgivningen ville være underlagt Registertilsynets tilsynsbeføjelser, men som på grund af dets særlige karakter af offentligt tilgængelig informationsdatabase falder uden for Registertilsynets kompetence.

Efter lovens § 6, stk. 2, er en offentligt tilgængelig informationsdatabase, som anmeldes efter stk. 1, ikke samtidig omfattet af medieansvarsloven, når bortses fra reglerne om genmæle og visse regler om Pressenævnets sammensætning og kompetence.

Pressenævnet er det organ, der træffer afgørelse vedrørende anmeldte offentligt tilgængelige informationsdatabaser, jf. lovens §§ 12-14. Pressenævnet kan dog ikke påbyde, at der skal foretages sletning, rettelse eller ajourføring af oplysninger, der ikke lovligt kan offentliggøres i et massemedie. Det er alene domstolene, der kan tage stilling til, hvorvidt en oplysning i en informationsdatabase skal slettes, rettes eller ajourføres, fordi den er urigtig eller vildledende.

4.2. Anmeldelsesordningen

Anmeldelsesordningen angives i lovens forarbejder at indebære en klar afgræsning af Registertilsynets kompetenceområde. Behovet for en sådan klar afgrænsning skyldes ikke mindst, at den brede forståelse af massemediebegrebet indebærer, at det ikke alene

vil være pressen i sædvanlig forstand, dvs. dagblade, ugeblade osv., men også små foreningsblade etc., der vil kunne drive en redaktionel informationsdatabase.

Registertilsynet stiller krav om, at anmeldelse af en redaktionel informationsdatabase skal ske skriftligt. Anmeldelsen kan ske på en særlig blanket. Det skal fremgå, fra hvilket massemedie anmeldelsen hidrører. Anmeldelsen skal være underskrevet af en person, der har fuldmagt til at handle på vegne af den person, virksomhed m.v., som er ansvarlig for informationsdatabasen, og det skal fremgå af anmeldelsen, hvad den vedrører, og hvornår den er indgivet. Desuden skal en anmeldelse indeholde det minimum af oplysninger, der gør det muligt for Registertilsynet at vurdere, om der er tale om en redaktionel informationsdatabase. Anmelderen af en redaktionel informationsdatabase skal således i det mindste oplyse, at der er tale om en redaktionel informationsdatabase, der opfylder betingelserne i lovens § 2, stk. 2 og 3.

Et massemedie kan efter lovens § 3, stk. 2, indgive anmeldelse omfattende samtlige redaktionelle informationsdatabaser. Massemediet kan én gang for alle anmelde samtlige massemediets redaktionelle informationsdatabaser, det vil sige alle baser, massemediet til enhver tid måtte have, og massemediet behøver ikke at indgive en ny anmeldelse, hver gang det får en ny informationsdatabase. Det står imidlertid massemediet frit for at vælge alene at anmelde en del af dets redaktionelle informationsdatabaser til Registertilsynet.

Registertilsynet skal efter lovens § 3, stk. 3, hvert år offentliggøre en fortegnelse over anmeldte redaktionelle informationsdatabaser. Offentliggørelsen sker i Registertilsynets årsberetning. Fortegnelsen gør det muligt for Folketinget, pressen og andre interesserede at få overblik over, hvilke massemedier der driver redaktionelle informationsdatabaser.

Registertilsynet har pr. 1. november 1996 modtaget i alt 67 anmeldelser af redaktionelle informationsdatabaser. Registertilsynet har i øvrigt ikke modtaget henvendelser i relation til massemediers informationsdatabaser, hverken fra registrerede personer eller fra andre. For så vidt angår de offentligt tilgængelige informationsdatabaser er der pr. ovennævnte dato modtaget én anmeldelse.

4.3. Sikkerhedsbestemmelser

I henhold til lovens § 4, stk. 1, må en redaktionel informationsdatabase ikke være tilgængelig for andre end massemediets journalister og redaktionsmedarbejdere, og efter stk. 2 må journalister og redaktionsmedarbejdere ikke få adgang til eller benytte informationsdatabasen til andet end journalistisk arbejde.

Der skal efter § 5 træffes de fornødne sikkerhedsforanstaltninger mod, at uvedkommende får adgang til en redaktionel informationsdatabase og mod benyttelse af informationsdatabasen til uvedkommende formål.

5. Registerlovgivningens grænseflader til forvaltningsloven, offentlighedsloven og arkivloven

5.1. Indledning

Registerlovgivningen indeholder på en række punkter grænseflader til anden lovgivning.

Under hensyntagen til udvalgets kommissorium beskrives i det følgende alene registerlovgivningens grænseflader til forvaltningsloven, offentlighedsloven og arkivloven.

Grænsefladerne knytter sig primært til de regler i lov om offentlige myndigheders registre, der regulerer spørgsmålet om overførsel af registrerede oplysninger til arkiv, om registerindsigt og om videregivelse af registrerede oplysninger til private og andre offentlige myndigheder, jf. lovens kapitel 3-6. En beskrivelse heraf er indeholdt i pkt. 5.2.-5.4. nedenfor.

Også for så vidt angår lov om private registre kan der peges på grænseflader til den nævnte lovgivning. Dette er dog kun i begrænset omfang, hvilket skyldes, at lov om private registre kun gælder for registreringer, der foretages af eller for "private", herunder bl.a. erhvervsvirksomheder, erhvervsdrivende og foreninger, jf. lovens § 1, stk. 1, og § 3, stk. 1. Det er derfor kun i relation til arkivlovgivningens regler om private arkivalier, at lov om private registre indeholder grænseflader. Herom henvises nærmere til pkt. 5.5. nedenfor.

5.2. Forholdet mellem lov om offentlige myndigheders registre og forvaltningsloven

5.2.1. Indledende bemærkninger

Som nævnt ovenfor under pkt. 2.1. gælder lov om offentlige myndigheders registre for edb-registre, der føres for den offentlige forvaltning, og som indeholder personoplysninger, jf. lovens § 1, stk. 1.

Forvaltningsloven har samme organisatoriske afgrænsning, nemlig "den offentlige forvaltning", jf. lovens § 1, stk. 1, men regulerer i øvrigt ikke samme forhold som lov om

offentlige myndigheders registre.

Selv om de to love ikke regulerer samme forhold, indeholder lovene på en række punkter grænseflader i forhold til hinanden. Dette gælder således:

> reglerne om videregivelse af personoplysninger til andre offentlige myndigheder, jf. henholdsvis lov om offentlige myndigheders registre § 21, og forvaltningslovens § 28.
>
> reglerne om videregivelse af personoplysninger til private, jf. henholdsvis lov om offentlige myndigheders registre §§ 16-20 d, og forvaltningslovens § 27.
>
> reglerne om adgang til registerindsigt/aktindsigt i personoplysninger, jf. henholdsvis lov om offentlige myndigheders registre §§ 13-15, og forvaltningslovens §§ 9-18.

For disse grænseflader gælder, at det er af afgørende betydning at vurdere, om et spørgsmål om videregivelse af oplysninger eller om meddelelse af oplysninger i øvrigt skal afgøres efter det ene eller det andet regelsæt. Afgørende herfor er som udgangspunkt, om meddelelse af oplysninger sker fra et edb-register, som indeholder personoplysninger, jf. lov om offentlige myndigheders registre § 1, stk. 1. Hvis dette er tilfældet, vil ovennævnte spørgsmål i almindelighed skulle afgøres efter reglerne i lov om offentlige myndigheders registre, og således ikke efter reglerne i forvaltningsloven. I enkelte situationer vil meddelelse af personoplysninger fra et edb-register dog skulle ske efter forvaltningslovens reglerne om partsaktindsigt, jf. nærmere herom under pkt. 5.2.3.

5.2.2. Reglerne om videregivelse

I de tilfælde hvor forvaltningsmyndigheder videregiver personoplysninger, er det af afgørende betydning at vurdere, hvorvidt berettigelsen heraf skal bedømmes efter reglerne i lov om offentlige myndigheders registre eller forvaltningsloven.

Umiddelbart vil en forvaltningsmyndigheds videregivelse af fortrolige oplysninger være omfattet af anvendelsesområdet for såvel lov om offentlige myndigheders registre som for forvaltningslovens kapitel 8, jf. forvaltningslovens § 2, stk. 3. Under hensyn til lov om offentlige myndigheders registres forholdsvis snævre område og karakter af speciallov er det imidlertid almindeligt antaget, at denne lov finder anvendelse, når der er tale om videregivelse direkte fra et edb-register. Ved en forvaltningsmyndigheds senere manuelle videregivelse af samme oplysninger finder videregivelsesreglerne i forvaltnings-

loven derimod anvendelse.

Lov om offentlige myndigheders registre indeholder regler om forvaltningsmyndigheders videregivelse af personoplysninger til henholdsvis private og andre offentlige myndigheder. De almindelige videregivelsesregler er nærmere beskrevet ovenfor i pkt. 2.3. I det følgende er reglerne derfor kun kort skitseret.

Hvor der er tale om videregivelse til *private,* fastsætter lovens kapitel 5 det udgangspunkt, at sådan videregivelse af registrerede oplysninger ikke må finde sted. Loven indeholder dog en række undtagelser fra dette forbud. Eksempelvis kan nævnes, at den, som oplysningen angår, har givet samtykke, eller at videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse, herunder hensynet til den, oplysningen angår. Videregivelse af ikke-følsomme oplysninger kan uden videre ske, hvis oplysningerne i forvejen er offentligt tilgængelige.

Særlige regler om videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige er indsat i lovens kapitel 5 a. Disse regler finder anvendelse på videregivelse af oplysninger om såvel fysiske som juridiske personer, jf. lovens § 1, stk. 4.

På tilsvarende måde som reglerne i kapitel 5 må de i lovens § 9, stk. 2, omtalte følsomme oplysninger, såsom oplysninger om race, religion, helbredsmæssige, seksuelle eller strafbare forhold, ikke som udgangspunkt videregives til *anden offentlig myndighed.* Dette kan dog ske, *hvis* den, oplysningerne angår, har givet samtykke, *hvis* det følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov, at oplysningerne skal videregives, *hvis* videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse, herunder hensynet til den, oplysningerne angår, eller *hvis* videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en myndigheds virksomhed eller påkrævet for en afgørelse, som myndigheden skal træffe. Videregivelse kan endvidere ske, hvis det er nødvendigt for udførelse af videnskabelige eller statistiske undersøgelser af væsentlig samfundsmæssig betydning, jf. i det hele lovens § 21, stk. 1 og 2.

Andre registrerede personoplysninger må videregives til *anden offentlig myndighed,* når de i forvejen er offentligt tilgængelige, eller når det må antages, at oplysningerne vil være af væsentlig betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, myndigheden skal træffe, jf. lovens § 21, stk. 3.

Lov om offentlige myndigheders registre indeholder ikke særlige regler om overførsel af registeroplysninger fra offentlige registre til udenlandske myndigheder. Det er derfor

de almindelige regler om myndigheders tavshedspligt sammenholdt med reglerne om videregivelse af oplysninger til andre danske myndigheder, som finder anvendelse i denne henseende, jf. NU 1987:6, Nordisk Utredning om Sekretesslagstiftning och Informationsutbyte, side 19 ff. Nærmere regler om og i givet fald under hvilke nærmere betingelser der kan ske videregivelse af edb-oplysninger til udlandet, kan - i det omfang der er hjemmel til videregivelsen efter ovennævnte regler - være fastsat i forskrifterne for det pågældende offentlige register. Dette er eksempelvis tilfældet i § 42 i den gældende forskrift for Det Centrale Kriminalregister.

I de tilfælde hvor videregivelse af oplysninger ikke sker fra et edb-register, eller hvor der ikke er tale om videregivelse af personoplysninger, vil berettigelsen heraf i almindelighed skulle bedømmes efter reglerne i forvaltningslovens kapitel 8 om tavshedspligt m.v. Dette kapitel indeholder dels en bestemmelse om tavshedspligt (§ 27), dels nogle regler om forvaltningsmyndighedernes indbyrdes adgang til at videregive og indhente fortrolige oplysninger (§§ 28-32). Disse regler kan kort beskrives på følgende måde:

Spørgsmålet om en forvaltningsmyndigheds adgang til at videregive fortrolige oplysninger til en anden forvaltningsmyndighed er reguleret i forvaltningslovens § 28. Denne bestemmelse bygger på en opdeling af de fortrolige oplysninger i to grupper: Oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold (stk. 1) og oplysninger af almindelig fortrolig karakter (stk. 3).

Oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold må som hovedregel ikke videregives, jf. lovens § 28, stk. 1, sammenholdt med stk. 2, medens oplysninger af almindelig fortrolig karakter kan videregives, når der er et sagligt behov herfor, jf. forvaltningslovens § 28, stk. 3. Almindelige, ikke-fortrolige oplysninger vil i almindelighed frit kunne videregives.

Spørgsmålet om, i hvilket omfang en forvaltningsmyndighed skal videregive fortrolige oplysninger til en anden forvaltningsmyndighed, er reguleret i §§ 28 og 31 eller fastsat i særlige oplysningspligtsbestemmelser.

Endelig er spørgsmålet om, i hvilke tilfælde en myndighed eller de offentligt ansatte må indhente oplysninger om ansøgeres rent private forhold/fortrolige oplysninger, reguleret i §§ 29 og 32.

Videregivelse af fortrolige oplysninger til andre end forvaltningsmyndigheder er reguleret i forvaltningslovens § 27, der skal sammenholdes med straffelovens § 152 og §§ 152a-152e.

Af bestemmelsen i § 152, stk. 1, følger, at den, som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 6 måneder.

Som en fortrolig oplysning anses efter bestemmelsen i § 152, stk. 3, en oplysning, der ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.

De nævnte bestemmelser i straffeloven indeholder ikke en nærmere angivelse af, hvilke offentlige eller private interesser der kan føre til, at en oplysning må anses for at være fortrolig. Derimod fastsætter bestemmelsen i forvaltningslovens § 27, stk. 1, en opregning af de hensyn, der efter en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde kan føre til, at en oplysning er fortrolig. Denne opregning er ikke udtømmende.

Herudover indeholder loven i § 27, stk. 2 og 3, regler om, i hvilket omfang personer henholdsvis inden for og uden for den offentlige forvaltning kan pålægges tavshedspligt.

Endelig er der i § 27, stk. 4, indsat en bestemmelse, hvorefter straffelovens § 152 og §§ 152 c-152 f finder anvendelse på overtrædelse af regler om tavshedspligt fastsat i medfør af lovens § 1, stk. 2, eller overtrædelser af tavshedspålæg meddelt i medfør af §27, stk. 3.

5.2.3. Reglerne om indsigt

Lov om offentlige myndigheders registre indeholder i kapitel 4 regler om registrerede personers adgang til oplysninger om sig selv (registerindsigt). Udgangspunktet efter disse regler er, at den registrerede har ret til registerindsigt, såfremt vedkommende anmoder herom. Dette gælder dog efter en konkret vurdering ikke, hvis afgørende hensyn til offentlige eller private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv, tilsiger begrænsninger i registerindsigten. Der er endvidere ikke adgang til registerindsigt i registre, der udelukkende er oparbejdet med henblik på at foretage statistiske uddrag, jf. lovens § 13, stk. 5, 1. pkt.

Reglerne i lov om offentlige myndigheders registre skal sammenholdes med reglerne om partsaktindsigt i forvaltningsloven.

Af forvaltningslovens § 9, stk. 1, følger, at en part i en sag, hvori der er eller vil blive

truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, kan forlange at blive gjort bekendt med sagens dokumenter. Denne ret til aktindsigt omfatter bl.a. indførelser i journaler, registre og andre fortegnelser vedrørende den pågældende sags dokumenter, jf. lovens § 10, stk. 1, nr. 2. Fra dette udgangspunkt om parters adgang til aktindsigt i sagens dokumenter gælder dog en række undtagelser for så vidt angår visse sagstyper, dokumenttyper og typer af oplysninger. Der henvises i den forbindelse til bestemmelserne i lovens § 9, stk. 3, § 10, stk. 2, §§ 12-15.

Den indbyrdes sammenhæng mellem ovennævnte regler i lov om offentlige myndigheders registre og forvaltningsloven giver i almindelighed ikke anledning til problemer. Det vil således normalt ikke give anledning til tvivl, hvorvidt en anmodning om indsigt skal bedømmes efter lov om offentlige myndigheders registre eller forvaltningsloven. I enkelte situationer giver grænsefladerne mellem de to love imidlertid anledning til nærmere overvejelser. Dette gælder eksempelvis de tilfælde, hvor en afgørelse aldrig har foreligget som et dokument i sædvanlig forstand, men alene er blevet udfærdiget og afsendt via et elektronisk medie, hvori det - under myndighedens rådighed - fortsat opbevares. Herom, samt i øvrigt generelt om forholdet mellem de to love, er i forarbejderne til forvaltningsloven, jf. Folketingstidende 1985/86, Tillæg A, sp. 138, bl.a. anført følgende:

> "Bestemmelsen i § 10, stk. 1, der er enslydende med bestemmelsen i § 5, stk. 1, i forslaget til lov om offentlighed i forvaltningen, svarer i det hele til den gældende offentlighedslovs § 3. Der kan derfor med hensyn til rækkevidden af denne bestemmelse, herunder for en nærmere redegørelse for indholdet af det dokumentbegreb, der anvendes i loven, henvises til beskrivelsen af gældende ret i offentlighedsudvalgets betænkning side 138 ff. og til udvalgets overvejelser side 157 ff, smh. med side 340. Der kan endvidere henvises til bemærkningerne til § 5 i forslaget til offentlighedslov."

Forvaltningslovens dokumentbegreb er således det samme som dokumentbegrebet i offentlighedsloven. Omfattet af forvaltningslovens dokumentbegreb er derfor ikke kun dokumenter, der foreligger i papirform, men f.eks. også dokumenter, der modtages, opbevares eller afsendes elektronisk uden anvendelse af papir. Der er dermed ret til partsaktindsigt i en forvaltningsmyndigheds "elektroniske dokumenter" i samme omfang, som hvis de pågældende dokumenter havde foreligget i papirform, hvis de i forvaltningsloven angivne betingelser herfor i øvrigt er opfyldt. Der henvises i den forbindelse til John Vogter, Kommenteret Forvaltningslov (1992), side 163, samt til det nedenfor under punkt 5.3.2. anførte om offentlighedslovens dokumentbegreb.

5.3. Forholdet mellem lov om offentlige myndigheders registre og offentlighedsloven

5.3.1. Indledende bemærkninger

Lov om offentlige myndigheders registre og offentlighedsloven har samme organisatoriske afgrænsning, nemlig "den offentlige forvaltning", jf. lovenes § 1, stk. 1.

Lovene regulerer ikke samme forhold. Alligevel indeholder lovene grænseflader i forhold til hinanden. Dette gælder med hensyn til reglerne om registerindsigt i lov om offentlige myndigheders registre og offentlighedslovens regler om aktindsigt, herunder navnlig reglerne om egenacces.

5.3.2. Reglerne om indsigt

De i pkt. 5.2.3. beskrevne regler om den registreredes indsigtsret, jf. lov om offentlige myndigheders registre §§ 13-15, skal sammenholdes med offentlighedslovens regler om aktindsigt.

Efter offentlighedslovens § 4, stk. 1,1. pkt., kan enhver med de undtagelser, der er nævnt i §§ 7-14, forlange at blive gjort bekendt med dokumenter, der er indgået til eller oprettet af en forvaltningsmyndighed som led i administrativ sagsbehandling i forbindelse med dens virksomhed. En forvaltningsmyndighed kan herudover under de i lovens § 4, stk. 1,2. pkt., fastsatte betingelser give meroffentlighed i en sags dokumenter.

Den, hvis *personlige forhold* er omtalt i et dokument, kan med de undtagelser, der er nævnt i §§ 7-11 og § 14, forlange at blive gjort bekendt med oplysningerne herom, jf. lovens § 4, stk. 2, 1. pkt. (egenacces). Dette gælder dog ikke i det omfang de hensyn, der er nævnt i § 13, eller hensynet til den pågældende selv eller andre med afgørende vægt taler herimod.

Af lovens § 5, stk. 1, fremgår det, at retten til aktindsigt omfatter alle dokumenter, der vedrører sagen, herunder genpart af de skrivelser, der er udgået fra myndigheden, når skrivelserne må antages at være kommet frem til adressaten, jf. nr. 1, og indførelser i journaler, registre og andre fortegnelser vedrørende den pågældende sags dokumenter, jf. nr. 2.

Retten til aktindsigt omfatter efter lovens § 5, stk. 2, dog ikke registre eller andre systematiserede fortegnelser, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling, bortset

fra fortegnelser som nævnt i stk. 1, nr. 2. Af forarbejderne til bestemmelsen i § 5, stk. 2, fremgår, at bestemmelsen skal ses i sammenhæng med gennemførelsen af lov om offentlige myndigheders registre, der som nævnt indeholder såvel regler om de registrerede personers adgang til at få oplysninger om sig selv som regler om adgangen til at videregive de registrerede oplysninger til private, jf. Folketingstidende 1985/86, Tillæg A, sp. 214.

Om det nærmere forhold mellem reglerne i henholdsvis lov om offentlige myndigheders registre og offentlighedsloven, herunder om betydningen af offentlighedslovens § 5, stk. 2, er bl.a. anført følgende i forarbejderne til offentlighedslovens § 5, jf. Folketingstidende 1985/86, Tillæg A, sp. 213 f.:

> "Retten til aktindsigt gælder, uanset på hvilken måde myndigheden opbevarer dokumenterne. Opbevares den pågældende skrivelse ikke i papirform, men f.eks. alene på mikrofilm eller på et edb-datalager, må myndigheden gøre skrivelsen teknisk tilgængelig for den, der har begæret aktindsigten, f.eks. i form af en udskrift eller ved at den pågældende får adgang til et skærmbillede i forbindelse med aktindsigt på stedet. Det er i den forbindelse uden betydning, at meddelelsen aldrig har foreligget som et dokument i sædvanlig forstand, men alene er blevet udfærdiget og modtaget på et elektronisk dataanlæg, når blot meddelelsen rent faktisk opbevares på en måde, så myndigheden har rådighed over den. Er det datalager, hvori skrivelsen opbevares, omfattet af loven om offentlige myndigheders registre, vil denne lov ikke være til hinder for, at oplysningerne videregives til den pågældende part, når det er nødvendigt med henblik på at opfylde pligten til at give aktindsigt".

Som det fremgår, omfatter offentlighedslovens dokumentbegreb ikke kun dokumenter, der foreligger i papirform, men f.eks. også dokumenter, der modtages, opbevares eller afsendes elektronisk uden anvendelse af papir. Der er derfor også efter offentlighedsloven ret til aktindsigt i en forvaltningsmyndigheds "elektroniske dokumenter" i samme omfang, som hvis de pågældende dokumenter havde foreligget i papirform, hvis de i loven angivne betingelser herfor i øvrigt er opfyldt.

Dette er også antaget i Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 225 af 18. marts 1997 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del - bilag 660), hvor der bl.a. anføres følgende:

> "Den omstændighed, at dokumenterne i en personalesag, der er undergivet administrativ sagsbehandling, alene opbevares i et datalager, som er omfattet af lov om offentlige myndigheders registre ("papirløs sagsbehandling"), indebærer imidlertid efter Justitsministeriets opfattelse ikke, at personalesagen falder uden for offentlighedslovens regler om aktindsigt.

> Tilsvarende synspunkter er der givet udtryk for i den forvaltningsretlige

litteratur m.v., jf. bl.a. John Vogter, Kommenteret Offentlighedslov (1992), side 100, og Forskningsministeriets publikation, Elektronisk dokumenthåndtering og forvaltningsregler (1996), side 43 ff. "

5.4. Forholdet mellem lov om offentlige myndigheders registre og arkivlovgivningen

5.4.1. Lov om offentlige myndigheders registre

Udgangspunktet i lov om offentlige myndigheders registre er efter § 9, stk. 3, at registrerede oplysninger, der på grund af deres alder eller af andre grunde har mistet deres betydning for varetagelsen af registerets opgaver, skal slettes.

Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår det, at bestemmelsen skal hindre en unødig ophobning af data om den enkelte. Samtidig anføres det, at det ikke i loven har været muligt at angive en bestemt tidsfrist for sletning, men i forskrifterne for det enkelte register er der fastsat konkrete sletningsfrister, afhængig af det enkelte registers formål og indhold. Det anføres imidlertid endvidere i bemærkningerne til bestemmelsen, at et ubetinget krav om sletning af oplysninger i mange tilfælde vil være til ubodelig skade for forskning og planlægning, jf. Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 689.

Lovens § 9, stk. 4, som blev ændret i 1992, åbner derfor mulighed for, at registre overføres til opbevaring i arkiv. Efter denne bestemmelse kan Registertilsynet tillade, at registre, der føres for kommunale myndigheder, overføres til opbevaring i arkiv på nærmere angivne vilkår. Registre, der føres for statslige myndigheder, overføres til opbevaring i statens arkiver efter reglerne i lov om offentlige arkiver m.v.

5.4.2. Arkivlovgivningen

Af arkivlovens § 7 følger, at reglerne i lovens kapitel 2-5, §§ 7-27, om myndighedernes behandling af arkivalier gælder for al virksomhed, der udøves af *den offentlige forvaltning* og domstolene.

Bestemmelserne i lov om offentlige myndigheders registre § 9, stk. 3 og 4, skal derfor sammenholdes med reglerne i arkivlovgivningen.

5.4.2.1. Statslige registre

Spørgsmålet om arkivering af *statslige registre,* som er omfattet af lov om offentlige myndigheders registre, er reguleret i arkivlovens § 14, der må betragtes som en særregulering i forhold til lov om offentlige myndigheders registre § 9, stk. 4.

I arkivlovens § 14, stk. 1, er fastsat en egentlig afleveringspligt for statslige journalregistre, der er omfattet af lov om offentlige myndigheders registre. Baggrunden herfor er ifølge bemærkningerne til bestemmelsen det forhold, at en række statsinstitutioner i de senere år er overgået til edb-journalisering, og i en række tilfælde er der for sådanne journaler, sagsfortegnelser m.v. fastsat registerforskrifter i henhold til lov om offentlige myndigheders registre. Bevaring af sådanne registre er en betingelse for, at myndighedens arkiv med hertil knyttede konkrete sager vil kunne anvendes i forskningsmæssig eller anden sammenhæng, jf. Folketingstidende 1991/92, Tillæg A, sp. 4082.

Af bestemmelsen følger endvidere, at andre statslige registre, der er omfattet af lov om offentlige myndigheders registre, afleveres til opbevaring i Rigsarkivet, hvis det findes nødvendigt for udførelsen af videnskabelige eller statistiske undersøgelser af væsentlig samfundsmæssig interesse.

Registertilsynet træffer efter indhentet udtalelse fra Rigsarkivaren afgørelse om aflevering af sådanne andre statslige registre end journalregistre. Rigsarkivaren anfører i udtalelsen, om kriteriet for aflevering i Rigsarkivet, som omtalt ovenfor, kan anses for opfyldt

Efter arkivlovens § 14, stk. 3, sker arkivering af de i stk. 1 nævnte registre i henhold til nærmere angivne vilkår. Der er endvidere givet kulturministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om afleveringen, herunder i hvilken form afleveringen skal ske, og om fastsættelse af vilkår.

Med hjemmel i bl.a. denne bestemmelse er bekendtgørelse nr. 857 af 21. oktober 1992 om offentlige arkivalier og om offentlige arkivers virksomhed fastsat.

Det følger af bekendtgørelsens § 11, stk. 2, at vurdering af, om et statsligt register, der er omfattet af lov om offentlige myndigheders registre, indeholder oplysninger, der tilsiger, at registeret skal afleveres, i alle tilfælde bør finde sted. Det fremgår videre, at vurderingen bør foretages snarest muligt efter registerets oprettelse ved drøftelse mellem den oprettende myndighed og vedkommende statslige arkiv. Inden der træffes afgørelse om sletning af et statsligt register, bortset fra journalregistre, skal spørgsmålet om aflevering til opbevaring i Rigsarkivet forelægges Registertilsynet med en indstilling fra myndigheden og rigsarkivaren.

I tilfælde hvor der er truffet beslutning om aflevering af et register med personoplysninger til opbevaring i arkiv, vil to hensyn stride mod hinanden. På den ene side står hensynet til offentlighedens og forskningens interesse i at benytte de oplysninger om bl.a. politiske, historiske og sociale forhold, der opbevares i arkiverne. På den anden

side står hensynet til beskyttelse af privatlivets fred og den personlige integritet. Disse sidstnævnte hensyn varetages i andre tilfælde af lov om offentlige myndigheders registres bestemmelse om sletning af forældede oplysninger i § 9, stk. 3.

Afvejningen af disse hensyn har i arkivloven ført til, at der for så vidt angår en række mere kvalificerede former for arkivalier er fastsat en 80 års tilgængelighedsfrist, jf. herved arkivlovens §§ 20 og 22.

Det følger af arkivlovens § 22, stk. 1, nr. 2, at registre, der er omfattet af lov om offentlige myndigheders registre, generelt er omfattet af den 80-årige tilgængelighedsfrist, uanset indhold.

Baggrunden herfor må antages at være det forhold, at arkivering af edb-registre fremstår som det eneste alternativ til sletning, og således i relation til de registrerede personers integritet i beskyttelsesmæssig henseende skal modsvare en sådan sletning.

I overensstemmelse med disse betragtninger kan rigsarkivaren kun i konkrete tilfælde - og efter indhentelse af såvel vedkommende ressortmyndigheds som Registertilsynets samtykke - meddele tilladelse til benyttelse af et arkiveret register omfattet af lov om offentlige myndigheders registre inden udløbet af 80 års-fristen, jf. arkivlovens § 24. Før udløbet af denne frist kan Rigsarkivet således kun med samtykke fra Registertilsynet tillade, at den afleverende myndighed får adgang til registret, jf. nærmere Folketingstidende 1991/92, Tillæg A, sp. 4051.

Det følger endelig af arkivlovens § 25, at den, der får adgang til arkivenheder, som ikke er umiddelbart tilgængelige, ikke uberettiget må offentliggøre, videregive eller udnytte fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab. § 25 er straf sanktioneret, jf. lovens § 34.

5.4.2.2. Kommunale registre

For registre, herunder journalregistre, der føres for *kommunale myndigheder*, gælder som tidligere anført, at sådanne registre med Registertilsynets tilladelse kan overføres til opbevaring i arkiv på nærmere angivne vilkår, jf. lov om offentlige myndigheders registre § 9, stk. 4.

Med denne bestemmelse, der er en undtagelse fra udgangspunktet om sletning i lovens § 9, stk. 3, sikres det, at hensynet til navnlig forskningsmæssige interesser også bliver varetaget på det kommunale område.

Ved Registertilsynets vurdering af om kommunale registre kan tillades overført til arkiv, anlægges det samme kriterium som ved vurderingen af, om andre statslige registre end journalregistre, skal bevares. Der lægges således vægt på, om det findes nødvendigt for udførelsen af videnskabelige eller statistiske undersøgelser af væsentlig samfundsmæssig interesse at vedkommende register afleveres til opbevaring hos arkivmyndighederne. Rigsarkivarens udtalelse indhentes ligeledes i disse tilfælde.

Det følger af arkivlovens § 14, stk. 4, at kommunerne kan aflevere kommunale registre til Rigsarkivet efter regler, der fastsættes af kulturministeren efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at muligheden for at aflevere kommunale registre omfattet af lov om offentlige myndigheders registre til Rigsarkivet er begrundet i de særlige sikkerhedskrav, der må stilles til opbevaringen af registre, jf. Folketingstidende 1991/92, Tillæg A, sp. 4084.

Efter bekendtgørelse nr. 857 af 21. oktober 1992 om offentlige arkivalier og om offentlige arkivers virksomhed § 15, gælder den 80-årige tilgængelighedsfrist ligeledes for kommunale registre, der er omfattet af lov om offentlige myndigheders registre. Kommunalbestyrelsen kan dog i konkrete tilfælde meddele tilladelse til benyttelse af en arkivenhed eller grupper af arkivenheder inden udløbet af tilgængelighedsfristen efter reglerne i lov om offentlige arkiver § 24, stk. 1-3. Registertilsynets samtykke vil således også i disse tilfælde skulle indhentes, forinden der meddeles tilladelse.

5.4.3. Sammenfatning vedrørende forholdet mellem lov om offentlige myndigheders registre og arkivlovgivningen

Som det fremgår af ovennævnte beskrivelse, er reglerne i henholdsvis lov om offentlige myndigheders registre og arkivlovgivningen udtryk for en afvejning mellem på den ene side hensynet til at undgå unødig dataophobning og på den anden side hensynet til forskningens interesse i, at relevante edb-registre bevares.

I registerlovgivningen reguleres den løbende administrative anvendelse af de registrerede personoplysninger, hvorimod arkivlovgivningen regulerer den anvendelse til bl.a. forskningsformål, der finder sted, efter at oplysningerne ikke længere anvendes administrativt.

Der er således ikke tale om et egentligt modsætningsforhold mellem de to love. De sager om arkivering, som forelægges for Registertilsynet, giver derfor kun sjældent anledning til problemer.

Registertilsynet har således meddelt tilladelse til arkivering i de tilfælde, hvor Rigsarkivet, vedkommende myndighed, eller andre har kunnet give en fyldestgørende begrundelse for en fortsat opbevaring af vedkommende register, herunder at bevaring må anses for at være nødvendig af hensyn til den fremtidige forskning.

Siden arkivlovens ikrafttræden i 1992 har Registertilsynet haft ca. 70 henvendelser med anmodning om tilladelse til arkivering. Registertilsynet har meddelt tilladelse i samtlige disse sager.

5.5. Forholdet mellem lov om private registre og arkivlovgivningen

Spørgsmålet om arkivering af private registre er ikke reguleret i lov om private registre. Registertilsynet har imidlertid antaget, at dette ikke i sig selv indebærer, at der ikke vil kunne ske arkivering af registre, som er omfattet af loven.

Det følger således også af § 28, stk. 1, i arkivloven, at Statens Arkiver kan indsamle, modtage og bevare private arkivalier, som hidrører fra enkeltpersoner, foreninger, organisationer m.v. Arkivalierne skal være af væsentlig forskningsmæssig eller almenkulturel betydning og navnlig berøre forhold af samfundsmæssig karakter. Ved aflevering af private arkivalier til Statens Arkiver træffes der aftale mellem den afleverende part og det modtagende arkiv om tilgængelighed, jf. arkivlovens § 31. Af forarbejderne til denne bestemmelse (tidligere § 30) fremgår dog, at det efter den hidtidige praksis gælder, at der i sådanne situationer for hovedparten af private personarkiver fastsættes en 80 års tilgængelighedsfrist, og for private institutioners, foreningers m.v. arkiver fastsættes en 50 års frist, jf. Folketingstidende 1991/92, Tillæg A, sp. 4098. Tilgængelighedsfristen svarer hermed i det væsentlige til, hvad der gælder for offentlige arkivalier, jf. arkivlovens § 22, stk. 1, nr. 2.

I reglerne om private arkivalier, jf. arkivlovens kapitel 6, er ikke - i modsætning til reglerne om offentlige arkivalier - medtaget bestemmelser om Registertilsynet. Dette indebærer, at Registertilsynet som udgangspunkt ingen kompetence har til at udtale sig om arkiveringen af private arkivalier, herunder om udlevering af sådanne arkivalier før tilgængelighedsfristens udløb.

I relation til arkivering af private forskningsregistre kan dog opstå et særligt problem, som Registertilsynet må tage stilling til. Dette skyldes, at Registertilsynet for så vidt angår hovedparten af anmeldelserne af sådanne registre har stillet vilkår om, at der ikke må videregives oplysninger fra registret samt, at oplysningerne skal slettes ved projektets ophør. Det bemærkes i den forbindelse, at det formentlig må antages, at Registertilsynet i forbindelse med fastsættelse af vilkår for private forskningsregistre, jf. lo-

vens § 2, stk. 3, vil kunne fastsætte særlige vilkår vedrørende overførsel til arkiv, idet det fremgår af denne bestemmelse, at der bl.a. kan stilles krav om sletning af de registrerede oplysninger.

Det nævnte problem omkring arkivering af private forskningsregistre hænger endvidere sammen med, at det i bestemmelserne i lov om offentlige myndigheders registre, § 16, stk. 5, og § 16 a, stk. 4, er foreskrevet, at oplysninger fra offentlige registre, som videregives til private forskningsregistre, ikke yderligere må videregives. Det må således i relation til arkivering af registre, som er omfattet af de nævnte bestemmelser, sikres, at der ikke finder omgåelse sted, derved at en privat forsker arkiverer et forskningsregister efter det konkrete projekts ophør med den konsekvens, at forskeren selv eller eventuelt andre forskere efterfølgende får udleveret oplysningerne fra arkivet inden tilgængelighedsfristens udløb.

Registertilsynet har bl.a. på baggrund af en generel forespørgsel haft lejlighed til at fremkomme med bemærkninger vedrørende arkivering af private forskningsregistre. Registertilsynet udtalte, at tilsynet ikke ville have indvendinger imod, at private forskningsregistre arkiveres efter arkivlovens almindelige bestemmelser, og der herefter gives de pågældende forskere adgang til egne data med henblik på en videreførelse eller udvidelse af det oprindelige projekt.

Registertilsynet gav dog udtryk for den opfattelse, at arkivering af projekter, hvortil der allerede er indhentet samtykke til deltagelse under forudsætning af, at oplysninger vil blive slettet eller anonymiseret, ikke kan finde sted uden de registreredes samtykke hertil. Desuden gav Registertilsynet udtryk for, at man ikke på forhånd ville afvise, at der i helt særlige tilfælde vil kunne gives andre forskere adgang til personhenførbare oplysninger i arkiverede forskningsprojekter inden tilgængelighedsfristens udløb. Dette måtte imidlertid forudsætte, at en sådan tilladelse kun blev givet efter forud indhentet samtykke fra Registertilsynet i det konkrete tilfælde.

Endelig forudsatte Registertilsynet, at igangværende forskningsprojekter, for hvilke de fastsatte vilkår ikke åbner mulighed for arkivering, vil blive forelagt tilsynet, hvis arkivering ønskes.

Registertilsynet ses ikke at have behandlet sager om arkivering af andre typer private registre.

KAPITEL 5

Udvalgets generelle overvejelser

1. Indledning

Ifølge sit kommissorium har udvalget til opgave at overveje og vurdere, hvorledes en fremtidig lovgivning om behandling af personoplysninger m.v. bør udformes, således at der opnås den rette balance mellem på den ene side hensynet til at sikre borgernes privatliv og personlige integritet og på den anden side hensynet til at bevare og til stadighed udbygge en effektiv offentlig administration og et privat erhvervsliv, som ikke pålægges unødige byrder.

Udvalget skal i den forbindelse overveje en række forhold, herunder bl.a. om den fremtidige lovgivning på området mest hensigtsmæssigt kan udformes som én eller flere love. Udvalgets stillingtagen til de enkelte dele i kommissoriet findes i afsnit 2.

Udvalget skal på baggrund af dets overvejelser udarbejde et udkast til ny lovgivning om behandling af personoplysninger m.v. Udvalgets overvejelser vedrørende en sådan ny lovgivning på området findes i afsnit 3. Der henvises endvidere til udvalgets udkast til lov om behandling af personoplysninger m.v., samt de bemærkninger som er udarbejdet til dette udkast, jf. kapitel 6.

Det udarbejdede lovudkast er i meget vidt omfang udtryk for en ændring af den gældende registerlovgivning. Det er derfor fundet hensigtsmæssigt at beskrive gældende ret på området.

Formålet med lovudkastet er endvidere at implementere Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger.

På en række punkter rejser direktivet tvivl om den rette fortolkning. Ved sin fortolkning af direktivet har udvalget bl.a. inddraget den målsætning, der ligger bag direktivet. Udvalget har endvidere sammenlignet forskellige sproglige versioner, der alle er autentiske. Derudover har udvalget inddraget de fortolkningsbidrag, som kan udledes af bl.a. Europa-Kommissionens tidligere direktivforslag, jf. det oprindelige direktivforslag KOM (90) endelig udg. - SYN 287, trykt i EF-tidende nr. C 277 af 5. november

1990, side 3 ff, og det reviderede direktivforslag KOM (92) 422 endelig udg. - SYN 287, trykt i EF-tidende nr. C 311 af 27. november 1992, side 30 ff. Endelig er de erklæringer, som blev afgivet til Rådets mødeprotokol i forbindelse med vedtagelsen af direktivet, i et vist omfang inddraget ved fortolkningen af direktivet. Udvalget er opmærksom på, at de sidstnævnte fortolkningskilder er af begrænset værdi, og at det derfor navnlig er direktivets ordlyd samt målsætning, således som denne er kommet til udtryk i bl.a. præamblen, som bør tillægges betydning.

De forskellige tvivlsspørgsmål og udvalgets fortolkning heraf fremgår af afsnit 3. Udvalget er opmærksom på, at det i tvivlstilfælde vil være EF-domstolen, der foretager den endelige fortolkning af direktivets rækkevidde. Udvalget er i den forbindelse også opmærksom på, at de bestemmelser i den kommende lovgivning, der skal gennemføre direktivet, skal fortolkes i overensstemmelse med direktivet og den praksis, EF-domstolen måtte udvikle i forhold til dette. I det omfang udvalget har valgt at gå videre end direktivets regler, er det imidlertid de danske domstole, der foretager den endelige fortolkning.

2. Udvalgets stillingtagen til de enkelte dele i kommissoriet

2.1. Én eller to love?

Det fremgår af betragtning 23 i direktivets præambel, at medlemsstaterne er bemyndigede til at gennemføre beskyttelsen af personer såvel ved en generel lov om beskyttelse af personer i forbindelse med behandling af personoplysninger som ved særlove, f.eks. for statistik. Det er derfor udvalgets opfattelse, at det står lovgiver frit at bestemme, om den fremtidige lovgivning om behandling af personoplysninger m.v. bør udformes som én eller flere love. Der henvises i den forbindelse også til pkt. 1 i Justitsministeriets notits af 10. september 1996 om udformningen af lovbestemmelser i tilknytning til gennemførelse af direktiver i dansk ret. Notitsen er gengivet i bilag 16 i bilagssamlingen.

Den generelle retlige regulering af spørgsmål om adgang til at registrere og videregive oplysninger om personer, virksomheder og foreninger m.v. er i dag indeholdt i lov om offentlige myndigheders registre og lov om private registre m.v.

Lovene bygger på de lovudkast, der fremgår af delbetænkningerne nr. 687/1973 om private registre og nr. 767/1976 om offentlige registre. Delbetænkningerne er udarbejdet af det af justitsministeren den 9. september 1970 nedsatte registerudvalg.

Udvalget har overvejet, om den gældende lovsystematik bør fastholdes, eller om en

fremtidig lovgivning om behandling af personoplysninger m.v. mest hensigtsmæssigt kan udformes på en anden måde.

Udvalget finder ikke, at der bør foretages en lovregulering for hver enkelt sektor, idet en sådan regulering vil skabe uoverskuelighed på området. Hertil kommer, at hensynet til at sikre en korrekt implementering af direktivet vil føre til, at reglerne for de enkelte sektorer i betydeligt omfang ville blive enslydende.

Udvalget er naturligvis opmærksom på, at der - inden for direktivets rammer - vil kunne vise sig at være behov for, at der fastsættes særlige regler for enkelte retsområder. Dette bør i givet fald ske gennem indsættelse af sådanne regler i lovgivningen i øvrigt. Der kan i den forbindelse eksempelvis peges på lov nr. 1203 af 27. december 1996 om Det Pælles Lønindeholdelsesregister, lov nr. 417 af 22. maj 1996 om Det Centrale Virksomhedsregister, lov nr. 504 af 30. juni 1993 om aktindsigt i helbredsoplysninger, lov nr. 286 af 24. april 1996 om brug af helbredsoplysninger m.v. på arbejdsmarkedet, lov nr. 1072 af 20. december 1995 om værdipapirhandel samt lovgivningen om folkeregistrering. Endvidere kan nævnes den påtænkte lovgivning om elektronisk statstidende, jf. betænkning nr. 1238/1997 afgivet af udvalget om elektronisk statstidende.

Efter en samlet vurdering finder udvalget ud fra lovtekniske hensyn, at den fremtidige lovgivning om behandling af personoplysninger m.v. bør udformes som én samlet lov, der omfatter al form for behandling af personoplysninger, herunder også den behandling der foretages for private eller offentlige myndigheder. Udvalget har dog ikke fundet anledning til at foreslå, at behandling af oplysninger, der foretages for Folketinget eller institutioner med tilknytning dertil, omfattes af loven. Om baggrunden herfor henvises til udvalgets overvejelser nedenfor under pkt. 3.2.2.2. Når udvalget anbefaler, at der udformes én samlet lov om behandling af personoplysninger m.v., skyldes det, at hensynet til at sikre en korrekt implementering af direktivet taler for, at den overvejende del af bestemmelserne i den fremtidige lovgivning om behandling af personoplysninger m.v. affattes på samme måde, uanset om bestemmelserne tager sigte på offentlige myndigheder eller private. Det er endvidere tillagt betydning, at en samlet lovgivning på området må antages at skabe en højere grad af overskuelighed for dem, som vil skulle anvende lovgivningen.

Det skal særligt fremhæves, at det er udvalgets opfattelse, at også domstolenes forhold bør reguleres i den kommende lovgivning om behandling af personoplysninger m.v. Når udvalget ikke anbefaler, at reglerne indsættes i retsplejeloven, skyldes det navnlig, at hensynet til at sikre en korrekt implementering af direktivet - som nævnt ovenfor - taler for, at den overvejende del af bestemmelserne i den fremtidige lovgivning om behandling af personoplysninger m.v. affattes på samme måde, uanset om bestemmelser-

ne tager sigte på offentlige myndigheder eller private. I givet fald vil der skulle indsættes en række regler i retsplejeloven, som er enslydende med reglerne i den kommende lov om behandling af personoplysninger m.v. Dette er efter udvalgets opfattelse ikke hensigtsmæssigt, idet det ikke vil bidrage til at skabe overskuelighed på området. Hertil kommer, at den kommende lovgivning - som følge af direktivet, jf. nærmere nedenfor under pkt. 3.2.2.1. - vil skulle omfatte såvel domstolenes administrative som judicielle forhold. Det synes derfor naturligt, at de databeskyttelsesretlige regler, der skal gælde for domstolene, samles i én lov. I modsat fald vil der nemlig som nævnt skulle indsættes en række enslydende bestemmelser i på den ene side retsplejeloven og på den anden side den kommende lov om behandling af personoplysninger m.v. Det bemærkes herved, at det næppe vil være hensigtsmæssigt at regulere domstolenes administrative forhold i retsplejeloven.

På den anførte baggrund har udvalget udarbejdet ét samlet lovudkast om behandling af personoplysninger m.v., jf. kapitel 6.

2.2. Lovudkastets grænseflader til forvaltningsloven, offentlighedsloven og arkivloven

2.2.1. Indledende bemærkninger

Efter sit kommissorium skal udvalget overveje, om - og i givet fald i hvilket omfang - man skal inddrage grænsefladerne til forvaltningsloven, offentlighedsloven og arkivloven, herunder om det må anses for mest hensigtsmæssigt at etablere én samlet lovgivning om behandling af personoplysninger i den offentlige sektor.

Udvalget har forstået sit kommissorium således, at udvalget primært har til opgave at foretage en revision af den eksisterende registerlovgivning, herunder foretage en gennemgang af det vedtagne direktiv, således at det sikres, at der med den fremtidige lovgivning sker en korrekt implementering af direktivet. Der henvises herved til Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 323 af 26. juni 1996 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del - bilag 998), hvor der bl.a. er anført følgende:

> "Udvalget om registerlovgivningen er i første række nedsat med henblik på en revision af registerlovgivningen. I dette revisionsarbejde vil navnlig indgå spørgsmålet om implementering af direktivet om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (direktiv 95/46/EF).
>
> Udvalget vil ikke efter sit kommissorium skulle foretage en egentlig revision af forvaltningsloven, offentlighedsloven og arkivloven. "

Under hensyn hertil har udvalget ikke udarbejdet et udkast til én samlet lov om behandling af personoplysninger inden for den offentlige sektor. Det vil i øvrigt efter udvalgets opfattelse ikke være muligt at foretage en egentlig revision af de nævnte love inden for det korte tidsrum, som udvalget har haft til sit arbejde. Der lægges herved også vægt på, at lovgivningen om behandling af personoplysninger m.v. på en række punkter regulerer andre forhold end forvaltningsloven, offentlighedsloven og arkivlovgivningen.

Forskelligheden i lovenes reguleringsgenstand gælder navnlig for så vidt angår arkivlovgivningens regler om behandling af arkivalier. I lovgivningen om behandling af personoplysninger m.v. reguleres nemlig den løbende behandling af oplysninger, mens den anvendelse til bl.a. forskning, der finder sted, efter at oplysningerne ikke længere anvendes administrativt eller til private formål, reguleres i arkivlovgivningen. De regler om bevaring og kassation, aflevering til arkiv samt tilgængelighed, som er fastsat i arkivlovgivningen, tager således sigte på andre forhold end de regler, som er indeholdt i lovgivningen om behandling af personoplysninger m.v. Om det nærmere forhold mellem det udarbejdede lovudkast og arkivlovgivningen henvises til udvalgets overvejelser nedenfor i pkt. 2.2.4.

Også forvaltningsloven og offentlighedsloven indeholder regler om forvaltningsmyndigheders sagsbehandling, som ikke har deres modstykke i lovgivningen om behandling af personoplysninger m.v. Dette gælder eksempelvis regler om partshøring, begrundelse, notatpligt m.v. Hertil kommer, at den nævnte lovgivning tillige indeholder en forskellig regulering på de punkter, hvor lovgivningen om behandling af personoplysninger m.v. indeholder grænseflader til forvaltningsloven og offentlighedsloven. Eksempelvis kan nævnes, at forvaltningsloven og offentlighedsloven i modsætning til lovgivningen om behandling af personoplysninger m.v. i det hele omfatter oplysninger om såvel fysiske som juridiske personer. Der kan endvidere peges på, at forvaltningslovens indsigtsregler er begrænset til at angå parters aktindsigt i afgørelsessager, jf. lovens § 9, stk. 1, sammenholdt med § 2, stk. 1. I modsætning til lovudkastet, som omhandler den registreredes adgang til behandlede oplysninger om vedkommende selv, regulerer forvaltningsloven således parters, hvilket efter omstændighederne også kan være ikke-registrerede personers, adgang til oplysninger i afgørelsessager. Endelig kan der peges på, at offentlighedslovens aktindsigtsregler - i modsætning til lovudkastets regler om indsigtsret - er begrænset til dokumenter, der er indgået til eller oprettet af en forvaltningsmyndighed som led i *administrativ sagsbehandling,* jf. lovens § 4, stk. 1.

I stedet for at udarbejde et udkast til én samlet lov om behandling af personoplysninger inden for den offentlige forvaltning har udvalget udarbejdet et lovudkast, der generelt

omfatter behandling af personoplysninger m.v. Der henvises herved til pkt. 2.1. ovenfor.

Udvalget er naturligvis opmærksom på, at det udarbejdede lovudkast har berøringsflader til forvaltningsloven, offentlighedsloven og arkivlovgivningen. Udvalget har derfor i relation til disse love overvejet betydningen af lovudkastets regler om:

> Behandling, herunder videregivelse til tredjemand, af personoplysninger, jf. lovudkastets kapitel 4, §§ 5-13 (behandling af oplysninger), kapitel 5, §§ 15-18 (videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige) og kapitel 7, § 27 (overførsel af oplysninger til tredjelande).
>
> Den registreredes indsigtsret, jf. lovudkastets kap. 9, §§ 31-34.
>
> Arkivering, jf. lovudkastets § 5, stk. 5, og § 14.

Udvalget finder *som udgangspunkt* ikke at burde fremkomme med forslag til ændringer i de bestemmelser i forvaltningsloven, offentlighedsloven og arkivlovgivningen, der indeholder berøringsflader til lovudkastet. Udvalget lægger herved vægt på, at udvalget efter sit kommissorium ikke har til opgave at foretage en revision af den nævnte lovgivning, herunder overveje spørgsmålet om lovgivningens indhold og struktur. Der er endvidere lagt vægt på, at hensynet til en rettidig implementering af direktivet indebærer, at der kun er kort tid til rådighed for udvalgsarbejdet.

Herudover er det for så vidt angår forholdet mellem lovudkastet og arkivlovgivningen tillagt betydning, at Kulturministeriet over for udvalget har oplyst, at det for tiden overvejes, hvilke ændringer i arkivlovgivningen der bør foretages som følge af det vedtagne direktiv. I lyset heraf har udvalget alene beskrevet samspillet mellem lovudkastet og arkivlovgivningen. Der henvises nærmere til pkt. 2.2.4.

Vedrørende lovudkastets forhold til forvaltningsloven og offentlighedsloven har udvalget - foruden ovennævnte betragtninger - lagt vægt på, at den overvejende del af reglerne i disse love ikke tager sigte på samme forhold som lovudkastets regler. Der er derfor ikke som følge af det udarbejdede lovudkast behov for ændringer i disse regler. I øvrigt bemærkes, som det også er anført ovenfor, at det vil kræve meget grundige overvejelser vedrørende en række forhold, hvis der skal foretages ændringer i forvaltningsloven og offentlighedsloven. Det vil bl.a. skulle overvejes, hvorledes der skal forholdes med oplysninger om juridiske personer. Endvidere vil der skulle tages stilling til betydningen af, at det i forvaltningsloven indeholdte partsbegreb ikke er identisk med det i lovudkastet indeholdte begreb "den registrerede", ligesom det forhold, at en ræk-

ke af forvaltningslovens regler er begrænset til afgørelsessager, må vurderes. Endelig må det overvejes, hvilken betydning det har, at offentlighedsloven kun gælder for dokumenter, der er indgået til eller oprettet af en forvaltningsmyndighed som led i administrativ sagsbehandling.

Kun i det omfang at det - i lyset af det udarbejdede lovudkast - må anses for påkrævet, finder udvalget derfor anledning til at foreslå ændringer i forvaltningsloven og offentlighedsloven. Udvalget bemærker herved, at Justitsministeriet har erklæret sig indforstået hermed.

1 overensstemmelse med det anførte er det overvejet, hvorledes der skal forholdes med de gældende bestemmelser i offentlighedslovens § 5, stk. 2 og 3. Det er nærmere bestemt overvejet, om det forhold, at lovgivningen om behandling af personoplysninger skal have et bredere område end området for lov om offentlige myndigheders registre, nødvendiggør, at der foretages indholdsmæssige ændringer i bestemmelserne i § 5, stk. 2 og 3. Dette finder udvalget ikke er tilfældet. Om baggrunden herfor henvises nærmere til pkt. 2.2.3., samt til det udkast til ændring af bestemmelsen i § 5, stk. 3, med tilhørende bemærkninger, som er medtaget i kapitel 6. Det bemærkes, at forslaget til en ændret affattelse af § 5, stk. 3, alene er begrundet i lovtekniske hensyn, idet det bør præciseres i bestemmelsen, at lov om offentlige myndigheders registre afløses af en ny lovgivning.

Herudover finder udvalget ikke, at det som følge af lovudkastet er påkrævet at foretage ændringer i forvaltningsloven og offentlighedsloven.

Udvalget skal derimod pege på, at den lovgivning, der skal gennemføre det vedtagne direktiv om beskyttelse af personoplysninger, må forventes at danne rammen om den offentlige forvaltnings elektroniske behandling af personoplysninger i hvert fald i adskillige år. Lovgivningen må derfor tage højde for den teknologiske udvikling, der er i gang på dette område, således at der ikke skabes utilsigtede hindringer for udviklingen. Behandlingen af personoplysninger sker i stigende grad helt eller delvist ved hjælp af informationsteknologi, og disse behandlinger vil være omfattet af lovudkastets regulering. I de kommende år må det forventes, at stat og kommune tager de fulde konsekvenser af informationsteknologien og går over til, hvad der kan kaldes *digital forvaltning.* Myndighederne må således forventes at arbejde hen imod at kunne håndtere sagerne i digital form. Det er over for udvalget oplyst, at Statens Arkiver i sommeren 1997 har givet de første tilladelser til statslige institutioner til fuldt ud at overgå til digital arkivering. Flere ansøgninger er under behandling eller på vej til Statens Arkiver, som skønner, at 90 % af alle statslige institutioner er gået over til digital arkivering af sager og dokumenter inden 10 år. En undersøgelse, som Forskningsministeriet har gen-

nemført i begyndelsen af 1997, viser, at op mod et halvt hundrede kommuner og amter er i gang med projekter om digital forvaltning.

Spørgsmålet om grænsefladerne mellem på den ene side databeskyttelseslovgivningen og på den anden side forvaltningsloven og offentlighedsloven kommer klarere frem, når forvaltningens sager bliver digitale, det vil sige når forvaltningen systematisk lagrer sine dokumenter ved hjælp af informationsteknologi således, at der kan søges på personoplysninger i dokumenterne.

På denne baggrund er det efter udvalgets opfattelse vigtigt, at de mest påtrængende spørgsmål vedrørende grænsefladerne mellem på den ene side databeskyttelseslovgivningen og på den anden side forvaltningsloven og offentlighedsloven enten løses i forbindelse med gennemførelsen af lovgivningen om behandling af personoplysninger m.v. eller så vidt muligt i umiddelbar forlængelse heraf. Udvalget skal herved pege på, at der navnlig for så vidt angår de i lovudkastets kapitel 4 indeholdte generelle regler om behandling, herunder videregivelse til tredjemand, af oplysninger, er grund til nøje at overveje samspillet med de modsvarende regler i forvaltningslovens kapitel 8 om tavshedspligt m.v. Der henvises til pkt. 2.2.2. Også for så vidt angår forholdet mellem på den ene side reglerne i lovudkastets §§ 31-34 om den registreredes indsigtsret og på den anden side forvaltningslovens regler om partsaktindsigt og offentlighedslovens § 4, stk. 2. om egenacces, er der grund til at overveje samspillet. Herom henvises til pkt. 2.2.2.2. og 2.2.3.

I lyset af det ovennævnte beskrives i det følgende forholdet mellem på den ene side udvalgets udkast til lov om behandling af personoplysninger m.v. og på den anden side forvaltningsloven, offentlighedsloven og arkivlovgivningen.

Det skal bemærkes, at spørgsmålet om forholdet mellem lovudkastet og anden lovgivning ikke belyses i det følgende, idet det ligger uden for udvalgets kommissorium at tage stilling hertil. Udvalget skal derfor vedrørende dette spørgsmål indskrænke sig til at pege på, at der på baggrund af det vedtagne direktiv er grund til at overveje behovet for ændringer i lovgivningen i øvrigt. Der kan i den forbindelse bl.a. peges på betalingskortlovens kapitel 6 om registrering, anvendelse og videregivelse af oplysninger.

2.2.2. Forholdet mellem lovudkastet og forvaltningsloven

2.2.2.1. Reglerne om videregivelse

I kapitel 4, pkt. 5.2.2., er givet en beskrivelse af forholdet mellem på den ene side videregivelsesreglerne i lov om offentlige myndigheders registre *og* på den anden side

forvaltningslovens regler om tavshedspligt m.v. Som det fremgår af beskrivelsen, er forholdet mellem disse regler det, at forvaltningslovens regler finder anvendelse, medmindre der er tale om videregivelse til private eller andre offentlige myndigheder af oplysningerne, der er omfattet af lov om offentlige myndigheders registre. I så fald vil berettigelsen af videregivelsen skulle bedømmes efter reglerne i lov om offentlige myndigheders registre.

Med det udarbejdede lovudkast er det forudsat, at forholdet mellem lovudkastets regler om behandling, herunder videregivelse, af oplysninger og forvaltningslovens regler om tavshedspligt m.v. skal løses på samme måde som i dag. Lovudkastet er således - ligesom lov om offentlige myndigheders registre - udtryk for en specialregulering i forhold til forvaltningsloven. I det omfang der er tale om videregivelse af oplysninger, der er omfattet af lovudkastet, vil spørgsmålet om berettigelsen heraf derfor skulle bedømmes efter lovudkastets regler. I givet fald vil berettigelsen som udgangspunkt skulle bedømmes efter reglerne i lovudkastets kapitel 4 om den dataansvarliges adgang til at behandle, herunder videregive, personoplysninger. Hvis der er tale om videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige eller om overførsel af oplysninger til tredjelande, gælder dog reglerne i lovudkastets kapitel 5 og 7.

I det omfang oplysninger, som er omfattet af lovudkastet, efterfølgende indgår i en manuel sag, vil videregivelsen herfra skulle bedømmes efter de generelle regler i forvaltningsloven.

Udvalget er - som anført under pkt. 2.2 - opmærksom på, at lovudkastet indebærer, at der vil gælde forskellige regler for videregivelse, afhængig af om videregivelsen er omfattet af lovudkastet eller ej. Personoplysninger i digitale sager samt i manuelle registre vil således være omfattet af lovudkastet, mens personoplysninger i manuelle sager vil være omfattet af forvaltningslovens bestemmelser om videregivelse. En retstilstand, hvor behandlingsformen bevirker, at der gælder forskellige regler for videregivelse af oplysninger, må forekomme mindre hensigtsmæssig.

Udvalget anbefaler derfor i lyset af det udarbejdede lovudkast, at det snarest overvejes, om - og i givet fald hvordan - reglerne om forvaltningsmyndigheders videregivelse af oplysninger kan tilpasses til lovudkastets regler om behandling, herunder videregivelse til tredjemand, af oplysninger. Dette gælder både for så vidt angår spørgsmålet om, hvilke oplysninger der er særligt følsomme, og med hensyn til spørgsmålet om efter hvilke kriterier videregivelse kan finde sted. Det bemærkes, at meget efter udvalgets opfattelse synes at tale for, at betingelserne for forvaltningsmyndigheders videregivelse af oplysninger skal være de samme, uanset om videregivelsen sker efter reglerne i lovgivningen om behandling af personoplysninger eller forvaltningsloven. Det må dog

nærmere overvejes, hvilken betydning det har, at forvaltningsloven ikke kun regulerer videregivelse af oplysninger om fysiske personer, men - i modsætning til lovudkastet - også generelt omfatter juridiske personer. Endvidere synes der at være behov for nærmere at overveje, om den i lovudkastet fastsatte regulering af, hvilke typer af oplysninger som er følsomme, ønskes overført til forvaltningsloven. I givet fald vil kredsen af særligt følsomme oplysninger i forvaltningsloven blive indsnævret. Herom henvises nærmere til udvalgets overvejelser under pkt. 3.5.2.2. Også den omstændighed, at lovudkastets regler om behandling, herunder videregivelse af oplysninger til tredjemand, bygger på en sondring mellem to kategorier af oplysninger, nemlig almindelige (ikke-følsomme) oplysninger og følsomme oplysninger, mens forvaltningsloven sondrer mellem tre kategorier af oplysninger, nemlig særligt følsomme oplysninger, fortrolige oplysninger og ikke-fortrolige oplysninger, må overvejes. Der erindres i den forbindelse om, at lovudkastets generelle bestemmelser om behandling, herunder videregivelse til tredjemand, af oplysninger er en konsekvens af det vedtagne direktiv og derfor ikke umiddelbart vil kunne ændres.

2.2.2.2. Reglerne om indsigtsret

Også i relation til reglerne om den registreredes indsigtsret indeholder det udarbejdede lovudkast grænseflader til forvaltningsloven.

For disse regler gælder - ligesom for reglerne om videregivelse - al: det må afgøres, om en anmodning om indsigt skal bedømmes efter reglerne i lovudkastets §§ 31-34 eller efter partsaktindsigtsreglerne i forvaltningslovens kapitel 4, §§9-18.

I de tilfælde hvor en registreret person måtte anmode om indsigt i personoplysninger, der er undergivet elektronisk databehandling, eller som indgår i et manuelt register, jf. lovudkastets § 1, stk. 1, vil en sådan anmodning som udgangspunkt skulle bedømmes efter reglerne i lovudkastets kapitel 9, §§ 31-34.

Hvis den registrerede person tillige er part i en sag, hvori den da;aansvarlige allerede har eller vil skulle træffe afgørelse, vil den registrerede dog også kunne opnå aktindsigt efter forvaltningslovens regler om partsaktindsigt, jf. herved lovens § 9, stk. 1.

Lovudkastet medfører således ikke indskrænkninger i parters adgang til aktindsigt efter reglerne i forvaltningsloven. Dermed er der, som det også er forudsat i forarbejderne til forvaltningsloven, jf. Folketingstidende 1985/86, Tillæg A, sp. 138, ret til partsaktindsigt. uanset på hvilken måde en forvaltningsmyndighed opbevarer sine dokumenter.

Sammenfattende gælder således, at en registreret person, i de tilfalde hvor der er tale

om oplysninger om den pågældende selv i dokumenter, der indgår i en afgørelsessag, som den pågældende må anses for at være part i, jf. forvaltningslovens § 9, stk. 1, vil kunne opnå indsigt efter reglerne i såvel lovudkastet som forvaltningsloven. Dette naturligvis under forudsætning af, at der er tale om behandling af oplysninger, som er omfattet af lovudkastets område.

For så vidt angår disse tilfælde bygger lovudkastet på den forudsætning, at vedkommende forvaltningsmyndighed må træffe afgørelse om meddelelse af sådanne oplysninger på det for den registrerede gunstigste retsgrundlag. I praksis vil dette dog kun i begrænset omfang have betydning, idet reglerne i de to love i vid udstrækning vil føre til samme resultat. Baggrunden herfor er, at det efter lovudkastets regler om den registreredes indsigtsret vil være muligt for forvaltningsmyndighederne at beskytte deres interne beslutningsproces i samme udstrækning, som efter reglerne i forvaltningslovens §§ 12-14, jf. herved lovudkastets § 32, stk. 2.

Efter den nævnte bestemmelse i lovudkastet vil oplysninger, der behandles for den offentlige forvaltning som led i administrativ sagsbehandling, kunne undtages i samme omfang fra indsigtsretten som efter reglerne i offentlighedslovens § 2 samt §§7-11 og 14. Når der i bestemmelsen alene er henvist til de nævnte regler i offentlighedsloven, skyldes det, at disse regler også dækker de undtagelsesmuligheder, som følger af forvaltningslovens §§ 12-14. Der er derfor ikke behov for i lovudkastet udtrykkeligt at henvise til de nævnte bestemmelser i forvaltningsloven, da henvisningen i lovudkastets § 32, stk. 2, til reglerne i offentlighedslovens §§ 7-11 indebærer, at en registreret person ikke efter lovudkastet vil kunne få indsigt i forvaltningens interne beslutningsproces i videre omfang end efter forvaltningslovens regler om partsaktindsigt. Det bemærkes herved også, at lovudkastets regler om indsigt tager sigte på spørgsmålet om egenacces, mens forvaltningslovens regler om partsaktindsigt har et bredere sigte.

Det skal understreges, at bestemmelsen i lovudkastets § 32, stk. 2, naturligvis ikke ændrer ved, at en registreret person, som har partsstatus i en afgørelsessag, har ret til aktindsigt i sagens materiale, herunder i oplysninger om vedkommende selv, efter reglerne i forvaltningslovens kapitel 4, uanset at en sådan adgang til indsigt ikke følger af lovudkastets regler om egenacces. I givet fald opnås indsigten fordi vedkommende er part i afgørelsessagen, og altså omvendt ikke fordi der indgår oplysninger i sagen, som vedrører den pågældende. Denne situation aktualiseres bl.a. med hensyn til spørgsmålet om indsigtsretten på det strafferetlige område. Henvisningen i lovudkastets § 32, stk. 2, til reglen i offentlighedslovens § 2 indebærer, at en registreret personer ikke i henhold til lovudkastet vil kunne få indsigt i oplysninger om vedkommende selv, som undergives behandling i forbindelse med en forvaltningsmyndigheds behandling af en sag inden for strafferetsplejen. Er den pågældende derimod part i en sag om strafferetlig forfølg-

ning, hvori vedkommende forvaltningsmyndighed har truffet afgørelse, vil den pågældende efter omstændighederne kunne få aktindsigt i oplysningerne i sagen, herunder oplysninger om den pågældende selv, jf. herved forvaltningslovens § 9, stk. 3, sammenholdt med § 18. Også for så vidt angår tavshedspligtsbestemrielser af henholdsvis speciel og generel karakter, er der forskel på, hvilken betydning sådanne bestemmelser har i relation til indsigtsreglerne i henholdsvis forvaltningsloven og lovudkastet. Således vil en registreret person, der er part i en afgørelsessag, have en videre adgang til indsigt efter reglerne i forvaltningslovens kapitel 4, jf. herved § 9, stk. 2, end efter reglerne i lovudkastets kapitel 9, jf. herved § 32, stk. 2, med henvisningen til offentlighedslovens § 14. Endelig er der også mindre forskelle på henholdsvis forvaltningslovens og lovudkastets regler til beskyttelse af forvaltningsmyndigheders interne beslutningsproces, jf. herved på den ene side forvaltningslovens §§ 13 og 14 og på den anden side lovudkastets § 32, stk. 2, med henvisningen til offentlighedslovens § 8 samt §§ 10 og 11. Denne sidstnævnte forskel vil dog som tidligere nævnt næppe have nogen større betydning i praksis.

For alle de tilfælde, hvor en person vil kunne støtte ret på såvel forvaltningslovens partsaktindsigtsregler og indsigtsreglerne i lovudkastet, gælder - som tidligere nævnt - at vedkommende forvaltningsmyndighed må træffe afgørelse om meddelelse af sådanne oplysninger på det for den pågældende mest gunstige retsgrundlag.

Om forholdet mellem lovudkastets indsigtsregler og forvaltningslovens regler om partsaktindsigt kan i det hele taget anføres, at lovudkastet ikke ændrer ved, at personer, som er at anse for parter, i henhold til forvaltningsloven vil kunne anmode om aktindsigt i samtlige dokumenter i en afgørelsessag. I givet fald vil også oplysringer, som ikke omhandler den pågældende selv, skulle udleveres, hvis dette følger af reglerne i forvaltningslovens kapitel 4.

2.2.3. Forholdet mellem lovudkastet og offentlighedsloven

Lovudkastets regler om behandling, herunder videregivelse til tredjemand, af oplysninger samt om den registreredes indsigtsret har også berøringsflader til offentlighedslovens regler om aktindsigt. Dette gælder navnlig med hensyn til reglen i offentlighedslovens § 4, stk. 2, om egenacces.

Det er med lovudkastet forudsat, at spørgsmålet om berøringsflader mellem på den ene side reglerne i lovudkastets §§ 31-34 om den registreredes indsigtsret og på den anden side reglen i offentlighedslovens § 4, stk. 2, om egenacces, skal løses på samme måde, som de tilsvarende grænseflader mellem indsigtsreglerne i henholdsvis lovudkastet og forvaltningsloven, jf. udvalgets overvejelser ovenfor i pkt. 2.2.2.2. Det gælder således

tillige for forholdet mellem de nævnte regler i henholdsvis lovudkastet og offentlighedsloven, at en registreret persons anmodning om indsigt i personoplysninger, der er undergivet elektronisk databehandling, eller som indgår i et manuelt register, jf. lovudkastets § 1, stk. 1, som udgangspunkt skal afgøres efter reglerne i lovudkastets kapitel 5, §§ 31-34.

Lovudkastet fører ikke herved til indskrænkninger i den registreredes muligheder for at få aktindsigt i en sags dokumenter efter reglen i offentlighedslovens § 4, stk. 2, om egenacces, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt. Med lovudkastet sikres det således, som det også er forudsat i forarbejderne til offentlighedsloven, jf. Folketingstidende 1985/86, Tillæg A, sp. 213 f., at en registreret person kan få aktindsigt, uanset om en forvaltningsmyndighed kun opbevarer sine dokumenter i elektronisk form.

En registreret person vil derfor, i de tilfælde hvor der er tale om oplysninger om den pågældende selv i dokumenter, der er indgået til eller oprettet af en forvaltningsmyndighed som led i administrativ sagsbehandling i forbindelse med dens virksomhed, jf. offentlighedslovens § 4, stk. 1, kunne opnå indsigt efter reglerne i såvel lovudkastet som offentlighedsloven. En forudsætning herfor er naturligvis, at der er tale om behandling af oplysninger, som er omfattet af lovudkastets område.

Ligesom det er tilfældet i forhold til forvaltningslovens regler om partsaktindsigt, bygger lovudkastet på den forudsætning, at en forvaltningsmyndighed - i de tilfælde hvor en person vil kunne få indsigt i oplysninger om sig selv efter reglerne i såvel lovudkastet som offentlighedsloven - må træffe afgørelse om meddelelse af sådanne oplysninger på det for den pågældende mest gunstige retsgrundlag. Dette vil dog ikke have nogen praktisk betydning, idet det i forhold til en registreret person vil være muligt for forvaltningsmyndigheder at gøre undtagelse fra indsigtsretten i samme omfang efter reglerne i de to love. Baggrunden herfor er, at de undtagelsesbestemmelser, der gælder i forhold til den ret til egenacces, som følger af offentlighedslovens § 4, stk. 2, er indsat i lovudkastet, jf. herved udkastets § 32, stk. 2.

Af denne bestemmelse følger, at oplysninger, der behandles for den offentlige forvaltning som led i administrativ sagsbehandling, kan undtages i samme omfang fra indsigtsretten som efter reglerne i offentlighedslovens § 2 samt §§ 7-11 og 14. Når der ikke i bestemmelsen er indsat en regel om, at der er mulighed for at gøre undtagelse i det omfang de hensyn, der er nævnt i offentlighedslovens § 13, eller hensynet til den pågældende selv eller andre med afgørende vægt taler imod, jf. offentlighedslovens § 4, stk. 2, skyldes det, at denne mulighed for efter en konkret vurdering at undtage visse oplysninger fra indsigtsretten, allerede følger af lovudkastets § 32, stk. 1, jf. § 30, stk. 1 og 2.

Der er på den anførte baggrund ikke efter udvalgets opfattelse grund til at bryde offentlighedslovens struktur gennem ændringer i bestemmelsen i offentlighedslovens § 4, stk. 2.

Det bemærkes, at lovudkastet naturligvis ikke ændrer ved, at enhver, herunder en tredjemand, i henhold til offentlighedsloven vil kunne anmode om aktindsigt i samtlige dokumenter i en sag, der er indgået til eller oprettet af en forvaltningsmyndighed som led i administrativ sagsbehandling i forbindelse med dens virksomhed, uanset om forvaltningsmyndigheden kun opbevarer sine dokumenter i elektronisk form. I givet fald vil også oplysninger, som ikke omhandler den pågældende selv, skulle udleveres, hvis dette følger af reglerne i offentlighedsloven. Berøringsfladerne mellem på den ene side lovudkastet og på den anden side offentlighedsloven er dermed på dette punkt begrænset, idet lovudkastet alene indeholder regler om, i hvilket omfang behandling af oplysninger, herunder videregivelse af oplysninger til tredjemand, *kan* finde sted, jf. lovudkastets kapitel 4, 5 og 7, mens offentlighedsloven foreskriver, hvornår udlevering af oplysninger til en sådan tredjemand *skal* ske.

Om forholdet mellem lovudkastet og offentlighedsloven bemærkes endelig, at udvalget - som følge af at lovudkastets anvendelsesområde er bredere end anvendelsesområdet for lov om offentlige myndigheders registre - har overvejet, om der er behov for at foretage ændringer i bestemmelserne i offentlighedslovens § 5, stk. 2 og 3. Dette finder udvalget ikke er tilfældet. Som nævnt ovenfor i pkt. 2.2.1. har udvalget efter sit kommissorium alene til opgave at overveje grænsefladerne mellem på den ene side reglerne i lovudkastet og på den anden side bl.a. offentlighedslovens regler. Under hensyn hertil finder udvalget ikke anledning til at udtale sig om spørgsmålet om, hvorvidt den retstilstand, som følger af offentlighedslovens § 5, stk. 2 og 3, er hensigtsmæssig. Da lovudkastet ikke nødvendiggør indholdsmæssige ændringer af de nævnte bestemmelser, foreslås det derfor alene, at der foretages en ren lovteknisk tilpasning af bestemmelsen i § 5, stk. 3, til den kommende lovgivning om behandling af personoplysninger m.v. Om baggrunden for, at lovudkastet ikke nødvendiggør indholdsmæssige ændringer af bestemmelserne i § 5, stk. 2 og 3, henvises nærmere til bemærkningerne til det i kapitel 6 indeholdte udkast til ændring af bestemmelsen i offentlighedslovens § 5, stk. 3.

2.2.4. Forholdet mellem lovudkastet og arkivlovgivningen

Den gældende offentligretlige lovgivning bygger på den ordning, at den løbende administrative behandling af oplysninger er omfattet af lov om offentlige myndigheders registre, og at privates løbende brug af oplysninger er reguleret i lov om private registre. I arkivlovgivningen reguleres den anvendelse til bl.a. forskning, der finder sted, efter at oplysningerne ikke længere anvendes administrativt eller til private formål. Der henvi-

ses nærmere til kapitel 4, pkt. 5.4. og 5.5.

Det er udvalgets opfattelse, at denne lovsystematiske ordning bør opretholdes. I lovudkastet er derfor kun medtaget bestemmelser, der regulerer den dataansvarliges løbende behandling af oplysninger.

I lovudkastets § 5, stk. 5, er indsat en bestemmelse, hvorefter indsamlede oplysninger ikke må opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne indsamles, eller i forbindelse med hvilke oplysningerne senere behandles.

Personoplysninger i digitale sager samt i manuelle registre vil være omfattet af bestemmelsen. Det forudsættes derfor, at der gennem Datatilsynets virksomhed etableres en praksis, som gør det muligt for forvaltningsmyndigheder at opbevare digitale sagsakter samt manuelle registre, så længe der er et administrativt behov herfor. Navnlig behovet for at opbevare digitale sagsakter vil variere stærkt fra sagstype til sagstype. Ved vurderingen af dette spørgsmål vil der ofte kunne hentes støtte i særlovgivningen, idet det af denne kan fremgå, at visse sagsakter skal gemmes et antal år. Under alle omstændigheder er det vigtigt, at myndighederne ikke tvinges til at slette digitale sagsakter, som der fortsat er et sagligt behov for at opbevare. Tilsvarende gælder for så vidt angår domstolenes samt private virksomheders m.v. opbevaring af oplysninger.

Bestemmelsen i lovudkastets § 5, stk. 5, indebærer ikke indskrænkninger i adgangen til arkivmæssig behandling af oplysninger. Dette gælder både for så vidt angår offentlige og private arkivalier. Bestemmelsen fører heller ikke til indskrænkninger i dataansvarliges adgang til efter arkivlovgivningen at få stillet arkiverede oplysninger m.v., som er omfattet af lovudkastet, til rådighed. Eksempelvis ændrer lovudkastet ikke ved, at forvaltningsmyndigheder vil skulle have arkiverede oplysninger udleveret med henblik på meddelelse af aktindsigt heri efter reglerne i forvaltningsloven eller offentlighedsloven. Der henvises herved til forarbejderne til arkivloven, jf. Folketingstidende 1991/92, Tillæg A, sp. 4089. Anførte sted er der ikke taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt det i de situationer, hvor en registreret person anmoder en dataansvarlig om registerindsigt i arkiverede oplysninger fra et edb-register, påhviler den dataansvarlige at rekvirere de arkiverede oplysninger og tage stilling til, om der kan meddeles den registrerede indsigt heri. Heller ikke i registerlovgivningen, herunder dennes forarbejder, er der taget stilling til spørgsmålet. Efter udvalgets opfattelse må det formentlig antages, at en dataansvarlig efter den gældende lovgivning er forpligtet til at rekvirere arkiverede oplysninger, som er omfattet af registerlovgivningen, med henblik på at træffe afgørelse om meddelelse af registerindsigt til en registreret. Det udarbejdede lovudkast bygger derfor på den forudsætning, at registrerede personer også efter arkivering af oplysninger, som

er omfattet af lovudkastet, vil kunne fremsætte anmodning om indsigt i disse oplysninger over for den dataansvarlige. I givet fald forudsættes det, at arkivmyndigheden udleverer de arkiverede oplysninger til den dataansvarlige med henblik på dennes vurdering af, om der kan meddeles den registrerede indsigt i oplysningerne.

For at sikre at arkivering af oplysninger, der er omfattet af lovudkastet, kan finde sted, er der i lovudkastets § 14 indsat en bestemmelse, der i det væsentlige svarer til lov om offentlige myndigheders registre § 9, stk. 4. Af bestemmelsen følger, at oplysninger, der er omfattet af lovudkastet, kan overføres til opbevaring i arkiv efter reglerne i arkivlovgivningen. Bestemmelsen er udtryk for en ændring af den gældende ordning for arkivering af kommunale registre, idet spørgsmålet om, hvilken myndighed der skal meddele tilladelse til arkivering af sådanne arkiver, fremover alene skal afgøres efter reglerne i arkivlovgivningen. Bestemmelsen indebærer endvidere, at det - i modsætning til lov om private registre - udtrykkeligt foreskrives, at spørgsmål om arkivmæssig behandling af oplysninger, herunder spørgsmålet om kompetence til at meddele tilladelse til arkivering, skal afgøres efter reglerne i arkivlovgivningen.

Ved udformningen af bestemmelsen i lovudkastets § 14 er der lagt vægt på, at lovtekniske hensyn tilsiger, at der bør skabes klarhed omkring reglerne om arkivering af personoplysninger m.v. Det bør således gælde, at spørgsmål om arkivmæssig behandling af personoplysninger m.v., herunder spørgsmålet om kompetence til at meddele tilladelse til arkivering, reguleres i samme lovgivning, nemlig arkivlovgivningen. Udvalget finder i den forbindelse anledning til at pege på, at en række forhold kan anføres til støtte for, at kompetencen til at meddele tilladelse til arkivering af oplysninger, som er omfattet af lovudkastet, generelt henlægges til Rigsarkivaren. Der kan bl.a. peges på, at Rigsarkivarens udtalelse om, hvorvidt arkivalier er bevaringsværdige, i praksis tillægges stor betydning, jf. kapitel 4, pkt. 5.4. Endvidere kan der peges på, at den forventede udvikling hen imod digital forvaltning også synes at tale for, at kompetencen til at meddele tilladelse til arkivering af oplysninger, som er omfattet af lovudkastet, henlægges til Rigsarkivaren. Herved vil retstilstanden svare til de regler, der i dag gælder for papirbaserede sager.

Da Kulturministeriet, hvorunder arkivlovgivningen henhører, ikke er repræsenteret i udvalget, har udvalget imidlertid ikke fundet anledning til at tage endelig stilling til spørgsmålet om, hvilken myndighed der bør tillægges kompetence til at træffe afgørelse om arkivering af oplysninger, der er omfattet af lovudkastet. Indtil arkivlovgivningen eventuelt måtte blive ændret på dette punkt, forudsættes det derfor, at indsættelsen af § 14 i lovudkastet ikke fører til ændringer i kompetenceforholdene. Det vil derfor efter udvalgets opfattelse fortsat - i vid udstrækning - være Datatilsynet, som skal meddele tilladelse til arkivering af oplysninger omfattet af lovudkastet, jf. nærmere arkivlo-

vens §§ 14 og 28 samt §§ 11 og 12 i bekendtgørelse nr. 857 af 21. oktober 1992 om offentlige arkivalier og om offentlige arkivers virksomhed.

2.3. Juridiske personer

Uden for direktivets område falder behandling af oplysninger om juridiske personer, jf. direktivets artikel 3, stk. 1, samt betragtning 24 i præamblen. Det står således lovgiver frit at bestemme, om den fremtidige lovgivning bør omfatte behandling af oplysninger om juridiske personer.

Udvalget har på denne baggrund overvejet, om - og i. givet fald i hvilket omfang - oplysninger om juridiske persqner bør omfattes af den fremtidige lovgivning. Udgangspunktet for disse overvejelser har været, i hvilket omfang oplysninger om juridiske personer er omfattet af den gældende registerlovgivning. Som det fremgår af beskrivelsen i kapitel 4, pkt. 2.1.4 og 3.1.3, er sådanne oplysninger kun i et vist omfang beskyttet af registerlovgivningen, og dette er - som udgangspunkt - kun tilfældet inden for området for lov om private registre. Hovedsigtet med lovgivningen er således at beskytte de enkelte *borgere* mod datamisbrug. Om baggrunden herfor kan bl.a. henvises til delbetænkning nr. 687/1973 om private registre, side 21 og 59 f, samt delbetænkning nr. 767/1976 om offentlige registre, side 154 ff.

Registertilsynet har over for udvalget oplyst, at bortset fra kreditoplysningsområdet har der gennem tiden kun været et helt ubetydeligt antal sager, hvor juridiske personer har klaget over at være blevet krænket ved en tilsidesættelse af reglerne i lov om private registre. De få sager, der har været, har drejet sig om uønskede markedsføringshenvendelser til virksomheder samt klager over registrering og videregivelse af oplysninger om virksomheder.

Efter nøje overvejelser finder udvalget, at den fremtidige lovgivning kun i begrænset omfang bør gælde for behandling af oplysninger om juridiske personer. Der lægges herved vægt på, at der ikke ses at være samme behov for beskyttelse af oplysninger om juridiske personer som for så vidt angår personoplysninger. Den regulering, som er indeholdt i anden generel lovgivning, såsom forvaltningsloven, offentlighedsloven, straffeloven, markedsføringsloven m.v., må derfor efter udvalgets opfattelse anses for at indeholde en tilstrækkelig beskyttelse af oplysninger om juridiske personer. Det bemærkes herved også, at direktivets reguleringsgenstand er begrænset til behandling af personoplysninger, og at de i direktivet indeholdte regler, hvorpå lovudkastet bygger, derfor ikke fuldt ud er tilpasset de spørgsmål, som vedrører behandling af oplysninger om juridiske personer.

På enkelte punkter er der dog efter udvalgets opfattelse behov for, at også oplysninger om juridiske personer umiddelbart omfattes af lovudkastets område, således at juridiske personer - ligesom fysiske personer - tillægges en dataretlig beskyttelse. Dette gælder i relation til bestemmelserne om videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige, samt i relation til reglerne om kreditoplysningsbureauer og advarselsregistre. Herudover finder udvalget, at der i lovudkastet bør indsættes en bemyndigelsesbestemmelse, der gør det muligt at lade lovudkastets øvrige bestemmelser gælde for behandlinger, som udføres for henholdsvis den offentlige forvaltning og for private, og som omfatter oplysninger om virksomheder m.v. Om spørgsmålet om regulering af behandling af oplysninger om juridiske personer henvises i øvrigt til udvalgets overvejelser i pkt. 3.2.3.1 og 3.2.3.2.

2.4. Informationsteknologi

Udvalget har i overensstemmelse med sit kommissorium overvejet, om - og i givet fald i hvilket omfang - lovudkastet skal omfatte nye informationsteknologiske medier såsom Internettet og World Wide Web (WWW).

Som anført nedenfor i pkt. 3.2.2. skal lovudkastets område fastlægges således, at det bl.a. omfatter behandling af personoplysninger, der helt eller delvis foretages ved hjælp af elektronisk databehandling. Lovudkastets område vil herved også komme til at omfatte elektronisk behandling af oplysninger i nye informationsteknologiske medier, såsom Internet og World Wide Web (WWW). Dette indebærer bl.a., at spørgsmål om lovligheden af behandling af oplysninger i sådanne systemer vil skulle bedømmes efter lovudkastets regler, herunder navnlig reglerne i kapitel 4 om behandling af oplysninger.

Med valget af denne lovtekniske fremgangsmåde er det tilsigtet at fremtidssikre lovudkastet. Det skal herved fremhæves, at den fremtidige lovgivning - i modsætning til i dag - vil komme til at gælde for elektronisk behandling af oplysninger i bred forstand. Dermed vil det ikke mere være et krav, at der er tale om et edb-register, og som en følge heraf vil der med det udarbejdede lovudkast i højere grad kunne tages højde for den situation, at behandling af personoplysninger sker i nyere informationsteknologiske medier. Omfattet af lovudkastets regler vil med andre ord være personoplysninger m.v. på Internettet, i det omfang disse af den dataansvarlige gøres til genstand for behandling i dette medie.

Udvalget har i lyset af det ovennævnte overvejet, hvorvidt der i lovudkastet bør indsættes særlige regler for visse former for informationsteknologiske medier, men anbefaler ikke dette. Der lægges herved vægt på, at behandling af oplysninger i eksempelvis

nye elektroniske medier principielt bør være undergivet de samme regler som anden elektronisk behandling. Dette stemmer også bedst overens med direktivet, idet det synes vanskeligt at begrunde, at der skal gælde en forskellig regulering afhængig af, i hvilket elektronisk medie behandling af oplysninger finder sted. Det bemærkes i den forbindelse, at hverken det svenske eller det norske lovudkast indeholder regler, som specifikt regulerer behandling af oplysninger i tilknytning til Internettet eller andre særlige informationsteknologiske medier.

Endvidere synes det heller ikke på nuværende tidspunkt muligt at klarlægge, i hvilket omfang der bør ske en sådan særregulering. Det skal i den forbindelse nævnes, at der for tiden i forskellige internationale sammenhænge - f.eks. OECD og Europarådet - arbejdes på at identificere og beskrive de problemstillinger og muligheder, som brugen af Internettet kan medføre. Det skal i samme forbindelse nævnes, at to projekter vedrørende henholdsvis "Konsumenterne og persondatabeskyttelse i Norden" og "Beskyttelse af persondata ved brug af Internet samt problemidentificering og retlige løsninger ved shopping på Internettet" er iværksat under den juridiske styregruppe ved Nordisk Ministerråd i efteråret 1997. Begge projekter, der foregår i et fælles nordisk samarbejde mellem forbrugerorganisationer og -styrelser, forventes færdiggjort i efteråret 1999. Registertilsynet har desuden oplyst, at det på møder i den gruppe, som er nedsat i henhold til direktivets artikel 29, er kommet frem, at Europa-Kommissionen gør sig overvejelser om, hvorvidt der eventuelt kan være et behov for initiativer på fællesskabsplan på dette område.

Det bemærkes i den forbindelse, at Kommissionen allerede har udvist en interesse i problemstillinger, som er særligt relevante i relation til Internettet. Det kan nævnes, at Kommissionen har udarbejdet "Communication to the European Parliament, the Council, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on Illegal and Harmful Content on the Internet", COM(96) 487, samt "Green Paper on the Protection of Minors and Human Dignity in Audiovisual and Information Services", COM(96) 483. Endvidere kan nævnes, at der den 6.-8. juli 1997 blev afholdt en ministerkonference om "Global Information Networks", som bl.a. mundede ud i en ministererklæring.

Det bør endelig nævnes, at der også på nationalt plan arbejdes med ovennævnte problemstillinger. IT-Sikkerhedsrådet beskæftiger sig således for tiden med bl.a. elektroniske spor samt registrering og videregivelse af personoplysninger i forbindelse med kommunikation via Internettet. Dette arbejde vil munde ud i en teknisk og juridisk redegørelse samt en række anbefalinger om, hvordan man kan sikre privatlivets fred i dette medie.

Uanset udvalget ikke har valgt at foreslå egentlige særbestemmelser vedrørende Internettet eller andre informationsteknologiske medier, skal udvalget dog pege på, at der er en række særlige spørgsmål i relation til anvendelsen af Internettet, som fortjener nærmere overvejelser. Der henvises til bilagssamlingen, hvor der som bilag 19 er optrykt en notits fra Registertilsynet om visse særlige spørgsmål i forbindelse med behandlingen af oplysninger på Internettet.

Et andet spørgsmål, som det - i lyset af den udbredte brug af informationsteknologi såvel i den offentlige forvaltning som hos private - også er naturligt at stille, er, om der er brug for særlige regler vedrørende pligtmæssig brug af informationsteknologi. Det bemærkes i den forbindelse, at der er tale om et spørgsmål, som ikke er reguleret i direktivet, og at medlemsstaterne derfor står frit med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt og i givet fald i hvilken udstrækning tilsynsmyndigheder, dataansvarlige m.v. bør kunne forpligtes til at anvende edb-tekniske hjælpemidler.

Navnlig i følgende situationer kunne det komme på tale at anvende Internettet:

1) De dataansvarlige kan via Internettet give de registrerede mulighed for indsigt i oplysninger om dem selv, jf. lovudkastets § 31.
2) Datatilsynet kan gøre den fortegnelse over behandlinger, som de dataansvarlige har anmeldt, offentligt tilgængelig via Internettet, jf. lovudkastets § 54, stk. 1.

3) Datatilsynet kan give de dataansvarlige mulighed for via Internettet at anmelde behandlinger til tilsynet, jf. lovudkastets § 43 og § 48.

4) De dataansvarlige skal ifølge lovudkastets § 54, stk. 2, stille en række oplysninger om deres behandlinger til rådighed for enhver, der anmoder herom. Dette kunne ske gennem en offentliggørelse af de pågældende oplysninger på de dataansvarliges hjemmesider på Internettet.

Udvalget finder ikke, at der på nuværende tidspunkt gennem lovgivningen bør fastsættes en egentlig pligt for tilsynsmyndigheder, dataansvarlige m.v. til at anvende informationsteknologi i forbindelse med udøvelse af aktiviteter, som er omfattet af lovudkastet. Der lægges herved vægt på, at konsekvenserne af et sådant lovkrav ikke på nuværende tidspunkt synes at kunne overskues fuldt ud. I stedet finder udvalget det naturligt, at det overlades til de berørte myndigheder m.v. selv at vurdere, om de fornødne rammer for at tage edb-tekniske hjælpemidler i brug er til stede. Det bemærkes herved, at den moderne informationsteknologi medfører stærkt forbedrede kommunikationsmuligheder, som det med tiden vil være naturligt at anvende med henblik på en faktisk styrkelse af den databeskyttelsesretlige regulering. Internettet og tilsvarende netværk bør i den for-

bindelse spille en fremtrædende rolle, idet denne teknologi bør nyttiggøres, så snart mulighederne herfor er tilstrækkeligt sikre og de dataansvarlige og tilsynsmyndighederne må forventes at være i stand til udnytte teknologien. Det bemærkes i den forbindelse, at udvalget er bekendt med, at en lovgivning om digital signatur forventes gennemført inden længe.

Såfremt der etableres mulighed for, at registrerede personer kan få indsigt i oplysninger om dem selv via Internettet, må de enkelte IT-systemer først indrettes på on-line indsigt, herunder forsynes med de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger mod uautoriseret adgang til data, i hvilken forbindelse brug af digital signatur kan være nødvendig.

Registertilsynets repræsentant i udvalget har oplyst, at tilsynet har taget initiativ til etablering af en hjemmeside på Internettet, som forventes at være på plads pr. 1. januar 1998 eller snarest derefter. Det er Registertilsynets hensigt, at der på hjemmesiden bl.a. skal gives adgang til den offentligt tilgængelige fortegnelse over anmeldte behandlinger, som Datatilsynet efter direktivets og lovudkastets ikrafttræden skal føre, jf. nedenfor pkt. 3.8.6. og lovudkastets § 54, stk. 1. Det er oplyst, at Registertilsynet vil gøre det muligt at bestille alle relevante blanketter via Internettet. Efter den nye lovgivnings ikrafttræden vil tilsynet gøre det muligt for de dataansvarlige via tilsynets hjemmeside på Internettet at udfylde og sende en elektronisk anmeldelsesblanket og eventuelt også med tiden at få en elektronisk tilbagemelding på anmeldelsen fra Datatilsynet via Internettet.

2.5. Økonomiske og administrative konsekvenser af lovudkastet

Efter sit kommissorium har udvalget til opgave så præcist som muligt at beskrive de økonomiske og administrative konsekvenser af det udarbejdede lovudkast, jf. kapitel 6.

Efter udvalgets opfattelse vil et sådant skøn imidlertid være omfattet af meget betydelig usikkerhed. Baggrunden herfor er, at omfanget af konsekvenserne bl.a. beror på en række forhold, hos de berørte myndigheder og virksomheder, der ikke er udvalget bekendt, og at det således ikke uden en egentlig høring af de pågældende vil være muligt at skønne over de forventede udgifter og besparelser, som forslaget må antages at medføre.

For forvaltningsmyndighederne vil en væsentlig administrativ konsekvens af lovudkastet være, at den eksisterende pligt til at udarbejde forskrifter for registre ophæves, idet det i stedet vil være tilstrækkeligt at anmelde disse til tilsynsmyndigheden. For en række behandlinger (registre) ophæves endvidere anmeldelsespligten. Der henvises herved til bilag 18 i bilagssamlingen. Dette vil indebære en lettelse for de myndigheder, der i

dag er omfattet af registerloven, herunder de kommunale myndigheder.

Imidlertid medfører lovudkastet tillige, at borgerne får videregående rettigheder, end det er tilfældet i dag. Dette må forventes at ville medføre en vis yderligere administrativ byrde for myndighederne. Det er forbundet med en betydelig usikkerhed at skønne over omfanget heraf, da dette i høj grad vil være afhængig af den interesse, som borgerne viser for de muligheder, lovudkastet medfører. Det bemærkes herved også, at lovudkastets anvendelsesområde er bredere end området for lov om offentlige myndigheders registre.

På den anførte baggrund, og henset til den korte tid der har været til udvalgsarbejdet, er der efter udvalgets opfattelse ikke tilstrækkeligt grundlag for at vurdere de økonomiske og administrative konsekvenser for den offentlige forvaltning af lovudkastet.

Som noget nyt vil lovgivningen også komme til at omfatte domstolene. Domstolene vil således ikke opleve den relative lettelse, der følger af, at pligten til at udarbejde registerforskrifter foreslås ophævet. Der vil derfor samlet blive tale om en øget arbejdsbyrde, navnlig ved udarbejdelse af anmeldelser af behandlinger samt besvarelse af henvendelser fra borgerne.

Det er udvalgets opfattelse, at en høring af domstolene bør afvente en eventuel generel høring over lovudkastet i sin helhed, da de udgifter, der er forbundet med lovudkastet, må ses i sammenhæng med dettes materielle indhold. Udvalget har imidlertid fundet, at det uden en udtalelse fra domstolene vil være forbundet med en så stor grad af usikkerhed at skønne over omfanget af udgifterne i denne forbindelse, at det vil være rigtigst at undlade et sådant skøn i forbindelse med betænkningen.

For Datatilsynet vil lovudkastet på den ene side indebære en arbejdsmæssig lettelse, navnlig begrundet i ophævelsen af pligten for offentlige myndigheder til at forelægge tilsynet udkast til registerforskrifter til udtalelse, se hertil også bilag 18 i bilagssamlingen, pkt. 3, der indeholder en sammenligning mellem den nuværende ordning med både anmeldelse og registerforskrifter og den foreslåede ordning, der er baseret på anmeldelser. Samtidig indebærer lovudkastet imidlertid en væsentlig udvidelse af tilsynets arbejdsområde og kompetence, dels fordi lovudkastet ikke er begrænset til at omfatte registre, men derimod bygger på et bredere behandlingsbegreb, dels fordi lovudkastet tillægger borgerne en række nye rettigheder. Det skønnes, at lovudkastet samlet vil indebære en vis forøgelse af arbejdsbyrden i Datatilsynet.

På det erhvervsøkonomiske område vil lovudkastet indebære en lettelse derved, at virksomhederne bl.a. får en øget mulighed for at anvende oplysninger om personnummer

samt anvende personoplysninger i markedsføringsøjemed. Imidlertid vil virksomhederne formentlig opleve en ekstra administrativ byrde ved, at borgerne får videregående rettigheder, end det er tilfældet i dag.

På den anførte baggrund, og henset til at Justitsministeriet over for udvalget har oplyst, at det udarbejdede lovudkast vil blive forelagt for Erhvervsministeriets test-panel, har udvalget ikke fundet anledning til mere præcist at vurdere, hvilke erhvervsøkonomiske konsekvenser lovudkastet vil have. Udvalget finder derfor alene anledning til at bemærke, at lovudkastet for en helt overordnet betragtning næppe kan antages at have erhvervsøkonomiske konsekvenser af betydning.

3. Udvalgets overvejelser vedrørende det udarbejdede lovudkast

3.1. Generelle overvejelser

Som det fremgår af pkt. 2.1. ovenfor, foreslår udvalget, at den fremtidige databeskyttelsesretlige lovgivning - i modsætning til i dag - udformes som én samlet lov, der omhandler behandling af personoplysninger m.v.

Lovgivningen bør sikre beskyttelsen af den enkeltes integritet i det informationsteknologiske samfund, samtidig med at anvendelsen af nye teknikker i samfundsudviklingen ikke hæmmes. Udvalget har med udarbejdelsen af det lovudkast, som er indeholdt i kapitel 6, tilstræbt dette.

Formålet med lovudkastet er endvidere - som nævnt i afsnit 1 - at sikre implementeringen af det vedtagne direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger.

Direktivet er vedtaget med det sigte at beskytte fysiske personers grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, især retten til privatlivets fred, i forbindelse med behandling af personoplysninger, således at hindringerne for udveksling af personoplysninger inden for Fællesskabets område fjernes, jf. direktivets artikel 1, stk. 1 og 2, samt præamblens betragtning 1-11.

Ved udformningen af lovudkastet samt bemærkningerne hertil har udvalget haft dette formål for øje. Der er i den forbindelse også taget hensyn til, at det fremgår af præamblens betragtning 10, at den indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning ikke må medføre en forringelse af den beskyttelse, disse yder, men tværtimod skal have til

formål at sikre et højt beskyttelsesniveau overalt i Fællesskabet.

Det udarbejdede lovudkast er på nogle punkter udtryk for en mindre restriktiv retstilstand end de gældende regler. Dette er f.eks. tilfældet for så vidt angår reglerne om behandling af oplysninger om personnummer samt behandling i markedsføringsøjemed. Imidlertid opvejes dette af, at beskyttelsen af den registrerede på andre punkter styrkes. Eksempelvis tillægges den registrerede en række nye rettigheder, der dels skaber større åbenhed omkring behandling af personoplysninger, dels giver den registrerede visse muligheder for at gøre indsigelse mod, at behandling finder sted.

Udvalget finder derfor, at der med det udarbejdede lovudkast - ligesom i dag - sikres et højt beskyttelsesniveau.

Vedrørende spørgsmålet om, hvorledes selve implementeringen af direktivet bør finde sted, er det udvalgets opfattelse, at EU-lovtekniske hensyn taler for, at den fremtidige lovgivning om behandling af personoplysninger m.v. i vid udstrækning bør følge den systematik, som direktivet bygger på. Også selve affattelsen af de enkelte bestemmelser i den fremtidige lovgivning bør i vid udstrækning lægge tæt op ad direktivteksten. Herved sikres det, at der ikke kan rejses tvivl omkring implementeringen af bestemmelserne i direktivet. Navnlig for så vidt angår de bestemmelser, som må anses for at kunne få direkte virkning i dansk ret, og som derfor efter udløbet af implementeringsfristen vil kunne gøres gældende bl.a. ved de danske domstole, er der grund til at sikre, at der ikke kan rejses spørgsmål omkring implementeringen af direktivet. Der henvises i den forbindelse til Justitsministeriets notits af 10. september 1996 om udformningen af lovbestemmelser i tilknytning til gennemførelse af direktiver i dansk ret. Notitsen er gengivet i bilag 16 i bilagssamlingen.

På denne baggrund finder udvalget, at afvigelser fra direktivets tekst kun bør gøres, hvis særlige grunde kan anføres til støtte herfor. Det bemærkes herved, at det i mange tilfælde ikke giver større mening at forsøge at omskrive direktivets tekst, idet danske domstole ved fortolkningen af lovgivning, som gennemfører fællesskabsretlig regulering, er forpligtet til at fortolke lovgivningen i overensstemmelse med direktivets rette indhold og om fornødent er forpligtet til at spørge EF-domstolen om den rette forståelse af direktivet.

Omskrivninger af direktivteksten, for så vidt angår de dele, som er tiltænkt samme fællesskabsretlige betydning i de enkelte medlemsstater - med EF-domstolen som autoritativ fortolkningskilde - bør derfor kun gøres, når der kan anføres særlige grunde herfor, f.eks. hvis den officielle danske oversættelse af direktivet ikke synes helt retvisende.

I modsætning til traditionel dansk lovgivning savner direktiver forarbejder i egentlig forstand. Dette gælder også for så vidt angår det vedtagne direktiv. En konsekvens heraf er, at det som anføres i bemærkningerne til de enkelte bestemmelser i lovudkastet ikke har helt samme fortolkningsværdi som bemærkninger til dansk lovgivning, der ikke bygger på fællesskabsretlig regulering. En autoritativ fortolkning af det underliggende direktiv kan således kun opnås ved EF-domstolen, f.eks. efter at en dansk domstol har foretaget en præjudiciel forelæggelse i henhold til EF-traktatens artikel 177.

Dette forhold taler efter udvalgets opfattelse for, at der i et vist omfang udvises forsigtighed ved udarbejdelsen af bemærkningerne til lovudkastet. Særlig der, hvor lovudkastet gengiver direktivets tekst, og hvor teksten er tiltænkt samme fællesskabsretlige betydning, synes der grund til at udvise forsigtighed ved udformningen af bemærkningerne. Baggrunden herfor er risikoen for, at EF-domstolen på et senere tidspunkt vil fortolke direktivet på en anden måde, end udvalget har givet udtryk for i bemærkningerne til de foreslåede gennemførelsesbestemmelser.

Det må dog samtidig erkendes, at der - indtil EF-domstolen måtte have udstukket nærmere retningslinier vedrørende fortolkningen af direktivet - vil være et behov i omverdenen for vejledning om fortolkningen af de danske gennemførelsesbestemmelser. Også økonomiske hensyn kan anføres til støtte herfor, idet det i modsat fald må antages, at den enkelte dataansvarlige, registrerede m.v. vil være tvunget til at bruge betydelige ressourcer på selv at foretage en analyse af de bestemmelser, som foreslås i lovudkastet. Hertil kommer, at en vis vejledning om fortolkningen af de foreslåede bestemmelsen må antages at gøre den praktiske anvendelse af lovudkastets regler mere ensrettet.

Udvalget har derfor søgt at udforme bemærkningerne til lovudkastet på en sådan måde, at der dels tages hensyn til behovet for at udvise forsigtighed, dels tages hensyn til at bemærkningerne skal kunne yde vejledning om fortolkningen af de enkelte bestemmelser i lovudkastet.

Med bemærkningerne er der således søgt at tage højde for en række af de spørgsmål, som vil kunne opstå i tilknytning til, at behandling af personoplysninger finder sted. Der vil dog - ligesom det har været tilfældet for så vidt angår den nærmere udfyldning af den gældende registerlovgivning - være behov for, at tilsynsmyndighederne gennem deres virksomhed skaber klarhed omkring den praktiske anvendelse af lovudkastets bestemmelser.

3.2. Lovudkastets område

3.2.1. Indledende bemærkninger

I kapitel 4, pkt. 2.1. og 3.1., er givet en beskrivelse af anvendelsesområdet for den gældende registerlovgivning. Som det fremgår af denne beskrivelse, regulerer lov om offentlige myndigheders registre og lov om private registre ikke samme forhold. Omfattet af anvendelsesområdet for lov om offentlige myndigheders registre er edb-registre, der føres for den offentlige forvaltning, og som indeholder personoplysninger, jf. lovens § 1, stk. 1. Lov om private registre gælder for registrering, der omfatter personoplysninger, og hvor der gøres brug af elektronisk databehandling, og systematisk registrering, der omfatter oplysninger om personers, institutioners, foreningers eller virksomheders private eller økonomiske forhold eller i øvrigt oplysninger om personlige forhold, som med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden, jf. nærmere lovens § 1, stk. 1. Lov om private registre adskiller sig herved fra lov om offentlige myndigheders registre ved at omfatte systematiserede manuelle registreringer, ligesom loven i et vist omfang omfatter oplysninger om juridiske personer.

Registerlovgivningens anvendelsesområde er herudover fastlagt i en række særregler. Der henvises til bestemmelserne i lov om private registre § 2, stk. 2-9, og lov om offentlige myndigheders registre § 1, stk. 5-9, samt §§ 2 og 3. Disse bestemmelser indeholder dels en mulighed for at udvide lovgivningens område, dels en række indskrænkninger i lovgivningens almindelige anvendelsesområde, således som dette er fastlagt i lovenes § 1, stk. 1. Herom henvises nærmere til kapitel 4, pkt. 2.1.4.-2.1.6., samt pkt. 3.1.4.-3.1.8.

Udvalget har i lyset af det vedtagne direktiv overvejet, om den gældende afgrænsning af anvendelsesområdet for registerlovgivningen kan opretholdes.

3.2.2. Lovudkastets almindelige anvendelsesområde

Direktivets anvendelsesområde er fastlagt i artikel 3. I bestemmelsens stk. 1 er fastsat, hvilke behandlinger der er omfattet af direktivets regulering. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med artikel 2, litra a-c, hvori er indeholdt definitioner på begreberne "personoplysninger", "behandling" og "register". For så vidt angår det nærmere indhold af disse begreber henvises til pkt. 3.3. nedenfor.

Uden for direktivets anvendelsesområde falder en række nærmere angivne former for behandlinger, jf. stk. 2. Med hensyn til disse former for behandling står medlemsstaterne således frit og vil dermed kunne bestemme, i hvilket omfang sådanne behandlinger

bør reguleres.

Det må ved fastlæggelsen af lovudkastets almindelige anvendelsesområde sikres, at der ikke kan rejses tvivl omkring implementeringen af den centrale bestemmelse i direktivets artikel 3, stk. 1.

3.2.2.1. Organisatorisk afgrænsning

Som anført ovenfor i pkt. 3.2.1. er registerlovgivningens anvendelsesområde organisatorisk begrænset. Lov om offentlige myndigheders registre gælder for edb-registre, der føres for *den offentlige forvaltning*, og som indeholder personoplysninger, jf. lovens § 1, stk. 1. Lov om private registre gælder for *privates* registrering, der omfatter personoplysninger, og hvor der gøres brug af elektronisk databehandling, og systematisk registrering, der omfatter oplysninger om personers, institutioners, foreningers eller virksomheders private eller økonomiske forhold eller i øvrigt oplysninger om personlige forhold, som med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden, jf. nærmere lovens § 1, stk. 1. Uden for lovgivningens anvendelsesområde falder dermed bl.a. registrering og videregivelse af oplysninger, som foretages af domstolene samt Folketinget og visse organer med tilknytning dertil. For en nærmere beskrivelse af registerlovgivningens organisatoriske afgrænsning henvises til kapitel 4, pkt. 2.1.1. og 3.1.

Udvalget har overvejet, om det vedtagne direktiv er til hinder for, at den organisatoriske afgrænsning, der anvendes i den gældende registerlovgivning, opretholdes. Spørgsmålet er nærmere bestemt opstået i relation til den behandling af personoplysninger, der finder sted ved domstolene samt i Folketinget og institutioner med tilknytning dertil (Folketingets Ombudsmand, statsrevisorerne og deres sekretariat samt Rigsrevisionen).

Da det efter udvalgets opfattelse giver anledning til tvivl, om det er foreneligt med direktivet at opretholde anvendelsesområdet for den gældende registerlovgivning, har udvalget rettet henvendelse til Justitsministeriet vedrørende dette spørgsmål.

Justitsministeriet har over for udvalget oplyst, at der med udgangspunkt i direktivets tilblivelseshistorie, og med en vis støtte i direktivets ordlyd for så vidt angår andre sproglige versioner end den danske, på den ene side synes at være gode holdepunkter for at antage, at direktiv 95/46/EF skal fortolkes således, at det i forhold til det offentlige alene finder anvendelse på offentlige *administrative* myndigheder, når disse myndigheders aktiviteter hører ind under fællesskabsretten.

Af Kommissionens oprindelige direktivforslag fra november 1990 fremgik det således klart, at det alene var de administrative myndigheder, der var omfattet af direktivets

anvendelsesområde. Dette kan bl.a. udledes af direktivforslagets artikel 2, litra g, hvori der er indeholdt en definition på, hvilke offentlige myndigheder, der var omfattet af direktivet. Domstolene og Parlamentet m.v. var ikke opregnet i bestemmelsen. På baggrund af høring af Europa-Parlamentet over det oprindelige direktivforslag fremkom Kommissionen i 1992 med et revideret direktivforslag. I dette forslag var der sket en ændring af det oprindelige direktivforslags artikel 3 om direktivets anvendelsesområde. Ændringen var alene begrundet i Europa-Parlamentets ønske om at ligestille den offentlige forvaltning med den private sektor, således at der gjaldt ensartede regler for dem begge. Henset hertil var definitionen i det oprindelige direktivforslags artikel 2, litra g, ifølge bemærkningerne til det reviderede direktivforslag udeladt som overflødig.

Selv om det ikke udtrykkeligt fremgår af den vedtagne direktivtekst, at det udelukkende er de offentlige administrative myndigheder, der er omfattet af direktivets anvendelsesområde, er der således holdepunkter for at antage, at det på baggrund af direktivets tilblivelseshistorie ikke har været tilsigtet at udvide direktivets anvendelsesområde til at omfatte alle offentlige myndigheder. I det omfang denne fortolkning lægges til grund, vil direktivet ikke være til hinder for, at den organisatoriske afgrænsning, der anvendes i den gældende registerlovgivning, opretholdes.

Imidlertid er der ikke tale om nogen entydig fortolkning, idet ordlyden af direktivet, herunder artikel 3 og betragtning 12 og 13, samt direktivets formål taler for, at *offentlige myndigheder*, herunder domstolene samt Folketinget og institutioner med tilknytning dertil, er omfattet i de konkrete tilfælde, hvor myndighedernes aktiviteter falder ind under fællesskabsrettens anvendelsesområde.

Justitsministeriet har på den anførte baggrund i løbet af sommeren 1997 drøftet spørgsmålet om, hvorvidt domstolene samt Folketinget og institutionerne med tilknytning dertil er omfattet af direktiv 95/46/EF, med Europa-Kommissionen.

Europa-Kommissionen har over for Justitsministeriet oplyst, at nok synes det at følge af direktivets tilblivelseshistorie, at det ikke var tanken, at direktivet skulle omfatte alle offentlige myndigheders behandling af personoplysninger. Imidlertid indebærer en ordlydsfortolkning sammenholdt med formålet med direktivet efter Kommissionens opfattelse, at alle offentlige myndigheder er omfattet af direktivets anvendelsesområde, herunder også domstolene samt Folketinget og institutioner med tilknytning dertil, i det omfang de behandler personoplysninger elektronisk eller i tilknytning til et manuelt register, og behandlingen vedrører EF-traktaten (1. søjle).

Justitsministeriet har over for udvalget oplyst, at ministeriet - i lyset af det af Kommissionen oplyste - ikke kan anbefale, at den nuværende organisatoriske afgrænsning af

anvendelsesområdet for registerlovgivningen opretholdes. Derimod må anvendelsesområdet for den kommende lovgivning om behandling af personoplysninger m.v. som en følge af direktivet i hvert fald udstrækkes til at omfatte offentlige myndigheders, herunder domstolene samt Folketinget og institutioner med tilknytning dertil, behandling af personoplysninger, i det omfang myndighederne behandler sager, der falder ind under fællesskabsrettens område, jf. dog artikel 3, stk. 2, 1. pind, 2. led.

Udvalget lægger det af Justitsministeriet oplyste til grund. Lovgivningen vil således ikke blot skulle omfatte behandling af personoplysninger i den offentlige forvaltning og hos private, men også den behandling, som foretages for domstolene samt Folketinget og institutioner med tilknytning dertil. Efter direktivet gælder dette som nævnt dog kun i det omfang, at organernes aktiviteter falder ind under fællesskabsrettens anvendelsesområde.

Det spørgsmål kan herefter rejses, om lovgivningen om behandling af personoplysninger alene bør gælde for de nævnte organers behandling af personoplysninger, i det omfang dette er påkrævet efter direktivet, eller om lovgivningen - selv om dette ikke er påkrævet efter direktivet - bør gælde for al behandling af personoplysninger, der foretages for organerne.

Udvalget har fundet det rigtigst ikke at udtale sig om dette spørgsmål i relation til den behandling af oplysninger, der foretages for Folketinget og institutioner med tilknytning dertil. I det hele taget finder udvalget af principielle grunde ikke at burde udtale sig om betydningen af direktivet for den behandling af oplysninger, der foretages for disse organer. I relation til spørgsmålet om, hvilke regler der bør gælde for den behandling af oplysninger, der foretages for Folketinget eller institutioner med tilknytning dertil, peger udvalget således alene på nogle af de forhold, som efter udvalgets opfattelse vil skulle overvejes i forbindelse med gennemførelsen af direktivet, jf. herved nærmere nedenfor under pkt. 3.2.2.2.

Udvalget har på den anførte baggrund begrænset sit arbejde til at angå spørgsmålet om betydningen af direktivet i relation til den behandling af oplysninger, som foretages for domstolene. Det er i første række overvejet, om lovgivningen om behandling af personoplysninger m.v. i det hele bør omfatte domstolenes virksomhed.

Om dette spørgsmål kan der efter udvalgets opfattelse på den ene side anføres, at det ikke synes hensigtsmæssigt fuldt ud at bringe direktivets regelsæt til anvendelse på *alle* behandlinger af personoplysninger, der foretages for domstolene. Dette gælder f.eks. i relation til domstolenes behandling af straffesager, idet gode grunde kan anføres til støtte for ikke at lade direktivets regler om den registreredes rettigheder (art. 10-15)

gælde i disse situationer. Herom henvises nærmere til pkt. 3.6.

Det ovennævnte taler dog ikke imod at indføre en ordning, hvorefter al behandling af personoplysninger, der foretages for domstolene, som udgangspunkt er omfattet af lovgivningen. En sådan ordning vil nemlig ikke ændre ved, at der - inden for rammerne af direktivet - kan gøres undtagelse fra visse af lovgivningens regler, hvis der måtte være et behov herfor.

Til støtte for at lade lovgivningens anvendelsesområde omfatte al behandling af personoplysninger, der foretages for domstolene, kan endvidere anføres, at det vil give anledning til afgrænsningsproblemer i praksis, hvis domstolene alene inddrages under lovgivningen, i det omfang de behandler personoplysninger inden for fællesskabsrettens anvendelsesområde. I givet fald vil domstolene til stadighed skulle overveje, om den behandling af personoplysninger, der foretages, falder inden for fællesskabsrettens anvendelsesområde eller ej.

Det kan herudover anføres, at en begrænset inddragelse af domstolene under lovgivningens område vil kunne opleves som en uhensigtsmæssig retstilstand, idet det afgørende for om den enkelte fysiske person beskyttes efter lovgivningen i givet fald vil være, om behandlingen af oplysningerne sker på et fællesskabsreguleret område eller ej. Det kan således nævnes, at konsekvensen af en sådan ordning bl.a. vil være, at domstolenes behandling af personoplysninger til administrative formål kun i begrænset omfang vil være omfattet af den fremtidige lovgivning. Tilsvarende kan anføres omkring domstolsbehandlingen af civile sager, idet det med en ordning som den nævnte vil være afgørende, om den pågældende sag falder inden for fællesskabsrettens anvendelsesområde eller ej.

På den anførte baggrund finder udvalget, at lovgivningens anvendelsesområde ikke bør indeholde en organisatorisk begrænsning med hensyn til domstolenes virksomhed.

Sammenfattende finder udvalget derfor, at lovgivningens anvendelsesområde - når der bortses fra Folketinget og institutioner med tilknytning dertil - bør omfatte al behandling af personoplysninger, der foretages elektronisk, samt ikke-elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register, jf. nærmere nedenfor under pkt. 3.2.2.3., for så vidt angår den funktionelle afgrænsning af lovgivningen.

Udvalget bemærker i den forbindelse, at der som anført ovenfor naturligvis vil kunne gøres undtagelse fra nærmere bestemte regler i lovgivningen, i det omfang f.eks. domstolenes særlige forhold måtte tilsige dette. Dette gælder navnlig, hvor der er tale om behandling af personoplysninger, som ikke er omfattet af direktivet. Også for så vidt angår behandling af personoplysninger, som er omfattet af direktivet, vil der inden for

rammerne af direktivet kunne fastsættes særlige regler for den behandling af personoplysninger, som f.eks. foretages for domstolene.

3.2.2.2. Særligt vedrørende Folketinget m.v.

Som anført ovenfor under pkt. 3.2.2.1. finder udvalget af principielle grunde ikke at burde udtale sig om direktivets betydning for den behandling af oplysninger, der foretages for Folketinget og institutioner med tilknytning dertil.

I relation til spørgsmålet om, hvilke regler der bør gælde for den behandling af oplysninger, der foretages for Folketinget eller institutioner med tilknytning dertil, skal udvalget således - som det også er anført ovenfor under pkt. 3.2.2.1. - alene pege på nogle af de forhold, som efter udvalgets opfattelse vil skulle overvejes i forbindelse med gennemførelsen af direktivet.

Udvalget skal i første række pege på, at det må overvejes, om lovgivningen om behandling af personoplysninger alene bør gælde for behandling af personoplysninger, der foretages for Folketinget og institutioner med tilknytning dertil, i det omfang dette er påkrævet efter direktivet, eller om lovgivningen - selv om dette ikke er påkrævet efter direktivet - bør gælde for al behandling af personoplysninger, der foretages for Folketinget m.v. Der henvises i den forbindelse til det, som er anført ovenfor under pkt. 3.2.2.1. vedrørende udvalgets overvejelser omkring domstolenes forhold.

Herudover kan der mere specifikt peges på, at det bør overvejes, om der er behov for særlige regler om registreredes ret til indsigt. Udvalget bemærker herved, at der ligesom med hensyn til domstolene, jf. nedenfor under pkt. 3.6.2.1., navnlig synes grund til at overveje, om der skal fastsættes undtagelser fra den registreredes indsigtsret til sikring af Folketingets m.v. interne beslutningsproces.

Også spørgsmålet om, hvorledes anmeldelsesordningen for Folketinget og institutioner med tilknytning dertil bør udformes, må overvejes. Udvalget bemærker herved, at der efter direktivet vil kunne udformes forskellige anmeldelsesordninger. En mulighed er at gennemføre en anmeldelsesordning svarende til den, som udvalget anbefaler i relation til den offentlige forvaltning og med hensyn til domstolene. Der henvises nærmere til pkt. 3.8.2. og 3.8.5. nedenfor.

Endelig finder udvalget anledning til at pege på, at spørgsmålet om, hvilken offentlig myndighed der skal føre tilsyn med den behandling af oplysninger, der foretages for Folketinget og institutioner med tilknytning dertil, tillige vil skulle overvejes. Også med hensyn til dette spørgsmål vil der efter direktivet kunne udformes forskellige til-

synsordninger. Dette gælder *dels* med hensyn til, hvilken offentlig myndighed der skal være tilsynsmyndighed i forhold til Folketinget og institutioner med tilknytning dertil, *dels* for så vidt angår spørgsmålet om, hvilke beføjelser og pligter tilsynsmyndigheden skal have. Hvad angår det førstnævnte spørgsmål kan udvalget bl.a. pege på, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis der skabes en så enstrenget tilsynsordning som mulig. Også hensynet til at skabe en fleksibel tilsynsordning bør efter udvalgets opfattelse inddrages. Afhængig af hvilken tilsynsmodel, der måtte findes egnet, vil der - som nævnt - kunne fastsættes forskellige regler for tilsynsmyndighedens virksomhed (beføjelser og pligter). Dog gælder der visse rammer herfor, jf. i det hele direktivets artikel 28.

3.2.2.3. Funktionel afgrænsning

Udvalget foreslår, at lovudkastets almindelige anvendelsesområde - i modsætning til området for den gældende registerlovgivning - *funktionelt* udstrækkes til at gælde for enhver form for elektronisk behandling af personoplysninger, samt for ikke-elektronisk behandling af personoplysninger der er eller vil blive indeholdt i et register.

Affattelsen af den bestemmelse, der fastlægger lovudkastets almindelige anvendelsesområde, bør lægge tæt op ad direktivteksten, jf. artikel 3, stk. 1. Der henvises i den forbindelse til punkt 3 i Justitsministeriets notits af 10. september 1996 om udformningen af lovbestemmelser i tilknytning til gennemførelse af direktiver i dansk ret, jf. bilag 16 i bilagssamlingen.

For en sådan affattelse af lovudkastets almindelige anvendelsesområde taler efter udvalgets opfattelse også, at det herved sikres, at lovudkastets regler kommer til at gælde for alle de former for behandling, som er omfattet af direktivets artikel 3, stk. 1. Også de former for behandling af personoplysninger, som er nævnt i artikel 3, stk. 2, bør, medmindre gode grunde kan anføres herimod, være omfattet af lovudkastets regulering, jf. herved også det, som er anført ovenfor under pkt. 3.2.2.1. Beskyttelsen af den registrerede vil dermed som udgangspunkt være den samme, uanset i hvilket øjemed behandling af oplysninger finder sted.

For så vidt angår udvalgets nærmere overvejelser vedrørende behovet for at undtage visse former for behandling af personoplysninger fra lovudkastets område henvises til pkt. 3.2.4.

3.2.3. Lovudkastets område i øvrigt

Også uden for de tilfælde, hvor ændringer måtte være nødvendiggjort af direktivets artikel 3, stk. 1, har udvalget overvejet, om der bør foretages ændringer i anvendelses-

området for den gældende registerlovgivning.

Udgangspunktet for disse overvejelser har været, at lovudkastets anvendelsesområde ikke - medmindre gode grunde kan anføres til støtte herfor - bør fastlægges på en sådan måde, at der sker en forringelse af den beskyttelse, som er indeholdt i den gældende registerlovgivning. Der henvises herved også til betragtning 10 i direktivets præambel.

3.2.3.1. Behandlinger, der foretages for den offentlige forvaltning

Udvalget har på baggrund af det i pkt. 3.2.3. anførte vurderet, om der er behov for at opretholde bestemmelserne i lov om offentlige myndigheders registre §§ 2 og 3, hvorefter lovens område kan udvides ved administrativ beslutning.

Af lovens § 2 følger, at vedkommende minister efter forhandling med justitsministeren under nærmere angivne betingelser kan fastsætte, at loven helt eller delvis skal gælde for registre, der føres for nærmere angivne selskaber, institutioner, foreninger m.v., som ikke kan henregnes til den offentlige forvaltning. Denne mulighed for at udstrække lovens område er begrundet i, at en række større edb-registre, der indeholder oplysninger af endog meget personlig karakter, ellers ikke ville blive underkastet den indgående kontrol, som bl.a. er hensigten med lovgivningen, jf. delbetænkning nr. 767 fra 1976, side 227, samt Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 679. Som eksempel på et sådant register, der er inddraget under loven i medfør af § 2, kan nævnes Cancerregisteret, der på tidspunktet for inddragelsen hørte under Landsforeningen for Kræftens Bekæmpelse.

Som nævnt ovenfor i pkt. 3.1. fører EU-lovtekniske hensyn til, at lovudkastet i vid udstrækning bør affattes på samme måde som bestemmelserne i direktivet. Kun i begrænset omfang bør der således i lovgivningen fastsættes en forskellig regulering af behandlingen af oplysninger i henholdsvis offentlig og privat regi. Hvor dette er tilfældet, vil der naturligvis være tale om forskelle i den beskyttelse, som tillægges den registrerede. Eksempelvis indebærer den foreslåede anmeldelsesordning, at dataansvarlige inden for den offentlige forvaltning i et vist omfang pålægges en videregående anmeldelsespligt end private dataansvarlige. Herudover ses forskellene i reguleringen af de to sektorer ikke at indebære, at der tillægges den registrerede en større beskyttelse inden for den offentlige forvaltning end på det private område. Indsættelsen af en bemyndigelsesbestemmelse svarende til lov om offentlige myndigheders registre § 2 skal derfor i givet fald begrundes i hensynet til, at private dataansvarlige skal kunne pålægges samme anmeldelsespligt som offentlige dataansvarlige.

Dette hensyn synes imidlertid ikke at kunne begrunde indsættelsen af en sådan bemyndigelsesbestemmelse. De undtagelser fra anmeldelsespligten, som foreslås inden for den private sektor, vil således næppe være relevante i relation til den række af større ophobninger af oplysninger, som har været sigtet med bestemmelsen i lov om offentlige myndigheders registre § 2.

Udvalget finder derfor ikke, at der er behov for en bemyndigelsesbestemmelse svarende til lov om offentlige myndigheders registre § 2.

I lov om offentlige myndigheders registre § 3, stk. 1, er indeholdt en bestemmelse, hvorefter vedkommende minister efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet kan bestemme, at andre registre med personoplysninger, der føres for de i lovens § 1, stk. 1, og § 2, nævnte myndigheder og selskaber m.v., omfattes af loven. Bestemmelsen er begrundet i hensynet til, at større manuelle registre, der indeholder personoplysninger som f.eks. straffeoplysninger og helbredsoplysninger, skal kunne inddrages under loven, jf. Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 679.

Som anført ovenfor i pkt. 3.2.2.1. skal lovudkastets almindelige anvendelsesområde fastlægges således, at det bl.a. omfatter ikke-elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register. Dette gælder, uanset om disse føres for den offentlige forvaltning eller for selskaber m.v. som nævnt i lov om offentlige myndigheders registre § 2, stk. 1.

Udvalget finder på denne baggrund ikke, at der er behov for en bestemmelse svarende til lov om offentlige myndigheders registre § 3, stk. 1.

Endelig indeholder lov om offentlige myndigheders registre i § 3, stk. 2, en bestemmelse, hvorefter vedkommende minister efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet kan bestemme, at loven helt eller delvis skal finde tilsvarende anvendelse på edb-registre, der føres for de i lovens § 1, stk. 1, og § 2 nævnte myndigheder og selskaber m.v., og som indeholder oplysninger om erhvervsvirksomheder m.v. Bestemmelsen er indsat i loven for at sikre, at et register med erhvervsoplysninger, der ikke samtidig indeholder personoplysninger, f.eks. i form af oplysninger om enkeltmandsejede virksomheder, og som derfor ikke umiddelbart er omfattet af loven, i alle tilfælde, hvor der findes at være et behov herfor, kan reguleres efter lovens regler, jf. Folketingstidende 1977/78, Tillæg B, sp. 996.

Som anført ovenfor i pkt. 2.3. finder udvalget kun i begrænset omfang, at lovudkastet umiddelbart bør omfatte oplysninger om juridiske personer. Kun reglerne om videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige, jf. lovudka-

stets kapitel 5, bør således ligesom i dag umiddelbart omfatte oplysninger om juridiske personer. Der bemærkes herved, at der, netop for så vidt angår denne form for behandling, er behov for - i samme omfang som med hensyn til personoplysninger - at beskytte oplysninger om juridiske personer.

Under hensyn til at lovudkastets regler således kun i begrænset omfang bør finde umiddelbar anvendelse på oplysninger om juridiske personer, foreslås det, at der medtages en bemyndigelsesbestemmelse svarende til lov om offentlige myndigheders registre § 3, stk. 2. Dette vil sikre, at den behandling af oplysninger om juridiske personer, som udføres for den offentlige forvaltning, i alle de tilfælde, hvor der findes at være et behov herfor, kan reguleres efter lovudkastets regler.

3.2.3.2. Behandlinger, der foretages for en privat dataansvarlig

Som anført ovenfor i pkt. 3.2.1. gælder lov om private registre for registrering, der omfatter personoplysninger, og hvor der gøres brug af elektronisk databehandling, og systematisk registrering, der omfatter oplysninger om personers, institutioners, foreningers eller virksomlieders private eller økonomiske forhold eller i øvrigt oplysninger om personlige forhold, som med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden, jf. nærmere lovens § 1, stk. 1.

Også for så vidt angår behandling af oplysninger, der foretages for private, er det udvalgets opfattelse, at der som udgangspunkt ikke bør ske en forringelse af den beskyttelse, som er indeholdt i lov om private registre.

Det foreslås derfor, at der som et supplement til lovudkastets almindelige område indsættes en bestemmelse, der sikrer, at fysiske personers integritet beskyttes i samme grad som tidligere. Omfattet af lovudkastets område bør således også være *anden* ikke-elektronisk systematisk behandling, som udføres for private, og som omfatter oplysninger om personers private eller økonomiske forhold eller i øvrigt oplysninger om personlige forhold, som med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden.

Derimod finder udvalget ikke, at der er behov for, at oplysninger om juridiske personer fortsat skal være umiddelbart omfattet af lovudkastets område. Om baggrunden herfor henvises til det, som er anført ovenfor i pkt. 2.3. Der er dog efter udvalgets opfattelse behov for, at reglerne om kreditoplysningsbureauer og advarselsregistre ligesom i dag udstrækkes til også at omfatte oplysninger om juridiske personer.

Med hensyn til lovudkastets øvrige regler, der som nævnt ikke bør finde umiddelbar anvendelse på oplysninger om juridiske personer, foreslås det, at der - ligesom på det

offentlige område - indsættes en bemyndigelsesbestemmelse, der sikrer, at behandling af oplysninger om juridiske personer i alle de tilfælde, hvor der findes at være et behov herfor, kan reguleres efter lovudkastets regler. Dette vil bl.a. muliggøre, at der - hvis der på et senere tidspunkt måtte vise sig et behov herfor - administrativt vil kunne træffes bestemmelse om, at f.eks. reglerne om behandlingssikkerhed skal finde anvendelse på behandling af oplysninger om juridiske personer.

Specielt for så vidt angår beskyttelsen af oplysninger om fysiske personer bemærkes, at det er udvalgets opfattelse, at ikke alle lovudkastets regler bør finde anvendelse på *anden* ikke-elektronisk systematisk behandling, som måtte udføres for en privat dataansvarlig. Dette gælder naturligvis for så vidt angår reglerne om videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige, jf. lovudkastets kapitel 5. Det bemærkes herved, at disse regler alene vedrører behandling, som udføres for den offentlige forvaltning, og at reglerne således efter deres eget indhold ikke vil finde anvendelse på behandlinger, der udføres for private. Under hensyn hertil er der ikke behov for i lovudkastet at gøre udtrykkelig undtagelse fra disse regler. Tilsvarende gælder med hensyn til andre regler, som efter deres indhold tager sigte på offentlige myndigheder.

Udvalget har endvidere overvejet, om - og i givet fald i hvilken udstrækning - der bør gøres undtagelse fra reglerne om den registreredes rettigheder, jf. lovudkastets kapitel 8-10.

For så vidt angår reglerne i lovudkastets kapitel 8 om den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede, er der efter udvalgets opfattelse ikke grund til, at disse regler skal gælde for anden ikke-elektronisk systematisk behandling, som udføres for private. Der lægges herved vægt på, at det ud fra ressourcemæssige hensyn synes ganske vidtgående at udstrække disse i forhold til lov om private registre nye regler til også at angå systematiserede manuelle sagsmapper. I givet fald vil private dataansvarlige blive pålagt væsentlige økonomiske byrder, som efter udvalgets opfattelse overstiger den registreredes interesse i at kunne modtage information om en række forhold i forbindelse med, at der sker indsamling af oplysninger med henblik på videre behandling i systematiserede manuelle sagsmapper.

Efter udvalgets opfattelse er der heller ikke grund til at lade reglerne i lovudkastets kapitel 9 om den registreredes indsigtsret finde anvendelse på anden ikke-elektronisk systematisk behandling af oplysninger. Der lægges herved ligesom med hensyn til reglerne i lovudkastets kapitel 8 vægt på, at det ud fra ressourcemæssige hensyn synes vidtgående at udstrække reglerne om den registreredes indsigtsret til også at gælde for systematiserede manuelle sagsmapper. I den forbindelse bemærkes, at der heller ikke

efter lov om private registre er adgang til registerindsigt i systematiske manuelle sagsmapper, jf. lovens kapitel 2 a. Baggrunden herfor fremgår ikke klart af bemærkningerne til det lovforslag, som dannede grundlag for de nævnte bestemmelser om registerindsigt, jf. Folketingstidende 1986-87, tillæg A, sp. 497 f. Det synes dog at have været ressourcemæssige hensyn, der førte til, at reglerne om registerindsigt blev begrænset til at gælde for edb-registre.

Med hensyn til reglerne i lovudkastets kapitel 10 finder udvalget, at disse regler bør gælde for anden ikke-elektronisk systematisk behandling af oplysninger. Dette gælder således bl.a. reglerne om berigtigelse, sletning og blokering på anmodning fra den registrerede, jf. lovudkastets §§ 37 og 38. Ordningen vil herved i det væsentlige svare til, hvad der følger af lov om private registre § 5.

Sammenfattende er det således udvalgets opfattelse, at der for så vidt angår anden ikke-elektronisk systematisk behandling af oplysninger for private bør gøres undtagelse fra reglerne om den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede samt reglerne om den registreredes indsigtsret, jf. lovudkastets kapitel 8 og 9.

3.2.4. Undtagelser fra lovudkastets område?

Udvalget har overvejet, om der - inden for rammerne af direktivets artikel 3 - er grundlag for at gøre undtagelse fra lovudkastets område, jf. pkt. 3.2.2. og 3.2.3.

3.2.4.1. Hvilke offentlige dataansvarlige bør falde uden for lovudkastets område?

Det følger af lov om offentlige myndigheders registre § 31, at loven ikke gælder for politiets og forsvarets efterretningstjenester. Disse to tjenester er i stedet underlagt en særlig kontrolordning, derved at tilsynet med tjenesterne udøves af det såkaldte Wamberg-udvalg samt af det i henhold til lov nr. 378 af 6. juli 1988 nedsatte udvalg om forsvarets og politiets efterretningstjenester.

Om baggrunden for etableringen af den ovennævnte særlige kontrolordning kan der henvises til delbetænkning nr. 767 fra 1976 om offentlige registre, side 158. Endvidere kan der henvises til bemærkningerne til forslag til lov om etablering af et udvalg om forsvarets og politiets efterretningstjenester, jf. Folketingstidende 1987/88, 2. samling, Tillæg A-B-C, sp. 624.

De aktiviteter, som udøves af efterretningstjenesterne, falder uden for direktivets område, jf. dettes artikel 3, stk. 2, 1. pind. Dette siges også udtrykkeligt i Europa-Kommis-

sionens bemærkninger til det reviderede direktivforslag af 15. oktober 1992, jf. KOM (92) endelig udg. - SYN 287. side 13. Der er således ikke som følge af direktivet behov for at ændre den gældende ordning vedrørende efterretningstjenesterne.

Udvalget har i lyset heraf overvejet, om den nuværende ordning vedrørende efterretningstjenesterne bør opretholdes.

Et **flertal** (udvalgets medlemmer bortset fra Peter Blume) finder ikke anledning til at foreslå, at behandlinger, som foretages for efterretningstjenesterne, omfattes af lovudkastet.

I bemærkningerne til det ovennævnte forslag til lov om etablering af et udvalg om forsvarets og politiets efterretningstjenester er der om spørgsmålet om reguleringen af efterretningstjenesternes forhold bl.a. anført følgende, jf. Folketingstidende 1987/88, 2. samling, Tillæg A-B-C, sp. 624:

> "Folketinget har ved flere lejligheder drøftet spørgsmålet om gennemførelse af en øget kontrol med efterretningstjenesternes virksomhed gennem etablering af et særligt udvalg eller på anden måde. I 1972 behandlede Folketinget således et forslag om etablering af et særligt kontroludvalg, som efter forslaget skulle sammensættes af regeringen på grundlag af indstillinger fra de partier, der er repræsenteret i Det udenrigspolitiske Nævn (Folketingstidende 1971-72, sp. 3406 ff.). Folketinget har tidligere drøftet spørgsmålet om gennemførelse af en styrket kontrol den 1. december 1987 i forbindelse med behandlingen af et af SF fremsat forslag til folketingsbeslutning (Folketingets forhandlinger, sp. 2940 ff.). Spørgsmålet har endvidere for nylig været rejst i forbindelse med drøftelser i Det udenrigspolitiske Nævn vedrørende en konkret sag.
>
> Det er regeringens vurdering, at den nuværende kontrolordning i relation til efterretningstjenesterne har fungeret tilfredsstillende. Regeringen er imidlertid indstillet på at medvirke til, at der sker en forøgelse af den politiske indsigt i efterretningstjenesternes virksomhed under forudsætning af, at ansvaret for tjenesterne som hidtil udelukkende påhviler regeringen, og at de særlige hensyn, som gør sig gældende på efterretningsområdet - bl.a. med hensyn til at sikre diskretion vedrørende efterretningstjenesternes oplysninger og baggrunden for disse - kan tilgodeses.
>
> Regeringen stiller på denne baggrund forslag om etablering af et særligt udvalg bestående af 5 folketingsmedlemmer, der udpeges af de partier, som har sæde i Folketingets præsidium, med den opgave at følge efterretningstjenesternes virksomhed. Herved gives der medlemmer af typisk de større politiske partier adgang til at få indseende med efterretningstjenesternes virksomhed."

Som anført har spørgsmålet om efterretningstjenesternes forhold været drøftet flere gange i Folketinget. Således også i forbindelse med revisionen af lov om offentlige myndigheders registre i 1987, hvor der blev fremsat forslag om ophævelse af bestem-

melsen i lovens § 31, idet der bl.a. blev henvist til behovet for registerindsigt, jf. Folketingstidende 1986/87, Tillæg B, sp. 2464. Der var imidlertid ikke flertal i Folketinget for dette forslag. Og dette var heller ikke tilfældet, da forslaget blev genfremsat i forbindelse med revisionen af loven i 1991, jf. Folketingstidende 1990/91, Tillæg B, sp. 758.

På den anførte baggrund og under hensyntagen til karakteren af efterretningstjenesternes arbejdsopgaver, finder flertallet ikke anledning til at foreslå, at behandlinger, som foretages for efterretningstjenesterne, omfattes af lovudkastet.

Et **mindretal** (Peter Blume) udtaler, at loven bør gælde for efterretningstjenesterne med de modifikationer, der følger af det særlige formål, som disse myndigheder har. Lovens regler tilsigter en fundamental retsbeskyttelse af borgerne, og denne beskyttelse bør også gælde i forhold til disse myndigheder. Direktiv 95/46/EF gælder ganske vist ikke for disse myndigheder, men det har under forhandlingerne om direktivet været en aspiration, at dets regler og principper også bør gælde for aktiviteter uden for EU-rettens område. Under alle omstændigheder forpligter direktivet ikke til den af flertallet foreslåede regel.

Det foreliggende lovudkast vil kunne finde anvendelse i forhold til efterretningstjenesterne med følgende undtagelser. Bestemmelserne i lovens kapitel 8-10 vedrørende oplysningspligt, registerindsigt, m.v. vil i sagens natur ikke kunne anvendes. I kapitel 12 bør indsættes en særregel, hvorefter anmeldelser behandles fortroligt og ikke indgår i den i § 54, stk. 1, nævnte fortegnelse. I kapitel 16 bør det bestemmes, at sager vedrørende efterretningstjenesterne skal behandles af Datatilsynets direktør og i alle henseender er underlagt tavshedspligt. Resultatet er, at lovens grundlæggende regler finder anvendelse uden at dette hæmmer eller generer efterretningstjenesternes naturlige virksomhed. Det tilføjes, at den tilsynsbeføjelse, der tillægges Datatilsynet, vil kunne udøves uden at være i konflikt med den særlige kontrol, som Folketinget udøver i forhold til tjenesterne. På denne baggrund bør lovudkastets § 2, stk. 9, udformes således:

> *"Stk. 9.* Lovens kapitel 8, 9 og 10 gælder ikke for behandlinger, der udføres for politiets og forsvarets efterretningstjenester. "

3.2.4.2. Hvilke private dataansvarlige bør falde uden for lovudkastets område?

Efter den gældende ordning i lov om private registre er det forbudt for privatpersoner at foretage systematisk registrering af oplysninger, der er omfattet af loven, medmindre registreringen er undtaget fra loven i medfør af § 2, stk. 2, om registrering i videnskabelig eller statistisk øjemed eller til brug for personalhistoriske undersøgelser

m.v. Der henvises til bemærkningerne til lovens § 1, stk. 1, jf. Folketingstidende 1977/78, Tillæg A, sp. 620.

Den teknologiske udvikling har medført, at der er sket en voldsom vækst i privatpersoners brug af edb. I takt med denne stadig stigende brug af edb synes det mindre og mindre velbegrundet at opretholde det nævnte forbud mod privatpersoners systematiske registrering af personoplysninger m.v.

Det foreslås derfor for det første, at det gøres lovligt for privatpersoner at foretage behandling af personoplysninger under samme betingelser, som gælder for andre private, herunder f.eks. virksomheder, institutioner, foreninger m.v. Der lægges herved også vægt på, at en sådan ordning må anses for bedst stemmende med direktivet, idet det synes tvivlsomt, om det vil være foreneligt med dettes artikel 3 at opretholde et generelt forbud mod privatpersoners behandling af personoplysninger.

For det andet foreslås det, at den form for behandling af personoplysninger, som foretages af privatpersoner med henblik på udøvelse af aktiviteter af rent privat karakter, helt holdes uden for lovudkastets område. Bestemmelsen i direktivets artikel 3, stk. 2, 2. pind, bør dermed udnyttes fuldt ud, således at behandlingsaktiviteter, som er omfattet af denne bestemmelse, frit kan foretages, medmindre anden lovgivning er til hinder herfor. Der lægges herved vægt på, at der, for så vidt angår sådanne rent private behandlinger, ikke er samme beskyttelseshensyn at tage til den registrerede som med hensyn til f.eks. erhvervsvirksomheders behandling af personoplysninger i kommercielt øjemed.

3.2.4.3. Hvilke former for behandling bør undtages fra lovudkastets område?

Retsinformationssystemer

Visse former for retsinformationssystemer er i dag undtaget fra registerlovgivningen. Andre systemer kan efter den gældende ordning undtages af justitsministeren efter indhentet udtalelse fra Registertilsynet. Der henvises nærmere til beskrivelsen i kapitel 4, pkt. 2.1.5. og 3.1.8. af bestemmelserne i lov om offentlige myndigheders registre § 1, stk. 5 og 6, og lov om private registre § 2, stk. 8 og 9.

Udvalget har vurderet, om de nævnte undtagelsesbestemmelser kan opretholdes. Afgørende herfor er, om retsinformationssystemer indeholder "personoplysninger", jf. herved direktivets artikel 3, stk. 1, sammenholdt med artikel 2, litra a.

De fleste oplysninger i retsinformationssystemer vil ikke kunne henføres til bestemte personer. Det gælder f.eks. for generelle retsforskrifter (love, bekendtgørelser og cirkulærer m.v.) og anonymiserede administrative afgørelser eller domme. I et vist omfang må oplysninger om personnavne dog antages at blive registreret i tilknytning til sådanne retsforskrifter eller afgørelser. Endvidere vil der kunne tænkes optaget enkeltafgørelser i retsinformationssystemer, der indeholder oplysninger om de personer, som afgørelsen vedrører, enten med angivelse af personens navn og adresse eller identificerbare gennem journalnummer, registreringsnummer eller lignende.

Under henvisning hertil finder udvalget ikke, at det vil være muligt at opretholde undtagelsesbestemmelserne i lov om offentlige myndigheders registre § 1, stk. 5 og 6, og lov om private registre § 2, stk. 8 og 9. De nævnte retsinformationssystemer må således - som en konsekvens af direktivet - inddrages under lovudkastets regler, i det omfang systemerne indeholder personoplysninger, jf. herved artikel 3, stk. 1, sammenholdt med artikel 2, litra a. Derimod er der naturligvis ikke behov for, at de dele af retsinformationssystemerne, som ikke indeholder personoplysninger, inddrages under lovudkastets regulering.

For så vidt angår betydningen af, at dele af retsinformationssystemerne, f.eks. afgørelsesbaserne, inddrages under lovudkastets område, henvises nærmere til udvalgets overvejelser nedenfor i pkt. 3.5.3.4.

Mediernes forhold

Direktivet indeholder i artikel 9 en bestemmelse om behandling af personoplysninger og ytringsfrihed. Efter bestemmelsen fastsætter medlemsstaterne i forbindelse med behandling af personoplysninger, der udelukkende finder sted i journalistisk øjemed eller med henblik på kunstnerisk eller litterær virksomhed, kun fritagelser eller undtagelser fra bestemmelserne i direktivets kapitel 2, 4 og 6, for så vidt som de er nødvendige for at forene retten til privatlivets fred med reglerne for ytringsfrihed.

Artikel 9 rejser efter udvalgets opfattelse spørgsmål om, hvorvidt den gældende ordning vedrørende mediernes forhold kan opretholdes.

Efter denne ordning er mediernes edb-registre m.v. under nærmere angivne betingelser undtaget fra registerlovgivningen, jf. bestemmelserne i lov om offentlige myndigheders registre § 1, stk. 7-9, og lov om private registre m.v. § 2, stk. 4-7. Der henvises til betænkningens kapitel 4, pkt. 2.1.6. og pkt. 3.1.6. og 3.1.7. samt afsnit 4, hvor der er foretaget en nærmere beskrivelse af den gældende ordning vedrørende mediernes forhold. Som det fremgår af denne beskrivelse, falder edb-registre, der er omfattet af lov

om massemediers informationsdatabaser, uden for registerlovgivningens anvendelsesområde. Tilsvarende gælder for edb-registre, hvori der udelukkende er indlagt allerede offentliggjort materiale, der omfattes af medieansvarslovens § 1, nr. 1, 2 eller 3, eller dele heraf, når indlæggelsen i informationsdatabasen er sket uændret i forhold til offentliggørelsen (uredigerede fuldtekstdatabaser). Sådanne databaser er endvidere ikke omfattet af lov om massemediers informationsdatabaser, jf. denne lovs § 1, stk. 2 og 3. Uden for lov om private registre falder endelig manuelle arkiver over udklip fra offentliggjorte, trykte publikationer, jf. lovens § 2, stk. 7. Det bemærkes, at sådanne arkiver også falder uden for området for lov om offentlige myndigheders registre, jf. lovens § 1, stk. 1.

Udvalget har overvejet, om den gældende ordning vedrørende mediernes registre er forenelig med direktivets artikel 9. Disse overvejelser angår to spørgsmål, nemlig

I) om den behandling af oplysninger, som sker i mediernes regi, og som i dag er undtaget fra registerlovgivningens område, kan antages udelukkende at finde sted i journalistisk øjemed, og

II) om den gældende ordning er udtryk for sådanne fritagelser eller undtagelser fra bestemmelserne i direktivets kapitel 2, 4 og 6, som er nødvendige for at forene retten til privatlivets fred med reglerne om ytringsfrihed.

Flertallets opfattelse

Et **flertal** (B.O. Jespersen, Mads Bryde Andersen, Anne-Lise Andersen, Christopher Arzrouni, Thomas Fjeldberg, Torsten Hesselbjerg, Torben Jerlach, Evelyn Jørgensen, Peter Lorentz Nielsen, Jens Loft Rasmussen, Lars Thygesen, Claus Tønnesen, Birgitte Sørensen og H.H.H. Østergaard) finder, at det er muligt - inden for rammerne af direktivet, herunder dettes artikel 9 - at opretholde den gældende ordning vedrørende mediernes registre m.v. Dog må der som følge af direktivets artikel 23 foretages ændringer i bestemmelsen i lov om massemediers informationsdatabaser § 17, stk. 1, om erstatningsansvar (præsumptionsansvar). Endvidere må det antages at følge af direktivet, at der for så vidt angår *al* behandling af personoplysninger i journalistisk øjemed skal fastsættes regler om behandlingssikkerhed samt regler om, at der ved overtrædelse af disse regler om behandlingssikkerhed påhviler vedkommende dataansvarlige et erstatningsansvar (præsumptionsansvar), jf. herved artikel 23.

Flertallets opfattelse er navnlig baseret på følgende betragtninger:

I. "Udelukkende i journalistisk øjemed"

Der redegøres først for spørgsmålet om, hvorvidt den behandling af oplysninger, der finder sted i de databaser, som er omfattet af lov om massemediers informationsdatabaser, udelukkende sker i journalistisk øjemed. Dernæst vurderes spørgsmålet i relation til de databaser, som alene er omfattet af medieansvarsloven. Endelig tages der stilling til, hvorledes der skal forholdes med de manuelle arkiver, som i dag er undtaget fra registerlovgivningen.

Databaser omfattet af lov om massemediers informationsdatabaser

Lov om massemediers informationsdatabaser regulerer den behandling af oplysninger, som sker i henholdsvis redaktionelle informationsdatabaser og offentligt tilgængelige informationsdatabaser.

Ifølge lovens § 2, stk. 2, skal der ved informationsdatabaser forstås informationssystemer, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling i forbindelse med formidling af nyheder og andre informationer.

Det fremgår af lovens § 2, stk. 3, at der ved en redaktionel informationsdatabase skal forstås en informationsdatabase eller klart adskilte dele heraf, der *alene* drives som led i journalistisk og redaktionelt arbejde med henblik på offentliggørelse i et massemedie.

En egentlig definition på de offentligt tilgængelige informationsdatabaser er ikke indeholdt i loven. Det fremgår dog af § 6, stk. 1, at en af betingelserne for, at en offentligt tilgængelig informationsdatabase er omfattet af loven, er, at basen stilles til rådighed for abonnenter såvel i som uden for medieverdenen. Den af lovens § 6, stk. 1, følgende almindelige adgang til en offentligt tilgængelig informationsdatabase kan teknisk indebære en mulighed for at overføre dele af informationsdatabasen til et privat datalager. I det omfang, der er tale om personoplysninger, vil en sådan overført datasamling imidlertid være et register i registerlovgivningens forstand og således være omfattet af reguleringen i denne lovgivning. Det bemærkes, at sådanne datasamlinger også vil være omfattet af lovudkastet om behandling af personoplysninger m.v.

Det forhold, at der er tale om en offentligt tilgængelig informationsdatabase, ændrer ikke ved, at selve den elektroniske behandling, der finder sted i offentligt tilgængelige informationsdatabaser, sker i forbindelse med formidling af nyheder og andre informationer, jf. lovens § 2, stk. 2.

Flertallet finder på baggrund af det ovennævnte, at den behandling af personoplysnin-

ger, som sker i de af lovens kapitel 2 omfattede redaktionelle informationsdatabaser, og de i lovens kapitel 3 omhandlede offentligt tilgængelige informationsdatabaser, udelukkende sker i journalistisk øjemed, og at sådanne informationsdatabaser dermed falder ind under undtagelsesbestemmelsen i direktivets artikel 9.

Der henvises herved også **til,** at dette understøttes af den henstilling (nr. 1/97), som den i henhold til direktivets artikel 29 nedsatte gruppe er fremkommet med vedrørende fortolkningen af bestemmelsen i artikel 9. I pkt. 3, afsnit 5, i den i bilag 11 i bilagssamlingen optrykte henstilling, anføres det således, at formuleringen "der udelukkende finder sted i journalistisk øjemed" giver mulighed for at gøre fritagelser og undtagelser, når der er tale om behandling i journalistisk (redaktionel) øjemed, herunder elektronisk publicering.

Der kan endvidere for så vidt angår de redaktionelle informationsdatabaser henvises til lovens §§ 4 og 5, der også understøtter ovennævnte fortolkningsresultat.

Databaser omfattet af medieansvarsloven

For de uredigerede fuldtekstdatabaser, som hverken er omfattet af registerlovgivningen eller lov om massemediers informationsdatabaser, og som derfor kun er undergivet medieansvarslovens regler, gælder, at indlæggelsen af det uredigerede materiale i informationsdatabaserne sker for at øge tilgængeligheden af tidligere offentliggjorte årgange af aviser etc.

Henset hertil finder flertallet, at behandling af personoplysninger i sådanne informationsdatabaser må anses for udelukkende at ske i journalistisk øjemed, jf. direktivets artikel 9. Der lægges herved vægt på, at informationsdatabaserne tjener elektroniske publiceringsformål, derved at indlæggelsen sker med henblik på øget tilgængelighed. Endvidere henvises til pkt. 3, afsnit 5, i den i bilag 11 i bilagssamlingen optrykte henstilling nr. 1/97.

Manuelle arkiver

Som anført ovenfor falder manuelle arkiver helt uden for lov om offentlige myndigheders registre, jf. lovens § 1, stk. 1. Også visse manuelle registre er undtaget fra den regulering, som er indeholdt i lov om private registre, jf. lovens § 2, stk. 7, hvorefter private manuelle arkiver over udklip fra offentliggjorte, trykte publikationer er undtaget fra lovens område. Bestemmelsen i § 2, stk. 7, blev indsat i lov om private registre i forbindelse med vedtagelsen af lov nr. 430 af 1. juni 1994 om massemediers informationsdatabaser for at tydeliggøre, at sådanne udklipsarkiver falder uden for lov om private registre, jf. Folketingstidende 1993/94, Tillæg A, sp. 941 og 968. Omfattet af be-

stemmelsen er mediemes og andres manuelle arkiver over udklip fra offentliggjorte, trykte publikationer.

De manuelle arkiver, som i dag falder uden for registerlovgivningen, må anses for omfattet af direktivets anvendelsesområde, jf. dettes artikel 3, stk. 1. Det vil derfor ikke være muligt at opretholde den gældende ordning, hvorefter manuelle arkiver over udklip fra offentliggjorte, trykte publikationer i det hele undtages fra registerlovgivningens område. Det bemærkes herved, at fritagelser og undtagelser i henhold til artikel 9 kun kan gøres, for så vidt der er tale om behandling af personoplysninger, der udelukkende sker i journalistisk øjemed.

Flertallet finder derfor, at der i den fremtidige lovgivning alene kan - og bør - gøres undtagelse for så vidt angår manuelle arkiver over udklip fra offentliggjorte, trykte artikler, som udelukkende behandles i journalistisk øjemed.

II. **Nødvendighedskriteriet**

Af direktivets artikel 9 følger modsætningsvis, at medlemsstaterne for så vidt angår behandling af oplysninger, der udelukkende sker i journalistisk øjemed, ikke kan fastsætte undtagelser fra bestemmelserne i *direktivets kapitel 1, 3, 5 og 7.*

I disse kapitler er imidlertid indeholdt en række bestemmelser, der ikke er af betydning for den regulering af mediernes forhold, som er indeholdt i den gældende lovgivning, herunder lov om massemediers informationsdatabaser. Det gælder således de almindelige bestemmelser i kapitel 1, samt reglerne om EF-gennemførelsesforanstaltninger i kapitel 7.

Særligt for så vidt angår bestemmelserne i artikel 27 (kapitel 5) bemærkes, at der ikke efter disse påhviler medlemsstaterne en pligt til at udarbejde adfærdskodekser for eksempelvis medierne. Artikel 27 nødvendiggør således ikke ændringer i den gældende retstilstand, og der vil dermed ikke - som en konsekvens af direktivet - skulle ændres i de til udfyldning af medieansvarslovens § 34 fastsatte vejledende regler for god presseskik.

Derimod indebærer reglerne i kapitel 3 om retsmidler, ansvar og sanktioner i et vist omfang, at ændringer i den gældende ordning i lov om massemediers informationsdatabaser må foretages. Baggrunden herfor er, at direktivets artikel 23 indeholder en bestemmelse, der fastsætter et præsumptionsansvar for den dataansvarlige. Der henvises nærmere til pkt. 3.10.2.

Flertallet anbefaler derfor, at den gældende bestemmelse i § 17, stk. 1, i lov om massemediers informationsdatabaser, hvorefter lovgivningens almindelige erstatningsregler finder anvendelse, ændres. I stedet for det almindelige culpaansvar bør der således påhvile den dataansvarlige et præsumptionsansvar. I overensstemmelse hermed er der i kapitel 6 medtaget et udkast til ændring af § 17, stk. 1, i lov om massemediers informationsdatabaser.

Også for så vidt angår de databaser, som er omfattet af medieansvarsloven, samt de manuelle arkiver over udklip fra offentliggjorte, trykte artikler, som udelukkende behandles i journalistisk øjemed, må der antages at være behov for, at der i lovgivningen indsættes en bestemmelse om den dataansvarliges præsumptionsansvar. Dette skyldes, at direktivet også for så vidt angår den behandling, som sker i henholdsvis uredigerede fuldtekstdatabaser og i de nævnte manuelle arkiver, må antages at stille krav om, at der fastsættes regler om behandlingssikkerhed. Der henvises herved til præamblens betragtning 37, samt til det som er anført nedenfor vedrørende databaser omfattet af medieansvarsloven og manuelle arkiver.

Der kan herefter tages stilling til spørgsmålet om, i hvilket omfang der kan fastsættes fritagelser eller undtagelser fra bestemmelserne i *direktivets kapitel 2, 4 og 6.* Dette kan kun ske, for så vidt som sådanne fritagelser eller undtagelser er nødvendige for at forene retten til privatlivets fred med reglerne for ytringsfrihed, jf. artikel 9.

Henset til formuleringen af artikel 9 må det antages, at artiklen i vid udstrækning overlader det til medlemsstaterne at afgøre, hvilke fritagelser og undtagelser fra bestemmelserne i kapitel 2, 4 og 6, der er nødvendige for at forene retten til privatlivets fred med reglerne for ytringsfrihed. Der må således antages at tilkomme medlemsstaterne et forholdsvis frit skøn i forbindelse med medlemsstaternes afvejning af de to modsatrettede hensyn i artikel 9.

Medlemsstaterne står dog ikke helt frit i forbindelse med implementeringen af direktivet, jf. herved navnlig betragtning 37 i direktivets præambel, hvoraf det bl.a. fremgår, at:

> ". . . .Dette må dog ikke føre til, at medlemsstaterne fastsætter undtagelser fra de foranstaltninger, der tager sigte på at garantere behandlingssikkerheden. Der bør endvidere gives den kontrolmyndighed, der er ansvarlig for dette område, i det mindste visse efterfølgende beføjelser, som f.eks. beføjelsen til med jævne mellemrum at offentliggøre en rapport eller at indbringe sager for de retslige myndigheder; ".

Der kan i den forbindelse også henvises til Kommissionens ændringsforslag af 15. oktober 1992 (KOM (92) 422 endelig udg. - SYN 287), hvor der på side 19 bl.a. anføres

følgende:

> "Den valgte løsning lægger vægten på forpligtelsen til at foretage en afvejning af de involverede interesser, idet der ved denne afvejning bl.a. kan tages hensyn til den registreredes mulighed for at opnå sanktioner eller udøve en ret til klageadgang, om der findes etiske regler eller ej, hvilke grænser der er fastsat i den europæiske menneskerettighedskonvention og de generelle retsprincipper."

I dette lys må forholdet mellem direktivets artikel 9 og de enkelte former for databaser m.v. vurderes.

Databaser omfattet af lov om massemediers informationsdatabaser

Redaktionelle informationsdatabaser

Den behandling af personoplysninger, som finder sted i redaktionelle informationsdatabaser, er reguleret i lov om massemediers informationsdatabaser kapitel 2, §§ 3-5. Efter disse regler gælder der visse begrænsninger for behandling af personoplysninger, jf. beskrivelsen i betænkningens kapitel 4, afsnit 4.

Redaktionelle informationsdatabaser er karakteriseret ved, at der kun er en ganske lille personkreds, som har adgang til basernes personoplysninger. Således er de personoplysninger, som måtte være indeholdt i en redaktionel database, kun tilgængelige for journalister og redaktionsmedarbejdere, og kun i det omfang informationen skal benyttes til journalistisk eller redaktionelt arbejde, jf. lovens § 4. Bestemmelsen i lovens § 4 skal ses i sammenhæng med lovens § 5, hvorefter der skal træffes de fornødne sikkerhedsforanstaltninger mod, at uvedkommende får adgang til en redaktionel informationsdatabase, og mod, at informationsdatabasen benyttes til uvedkommende formål. Overtrædelse af bestemmelserne i lovens §§ 4 og 5 kan sanktioneres i medfør af lovens §§ 16 og 17.

Der er ikke i loven fastsat regler om journalisters og andre redaktionelle medarbejderes drift og brug af sådanne informationsdatabaser til interne, redaktionelle formål. Behandlingen af personoplysninger i redaktionelle informationsdatabaser er således ikke - bortset fra den kontrol som udøves af massemediet selv - underlagt et kontrolorgans kompetence, smh.m. direktivets betragtning 37.

Den regulering af redaktionelle informationsdatabaser, der vedtoges ved lov nr. 430 af 1. juni 1994 om massemediers informationsdatabaser, er udtryk for Folketingets afvejning af på den ene side retten til privatlivets fred og på den anden side hensynet til ytringsfriheden (grundloven § 77).

I forarbejderne til lov om massemediers informationsdatabaser (Folketingstidende 1993/94, Tillæg A, sp. 944 ff.), som loven bygger på, er der bl.a. anført følgende om spørgsmålet om afvejningen af de ovennævnte to modstridende hensyn:

> 4.2.1. Udvalgsflertallets synspunkter.
>
> Det er flertallets opfattelse, at dette indebærer en uhensigtsmæssig begrænsning i massemediernes muligheder for at anvende ny teknologi i nyhedsformidlingen m.v., og at lovens forskellige regler om begrænsninger i adgangen til at registrere særligt følsomme oplysninger, om indhentelse af tilladelse fra registertilsynet til at registrere sådanne oplysninger, om berigtigelse og sletning af registrerede oplysninger, om registrerede personers adgang til oplysninger om sig selv o.s.v. ikke er foreneli-ge med det behov, som pressen har for at kunne anvende edb-teknikken, herunder informationsdatabaser til internt redaktionelt brug.
>
> Selv om mediernes redaktionelle brug af oplysninger, der opbevares på et edb-baseret medium, ikke ses at have givet anledning til særlige problemer under den nugældende retstilstand, finder flertallet det principielt rigtigst, at det formelt fastslås, at journalisters og andre redaktionelle medarbejderes drift og brug af informationsdatabaser til interne, redaktionelle formål, ikke skal være undergivet retlig regulering. Dette vil også være bedst stemmende med princippet i grundlovens § 77 om ytringsfrihed og om forbud mod censur og andre forebyggende foranstaltninger og reglerne i menneskerettighedskonventionerne om informationsfrihed, jf. ovenfor i kap. 3.
>
> Flertallet finder ikke, at der bør fastsættes krav om, at indlæggelse af oplysninger i en redaktionel informationsdatabase skal være nødvendig for at varetage det redaktionelle arbejde.
>
> 4.2.3. Justitsministeriets vurdering.
>
> Hvorvidt rent redaktionelle informationsdatabaser skal være undergivet retlig regulering, og i givet fald hvor intens denne regulering skal være, beror på en politisk afvejning af på den ene side hensynet til presse- og informationsfriheden og på den anden side hensynet til beskyttelse af privatlivets fred.
>
> En fri og aktiv presse er af afgørende betydning i et demokratisk samfund. Lovforslaget tilsigter derfor at give medierne mulighed for også ved inddragelse af ny teknik at arbejde frit og effektivt uden at være undergivet lovbestemte begrænsninger og statslige kontrolforanstaltninger, navnlig i research- og produktfasen.
>
> Tilsyn med mediernes forhold bør så vidt muligt indskrænkes til regler om efterfølgende ansvar for det færdige og offentliggjorte produkt. Sådanne regler findes allerede, navnlig i medieansvarsloven og i straffelovens § 264 d.

Der kan endvidere henvises til betænkning nr. 1233/1992 om mediernes informations-

registre, hvor der på side 57 anføres følgende om forholdet til internationale forpligtelser:

> "Det fremsatte forslag til EF-direktiv om beskyttelse af personer i forbindelse med behandling af personoplysninger indeholder en hjemmel til at fravige direktivets bestemmelse, i det omfang det er nødvendigt for at
>
> forene retten til privatlivets fred med reglerne for informations- og pressefrihed.
>
> Der ses herefter ikke at foreligge folkeretlige forpligtelser, der stiller særlige krav til dansk lovgivning vedrørende massemediers informationsdatabaser, som ikke vil blive opfyldt gennem flertallets lovudkast. "

Endelig kan der henvises til pkt. 3.6 i forslaget til lov om massemediers informationsdatabaser, hvor spørgsmålet om forholdet til menneskerettighederne også er behandlet.

Flertallet finder på den anførte baggrund, at den nøje afvejning af de to modsatrettede hensyn, som lov om massemediers informationsdatabaser er udtryk for, må antages at være forenelig med direktivets artikel 9, der som nævnt kræver, at fritagelser og begrænsninger fra bestemmelserne i kapitel 2, 4 og 6 skal være *nødvendige* for at forene retten til privatlivets fred med reglerne for ytringsfrihed. Flertallet lægger herved vægt på, at redaktionelle informationsdatabaser er et særdeles vigtigt arbejdsredskab i forbindelse med udøvelsen af journalistisk virksomhed, samt at det som nævnt kun er en ganske lille personkreds, der har adgang til oplysningerne i en redaktionel informationsdatabase. Hertil kommer, at der i lovens § 5, således som det også forudsættes i betragtning 37 i direktivets præambel, til sikring af privatlivets fred er fastsat et krav om, at der skal træffes de fornødne sikkerhedsforanstaltninger, ligesom overtrædelse af bestemmelserne i lovens §§ 4 og 5 er Strafsanktioneret.

Det er endvidere tillagt betydning, at det i forbindelse med forhandlingerne omkring udformningen af bestemmelsen i artikel 9 fra dansk side blev forudsat, at den gældende ordning i lov om massemediers informationsdatabaser også ville kunne opretholdes efter vedtagelsen af direktivets artikel 9. Baggrunden herfor var bl.a., at der i den endelige affattelse af bestemmelsen i artikel 9 - efter dansk anmodning - skete en opblødning af det nødvendighedskriterium, som efter bestemmelsen er afgørende for, hvornår fritagelser og undtagelser fra reglerne i kapitel 2, 4 og 6 kan gøres for at forene retten til privatlivets fred med reglerne for ytringsfrihed. I stedet for formuleringen "strengt nødvendigt" blev således i direktivteksten anvendt formuleringen "nødvendig". Der kan yderligere henvises til, at der i forbindelse med det afsluttende rådsmøde - på baggrund af en anmodning fra Danmark - opnåedes enighed om at lade en af Coreper udarbejdet bestemmelse om, at medlemsstaterne fastsætter de kontrolforanstaltninger, der er nødvendige for at sikre privatlivets fred, udgå af direktivet.

Endelig bemærkes det, at de lovudkast, som er udarbejdet i henholdsvis Norge og Sverige, indeholder bestemmelser, hvorefter behandling af oplysninger, som udelukkende sker i journalistisk øjemed, i det væsentlige undtages fra reguleringen i de udarbejdede lovudkast. Der henvises herved til bilagssamlingen, nærmere bestemt § 5 i det som bilag 12 optrykte norske lovudkast samt § 7 i det som bilag 13 optrykte svenske lovudkast.

Offentligt tilgængelige informationsdatabaser

Den behandling af personoplysninger, som finder sted i offentligt tilgængelige informationsdatabaser, er reguleret i lov om massemediers informationsdatabaser kapitel 3, §§ 6-15. Efter disse regler gælder der en række begrænsninger for behandling af personoplysninger, jf. beskrivelsen i betænkningens kapitel 4, afsnit 4.

Offentligt tilgængelige informationsdatabaser er karakteriseret ved at være tilgængelige for enhver på almindelige forretningsvilkår. Sådanne databaser er således tilgængelige for en bred kreds af personer. Behandling af personoplysninger i sådanne databaser er dermed udtryk for et mere vidtgående indgreb i retten til privatlivets fred, end tilfældet er for så vidt angår de redaktionelle informationsdatabaser. Af denne grund er der i bestemmelserne i lovens kapitel 3 fastsat en række begrænsninger i adgangen til at behandle personoplysninger, der tilsigter at beskytte privatlivets fred. Overholdelsen af reglerne i lovens kapitel 3 påses af Pressenævnet, og overtrædelse af reglerne er strafsanktioneret, jf. lovens kapitel 4.

Ligesom det er tilfældet med hensyn til de redaktionelle informationsdatabaser, er den regulering af offentligt tilgængelige informationsdatabaser, som er sket ved lov om massemediers informationsdatabaser, udtryk for Folketingets afvejning af på den ene side hensynet til privatlivets fred og på den anden side hensynet til ytringsfriheden (grundlovens § 77).

I bemærkningerne til lov om massemediers informationsdatabaser (Folketingstidende 1993/94, Tillæg A, sp. 948 ff.), som loven bygger på, er der bl.a. anført følgende om spørgsmålet om afvejningen af de ovennævnte to modstridende hensyn:

> "4.3.1. Udvalgsflertallets opfattelse.
>
> Den afgørende forskel på en offentligt tilgængelig informationsdatabase og et traditionelt massemedie er, at en oplysning i en informationsdatabase kan stå i informationsdatabasen til stadighed og være meget let at finde frem. Der er derfor efter flertallets opfattelse et særligt behov for,

at informationsdatabaser kan pålægges at berigtige og ajourføre oplysninger. En personoplysning, der er offentliggjort i et massemedie, vil i reglen være glemt efter kortere eller længere tids forløb, mens dette ikke gælder registrering i en informationsdatabase. Dette kan udtrykkes således, at "retten til at blive glemt" trues. Flertallet finder derfor, at der på dette punkt bør ske en regulering til beskyttelse af privatlivets fred ud over de generelle regler, der findes i straffeloven. Der foreslås således gennemført særlige regler om sletning, rettelse eller ajourføring af oplysninger, der opbevares i en informationsdatabase, som løbende bliver eller kan blive ajourført.

Det foreslås endvidere, at oplysninger, der kan virke krænkende for en eller flere enkeltpersoner, skal slettes i offentligt tilgængelige informationsdatabaser inden udløbet af en fastsat frist. Slettelse skal dog efter flertallets opfattelse ikke ske, såfremt det skønnes, at der består en sådan interesse i, at oplysningen er offentligt tilgængelig, at hensynet til den enkeltes interesse i, at oplysningen slettes, findes at burde vige for hensynet til informationsfriheden.

4.3.3. Justitsministeriets vurdering.

Justitsministeriet kan i princippet tilslutte sig flertallets forslag til regulering af offentligt tilgængelige informationsdatabaser.

Den omstændighed, at en informationsdatabase er offentligt tilgængelig, giver en beskyttelse mod, at der sker uberettiget indlægning af personoplysninger i informationsdatabaserne. Det er således offentlighedens adgang til databaserne, der gør det forsvarligt, at informationsdatabaserne efter forslaget ikke omfattes af registerloven, men i stedet undergives de lempeligere regler i loven om massemediers informationsdatabaser. "

Også for så vidt angår offentligt tilgængelige informationsdatabaser kan der med hensyn til spørgsmålet om forholdet til menneskerettighederne henvises til betænkning nr. 1233/1992 om mediernes informationsregistre side 57, og bemærkningerne til lov om massemediers informationsdatabaser, særligt pkt. 3.6.

På den anførte baggrund finder flertallet efter en samlet vurdering, at den nøje afvejning af de to modsatrettede hensyn, som den i lov om massemediers informationsdatabaser indeholdte regulering af de offentligt tilgængelige informationsdatabaser er udtryk for, må antages at være forenelig med direktivets artikel 9, der som nævnt kræver, at fritagelser og begrænsninger fra bestemmelserne i kapitel 2, 4 og 6 skal være *nødvendige* for at forene retten til privatlivets fred med reglerne om ytringsfrihed. Der er herved lagt vægt på, at der som nævnt gælder en række begrænsninger i adgangen til at behandle personoplysninger i offentligt tilgængelige informationsdatabaser, og at Pressenævnet er tillagt kompetence til at træffe afgørelse vedrørende spørgsmål, der knytter sig til en række af bestemmelserne i lovens kapitel 3. Pressenævnet påser således bl.a., om informationsdatabasen indeholder oplysninger, hvis offentliggørelse ville være i strid med god presseskik. Hertil kommer, at overtrædelse af en række af bestemmelserne i lovens kapitel 3 er straf sanktioneret, jf. lovens §§ 16 og 17. Endvidere har den registrerede ret til indsigt, jf. lovens § 11.

Herudover er det - ligesom med hensyn til de redaktionelle informationsdatabaser - tillagt betydning, at det i forbindelse med forhandlingerne omkring udformningen af bestemmelsen i artikel 9 fra dansk side blev forudsat, at den gældende ordning i lov om massemediers informationsdatabaser også ville kunne opretholdes efter vedtagelsen af direktivets artikel 9. Der henvises herved til det, som er anført ovenfor vedrørende de redaktionelle informationsdatabaser.

Endelig bemærkes, som det også er anført ovenfor vedrørende de redaktionelle databaser, at de lovudkast, som er udarbejdet i henholdsvis Norge og Sverige, indeholder bestemmelser, hvorefter behandling af oplysninger, som udelukkende sker i journalistisk øjemed, i det væsentlige undtages fra reguleringen i de udarbejdede lovudkast. Der henvises herved til bilag 12 og 13 i bilagssamlingen, hvor lovudkastene er gengivet.

Databaser omfattet af medieansvarsloven

Uredigerede fuldtekstdatabaser som nævnt i medieansvarslovens § 1, nr. 1-3, er som tidligere anført alene undergivet reglerne i medieansvarsloven. Der er således tale om en ganske lempelig regulering af disse informationsdatabaser. Begrundelsen herfor er bl.a., at medieansvarslovens bestemmelser om genmæle vil bevirke, at en informationsdatabase, hvori der løbende indlægges nye udgaver af de publikationer, som vedkommende massemedie består af, herigennem også vil komme til at indeholde den offentliggørelse af genmæle, som en uberettiget eller urigtig oplysning måtte give anledning til. Der henvises i den forbindelse nærmere til de almindelige bemærkninger i forslag til lov om massemediers informationsdatabaser pkt. 4.4.1.

Den behandling af personoplysninger, som sker i uredigerede fuldtekstdatabaser, kan ikke anses for at indebære et intensivt indgreb i privatlivets fred. Det bemærkes herved, at de oplysninger, som indlægges i sådanne baser, på et tidligere tidspunkt er offentliggjort i aviser etc., og dermed allerede er tilgængelige for offentligheden. Den omstændighed, at oplysningerne har været offentliggjort, svækker således behovet for iværksættelse af en beskyttelse foranlediget af, at de overføres til en database. Heroverfor står dog, at indlæggelse af oplysninger i uredigerede fuldtekstdatabaser indebærer, at oplysningerne bliver lige tilgængelige uanset deres alder og dermed, at den registreredes ret til at blive glemt i et vist omfang udhules gennem den yderligere formidling, som sker via databaserne.

Efter en samlet vurdering finder flertallet, at uredigerede fuldtekstdatabaser har en sådan særegen karakter, at de databeskyttelsesretlige hensyn må vige for behovet for moderne formidling. Det lægges således til grund, at behandling af personoplysninger i så-

danne databaser tjener et så klart journalistisk øjemed, at det må antages at være foreneligt med det vedtagne direktiv, herunder dettes artikel 9, at opretholde den gældende ordning. Det kan i den forbindelse nævnes, at behandlingen af personoplysninger er undergivet Pressenævnets kontrol ved klager over overtrædelser af de presseetiske regler, jf. medieansvarslovens § 34, og at medieansvarslovens regler om erstatnings- og strafansvar finder anvendelse på sådanne informationsdatabaser. Dog må der - i lyset af betragtning 37 i direktivets præambel - stilles krav til behandlingssikkerheden i sådanne baser. Det anbefales derfor, at der for så vidt angår uredigerede fuldtekstdatabaser fastsættes regler om behandlingssikkerhed samt regler om, at der ved overtrædelse af disse regler om behandlingssikkerhed påhviler vedkommende dataansvarlige et erstatningsansvar (præsumptionsansvar), jf. herved artikel 23. Særligt vedrørende reglerne om behandlingssikkerhed bemærkes, at selv om der er tale om systemer, der indeholder offentligt materiale, vil forvanskning m.v. kunne ske. Det bør derfor påhvile de dataansvarlige at sikre systemerne herimod.

Manuelle arkiver

For så vidt angår de manuelle arkiver over udklip fra offentliggjorte, trykte artikler, som udelukkende behandles i journalistisk øjemed, bemærkes, at disse - ligesom de uredigerede fuldtekstdatabaser - må antages at tjene et så klart journalistisk øjemed, at det er foreneligt med artikel 9 helt at fritage sådanne arkiver fra den regulering, som er indeholdt i direktivet. Der lægges herved også vægt på, at der er tale om manuel behandling af allerede offentliggjorte oplysninger, hvilket kun i begrænset omfang indebærer en øget tilgængelighed. Ligesom med hensyn til de uredigerede fuldtekstdatabaser må der dog - i lyset af direktivet (betragtning 37) - stilles krav til behandlingssikkerheden. Ligeledes må der gælde en regel om den dataansvarliges erstatningsansvar (præsumptionsansvar), jf. direktivets artikel 23.

Sammenfatning af flertallets opfattelse

Flertallet finder sammenfattende, at det er muligt - inden for rammerne af direktivet, herunder dettes artikel 9 - at opretholde den gældende ordning vedrørende mediernes registre m.v. Dog må der som følge af direktivets artikel 23 foretages ændringer i bestemmelsen i lov om massemediers informationsdatabaser § 17, stk. 1, om erstatningsansvar. Endvidere må der for så vidt angår databaser, der er omfattet af medieansvarsloven, samt manuelle arkiver, fastsættes regler om behandlingssikkerhed. Disse regler bør udformes på baggrund af direktivets artikel 16 og 17. Der må i den forbindelse ligeledes fastsættes regler om erstatningsansvar ved overtrædelse af reglerne om behandlingssikkerhed, jf. herved direktivets artikel 23.

Herudover kan flertallet - uden at det kan antages at være påkrævet efter direktivet - tilslutte sig de forslag til ændringer i lov om massemediers informationsdatabaser, som mindretallet finder, at der under alle omstændigheder bør gennemføres, jf. nedenfor. Det gælder mindretallets forslag om, at der for så vidt angår de redaktionelle databaser indsættes en regel til sikring af, at urigtige eller vildledende oplysninger ikke behandles, og at sådanne oplysninger i givet fald slettes eller berigtiges, jf. lovudkastets § 5, stk. 4, der bygger på direktivets artikel 6. Endvidere kan flertallet tiltræde visse af mindretallets forslag vedrørende de offentligt tilgængelige informationsdatabaser. Det gælder forslaget om, at lovens § 9 ændres således, at den, der er ansvarlig for informationsdatabaser, også af egen drift skal sikre datakvaliteten. Flertallet kan også tiltræde mindretallets synspunkt om, at reglen i lovens § 11, stk. 1, sidste led, bør udgå. Flertallet finder således heller ikke, at der er grund til, at et massemedie, i modsætning til alle andre, skal kunne afvise at give indsigt i oplysninger under henvisning til vanskelighederne ved at finde oplysningerne frem. Det forekommer ligeledes flertallet velbegrundet, at bestemmelsen i lovens § 11, stk. 2, formuleres i overensstemmelse med lovudkastets § 33. Der bør med andre ord gælde et interval på 6 måneder for fornyet registerindsigt og med mulighed for tidligere indsigt, hvis særlige grunde foreligger.

Mindretallets opfattelse

Et mindretal (Peter Blume, Janne Glæsel, Mette Reissmann og Henrik Waaben) er enige i, at der på grund af retten til ytringsfrihed bør tages særligt hensyn til massemedierne. Reglerne for behandling af personoplysninger bør imidlertid udformes på en sådan måde, at der samtidig sikres en passende balance mellem hensynet til beskyttelsen af privatlivets fred og hensynet til ytringsfriheden.

Nødvendigheden af en afvejning af disse modsatrettede hensyn understreges i den henstilling om databeskyttelseslovgivningen og medierne, som den i henhold til direktivets artikel 29 nedsatte arbejdsgruppe har afgivet den 25. februar 1997, og som indeholder arbejdsgruppens retningslinjer for fortolkning af direktivets artikel 9 (se bilag 11 til betænkningen). Når det vedtagne direktiv i artikel 9 foreskriver, at der kun kan fastsættes undtagelser fra direktivets regler, hvis det er nødvendigt for at forene retten til privatlivets fred med ytringsfriheden, er sigtet netop at sikre en passende balance. Mindretallet er dog enig med udvalgets flertal i, at der tilkommer medlemsstaterne et forholdsvis frit skøn ved denne afvejning. Mindretallet ønsker imidlertid i det følgende at pege på en række forhold, der kan give anledning til tvivl med hensyn til, om lov om massemediers informationsdatabaser er forenelig med direktivets artikel 9.

Indledningsvis bemærkes, at mindretallet, uanset rækkevidden af direktivets artikel 9 i henseende til at fastsætte særlige undtagelser for medierne, ikke finder, at reguleringen

af de behandlinger, der er omfattet af lov om massemediers informationsdatabaser, på tilstrækkelig måde tager hensyn til privatlivets fred. Reglerne er udtryk for en overdreven, på visse punkter næsten ensidig, vægtning af mediernes interesser på bekostning af hensynet til privatlivets fred, med det resultat at reglerne kun yder en begrænset databeskyttelse.

For så vidt angår *redaktionelle informationsdatabaser* skal mindretallet særligt pege på følgende punkter, hvor den nuværende retlige regulering i lov om massemediers informationsdatabaser yder en markant ringere beskyttelse af privatlivets fred end de regler, der i øvrigt er indeholdt i udvalgets lovudkast, og derfor bør vurderes nærmere:

Der findes ingen regler til sikring af, at urigtige eller vildledende oplysninger ikke behandles, og at sådanne oplysninger i givet fald slettes eller berigtiges, svarende til lovudkastets § 5, stk. 4 (direktivets artikel 6). En sådan regel om datakvalitet er fundamental og bør også gælde for redaktionelle informationsdatabaser.

Der er heller ingen regler for, hvor længe oplysninger i en redaktionel informationsdatabase må opbevares (sletningsbestemmelser).

Der er ingen regler om de registreredes ret til indsigt i de oplysninger, der behandles om vedkommende i en redaktionel informationsdatabase. Retten til indsigt betragtes ligeledes som en fundamental rettighed inden for databeskyttelsesretten.

Da de redaktionelle informationsdatabaser ikke er undergivet nogen form for tilsyn, hverken af Datatilsynet eller Pressenævnet, er der, også på grund af den manglende indsigtsret, reelt ingen muligheder for at sikre, at sådanne databaser ikke indeholder urigtige eller vildledende oplysninger eller bruges til uvedkommende formål. Hertil kommer, at det er umuligt at sikre overholdelse af kravene til den fornødne datasikkerhed.

For så vidt angår *offentligt tilgængelige informationsdatabaser*, skal mindretallet pege på følgende punkter, hvor der kan være anledning til at tage reglerne i lov om massemediers informationsdatabaser op til revision:

Reglen i § 8, stk. 3, er ikke i overensstemmelse med den afgrænsning af følsomme oplysningstyper, som er indeholdt i lovudkastets § 7, stk. 1 (direktivets artikel 8, stk.l).

Reglen i § 8, stk. 4, som tillader, at der i særlige tilfælde sker en langvarig opbevaring af følsomme oplysninger, synes unødvendig for at sikre ytringsfriheden. Endvidere synes reglen at bygge på en forudsætning om, at kendte personer har et mindre behov for

integritetsbeskyttelse end andre, hvilket ud fra et databeskyttelsesmæssigt synspunkt er problematisk.

§ 9 bør ændres således, at den, der er ansvarlig for informationsdatabasen, også af egen drift skal sikre datakvaliteten. Det er svært at se en begrundelse for, at dette alene skal ske "efter anmodning".

§ 11, stk. 1, sidste led, bør udgå. Der er ingen grund til, at et massemedie, i modsætning til alle andre, skal kunne afvise at give indsigt i oplysninger under henvisning til vanskeligheder ved at finde oplysningerne frem.

§ 11, stk. 2, bør ændres og formuleres i overensstemmelse med lovudkastets § 33 med et interval på 6 måneder for fornyet registerindsigt og med mulighed for tidligere indsigt, hvis særlige grunde foreligger. Heller ikke på dette punkt er der grund til at stille massemedier bedre på bekostning af de registrerede personer.

Endelig forekommer det diskutabelt at lade Pressenævnet være ansvarlig myndighed i forhold til offentligt tilgængelige informationsdatabaser. Reglerne er i alt væsentligt af databeskyttelsesretlig karakter, og det synes derfor mest nærliggende at lade Datatilsynet være den kompetente tilsynsmyndighed. Alternativt kunne tilsynsordningen tilrettelægges sådan, at Pressenævnet træffer afgørelse efter forud indhentet udtalelse fra Datatilsynet.

Mindretallet finder ikke, at udvalget kan eller bør stille konkrete forslag til en mere dybtgående revision af lov om massemediers informationsdatabaser. Mindretallet henviser herved dels til udvalgets kommissorium, der ikke omtaler en revision af lov om massemediers informationsdatabaser, dels til udvalgets sammensætning, navnlig det forhold at der i udvalget savnes repræsentanter for medierne. Justitsministeriet opfordres til at tage initiativ til, at en sådan revision nærmere vurderes.

Mindretallet finder dog, at i hvert fald de nævnte ændringer vedrørende datakvalitet for redaktionelle informationsdatabaser samt ændringerne i § 9, § 11, stk. 1 og 2, uden videre bør gennemføres.

Kunstnerisk og litterær virksomhed

Den bestemmelse om behandling af personoplysninger og ytringsfrihed, som er indeholdt i direktivets artikel 9, åbner - foruden med hensyn til behandling i journalistisk øjemed - mulighed for, at medlemsstaterne med hensyn til behandling af personoplysninger, der udelukkende sker med henblik på kunstnerisk eller litterær virksomhed, kan

fastsætte fritagelser eller undtagelser fra bestemmelserne i direktivets kapitel 2, 4 og 6, for så vidt som de er nødvendige for at forene retten til privatlivets fred med reglerne om ytringsfrihed.

Udvalget har derfor overvejet, om - og i givet fald i hvilken udstrækning - muligheden for at gøre undtagelse på dette område bør udnyttes.

I den gældende registerlovgivning er ikke indsat undtagelsesbestemmelser vedrørende kunstnerisk eller litterær virksomhed. Sådan virksomhed er derfor omfattet af lovgivningen, i det omfang der er tale om aktiviteter, som falder ind under lovgivningens område, jf. lov om private registre § 1, stk. 1, og lov om offentlige myndigheders registre § 1, stk. 1.

Det forhold, at håndtering af oplysninger med henblik på litterær og kunstnerisk virksomhed efter omstændighederne er omfattet af registerlovgivningen, ses ikke at have givet anledning til problemer i praksis Baggrunden herfor skal formentlig navnlig findes i, at sådan virksomhed almindeligvis ikke indebærer, at der oparbejdes et register i registerlovgivningens forstand.

Som anført ovenfor under pkt. 3.2.2. indebærer direktivets artikel 3, stk. 1, at registerlovgivningens anvendelsesområde må udvides, således at den fremtidige lovgivning på området kommer til at omfatte elektronisk behandling som sådan samt manuelle registre.

Denne udvidelse af lovgivningens område fører - medmindre særegen undtagelse gøres - til, at behandling af oplysninger i forbindelse med litterær eller kunstnerisk virksomhed umiddelbart omfattes af lovgivningens regulering, hvis virksomheden udøves under anvendelse af bl.a. edb. Det forhold, at behandling af oplysninger, som har karakter af litterær eller kunstnerisk virksomhed, falder uden for lovudkastets område, hvis behandlingen foretages af en fysisk person med henblik på udøvelse af aktiviteter af rent privat karakter, jf. lovudkastets § 2, stk. 1, ændrer ikke herved. Behandling af oplysninger i de nævnte øjemed har nemlig ofte et bredere sigte, såsom kommerciel udbredelse. Dette er bl.a. tilfældet ved udarbejdelse af bøger m.v. (nøgleromaner), hvilket indebærer, at den behandling af oplysninger, som sker til sådanne formål, vil være omfattet af lovgivningen, hvis udarbejdelsen sker ved hjælp af elektronisk tekstbehandling.

Under hensyn hertil finder udvalget - ligesom med hensyn til behandling af oplysninger, som udelukkende sker i journalistisk øjemed - at der bør ske en tillempning af lovudkastets regulering på sådanne aktiviteter. Det bemærkes herved, at der efter udval-

gets opfattelse i hvert fald ikke bør stilles strengere krav til den behandling af oplysninger, som udelukkende sker med henblik på kunstnerisk eller litterær virksomhed, end hvad der bør gælde for den behandling af oplysninger, som foretages i mediernes regi, jf. ovenfor. Det foreslås derfor, at den behandling, som *udelukkende* foretages med henblik på kunstnerisk eller litterær virksomhed, og som efter udvalgets opfattelse er en helt særlig form for behandling af oplysninger, kun i begrænset omfang omfattes af det udarbejdede lovudkasts regler. Udfra en samlet vurdering finder udvalget, at sådan behandling kun bør være omfattet af reglerne om behandlingssikkerhed, jf. lovudkastets §§ 40-42. Det bemærkes i den forbindelse, at der med hensyn til kravene til behandlingssikkerhed bør tages hensyn til, at der som nævnt er tale om en særlig form for behandling af oplysninger.

Idet der efter artikel 9 ikke er mulighed for at gøre undtagelse fra reglerne i direktivets kapitel 1, 3, 5 og 7, finder udvalget, at også reglerne om den dataansvarliges erstatningsansvar bør finde anvendelse på behandling, som udelukkende foretages med henblik på kunstnerisk eller litterær virksomhed. I de tilfælde, hvor sådan behandling sker i strid med reglerne om behandlingssikkerhed, bør der således i overensstemmelse med direktivets artikel 23 påhvile dataansvarlige et præsumptionsansvar.

Med hensyn til Datatilsynets virksomhed bemærkes, at det naturligvis bør være muligt for tilsynsmyndigheden at skride ind over for behandling, som ikke kan anses for udelukkende at ske i litterært eller kunstnerisk øjemed. Det bør derfor sikres, at Datatilsynet - ligesom efter den gældende registerlovgivning - kan kræve enhver oplysning, der er af betydning for dets afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens bestemmelser, jf. nærmere lovudkastets § 62, stk. 1. Datatilsynet vil i givet fald bl.a. kunne indhente de oplysninger, som er nødvendige for at afgøre, om behandling af oplysninger udelukkende sker i litterært eller kunstnerisk øjemed. Det forudsættes i den forbindelse, at Datatilsynet vil skride ind, hvis der er tale om omgåelsestilfælde, hvor behandlingen af oplysninger ikke kan anses for udelukkende at ske med henblik på kunstnerisk eller litterær virksomhed.

Med den foreslåede ordning er der efter udvalgets opfattelse foretaget den i artikel 9 forudsatte afvejning af, hvilke fritagelser eller undtagelser fra reglerne i direktivets kapitel 2, 4 og 6, som er nødvendige for at forene retten til privatlivets fred med reglerne om ytringsfrihed.

Andre behandlingsformer

Udover de undtagelser, som allerede er omtalt ovenfor, er der i lov om private registre § 2, stk. 2 og 3, indeholdt bestemmelser, der fritager visse nærmere bestemte former

for registreringer fra lovens område. I stk. 2 er det fastsat, at loven ikke omfatter registrering, der alene finder sted til brug for personalhistoriske undersøgelser eller udgivelser af almindelige opslagsværker. Stk. 3 undtager som udgangspunkt registrering, der alene finder sted til videnskabelige eller statistiske formål. For sådanne registreringer foreskrives dog i et vist omfang, at der skal ske anmeldelse til Registertilsynet, samt at tilsynet i forbindelse med behandlingen af sådanne anmeldelser kan fastsætte nærmere vilkår for registeret. En nærmere beskrivelse af bestemmelserne er indeholdt i kapitel 4, pkt. 3.1.4. og 3.1.5.

Det kan efter udvalgets opfattelse ikke antages at være foreneligt med direktivet at opretholde de nævnte undtagelsesbestemmelser i lov om private registre. Der lægges herved vægt på direktivets brede anvendelsesområde, jf. artikel 3, stk. 1, samt på at de aktiviteter, som er nævnt i lov om private registre § 2, stk. 2 og 3, ikke kan anses for omfattet af undtagelsesbestemmelserne i direktivets artikel 3, stk. 2, eller artikel 9. Der er derfor ikke i det udarbejdede lovudkast medtaget bestemmelser svarende til lov om private registre § *2,* stk. 2 og 3.

3.3. Lovudkastets definitioner

3.3.1. Indledende bemærkninger

Den gældende registerlovgivning indeholder kun i begrænset omfang legale definitioner på registerretlige begreber. I lovgivningen er kun givet definitioner på begreberne "edb-registre" og "personoplysninger". Der henvises nærmere til beskrivelsen i kapitel 4, pkt. 2.1.2. og 2.1.3. samt pkt. 3.1.2., af bestemmelserne i lov om offentlige myndigheders registre § 1, stk. 2 og 3, og lov om private registre § 1, stk. 2.

I modsætning hertil indeholder det vedtagne direktiv definitioner på en række database - skyttelsesretlige begreber, jf. direktivets artikel 2, litra a-h.

Efter udvalgets opfattelse fører EU-lovtekniske hensyn **til,** at samtlige disse definitioner bør indføjes i lovudkastet, og at dette bør ske ved, at ordlyden af definitionerne i lovudkastet knyttes tæt op ad direktivteksten. Herved sikres det, at der ikke kan rejses tvivl omkring implementeringen af bestemmelserne i artikel 2, litra a-h. Der henvises herved til de EU-lovtekniske betragtninger, som er anført i pkt. 3 i Justitsministeriets notits om udformningen af lovbestemmelser i tilknytning til gennemførelsen af direktiver i dansk ret, jf. bilag 16 i bilagssamlingen. Det foreslås dog, at en række af definitionerne gøres kortere og mere præcise, end hvad der følger af direktivet. De eksemplifikationer, som er indeholdt i flere af direktivets definitioner, bør således ikke indføjes i lovteksten, idet dette mindsker overskueligheden af lovudkastets definitioner. I stedet

bør der tages højde for eksemplifikationerne i bemærkningerne til lovudkastet. Endvidere foreslås det, at der med hensyn til enkelte definitioner anvendes en anden terminologi, end hvad der følger af direktivet. I stedet for begreberne "den registeransvarlige" og "registerføreren" bør der efter udvalgets opfattelse tales om "den dataansvarlige" og "databehandleren". Der tilsigtes naturligvis ikke herved ændringer i forhold til indholdet af definitionerne i direktivet.

3.3.2. De enkelte definitioner i lovudkastet

Da lovudkastets definitioner bør bygge på bestemmelserne i direktivets artikel 2, litra a-h, bliver disse bestemmelser af afgørende betydning ved fastlæggelsen af rækkevidden af lovudkastets definitioner.

Udvalgets opfattelse af, hvorledes bestemmelserne i direktivets artikel 2, litra a-h, og dermed også lovudkastets definitioner, skal forstås, fremgår i vid udstrækning af bemærkningerne til lovudkastets § 3. De følgende bemærkninger skal derfor ses som en uddybning af udvalgets bemærkninger til den nævnte bestemmelse i lovudkastet, og koncentreres således om særlige spørgsmål, som det - i lyset af direktivet - ikke synes ganske utvivlsomt, hvorledes skal besvares. Det er dermed ikke alle de i direktivets artikel 2 nævnte definitioner, som i det følgende gøres til genstand for nærmere overvejelser.

3.3.2.1. Begrebet "personoplysninger"

I direktivets artikel 2, litra a, er givet en bred definition af begrebet personoplysninger. Omfattet af begrebet er enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person. Ved fastlæggelsen af, hvad der nærmere skal forstås ved begrebet, kan der hentes støtte i præamblens betragtning 26. Endvidere kan Europa-Kommissionens oprindelige direktivforslag af 24. september 1990 (KOM (90) 314 endelig udg. - SYN 287) inddrages. I bemærkningerne til dette forslag (side 15) er det anført, at der - som i Europarådets konvention nr. 108 - benyttes en bred definition for at dække alle former for oplysninger, der kan knyttes til en person. Der henvises nærmere til Europarådets konvention nr. 108, der er gengivet i bilag 10 i bilagssamlingen. At begrebet "personoplysninger" skal forstås i bred forstand bestyrkes også af, at det i bemærkningerne til Europa-Kommissionens reviderede direktivforslag af 15. oktober 1992 (KOM(92) 422 endelig udg. - SYN 287), side 9, er anført, at man ved det ændrede forslag lægger sig fast på den bredest mulige definition af begrebet "personoplysninger", således at begrebet omfatter alle oplysninger, der kan henføres til en fysisk person.

Også i den gældende registerlovgivning er der som tidligere nævnt indeholdt en defini-

tion på begrebet "personoplysning", jf. lov om offentlige myndigheders registre § 1, stk. 3, og lov om private registre § 1, stk. 2. Efter disse bestemmelser skal der ved personoplysninger forstås oplysninger, som kan henføres til bestemte personer, selv om det forudsætter kendskab til personnummer, registreringsnummer eller lignende særlige identifikationer. Denne legale definition, som må antages at være overensstemmende med Europarådets konvention nr. 108, er - ligesom direktivets definition - bred. Der henvises herved nærmere til kapitel 4, pkt. 2.1.3. og 3.1.2.

På denne baggrund finder udvalget, at direktivets definition på begrebet "personoplysninger" må antages i meget vidt omfang at svare til de legale definitioner, som er indeholdt i den gældende registerlovgivning.

Et særligt spørgsmål, som udvalget har overvejet i forbindelse med fastlæggelsen af begrebet "personoplysninger", er, om en dataansvarligs subjektive vurderinger af en fysisk person er at anse for en personoplysning i direktivets forstand. Således som artikel 2, litra a, er affattet, synes det uden betydning, hvorvidt oplysninger om en fysisk person er af objektiv eller subjektiv karakter. Afgørende er efter bestemmelsen, om der er tale om oplysninger, som kan henføres til en identificeret eller identificerbar person. Det kan derfor næppe antages, at oplysninger om en fysisk person, som er af subjektiv karakter, falder uden for begrebet "personoplysninger". Bestemmelsen i artikel 15, stk. 1, synes også at forudsætte dette, idet bestemmelsen omfatter edb-behandling af oplysninger, der er bestemt til at vurdere bestemte personlige forhold, såsom erhvervsevne, kreditværdighed, pålidelighed, adfærd osv. I det omfang der er tale om subjektive vurderinger af en fysisk person, f.eks. en læges diagnose af en patients psykiske helbredstilstand eller et pengeinstituts vurdering af en kundes kreditværdighed, må sådanne oplysninger derfor anses for omfattet af direktivets definition på "personoplysninger". Dette er også bedst stemmende med den gældende retstilstand, jf. herved at Registertilsynet i sin praksis har lagt til grund, at også subjektive vurderinger af en fysisk person er omfattet af den i registerlovgivningen indeholdte definition på begrebet "personoplysninger".

Noget andet er, at der i de tilfælde, hvor der f.eks. i internt materiale foreligger subjektive oplysninger om en fysisk person samt oplysninger om, hvorledes den dataansvarliges praksis er på et bestemt område, kun for så vidt angår de førstnævnte oplysninger vil være tale om "personoplysninger" i direktivets forstand. Kun disse oplysninger vil kunne henføres til en identificeret eller identificerbar fysisk person. I hvilket omfang der er tale om "personoplysninger", må i øvrigt afgøres i den konkrete situation.

Udvalget har endvidere særligt overvejet, hvorledes der skal forholdes med oplysninger

om personer, som er afdøde.

Den gældende retstilstand på dette område synes ikke at være ganske klar. Registertilsynet har lagt til grund, at oplysninger om afdøde personer er at anse for "personoplysninger" i registerlovgivningens forstand, hvis oplysningerne kan henføres til levende personer. I overensstemmelse hermed er det i § 3 i registerforskrifterne for Forskningsregistret over afdøde personer i Det Psykiatriske Centralregister fastsat, at registerets formål er at opbevare oplysninger vedrørende afdøde personer i Det Psykiatriske Centralregister.

Under hensyn hertil lægger udvalget til grund, at i de tilfælde, hvor oplysningerne ikke alene omhandler afdøde personer, men også fortæller noget om levende personer (f.eks. oplysninger om arvelige sygdomme, jf. ovennævnte), vil dette være personoplysninger i registerlovgivningens forstand. Oplysninger om afdøde personer kan formentlig ikke herudover antages at være omfattet af den nuværende registerlovgivning.

Af direktivet fremgår ikke udtrykkeligt, om oplysninger om sådanne personer er at anse for "personoplysninger". I Rådets mødeprotokol vedrørende direktivet (erklæring nr. 5) har Rådet og Europa-Kommissionen imidlertid bekræftet, at det er overladt til medlemsstaterne at træffe beslutning om, i hvilken udstrækning direktivet finder anvendelse for så vidt angår afdøde personer.

Udvalget har i lyset heraf overvejet, om denne mulighed for at tillempe lovgivningen til alene at gælde for personer, som er levende, bør udnyttes, eller om der ligesom i dag er behov for, at oplysninger om afdøde personer i et vist omfang omfattes af lovgivningen. Det er i den forbindelse endvidere overvejet, om lovgivningen bør udstrækkes til også at angå oplysninger om afdøde personer, som ikke direkte eller indirekte kan knyttes til en levende person.

Flere hensyn kan efter udvalgets opfattelse tale for, at den kommende lovgivning udstrækkes til generelt at gælde for oplysninger om afdøde personer. Der kan for det første peges på, at hensynet til den afdødes levende slægtninge og bekendte kan begrunde, at lovgivningen ikke kun værner oplysninger om afdøde personer, som direkte eller indirekte kan knyttes til en levende person, men også oplysninger som alene angår afdøde personer. Hertil kommer, at der også i et vist omfang er et hensyn at tage til den afdøde selv, idet også afdøde personer har krav på beskyttelse af den personlige integritet.

Når udvalget alligevel viger tilbage fra i det hele at inddrage oplysninger om afdøde personer under den fremtidige lovgivnings område, skyldes det, at en sådan løsning giver anledning til en række problemer, som det vanskeligt lader sig overskue fuldt ud.

Det gælder f.eks. i relation til spørgsmålet om, hvornår behandling af oplysninger om afdøde kan finde sted, herunder om - og i givet fald hvem - der på den afdødes vegne kan meddele samtykke til behandlingen. Der kan endvidere peges på, at også spørgsmålet om, hvem - om nogen - som kan udøve de i lovudkastets kapitel 8-10 indeholdte rettigheder, der som udgangspunkt tilkommer den registrerede selv, vanskeligt lader sig besvare. Af denne grund, og da oplysninger om afdøde personer er værnet gennem anden lovgivning, herunder navnlig straffelovens regler om offentligt ansattes tavshedspligt (§§ 152-152 f) samt reglerne i kapitel 27 om freds- og æreskrænkelser (særlig § 264 d), anbefaler udvalget derfor, at den gældende retstilstand videreføres, således at oplysninger om afdøde personer kun omfattes af lovgivningen, hvis oplysningerne direkte eller indirekte kan knyttes til identificerbare levende personer. Det bemærkes i den forbindelse, at det lovudkast, som er indeholdt i den norske betænkning vedrørende persondatabeskyttelse (NOU 1997:19, "Et bedre personvern") indeholder samme anbefaling, nemlig at oplysninger om afdøde personer alene omfattes af lovgivningen, hvis oplysningerne direkte eller indirekte kan henføres til en levende person, jf. betænkningens side 54. Udvalget finder således ikke, at der er grund til helt at holde oplysninger om afdøde personer uden for lovgivningen, som det ellers foreslås i f.eks. den Svenske Datalagskomités betænkning SOU 1997:39, side 337 f.

3.3.2.2. Begrebet "register"

I den gældende registerlovgivning er indeholdt en definition på begrebet edb-registre, jf. lov om offentlige myndigheders registre § 1, stk. 2. En legal definition på et manuelt register er derimod ikke medtaget i lovgivningen. Ved afgørelsen af hvilke manuelle oplysninger, som er omfattet af lov om private registre, vil man derfor nærmere skulle undersøge bemærkningerne til bestemmelsen i lovens § 1, stk. 1.

I modsætning hertil indeholder direktivets artikel 2, litra c, en definition på begrebet "register". Efter denne bestemmelse skal der ved begrebet "register" forstås enhver struktureret samling af personoplysninger, der er tilgængelige efter bestemte kriterier, hvad enten denne samling er placeret centralt, decentralt eller er fordelt på et funktionsbestemt eller geografisk grundlag.

Bestemmelsen, som er af central betydning ved fastlæggelsen af direktivets funktionelle anvendelsesområde, jf. artikel 3, stk. I, blev bl.a. på dansk initiativ undergivet indgående drøftelser i forbindelse med vedtagelsen af direktivet. Fra dansk side blev der lagt afgørende vægt på., at et direktiv på området ikke måtte komme til også at omfatte personoplysninger, som indgår i konkrete manuelle sagsakter/mapper eller samlinger heraf i den offentlige forvaltning. Til støtte herfor anførtes en række grunde, herunder bl.a. at personoplysninger, der behandles under de nævnte former, i dag er reguleret i dansk

ret på en måde, der tilsikrer de pågældende personers integritet. Oplysninger, der ikke indgår i et edb-register i den offentlige sektor, er således i dag omfattet af reglerne i en generel lov vedrørende sagsbehandling (forvaltningsloven) samt af reglerne i en generel lov vedrørende offentlighedens adgang til dokumenter i den offentlige forvaltning (offentlighedsloven). Med hensyn til oplysninger, der indgår i manuelle sager, der er afsluttet, overgår disse - efter en vis årrække - til at være omfattet af lov om offentlige arkiver, der bl.a. indeholder regler vedrørende tilgængelighed m.v.

Under forhandlingerne viste der sig ikke at være flertal for helt at holde manuelle personoplysninger uden for direktivets område. Direktivet kom derfor i dets endelige form til også at omfatte manuelle personoplysninger, som er eller vil blive indeholdt i et register.

Til belysning af, hvornår der er tale om et register i direktivets forstand, blev betragtning 15 og 27 indsat i præamblen. Endvidere blev der til Rådets mødeprotokol afgivet en erklæring (nr. 7), hvoraf det bl.a. fremgår, at de kriterier, som danner baggrund for fastlæggelse af de elementer, som tilsammen udgør en struktureret samling af personoplysninger, samt de kriterier, hvorefter en sådan samling er tilgængelig, skal præciseres af hver enkelt medlemsstat, samt at sager og samlinger af sager, inkl. titelblad, ikke er omfattet af definitionen, hvis deres indhold ikke har karakter af et register.

De nævnte betragtninger, herunder navnlig betragtning 27, sammenholdt med den nævnte erklæring til Rådets mødeprotokol, var en imødekommelse af de danske ønsker med hensyn til spørgsmålet om manuelle oplysninger i den offentlige forvaltning. Dette gælder særligt med hensyn til bemærkningen om, at sagsmapper eller samlinger af sagsmapper eller deres forsider, som ikke er struktureret efter bestemte kriterier, under ingen omstændigheder hører ind under direktivets anvendelsesområde. Tilsvarende gælder med hensyn til bemærkningen i mødeprotokolerklæringen om, at det er overladt til medlemsstaterne selv nærmere at præcisere indholdet af det manuelle registerbegreb, herunder betydningen af de to grundlæggende kriterier "struktureret" og "tilgængelig efter bestemte kriterier" i definitionen.

Det må på den anførte baggrund antages, at direktivet opstiller nogle ganske rummelige "rammer", inden for hvilke det overlades til medlemsstaterne selv at fastlægge indholdet af det manuelle registerbegreb. Disse rammer er ikke præcise, men det må dog - i lyset af det ovenstående - kunne lægges til grund, at Danmark vil kunne bestemme, at manuelle sagsakter/mapper eller samlinger heraf ikke inddrages under en fremtidig regulering af registerlovsområdet. Der lægges herved vægt på det, der er anført i betragtning 27 i direktivets præambel samt i den nævnte erklæring til Europa-Rådets mødeprotokol, der afspejler forhandlingsforløbet.

På denne baggrund foreslår udvalget, at registerbegrebet fastlægges således, at det omfatter manuelle registre såsom kartotekskasser, journalkortsystemer og andre samlinger af manuelt materiale, som opbevares struktureret efter bestemte kriterier vedrørende personer for at lette adgangen til de indeholdte personoplysninger. Derimod bør begrebet ikke omfatte manuelle sagsakter/mapper eller samlinger heraf. Den nærmere afgrænsning af registerbegrebet må efter udvalgets opfattelse finde sin løsning gennem vedkommende tilsynsmyndigheds praksis.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt den fremtidige lovgivning bør gå videre, end hvad der følger af direktivets artikel 2, litra b, henvises til udvalgets overvejelser ovenfor i pkt. 3.2.3.

3.3.2.3. Begrebet "samtykke"

I den gældende registerlovgivning er fastsat regler om den registreredes samtykke. I lov om offentlige myndigheders registre §§ 16-21 er således fastsat regler om samtykke, herunder samtykkets form, i forbindelse med videregivelse af personoplysninger til henholdsvis private og offentlige myndigheder. Ligeledes er der i lov om private registres kapitel 2 fastsat regler om den registreredes samtykke. Der henvises til beskrivelsen af gældende ret i betænkningens kapitel 4, pkt. 2.3. og 2.4. samt pkt. 3.2. og 3.3. Som det fremgår af denne beskrivelse, indeholder den gældende registerlovgivning ikke en legal definition af begrebet "samtykke".

Dette er derimod tilfældet i direktivets artikel 2, litra h, hvor det defineres, hvad der skal forstås ved begrebet "samtykke". Efter denne bestemmelse skal der ved et samtykke forstås enhver frivillig, specifik og informeret viljestilkendegivelse, hvorved den registrerede indvilliger i, at personoplysninger, der vedrører den pågældende selv, gøres til genstand for behandling. Udvalget finder, at der i lovudkastet bør medtages en legal definition på begrebet samtykke, og at denne definition bør svare til, hvad der følger af direktivets artikel 2, litra h. Med hensyn til det nærmere indhold af direktivbestemmelsen og dermed også af den legale definition, som bør medtages i lovudkastet, henvises til bemærkningerne til udkastets § 3, nr. 8.

Den definition på begrebet "samtykke", som er indeholdt i artikel 2, litra h, er af betydning, for så vidt angår direktivets materielle regler om behandling af personoplysninger, jf. artikel 7, litra a, og 8, stk. 2, litra a, samt artikel 26, stk. 1, litra a. Når der i disse bestemmelser stilles krav om samtykke fra den registrerede, vil dette skulle forstås i overensstemmelse med direktivets definition på dette begreb.

Herudover er det i bestemmelserne i artikel 7, litra a, og artikel 26, stk. 1, litra a, an-

givet, "at der ikke må herske tvivl om, at den registrerede har givet sit samtykke". Af artikel 8, stk. 2, litra a, fremgår det, at "den registrerede udtrykkeligt skal have givet samtykke". Det fremgår ikke af direktivet, hvad betydningen af indsættelsen af disse formuleringer er. Heller ikke i præamblen eller i direktivets tilblivelseshistorie, herunder i de tidligere direktivforslag, er der indeholdt fortolkningsbidrag herom. Det er derfor usikkert, hvad betydningen af de nævnte formuleringer er.

Udvalget finder, at der i de ovennævnte formuleringer formentlig må antages at ligge et krav om, at et samtykke skal være *klart og utvetydigt.* Kravet om *udtrykkelighed* må antages at føre til, at der ikke er mulighed for, at den dataansvarlige opnår stiltiende eller indirekte tilslutning fra den registrerede.

Med hensyn til den lovtekniske gennemførelse af de ovennævnte bestemmelser i direktivet, som indeholder krav om den registreredes samtykke, finder udvalget på den anførte baggrund, at der - bortset fra det i artikel 8, stk. 2, litra a, nævnte udtrykkelighedskrav - i lovudkastet alene bør anvendes udtrykket "samtykke". Der bør således ikke i lovgivningen tales om, at "der ikke hersker tvivl om, at den registrerede har givet sit samtykke", jf. artikel 7, litra a, og artikel 26, stk. 1, litra a. Det er herved tillagt betydning, at denne lovtekniske fremgangsmåde, som efter udvalgets opfattelse må anses for forenelig med direktivet, skaber terminologisk overskuelighed. Der er endvidere lagt vægt på, at udeladelsen af de i artikel 7, litra a, og artikel 26, stk. 1, litra a, nævnte formuleringer ikke indebærer nogen forringet beskyttelse af den registrerede.

Med anvendelsen af udtrykket "samtykke" i lovudkastet forudsættes det således, at et samtykke skal være *klart og utvetydigt.* Ved vurderingen af, om dette er tilfældet, bør der henses til, hvilken type oplysninger der er tale om, samt til i hvilken sammenhæng oplysningerne skal anvendes. Kravene til samtykkets karakter bør således vurderes i forhold til karakteren af de oplysninger, som behandles, og ved de følsomme oplysninger, jf. artikel 8, stk. 1, bør den dataansvarlige ikke kunne indhente stiltiende eller indirekte samtykke fra den registrerede, jf. udtrykket "udtrykkeligt" i artikel 8, stk. 2, litra a.

3.3.2.4. Øvrige definitioner

Foruden de definitioner, som er omtalt ovenfor under pkt. 3.3.2.1.-3.3.2.3., indeholder direktivet i artikel 2, litra b og d-g, definitioner på begreberne "behandling", "den registeransvarlige", "registerfører", "tredjemand" og "modtager". Disse definitioner bygger i begrænset omfang på Europarådets konvention nr. 108 om beskyttelse af det enkelte menneske i forbindelse med elektronisk databehandling af personoplysninger, jf. bilag 10 til betænkningen. Således svarer definitionen på "den registeransvarlige",

jf. artikel 2, litra d, til, hvad der følger af konventionens artikel 2, litra d. Denne definition må derfor antages at skulle forstås i overensstemmelse hermed. Med hensyn til de øvrige definitioner bemærkes, at der tale om fælleskabssretlige nyskabelser, og at det nærmere indhold af disse definitioner derfor vil skulle fastlægges på baggrund af de fortolkningsbidrag, der kan udledes af direktivet m.v.

Udover de i direktivet indeholdte definitioner finder udvalget, at der for at skabe overskuelighed omkring lovudkastets regulering bør gives en legal definition på begrebet "tredjeland" (lovudkastets § 3, nr. 9). Der lægges herved vægt på, at dette begreb - som en konsekvens af direktivet - vil skulle indarbejdes i visse af bestemmelserne i lovgivningen. Det gælder både i relation til reglerne om lovudkastets geografiske område (§ 4), og for så vidt angår reglerne om overførsel af personoplysninger til tredjelande, jf. lovudkastets § 27.

For så vidt angår det nærmere indhold af ovennævnte definitioner, som foreslås indsat i lovudkastet, henvises til bemærkningerne til lovudkastets § 3, nr. 2, 4-7 og 9.

3.4. Lovudkastets geografiske område

Den gældende registerlovgivning indeholder ikke udtrykkelige regler om den territoriale afgrænsning. Det synes derfor ikke ganske klart, hvorledes den nuværende retsstilling er på dette område. Formentlig må det antages, at hverken lov om offentlige myndigheders registre eller lov om private registre af lovgiver er tiltænkt at skulle have virkning for dataansvarlige, som er etableret uden for dansk område. Det bemærkes herved, at der ikke i lovene eller forarbejderne til disse er holdepunkter for at antage, at den regulering, som er indeholdt i lovene, skal udstrækkes til at gælde for sådanne dataansvarlige. At der i lov om private registre § 21 er fastsat regler om bl.a. registrering og elektronisk databehandling i udlandet kan ikke antages at ændre herpå, da reglerne tager sigte på at regulere udførslen af oplysninger fra Danmark til udlandet. Det forhold, at det fremgår af lov om offentlige myndigheders registre § 1, stk. 1, at loven gælder for edb-registre, der føres for den offentlige forvaltning, og som indeholder personoplysninger, kan heller ikke antages at indebære, at loven er tiltænkt eksterritorial virkning i den forstand, at loven skal gælde for dataansvarlige, som er etableret uden for dansk område. Den omstændighed, at adskillige danske ambassader via Udenrigsministeriet har foretaget anmeldelse til Registertilsynet i medfør af lovens § 8a, synes heller ikke at asndre herpå. De anmeldelser, som ambassaderne i tidens løb har foretaget via Udenrigsministeriet, må således formentlig antages at have bygget på en forudsætning om, at ambassaderne er en del af den samlede udenrigstjeneste, og som sådan bør anmelde deres edb-registre til Registertilsynet.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvilket tilknytningskriterium som er afgørende for, om registerlovgivningen finder anvendelse på aktiviteter, som udøves på dansk område, har Registertilsynet i praksis antaget, at *etableringsstedet* for den dataansvarlige er afgørende.

Med vedtagelsen af direktivets artikel 4 fastsættes udtrykkelige regler om det geografiske gyldighedsområde for den nationale lovgivning, som gennemfører direktivet. Bestemmelsen, som har karakter af en lovvalgsregel, må antages at være tiltænkt samme fælleskabsretlige betydning i de enkelte medlemsstater. Der henvises herved til, at formålet med bestemmelsen dels er at undgå, at personer unddrages beskyttelse ved omgåelse af lovgivningen, dels er at undgå kumulativ anvendelse af flere forskellige lovgivninger, jf. betragtning 18 i direktivets præambel samt Europa-Kommissionens bemærkninger til de tidligere direktivforslag af henholdsvis 24. september 1990 (KOM (90) 314 endelig udg. - SYN 287) og 15. oktober 1992 (KOM(92) 422 endelig udg. - SYN 287).

Under hensyn hertil finder udvalget, at affattelsen af lovudkastets regler om den geografiske gyldighed bør søges tilpasset direktivteksten, idet lovgivningen i så fald lettere vil kunne tilpasses EF-domstolens praksis på området. Også fællesskabsretlige foranstaltninger til gennemførelse af en samlet ordning inden for Fællesskabet med hensyn til den geografiske gyldighed må i givet fald antages lettere at kunne tilpasses til lovgivningen. Endvidere giver en sådan tilpasning en større sikkerhed for, at der skabes regelharmoni medlemsstaterne imellem, hvilket er af stor betydning ved implementering af regler, som har karakter af lovvalgsregler. Det bemærkes i den forbindelse, at udvalget ved fortolkningen af direktivets artikel 4 har henset til, hvorledes artiklen er tolket i andre medlemsstater, herunder navnlig Norge og Sverige. Der henvises herved til de i bilag 12 og 13 i bilagssamlingen gengivne lovudkast, som er indeholdt i de betænkninger, som er afgivet af de lovforberedende personregisterudvalg i henholdsvis Norge og Sverige.

Som det anføres i disse betænkninger, er fortolkningen af de regler, som er fastsat i direktivets artikel 4, vanskelig. Dette skyldes, at reglerne på en række punkter indeholder uklarheder, som skaber usikkerhed med hensyn til rækkevidden af medlemsstaternes forpligtelse til geografisk at anvende deres lovgivninger. Dette gælder navnlig for så vidt angår fortolkningen af de enkelte bestemmelser i litra a-c, der indbyrdes må antages at hænge således sammen, at hovedreglen vedrørende den geografiske gyldighed er indeholdt i reglen i litra a, medens der i reglerne i litra b og c omhandles særlige tilfælde, hvor medlemsstaternes lovgivninger endvidere skal anvendes på behandlingen af oplysninger.

I lyset heraf beskrives i det følgende, hvilke forpligtelser der efter udvalgets opfattelse må antages at påhvile medlemsstaterne, herunder Danmark, efter bestemmelserne i artikel 4, litra a-c.

Forinden bemærkes dog, at reglerne i artikel 4 ikke berører spørgsmålet om strafferetlig jurisdiktionskompetence. Der henvises herved til betragtning 21 i præamblen, hvoraf det fremgår, at direktivet ikke berører de territorialbestemmelser, der gælder i strafferetten. Udvalget finder på denne baggrund, at det nævnte spørgsmål om strafferetlig jurisdiktionskompetence - ligesom i dag - bør afgøres efter reglerne i straffelovens kapitel 2.

3.4.1. Artikel 4, stk. 1, litra a

I artikel 4, stk. 1, *litra a*, reguleres tilfælde, hvor en dataansvarlig er etableret i en eller flere medlemsstater, jf. henholdsvis 1. og 2. led. Af bestemmelsen følger, at medlemsstaterne anvender de nationale bestemmelser, de vedtager til gennemførelse af direktivet, på behandling af personoplysninger, der foretages som led i en virksomheds eller et organs aktiviteter inden for den medlemsstats område, hvor den dataansvarlige er etableret. En dataansvarlig, som er etableret på flere medlemsstaters område, skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at hver af disse virksomheder eller organer opfylder kravene i den gældende nationale lovgivning.

Formuleringen af direktivets artikel 4, litra a, giver efter udvalgets opfattelse anledning til tvivl. Dette skyldes, at det efter bestemmelsens ordlyd synes at være afgørende, om der er tale om behandling af personoplysninger, der foretages som led i en virksomheds eller et organs aktiviteter *inden for den medlemsstats område, hvor den dataansvarlige er etableret.*

I lyset heraf har udvalget overvejet, om reglen i artikel 4, stk. 1, litra a, må antages at indebære, at dansk ret alene skal gælde for behandling af personoplysninger, som foretages for en dataansvarlig etableret her i landet, hvis der er tale om aktiviteter, som foretages på dansk område. I givet fald vil dansk ret ikke skulle gælde for den situation, hvor en dataansvarlig, som kun er etableret her i landet, udøver aktiviteter i Tyskland.

Umiddelbart synes ordlyden af artikel 4, stk. 1, litra a, at forudsætte, at dette er tilfældet; altså at dansk lovgivning alene skal gælde for behandling af personoplysninger, som foretages for dataansvarlige etableret i Danmark, hvis der er tale om aktiviteter, som foretages på dansk område.

Heroverfor står imidlertid, at bestemmelsen i artikel 4 - som anført ovenfor - har til formål dels at undgå, at personer unddrages beskyttelse ved omgåelse af lovgivningen, dels at undgå kumulativ anvendelse af flere forskellige lovgivninger. Formålet bag bestemmelsen i artikel 4 taler således imod den forståelse, som umiddelbart synes at følge af ordlyden af reglen i litra a. Det bemærkes herved, at ovennævnte situation, hvor en dataansvarlig, som kun er etableret her i landet, udøver aktiviteter i Tyskland, i givet fald hverken er omfattet af dansk eller tysk lovgivning. At reglen i litra a skal forstås således, at en medlemsstats lovgivning skal finde anvendelse på de aktiviteter, som udøves af en dataansvarlig, som er etableret på medlemsstatens område, uanset om aktiviteterne foretages inden for eller udenfor medlemsstatens område, synes endvidere at være forudsat i bestemmelsens 2. led, hvorefter en dataansvarlig, som er etableret på flere medlemsstaters område, skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at hver af disse virksomheder eller organer opfylder kravene i den gældende nationale lovgivning. Det bemærkes herved også, at det af tilblivelseshistorien bag reglen i litra a fremgår, at de enkelte medlemsstaters lovgivninger netop skal gælde for de situationer, hvor en dataansvarlig, der alene er etableret i en medlemsstat, udøver aktiviteter i en anden medlemsstat. Der kan endvidere peges på, at dette tillige synes forudsat i præamblens betragtning 18. Herudover synes det forudsat i artikel 28, stk. 6, at en medlemsstats lovgivning kan have eksterritorial virkning, altså kan finde anvendelse på behandling, som ikke foretages på den medlemsstats område, hvor den dataansvarlige er etableret. Der kan yderligere henvises til de officielle engelske og franske oversættelser af direktivets artikel 4, stk. 1, litra a, som efter udvalgets opfattelse heller ikke er klare, men som dog formentlig skal tolkes således, at eksterritorial virkning er forudsat, jf. nærmere bilag 8 og 9 til betænkningen. Endelig bemærkes det, at de lovudkast, som udvalget har kendskab til, foreslår en geografisk gyldighed, som indebærer, at lovudkastene efter omstændighederne har eksterritorial virkning. Der kan i den forbindelse bl.a. henvises til det norske og svenske lovudkast, jf. bilag 12 og 13 i bilagssamlingen.

På den anførte baggrund finder udvalget, at reglen i litra a må antages at skulle fortolkes således, at den danske gennemførelseslovgivning skal tillægges eksterritorial virkning i den forstand, at lovgivningen skal finde anvendelse på behandling af oplysninger, som udføres for en dataansvarlig, som er etableret i Danmark, uanset om behandlingen sker i Danmark eller i en anden medlemsstat. I den forbindelse bemærkes, at hvis den dataansvarliges aktiviteter også udstrækker sig til områder uden for Fællesskabet, synes det tvivlsomt, om også disse aktiviteter skal omfattes af dansk lovgivning. Da litra a formentlig må skulle forstås således, at der skal være tale om aktiviteter, der foretages inden for Fællesskabets område af en dataansvarlig, som er etableret inden for dette område, må sådanne aktiviteter derfor formentlig antages at falde uden for litra a's område. Dette synes også at stemme bedst overens med bestemmelsen i artikel 28, stk. 6.

Hvis f.eks. et selskab, for hvilket der udføres behandling af oplysninger, befinder sig på dansk område, vil det herefter skulle afgøres, om selskabet er at anse for etableret i Danmark. I givet fald vil den danske lovgivning finde anvendelse på selskabets aktiviteter, jf. nærmere ovenfor. Hvad der skal forstås ved begrebet "etablering" er nærmere præciseret i præamblens betragtning 19, hvortil der henvises. I øvrigt må bidrag til fortolkningen af direktivets etableringsbegreb kunne udledes af den almindelige fællesskabsret, herunder EF-domstolens praksis vedrørende EF-traktatens regler om den frie bevægelighed for personer, tjenesteydelser og kapital, herunder navnlig artikel 52 og 59. Også EF-domstolens praksis i øvrigt må antages at kunne inddrages ved fortolkningen af direktivets etableringsbegreb. Der kan i den forbindelse henvises til EF-domstolens dom af 30. november 1995 i sag C-55/94 (Gebhard), der omhandler fortolkningen af Rådets direktiv 77/249/EØF af 22. marts 1997 om lettelser med henblik på den faktiske gennemførelse af advokaters frie udveksling af tjenesteydelser (EFT L 78, s.17).

En dataansvarlig vil naturligvis kunne være etableret i flere medlemsstater. I givet fald gælder reglen i bestemmelsens 2. led. Af reglen følger, at en dataansvarlig, som er etableret på flere medlemsstaters område, skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at hver af disse virksomheder eller organer opfylder kravene i den gældende nationale lovgivning. Det fremgår ikke klart heraf, hvilken medlemsstats lovgivning, som skal finde anvendelse i de nævnte tilfælde, hvor en dataansvarlig er etableret i flere medlemsstater. Én løsningsmodel er at lade den medlemsstats lovgivning, hvor aktiviteterne udøves, finde anvendelse. En anden løsningsmodel er at opstille en regel, hvorefter den afgørende faktor i sådanne tilfælde er, hvor den "gren" af den dataansvarlige, som behandlingen udføres for, er etableret. En sådan regel vil betyde, at et dataansvarligt selskab, som er etableret i såvel Danmark som Sverige, vil være undergivet dansk lovgivning for så vidt angår den behandling af oplysninger, som udføres for den danske "gren" af selskabet, uanset om behandlingen sker i Sverige eller Danmark.

Efter udvalgets opfattelse må bestemmelsens 2. led formentlig antages at bygge på den sidstnævnte løsningsmodel, hvorfor denne model foreslås indarbejdet i den danske gennemførelseslovgivning. Der lægges herved vægt på, at bestemmelsen skal ses i sammenhæng med reglen i 1. led, hvorefter etableringsstedet er det afgørende.

Et særligt spørgsmål, som i tilknytning hertil også kan rejses vedrørende fortolkningen af reglen i litra a, 2. led, er, hvad der skal gælde, hvis en dataansvarlig er etableret på to medlemsstaters område, men udøver sine aktiviteter på en tredje medlemsstats område, hvor den pågældende ikke er etableret. Direktivet indeholder ikke noget svar herpå. Det må dog gælde, at direktivet stiller krav om, at den nationale lovgivning også skal

/

gælde for den behandling af oplysninger, som sker i den tredje medlemsstat. Det kan ikke antages, at registrerede personer ikke skal tilsikres den beskyttelse, som følger af direktivet, blot fordi der kan rejses spørgsmål om, hvilken af to medlemsstaters lovgivning, som skal finde anvendelse. Med hensyn til løsningen af spørgsmålet må det afgørende efter udvalgets opfattelse - i lighed med det, som er anført ovenfor - formentlig være, for hvilken af den dataansvarliges "grene" behandlingen finder sted. Hvis et dataansvarligt selskab er etableret i Danmark og Sverige, og der for den danske "gren" af selskabet udføres behandling af oplysninger i Finland, vil det således være dansk lovgivning, som finder anvendelse på behandlingen.

3.4.2. Artikel 4, stk. 1, litra b

Af artikel 4, stk. 1, *litra b,* fremgår, at medlemsstaterne anvender de nationale bestemmelser, som de vedtager til gennemførelse af direktivet, på behandling af personoplysninger, der foretages af en dataansvarlig, der ikke er etableret på den pågældende medlemsstats område, men på et sted, hvor dens nationale lovgivning gælder i henhold til folkeretten.

Det fremgår af direktivets tilblivelseshistorie, at indsættelsen af formuleringen "på et sted, hvor dens nationale lovgivning gælder i henhold til folkeretten", er begrundet i et ønske om at tydeliggøre, at det, der sigtes til med bestemmelsen i litra b, er ambassader og repræsentationer. Anførte sted er ikke angivet, hvad der er baggrunden for, at ambassader og repræsentationer ønskes omfattet af medlemsstaternes gennemførelseslovgivninger. Denne skal dog formentlig findes i det forhold, at diplomatiske repræsentationer, der efter folkeretten er forpligtet til at overholde modtagerlandets lovgivning, som udgangspunkt nyder immunitet i modtagerstaten med hensyn til søgsmål og eksekution, jf. nærmere bl.a. Alf Ross, Lærebog i Folkeret (6. rev. udg., 1984), Peter Germer, Indledning til folkeretten (1989), side 30. Med bestemmelsen i artikel 4, stk. 1, litra b, sikres det således, at tilsynet med diplomatiske repræsentationer foretages af afsenderlandets tilsynsmyndighed på baggrund af afsenderlandets lovgivning, jf. herved at afsenderlandet som følge af princippet om personalhøjhed kan regulere forholdene på diplomatiske repræsentationer.

På den anførte baggrund skal lovgivningen udstrækkes til også at gælde for danske diplomatiske repræsentationer. Det bemærkes i den forbindelse, at denne retstilstand - som nævnt ovenfor - vil svare til den praksis, som allerede i dag følges på danske ambassader og repræsentationer i udlandet.

3.4.3. Artikel 4, stk. 1, litra c

Artikel 4, stk. 1, *litra c*, regulerer de tilfælde, hvor en dataansvarlig ikke er etableret på Fællesskabets område, det vil sige er etableret i et tredjeland. Af bestemmelsen følger, at medlemsstaterne anvender de nationale bestemmelser, de vedtager til gennemførelse af direktivet, på behandling af personoplysninger, der foretages af en dataansvarlig, der ikke er etableret på Fællesskabets område, og som med henblik på behandling af personoplysninger anvender midler, det være sig elektroniske eller ikke-elektroniske, som befinder sig på den pågældende medlemsstats område, medmindre disse midler kun benyttes med henblik på forsendelse gennem Det Europæiske Fællesskabs område.

Bestemmelsen finder således alene anvendelse i de tilfælde, hvor den dataansvarlige ikke kan anses for omfattet af hovedreglen i litra a, men derimod må anses for etableret i et tredjeland. Efter bestemmelsen skal dansk lovgivning finde anvendelse på den behandling af oplysninger, som sker for en dataansvarlig, som er etableret i et tredjeland, hvis der ved behandlingen anvendes hjælpemidler, som befinder sig i Danmark. Det må dog formentlig kun antages at være den behandling, som rent faktisk finder sted på dansk område, som lovgivningen i givet fald skal omfatte. I de tilfælde, hvor hjælpemidlerne anvendes til forsendelse af oplysninger gennem Fællesskabets område, følger det af bestemmelsen, at dansk lovgivning ikke skal gælde for behandlingen. Der henvises nærmere til betragtning 20 i præamblen.

Udvalget har - i lyset af bestemmelsen i litra c sammenholdt med litra a - overvejet, hvad der skal forstås ved et tredjeland. Dette spørgsmål kan i almindelighed ikke antages at give anledning til tvivl. Der kan imidlertid være anledning til nærmere at overveje, om de lande og territorier, som ikke er medlem af Fællesskabet, men som på baggrund af associeringsaftaler må forventes at ville gennemføre regler, som svarer til den regulering, som er indeholdt i direktivet, i deres nationale lovgivninger (EØS-lande, herunder f.eks. Norge), er at anse for tredjelande i direktivets forstand, når en sådan gennemførelse har fondet sted.

Særlige regler om oversøiske lande og territoriers associering er indeholdt i EF-traktatens artikel 131-136 a. Det fremgår således udtrykkeligt af EF-traktaten og de i denne forbindelse indgåede associeringsaftaler, i hvilket omfang fællesskabsretten, herunder eventuelle direktiver, finder anvendelse på sådanne områder.

Beslutninger om at føje ny fællesskabsret til EØS-aftalen træffes med enstemmighed i Det Blandede EØS-udvalg (EØS-kommiteen) bestående af repræsentanter for samtlige deltagende lande og EF-kommissionen. I det omfang den særlige EØS-komité måtte

vedtage en EØS-regel af samme indhold, som det vedtagne direktiv, og EØS-landene dermed på baggrund heraf gennemfører sådanne regler i deres nationale lovgivninger, vil det formentlig i den forbindelse blive aftalt, at EØS-landene ikke længere er at anse for tredjelande i direktivets forstand, men derimod må sidestilles med en medlemsstat. En sådan regel ses endnu ikke at være vedtaget, og indtil da vil EØS-landene derfor være at anse for tredjelande i relation til direktivets bestemmelser, herunder artikel 4.

Et særligt spørgsmål er endvidere, om Grønland og Færøerne er at anse for tredjelande i bestemmelsens forstand. Under hensyn til Grønlands og Færøernes særlige retsstilling i relation til Det Europæiske Fællesskab, jf. artikel 136 a og 227 i traktaten om Det Europæiske Fællesskab, må det efter udvalgets opfattelse antages, at Grønland og Færøerne er at anse for tredjelande i direktivets forstand, det vil sige i artikel 4, 25 og 26's forstand. Denne antagelse bestyrkes af, at formålet bag reglerne i artikel 25 og 26 om overførsel af oplysninger til tredjelande er at sikre, at der ikke overføres oplysninger til lande (områder) uden for Det Europæiske Fællesskab, medmindre der gælder et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau.

I det omfang regler svarende til direktivets regulering måtte blive gennemført for Grønland og Færøerne, f.eks. derved at den danske gennemførelseslovgivning sættes i kraft for rigsmyndighederne i Grønland og/eller på Færøerne, vil den behandling af oplysninger, der foretages for rigsmyndighederne i Grønland og/eller på Færøerne, leve op til de krav, som stilles i direktivet. Behandlingen af oplysninger vil nemlig være undergivet reglerne i gennemførelseslovgivningen, herunder også reglerne om tilsyn m.v. Udveksling af oplysninger mellem Danmark og de danske rigsmyndigheder i Grønland eller på Færøerne må i givet fald antages at kunne ske efter de almindelige regler i den kommende lovgivning om behandling af personoplysninger m.v., jf. direktivets regler om videregivelse af oplysninger til tredjelande (artikel 25 og 26). Dette må i det hele taget antages at gælde, i det omfang der generelt fastsættes regler for Grønland og/eller Færøerne, herunder for hjemmestyremyndighederne, som svarer til reglerne i direktivet. Der henvises herved til udvalgets overvejelser nedenfor under pkt. 3.5.3.11.

3.5. Lovudkastets regler om behandling af oplysninger

3.5.1. Overvejelser om udformningen af reglerne

I registerlovgivningen er indeholdt regler om registrering, opbevaring, videregivelse m.v. af oplysninger, jf. lov om offentlige myndigheders registre kapitel 3, 5, 5 a og 6 samt lov om private registre kapitel 2, 2 b og 3-6. Den i lovgivningen indeholdte regulering er forskellig, afhængig af hvilken form for håndtering og hvilken type oplysnin-

ger der er tale om. For en nærmere beskrivelse af reglerne henvises til kapitel 4, pkt. 2.2.-2.8. og 3.2.-3.13.

I modsætning til den gældende registerlovgivning indeholder direktivet en generel regulering af enhver form for håndtering (behandling) af personoplysninger, jf. herved artikel 3, stk. 1, sammenholdt med artikel 2, litra b. Af sidstnævnte bestemmelse følger, at der ved begrebet behandling skal forstås enhver operation eller række af operationer - med eller uden brag af elektronisk databehandling - som personoplysninger gøres til genstand for.

Den nærmere materielle regulering af, hvornår behandling af personoplysninger må finde sted, er indeholdt i bestemmelserne i artikel 5-9. Ordningen i disse bestemmelser er den, at der i artikel 6 er fastsat en række grundlæggende principper for behandling af oplysninger, og at der i artikel 7 og 8 er fastsat nærmere regler om, hvornår behandling af oplysninger er lovlig.

De bestemmelser, som er fastsat i artikel 6-8, må i vid udstrækning antages at indeholde en udtømmende normering af, hvornår behandling af personoplysninger må finde sted. Det må dog antages, at der - inden for rammerne af disse bestemmelser - i et vist omfang kan fastsættes særlige regler om behandling af personoplysninger på nærmere bestemte områder. Af artikel 5 sammenholdt med artikel 7 og 8 må således antages at følge, at medlemsstaterne uafhængigt af de generelle regler har mulighed for at fastsætte særlige betingelser for databehandling på specifikke områder. Der henvises herved til det, som er anført i betragtning 9 og 22 i direktivets præambel. Endvidere kan nævnes, at det i Europa-Kommissionens bemærkninger til det reviderede direktivforslag af 15. oktober 1992 (KOM(92) 422 endelig udg. - SYN 287, side 14), er anført, at medlemsstaterne inden for rammerne af bestemmelserne i direktivets kapitel II i deres lovgivning kan præcisere, på hvilke betingelser en behandling er lovlig, f.eks. i form af præciseringer for hver enkelt sektor af, i hvilke tilfælde den registreredes interesser skal have forrang (artikel 7, litra f), når sådanne præciseringer ikke er til skade for princippet om fri udveksling af oplysninger inden for Fællesskabet.

Udvalget anbefaler på den anførte baggrund, at bestemmelserne i direktivets artikel 6-8 implementeres i dansk ret ved, at der i lovudkastet indsættes et sæt generelle materielle regler om behandling af personoplysninger, og at disse regler - i modsætning til i dag - udstrækkes til at gælde enhver form for behandling af oplysninger, hvad enten der er tale om indsamling, registrering, samkøring, videregivelse m.v. Herved er lovudkastet i overensstemmelse med direktivet, der som nævnt ovenfor bygger på en generel regulering af enhver form for behandling. Det skal understreges, at selv om en dataansvarlig lovligt kan foretage én form for behandling, f.eks. indsamling og registrering, inde-

bærer dette ikke, at betingelserne for andre former for behandling, f.eks. samkøring eller videregivelse, uden videre er opfyldt. Dette skal vurderes særskilt for hver enkelt behandlingsform, bedømt ud fra reglerne om, hvornår behandling af oplysninger lovligt kan finde sted. Dette er også baggrunden for, at der efter udvalgets opfattelse ikke er behov for at fastsætte særlige regler for de enkelte former for behandling af personoplysninger, heller ikke de nuværende regler i lov om private registre § 4, stk. 4 og 5, hvorefter samkøring af forskellige virksomheders registre kun er tilladt med Registertilsynets tilladelse. Hertil kommer risikoen for, at der kan rejses tvivl omkring sådanne særreglers overensstemmelse med direktivet, jf. nedenfor. Særligt med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt der bør fastsættes særregler for, hvornår samkøring af oplysninger må finde sted, henvises til pkt. 3.5.1.1. nedenfor.

Rent lovsystematisk bør reglerne - ligesom direktivet - bygge på en ordning, hvorefter der dels fastsættes en række grundlæggende principper for den dataansvarliges behandling af oplysninger, dels fastsættes nærmere regler om, hvornår behandling lovligt kan finde sted. Også ved den nærmere udformning af reglerne bør der tages hensyn til, hvorledes bestemmelserne i direktivets artikel 6-8 er affattet. Det foreslås, at affattelsen af reglerne lægges tæt op ad direktivteksten. Baggrunden herfor skal findes i hensynet til at sikre, at der ikke kan rejses tvivl omkring gennemførelsen af disse centrale bestemmelser i dansk ret. Det bemærkes i den forbindelse, at flere af bestemmelserne i artikel 6-8 i en række konkrete tilfælde må antages at kunne få direkte virkning ved de danske domstole efter implementeringsfristens udløb. Der henvises herved til de EU-lovtekniske betragtninger, som er anført i Justitsministeriets notits af 10. september 1996, navnlig pkt. 3. Notitsen er gengivet i bilag 16 i bilagssamlingen.

De generelle behandlingsregler, som må indsættes i lovudkastet, bør efter udvalgets opfattelse suppleres af særlige regler om behandling på en række nærmere angivne områder. Der vurderes således at være behov for - ligesom i dag - at fastsætte særlige regler inden for kreditoplysningsområdet samt med hensyn til den virksomhed, som udøves af adresserings- og kuverteringsbureauer. Ligeledes findes der i tråd med den gældende ordning at være behov for særlige regler om behandling af oplysninger inden for sundhedssektoren, i statistisk og videnskabeligt øjemed samt om behandling af henholdsvis personnumre og telefonnumre. Derudover vurderes der at være behov for at fastsætte særlige regler om behandling af oplysninger i forbindelse med førelse af retsinformationssystemer. Det skønnes endvidere hensigtsmæssigt, at der i lovudkastet indsættes særlige regler om behandling af oplysninger om strafbare forhold. Endelig bør der - som en konsekvens af direktivets artikel 25 og 26 - indsættes særlige regler om overførsel af data til tredjelande. For så vidt angår udvalgets overvejelser vedrørende ovennævnte særlige regulering af behandling af oplysninger på nærmere bestemte områder henvises til pkt. 3.5.3. nedenfor.

3.5.1.1. Særligt om samkøring

Som nævnt ovenfor under pkt. 3.5.1. indeholder udvalgets lovudkast et forslag til generelle materielle regler om behandling af personoplysninger, gældende for enhver form for behandling, hvad enten der er tale om indsamling, registrering, samkøring, videregivelse m.v.

I den forbindelse har udvalget navnlig overvejet, om der bør foreslås særlige regler for *samkøring af registre*, uanset at direktivet ikke indeholder særregler herom. Dette er et emne, der ofte har påkaldt sig særlig opmærksomhed og givet anledning til adskillige lovinitiativer, navnlig når det har drejet sig om samkøring i kontroløjemed inden for den offentlige sektor.

I *den offentlige sektor* gælder det i dag, at samkøring af registre, der er oparbejdet med henblik på varetagelse af forskellige opgaver, forudsætter fastsættelse af forskrifter for samkøringen, svarende til registerforskrifter, jf. kapitel 4, pkt. 2.7.2. Dette gælder dog ikke, hvis samkøringen udelukkende foretages med henblik på uddrag i statistisk eller videnskabeligt øjemed. Hvad angår de materielle betingelser for offentlige myndigheders samkøring af registre, hviler Registertilsynets praksis først og fremmest på de tilkendegivelser, som Retsudvalget fremkom med i forbindelse med lovrevisionen i 1990-91. Der henvises til kapitel 4, pkt. 2.7.3. Det skal særligt fremhæves, at der ved samkøring i kontroløjemed bl.a. stilles krav om et klart og utvetydigt retsgrundlag, ligesom de personer, der omfattes af kontrollen, så vidt muligt skal have meddelelse om kontrolordningen, inden de afgiver oplysninger til myndigheden.

Siden 1990 er der i særlovgivningen indsat adskillige bestemmelser, som hjemler myndighederne ret til samkøring i kontroløjemed i forbindelse med tildeling af forskellige offentlige ydelser og i andre kontrolsarnmenhænge. Det gælder så vigtige områder som i forbindelse med skattekontrol og ved tildeling af forskellige ydelser og tilbud inden for lov om arbejdsløshedsforsikring, lov om social pension, lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel, lov om delpension, lov om orlov til uddannelse, sabbat og børnepasning, lov om social bistand, lov om kommunal aktivering og lov om en aktiv arbejdsmarkedspolitik.

I *den private sektor* må samkøring af forskellige virksomheders registre som udgangspunkt ikke finde sted, men det er dog muligt at opnå Registertilsynets tilladelse hertil, og tilsynet kan fastsætte vilkår for en sådan tilladelse, jf. kapitel 4, pkt. 3.6. Langt de fleste af de tilladelser til samkøring, som Registertilsynet har givet private virksomheder, har drejet sig om finansielle koncerner, hvor formålet med samkøringen typisk har været effektivisering af selskabets administration af kundeforhold.

Den særlige regulering af registersamkøringer begrundes traditionelt først og fremmest med frygten for, at der gennem samkøring af registre, der hver især er oparbejdet med henblik på varetagelse af egne, særskilte formål, gives mulighed for dannelse af meget tætte profiler af de pågældende enkeltpersoner, hvilket kan udgøre en risiko for krænkelse af deres privatliv. Ofte har de pågældende afgivet oplysninger om dem selv i en bestemt sammenhæng og til et bestemt formål, uden at have en forventning om, at oplysningerne - sammenstillet med andre oplysninger - vil dukke op i en anden sammenhæng og til et andet formål.

Det er udvalgets opfattelse, at der fortsat kan være behov for at være særligt opmærksom på, om en behandling af personoplysninger, som indebærer samkøring af registre, bør finde sted. Det er imidlertid udvalgets opfattelse, at de hensyn, som ligger bag den særlige regulering af registersamkøringer, også vil kunne varetages fremover, uden at der i lovudkastet fastsættes særlige materielle regler for, hvornår samkøring må finde sted.

Udvalgets opfattelse hviler på dette punkt på følgende forhold:

Reglen i lovudkastets § 5, stk. 2, fastslår, at indsamling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål, og at senere behandling ikke må være uforenelig med disse formål. Dette princip om formålsbestemthed, som ikke findes udtrykkeligt i den nuværende registerlovgivning, indebærer efter udvalgets opfattelse begrænsninger i adgangen til at samkøre registre og genbruge indsamlede data. Det vil være op til Datatilsynet gennem sin praksis at fastlægge den nærmere rækkevidde at bestemmelsen.

Udvalgets lovudkast indeholder i afsnit II specifikke regler for, hvornår behandling af personoplysninger må finde sted. Som omtalt ovenfor i pkt. 3.5.1. gælder disse regler generelt for al form for behandling af personoplysninger, herunder samkøring. De enkelte behandlinger skal dog vurderes særskilt. En adgang til at indsamle og registrere oplysninger indebærer derfor ikke i sig selv ret til at samkøre oplysningerne med andre oplysninger og navnlig ikke en ret til at gennemføre samkøring med andre myndigheder og virksomheders registre, dvs. en samkøring som tillige indebærer en videregivelse af oplysninger. Dette skal vurderes særskilt i lyset af lovens behandlingsregler, og bl.a. vil det indgå i denne vurdering, hvad formålet med samkøringen er.

Det skal også fremhæves, at lovudkastet i bl.a. §§ 35 og 36 giver den registrerede nogle rettigheder, som vil sætte grænser for muligheden for at samkøre datasamlinger, navnlig når samkøringen skal tjene markedsføringsmæssige formål, jf. nedenfor.

I de fleste tilfælde indebærer en samkøring af oplysninger i forskellige registre og mel-

lem forskellige myndigheder eller virksomheder m.v. blot en banal og rutinemæssig videregivelse af de pågældende oplysninger. Elektronisk videregivelse af oplysninger i form af en samkøring er i dag, navnlig i den offentlige sektor, en helt almindelig sagsbehandlingsteknik, og der er i almindelighed ikke grund til at stille andre og mere restriktive krav til en sådan videregivelse end til en traditionel videregivelse i form af skriftlige eller mundtlige oplysninger.

I de situationer hvor der er tale om samkøring af følsomme oplysninger eller samkøring i kontroløjemed, skal der i den offentlige sektor ikke alene ske anmeldelse af behandlingen til Datatilsynet, men behandlingen skal også kontrolleres af tilsynet inden iværksættelse. Herved sikres det bl.a., at Datatilsynet kan kontrollere, at en planlagt samkøring i kontroløjemed sker på et sikkert retsgrundlag, jf. kapitel 6, bemærkningerne til lovudkastets § 45, stk. 1, og at de øvrige krav til en samkøring i kontroløjemed i overensstemmelse med de hidtidige retningslinier iagttages. I øvrigt gælder det generelt, at Datatilsynet i forbindelse med offentlige myndigheders anmeldelse af behandlinger vil have mulighed for at vurdere lovligheden af en samkøring. Dette skyldes, at anmeldelsen bl.a. vil skulle indeholde en generel beskrivelse af behandlingen, jf. lovudkastets § 43, stk. 2, nr. 3), og heraf følger, at eventuelle samkøringer skal angives.

I den private sektor består risikoen ved samkøring af registre navnlig i en uønsket markedsføringsmæssige udnyttelse af de samkørte data. Denne risiko imødegås imidlertid ved de ovenfor nævnte regler i lovudkastets § 36 om markedsføringsmæssig brug af personoplysninger, navnlig reglen i § 36, stk. 2, hvorefter en dataansvarlig skal give en forbruger meddelelse, inden oplysninger om vedkommende første gang videregives med henblik på markedsføring. Endvidere følger det generelt af § 36, stk. 1, at en registreret person kan kræve, at en dataansvarlig ikke behandler oplysninger om vedkommende med henblik på markedsføring.

På denne baggrund, og idet udvalget forudsætter, at Datatilsynet i forbindelse med anmeldelsesordningen og i andre sammenhænge vil være særligt opmærksom på de situationer, hvor der foretages samkøring af registre, er der efter udvalgets opfattelse ikke behov for at fastsætte særlige regler for, hvornår samkøring må finde sted.

3.5.2. Udformmingen af de generelle behandlingsregler

Det forhold, at lovudkastets generelle regler om behandling af oplysninger, som nævnt ovenfor under pkt. 3.5.1, i det væsentlige bør affattes på samme måde som bestemmelserne i artikel 6-8, rejser spørgsmål om fortolkningen af disse bestemmelser. Udvalget har derfor - under inddragelse af de relevante fortolkningsbidrag som kan udledes af direktivets ordlyd, formål m.v - søgt at fastlægge rækkevidden af bestemmelserne. Ud-

valgets overvejelser, der skal ses i sammenhæng med de udarbejdede bemærkninger til lovudkastets §§5-7, beskrives i det følgende under pkt. 3.5.2.1. og 3.5.2.2.

3.5.2.1. Grundlæggende principper for behandling af oplysninger

I direktivets artikel 6 er indeholdt en række grundlæggende principper for den dataansvarliges behandling af oplysninger.

Udvalget finder, at samtlige disse principper bør indføjes i lovudkastet, således at det af dette kommer til at fremgå, *at* behandling af oplysninger skal være lovlig og rimelig, det vil sige skal være i overensstemmelse med god databehandlingsskik (litra a), *at* princippet om formålsbestemthed (finalité-princippet) gælder for behandling af oplysninger (litra b), *at* oplysninger, som behandles, skal være relevante og tilstrækkelige samt skal være undergivet et proportionalitetsprincip (litra c), *at* der skal ske fornøden kontrol af behandlede oplysningers rigtighed (litra d), og *at* opbevaring af identificerbare oplysninger skal være nødvendig (litra e). Det bør således gælde, at al form for behandling af oplysninger skal være i overensstemmelse med de grundlæggende principper herfor. Den mulighed for at gøre undtagelser og begrænsninger fra principperne i artikel 6, stk. 1, som fremgår af artikel 13, stk. 1, bør dermed ikke udnyttes.

De principper, som er indeholdt i artikel 6, må i vid udstrækning antages at svare til, hvad der gælder efter registerlovgivningen. Indsættelsen af principperne i lovgivningen kan således kun i begrænset omfang antages at indebære ændringer i den gældende retstilstand. Af større betydning synes det derfor at være, at det forhold, at principperne kommer til at fremgå direkte af lovteksten, vil skabe større klarhed omkring de overordnede rammer for den dataansvarliges behandling af oplysninger om den registrerede.

For så vidt angår udvalgets overvejelser vedrørende det nærmere indhold af principperne i artikel 6, henvises til bemærkningerne til det udarbejdede lovudkasts § 5.

3.5.2.2. Nærmere betingelser for behandlingers lovlighed

I direktivets artikel 7 og 8 er indeholdt nærmere regler om, hvornår den dataansvarlige lovligt kan behandle personoplysninger.

Kategorier af oplysninger

Bestemmelserne i artikel 7 og 8 bygger på en opdeling af personoplysninger i to kategorier, nemlig almindelige (ikke-følsomme) personoplysninger, jf. artikel 7, og særlige

kategorier af (følsomme) personoplysninger, jf. artikel 8. Det må antages, at bestemmelserne indbyrdes hænger således sammen, at kredsen af personoplysninger, som er omfattet af artikel 7, skal fastlægges ud fra artikel 8. Med andre ord må ordningen i direktivet være den, at oplysningstyper, som ikke kan henføres under artikel 8, er omfattet af artikel 7.

Udvalget finder, at lovudkastet bør bygge på samme ordning som direktivet. I lovudkastet bør der således sondres mellem ikke-følsomme og følsomme personoplysninger. Endvidere bør fastlæggelsen af, hvilke typer af oplysninger, som er af følsom karakter, svare til, hvad der følger af direktivet.

Det er på denne baggrund nærmere overvejet, hvilke kategorier af oplysninger som må antages at falde ind under artikel 8.

I bestemmelsen i artikel 8, stk. 1, er indeholdt en opregning af en række typer af oplysninger, som er af følsom karakter. Omfattet af denne udtømmende opregning er oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssigt tilhørsforhold og oplysninger om helbredsforhold og seksuelle forhold. Udvalget finder, at udtrykket *helbredsmæssige forhold* bør omfatte oplysninger om en persons tidligere, nuværende og fremtidige fysiske eller psykiske tilstand samt oplysninger om medicinmisbrug og misbrug af narkotika, alkohol og lignende nydelsesmidler. Det bemærkes herved, at dette er i overensstemmelse med den forståelse af udtrykket, som er lagt til grund i Europa-Kommissionens reviderede direktivudkast KOM(92) 422 endelig udg. - SYN 287, side 18. Endvidere bemærkes, at det i betragtning 22 i præamblen er anført, at artikel 5 i forbindelse med artikel 7 og 8 giver medlemsstaterne mulighed for at fastsætte særlige betingelser for databehandling på specifikke områder og med hensyn til de særlige kategorier af oplysninger, der omhandles i artikel 8. Endelig fremgår det af erklæring 11 til Rådets mødeprotokol, at det er Rådets og Europa-Kommissionens opfattelse, at medlemsstaterne i overensstemmelse med artikel 5 bør præcisere de kategorier af følsomme oplysninger, som er angivet i artikel 8, stk. 1, hvad angår landets særlige juridiske og sociologiske forhold, f.eks. oplysninger vedrørende genetisk identitet, partipolitisk tilhørsforhold, fysisk helbred, personlig overbevisning, livsstil osv.

Foruden bestemmelsen i stk. 1 er der i bestemmelserne i stk. 5 og 7 indeholdt en regulering af helt særlige kategorier af personoplysninger. Det gælder *dels* oplysninger om lovovertrædelser, straffedomme eller sikkerhedsforanstaltninger, jf. stk. 5, 1. afsnit, samt oplysninger om administrative sanktioner eller civile retssager, jf. stk. 5, 2. afsnit, *dels* oplysninger om et nationalt identifikationsnummer eller andre almene midler til identifikation, jf. stk. 7. Under hensyn til bestemmelsernes systematiske placering

må det antages, at der er tale om regulering af særskilte former for personoplysninger, og at der således gælder særlige regler for behandling heraf. Det må dog gælde, at behandlingen skal leve op til de grundlæggende principper, som følger af direktivets artikel 6. Se nærmere herom nedenfor under pkt. 3.5.3.1.-3.5.3.2. og 3.5.3.6.

Den opregning af særlige kategorier af oplysninger, som er indeholdt i artikel 8, stk. 1, 5 og 7, må efter udvalgets opfattelse antages at være udtømmende. At medlemsstaterne i overensstemmelse med artikel 5 kan *præcisere* de kategorier af følsomme oplysninger, som er angivet i artikel 8, stk. 1, hvad angår landets særlige juridiske og sociologiske forhold, f.eks. oplysninger vedrørende genetisk identitet, partipolitisk tilhørsforhold, fysisk helbred, personlig overbevisning, livsstil osv., jf. præamblens betragtning 22 og erklæring 11 til Rådets mødeprotokol, kan ikke antages at give medlemsstaterne adgang til som sådan at udvide kredsen af de særlige kategorier af personoplysninger (følsomme oplysninger). Det kan således ikke antages, at det i gennemførelseslovgivningen kan fastsættes, at andre typer af personoplysninger end de i artikel 8 nævnte skal behandles som følsomme. Disse andre typer af personoplysninger vil derfor skulle henregnes til kredsen af oplysninger, som er omfattet af artikel 7, hvilket betyder, at oplysningerne vil kunne behandles efter de regler, der er indeholdt i denne bestemmelse.

Under hensyn hertil finder udvalget ikke, at det kan antages at være muligt - inden for rammerne af direktivet - at opretholde den opregning af følsomme oplysningstyper, som er indeholdt i den gældende registerlovgivning. Den gældende retstilstand med hensyn til, hvad der er følsomme oplysninger, må derfor som en konsekvens af artikel 7 og 8 ændres, således at lovgivningen kommer til at svare til den ordning, som er indeholdt i direktivet. Med andre ord må der i den fremtidige lovgivning ske en indsnævring af den gældende afgrænsning af begrebet "følsomme personoplysninger", jf. herved lov om offentlige myndigheders registre § 9, stk. 2, og lov om private registre § 3, stk. 2. Denne lovgivnings ordning, hvorefter enkeltpersoners rent private forhold, herunder oplysninger om race, religion og hudfarve, om politiske, seksuelle og strafbare forhold, samt oplysninger om helbredsforhold, væsentlige sociale problemer og misbrug af nydelsesmidler og lignende, anses for følsomme oplysninger, vil dermed ikke kunne opretholdes. Oplysninger om væsentlige sociale problemer vil således ikke længere kunne anses for følsomme. Også andre oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold falder uden for den særlige kategori af oplysninger, som er omfattet af artikel 8, og vil dermed ikke kunne henføres under den fremtidige lovgivnings kreds af følsomme oplysninger. Dette gælder bl.a. oplysninger om interne familieforhold, herunder om separations- og skilsmissebegæringer, familiestridigheder, opdragelsesmåde, adoption og ulykkestilfælde, som i dag efter omstændighederne vil være af følsom karakter. Sådanne oplysningstyper vil dermed i stedet skulle henregnes til kredsen af al-

mindelige personoplysninger, og behandling heraf vil således kunne ske efter de behandlingskriterier, som er indeholdt i artikel 7. Et særligt problem udgør oplysninger om strafbare forhold, jf. nedenfor i pkt. 3.5.3.1.

Betydningen af at enkelte oplysningstyper udgår af begrebet "følsomme oplysninger", skal dog ikke overvurderes. Behandling af disse oplysninger må - medmindre den registrerede har meddelt samtykke - kun ske, hvis det er nødvendigt, jf. artikel 7. Gennem anmeldelsesordningen, se nedenfor pkt. 3.8., kan vedkommende tilsynsmyndighed påse overholdelsen heraf, og også de sikkerhedsforanstaltninger, som skal iværksættes i forbindelse med behandlingen, jf. nedenfor pkt. 3.7., bidrager til at sikre et højt sikkerhedsniveau.

Behandlingskriterier

For de forskellige former for personoplysninger gælder, at der i bestemmelserne i artikel 7 og 8 er fastsat nærmere regler for, hvornår behandling er lovlig.

Kriterierne for hvornår behandling af almindelige (ikke-følsomme) personoplysninger kan finde sted, fremgår af artikel 7. I artikel 8, stk. 2-7, er det fastsat, efter hvilke kriterier behandling af særlige kategorier af oplysninger kan ske.

For så vidt angår udvalgets overvejelser vedrørende spørgsmålet om, hvornår behandling af de i bestemmelserne i artikel 8, stk. 5 og 7, opregnede særlige kategorier af oplysninger kan finde sted, henvises til pkt. 3.5.3.

I det følgende beskrives alene betydningen af bestemmelserne i artikel 7 og artikel 8, stk. 2-4 og 6.

Fælles for disse bestemmelser er, at behandling af oplysninger kan finde sted, hvis den registrerede har givet sit samtykke hertil, jf. artikel 7, litra a, og artikel 8, stk. 2, litra a. For så vidt angår kravene til den registreredes samtykke henvises nærmere til udvalgets overvejelser ovenfor under pkt. 3.3.2.3.

Udover reglerne om den registreredes samtykke er der i bestemmelserne fastsat regler for, i hvilke øjemed behandling af oplysninger kan ske. Disse regler, som i betydelig grad har karakter af retlige standarder, er forskellige afhængig af, om der er tale om behandling af almindelige personoplysninger, jf. artikel 7, litra b-f, eller særlige kategorier af personoplysninger, artikel 8, stk. 2, litra b-e, og 3, 4 og 6.

Efter udvalgets opfattelse bør lovudkastets regulering af, efter hvilke kriterier behand-

ling af oplysninger kan finde sted, bygge på samme ordning som direktivet. Det bør således i lovudkastet foreskrives, at behandling af almindelige (ikke-følsomme) oplysninger kan ske under de i artikel 7 nævnte betingelser, og at behandling af følsomme oplysninger, jf. artikel 8, stk. 1, kan ske under de i stk. 2-4 angivne betingelser. Det bemærkes, at lovudkastet herved - ligesom direktivet - vil komme til at bygge på den ordning, at behandling kan finde sted, hvis blot én af de i henholdsvis artikel 7 og artikel 8, stk. 2-4, nævnte betingelser er opfyldt.

Indsættelsen af de i artikel 7 og artikel 8, stk. 2-4, indeholdte fakultative bestemmelser indebærer, at det i vid udstrækning bliver afgørende, om behandling af oplysninger er *nødvendig* til varetagelse af de interesser, som er opregnet i bestemmelserne. I hvilket omfang behandling af oplysninger vil være nødvendig, vil bero på den konkrete situation. Der vil således med kravet om nødvendighed være overladt den dataansvarlige et vist skøn. Dette skøn vil dog altid kunne efterprøves af tilsynsmyndigheden. Det forudsættes i den forbindelse, at den nærmere udfyldning af nødvendighedskriteriet i de enkelte bestemmelser vil ske gennem tilsynsmyndighedens virksomhed.

Med hensyn til selve vurderingen af, om behandling af oplysninger er nødvendig af hensyn til de i artikel 7 og 8, stk. 2-4, angivne interesser, vil der skulle tages udgangspunkt i. hvilken behandlingsform der er tale om. Det vil således skulle vurderes separat, om det er nødvendigt, at oplysninger indsamles, registreres, videregives, samkøres m.v. Udvalget forudsætter i den forbindelse, at vurderingen foretages ud fra synspunktet om, at jo mere indgribende en behandlingsform der er tale om, jo større krav stilles til nødvendigheden af, at behandling finder sted. Der skal dermed f.eks. stilles større krav til nødvendigheden af, at videregivelse eller samkøring af oplysninger finder sted, end til nødvendigheden af at der sker indsamling og registrering af oplysninger med henblik på den dataansvarliges eget brug. Det forhold, at lovgivningen - som følge af direktivets artikel 2, litra b, - udstrækkes til at gælde for alle behandlingsformer, fører således ikke til, at vurderingen af om behandling kan finde sted, er den samme for hver enkelt form for behandling.

Almindelige (ikke-følsomme) oplysninger

Med hensyn til det nærmere indhold af bestemmelserne i artikel 7 henvises til det, som er anført i bemærkningerne til lovudkastets § 6. Det er dog særligt overvejet, hvad der skal forstås ved udtrykkene "retlig forpligtelse" og "offentlig myndighedsudøvelse", jf. artikel 7, litra c og e.

Udtrykket "retlig forpligtelse" dækker efter en ren ordlydsfortolkning over enhver form for retlig forpligtelse. Uanset dette kan det dog næppe antages, at udtrykket skal forstås således, at det omfatter alle former for retlige forpligtelser. Der kan herved henvises til, at udtrykket synes at være tiltænkt et mere begrænset omfang, end hvad der umiddelbart følger af ordlyden af direktivets artikel 7, litra c. Se i den forbindelse de tidligere direktivforslag, jf. artikel 5, litra b, 2. afsnit, i Europa-Kommissionens oprindelige direktivforslag (KOM (90) endelig udg. - SYN 287, side 6), samt artikel 7, litra c, i Europa-Kommissionens reviderede direktivforslag (KOM (92) 422 endelig udg. - SYN 287, side 42). Hertil kommer, at det også af betragtning 30 i præamblen synes at fremgå, at udtrykket "retlig forpligtelse" ikke skal forstås i vid forstand.

Under hensyn hertil finder udvalget, at udtrykket "retlig forpligtelse" i hvert fald må antages at dække over forpligtelser, som følger af lov eller administrative forskrifter fastsat i henhold til lov. Også forpligtelser, som følger af internationale regler, herunder fællesskabsretlige regler, må antages at være omfattet af udtrykket. Dette må også antages at være tilfældet for så vidt angår forpligtelser, som udspringer af domstolsafgørelser eller administrative beslutninger. Derimod synes det tvivlsomt, om udtrykket dækker over rene aftaleretlige forpligtelser, som måtte påhvile den dataansvarlige. I givet fald vil dataansvarlige kunne tilvejebringe den fornødne hjemmel til behandling af oplysninger om den registrerede ved i kontraktsforhold gensidigt at påtage sig forpligtelser, til hvis opfyldelse behandling af oplysninger er nødvendig. Dette kan efter udvalgets opfattelse ikke antages at være tilsigtet med bestemmelsen i litra c. Udvalget finder derfor, at aftaleretlige forpligtelser bør holdes uden for udtrykket "retlig forpligtelse". Dette synes også at stemme overens med reglen i artikel 7, litra b, hvorefter der kan ske den nødvendige behandling af hensyn til opfyldelsen af en kontrakt, som den registrerede - og ikke andre - er part i.

Med hensyn til udtrykket "offentlig myndighedsudøvelse" bemærkes, at dette formentlig må skulle forstås i overensstemmelse med det tilsvarende begreb, som er anvendt i EF-Traktatens artikel 55. Ved fastlæggelsen af dette udtryk må der derfor tages hensyn til EF-domstolens praksis vedrørende denne traktatbestemmelse. Det må herefter antages, at "offentlig myndighedsudøvelse" foreligger, når der er tale om en form for virksomhed, der i sig selv er direkte og særligt forbundet med udøvelse af offentlig myndighed. Der henvises herved bl.a. til dommene i sag 2/74, Reyners, Saml. 1971, s. 631, sag C-3/88, Kommissionen mod Italien, Sml. 1988, side 4035, og sag C-42/92, Thijssen, Saml. 1992, side 4066. Heraf vil næsten undtagelsesvis følge, at udstedelse af forvaltningsakter, hvilket netop er kerneområdet for udøvelsen af offentlig myndighed, er omfattet af udtrykket "offentlig myndighedsudøvelse". Efter omstændighederne vil også udførelsen af opgaver, som sædvanligvis karakteriseres som faktisk forvaltningsvirksomhed, kunne henregnes under udtrykket "offentlig myndighedsudøvelse". En for-

udsætning herfor er dog i hvert fald, at der er tale om forvaltningsvirksomhed, der i sig selv er direkte og særligt forbundet med udøvelse af offentlig myndighed, og som ikke naturligt vil kunne adskilles fra denne. Med hensyn til domstolenes virksomhed dækker udtrykket *offentlig myndighedsudøvelse* i hvert fald de judicielle funktioner. Også størstedelen af de administrative funktioner vil være at anse for *offentlig myndighedsudøvelse.*

Følsomme oplysninger

For så vidt angår det nærmere indhold af bestemmelserne i artikel 8, stk. 2-4, henvises til bemærkningerne til lovudkastets § 7. I det følgende redegøres derfor kun for de spørgsmål, som udvalget særligt har overvejet i forbindelse med udformningen af bemærkningerne til bestemmelserne i lovudkastets § 7, stk. 2-7.

Udvalget har *indledningsvis* overvejet, om der på nærmere angivne områder bør gælde et forbud mod behandling af de i artikel 8, stk. 1, nævnte følsomme oplysninger.

Udgangspunktet for disse overvejelser har været, at der efter den gældende registerlovgivning i et vist omfang gælder et forbud mod registrering af oplysninger om politiske forhold. Der henvises herved til bestemmelsen i lov om offentlige myndigheders registre § 9, stk. 2, hvorefter det er forbudt for offentlige myndigheder at registrere oplysninger om politiske forhold, som ikke er offentligt tilgængelige. Det bemærkes, at der ikke efter lov om private registre gælder et tilsvarende forbud mod registrering af sådanne oplysninger. Registrering vil således - ligesom med hensyn til andre følsomme oplysninger - kunne ske, i det omfang betingelserne i lovens § 3, stk. 2 eller 3, er opfyldt.

Udvalget finder, at der - ligesom efter den nuværende retstilstand - bør gælde snævre grænser for behandling af oplysninger om enkeltpersoners politiske forhold. Indsættelsen af de i artikel 8, stk. 2-4, indeholdte behandlingskriterier i lovudkastet, således at behandling af de i artiklens stk. 1 nævnte følsomme oplysninger, herunder oplysninger om politisk overbevisning, kun kan ske under overholdelse af disse kriterier, vil efter udvalgets opfattelse tilsikre dette.

Specielt for så vidt angår behandling af oplysninger om politisk overbevisning, som foretages for *offentlige dataansvarlige,* bemærkes, at indsættelsen af de i artikel 8, stk. 2, nævnte behandlingskriterier i lovudkastet i praksis vil betyde, at der alene vil kunne foretages behandling af oplysninger om politisk overbevisning for offentlige dataansvarlige, hvis den registrerede har meddelt sit samtykke hertil, jf. litra a, eller hvis behandlingen vedrører oplysninger, som er blevet offentliggjort af den registrerede selv, eller

hvis behandlingen er nødvendig for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares, jf. litra e. De øvrige behandlingskriterier, som er indeholdt i artikel 8, stk. 2, tager ikke sigte på behandling af oplysninger om politisk overbevisning, som foretages for offentlige dataansvarlige. Behandling af oplysninger om politisk overbevisning vil i øvrigt kunne ske under de i artikel 8, stk. 3 og 4, angivne betingelser. Med den skitserede ordning vil der - ligesom efter den nuværende retstilstand, jf. lov om offentlige myndigheders registre § 9, stk. 2 - være mulighed for, at der kan foretages behandling af oplysninger om politiske forhold for offentlige dataansvarlige med henblik på f.eks. udarbejdelse af kandidatlister til brug for afholdelse af valg og medlemsfortegnelser af kommunale råd m.v.

Hvad angår behandling af oplysninger om politiske forhold, som udføres for *private dataansvarlige,* bemærkes, at den skitserede ordning vil indebære, at sådan behandling - ligesom med hensyn til de øvrige former for følsomme oplysninger, jf. artikel 8, stk. 1 - vil kunne ske, i det omfang de i artiklens stk. 2-4 angivne betingelser er opfyldt. Dette vil i praksis betyde, at hjemlen til behandling af sådanne oplysninger i den private sektor navnlig vil skulle findes i reglerne i stk. 2, litra a, d og e.

I øvrigt gælder det for behandling af oplysninger om politiske forhold i såvel den offentlige som den private sektor, at behandlingen under alle omstændigheder skal være i overensstemmelse med de grundliggende krav i artikel 6, jf. lovudkastets § 5, særligt stk. 1-3. Dette indebærer bl.a., at indsamling af sådanne oplysninger kun må ske til *saglige formål.* Efter udvalgets opfattelse vil dette i praksis i meget betydeligt omfang medføre, at indsamling af oplysninger om politiske forhold ikke vil kunne ske.

Ikke blot med hensyn til behandling af oplysninger om politisk overbevisning, men i det hele taget, finder udvalget ikke anledning til at foreslå, at der i lovudkastet fastsættes forbud mod behandling af følsomme oplysninger. Der lægges herved vægt på, at et forbud mod registrering, i hvert fald i det omfang det gøres absolut, ikke vil være praktikabelt. F.eks. har religiøst tilhørsforhold betydning for opkrævning af kirkeskat. Tilsvarende vil helbredsoplysninger bl.a. skulle håndteres af hensyn til sygdomsbehandling osv. Det vurderes derfor som mest hensigtsmæssigt, at det overlades til tilsynsmyndigheden at afgøre, om betingelserne for behandling af sådanne oplysninger er opfyldt, herunder navnlig om nødvendighedskriteriet er opfyldt i den konkrete situation.

Et *andet spørgsmål,* som udvalget særligt har overvejet, er betydningen af udtrykket "den dataansvarliges arbejdsretlige forpligtelser og specifikke rettigheder", jf. artikel 8, stk. 2, litra b.

Udtrykket "den dataansvarliges arbejdsretlige forpligtelser og specifikke rettigheder" må efter udvalgets opfattelse skulle forstås i bred forstand. Omfattet af udtrykket må således antages at være alle former for forpligtelser og rettigheder, som hviler på et arbejdsretligt grundlag. Dette gælder, uanset om grundlaget er lov eller aftale. Også behandling af oplysninger, som sker til overholdelse af forpligtelser eller rettigheder, som følger af kollektive overenskomster mellem arbejdsmarkedets parter eller af individuelle ansættelseskontrakter, må dermed antages at være omfattet. Der kan i den forbindelse henvises til, at det i Rådets mødeprotokol (erklæring 12) er anført, at det er Rådets og Kommissionens opfattelse, at udtrykket "arbejdsretlige forpligtelser" også omfatter enhver overenskomst mellem arbejdsmarkedets parter. Det bemærkes i den forbindelse, at det i direktivet er forudsat, at medlemsstaterne skal have en vis frihed til i den nationale lovgivning at tydeliggøre de generelle betingelser for behandling af følsomme personoplysninger, jf. artikel 5 sammenholdt med artikel 8, samt betragtning 22 i præamblen.

I lyset heraf, og under hensyntagen til at behandling af oplysninger i det nævnte øjemed ikke bør kunne ske, for så vidt angår samtlige de i artikel 8, stk. 1, nævnte følsomme oplysninger, finder udvalget, at den dataansvarliges adgang til at foretage behandling af oplysninger med henblik på at overholde dennes arbejdsretlige forpligtelser eller udøve dennes specifikke arbejdsretlige rettigheder, bør begrænses til oplysninger om enkeltpersoners *fagforeningsmæssige forhold.* Dette synes også bedst stemmende med, at det af bestemmelsen i artikel 8, stk. 2, litra b, følger, at stk. 1 ikke finder anvendelse, hvis behandlingen er nødvendig for overholdelsen af den dataansvarliges arbejdsretlige forpligtelser og specifikke rettigheder, for så vidt den er tilladt ifølge nationale lovbestemmelser, som fastsætter de fornødne garantier. Det bemærkes i den forbindelse, at behandling af oplysninger i de ovennævnte øjemed i et vist omfang vil skulle anmeldes til og kontrolleres forudgående/tillades af tilsynsmyndigheden, jf. for offentlige dataansvarlige lovudkastets § 45, stk. 1, og § 52, samt for private dataansvarlige § 50, stk. 1, nr. 1, sammenholdt med § 49, stk. 1, nr. 3 og 6.

Et *tredje* spørgsmål, som udvalget særligt har overvejet, er betydningen af bestemmelsen i direktivets artikel 8, stk. 3, hvorpå lovudkastets § 7, stk. 5, bygger. Af bestemmelsen i artikel 8, stk. 3, følger, at det i bestemmelsens stk. 1 indeholdte behandlingsforbud ikke gælder, hvis behandlingen af oplysninger er nødvendig med henblik på forebyggende medicin, medicinsk diagnose, sygepleje eller patientbehandling eller forvaltning af læge- og sundhedstjenester, og hvis behandlingen af disse oplysninger foretages af en erhvervsudøvende i sundhedssektoren, der i henhold til den nationale lovgivning eller regler, der er fastsat af kompetente nationale organer, har tavshedspligt, eller af en anden person med tilsvarende tavshedspligt. Med hensyn til udvalgets over-

vejelser vedrørende fortolkningen af denne bestemmelse henvises nærmere til pkt. 3.5.3.

Herudover har udvalget for *det fjerde* overvejet, om der er behov for en særlig regel vedrørende behandling af følsomme oplysninger, som foretages for offentlige myndigheder i forbindelse med varetagelse af opgaver på det strafferetlige område. Der henvises herved til, at behandling af oplysninger, der vedrører statens aktiviteter på det strafferetlige område, falder uden for direktivets område, jf. artikel 3, stk. 2, 1. pind. Med hensyn til det rejste spørgsmål står medlemsstaterne, herunder Danmark, således frit.

I lyset heraf finder udvalget, at der i lovudkastet bør indsættes en bestemmelse, hvorefter behandling af følsomme oplysninger kan ske, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til en offentlig myndigheds varetagelse af sine opgaver på det strafferetlige område. Det vil herved - ligesom efter den nuværende ordning i lov om offentlige myndigheders registre - være muligt for politi og anklagemyndighed at registrere oplysninger om f.eks. race og hudfarve i forbindelse med efterforskningsvirksomhed, idet disse oplysninger kan være nødvendige identifikationsoplysninger i forbindelse hermed. Hertil kommer, at der med bestemmelsen også vil være taget højde for den behandling af følsomme oplysninger, som finder sted hos domstolene i forbindelse med behandlingen af straffesager.

Udvalget har *endelig* gjort sig særlige overvejelser vedrørende betydningen af bestemmelsen i artikel 8, stk. 4, som danner grundlag for bestemmelsen i lovudkastets § 7, stk. 7. Af den nævnte bestemmelse i direktivet følger, at medlemsstaterne af grunde, der vedrører hensynet til vigtige samfundsmæssige interesser, kan fastsætte andre undtagelser fra behandlingsforbudet i stk. 1 end dem, der er nævnt i stk. 2. Dette kan enten ske ved national lovgivning eller ved en afgørelse truffet af tilsynsmyndigheden. En betingelse herfor er dog, at der gives tilstrækkelige garantier.

Det er efter udvalgets opfattelse ikke muligt udtømmende at angive, hvornår der vil være tale om vigtige samfundsmæssige interesser som angivet i artikel 8, stk. 4. Det er derfor heller ikke generelt søgt angivet i lovudkastet, hvornår dette vil være tilfældet. Udvalget finder dog, at det - i det omfang det er muligt - nærmere bør angives i lovgivningen, hvornår der er tale om sådanne interesser. Et eksempel herpå er bl.a. de i lovudkastet indsatte bestemmelser i §§ 9 og 10, som omhandler henholdsvis behandling af oplysninger i retsinformationssystemer og behandling af oplysninger med henblik på udførelse af statistiske eller videnskabelige undersøgelser af væsentlig samfundsmæssig betydning. Der kan endvidere nævnes den påtænkte lovgivning om elektronisk statstidende.

Udvalget finder herudover, at tilsynsmyndigheden, således som der også åbnes mulighed for i direktivets artikel 8, stk. 4, bør kunne meddele tilladelse til behandling af oplysninger til varetagelse af vigtige samfundsmæssige interesser.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvilke behandlinger som må anses for forbundet med vigtige samfundsmæssige interesser, henvises til præamblens betragtning 34-36. De i disse betragtninger opregnede vigtige samfundsmæssige interesser er ikke udtømmende, og der vil således også på andre områder kunne være tale om behandlinger, som er forbundet med sådanne interesser. Dette vil efter udvalgets opfattelse bl.a. være tilfældet i de særlige situationer, hvor det ikke er muligt for humanitære organisationer m.v. at indhente samtykke til behandling af de i stk. 1 nævnte oplysninger, f.eks. fordi den registrerede ikke kan findes, eller fordi det ikke har været muligt at rette henvendelse til den pågældende som følge af fængsling eller lignende. I sådanne situationer bør det således - ligesom efter den gældende registerlovgivning - være muligt for tilsynsmyndigheden at meddele tilladelse til sådan behandling af oplysninger. Det forudsættes i den forbindelse, at dette vil kunne ske i samme omfang som efter reglen i lov om private registre § 3, stk. 3. Der henvises herved bl.a. til Registertilsynets årsberetning 1988, side 62 ff.

I det omfang der gennem lovgivningen eller ved en af tilsynsmyndigheden meddelt tilladelse gives adgang til behandling af de i stk. 1 nævnte følsomme oplysninger, følger det af bestemmelsen i artikel 8, stk. 6, at de undtagelser, som gøres i medfør af bestemmelsen i stk. 4, skal meddeles til Europa-Kommissionen. I det omfang undtagelse gøres direkte gennem lovgivningen vil Kommissionen som nævnt også skulle underrettes herom. Det forudsættes derfor, at vedkommende tilsynsmyndighed i forbindelse med høring over lovforslag henleder det pågældende ressortministeriums opmærksomhed på underretningspligten, hvis ministeriet ikke allerede har underrettet Europa-Kommissionen. I de tilfælde, hvor behandlingen sker på baggrund af en meddelt tilladelse fra vedkommende tilsynsmyndighed, vil denne - i overensstemmelse med direktivets artikel 8, stk. 6 - selv skulle give Europa-Kommissionen underretning herom. Denne underretningspligt bør fremgå udtrykkeligt af lovgivningen.

3.5.3. Særlige former for behandling

3.5.3.1. Behandling af oplysninger om strafbare forhold

Oplysninger om enkeltpersoners strafbare forhold anses efter den gældende registerlovgivning for at være af følsom karakter, jf. lov om private registre § 3, stk. 2, og lov om offentlige myndigheders registre § 9, stk. 2. I overensstemmelse hermed er der i lovgivningen fastsat snævre rammer for, hvornår registrering og videregivelse af så-

danne oplysninger kan finde sted. Med hensyn til reglerne i lov om offentlige myndigheders registre henvises nærmere til kapitel 4, pkt. 2.2., 2.3. og 2.7. For så vidt angår lov om private registre er beskrivelsen af de gældende regler indeholdt i kapitel 4, pkt. 3.2., 3.3. og 3.6.

Også direktivets artikel 8, stk. 5, 1. afsnit, fastsætter, at oplysninger om lovovertrædelser, straffedomme eller sikkerhedsforanstaltninger (strafbare forhold) tilhører en særlig kategori af oplysninger. Af bestemmelsen følger, at behandling af sådanne oplysninger som udgangspunkt kun må foretages under kontrol af en offentlig myndighed. Behandling af de nævnte oplysninger må således efter bestemmelsen som udgangspunkt kun ske for en offentlig myndighed. Hvis der gælder tilstrækkelige, specifikke garantier i medfør af den nationale lovgivning, herunder administrative forskrifter fastsat i henhold til lov, kan behandling af sådanne oplysninger dog også udføres for private. Er der tale om et fuldstændigt register over straffedomme, skal dette altid føres under kontrol af en offentlig myndighed, jf. bestemmelsens 2. pkt.

I direktivets artikel 8, stk. 5, 1. afsnit, er anvendt udtrykket "oplysninger om lovovertrædelser, straffedomme eller sikkerhedsforanstaltninger".

Der er ikke i direktivet taget direkte stilling til, hvad der skal forstås ved dette udtryk. Heller ikke af direktivets tilblivelsesproces ses der at kunne udledes fortolkningsbidrag herom. Udtrykkene må dog formentlig anses for dækket af udtrykket "strafbare forhold" i den gældende registerlovgivning, jf. herved lov om offentlige myndigheders registre § 9, stk. 2, og lov om private registre § 3, stk. 2.

Udvalget anbefaler derfor, at udtrykket "strafbare forhold" også anvendes ved udformningen af den fremtidige lovgivning om behandling af personoplysninger m.v. Der er herved lagt vægt på, at udtrykket "oplysninger om strafbare forhold" er fast indarbejdet i dansk lovgivning, herunder i den nuværende registerlovgivning.

Under hensyn hertil, og idet det forudsættes, at udtrykket "strafbare forhold" fortolkes i lyset af direktivets artikel 8, stk. 5, finder udvalget derfor, at der med anvendelsen af udtrykket i forbindelse med udformningen af de materielle regler for behandling af sådanne oplysninger tages højde for de krav af mere formel karakter, som følger af direktivets artikel 8, stk. 5.

Der er ikke i artikel 8, stk. 5, 1. afsnit, fastsat regler for, hvilke materielle behandlingskriterier der skal gælde for behandling af de nævnte oplysningstyper.

Den omstændighed, at oplysninger om strafbare forhold ikke er nævnt i den i artikel 8,

stk. 1, nævnte opregning af følsomme oplysninger - men derimod i den selvstændige bestemmelse i stk. 5 - må antages at indebære, at oplysningerne ikke er omfattet af reguleringen i bestemmelserne i artikel 8, stk. 2-4. I stedet må det - under hensyn til bestemmelsens udformning og systematiske placering - antages, at direktivet bygger på den ordning, at spørgsmålet om, hvorvidt behandling af oplysninger om strafbare forhold lovligt kan ske, skal afgøres under hensyntagen til de principper vedrørende grundlaget for behandling af oplysninger, som er indeholdt i artikel 7. At det i artikel 8, stk. 6, er anført, at undtagelser fra *stk. 1* som omhandlet i stk. 4 og *5* skal meddeles til Kommissionen, kan ikke antages at ændre herved. Det bemærkes i den forbindelse, at det i det hele taget synes ganske tvivlsomt, hvad betydningen af den nævnte henvisning til stk. 5 indebærer. Formentlig betyder henvisningen, at medlemsstaterne skal underrette Kommissionen om, i hvilket omfang det overlades til private at behandle oplysninger om strafbare forhold.

I tilknytning til det anførte er der endvidere anledning til at pege på, at direktivet ikke tager højde for den behandling af oplysninger om strafbare forhold, som vedrører den offentlige sikkerhed, forsvar, statens sikkerhed og statens aktiviteter på det strafferetlige område, jf. direktivets artikel 3, stk. 2, 1. afsnit. Reglerne i direktivet er således ikke fuldt ud afstemt til behandling i disse øjemed. I stedet er det overladt til lovgiver frit at regulere sådanne former for behandling.

I lyset heraf finder udvalget, at der i lovgivningen bør fastsættes særlige regler om, hvornår behandling af oplysninger om strafbare forhold kan finde sted. I den forbindelse bemærkes, at direktivet giver mulighed for, at medlemsstaterne uafhængigt af de generelle regler har mulighed for at fastsætte særlige betingelser for databehandling på specifikke områder og med hensyn til de særlige kategorier af oplysninger, der omhandles i artikel 8, jf. præamblens betragtning 22.

Ved udformningen af de særlige regler om behandling af oplysninger om strafbare forhold bør der efter udvalgets opfattelse sondres mellem behandling, som udføres for henholdsvis offentlige myndigheder og private. Det bemærkes herved, at det grundlæggende er udvalgets opfattelse, at offentlige myndigheder i videre udstrækning end private bør kunne behandle oplysninger om strafbare forhold. Der bør endvidere tages hensyn til, at selv om der bør gælde forholdsvis snævre grænser for, hvornår behandling af oplysninger om enkeltpersoners strafbare forhold kan finde sted, så bør reglerne ikke medføre indskrænkninger i den gældende retstilstand vedrørende offentlige myndigheders og privates adgang til at behandle oplysninger om strafbare forhold. Der bør med andre ord være mulighed for, at private og offentlige dataansvarlige kan behandle sådanne oplysninger i samme udstrækning som i dag, jf. nedenfor.

Offentlige dataansvarlige

For offentlige myndigheder gælder, at de i forskellige sammenhænge vil have behov for at kunne behandle oplysninger om strafbare forhold. Behovet vil naturligvis variere afhængig af, om der er tale om behandling af oplysninger, der foretages for en forvaltningsmyndighed, f.eks. politiet, eller for en domstol.

Med hensyn til forvaltningsmyndigheders behandling af oplysninger om strafbare forhold må der - ligesom i dag - sondres mellem på den ene side den behandling af oplysninger, som foretages for politi og anklagemyndighed, og på den anden side den behandling som udføres for særmyndigheder.

Efter lov om offentlige myndigheders registre § 9, stk. 2, må oplysninger om enkeltpersoners strafbare forhold ikke registreres, medmindre dette er nødvendigt for varetagelse af registerets opgaver. Oplysninger, som lovligt kan registreres efter denne bestemmelse, må efter lovens ordning kun videregives, hvis nærmere bestemte betingelser er opfyldt, jf. lovens §§ 16 og 21. For en beskrivelse af de nævnte bestemmelser, samt den praksis som har udviklet sig i tilknytning til disse, henvises til kapitel 4, pkt. 2.2. og 2.3.

Udvalget finder, at der ved udformningen af regler om offentlige myndigheders behandling af oplysninger om strafbare forhold bør tages udgangspunkt i den ordning, som er indeholdt i lov om offentlige myndigheders registre. Dette gælder i hvert fald, for så vidt angår forvaltningsmyndigheders adgang til at foretage registrering, videregivelse m.v. af oplysninger om strafbare forhold. Det bør således sikres, at den fremtidige lovgivning på området ikke fører til indskrænkninger i forvaltningsmyndighedernes nuværende adgang til at foretage behandling, herunder registrering og videregivelse til tredjemand, af oplysninger om strafbare forhold.

Udvalget anbefaler, at det gøres muligt for politi og anklagemyndighed - i samme udstrækning som i dag - at foretage behandling af oplysninger om strafbare forhold. Dette gælder *dels* i forhold til den interne benyttelse af sådanne oplysninger med henblik på varetagelse af strafforfølgende opgaver, *dels* for så vidt angår videregivelse til udenforstående (ekstern brug) i kriminalitetsbekæmpelsesøjemed m.v. Vedrørende den eksterne brug bør der således være mulighed for, at der kan ske den nødvendige videregivelse af oplysninger til andre danske forvaltningsmyndigheder og i begrænset omfang til private. Ligeledes bør der kunne ske den nødvendige videregivelse til udenlandske offentlige myndigheder f.eks. med henblik på deltagelse i internationalt politisamarbejde. Med hensyn til videregivelse til tredjelande henvises nærmere til pkt. 3.5.3.11.

Også med hensyn til særmyndighederne bør der opretholdes en mulighed for, at sådanne myndigheder i et vist omfang kan foretage behandling af oplysninger om strafbare forhold. Det bør naturligvis ikke kunne ske i samme omfang, som for så vidt angår politi og anklagemyndighed. Behandling bør derfor fortsat alene kunne ske, hvis den pågældende særmyndighed i henhold til lovgivningen fører tilsyn med et bestemt strafsanktioneret retsområde og kan godtgøre, at behandlingen af oplysninger er nødvendig for udførelsen af tilsynet og de hermed forbundne opgaver, f.eks. i forbindelse med sagsopfølgning i verserende sager, til brug for politianmeldelser, ved indstilling om bødestørrelser m.v.

Som nævnt er der i lov om offentlige myndigheders registre fastsat forskellige kriterier for, hvornår registrering og videregivelse kan finde sted. Da den fremtidige lovgivning som en konsekvens af direktivet bør bygge på et behandlingsbegreb, finder udvalget ikke, at der for så vidt angår behandling af oplysninger om strafbare forhold bør fastsættes særlige regler for, hvornår registrering, videregivelse m.v. kan ske. I stedet bør der udformes regler om, hvornår behandling - i bred forstand - af sådanne oplysninger kan finde sted, jf. lovudkastets § 3, nr. 2. Det bemærkes i den forbindelse, at udvalget naturligvis er opmærksom på, at det er vanskeligt at udarbejde behandlingsregler, der tager højde for de forskellige krav, som der nødvendigvis må stilles til offentlige myndigheders registrering, videregivelse m.v. af sådanne oplysninger. Dette forhold fører imidlertid efter udvalgets opfattelse ikke til, at den fremtidige lovgivnings systematik, der som nævnt bør bygge på behandlingsbegrebet, bør fraviges for så vidt angår oplysninger om strafbare forhold. Udvalget bemærker i den forbindelse, at den omstændighed, at der udarbejdes regler om behandling af oplysninger om strafbare forhold, naturligvis ikke vil ændre ved, at der fortsat vil kunne stilles større krav til eksempelvis videregivelse af oplysninger om strafbare forhold, end til indsamling og registrering af sådanne oplysninger. Der henvises herved også til udvalgets overvejelser ovenfor i pkt. 3.5.2.2. (behandlingskriterier).

På den anførte baggrund foreslås det, at der i lovudkastet indsættes en bestemmelse, hvorefter offentlige myndigheder kan behandle oplysninger om strafbare forhold under de i lovudkastets § 6 nævnte betingelser. Herved vil der ikke blot være taget hensyn til de ovennævnte betragtninger vedrørende forvaltningsmyndigheders adgang til at behandle oplysninger om strafbare forhold, men også til at domstolene vil kunne foretage den fornødne behandling af sådanne oplysninger til brug for deres virksomhed.

Private dataansvarlige

Efter lov om private registre § 3, stk. 2, må oplysninger om enkeltpersoners strafbare forhold ikke registreres, medmindre dette følger af anden lovgivning. Registrering må

dog ske, såfremt oplysningen er afgivet af den pågældende selv eller indhentet med hans samtykke, og der foreligger omstændigheder, hvor han må vide, at oplysningen vil blive registreret. Det er endvidere en betingelse, at det er nødvendigt for virksomheden m.v. at være i besiddelse af den pågældende oplysning for at muliggøre en berettiget varetagelse af virksomhedens eller andres tarv. Videregivelse af lovligt registrerede oplysninger må ikke ske uden samtykke fra den registrerede eller den, der handler på dennes vegne, medmindre dette følger af anden lovgivning. Registertilsynet kan dog tillade, at oplysninger videregives, når videregivelsen sker til varetagelse af offentlige eller private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse, jf. § 4, stk. 1. For en beskrivelse af de nævnte bestemmelser, samt den praksis der har udviklet sig i tilknytning hertil, henvises til kapitel 4, pkt. 3.2., 3.3. og 3.6.

Udvalget finder, at der ved udformningen af regler om private dataansvarliges behandling af oplysninger om strafbare forhold bør henses til, i hvilket omfang der efter lov om private registre kan foretages registrering og videregivelse af sådanne oplysninger. Det bør ved udformningen af reglerne tilsikres, at den fremtidige lovgivning - ligesom lov om private registre - opstiller snævre betingelser for private dataansvarliges behandling af oplysninger om strafbare forhold. Det bemærkes herved, at dette også vil være bedst stemmende med direktivets artikel 8, stk. 5, hvorefter der skal gælde *tilstrækkelige, specifikke garantier* i medfør af den nationale lovgivning, herunder administrative forskrifter fastsat i henhold til lov, for at private kan behandle sådanne oplysninger. Samtidig bør det dog sikres, at den fremtidige lovgivning på området ikke fører til indskrænkninger i den nuværende adgang til at foretage behandling, herunder registrering og videregivelse til tredjemand, af oplysninger om strafbare forhold.

Som nævnt ovenfor er der i lov om private registre fastsat forskellige kriterier for, hvornår registrering og videregivelse kan finde sted. Af de grunde som er anført ovenfor (offentlige dataansvarlige), finder udvalget ikke, at der, for så vidt angår privates behandling af strafbare forhold, bør fastsættes særlige regler for, hvornår registrering, videregivelse m.v. kan finde sted. I stedet bør der udformes regler om, hvornår behandling i bred forstand kan ske.

På den anførte baggrund foreslås det, at der i lovudkastet indsættes en bestemmelse, hvorefter private kan behandle oplysninger om strafbare forhold, hvis dette er nødvendigt med henblik på varetagelse af en berettiget interesse, og denne interesse klart overstiger hensynet til den registrerede.

Som en konsekvens af direktivets artikel 8, stk. 5, 1. afsnit, 2. pkt., foreslås det endvidere, at der i lovudkastet indsættes en bestemmelse om, at et fuldstændigt register over

straffedomme kun må føres for en offentlig myndighed. Bestemmelsen vil indebære, at det ikke vil være muligt for private at oparbejde et sådant fuldstændigt register.

3.5.3.2. Behandling af oplysninger vedrørende administrative sanktioner eller civile retssager

Af artikel 8, stk. 5, 2. afsnit, følger, at medlemsstaterne *kan* fastsætte bestemmelser om, at behandling af oplysninger vedrørende administrative sanktioner eller civile retssager skal foretages under en offentlig myndigheds kontrol.

Bestemmelsen er af formel karakter og fastlægger ikke de materielle kriterier for, hvornår behandling af oplysninger vedrørende administrative sanktioner eller civile retssager lovligt kan finde sted.

Der er ikke i den gældende registerlovgivning fastsat særlige regler om registrering, videregivelse m.v. af oplysninger vedrørende administrative sanktioner og civile retssager.

Under hensyn hertil, og idet der ikke ses at være behov for særlige regler om behandling af oplysninger vedrørende administrative sanktioner og civile retssager, finder udvalget ikke anledning til at foreslå, at der i lovudkastet indsættes særlige regler om, hvornår sådan behandling kan ske. Det bør således gælde, at lovligheden af sådan behandling skal afgøres efter de almindelige behandlingsregler i direktivets artikel 7 og 8, jf. lovudkastets §§ 6 og 7.

Udvalget bemærker i forlængelse heraf, at der heller ikke i lovudkastet bør indsættes regler om, at behandling af oplysninger vedrørende administrative sanktioner og civile retssager alene må foretages for offentlige myndigheder.

3.5.3.3. Behandling af oplysninger inden for sundhedsområdet

Direktivet indeholder i artikel 8, stk 3, en særlig bestemmelse vedrørende behandlingen af følsomme oplysninger inden for sundhedssektoren. Reglen gælder for alle følsomme oplysninger, men vil navnlig være relevant i relation til behandling af helbredsoplysninger.

Efter bestemmelsen kan der ske behandling af oplysninger på trods af forbudet i artikel 8, stk. 1, hvis behandlingen af oplysningerne er nødvendig med henblik på forebyggende medicin, medicinsk diagnose, sygepleje eller patientbehandling eller forvaltning af

læge- og sundhedstjenester. Det er endvidere en betingelse, at behandlingen af oplysningerne foretages af en erhvervsudøvende i sundhedssektoren, der i henhold til den nationale lovgivning eller regler, der er fastsat af kompetente nationale organer, har tavshedspligt, eller af en anden person med tilsvarende tavshedspligt.

På grundlag af artikel 8, stk. 3, er der i lovudkastets § 7, stk. 5, indsat en regel om, at behandlingsforbudet i § 7, stk. 1, ikke finder anvendelse, hvis behandlingen af oplysninger er nødvendig med henblik på forebyggende sygdomsbekæmpelse, medicinsk diagnose, sygepleje eller patientbehandling, eller forvaltning af læge- og sundhedstjenester, og behandlingen af oplysningerne foretages af en person, der efter lovgivningen er undergivet tavshedspligt.

Behandling af almindelige (ikke følsomme) oplysninger inden for sundhedssektoren skal ske i overensstemmelse med direktivets artikel 7 (lovudkastet § 6). Det bemærkes dog, at oplysninger - som ikke i sig selv er følsomme - om personer, som er indlagt på et hospital eller lignende, i nogle tilfælde ud af den sammenhæng i hvilken de indgår, vil udgøre helbredsoplysninger. Dette gælder f.eks. lister med navne over personer, som skal opereres på en bestemt dag, eller fortegnelser med navne på personer, til hvilke der er udlånt bestemte hjælpemidler.

Hvilke typer aktiviteter er omfattet?

Omfattet af bestemmelsen i direktivets artikel 8, stk. 3, må antages at være behandling af oplysninger, som er nødvendig af hensyn til varetagelsen af aktiviteter inden for sundhedssektoren. Der er navnlig tale om aktiviteter, som foretages på sygehuse, klinikker og hos læger, men bestemmelsen omfatter også særlige institutioner i privat eller offentlig regi, hjemmesygepleje samt tildeling af hjælpemidler og lignende tiltag, som udgør en opfølgning på en behandling. Herudover omfattes behandling af oplysninger med henblik på varetagelsen af de administrative opgaver, som er nødvendige i forbindelse med forvaltningen af sådanne institutioner.

Udtrykket "forebyggende medicin" må forstås som omfattende forebyggende behandling, f.eks. vaccinering og rutineundersøgelser og lignende undersøgelser, som ikke er begrundet i en konkret mistanke om, at den undersøgte lider af en bestemt sygdom.

"Sygepleje eller patientbehandling" må - ud over almindelig behandling hos privat praktiserende læger og på hospitaler - antages at omfatte fysioterapi, kiropraktik og lignende professionel assistance i forbindelse med afhjælpning af symptomer på og årsager til sygdomstilstande. Bestemmelsen må i hvert fald antages at omfatte aktiviteter, som foretages af de grupper af personer, som i dag er underkastet et krav om offentlig

autorisation, herunder f.eks. fodterapeuter, fysioterapeuter, ergoterapeuter, jordemødre, optikere, kliniske diætister, tandplejere og læger.

Hvilke personer er omfattet?

Efter artikel 8, stk. 3, skal behandlingen foretages af en erhvervsudøvende, som i henhold til lovgivningen er undergivet tavshedspligt.

Efter forvaltningslovens § 27, stk. 1, har den, der virker inden for den offentlige forvaltning, tavshedspligt, jf. straffelovens § 152 og §§ 152 c-152 f, når en oplysning ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som fortrolig, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, herunder bl.a. til enkeltpersoners interesse i at beskytte oplysninger om deres personlige forhold. Det følger heraf, at personale på bl.a. offentlige sygehuse er undergivet tavshedspligt.

Endvidere følger det af straffelovens § 152, at det er strafbart, hvis en person, som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab. Herudover følger det af § 152 a, at § 152 finder tilsvarende anvendelse på den, som i øvrigt er eller har været beskæftiget med opgaver, der udføres efter aftale med en offentlig myndighed. På denne baggrund vil databehandlere, som udfører behandling på vegne af en myndighed, også være undergivet tavshedspligt i medfør af lovgivningen. Dette gælder tillige for f.eks. erhvervsvirksomheder, som fremstiller eller tilpasser hjælpemidler efter aftale med en offentlig myndighed.

Inden for den *offentlige forvaltning* vil der således kunne foretages behandling af personoplysninger til de ovennævnte formål af personale på sygehuse m.v., af edb-servicebureauer og andre databehandlere samt af f.eks. erhvervsvirksomheder. Der vil endvidere kunne foretages behandling af deres medhjælpere, idet bestemmelsen i straffelovens § 152 også gælder for de pågældende personers medhjælpere, jf. § 152 c. For en beskrivelse af de gældende regler om offentligt ansattes tavshedspligt henvises i øvrigt til kapitel 4, pkt. 5.2.2.

Inden for den *private sektor* vil der kunne foretages behandling af personoplysninger af læger og andre personer, som udøver deres virksomhed efter autorisation fra det offentlige, idet personer, som udøver eller har udøvet en virksomhed eller et erhverv i medfør af offentlig beskikkelse eller anerkendelse, er undergivet tavshedspligt efter straffelovens § 152 b. Ovenfor er omtalt de grupper af personer inden for sundhedssektoren, som er omfattet af et krav om offentlig autorisation. Herudover er tavshedsplig-

ten i nogle tilfælde fastsat direkte i særlovgivningen, jf. f.eks. lægelovens § 9.

Registrering og opbevaring

Bestemmelsen i lovudkastets § 7, stk. 5, indebærer ingen indskrænkning i forhold til de regler for registrering, som i dag gælder for den offentlige del af sundhedssektoren, jf. lov om offentlige myndigheders registre § 9, stk. 2. Det bemærkes dog, at lovudkastet i modsætning til lov om offentlige myndigheders registre også finder anvendelse på manuelle registre. Dette begreb omfatter ikke sagsmapper og lignende, jf. ovenfor under pkt. 3.3.2.2., og det må således antages, at almindelige manuelle sygehusjournaler hos den offentlige forvaltning ikke er omfattet af lovudkastet. Egentlige manuelle registre vil imidlertid være omfattet.

I den private sektor tilsigtes ingen reel ændring for privat praktiserende læger i forhold til lov om private registre § 3, stk. 2.

Hvis de materielle betingelser i lovudkastets § 7, stk. 5, ikke er opfyldt - f.eks. fordi den, som foretager behandlingen, ikke er underlagt tavshedspligt - må behandlingen i givet fald foretages i overensstemmelse med en anden bestemmelse i udkastet, f.eks. § 7, stk. 7, eller efter samtykkereglen i § 7, stk. 2, nr. 1.

Overførsel til andre inden for sundhedssektoren

I lov om private registre er der ikke fastsat særlige regler for *videregivelse* af følsomme oplysninger *fra læger, privathospitaler m.* v. Det er de almindelige videregivelsesbetingelser i § 4, stk. 1, som finder anvendelse for så vidt angår videregivelse til andre private eller offentlige sygehuse m.v. Der må således ikke ske videregivelse, medmindre dette følger af anden lovgivning, eller den registrerede har givet samtykke.

Den foreslåede ordning indebærer, at der fremover kan ske videregivelse, selvom der ikke foreligger samtykke eller specifik hjemmel, såfremt betingelserne i § 7, stk. 5, er opfyldt.

Videregivelse fra offentlige sygehusregistre og lignende *til private* læger reguleres i dag af lov om offentlige myndigheders registre § 16 a. Efter stk. 1 kan der med mundtligt eller skriftligt samtykke fra patienten videregives oplysninger til patientens alment praktiserende læge eller til en læge, der har den pågældende i behandling. Herudover kan der ske videregivelse uden samtykke efter § 16, stk. 2, nr. 3 (værdispringsreglen), f.eks. hvis patienten er ude af stand til at give et samtykke, eller efter § 16, stk. 2, nr. 4.

Også på dette punkt indebærer lovudkastet en lempelse i forhold til de gældende regler, idet der ikke længere stilles krav om samtykke.

Såfremt der *videregives* oplysninger *fra et offentligt sygehusregister til et andet offentligt sygehus,* som ikke hører under samme myndighed, vil det i dag skulle ske i overensstemmelse med § 21, stk. 2, hvorefter der kan ske videregivelse efter skriftligt, tidsbegrænset samtykke (1 år), eller efter værdispringsreglen i § 21, stk. 2, nr. 3, eller hvis videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en myndigheds virksomhed, jf. § 21, stk. 2, nr. 4. Det samme gælder videregivelse af oplysninger til kommuner med henblik på behandling af sager om hjemmesygepleje, tilskud til hjælpemidler og lignende.

De videregivelser, som i dag sker efter lov om offentlige myndigheders registre § 21, stk. 2, nr. 3 og 4, vil fortsat kunne finde sted efter lovudkastets § 7, stk. 5.

Overførsel, som ikke indebærer en videregivelse, f.eks. fordi der sker overførsel mellem to sygehuse inden for samme amt, er i dag ikke direkte reguleret i lovgivningen. Dog er der i lov om offentlige myndigheders registre § 12, stk. 1, en bestemmelse om, at der skal træffes de fornødne foranstaltninger til sikring af, at oplysninger ikke kommer til uvedkommendes kendskab. Reglen har bl.a. dannet baggrund for fastsættelsen af en bestemmelse i Registertilsynets standardforskrifter for sygehusregistre om, at udskrifter, der indeholder oplysninger om helbredsforhold, kun må anvendes på den afdeling, der har eller har haft den pågældende patient til undersøgelse/behandling, samt af de medarbejdere på sygehuse, som overlægen bemyndiger dertil.

Lovudkastets regler om behandling af personoplysninger regulerer imidlertid såvel videregivelse som enhver anden overførsel, det vil sige også overførsel inden for den samme myndighed, virksomhed eller lignende. En overførsel af helbredsoplysninger fra et sygehus til et andet sygehus inden for samme amt skal derfor ske i overensstemmelse med lovudkastets § 7, stk. 5.

Overførsel til private eller offentlige uden for sundhedssektoren

Det vil i nogle tilfælde være relevant at videregive oplysninger, som indgår i en behandling af personoplysninger, der er omfattet af § 7, stk. 5, til offentlige myndigheder eller private uden for sundhedssektoren. F.eks. kan der være tilfælde, hvor der ønskes overført oplysninger til en virksomhed, som producerer hjælpemidler.

Hvis overførslen sker med henblik på forebyggende sygdomsbekæmpelse, medicinsk diagnose m.v., vil den som udgangspunkt kunne ske i overensstemmelse med § 7, stk.

5. Nødvendighedsbetingelsen vil dog i nogle situationer kunne medføre, at der alene kan ske *overladelse* af oplysninger til en modtager, men ikke egentlig *videregivelse* med henblik på, at modtageren efterfølgende foretager en egentlig selvstændig registrering og efterfølgende opbevaring af oplysningerne til eget brug. Dette vil afhænge af en konkret vurdering. Er der kun tale om overladelse, vil betingelserne for, at behandlingen kan ske, være mindre, end hvis der er tale om egentlig videregivelse.

Det kan også i nogle tilfælde være relevant at videregive oplysninger fra en behandling i sundhedssektoren til offentlige myndigheder, som ikke foretager aktiviteter, der er omfattet af bestemmelsen i § 7, stk. 5, f.eks. til Sundhedsstyrelsen med henblik på førelsen af Cancerregisteret. Herudover kan det være relevant at overføre oplysninger i forbindelse med ansøgninger om førtidspension eller andre offentlige ydelser, som er afhængige af bestemte helbredsmæssige forhold.

Endvidere kan forsikringsselskaber eller arbejdsgivere være interesserede i at indhente helbredsoplysninger vedrørende bestemte forsikringstagere eller ansatte.

En sådan overførsel, som ikke er nødvendig med henblik på forebyggende sygdomsbekæmpelse, medicinsk diagnose m.v., kan ikke finde sted efter udkastets § 7, stk. 5. I nogle tilfælde vil der kunne ske videregivelse til andre offentlige myndigheder efter udkastets § 7, stk. 7. Er der tale om en videregivelse til en privat dataansvarlig, må dette imidlertid typisk ske efter samtykkereglen i § 7, stk. 2, nr. 1.

Afslutningsvis skal det bemærkes, at finalité-princippet i § 5, stk. 2, vil være til hinder for en overførsel af oplysninger til et andet formål, medmindre dette formål ikke er uforeneligt med det formål, til hvilket oplysningerne oprindeligt er indsamlet.

3.5.3.4. Behandling af oplysninger i retsinformationssystemer

Som beskrevet ovenfor under pkt. 3.2.4.3. er retsinformationssystemer omfattet af lovudkastet i det omfang, der behandles personoplysninger, jf. artikel 2, litra a, og lovudkastets § 3, nr. 1. Dette vil bl.a. være tilfældet, hvis systemet indeholder journalnumre vedrørende konkrete afgørelser, som sætter den indlæggende myndighed i stand til at identificere en bestemt person.

Retsinformationssystemer vil i mange tilfælde indeholde oplysninger, som er omfattet af behandlingsforbudet i direktivets artikel 8, stk. 1, jf. lovudkastets § 7, stk. 1. Udvalget har derfor fundet det hensigtsmæssigt at indsætte en bestemmelse i lovudkastets § 9, stk. 1, hvorefter bl.a. oplysninger, som er omfattet af lovudkastets § 7, stk. 1, (følsomme oplysninger) kan behandles, såfremt dette alene sker med henblik på at føre retsin-

formationssystemer af væsentlig samfundsmæssig betydning, og såfremt behandlingen er nødvendig for førelsen af systemerne. Bestemmelsen er indsat på baggrund af artikel 8, stk. 4, ifølge hvilken der af grunde, der vedrører hensynet til vigtige samfundsmæssige interesser, kan fastsættes undtagelser fra artikel 8, stk. 1, såfremt der gives tilstrækkelige garantier. Efter udvalgets opfattelse gives der - i og med indsættelsen af bestemmelserne i lovudkastets § 9, stk. 3, hvorefter tilsynsmyndigheden kan fastsætte nærmere vilkår for behandlinger, der alene finder sted med henblik på at føre retsinfonnationssystemer - tilstrækkelige garantier. Det vil navnlig være relevant at stille vilkår om, at personnavne, præcise adresseangivelser og eventuelt andre identifikationsoplysninger fjernes - dog ikke journalnumre - i samme omfang, som dette skal ske efter Justitsministeriets cirkulære nr. 85 af 8. juli 1988 om indlæggelse af afgørelser i Retsinformation. Endvidere kan der i overensstemmelse med principperne i dette cirkulære stilles vilkår om, at der ikke må kunne søges på navne m.v., i det omfang der ikke sker anonymisering.

Herudover foreslås det, at det i lovudkastets § 9, stk. 2, fastsættes, at oplysninger, som indgår i et retsinformationssystem ikke senere må behandles i andet øjemed. Udvalget er af den opfattelse, at den udtrykkelige begrænsning i den videre behandling af oplysningerne yderligere bidrager til etableringen af tilstrækkelige garantier mod misbrug af oplysninger i retsinformationssystemer, jf. direktivets artikel 8, stk. 4. Begrænsningerne i den senere brug af oplysningerne bør efter udvalgets opfattelse udstrækkes til også at gælde for oplysninger, som behandles i de nævnte øjemed i henhold til lovudkastets § 6 (almindelige personoplysninger).

3.5.3.5. Behandling af oplysninger i statistisk og videnskabeligt øjemed

I direktivet er der en række særlige bestemmelser vedrørende behandling, som finder sted udelukkende i statistisk eller videnskabeligt øjemed.

I den gældende registerlovgivning er der også fastsat særlige bestemmelser vedrørende registrering, som finder sted udelukkende med henblik på forskning og statistik. Der er ikke tale om identiske affattelser af bestemmelserne i lovgivningen. Således anvendes udtrykkene "registrering, der alene finder sted til videnskabelige eller statistiske formål", "registre, der udelukkende er oparbejdet med henblik på at foretage statistiske uddrag eller som led i en videnskabelig undersøgelse", "registre, der udelukkende er oparbejdet i statistisk eller videnskabeligt øjemed" og lignende. Uanset dette er det i praksis antaget, at de nævnte formuleringer i det væsentlige tager sigte på den samme type registreringer.

I lovudkastet anvendes udtrykkene "i statistisk eller videnskabeligt øjemed" og "med

henblik på udførelse af statistiske eller videnskabelige undersøgelser". Disse udtryk skal forstås på samme måde. Fælles for udtrykkene er, at der skal være tale om en videnskabelig bearbejdning af oplysninger som led i en undersøgelse eller statistisk belysning - af begrænset varighed eller eventuelt løbende - af bestemte forhold. Kendetegnende er, at bearbejdningen af oplysningerne ikke har til formål at danne grundlag for konkrete retlige eller faktiske foranstaltninger over for de enkelte registrerede. Den senere brug af det anonymiserede resultat er i den forbindelse uden betydning.

Hvis bearbejdningen tillige har til formål at danne grundlag for konkrete tiltag over for de enkelte registrerede, jf. ovenfor, er der ikke tale om en registrering/behandling, som alene finder sted med henblik på forskning og statistik. Sådanne behandlinger skal foretages i overensstemmelse med de øvrige behandlingsregler i lovudkastet.

Materielle behandlingsregler

I den gældende registerlovgivning er der ikke særlige materielle betingelser for, hvornår en registrering af bestemte oplysninger må finde sted i videnskabeligt eller statistisk øjemed. Der er særlige regler om visse typer af forskningsprojekter i f.eks. lov nr. 503 af 24. juni 1992 om et videnskabsetisk komitésystem og behandling af biomedicinske forskningsprojekter, lov nr. 460 af 10. juni 1997 om kunstig befrugtning i forbindelse med lægelig behandling, diagnostik og forskning m.v. samt lov nr. 656 af 28. juli 1995 om lægemidler. Der er dog ikke tale om egentlige registreringsregler.

Reglerne om registrering med henblik på forskning og statistik, som foretages for private, fremgår af lov om private registre § 2, stk. 3, samt af de vilkår, som Registertilsynet stiller i relation til videregivelse. Desuden gælder der særlige regler for videregivelse fra andre typer private registre til forskning og statistik, jf. lov om private registre § 4, stk. 3. Bestemmelsen gælder for såvel videregivelse til offentlig som privat forskning og statistik. Der henvises i øvrigt til kapitel 4, pkt. 3.1.5. og 3.3., hvor de omtalte regler er beskrevet.

Offentlige myndigheders forskning og statistik er i dag omfattet af lov om offentlige myndigheders registre. Efter loven kan der ske registrering i sådanne øjemed, såfremt de almindelige registreringsbetingelser i § 9, stk. 1-2, er opfyldt. Der er dog fastsat særlige regler for videregivelse fra offentlige forsknings- og statistikregistre i lov om offentlige myndigheders registre § 18 og § 21, stk. 5. Reglerne gælder såvel følsomme som ikke-følsomme oplysninger. Der henvises i øvrigt til omtalen af de nævnte regler i kapitel 4, pkt. 2.6.

Endelig er der særlige regler for videregivelse fra andre typer offentlige registre til

forskning og statistik i lov om offentlige myndigheders registre § 16, stk. 2, nr. 5, § 16 a, stk. 2 og 3, og § 17, stk. 4, (videregivelse til private) samt § 21, stk. 2, nr. 5, og § 21, stk. 3 (videregivelse til offentlige). Disse regler er nærmere beskrevet i kapitel 4, pkt. 2.3. og 2.4.

Oplysninger, som er videregivet efter ovennævnte bestemmelser til private, må ikke videregives yderligere, jf. § 16, stk. 5, og § 16 a, stk. 4.

Direktivet - herunder de materielle behandlingsregler - omfatter som udgangspunkt alle behandlinger af personoplysninger, der helt eller delvis foretages ved hjælp af edb, samt ikke-elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register, jf. artikel 3, stk. 1. Behandling af oplysninger til brug for forskning og statistik er ikke specifikt undtaget, jf. artikel 3, stk. 2.

Det vil derfor ikke være muligt fortsat at undtage private forsknings- og statistikregistre fra databeskyttelseslovgivningen.

Direktivet indeholder ikke særlige materielle regler for behandling af oplysninger med henblik på forskning og statistik. Det er således som udgangspunkt de almindelige behandlingsregler i artikel 7 og 8, som finder anvendelse.

Behandling af almindelige (ikke-følsomme) oplysninger

Af artikel 7 fremgår betingelserne for behandling af oplysninger, som ikke efter artikel 8 er af følsom karakter. Bestemmelsen omfatter de former for oplysninger, som efter den gældende registerlovgivning betegnes som ikke-følsomme, samt visse andre typer af oplysninger, herunder bl.a. oplysninger om væsentlige sociale problemer.

Der er ikke i lovudkastet indsat en specifik behandlingsbestemmelse for de i artikel 7 nævnte oplysninger, bortset fra den særlige regel i udkastets § 10, stk. 2, som er beskrevet nedenfor. Det er dermed de almindelige behandlingsbestemmelser i lovudkastets § 6, der som udgangspunkt finder anvendelse. Dette udgør en nyskabelse i relation til privates behandling af almindelige oplysninger i statistisk eller videnskabeligt øjemed, idet sådanne oplysninger som tidligere nævnt i dag er undtaget fra lov om private registre.

Det er hensigten, at offentlige myndigheder efter § 6, nr. 3, 5 eller 6, vil kunne foretage behandling i samme omfang, som der i dag kan ske registrering efter lov om offentlige myndigheders registre § 9, stk. 1.

Ligeledes vil der til brug for privat forskning og statistik kunne ske registrering og bearbejdning af oplysninger i samme omfang, som dette er sket hidtil. Dette vil kunne ske med hjemmel i § 6, nr. 5 eller 7. Da behandlingen ikke kan danne grundlag for konkrete tiltag over for den registrerede, er der intet væsentligt modhensyn at tage.

Efter § 10, stk. 2, må oplysninger, som alene behandles i statistisk eller videnskabeligt øjemed, ikke senere behandles i andet øjemed. Denne bestemmelse indebærer bl.a., at der ikke efterfølgende kan ske videregivelse til andre formål. Heri ligger også, at en undersøgelse ikke må offentliggøres på en sådan måde, at det er muligt at identificere den enkelte registrerede. Reglen indebærer således ingen ændring i forhold til den nugældende retstilstand, bortset fra i relation til ikke-følsomme oplysninger, der behandles i private projekter.

Der skal ikke indhentes tilladelse før videregivelse til tredjemand. Dette udgør en lempelse i forhold til bestemmelsen i lov om offentlige myndigheders registre § 18 og § 21, stk. 5, efter hvilke der som udgangspunkt ikke må ske videregivelse uden tilladelse fra Registertilsynet.

Overførsler, det vil sige såvel videregivelser som interne overførsler, af oplysninger fra behandlinger, som ikke foretages med henblik på forskning og statistik - f.eks. administrative registre - til forsknings- og statistikbehandlinger skal også ske i overensstemmelse med § 6. Det er hensigten, at der skal kunne ske videregivelse i samme omfang som efter den nugældende lovgivning, det vil sige lov om private registre § 4, stk. 3, 1. pkt., samt lov om offentlige myndigheders registre § 17, stk. 4, og § 21, stk. 3.

Behandling af følsomme oplysninger (herunder oplysninger om strafbare forhold)

Af artikel 8 fremgår betingelserne for behandling af følsomme oplysninger. Der vil f.eks. efter stk. 4 kunne ske behandling af grunde, der vedrører hensynet til vigtige samfundsmæssige interesser, enten ved national lovgivning eller ved en afgørelse truffet af tilsynsmyndigheden. Undtagelse vil dog alene kunne gøres med forbehold af, at der gives tilstrækkelige garantier.

Efter artikel 8, stk. 6, skal undtagelser efter stk. 4 meddeles til Kommissionen. Hvis det overlades til f.eks. Datatilsynet at træffe konkrete afgørelser om undtagelser fra bestemmelsen, vil disse afgørelser skulle meddeles til Kommissionen, hvilket i betragtning af det hidtil meget store antal sager vedrørende følsomme forskningsprojekter vil være meget uhensigtsmæssigt. Hvis der derimod fastsættes en egentlig specifik undtagelse i selve lovudkastet, vil det være tilstrækkeligt at meddele Kommissionen teksten

til lovudkastet, hvilket skal ske under alle omstændigheder, jf. artikel 32, stk. 4.

På baggrund af artikel 8, stk. 4, er der i lovudkastets § 10, stk. 1, indsat en regel om, at bestemmelserne i § 7, stk. 1, eller § 8 (forbud mod behandling af artikel 8, stk. 1-oplysninger samt begrænsninger med hensyn til behandling af oplysninger om strafbare forhold), ikke finder anvendelse på behandlinger, som alene foretages med henblik på at udføre statistiske eller videnskabelige undersøgelser af væsentlig samfundsmæssig betydning, såfremt behandlingen er nødvendig for udførelsen af undersøgelserne. Der skal således ikke indhentes konkret tilladelse efter bestemmelsen i § 7, stk. 7, hvorefter der i givet fald skulle gives meddelelse til Kommissionen.

Af lovudkastets § 8 fremgår de materielle betingelser for behandling af oplysninger om strafbare forhold. Der henvises i øvrigt til pkt. 3.5.3.1. ovenfor. I mange tilfælde vil såvel offentlige som private dataansvarlige kunne indsamle, registrere, videregive m.v. sådanne oplysninger efter bestemmelserne i § 8. I § 10 er det imidlertid slået fast, at der altid vil kunne ske behandling til forskning og statistik, sålænge det er af væsentlig samfundsmæssig betydning, og såfremt behandlingen er nødvendig for udførelsen af behandlingen.

Betingelserne i lovudkastets § 10, stk. 1, svarer i realiteten til de krav, som stilles efter den nugældende lov om offentlige myndigheders registre § 9, stk. 2, og bestemmelsen kan derfor ikke antages at medføre nogen begrænsning i den adgang, som offentlige myndigheder har efter den nugældende lovgivning til at udføre forskning og statistik.

Der er imidlertid ingen materielle krav i den nugældende lov om private registre for registrering af følsomme oplysninger med henblik på forskning og statistik, og reglen vil derfor på dette punkt udgøre en nyskabelse. Der kan dog som nævnt ovenfor være særregler for, hvilken type forskning der overhovedet må finde sted og under hvilke omstændigheder.

Efter § 10, stk. 2, må oplysninger, der er omfattet af bestemmelsen i stk. 1, ikke senere behandles til andre formål end statistiske eller videnskabelige. Dette svarer til den gældende retstilstand for såvel offentlig som privat forskning og statistik, jf. lov om offentlige myndigheders registre § 18 og § 21, stk. 5, samt Registertilsynets praksis i relation til private forsknings- og statistikregistre.

Endvidere fremgår det af udkastets § 10, stk. 3, at der kun kan videregives oplysninger til tredjemand efter forudgående tilladelse fra tilsynsmyndigheden, hvilket i det væsentlige svarer til den gældende ordning for såvel offentlige som private dataansvarlige. Tilsynsmyndigheden kan stille nærmere vilkår.

Ved at stille krav om, *at* undersøgelserne skal være af væsentlig samfundsmæssig betydning, *at* behandlingen skal være nødvendig for udførelsen af undersøgelserne, samt *at* der skal indhentes tilladelse til videregivelse, opstilles der efter udvalgets opfattelse de fornødne garantier mod misbrug af de behandlede oplysninger, jf. artikel 8, stk. 4.

Herudover medfører den særlige regel i stk. 2 bl.a., at oplysningerne ikke kan anvendes til at træffe konkrete afgørelser eller andre konkrete foranstaltninger over for de registrerede, hvilket udgør en yderligere garanti.

Det bemærkes, at overførsler af oplysninger fra private eller offentlige administrative registre, sygehusregistre m.v. med henblik på forskning og statistik også skal ske i overensstemmelse med lovudkastets § 10, stk. 1.

For den private sektor indebærer dette en mindre udvidelse af videregivelsesadgangen, idet det i dag kun er muligt at videregive helbredsoplysninger uden samtykke, og ikke andre følsomme oplysninger, jf. lov om private registre § 4, stk. 3, 2. pkt. Bortset herfra er formuleringen af videregivelsesbetingelserne i lovudkastets § 10, stk. 1, skærpet i forhold til ordlyden af lov om private registre § 4, stk. 3, 2. pkt., samt lov om offentlige myndigheders registre § 16, stk. 2, nr. 5, § 16 a, stk. 2 og 3, og § 21, stk. 2, nr. 5.

Det må imidlertid antages, at affattelsen af § 10, stk. 1, ikke vil indebære en reel hindring for videregivelse af oplysninger til forskning- og statistikbehandling.

Med hensyn til forbudet i lov om offentlige myndigheders registre § 16, stk. 5, og § 16 a, stk. 4, mod private forskeres yderligere videregivelse af oplysninger, som stammer fra offentlige registre, foreslås dette ophævet. Tilsynsmyndigheden kan dog eventuelt i forbindelse med meddelelse af en tilladelse stille vilkår om særlige betingelser for en sådan yderligere videregivelse, hvis den undtagelsesvis kan antages at indebære en særlig risiko for den registrerede.

Finalité-princippet

Af artikel 6, stk. 1, litra b, fremgår det, at oplysninger skal indsamles til udtrykkeligt angivne og legitime formål, samt at senere behandling heraf ikke må være uforenelig med disse formål, idet senere behandling af oplysninger i historisk, statistisk eller videnskabeligt øjemed dog ikke anses for at være uforenelig med disse formål, såfremt medlemsstaterne giver de fornødne garantier. Der henvises til lovudkastets § 5, stk. 2.

Bestemmelsen indebærer bl.a., at der fra f.eks. private eller offentlige administrative

registre eller sygehusregistre vil kunne ske overførsel til behandlinger, som alene finder sted i statistisk eller videnskabeligt øjemed, uden at dette vil være i uoverensstemmelse med princippet om formålsbestemthed (finalité-princippet).

Efterfølgende henvendelse til den registrerede

Som beskrevet ovenfor gælder der i dag et krav om, at en privat forsker ikke umiddelbart må rette henvendelse til en registreret, som forskeren har indhentet oplysninger om fra et offentligt sygehusregister eller lignende, jf. lov om offentlige myndigheders registre § 16 a, stk. 2, 2. pkt. Der skal i sådanne tilfælde indhentes en tilladelse fra de læger, som har behandlet vedkommende. Der findes ingen tilsvarende regel for oplysninger, som stammer fra private registre eller fra forsknings- og statistikregistre, og der gælder ikke tilsvarende regler for offentlige myndigheder, som udfører forskning på grundlag af sådanne oplysninger.

Der er ikke i lovudkastet indsat en bestemmelse svarende til lov om offentlige myndigheders registre § 16 a, stk. 2, 2. pkt. Det fremgår dog af udkastets § 5, stk. 1, at oplysninger skal behandles - herunder indsamles - i overensstemmelse med god databehandlingsskik. Vedkommende tilsynsmyndighed, hvilket i praksis vil sige Datatilsynet, vil på denne baggrund i forbindelse med meddelelse af en tilladelse efter § 10, stk. 3, f.eks. kunne stille vilkår om, at der ikke må ske efterfølgende henvendelse til de registrerede, medmindre en læge giver tilladelse dertil. Dette kan navnlig være relevant, hvis særlige hensyn tilsiger, at en læge bør foretage en vurdering af den eventuelle skadelige virkning, det kan have for den registrerede at blive oplyst om eller konfronteret med bestemte oplysninger vedrørende vedkommendes helbredstilstand.

Sletning

Efter artikel 6, stk. 1, litra e, må oplysninger ikke opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere de registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil de indsamles, eller i forbindelse med hvilke de behandles på et senere tidspunkt. Medlemsstaterne fastsætter de fornødne garantier for personoplysninger, der i historisk, statistisk eller videnskabeligt øjemed opbevares længere end i ovennævnte periode. Der henvises til bemærkningerne til lovudkastets § 5, stk. 5, samt omtalen af denne bestemmelse ovenfor under pkt. 3.5.2.1.

Andre regler

Direktivet indeholder også andre bestemmelser, som specifikt nævner behandling, som finder sted i videnskabeligt eller statistisk øjemed, f.eks. artikel 11 (oplysningspligt),

og artikel 13, stk. 2 (undtagelse fra registerindsigt). Der henvises til lovudkastets § 29, stk. 3, og § 32, stk. 4, samt til pkt. 3.6.1. og 3.6.2. nedenfor. I lovudkastets § 35, stk. 2, er der endvidere fastsat en bestemmelse om, at den indsigelsesret imod lovlige behandlinger, som med baggrund i artikel 14, litra a, er fastsat i § 35, stk. 1, bl.a. ikke gælder, hvis behandlingen sker i statistisk eller videnskabeligt øjemed. Der henvises til pkt. 3.6.3.1.

3.5.3.6. Behandling af oplysninger om personnummer

I den gældende registerlovgivning er fastsat regler for registrering og videregivelse af oplysninger om personnummer. For den offentlige forvaltning gælder, at det er de almindelige regler i lov om offentlige myndigheders registre om registrering og videregivelse af personoplysninger, som finder anvendelse. Disse regler skal dog sammenholdes med reglerne i folkeregistreringslovgivningen om brugen af oplysninger om personnummer. For den private sektor gælder - i modsætning til den offentlige forvaltning - at der er fastsat særlige regler om registrering og videregivelse af oplysninger om personnummer, jf. lovens § 4 a. Denne bestemmelse er nærmere beskrevet i kapitel 4, pkt. 3.4.

Af direktivets artikel 8, stk. 7, følger, at medlemsstaterne bestemmer, på hvilke betingelser et nationalt identifikationsnummer eller andre almene midler til identifikation kan gøres til genstand for behandling.

Udvalget står derfor frit med hensyn til spørgsmålet om, hvilke regler der bør gælde for behandling af oplysninger om personnummer.

Et **flertal** (udvalgets medlemmer bortset fra Mette Reissmann og Evelyn Jørgensen) udtaler følgende vedrørende spørgsmålet om, hvilke regler der bør gælde for behandling af oplysninger om personnummer:

Etableringen af Det Centrale Personregister (CPR) i 1968 var bl.a. begrundet i det stadigt stigende behov for information om almindelige personoplysninger og behovet for en entydig personidentifikation, der kunne anvendes overalt. Personnumre er ikke omtalt i den gældende lov om folkeregistrering. De fremgik heller ikke af lovbemærkningerne til 1968-loven (lov nr. 239 af 10. juni 1968 om folkeregistrering), men først af bemærkningerne til ændringsloven fra 1978 (lov nr. 303 af 8. juni 1978). CPR har imidlertid fra sin start været opbygget på grundlag af personnumre i overensstemmelse med anbefalingerne i "Betænkning nr. 329 om folkeregistrenes medvirken ved indførelse af elektronisk databehandling i den offentlige forvaltning. København 1963".

De nugældende regler for registrering og videregivelse af oplysninger om personnumre er helt forskellige fra den offentlige til den private sektor.

I den offentlige sektor betragtes et personnummer ikke som en følsom oplysning. Lov om offentlige myndigheders registre indeholder ikke i dag specifikke bestemmelser om myndighedernes adgang til at registrere og videregive oplysninger om personnumre. I praksis antages det, at offentlige myndigheders registrering af personnumre skal være i overensstemmelse med lovens § 9, stk. 1. Videregivelse af personnumre skal derfor følge reglerne i §§ 17 og 21, stk. 3. Samtidig fremgår det af § 22, stk. 1, i Indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 652 af 27. juli 1995 om folkeregistrering, at offentlige myndigheder kan anvende personnummeret som identifikation eller journalnummer i forbindelse med varetagelse af vedkommende myndigheds opgaver. Det må i dag anses for helt sædvanlig praksis, at offentlige myndigheder i forbindelse med sagsbehandling, der omfatter personoplysninger, registrerer den pågældendes personnummer, hvis der er et praktisk behov for en entydig identifikation af den eller de person(er), sagen vedrører. Offentlige myndigheder har ofte også behov for at registrere oplysning om personnummer for derved at have mulighed for ad elektronisk vej at kunne indhente eller videregive supplerende oplysninger om den pågældende under brug af personnummeret som en entydig identifikation, og hvor det er personnummeret, der sammenkobler informationerne om den enkelte person i de forskellige registre.

I den private sektor anses personnummeret derimod for at være en oplysning om rent private forhold på linje med oplysninger om f.eks. politiske, seksuelle, strafbare og helbredsmæssige forhold, jf. beskrivelsen af gældende ret ovenfor i kapitel 4, pkt. 3.4. Dette medfører, at private virksomheder m.v. kun må registrere oplysninger om personnumre, hvis der enten er en specifik lovhjemmel dertil, eller hvis den pågældende har givet sit samtykke, og det samtidig må anses for nødvendigt for virksomheden at registrere personnummeret. I praksis er private virksomheder, foreninger m.v. i mange tilfælde afskåret fra at registrere personnumre, selv om en sådan registrering ville være nyttig for såvel virksomheden m.v. som den pågældende person, og dette uanset at vedkommende ønsker at give sit samtykke til registreringen.

Flertallet har overvejet, om denne retstilstand bør opretholdes. Reglerne er udtryk for, at personnummeret i henseende til følsomhed betragtes meget forskelligt, alt efter om den dataansvarlige hører til den offentlige eller den private sektor, og reglerne for private virksomheders registrering af personnumre må anses for at være ganske restriktive. Da EU-direktivet i artikel 8, stk. 7, som tidligere nævnt overlader det til medlemsstaterne selv at bestemme, på hvilke betingelser et nationalt identifikationsnummer eller andre almene midler til identifikation kan gøres til genstand for behandling, har udvalget i sine overvejelser om dette spørgsmål været frit stillet i forhold til direktivets

regler for, hvornår behandling må finde sted, særligt reglerne i artikel 7 og 8.

Med hensyn til reglerne for offentlige myndigheders behandling af personoplysninger er det flertallets opfattelse, at den nugældende ordning, hvorefter myndighederne generelt kan anvende personnummeret med henblik på en entydig identifikation, bør opretholdes.

Flertallet finder dog, at en bestemmelse om, hvornår offentlige myndigheder kan behandle oplysninger om personnumre, bør optages i registerlovgivningen, bl.a. også med henblik på at opnå en højere grad af overskuelighed for borgerne.

De gældende regler i lov om private registre for registrering af personnumre er - som nævnt ovenfor i kapitel 5, pkt. 3.4. - trådt i kraft den 1. april 1988. Begrundelsen for den skærpelse af reglerne, der da fandt sted, var de betænkeligheder, som man dengang antog, at mange mennesker nærede ved registrering og videregivelse af oplysninger om personnummer. Der blev i den forbindelse også peget på, at personnummeret af mange opfattes som en fortrolig oplysning og som en nøgle, der muliggør, at den der er i besiddelse deraf, kan få udleveret en lang række private oplysninger om den pågældende.

I den forbindelse er det vigtigt for flertallet at slå fast, at hverken offentlige myndigheder eller private virksomheder m.v. må basere sin datasikkerhed på personnummeret som en adgangskode til de oplysninger, der er registreret om vedkommende. Denne problemstilling er aktuel allerede i dag og er ikke affødt af flertallets forslag om øget adgang til behandling af personnumre i den private sektor, jf. nedenfor. Det kan således efter udvalgets opfattelse ikke afvises, at det forekommer, at registrerede personoplysninger udleveres, blot fordi den person, der anmoder herom, kan oplyse den registreredes personnummer.

Med den meget udbredte anvendelse af personnummeret, der er i dag, under varierende sikkerhedsmæssige forhold, og den deraf følgende risiko for, at det - berettiget eller uberettiget - kommer til andres kendskab, er en sådan fremgangsmåde ud fra et datasikkerhedsmæssigt synspunkt helt utilstrækkelig. I situationer, hvor der anmodes om registerindsigt, eller hvor en person i øvrigt anmoder en dataansvarlig om at lade bestemte personoplysninger undergå en eller anden behandling, f.eks. videregivelse eller sletning, påhviler det den dataansvarlige at sikre sig behørig legitimation fra den person, der fremsætter anmodningen. I sidste ende vil det afhænge af den enkelte situation og af karakteren af de pågældende oplysninger, hvilke nærmere krav til en sådan legitimation, der bør stilles. Flertallet finder ikke at burde gå ind i nærmere overvejelser herom, men vil finde det naturligt, at tilsynsmyndighederne også lader dette spørgsmål indgå ved udarbejdelse og udsendelse af en vejledning om de nærmere retningslinier

for personnummerbehandling, herunder også de sagsbehandlingsregler for offentlige myndigheder, som i dag fremgår af folkeregistreringsbekendtgørelsens § 22, stk. 2-5.

Flertallet er ikke bekendt med, om der på tidspunktet for ændringen af lov om private registre i 1988 forelå opinionsundersøgelser eller lignende, som dokumenterede de nævnte betænkeligheder i befolkningen i forbindelse med personnumre. Flertallet er derimod bekendt med en senere undersøgelse, der belyser problemstillingen. Denne undersøgelse, der er foretaget i august 1996 af Aim Nielsen A/S, er optrykt som bilag 14 i bilagssamlingen. Undersøgelsen påviser en markant forskel i henseende til den grad af tryghed, som de udspurgte personer angav at føle ved at oplyse eget personnummer til henholdsvis private virksomheder og offentlige myndigheder. Undersøgelsen konkluderer bl.a., at næsten tre ud af fire danskere (74%) altid eller som oftest ville være trygge ved at oplyse personnummer til offentlige myndigheder, mens det kun drejer sig om fire ud af ti (39%), når det gælder private virksomheder. Undersøgelsen viste også, at der er næsten lige mange, der er utrygge henholdsvis trygge ved at oplyse personnummer til en privat virksomhed, nemlig 36% og 39%, og at hver sjette, nemlig 17% (svarende til ca. 750.000 personer) endda er "helt utryg" ved det. Derimod var kun 14% utrygge ved at afgive personnummer til offentlige myndigheder, heraf 6% "helt utryg". Det anføres også, at undersøgelsen viste en klart stigende utryghed med alderen, når det gælder personnumre og private virksomheder. Kun 6% af de 13-24 årige var helt utrygge, mens det gjaldt 24% af de på 55 år og derover.

Flertallet skal pege på et enkelt forhold, som kan have medvirket til at tegne billedet af en tilsyneladende ret udbredt uvilje i befolkningen over for at afgive sit personnummer til private virksomheder: Det pågældende spørgsmål i Aim-undersøgelsen var formuleret generelt og ikke som et spørgsmål om holdningen til at afgive sit personnummer i en konkret beskrevet situation. Flertallet finder det nærliggende at antage, at besvarelserne havde vist en højere grad af tryghed over for at skulle afgive sit personnummer til private virksomheder, dersom spørgsmålet havde relateret sig til en konkret situation, naturligvis forudsat at den enkelte kunne se et fornuftigt formål med at afgive sit personnummer i netop den situation.

Flertallets antagelse herom bygger bl.a. på de konklusioner, som kan uddrages af en spørgeskemaundersøgelse foretaget i september - oktober 1995 af Instituttet for Fremtidsforskning for Post Danmark og Datacentralen A/S og publiceret i januar 1996 i Rapporten "Danskernes holdninger til informationsteknologi". En forkortet udgave af rapporten er optaget som bilag 15 i bilagssamlingen. I omtalen af rapportens hovedkonklusioner anføres bl.a. (på side 4 - 5), at en tendens til, at det kendte og konkrete generelt afføder en positiv respons og det ukendte og abstrakte generelt en negativ respons, går som en rød tråd gennem hele undersøgelsen. Det anføres som et træk, der går igen

hos de fleste, at på det overordnede og abstrakte plan opfattes registrering som noget ubehageligt, der kan krænke privatlivets fred, men så snart registrering bliver et middel til at opfylde nogle konkrete formål, stiger tilslutningen.

Det er flertallets opfattelse, at uanset den uvilje, som der måtte være - og tilsyneladende er - i befolkningen mod at afgive sit personnummer til private virksomheder, taler en række grunde for at lempe de nuværende, ganske restriktive regler for private virksomheders m.v. registrering af personnumre. Flertallet finder det også realistisk at tro, at en sådan lovændring vil kunne bidrage til at bane vejen for en højere grad af tryghed i befolkningen over for brug af personnumre. I den forbindelse vil det ikke mindst være af betydning, at der af tilsynsmyndigheden ydes en målrettet indsats for at modvirke, at personnummeret bruges som en adgangskode ("nøgle") til registrerede personoplysninger, jf. ovenfor.

Generelt må adgangen til at registrere personnumre anses for at indebære fordele for såvel virksomhederne som de pågældende enkeltpersoner. En privat virksomhed, forening m.v., der som led i sine aktiviteter behandler personoplysninger, f.eks. i forbindelse med kunde- eller medlemsadministration, kan opnå klare fordele ved at være i besiddelse af de pågældendes personnumre. Der opnås en entydig identifikation, såvel internt i virksomhedens eller foreningens administration som ved udveksling af oplysninger med omverdenen. I sidste ende er dette også til gavn for de registrerede, der vil opnå den samme sikre identifikation her som hos det offentlige - og dermed undgår forveksling med andre - ligesom de registrerede endvidere vil kunne få hurtigere og billigere ydelser.

Samtidig er det flertallets opfattelse, at ingen væsentlige databeskyttelsesmæssige hensyn taler imod, at der fastsættes mindre restriktive regler for private virksomheders m.v. behandling af personnumre, end tilfældet er i dag.

Flertallet skal herved først og fremmest pege på, at det enkelte personnummer - bestående af 10 cifre, bygget op efter et bestemt system - ikke i sig selv afslører følsomme oplysninger om den pågældende person. Et personnummer fortæller kun to oplysninger om indehaveren : Alder (og fødselsdato) samt køn.

Hvad angår alder (og fødselsdato) anses denne oplysning i registermæssig henseende hverken for at være et (ufuldstændigt) personnummer eller for at være en oplysning om rent private forhold omfattet af lov om private registre § 3, stk. 2. De første 6 cifre i et personnummer betragtes i registermæssig henseende som en almindelig personoplysning, der omfattes af den almindelige regel i lov om private registre § 3, stk. 1, dvs. at registrering heraf kan finde sted, hvis registreringen er et naturligt led i den normale

drift af en sådan virksomhed. Registertilsynet har oplyst over for udvalget, at private virksomheders, foreningers, mv. registrering af de første 6 cifre af personnummeret i praksis ikke giver anledning til problemer i form af klagesager og lignende.

Oplysningen om køn kan i meget sjældne tilfælde udgøre en oplysning om den pågældende s rent private forhold. Der er imidlertid tale om et helt marginalt problem. Flertallet vil i denne forbindelse også pege på, at en person, der har gennemgået en kønsskifteoperation, får tildelt et nyt personnummer svarende til kønnet ("det nye").

Flertallet vil også pege på, at den nuværende ordning, hvor private virksomheder i mange tilfælde er afskåret fra at registrere personnumre, samtidig med at lovgivningen i betydeligt omfang gennem særbestemmelser herom påbyder private virksomheder at registrere personnumre, f.eks. af hensyn til skattekontrollen, har den efter flertallets opfattelse uheldige konsekvens, at nogle virksomheder i kraft af adgangen til at registrere personnumre stilles bedre end andre. Flertallet skal i denne forbindelse pege på, at en virksomheds interne anvendelse af lovligt registrerede oplysninger som udgangspunkt ikke er reguleret af registerlovgivningen. Dette indebærer, at en privat virksomhed, der lovligt har registreret sine kunders personnumre p.g.a. en indberetningspligt til skattemyndighederne, internt kan anvende personnumrene også til andre formål, f.eks. i administrative sammenhænge. Flertallet anser det for urealistisk at tro, at man i praksis skulle kunne begrænse private virksomheders interne anvendelse af personnumre til netop det eller de formål, som oprindeligt begrundede registreringen.

Endelig skal flertallet pege på, at flere og flere vigtige samfundsmæssige aktiviteter, som tidligere blev varetaget af offentlige myndigheder, i dag udføres i privat regi. En privatisering af en offentlig virksomhed kan efter omstændighederne have den konsekvens, at virksomheden ikke længere kan registrere personnumre i samme omfang som tidligere. Dette forhold taler efter udvalgets opfattelse også for, at reglerne for private virksomheders registrering af personnumre bringes i bedre overensstemmelse med reglerne for den offentlige sektor, uden at reglerne nødvendigvis skal være ens.

Det er herefter for det første flertallets opfattelse, at udover de situationer, hvor behandlingen har specifik hjemmel i lovgivningen, bør det fremover være tilladt for private virksomheder, foreninger m.v. at behandle oplysninger om personnumre alene på grundlag af et samtykke fra den pågældende person. Det nugældende krav om, at det herudover skal kunne anses for nødvendigt for virksomheden m.v. at være i besiddelse af personnummeret for at muliggøre en berettiget varetagelse af virksomhedens eller andres tarv, foreslås ophævet. Flertallet lægger herved vægt på, at den enkelte person selv må kunne beslutte at afgive sit personnummer til en privat virksomhed m.v., hvis vedkommende i situationen finder det fornuftigt og ingen indvendinger har imod det.

Som eksempler på situationer, hvor det forekommer urimeligt ikke at tillade behandling af personnummer, når den registrerede selv har givet samtykke hertil, kan nævnes private udlejningsforhold, medlemsadministration i private foreninger samt hjemmeservicevirksomheders registrering af klienternes personnumre (som skal bruges ved den offentlige refusion). Men i det hele taget bør det i almindelige private retsforhold overlades til den enkelte person selv at beslutte, om personnummeret kan meddeles den anden part. Hertil kommer, at det supplerende krav om "nødvendighed", som gælder i dag, giver anledning til fortolkningstvivl og gennem årene har ført til et betydeligt antal sager i Registertilsynet, herunder adskillige politianmeldelser indgivet af tilsynet mod private forretningsdrivende og et enkelt civilt søgsmål mod Registertilsynet, hvorunder et privat selskab - uden held - søgte at få dom i Østre Landsret for, at "nødvendighedskriteriet" var opfyldt.

Flertallet er opmærksom på, at der kan tænkes at forekomme situationer, hvor en privatperson kan føle sig mere eller mindre presset til at give sit samtykke til registrering af sit personnummer, f.eks. i forbindelse med detailhandel og indgåelse af lejemål. Efter flertallets opfattelse har det imidlertid generelt formodningen imod sig, at private virksomheder over for sine kunder skulle stille krav om afgivelse af personnummer, hvis der ikke er et sagligt behov for det. Almindelige markedsmæssige mekanismer må formodes at modvirke dette. Hertil kommer, at tilsynsmyndigheden vil kunne gribe ind i sådanne situationer, ligesom forholdet efter omstændighederne vil kunne påtales efter markedsføringslovgivningen.

Udover at tillade private virksomheder m.v. at behandle personnumre på grundlag af en specifik lovhjemmel eller den pågældendes samtykke, finder flertallet, at det generelt bør være tilladt for private virksomheder m.v. at behandle personnumre, hvis det er sagligt begrundet og af betydning for en entydig identifikation. Det skal samtidig være en betingelse, at behandlingen af personnummer sker af hensyn til virksomhedens (den dataansvarliges), tredjemands eller den pågældende persons egne berettigede interesser. Flertallet skal herved henvise til, at det i mange situationer, hvor det er velbegrundet for en privat virksomhed at være i besiddelse af et personnummer, vil være forbundet med større eller mindre vanskeligheder at søge vedkommendes samtykke indhentet, hvorfor et krav herom vil være uforholdsmæssigt byrdefuldt, ikke alene for den dataansvarlige, men også for den registrerede. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet for virksomheder, der udfører arbejde for offentlige myndigheder og ad den vej modtager oplysning om en klients personnummer, f.eks. inden for den sociale sektor eller sundhedssektoren. Også i almindelige private forretningsforhold vil det ofte være hensigtsmæssigt at kunne registrere oplysninger om personnumre, uden at skulle indhente de pågældendes samtykke, f.eks. ved forsikringsselskabers registrering af personnumre for begunstigede personer, eller ved en samlet tegning af kollektive forsikringer for

medlemmer af en fagforening (fagforeninger har i forvejen medlemmernes personnumre). Som andre eksempler kan nævnes erhvervsdrivende, der får en fordring mod en person overdraget, advarselsregistre og kreditoplysningsbureauer, idet det i sådanne tilfælde må anses for vigtigt at have en entydig identifikation af den pågældende skyldner m.v., men hvor indhentelse af samtykke til registrering af personnummer i praksis vil være vanskeligt og i mange tilfælde umuligt. Et særligt område er de mange private forskningsprojekter, hvor en stor del af informationen indhentes fra offentlige eller private registre ved brug af personnummeret som nøgle. Et krav om indhentelse af de registreredes samtykke vil i praksis i vidt omfang umuliggøre udførelsen af sådanne forskningsprojekter.

Flertallet finder det ikke muligt direkte i loven at angive de specifikke situationer, hvor behandlingen af personnumre vil være af betydning for en entydig identifikation i forbindelse med varetagelse af berettigede interesser for den dataansvarlige, tredjemand eller den registrerede. Der skal være et praktisk, sagligt begrundet behov for en entydig identifikation, som ikke uden videre vil kunne tilgodeses uden personnummeret. Samtidig skal der være tale om en anvendelse af personnummeret som et identifikationsmiddel i forbindelse med varetagelse af berettigede interesser. Heri ligger navnlig et krav om, at selve behandlingen af oplysninger om den pågældende person skal være lovlig, men dette er dog ikke i sig selv nok til at begrunde behandlingen af personnummer. Det vil også være et krav, at hensynet til den registreredes interesse i, at personnummer ikke indgår i behandlingen, eller i at behandlingen som helhed slet ikke foretages, ikke vejer tungere. Ved vurderingen af, om betingelserne for behandling af personnumre er opfyldt, kan der også lægges vægt på den samfundsmæssige betydning af behandlingen. I sidste ende må det overlades til tilsynsmyndigheden gennem sin praksis at fastlægge de nærmere grænser for reglen. Der henvises i øvrigt til kapitel 6, bemærkningerne til § 11 i udvalgets lovudkast.

Et mindretal (Mette Reissmann og Evelyn Jørgensen) finder, at der generelt ikke bør ske en udvidelse af muligheden for at behandle registrerede personoplysninger ved hjælp af personnummeret. Personnummeret udgør nøglen til mange forskelligartede edb-systemer og er dermed adgangsnøgle til at samle store mængder information om den enkelte borger.

Personnummeret er et meget stærkt identifikationsmiddel, og der er mange følelser knyttet til personnummeret. Mange mennesker nærer stor betænkelighed ved registrering og videregivelse af deres personnummer, som af mange opfattes som en fortrolig oplysning, idet det fungerer som en nøgle, der muliggør at den, der er i besiddelse af nummeret, kan få udleveret en lang række private oplysninger om den pågældende.

På baggrund af det ovennævnte giver den foreslåede ordning vedrørende offentlige myndigheders behandling af oplysninger om personnummer, der svarer til den eksisterende ordning, ikke anledning til betænkeligheder.

Det gør derimod den foreslåede ordning for den private sektor. Mindretallet kan ikke tilslutte sig, at der sker en udvidelse af anvendelsen af personnummeret i den private sektor. Den undersøgelse fra 1996, som flertallet henviser til, viser, at der ikke er noget, der peger i retning af, at befolkningen generelt er villige til at afgive deres personnummer til private virksomheder i samme udstrækning som til det offentlige, tværtimod. Det er alene, hvis den enkelte borger kan se en fordel ved at oplyse nummeret, at den almindelige skepsis daler. Denne skepsis er ikke nær så udtalt, når det drejer sig om det offentlige.

Det må erkendes, at personnummeret er optimalt ved identifikation af den enkelte person, men risikoen for at en tredjemand uretmæssigt får udleveret registrerede personoplysninger, blot fordi han anmoder herom ved oplysning af den registreredes personnummer, vil stige i takt med en lempelse af reglerne på området. Mindretallet frygter, at oplysninger derved vil blive anvendt på en krænkende måde. Mange privatpersoner vil føle sig mere eller mindre presset til at give samtykke til registrering af deres personnummer, f.eks. i forbindelse med indkøb i detailhandlen og indgåelse af lejemål. Mindretallet finder det derfor uacceptabelt, hvis udvidelsen, som den er formuleret i lovudkastets § 11, stk. 2, nr. 3, indeholder mulighed for, at et videoudlejningsfirma eksempelvis kan registrere CPR-nummeret, fordi der foreligger et konkret kontraktforhold mellem kunden og forretningen.

På baggrund af ovennævnte kan mindretallet ikke acceptere en øget adgang til registrering og behandling af personnummeret i den private sektor. Den nuværende ordning i lov om private registre § 4 a bør således opretholdes.

3.5.3.7. Adresserings- og kuverteringsvirksomhed

Lov om private registre indeholder i kapitel 4 (§§ 17-19) særlige regler om adresserings- og kuverteringsbureauer. For en beskrivelse af reglerne, herunder disses baggrund, henvises til betænkningens kapitel 4, pkt. 3.8.

En tilsvarende særregulering af adresserings- og kuverteringsbureauers behandling af oplysninger er ikke indeholdt i direktivet. Det er derfor direktivets almindelige regler, der finder anvendelse på sådanne bureauers behandling af oplysninger. Det bemærkes dog, at direktivet - som nævnt ovenfor under pkt. 3.5.1. - bygger på den ordning, at der i et vist omfang kan fastsættes særlige regler om behandling af oplysninger. Det er

udvalgets opfattelse, at det efter direktivet er muligt at gennemføre særlige regler for adresserings- og kuverteringsbureauer.

De hensyn, som ligger bag de gældende regler om adresserings- og kuverteringsbureauer, taler efter udvalgets opfattelse for, at der også i den fremtidige lovgivning fastsættes særlige regler herom. Der bør med andre ord være en udtrykkelig regulering af, hvilke oplysninger sådanne bureauer må behandle i markedsføringsøjemed, idet dette sikrer, at retstilstanden er utvetydigt fastlagt i lovgivningen.

Reglerne bør - i modsætning til den gældende registerlovgivning - gælde for såvel offentlige myndigheder som private virksomheder, idet der ikke ses at være grund til at gøre forskel på disse to sektorer for så vidt angår denne type virksomhed. Det bemærkes herved også, at en sådan ordning stemmer bedst overens med det forhold, at der fremover vil komme til at gælde samme generelle regler for behandling af oplysninger, som udføres for henholdsvis offentlige myndigheder og for private.

På den anførte baggrund har udvalget overvejet, hvorledes adresserings- og kuverteringsbureauers forhold skal reguleres i den kommende lovgivning.

Et **flertal** (udvalgets medlemmer bortset fra Mette Reissmann) finder, at den regulering, som bør gælde for private og offentlige adresserings- og kuverteringsbureauer, i det væsentlige bør svare til de gældende regler. Ligesom efter reglerne i lov om private registre §§ 17-19 bør det kun under nærmere angivne betingelser være tilladt for sådanne bureauer at foretage behandling af oplysninger. I hvert fald bør det ikke uden videre være muligt for bureauer, som sælger adresser eller foretager kuvertering eller udsendelse for tredjemand, at opbygge personprofiler af enkeltpersoner, idet dette indebærer en større potentiel risiko for misbrug end optegnelser (registre), som inddeler de registrerede i få og store kategorier. Hertil kommer, at det formentlig vil virke generende for mange mennesker uopfordret at modtage reklamemateriale på grundlag af en detaljeret registrering af deres private interesser, familierelationer, indkomstforhold eller lignende.

Det foreslås derfor, at der i den fremtidige lovgivning gives adresserings- og kuverteringsbureauer adgang til - ligesom i dag - at behandle oplysninger om navn, adresse, stilling og erhverv, jf. lov om private registre § 17, stk. 1, nr. 1. Herudover bør der gives adgang til også at behandle oplysninger om elektroniske postadresser, ligesom det bør være muligt at behandle oplysninger om telefon- og telefaxnummer.

Endvidere foreslås det, at der i den fremtidige lovgivning gives adresserings- og kuverteringsbureauer adgang til at behandle oplysninger, der indgår i erhvervsregistre, som i

henhold til lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov er beregnet til at informere offentligheden. Bestemmelsen adskiller sig herved fra ordningen i lov om private registre § 17, stk. 1, nr. 2, hvorefter adgangen til at behandle oplysninger specifikt er knyttet op til Erhvervsregisteret.

Det skal understreges, at adgangen til at behandle oplysninger er begrænset til offentligt tilgængelige *erhvervsregistre,* såsom Det Centrale Virksomhedsregister (p.t. Erhvervsregisteret) samt den offentligt tilgængelige del af Erhvervs- og Selskabsstyrelsens selskabsregister, og at der således ikke er adgang til at behandle oplysninger, der stammer fra enhver offentligt tilgængelig database. Denne begrænsning skyldes, at der efter udvalgets opfattelse ikke bør være en almindelig adgang til at behandle oplysninger, som kan betragtes som offentligt tilgamgelige. I givet fald ville det bl.a. indebære, at oplysninger, som er tilgængelige efter offentlighedsloven, eller som optages i Statstidende (tvangsauktioner, gældssaneringer og lign.), skulle kunne behandles med henblik på udsendelse af reklamemateriale. Dette finder udvalget ikke at kunne anbefale, da det vil kunne virke krænkende for mange mennesker.

Som en nyskabelse i forhold til den gældende ordning foreslås det endelig, at der gives adresserings- og kuverteringsbureauer mulighed for efter indhentet samtykke fra den berørte person at behandle almindelige (ikke-følsomme) oplysninger om den pågældende. Der lægges herved vægt på, at der ikke ses at være noget nævneværdigt beskyttelsesbehov i disse tilfælde, idet det bør være op til den enkelte selv at vurdere, hvilket reklamemateriale vedkommende ønsker at modtage. Dette skal sammenholdes med, at den registrerede - ligesom efter lov om private registre § 18 - til enhver tid vil kunne gøre indsigelse imod, at oplysningerne benyttes i markedsføringsøjemed, herunder salg, kuvertering eller udsendelse, jf. lovudkastets § 36. Vedrørende denne bestemmelse bemærkes i øvrigt, at den svarer til bestemmelsen i direktivets artikel 14, litra b.

Derimod bør der - ligesom i dag - ikke være mulighed for at meddele samtykke til behandling af følsomme oplysninger. De i lovudkastets § 7, stk. 1, og § 8 nævnte oplysninger samt oplysninger om væsentlige sociale problemer bør således ikke med samtykke fra den berørte person kunne behandles i markedsføringsøjemed. Herudover bør justitsministeren kunne fastsætte yderligere begrænsninger i adgangen til at behandle bestemte typer af oplysninger, i det omfang der måtte vise sig at være behov herfor.

Med den skitserede ordning for adresserings- og kuverteringsbureauers adgang til at foretage behandling af oplysninger er der efter udvalgets opfattelse foretaget den i direktivets artikel 7, litra f, indeholdte afvejning af, hvilke oplysningstyper der må behandles af sådanne bureauer med henblik på markedsføring. Udvalget anser den foreslåede ordning for at være forenelig med direktivets bestemmelser.

Det foreslås, at spørgsmålet om *virkningen* af en registreret persons indsigelse mod adresserings- og kuverteringsbureauers anvendelse af oplysninger om den pågældende reguleres af den almindelige regel om indsigelse imod behandling i markedsføringsøjemed, jf. lovudkastets § 36. Dette vil indebære, at oplysningerne skal slettes eller blokeres, afhængigt af hvad den registrerede ønsker. Herved opnås også, at reglerne for indsigelse imod behandling i markedsføringsøjemed og for indsigelse imod adresserings- og kuverteringsbureauers behandling bliver ensartet.

Det skal endelig understreges, at det forhold, at den nugældende bestemmelse i lov om private registres § 19 ikke er medtaget i lovudkastet, skyldes, at den særlige regel om behandling af oplysninger på vegne af foreninger m.v. er overflødig, idet det af lovudkastets § 42, stk. 2, følger, at en databehandler - som nævnt i udkastets § 3, nr. 5 - alene handler efter instruks fra den dataansvarlige. Disse regler, som har deres baggrund i direktivets artikel 17, stk. 3, regulerer således det forhold, som i dag reguleres af bestemmelsen i lov om private registres § 19.

Et **mindretal** (Mette Reissmann) kan ikke tiltræde, at der sker en udvidelse af § 17, stk. 1, i lov om private registre med de foreslåede områder.

Forbrugerrådet har dårlige erfaringer med hensyn til overtrædelse af § 2, stk. 2 i lov om visse forbrugeraftaler (dørsalgsloven) som omhandler forbud mod uanmodet henvendelse til forbrugerne.

Forbrugerrådet finder, at lov om visse forbrugeraftaler også bør omfatte digitale henvendelser til forbrugeren. I Erhvervsministeriets rapport om "Forbrugerens retsbeskyttelse i grænseoverskridende digitale net", konkluderer arbejdsgruppen imidlertid, at e-mail adresser falder uden for dørsalgslovens anvendelsesområde.

Forbrugerrådet finder, at der ved anvendelse af e-mail på Internettet og lignende digitale netværk i ligeså høj grad som ved telefoniske henvendelser er tale om en overrumpling af forbrugeren, som kan medføre, at denne indgår aftaler om varer og tjenesteydelser uden nærmere at have drøftet det med andre eller overvejet yderligere, hvilke konsekvenser aftalen måtte få. Forbrugeren er på Internettet og på andre digitale net udsat for en visuel overrumpling, og da det visuelle indtryk er meget stærkt, mener Forbrugerrådet, at uanmodede henvendelser via Internettet eller andre digitale net udsætter forbrugeren for en tilsvarende pression som ved anvendelse af telefonen. Ved terminalen har forbrugeren heller ikke fysisk kontakt med varen, hvilket også kan medføre uoverlagte dispositioner.

Det er uacceptabelt og et overgreb mod privatlivet, at forbrugere kan få deres e-mail

adresser blokeret af uvedkommende reklamer og købstilbud. I udlandet, hvor udviklingen er gået hurtigere end i Danmark, protesteres der mod denne form for "junk mail". En amerikansk domstol har afgjort, at brugerne kan få deres e-mail adresse spærret for disse henvendelser, herunder at netudbyderen på opfordring skal blokere, således at denne slags mail ikke ender i brugerens "postkasse".

Forbrugerrådet skal desuden påpege, at en evt. manglende rådgivning knyttet til produkter og tjenesteydelser af særlig kompleks karakter, f.eks. finansielle tjenesteydelser, kan medføre, at forbrugeren indgår aftaler, som kan få uoverskuelige konsekvenser for den enkelte.

Forbrugerrådet finder det ikke godtgjort, at den foreslåede udvidelse indebærer en sådan fordel for forbrugerne, at man skal se bort fra de ovennævnte modstående hensyn. Forbrugerrådet skal i den forbindelse pege på, at en udvidelse af bestemmelsen i lov om private registre § 17 til at omfatte telefonnummer, telefaxnummer samt e-mail adresser, vil medføre, at der opstår en nærliggende risiko for, at dørsalgslovens bestemmelser vil blive overtrådt. Dette skyldes, at mange enten ikke vil være opmærksom på denne lovgivning eller føle det fristende at anvende de nævnte typer af oplysninger, som er let tilgængelige, i strid med denne lovgivning. Dette skal sammenholdes med, at det er meget vanskeligt at kontrollere henholdsvis sagsøge adresserings- og kuverteringsbureauer for overtrædelser af dørsalgslovgivningen. Det vil derfor være en ressourcemæssig fordel, såfremt muligheden for at anvende de nævnte typer af oplysninger ikke opstår.

3.5.3.8. Behandling af oplysninger i markedsføringsøjemed

Lov om private registre indeholder i § 4 b en særlig regel om markedsføring. Af reglen følger, at virksomheder ikke må videregive oplysninger til andre virksomheder med henblik på markedsføring, medmindre lovens almindelige betingelser for videregivelse er opfyldt, og den registrerede har giver sit samtykke hertil. For en nærmere beskrivelse af reglen, herunder dennes baggrund, henvises til kapitel 4, pkt. 3.7.

Også i direktivet er der indeholdt en særlig regel vedrørende markedsføring, jf. artikel 14, litra b. Det fremgår af denne bestemmelse, at medlemsstaterne skal indrømme den registrerede ret til efter anmodning og uden udgifter at modsætte sig en behandling af personoplysninger, der vedrører den pågældende, og som den dataansvarlige agter at foretage med henblik på markedsføring, *eller* at blive underrettet, inden personoplysningerne første gang videregives til tredjemand eller anvendes på tredjemands vegne med henblik på markedsføring, og udtrykkeligt få tilbud om uden udgifter at gøre indsigelse mod en sådan videregivelse eller anvendelse. Af bestemmelsen følger endvide-

re, at medlemsstaterne skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de registrerede er bekendt med den i litra b, første afsnit, omhandlede ret (indsigelsesretten).

Med hensyn til spørgsmålet om, hvornår behandling af oplysninger overhovedet kan ske, gælder direktivets almindelige behandlingsregler, jf. artikel 6-8. Der er således ikke i direktivet fastsat særlige regler om, under hvilke betingelser behandling af oplysninger med henblik på markedsføring lovligt kan ske.

Udvalget finder ikke anledning til at anbefale, at der i lovgivningen fastsættes særlige regler om, hvornår behandling af oplysninger i markedsføringsøjemed lovligt kan finde sted. Spørgsmålet bør afgøres efter de almindelige behandlingsregler, idet det bemærkes, at der - i lyset af direktivets artikel 14, litra b - vil skulle indsættes særlige regler i lovgivningen til sikring af registrerede personers interesse i at kunne modsætte sig behandling af oplysninger om dem selv med henblik på markedsføring.

Den i artikel 14, litra b, indeholdte bestemmelse må skulle forstås således, at medlemsstaterne har valget mellem enten 1) at indrømme den registrerede ret til at gøre indsigelse mod en behandling med henblik på markedsføring, eller 2) indrømme den registrerede ret til at blive underrettet inden oplysningerne første gang videregives med henblik på markedsføring og at få tilbud om at gøre indsigelse. Det må således antages, at medlemsstaterne ved blot at gennemføre den ene af de to ordninger har foretaget den fornødne gennemførelse af artikel 14, litra b. Der vil imidlertid naturligvis ikke være noget til hinder for, at en medlemsstat vælger at implementere begge ordninger eller eventuelt en af ordningerne kombineret med elementer fra den anden ordning.

I det norske personregisterudvalgs lovudkast (§ 28) samt i den svenske datalagskomités udkast til en persondatalov (§ 11) er indsat bestemmelser, som svarer til den første løsning. Der henvises herved til bilagssamlingen, hvor lovudkastene er optrykt som bilag 12 og 13.

Udvalget anbefaler - ligesom det også foreslås i Norge og Sverige - at der etableres en ordning, hvorefter det er muligt for en registreret person at gøre indsigelse imod al behandling af oplysninger om vedkommende i markedsføringsøjemed. Dette gælder, uanset om behandlingen sker med henblik på gennemførelse af den dataansvarliges eller tredjemands markedsføring, idet en registreret person i begge situationer kan have interesse i at forhindre markedsføringen.

Det foreslås derfor, at der i den fremtidige lovgivning indsættes en bestemmelse om, at den dataansvarlige ikke må behandle oplysninger om en registreret person med henblik på markedsføring, hvis den pågældende gør indsigelse herimod, jf. lovudkastets § 36,

stk. 1. Dette vil indebære en gennemførelse af reglen i artikel 14, litra b, 1. led (indsigelsesretten).

Ulempen ved den nævnte ordning i sin rene form er, at oplysningerne kan være videregivet til tredjemand, før den registrerede første gang modtager markedsføringsmateriale og dermed konkret oplysning om muligheden for at gøre indsigelse.

Udvalget foreslår derfor, at der i lovudkastet - som et supplement til den nævnte indsigelsesregel - indsættes en bestemmelse om, at den dataansvarlige er forpligtet til at underrette den registrerede, inden første gang oplysninger om vedkommende videregives til tredjemand eller anvendes for tredjemand i markedsføringsøjemed, jf. lovudkastets § 36, stk. 2. Bestemmelsen bør ligesom anvendelsesområdet for den nugældende lov om private registres § 4 b alene udstrækkes til de tilfælde, hvor der er tale om oplysninger om forbrugere. Det bemærkes, at denne ordning er udtryk for en delvis gennemførelse af direktivets artikel 14, litra b, 2. led.

Med hensyn til spørgsmålet om rækkevidden af selve oplysningspligten er udvalget opmærksom på, at det vil være unødigt byrdefuldt at kræve, at den dataansvarlige skal underrette den registrerede i hvert enkelt tilfælde, hvor der påtænkes en videregivelse. Det bør derfor efter udvalgets opfattelse være tilstrækkeligt, at den registrerede underrettes om, at der kan ske videregivelse til en bestemt *kategori* af tredjemænd. Herved har den registrerede mulighed for at bestemme, hvilke former for reklamemateriale vedkommende ønsker tilsendt. Der vil således kunne foretages en mere differentieret markedsføring efter forbrugernes eget valg til gavn for såvel forbrugere som virksomheder.

For at sikre, at registrerede personer bliver vidende om deres ret til at gøre indsigelse mod behandling af oplysninger om dem i markedsføringsøjemed, bør det - i overensstemmelse med direktivets artikel 14, litra b - foreskrives, at en dataansvarlig, som udsender materiale med henblik på markedsføring, udtrykkeligt skal oplyse om retten til at gøre indsigelse, jf. lovudkastets § 36, stk. 3. Tilsvarende bør gælde i de tilfælde, hvor der påhviler en dataansvarlig en pligt til at give en forbruger meddelelse, inden første gang oplysninger om vedkommende videregives til tredjemand eller anvendes for tredjemand i markedsføringsøjemed. Også i disse tilfælde bør der i meddelelsen udtrykkeligt oplyses om retten til at gøre indsigelse. Det bemærkes i den forbindelse, at der herved må antages at være fastsat de fornødne supplerende tiltag til opfyldelse af direktivets artikel 14, sidste afsnit.

Udvalget har særligt overvejet, hvilke krav der skal stilles til koncernforbundne selskabers underretningsforpligtelse efter lovudkastets § 36, stk. 2. Det bemærkes herved, at

koncerndannelse ofte beror på særlige forhold, herunder bl.a. skattemæssige overvejelser, hvorfor det må overvejes, om det er rimeligt, at en sådan opsplitning inden for koncerner skal føre til, at en overførsel af oplysninger ikke betragtes som intern anvendelse af oplysningerne, men som en videregivelse til tredjemand i direktivets og lovgivningens forstand med den konsekvens, at der skal ske underretning af forbrugere, før overførslen med henblik på markedsføring kan finde sted.

Udvalget finder, at der med hensyn til en dataansvarligs underretningspligt over for forbrugere i et vist omfang bør tages hensyn til den omstændighed, at der kan være tale om overførsel af oplysninger inden for en koncern med henblik på markedsføringstiltag. Det bemærkes herved også, at forbrugere i et vist omfang på forhånd vil være klar over, at bestemte selskaber er koncernforbundne og bevidst handler med selskabet ud fra en viden eller forventning om, at der inden for koncernen sker en udveksling af oplysninger med henblik på opdaterede tilbud og kunderådgivning i forbindelse hermed. Dette vil eksempelvis ofte være tilfældet inden for den finansielle sektor.

At der er tale om et sådant koncernforhold bør dog ikke efter udvalgets opfattelse føre til, at der ikke påhviler den dataansvarlige en pligt til at underrette forbrugerne inden første gang oplysninger om vedkommende videregives til tredjemand eller anvendes for tredjemand i markedsføringsøjemed. Pligten til at underrette vil imidlertid - som anført ovenfor - kunne iagttages på en forholdsvis let måde, nemlig ved at der f.eks. i forbindelse med den første kontraktsindgåelse gives forbrugeren en orientering om, hvilke selskaber inden for koncernen der vil kunne blive videregivet oplysninger til. Oplysning i de almindelige forretningsbetingelser vil alene være tilstrækkeligt for den del af koncernen, som den registrerede har et fast kundeforhold til, mens der ved markedsføring fra øvrige koncernforbundne selskaber må gives oplysning i selve markedsføringsmaterialet. Det skal i den forbindelse bemærkes, at der efter lovudkastets § 74 er mulighed for at fastsætte adfærdskodekser, hvori kan indgå en nærmere beskrivelse af kravene til underretning om indsigelsesmuligheden i udkastets § 36.

For de koncernforbundne selskaber, som ikke oprindeligt har været ét og samme selskab, men som derimod består af selskaber, som er opkøbt af f.eks. investeringsmæssige årsager, bør der naturligvis også gælde en pligt til at underrette forbrugerne inden oplysninger om vedkommende første gang videregives til tredjemand eller anvendes for tredjemand i markedsføringsøjemed. Opfyldelsen af underretningspligten vil i disse tilfælde skulle ske ved, at der gives den registrerede udtrykkelig oplysning om retten til at gøre indsigelse.

3.5.3.9. Behandling af oplysninger om telefonnumre

I den gældende lov om private registre er der indsat en særbestemmelse om virksomheders registrering af oplysninger om udgående opkald, jf. § 7 f. Efter bestemmelsen må virksomheder ikke foretage automatisk registrering af sådanne oplysninger. Dog kan registrering ske efter forudgående tilladelse fra Registertilsynet. Der henvises til omtalen af reglen ovenfor under kapitel 4, pkt. 3.5.

Udvalget har overvejet, om den særlige regel i lov om private registre § 7 f bør opretholdes, samt om reglen i givet fald bør udstrækkes til også at gælde for offentlige myndigheder. Det bemærkes herved, at der ikke er en særregel i lov om offentlige myndigheders registre, som svarer til lov om private registre § 7 f. Dog antages det i praksis at være en følge af lovens § 9, stk. 1, at registrering af samtlige cifre i telefonnumre, der foretages opkald til fra en forvaltningsmyndigheds telefoner, som hovedregel ikke kan finde sted.

Udgangspunktet for udvalgets overvejelser har været, om det vil være foreneligt med direktivet at indsætte en ordning svarende til lov om private registre § 7 f i den kommende lovgivning om behandling af personoplysninger m.v. Dette må efter udvalgets opfattelse antages **at** være tilfældet. Der henvises herved til betragtning 22 i direktivets præambel, samt til at der for tiden foregår forhandlinger i EF-regi vedrørende vedtagelse af et forslag til direktiv om behandling af personoplysninger og privatlivets fred inden for telesektoren, navnlig det tjenesteintegrerede digitalnet (ISDN) og digitale mobilnet. Direktivforslaget, der har til formål at specificere og supplere bestemmelserne i direktiv 95/46/EF, indeholder bl.a. regler om adgangen til at registrere telefonsamtaler. Dette forhold bestyrker ligeledes, at medlemsstaterne efter direktiv 95/46/EF - i hvert fald indtil et direktiv om behandling af personoplysninger og privatlivets fred inden for telesektoren måtte blive vedtaget - har et vist råderum med hensyn til spørgsmålet om, hvornår behandling af personoplysninger kan ske inden for dette område, herunder hvornår myndigheder, virksomheder m.v. kan registrere ansattes brug af telefon, jf. herved også den nævnte betragtning 22.

Et **flertal** (B.O. Jespersen, Peter Blume, Thomas Fjeldberg, Torsten Hesselbjerg, Torben Jerlach, Evelyn Jørgensen, Peter Lorentz Nielsen, Mette Reissmann, Birgitte Sørensen, Lars Thygesen, Henrik Waaben og H.H.H. Østergaard) finder ikke, at der er tilstrækkeligt tungtvejende grunde til at ophæve reglen i lov om private registre § 7 f.

Der er i Danmark tradition for, at ansatte i et vist omfang kan benytte telefoner på arbejdspladsen til private formål. Bestemmelsen blev navnlig indført med henblik på at beskytte de ansatte mod, at arbejdsgiverne får adgang til oplysninger om, hvem de an-

satte har ringet **til.** Det blev endvidere i bemærkningerne til bestemmelsen anført, at reglen blev indført for at undgå misbrug af de særlige muligheder for registrering, som den tekniske udvikling har medført. Den helt automatiske registrering af opkaldte telefonnumre åbner mulighed for, at oplysninger registreres uden nærmere kontrol af, om oplysningerne er rigtige og påkrævet for varetagelse af registreringens formål.

Flertallet mener i modsætning til mindretallet ikke, at udkastets § 6 vil tilvejebringe en tilstrækkelig beskyttelse af den registrerede. Der kan navnlig peges på muligheden for, at en arbejdsgiver i forbindelse med en ansættelsessituation beder en kommende ansat om samtykke til automatisk registrering af oplysninger om udgående telefonopkald. Mange personer vil vægre sig ved at nægte at give et sådant samtykke.

Under hensyn hertil, og henset til at der efter bestemmelsen er mulighed for af nærmere angivne grunde at få vedkommende tilsynsmyndigheds tilladelse til at foretage automatisk registrering af ansattes udgående telefonopkald, finder flertallet ikke, at reglen i lov om private registre § 7 f bør ophæves. Derimod er det flertallets opfattelse, at reglen - i lyset af at lovudkastet tillige omfatter offentlige myndigheders behandling af oplysninger - bør udvides til også at gælde for disse myndigheder. Dette vil i øvrigt for så vidt angår den offentlige forvaltning i det væsentlige svare til den praksis, der er udviklet i relation til lov om offentlige myndigheders registre § 9, stk. 1, jf. ovenfor.

I tilknytning til det ovennævnte har flertallet vurderet, om reglerne om registrering af telefonnumre bør udvides til også at gælde for *indgående opkald.* Vedrørende dette spørgsmål er det den overvejende opfattelse blandt flertallet, at der ikke på nuværende tidspunkt bør tages stilling hertil, idet det synes naturligt, at spørgsmålet ses i sammenhæng med gennemførelsen af det ISDN-direktiv, som forventes vedtaget inden for den nærmeste fremtid.

Et **mindretal** (Mads Bryde Andersen, Anne-Lise Andersen, Christopher Arzrouni, Janne GI æsel, Jens Loft Rasmussen og Claus Tønnesen) finder ikke, at den særlige regel i lov om private registre § 7 f bør opretholdes. Reglen bør derfor heller ikke udvides til at gælde for offentlige myndigheder. I stedet bør det være de almindelige behandlingsregler, som regulerer spørgsmålet om automatisk registrering af oplysninger om udgående telefonopkald. Det bemærkes herved, at der ikke i den nuværende registerlovgivning er fastsat særregler om registrering af indgående opkald. Oplysninger herom kan registreres, såfremt det er i overensstemmelse med lov om private registre § 3, stk. 1, og lov om offentlige myndigheders registre § 9, stk. 1. Der er heller ikke i registerlovgivningen særregler om udgående faxopkald, e-postopkald, brug af Internettet og lignende.

Selv om det som anført ovenfor må antages at være foreneligt med direktivet at indsætte en regel svarende til lov om private registre § 7 f i den kommende lovgivning om behandling af personoplysninger m.v., er dette omvendt ikke påkrævet efter direktivet. Direktivet indeholder ikke særregler om behandling af oplysninger om udgående opkald. I stedet er det de i artikel 7 indeholdte regler for, hvornår behandling af almindelige (ikke-følsomme) oplysninger kan finde sted, der gælder. Disse regler har dannet baggrund for lovudkastets § 6.

Mindretallet er af den opfattelse, at lovudkastets § 6, der som nævnt bygger på artikel 7, vil tilvejebringe en tilstrækkelig beskyttelse af den registrerede. Behandling af oplysninger om udgående opkald må forventes navnlig at ske efter udkastets § 6, nr. 7. Den nærmere afgrænsning af, hvornår der kan ske behandling, må i øvrigt foretages af vedkommende tilsynsmyndighed. Det bemærkes herved også, at hvis der indsamles oplysninger om ansattes udgående opkald, og disse oplysninger ikke indsamles hos den registrerede, vil der efter omstændighederne skulle gives meddelelse til de ansatte herom efter reglerne i lovudkastets § 29. Endelig bemærkes det, at såfremt oplysningerne indsamles efter afgivelse af et samtykke efter bestemmelsen i udkastets § 6, nr. 1, vil den ansatte under alle omstændigheder være bekendt med, at behandlingen af disse oplysninger finder sted.

3.5.3.10. Kreditoplysningsområdet

I den gældende registerlovgivning er fastsat særlige regler om behandling af oplysninger inden for kreditoplysningsområdet. I lov om offentlige myndigheders registre kapitel 5 a (§§ 20 a-20 d) er fastsat regler om videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige. Reglerne for kreditoplysningsbureauers behandling af oplysninger er indeholdt i lov om private registre kapitel 3 (§§ 8-16). For en beskrivelse af de nævnte regler henvises til betænkningens kapitel 4, pkt. 2.5. og 3.9.

En tilsvarende særregulering af kreditoplysningsområdet er ikke indeholdt i direktivet. Det er derfor direktivets almindelige regler, der finder anvendelse på behandling af oplysninger inden for dette område. Det bemærkes dog, at direktivet - som nævnt ovenfor under pkt. 3.5.1. - bygger på den ordning, at der i et vist omfang kan fastsættes særlige regler om behandling af oplysninger.

Det er af meget væsentlig betydning for såvel enkeltpersoner som virksomheder, at behandling af oplysninger i kreditoplysningsøjemed sker på en saglig og lovlig måde. Ulovlige behandlinger på dette område vil kunne medføre meget alvorlige skadevirkninger for de involverede parter.

Der bør derfor efter udvalgets opfattelse - i det omfang dette er foreneligt med direktivet - også i den fremtidige lovgivning fastsættes særlige regler for sådan behandling af oplysninger. Af denne grund er det overvejet, om det vil være i overensstemmelse med direktivet at opretholde de gældende regler om behandling af oplysninger inden for kreditoplysningsområdet. I givet fald finder udvalget kun i begrænset omfang anledning til at foreslå ændringer i disse regler. Der lægges herved navnlig vægt på, at Europa-Kommissionen har iværksat et udredningsarbejde vedrørende kreditoplysningsområdet, hvilket må forventes at ville munde ud i et initiativ til fællesskabsretlig regulering inden for dette område.

Lov om offentlige myndigheders registre kapitel 5 a

Reglerne i lov om offentlige myndigheders registre kapitel 5 a trådte i kraft den 1. august 1995 og har således kun været gældende i en forholdsvis kort periode. Reglerne er senest ændret ved lov nr. 1204 af 27. december 1996 § 2. Med vedtagelsen af denne bestemmelse blev den i § 20 b, stk. 1, nr. 2, fastsatte beløbsgrænse nedsat, således at videregivelse af oplysninger kan ske, når den samlede gæld er forfalden og overstiger 7.500 kr. Heri må der ikke indgå gældsposter, der er omfattet af en overholdt aftale om henstand eller afdragsvis betaling. I bestemmelsen er endvidere fastsat, at det er en betingelse, at den samlede gæld administreres af samme inddrivelsesmyndighed.

Under hensyn til at reglerne i lov om offentlige myndigheders registre kapitel 5 a for ganske nylig har været behandlet i Folketinget, har udvalget ikke fundet anledning til nærmere at overveje hensigtsmæssigheden af disse regler.

Et andet spørgsmål, som udvalget derimod har overvejet, er, om den nugældende ordning på området er forenelig med direktivets bestemmelser.

Da ordningen alene giver adgang til videregivelse af almindelige (ikke-følsomme) oplysninger, jf. lov om offentlige myndigheders registre § 20 a, stk. 2, kan der alene rejses spørgsmål om foreneligheden med direktivets artikel 7.

Efter bestemmelsen i artikel 7, litra f, kan behandling af oplysninger ske, hvis det er nødvendigt, for at den dataansvarlige eller den tredjemand eller de tredjemænd, til hvem oplysningerne videregives, kan forfølge en legitim interesse, medmindre den registreredes interesser eller de grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, der skal beskyttes i henhold til artikel 1, stk. 1, i direktivet, går forud herfor.

Ved afgørelsen af, om en behandling af personoplysninger skal være lovlig, må medlemsstaten således efter bestemmelsen vurdere nødvendigheden for den dataansvarlige,

ligesom det må vurderes, om denne varetager en berettiget interesse ved behandlingen. I givet fald skal denne interesse afvejes over for den registreredes interesser.

Medlemsstaten er efter bestemmelsen overladt en skønsmargin ved vurderingen af, hvornår en behandling af personoplysninger skal være lovlig. Dette skal sammenholdes med direktivets artikel 5, hvorefter medlemsstaterne i henhold til bestemmelserne i direktivet præciserer, på hvilke betingelser behandling af personoplysninger er lovlig.

Udvalget finder på den anførte baggrund, at den ordning, som er fastlagt i lov om offentlige myndigheders registre kapitel 5 a, og som er udtryk for lovgivningsmagtens afvejning af på den ene side hensynet til en effektiv inddrivelse af restancer til det offentlige og på den anden side hensynet til den enkelte, er forenelig med direktivets bestemmelser. Udvalget bemærker herved også, at det i bemærkningerne til det lovforslag, som danner grundlag for den seneste ændring af reglerne, er forudsat, at der ikke er bestemmelser i det vedtagne direktiv, der er til hinder for den i lovforslaget foreslåede ændring af reglerne i lov om offentlige myndigheders registre kapitel 5 a, jf. lovforslag L 110 (Folketinget 1996/97), side 5.

Lov om privat registre kapitel 3

De regler, som er indeholdt i lov om private registre kapitel 3, omhandler en række forhold. I kapitlet er indeholdt særlige regler *om* anmeldelse til Registertilsynet af kreditoplysningsvirksomhed (§ 8), *om* betingelserne for behandling af oplysninger, herunder hvilke oplysninger der må behandles (§§ 9 og 12), *om* underretning af de personer, der optages i kreditoplysningsbureauers registre samt om disses ret til registerindsigt (§§ 10 og 11), og *om* berigtigelse og sletning af urigtige eller vildledende oplysninger (§§ 13-15). Endelig er der fastsat særlige regler om overdragelse eller overgivelse i øvrigt af kreditoplysningsbureauers registre (§ 16).

Efter direktivet er der overladt medlemsstaterne et råderum i forbindelse med fastlæggelsen af, på hvilke betingelser en behandling er lovlig. Der henvises herved til det, som er anført ovenfor i pkt. 3.5.1 samt til Justitsministeriets notat om direktiv 95/46/EF og kreditoplysningsbureauers behandling af personoplysninger. Notatet er gengivet i bilag 17 i bilagssamlingen. Der kan i den forbindelse tillige peges på, at Europa-Kommissionen som nævnt har iværksat et udredningsarbejde vedrørende kreditoplysningsområdet, og at dette må forventes at ville munde ud i et initiativ til fællesskabsretlig regulering inden for dette område. Dette understøtter også, at medlemsstaterne har et råderum, når det gælder reguleringen af kreditoplysningsområdet.

Udvalget finder - når bortses fra reglen i § 16 - at den i lov om private registre inde-

holdte ordning vedrørende kreditoplysningsbureauer ligger inden for rammerne af direktivet. Det findes således med undtagelse af den nævnte regel foreneligt med direktivet at opretholde de nugældende regler om kreditoplysningsbureauer. Specielt for så vidt angår bestemmelserne i lovudkastets § 20, stk. 2, og § 21, som er de bestemmelser i lovudkastet, som udvalget særligt har overvejet, henvises til ovennævnte notat fra Justitsministeriet. Af notatet fremgår, at de nævnte bestemmelser, der i det væsentlige svarer til de gældende regler i lov om private registre § 9, stk. 2, og § 10, må antages at være forenelige med direktivet.

Som nævnt findes bestemmelsen i lovens § 16 helt at burde udgå af lovgivningen. Dette skyldes, at bestemmelsen, som fastsætter, at hele registre ikke kan overdrages eller i øvrigt overgives til udenlandske kreditoplysningsbureauer, medmindre disse tillige driver denne virksomhed her i landet og dermed er undergivet dansk jurisdiktion, ikke - eller i hvert fald ikke for så vidt angår overdragelse eller overgivelse til andre medlemsstater - kan antages at være forenelig med direktivet. Der henvises herved til direktivets målsætning om, at tilnærmelsen af medlemsstaternes lovgivninger skal fjerne hindringerne for udveksling af personoplysninger inden for det indre marked, jf. bl.a. direktivets artikel 1 samt præamblens betragtning 1-10.

Det synes mere tvivlsomt, om der som følge af direktivet er behov for at ophæve reglen for så vidt angår overførsel eller overgivelse i øvrigt af registre til tredjelande. Da bestemmelserne i direktivets artikel 25 og 26 imidlertid nødvendiggør, at der i lovgivningen fastsættes regler om overførsel af oplysninger til tredjelande, finder udvalget, at den gældende regel i lovens § 16 i det hele bør udgå som værende overflødig. Der lægges herved vægt på, at de regler om overførsel til tredjelande, der efter direktivet skal fastsættes, i tilstrækkelig grad vil tilgodese de hensyn, som i dag er tilgodeset i den nævnte bestemmelse i lov om private registre.

I de øvrige gældende bestemmelser i lov om private registre kapitel 3, det vil sige §§ 8-15, der som nævnt må anses for forenelige med direktivets bestemmelser, foreslås alene mindre ændringer. Ændringerne foreslås *dels* for at tilpasse de nugældende regler til direktivets bestemmelser, *dels* på baggrund af de praktiske erfaringer med reglerne.

I lyset af direktivet foreslås det, at der foretages visse ændringer af terminologisk, og i et vist omfang også indholdsmæssig, karakter. Det bør således sikres, at reglerne tilpasses direktivets begreber, f.eks. behandlingsbegrebet således som dette er fastlagt i artikel 2, litra b. Der henvises til lovudkastets §§ 19-21. Endvidere bør der tages højde for begrebet "blokering", jf. direktivets artikel 12, litra b og c. Der henvises til lovudkastets § 26.

Også andre ændringer, som ikke er af terminologisk karakter, foreslås indarbejdet i den kommende lovgivning på området for herved at tilpasse de gældende regler til direktivets bestemmelser. Eksempelvis bør reglen i lov om private registre § 10 om underretning af den registrerede tilpasses direktivets bestemmelser om den dataansvarliges oplysningspligt, jf. artikel 10 og 11. Der henvises herved til lovudkastets § 21. Med hensyn til de øvrige ændringer, som foreslås med baggrund i direktivet, henvises til bestemmelserne i lovudkastets kapitel 6 samt bemærkningerne hertil.

Herudover finder udvalget anledning til at foreslå en præcisering af rækkevidden af reglen i § 12, stk. 4, i den nugældende lov, svarende til lovudkastets § 23, stk. 4.

Efter den gældende regel i § 12, stk. 4, må videregivelse af summariske oplysninger om enkeltpersoners skyldforhold kun ske på en sådan måde, at oplysningerne ikke kan danne grundlag for vurderingen af økonomisk soliditet og kreditværdighed for andre end de pågældende enkeltpersoner.

Af forarbejderne til bestemmelsen i § 12, stk. 4, som er indsat i lov om private registre ved lov nr. 383 af 10. juni 1987, fremgår bl.a. følgende af de almindelige bemærkninger til ændringsloven:

> "Der er i praksis forekommet tilfælde, hvor summariske kreditoplysninger er anvendt ved vurderingen af betalingsevnen hos andre end de personer, oplysningerne vedrører. Som eksempel kan nævnes, at oplysninger om, at et stort antal beboere i en bestemt gade eller boligblok er optaget i et kreditoplysningsbureaus publikationer, har dannet grundlag for, at kredit er nægtet personer, der ikke var optaget i publikationen, men som boede i den pågældende gade eller boligblok. Sådan nægtelse er ikke i overensstemmelse med de intentioner, som ligger til grund for bestemmelserne om kreditoplysningsbureauernes virksomhed i lovens kapitel 3."

Af de specielle bemærkninger til § 12, stk. 4, fremgår:

> "Videregivelse af summariske oplysninger om enkeltpersoner skal ske således, at det ikke kan danne grundlag for vurdering af økonomisk soliditet og kreditværdighed for andre. Dette indebærer, at bureauernes publikationer - lister eller microfiches - skal indrettes således, at der alene kan søges efter de registrerede personers navne, placeret i alfabetisk rækkefølge. Derimod må de registrerede personer ikke placeres efter adresse, postnummer, områdekode eller lignende. Bestemmelsen vedrører ligeledes mundtlig videregivelse af oplysninger, f.eks. ved telefonisk henvendelse til bureauet eller via en terminal tilknyttet bureauets registre. Telefonisk videregivelse af summariske oplysninger må således kun ske, hvis abonnenten kan angive navnet på den person, der ønskes oplysning om. Videregivelse af sådanne oplysninger via en edb-terminal, placeret hos abonnenten, med forbindelse til kreditoplysningsbureauets registre forudsætter, at systemet teknisk indrettes således, at der alene kan søges på navn, ikke på adresse, postnummer, områdekode o.lign., og at program og terminaler er af en sådan beskaffenhed, at søgning på denne måde ej heller kan ske i terminalen. Det er kun enkeltpersoner, der be-

skyttes af bestemmelsen....."

Udvalget er naturligvis enig i det primære sigte med reglen: Personforveksling skal i videst muligt omfang undgås, og kreditoplysninger om én person må ikke bruges ved vurderingen af en anden persons kreditværdighed.

Et landsdækkende kreditoplysningsbureau må imidlertid, hvis de anførte bemærkninger til ændringsloven tages helt bogstaveligt, ikke udsende lister/publikationer opdelt efter postnumre, men alene landsdækkende lister. Hvis § 12, stk. 4, forstås på denne måde, vil f.eks. mindre håndværksvirksomheder, som kun er interesseret i at kunne indhente kreditoplysninger om lokale borgere, ikke kunne abonnere på kreditoplysninger begrænset til et eller flere postnumre. På den anden side er der efter loven intet til hinder for, at et lokalt etableret kreditoplysningsbureau i det hele begrænser sine aktiviteter til kun at omfatte dets lokalområde, f.eks. postnummeret.

Det er udvalgets opfattelse, at denne konsekvens af bestemmelsen i § 12, stk. 4, ikke har været tilsigtet og går videre, end hensynet til de registrerede personer kræver. Udsendelse af landsdækkende lister kan have større skadevirkninger for de registrerede end udsendelse af lister, der kun vedrører bestemte postnumre. Det er hverken i abonnenternes eller de registreredes interesse, at oplysninger om de registrerede sendes til abonnenter, for hvem det ikke er relevant at modtage oplysninger om registrerede fra hele landet. Hertil kommer det sikkerhedsmæssige aspekt, hvis listerne kommer uvedkommende i hænde. Efter udvalgets opfattelse bør det være tilladt kreditoplysningsbureauerne at udsende lister/publikationer inddelt efter postnumre, således at de registrerede personer under de enkelte postnumre opføres efter navn i alfabetisk rækkefølge. Tilsvarende må elektronisk videregivelse af kreditoplysninger gennem et on-line system kunne ske på en sådan måde, at søgningen (abonnementet) begrænses til ét postnummer.

3.5.3.11. Overførsel af oplysninger til tredjelande

Indledende bemærkninger

I den gældende registerlovgivning er der kun i begrænset omfang regler, som specielt regulerer overførsel af oplysninger til tredjelande. Privates overførsel af oplysninger til udlandet er særligt reguleret i reglerne i lov om private registre kapitel 6, som vedrører registrering og elektronisk databehandling i udlandet. I loven er endvidere fastsat særlige regler om sikkerhed m.v. for registre, som befinder sig i udlandet, samt om registerindsigt i sådanne registre, jf. lovens §§ 7 og 7 e. Herudover er der ikke i lov om private registre indsat regler, der særligt regulerer overførsel af oplysninger til tredje-

lande. Spørgsmålet om, hvornår egentlig videregivelse af oplysninger til udlandet kan finde sted, reguleres således af lovens almindelige videregivelsesregler, jf. lovens kapitel 2. De nævnte regler i loven gælder *generelt* for overførsel af oplysninger til udlandet, og bygger dermed ikke på en sondring mellem tredjelande og andre lande (medlemsstater). Hvad angår offentlige myndigheders registre, bemærkes, at der ikke i lovgivningen herom er indsat regler, som specifikt regulerer spørgsmålet om overførsel til udlandet. For den offentlige forvaltnings videregivelse til private i udlandet gælder således de almindelige videregivelsesregler i lov om offentlige myndigheders registres kapitel 5. Videregivelse til offentlige myndigheder i andre lande er ikke reguleret i loven, jf. kapitel 6 modsætningsvis. Om sådan videregivelse kan ske, skal derfor i stedet afgøres efter de almindelige regler om forvaltningsmyndigheders tavshedspligt. Der henvises nærmere til beskrivelsen af gældende ret i kapitel 4, pkt. 2.3. og pkt. 3.3. og 3.12. samt pkt 5.2.2.

I modsætning til den gældende registerlovgivning indeholder det vedtagne direktiv en specifik regulering af dataansvarliges adgang til at foranstalte behandlede oplysninger overført til udlandet. I direktivet skelnes generelt mellem tredjelande og medlemsstater. Der er således *på den ene side* fastsat regler om overførsel inden for Fællesskabets område, det vil sige om overførsler inden for en medlemsstats område såvel som overførsler til en anden medlemsstats område, og *på den anden side* fastsat regler om overførsel af oplysninger til tredjelande.

Reglerne om *overførsel* af oplysninger til tredjelande er indeholdt i direktivets artikel 25 og 26. Et særligt spørgsmål, som udvalget har overvejet, er betydningen af, at der i disse bestemmelser samt i overskriften til direktivets kapitel 4 er anvendt udtrykket *"videregivelse"*. Det bemærkes herved, at udtrykket "videregivelse" i den gældende registerlovgivning benyttes om en overførsel af oplysninger til enhver anden end den registrerede, den registeransvarlige, registerføreren og personer under den registeransvarlige eller registerførerens direkte myndighed. En overførsel af oplysninger til en registerfører eller personer under registerførerens direkte myndighed betegnes som en "overladelse" af oplysningerne og altså ikke som en videregivelse. Når personer under den registeransvarliges direkte myndighed anvender oplysningerne, betegnes det som "intern anvendelse" af oplysningerne og altså heller ikke som en videregivelse.

Det forhold, at der i bestemmelserne i artikel 25 og 26 samt i overskriften til direktivets kapitel 4 tales om "videregivelse" kan efter udvalgets opfattelse ikke antages at føre til, at disse regler alene omfatter overførsel af oplysninger til enhver anden end den registrerede, den dataansvarlige, databehandleren og personer under den dataansvarlige eller databehandlerens direkte myndighed. Reglerne må med andre ord antages at have et bredere sigte. Der lægges herved vægt på, at der i den engelske version af direktivet

er benyttet udtrykket "transfer", og at der i den franske udgave af direktivet tales om "transfert". Hertil kommer, at der i den tyske udgave af direktivet er anvendt udtrykket "Übermittlung", hvilket betyder oversendelse, transmission eller lignende. Det er endvidere tillagt betydning, at overførsel af oplysninger til personer, der under den dataansvarliges direkte myndighed er beføjet til at behandle oplysningerne ("intern anvendelse"), ligesom anden form for overførsel kan indebære en risiko for krænkelse af den registreredes integritet (rettigheder og frihedsrettigheder). Det må derfor antages, at også sådan overførsel af oplysninger er omfattet af reguleringen i direktivets artikel 25 og 26. Det bemærkes i den forbindelse, at det forhold, at en person, som er underlagt den dataansvarliges instruktionsbeføjelse, ikke må behandle oplysningerne i strid med den dataansvarliges instruktioner, ikke kan antages at ændre herved. Tilsvarende må antages at gælde for så vidt angår en databehandler i et tredjeland.

På den anførte baggrund finder udvalget, at bestemmelserne i direktivets artikel 25 og 26 må antages at omfatte enhver form for overførsel af oplysninger til tredjelande, uanset om der er tale om en videregivelse i den betydning, hvori dette begreb benyttes i dag, eller en overladelse (det være sig ekstern eller intern). I det udarbejdede lovudkast er udtrykket "overførsel" derfor anvendt som en samlebetegnelse for henholdsvis videregivelse og overladelse/intern anvendelse.

Et særligt spørgsmål, som udvalget også har overvejet, er, hvad der skal forstås ved begrebet "tredjeland". Herom henvises til omtalen af dette begreb ovenfor under pkt. 3.3.2.4. og 3.4.3., samt til den legale definition på begrebet "tredjeland" som er indsat i lovudkastets § 3, nr. 9.

Det er herefter overvejet, hvorledes bestemmelserne i artikel 25 og 26 skal fortolkes.

Bestemmelserne bygger på den ordning, at overførsel af oplysninger til tredjelande som udgangspunkt kun må finde sted, hvis det pågældende tredjeland sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, jf. artikel 25, stk. 1 og 2. Nærmere procedurer for, hvorledes det på fællesskabsplan fastslås, hvilke tredjelande der sikrer et sådant beskyttelsesniveau, er fastsat i artiklens stk. 3-6.

Som et supplement til reglen i artikel 25 er der i artikel 26 indeholdt en nærmere opregning af, i hvilke specifikke tilfælde overførsel af oplysninger til tredjelande, der ikke sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, kan ske, jf. bestemmelsen i artiklens stk. 1. Herudover er der efter stk. 2 mulighed for, at en medlemsstat under nærmere bestemte betingelser kan give tilladelse til overførsel af oplysninger til tredjelande, som ikke sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau.

Det må antages, at ordningen i artikel 25 og 26 bygger på den forudsætning, at overførsel af oplysninger til tredjelande kun kan ske, hvis de nationale bestemmelser, der vedtages til gennemførelse af direktivets øvrige bestemmelser, overholdes. For så vidt angår overførsel til et tredjeland, som sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, fremgår dette udtrykkeligt at bestemmelsen i artikel 25, stk. 1, 2. pkt. Tilsvarende fremgår ikke direkte af bestemmelserne i artikel 26, men må dog antages at følge af den omstændighed, at der må antages at skulle stilles mindst samme krav til en overførsel til et tredjeland, som ikke sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, som til et tredjeland, der gør det. Denne antagelse bestyrkes også af, at det af præamblens betragtning 60 fremgår, at overførsel under alle omstændigheder kun må finde sted under fuld overholdelse af de bestemmelser, som medlemsstaterne vedtager i medfør af direktivet, særligt artikel 8.

Konsekvensen heraf er, at der ikke vil kunne overføres oplysninger til tredjelande, hvis overførslen ikke lovligt kan ske inden for Danmarks område eller fra Danmark til en anden medlemsstats område. Den i lovudkastets § 27, stk. 5, indsatte bestemmelse skal ses på denne baggrund.

Overførsel til lande med et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau

Af direktivets artikel 25, stk. 1, følger, at medlemsstaterne fastsætter bestemmelser om, at overførsel til et tredjeland af personoplysninger, der gøres til genstand for behandling, eller som skal gøres til genstand for behandling efter overførslen, kun må finde sted, hvis det pågældende tredjeland sikrer et *tilstrækkeligt beskyttelsesniveau.*

Det må derfor vurderes, hvilke elementer der konstituerer et sådant beskyttelsesniveau. Denne vurdering må, som anført i artikel 25, stk. 2, ske på grundlag af samtlige de forhold, der har indflydelse på en overførsel eller en type overførsel af oplysninger. Til grund for vurderingen lægges navnlig oplysningernes art, den eller de påtænkte behandlingers formål og varighed, oprindelseslandet og det endelige bestemmelsesland, de retsregler - almindelige regler eller sektorregler - der er i kraft i det pågældende tredjeland, samt de regler for god forretningsskik og de sikkerhedsforanstaltninger, der gælder i landet. Som det fremgår er opregningen ikke udtømmende, og der vil derfor kunne indgå andre momenter end de udtrykkeligt nævnte i vurderingen af, om et tredjeland sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau.

Efter udvalgets opfattelse må det i lyset heraf antages, at der ved vurderingen af, om et tredjeland sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, skal tages udgangspunkt i, om det pågældende tredjeland giver registrerede personer en beskyttelse, som svarer til den, der følger af direktivet. I de situationer, hvor dette måtte være tilfældet, må det

pågældende land i hvert fald anses for at sikre et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau. Der lægges herved vægt på, at direktivets regulering tilsigter at etablere et højt beskyttelsesniveau medlemsstaterne imellem, hvorfor de i direktivet indeholdte principper og rettigheder naturligvis vil være at central betydning ved vurderingen af, hvilke krav der skal være opfyldt for, at et tredjeland kan anses for at leve op til kravet om et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau. Der vil med andre ord skulle ses på to elementer vedrørende beskyttelsen af de registreredes rettigheder og frihedsrettigheder, nemlig 1) materielle regler om databeskyttelse og 2) processuelle midler til håndhævelse af de materielle regler.

De basale materielle databeskyttelsesprincipper i direktivet kan groft angives som omfattende i hvert fald finalité-princippet, datakvalitets- og proportionalitetsprincippet, princippet om transparens, dvs. underretning om formålet med behandlingen, den dataansvarliges identitet samt eventuelt yderligere oplysninger, princippet om etablering af fornøden sikkerhed, ret til indsigt, berigtigelse m.v. og indsigelse, restriktioner i relation til overførsel til tredjelande, særlig beskyttelse af sensitive oplysninger, ret til indsigelse over for overførsel af oplysninger med henblik på markedsføring, ret til indsigt i logikken bag elektroniske afgørelser samt i øvrigt beskyttelse af den registreredes berettigede interesser i den forbindelse.

Udvalget finder som anført, at de tredjelande, som yder registrerede personer en beskyttelse, der svarer til den beskyttelse, som er indeholdt i direktivet, må anses for at have et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau. Også de tredjelande, hvortil overførsel af oplysninger ikke vil medføre væsentlig forringelse af den beskyttelse, som direktivet tilsigter at sikre, vil formentlig efter omstændighederne kunne anses for at yde registrerede personer en tilstrækkelig beskyttelse, jf. herved artikel 25, stk. 1.

Det bemærkes dog, at der efter den foreskrevne procedure i direktivets artikel 31 må forventes at blive vedtaget EF-gennemførelsesforanstaltninger, som nærmere vil præcisere, hvornår et tredjeland sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, jf. herved artikel 25, stk. 3-6. I det omfang disse gennemførelsesforanstaltninger måtte fastsætte, at et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau alene foreligger i de tilfælde, hvor det pågældende tredjeland yder registrerede personer en beskyttelse, der svarer til den beskyttelse, som er indeholdt i direktivet, vil ovennævnte antagelse naturligvis ikke kunne opretholdes, jf. herved at Danmark er forpligtet til at følge de foranstaltninger, som måtte blive vedtaget. Det skal imidlertid fremhæves, at indtil gennemførelsesforanstaltninger måtte blive vedtaget, står medlemsstaterne frit med hensyn til at vurdere, om et givent tredjeland sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, jf. ovenfor. I den forbindelse bemærkes det, at udvalget har kendskab til, at den gruppe, som er nedsat i henhold til artikel 29, påtænker at fremkomme med en anbefaling vedrørende beskyttelsesniveauet i tredje-

lande til Kommissionen. Denne anbefaling, som vil blive fremsat i henhold til artikel 30, stk. 1, litra b, vil naturligvis kunne tillægges betydning ved medlemsstaternes vurdering af dette spørgsmål.

Til konstatering på fællesskabsplan af, om et tredjeland sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, er der som nævnt i direktivets artikel 25, stk. 3-6, indeholdt nærmere procedureregler.

Af stk. 3 følger, at medlemsstaterne og Europa-Kommissionen skal underrette hinanden, hvis de mener, at et tredjeland ikke sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau i overensstemmelse med artikel 25, stk. 2. Efter udvalgets opfattelse bør denne underretningsforpligtelse påhvile Justitsministeriet, hvorunder den kommende lovgivning om behandling af personoplysninger m.v. vil henhøre. Det forudsættes dog, at Justitsministeriet i samarbejde med vedkommende tilsynsmyndighed vurderer om underretning til de øvrige medlemsstater og Europa-Kommissionen skal gives. I det omfang vedkommende tilsynsmyndighed eller eventuelt andre myndigheder m.v. måtte være af den opfattelse, at et tredjeland ikke sikrer et sådant beskyttelsesniveau, bør de derfor underrette Justitsministeriet herom.

Hvis Kommissionen - på baggrund af den i artikel 31, stk. 2, angivne procedure - konstaterer, at et tredjeland *ikke sikrer* et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, følger det af stk. 4, at medlemsstaterne skal træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for at hindre enhver overførsel af oplysninger af samme art til det pågældende tredjeland.

Tilsvarende vil en medlemsstat være forpligtet til at træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for at efterkomme en afgørelse fra Kommissionen om, at et tredjeland sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau på grundlag af dets nationale lovgivning eller dets internationale forpligtelser med henblik på at beskytte privatlivet og personers grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, jf. stk. 6.

De ovennævnte bestemmelser medfører, at vedkommende tilsynsmyndighed i nogle tilfælde over for en privat dataansvarlig kan blive nødsaget til at tilbagekalde afgørelser om, at en bestemt overførsel er i overensstemmelse med lovudkastets § 27, stk. 1, jf. stk. 2, såfremt Kommissionen når frem til, at det pågældende tredjeland ikke sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau. Dette er baggrunden for, at der i lovudkastets § 58, stk. 2, er indsat en bestemmelse om, at en sådan afgørelse, truffet af tilsynsmyndigheden i henhold til bl.a. § 27, stk. 1, vil kunne tilbagekaldes, såfremt det er nødvendigt til efterlevelse af en afgørelse, som træffes af Kommissionen.

Der kan også tænkes tilfælde, hvor tilsynsmyndigheden har givet en registreret med-

hold i. at en overførsel til et tredjeland ikke er i overensstemmelse med § 27, stk. 1, jf. stk. 2. hvorefter Kommissionen efterfølgende træffer afgørelse om, at dette tredjeland sikrer et tilstrækkeligt sikkerhedsniveau. I givet fald må vedkommende tilsynsmyndighed efterkomme Kommissionens afgørelse herom ved at tilbagekalde den trufne afgørelse, jf. herved lovudkastets § 58, stk. 2.

Overførsel til lande, som ikke har et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau

I artikel 26, stk. 1, er indeholdt en række undtagelser til forbudet mod overførsel af oplysninger til tredjelande, som ikke opfylder betingelserne i artikel 25, stk. 1, jf. stk. 2. Som anført ovenfor, vil der ikke i de i artikel 26 angivne situationer kunne overføres oplysninger til tredjelande, hvis overførslen ikke lovligt kan ske inden for Danmarks område eller fra Danmark til en anden medlemsstats område.

I nogle situationer vil der være et sammenfald mellem de almindelige behandlingsbetingelser og de særlige undtagelser for overførsel til tredjelande, jf. artikel 26, stk. 1. Da der imidlertid kun er tale om et delvist sammenfald, bør de i artikel 26, stk. 1, litra a-f, angivne betingelser efter udvalgets opfattelse indarbejdes i lovudkastet i en særskilt bestemmelse. I overensstemmelse hermed er der i lovudkastets § 27, stk. 3, nr. 1-6, indsat regler, der indholdsmæssigt svarer til bestemmelserne i direktivets artikel 26, stk. 1, litra a-f.

Med hensyn til forståelsen af lovudkastets § 27, stk. 3, nr. 1-6, henvises generelt til bemærkningerne hertil.

Dog har udtrykket "retskrav" i andet led af artikel 26, stk. 1, litra d, givet udvalget anledning til særlige overvejelser. Udtrykket må i hvert fald antages at dække over krav, som følger af lov eller administrative forskrifter fastsat i henhold til lov. Desuden må krav, som følger af internationale regler, herunder fællesskabsretlige regler, antages at være omfattet af udtrykket. Dette må også antages at være tilfældet for så vidt angår krav, som udspringer af domstolsafgørelser eller administrative beslutninger. Det synes imidlertid tvivlsomt, om udtrykket dækker over rene aftaleretlige krav, der måtte tillægges f.eks. den dataansvarlige. I givet fald vil dataansvarlige eller andre kunne tilvejebringe den fornødne hjemmel til behandling af oplysninger om den registrerede ved i kontraktforhold gensidigt at påtage sig forpligtelser, til hvis opfyldelse behandling af oplysninger er nødvendig. Der henvises til de tilsvarende betragtninger, som gør sig gældende i relation til artikel 7, litra c, omtalt ovenfor under pkt. 3.5.2.2. Udvalget finder på denne baggrund, at rene aftaleretlige krav bør holdes uden for udtrykket "retskrav".

Udover de tilfælde, som er opregnet i artikel 26, stk. 1, er der i lovudkastets § 27, stk. 3, nr. 7 og 8, indsat bestemmelser om, at der kan ske overførsel, når dette er nødvendigt af hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af strafbare forhold samt straffuldbyrdelse og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, eller såfremt overførslen er nødvendig af hensyn til den offentlige sikkerhed, rigets forsvar eller statens sikkerhed. Undtagelserne har deres baggrund i direktivets artikel 3, stk. 2, 1. pind. Efter denne bestemmelse gælder direktivet ikke for behandling af personoplysninger, der vedrører den offentlige sikkerhed, forsvar, statens sikkerhed (herunder statens økonomiske interesser, når behandlingen er forbundet med spørgsmål vedrørende statens sikkerhed) og statens aktiviteter på det strafferetlige område. Udvalget står således frit i relation til betingelserne for sådanne behandlinger. Mange af disse overførsler vil allerede kunne ske i henhold til nr. 4 (vigtig samfundsmæssig interesse). Ved at indsætte en udtrykkeligt bestemmelse herom fjernes imidlertid enhver tvivl om, at den nødvendige udveksling af oplysninger på det strafferetlige område eller af hensyn til ovennævnte offentlige interesser vil være i overensstemmelse med lovudkastets § 27, stk. 3.

Bestemmelsen i lovudkastets § 27, stk. 4, har sin baggrund i direktivets artikel 26, stk. 2. Efter bestemmelsen kan vedkommende tilsynsmyndighed give tilladelse til overførsel af oplysninger til tredjelande, som ikke sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, jf. § 27, stk. 1 og 2, og hvor overførslen ikke kan finde sted efter undtagelsesbestemmelserne i § 27, stk. 3. Dette kan imidlertid kun ske, såfremt den dataansvarlige yder tilstrækkelige garantier for beskyttelsen af den registreredes rettigheder. Sådanne garantier kan f.eks. fremgå af passende kontraktbestemmelser. I det omfang Europa-Kommissionen i henhold til direktivets artikel 26, stk. 4, fastslår, at visse standardkontraktbestemmelser frembyder tilstrækkelige garantier, er dette bindende for vedkommende tilsynsmyndighed. Hvis der ikke er fastsat standardkontraktbestemmelser, må tilsynsmyndigheden selv foretage en vurdering af, om den pågældende aftale eller andre foranstaltninger, som den dataansvarlige iværksætter, kan antages at sikre, at der ikke sker en væsentlig forringelse af den beskyttelse, som lovudkastet tilsigter at sikre.

Efter direktivets artikel 26, stk. 3, skal den pågældende medlemsstat underrette Kommissionen og de øvrige medlemsstater om de tilladelser, den giver i henhold til artiklens stk. 2. På denne baggrund er der i lovudkastets § 27, stk. 4, 2. pkt., fastsat en bestemmelse om, at vedkommende tilsynsmyndighed underretter Europa-Kommissionen og de øvrige medlemsstater om tilladelser meddelt i henhold stk. 4, 1. pkt. I artikel 26, stk. 3, er det endvidere fastsat, at rejses der indsigelse herimod fra en anden medlemsstat eller Kommissionen, og er denne berettiget ud fra hensynet til beskyttelse af privatlivets fred eller personers grundlæggende rettigheder eller frihedsrettigheder, vedtager Kommissionen passende foranstaltninger efter proceduren i artikel 31, stk. 2. Med-

lemsstaterne skal i givet fald træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for at efterkomme Kommissionens afgørelse.

I disse situationer kan det - ligesom i relation til artikel 25 - blive relevant for tilsynsmyndigheden at tilbagekalde en afgørelse for at kunne efterkomme en afgørelse, som Kommissionen har truffet efter ovennævnte bestemmelser. Dette er baggrunden for indsættelsen af bestemmelsen i lovudkastets § 58, stk. 2.

Forudgående forelæggelse for vedkommende tilsynsmyndighed med henblik på udtalelse eller tilladelse?

I det omfang der skal ske anmeldelse eller eventuelt tillige kontrol af en behandling, skal det fremgå af anmeldelsen, at der påtænkes overført oplysninger til tredjelande, jf. udkastets § 43, stk. 2, nr. 7, § 48, stk. 2 samt § 52. Såfremt der efter anmeldelsen påtænkes overført oplysninger til tredjelande, skal dette også anmeldes til vedkommende tilsynsmyndighed, jf. lovudkastets § 46 samt §§51 og 52.

Hvor tæt en prøvelse af betingelserne for overførslen vedkommende tilsynsmyndighed bør foretage i disse situationer, og hvor store krav der skal stilles, vil afhænge af den konkrete sag. Her vil navnlig karakteren af de pågældende oplysninger være af betydning.

Udvalget finder ikke, at der generelt er behov for særregler i relation til forudgående forelæggelse af overførsler til tredjelande for vedkommende tilsynsmyndighed. Dog er udvalget opmærksom på, at det kan være meget vanskeligt for en offentlig eller privat dataansvarlig i relation til lovudkastets § 27, stk. 1, jf. stk. 2, at vurdere, om et bestemt tredjeland sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau. Dette kan være særlig problematisk i forbindelse med overførsel af følsomme oplysninger.

For så vidt angår behandlinger, som foretages for private dataansvarlige, vil der være adskillige behandlinger af følsomme oplysninger, som er undtaget fra anmeldelse, jf. § 49. Hvis der for så vidt angår de behandlinger, som er omfattet af lovudkastets § 49, ikke fastsættes særlige regler om anmeldelsespligt, vil det derfor være muligt at overføre f.eks. følsomme oplysninger i privat praktiserende lægers patientfortegnelser eller følsomme foreningsregistre til tredjelande uden forelæggelse for Datatilsynet. I givet fald vil de pågældende dataansvarlige selv skulle vurdere, om et tredjeland har det fornødne beskyttelsesniveau, netop for så vidt angår følsomme oplysninger. Udvalget anbefaler derfor, at der indsættes en bestemmelse om, at sådanne overførsler skal tillades af Datatilsynet, inden de finder sted, jf. lovudkastets § 50, stk. 2. Dette indebærer dog alene, at selve overførslen skal tillades, ikke at hele behandlingen som sådan skal tilla-

des, medmindre dette er tilfældet efter lovudkastets § 50, stk. 1. Det skal understreges, at pligten til at søge Datatilsynets tilladelse til en påtænkt overførsel af følsomme oplysninger m.v. i medfør af lovudkastets § 50, stk. 2, ikke bør omfatte de tilfælde, som er reguleret i lovudkastets § 27, stk. 3, jf. herved det som er anført nedenfor.

I modsætning til den private sektor er der i relation til behandlinger, som foretages for den offentlige forvaltning og for domstolene, ikke behov for en særregel om anmeldelsespligt. Dette skyldes, at overførsel af følsomme oplysninger til tredjelande altid vil skulle forelægges vedkommende tilsynsmyndighed til forudgående kontrol, inden overførslen kan finde sted, jf. lovudkastets § 45, stk. 1, nr. 1 og 2, samt § 52.

Udvalget finder heller ikke, at der er behov for særregler, for så vidt angår overførsler, som finder sted efter lovudkastets § 27, stk. 3. Baggrunden herfor skal findes i, at denne bestemmelse forudsætter, at overførslen sker i overensstemmelse med en række retlige standarder, og derfor ikke kræver en vurdering af retstilstanden m.v. særligt i relation til databeskyttelse i et givent tredjeland.

Det bemærkes afslutningsvis, at der i udkastets § 50, stk. 3, er indsat en bestemmelse om, at justitsministeren, for så vidt angår private dataansvarliges anmeldelsespligt, kan fastsætte undtagelser fra pligten til at indhente forudgående tilladelse, herunder i relation til overførsler til tredjelande. Det forudsættes, at der ved vedtagelsen af sådanne undtagelser bl.a. lægges vægt på, om Kommissionen efter artikel 25, stk. 6, har fastslået, at bestemte tredjelande sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau. Hvis det skønnes, at der ikke er noget særligt behov for forudgående tilladelse af en overførsel til de pågældende lande efter en sådan vedtagelse, er der således mulighed for at undtage overførsler til landene fra kravet om forudgående tilladelse.

3.6. Den registreredes rettigheder

I den gældende registerlovgivning er indeholdt bestemmelser, som tillægger en registreret person nærmere angivne rettigheder i forbindelse med, at registrering, videregivelse m.v. af oplysninger om den pågældende finder sted. I lov om offentlige myndigheders registre er således fastsat generelle regler om en registreret persons adgang til oplysninger om sig selv (registerindsigt), jf. lovens kapitel 4. Tilsvarende generelle regler om indsigt i edb-registre er indsat i lov om private registre kapitel 2 a. I lovene er endvidere indsat regler om berigtigelse og sletning af urigtige eller vildledende oplysninger, jf. lov om offentlige myndigheders registre kapitel 3 og lov om private registre kapitel 2. Herudover er der i lov om private registre indeholdt særlige regler, der på nærmere afgrænsede områder tillægger registrerede personer mere vidtgående rettigheder. Der henvises herved til reglerne i lovens kapitel 3 og 4 om henholdsvis kre-

ditoplysningsbureauers og adresserings- og kuverteringsbureauers behandling af oplysninger. For en beskrivelse af ovennævnte regler henvises til kapitel 4, pkt. 2.8. og 2.9. samt pkt. 3.8., 3.9., 3.13. og 3.14.

Også i direktivet er indeholdt et katalog over rettigheder, som det påhviler medlemsstaterne at tilsikre registrerede personer. Ligesom i den gældende registerlovgivning er der fastsat regler om den registreredes indsigtsret, jf. artikel 12, litra a. I artikel 12 er endvidere - ligesom det i et vist omfang er tilfældet i den gældende registerlovgivning - indsat bestemmelser om den registreredes adgang til at få visse oplysninger berigtiget, slettet eller blokeret samt i den forbindelse få givet meddelelse til tredjemand herom, jf. litra b og c. Bestemmelserne i artikel 12 skal sammenholdes med undtagelsesbestemmelserne i artikel 13.

Herudover indeholder direktivet en række yderligere rettigheder, som ikke findes i den gældende registerlovgivning. Det gælder således reglerne i artkel 10 og 11, der sammenholdt med artikel 13, stk. 1, angiver rækkevidden af den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede. Også reglerne i artikel 14 og 15 om den registreredes adgang til at gøre indsigelse mod behandling af oplysninger, der vedrører den pågældende, er - når bortses fra reglen i artikel 14, litra b, om den registreredes rettigheder i forbindelse med behandling af oplysninger i markedsføringsøjemed - udtryk for en nyskabelse.

I forhold til den gældende registerlovgivning er direktivet udtryk for en styrkelse af den registreredes retsstilling, idet der skabes større åbenhed for registrerede personer omkring behandling af oplysninger om dem selv, samtidig med at der tillægges dem en indsigelsesret over for nærmere bestemte former for behandlinger. For en beskrivelse af reglerne i artikel 10-15 henvises til betænkningens kapitel 3, pkt. 2.4.1., samt til det som er anført nedenfor under pkt. 3.6.1.-3.6.3.

Bestemmelserne i artikel 10-15 må efter udvalgets opfattelse *fællesskabsretligt* kvalificeres således, at de i vid udstrækning tillægger registrerede personer rettigheder, der vil kunne gøres gældende ved bl.a. de danske domstole efter implementeringsfristens udløb. Ved udformningen af den fremtidige lovgivning bør det derfor sikres, at der ikke kan rejses spørgsmål om gennemførelsen af de nævnte artikler i direktivet. Som en konsekvens heraf anbefaler udvalget, at ordlyden af de bestemmelser, som skal indsættes i gennemførelseslovgivningen, lægges tæt op ad direktivteksten. Der lægges herved vægt på det, som er anført i Justitsministeriets notits af 10 september 1996 om udformningen af lovbestemmelser i tilknytning til gennemførelse af direktiver, navnlig pkt. 3. Notitsen er gengivet i bilag 16 i bilagssamlingen.

På denne baggrund vurderes det i det følgende, hvilke forpligtelser der påhviler Danmark med hensyn til at sikre registrerede personer de i artikel 10-15 fastsatte rettigheder. Det vurderes i den forbindelse også, hvilke muligheder der efter direktivet er for at gøre undtagelse fra de forskellige rettigheder, samt i hvilket omfang disse muligheder bør udnyttes.

3.6.1. Den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede

Som anført ovenfor under pkt. 3.5.3. finder udvalget, at der - i overensstemmelse med direktivets ordning - på nærmere angivne områder bør fastsættes særlige regler om den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede. Dette gælder med hensyn til behandling i markedsføringsøjemed, idet der bør tages hensyn til den særlige regel om oplysningspligt, som er indeholdt i artikel 14, litra b, 2. led. Der henvises nærmere til udvalgets overvejelser i pkt. 3.5.3.8. Også for så vidt angår kreditoplysningsbureauer bør der - ligesom i dag - fastsættes særlige regler om den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede. Herom henvises nærmere til udvalgets overvejelser i pkt. 3.5.3.10.

I det følgende tages derfor alene stilling til de i direktivets artikel 10 og 11 fastsatte *generelle* regler om den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede.

Disse generelle regler bør - som nævnt ovenfor - indføjes i lovgivningen, således at der sikres registrerede personer ret til at blive informeret af den dataansvarlige om, at der indsamles oplysninger om dem, og i den forbindelse modtage underretning om en række nærmere angivne forhold. Der bør dog ikke påhvile dataansvarlige en ubetinget oplysningspligt over for registrerede personer, da en sådan pligt i visse situationer synes for vidtgående. En ubetinget oplysningspligt vil nemlig påføre de dataansvarlige betydelige omkostninger, som ikke i alle tilfælde vil stå mål med det udbytte, som registrerede personer vil have af at modtage underretning om, at der indsamles oplysninger om dem. Udvalget finder derfor, at der bør gøres undtagelse fra oplysningspligten, og at dette bør ske i det omfang, at direktivets artikel 11, stk. 2, og artikel 13, stk. 1, giver mulighed herfor. Der lægges herved vægt på, at samtlige de undtagelsesmuligheder, som fremgår af disse bestemmelser, er udtryk for hensigtsmæssige begrænsninger af dataansvarliges oplysningspligt over for registrerede personer. Også muligheden for at gøre undtagelse fra oplysningspligten med hensyn til de behandlingsformer, som er omfattet af direktivets artikel 3, stk. 2, 1. pind, bør i et vist omfang udnyttes.

I lyset heraf har udvalget - idet der også henvises til bemærkningerne til lovudkastets kapitel 8 (§§ 28-30) - nærmere overvejet, hvorledes direktivets bestemmelser om den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede skal fortolkes.

3.6.1.1. Indholdet af oplysningspligten

Udvalget har *indledningsvis* overvejet, hvor langt den dataansvarliges oplysningspligt efter bestemmelserne i artikel 10 og artikel 11, stk. 1, rækker.

Af artikel 10 følger, at medlemsstaterne skal fastsætte bestemmelser om, at den dataansvarlige eller dennes repræsentant mindst skal give den person, hos og om hvem der indsamles oplysninger, en række informationer, medmindre den pågældende allerede er bekendt hermed. Af bestemmelsen må antages at følge, at der ved indsamling af oplysninger hos den registrerede selv, samtidig hermed skal gives denne de i artiklen nævnte oplysninger. Det må efter bestemmelsen endvidere antages, at den dataansvarlige af egen drift skal give den registrerede de nævnte oplysninger. Er der tale om en situation, hvor den registrerede allerede er bekendt med oplysningerne, vil underretning herom dog kunne undlades.

Når oplysningerne ikke indsamles hos den registrerede, det vil sige i stedet indsamles hos tredjemand, skal der ifølge artikel 11, stk. 1, gives den registrerede underretning om indsamlingen af oplysninger om den pågældende, og der skal i den forbindelse endvidere gives vedkommende oplysninger om en række forhold. Det må efter bestemmelsen antages, at den dataansvarlige af egen drift skal underrette den registrerede om indsamlingen af oplysninger. Underretningen skal som udgangspunkt gives ved registreringen af de indsamlede oplysninger. I de tilfælde, hvor oplysningerne er bestemt til videregivelse til tredjemand, vil den dataansvarlige dog kunne vente med at give den registrerede meddelelse om de i artikel 11, stk. 1, nævnte forhold, indtil de indsamlede oplysninger første gang videregives.

Efter udvalgets opfattelse må bestemmelserne i artikel 10 og artikel 11, stk. 1, antages at skulle forstås således, at en dataansvarlig alene er forpligtet til at give en registreret person de i bestemmelserne nævnte oplysninger *én gang.* Indsamlede oplysninger vil således i den periode, som er nødvendig hertil, kunne behandles i de øjemed, som de er indsamlet til, samt til andre formål som ikke er uforenelige hermed, uden at der på ny vil skulle gives den registrerede meddelelse herom. Det bemærkes herved også, at efterfølgende benyttelse af oplysninger, der ikke er uforenelig med de formål, som oplysningerne er indsamlet til, ikke er at anse for indsamling i de nævnte bestemmelsers forstand. I det omfang meddelelse, som angivet i artikel 10 og artikel 11, stk. 1, måtte være givet i forbindelse med indsamlingen, kan yderligere underretning af den registrerede derfor ikke antages at være påkrævet i sådanne tilfælde. Det kan heller ikke antages at følge af bestemmelserne i artikel 10 og artikel 11, stk. 1, at den dataansvarlige er forpligtet til at give den registrerede ny information, hver gang indsamlede oplysninger om den pågældende videregives til tredjemand, hvis videregivelsen ikke rækker ud

over de kategorier af modtagere, som der i forbindelse med den oprindelige indsamling af oplysningerne blev givet den registrerede meddelelse om. I sådanne tilfælde vil den registrerede allerede være bekendt hermed. Er videregivelsen til tredjemand sket med henblik på, at den pågældende kan foretage videre behandling af oplysningerne, må det formentlig antages at følge af direktivet, at denne tredjemand, som er at anse for dataansvarlig for den videre behandling af oplysningerne, skal give den registrerede meddelelse om, at indsamling af oplysninger om den registrerede er sket. I hvilket omfang dette er tilfældet, vil dog afhænge af, om den registrerede allerede må antages at være bekendt hermed, f.eks. gennem den meddelelse som den registrerede modtog i forbindelse med den oprindelige indsamling af oplysningerne.

Hvor der er tale om, at den dataansvarlige vil skulle foretage *løbende* indsamling af oplysninger om den registrerede, må det antages, at den dataansvarlige kan opfylde sin oplysningspligt ved én gang for alle at give den registrerede de i henholdsvis artikel 10 og artikel 11, stk. 1, nævnte oplysninger. Dette vil f.eks. være tilfældet, hvor et pengeinstitut med henblik på at udarbejde kontooversigter for sine kunder løbende indsamler oplysninger om betalingstransaktioner, som instituttets kunder måtte foretage i forretninger, andre pengeinstitutter m.v. I disse tilfælde må de i artiklerne nævnte oplysninger således antages at kunne meddeles kunden ved kundeforholdets begyndelse.

I det omfang der efter bestemmelserne i artikel 10 og artikel 11, stk. 1, påhviler den dataansvarlige en oplysningspligt over for den registrerede, opstår spørgsmål om, hvad der skal gives den registrerede underretning om. Fælles for bestemmelserne er, at der skal gives den registrerede meddelelse om den dataansvarliges og eventuelt dennes repræsentants identitet samt formålene med den behandling, hvortil oplysningerne er bestemt, jf. artikel 10, stk. 1, litra a og b, og artikel 11, stk. 1, litra a og b. Herudover skal der efter bestemmelsernes litra c gives meddelelse om alle yderligere informationer, som under hensyn til de særlige omstændigheder, hvorunder oplysningerne indsamles, er nødvendige for at sikre den registrerede en rimelig behandling af oplysningerne. I bestemmelserne angives eksempler på, hvilke yderligere informationer der efter omstændighederne vil skulle gives registrerede personer. De anførte eksempler er forskellige afhængig af, om der er tale om indsamling af oplysninger hos den registrerede eller hos tredjemand. Det må derfor antages, at direktivet bygger på den forudsætning, at vurderingen af, hvilke yderligere oplysninger, der i det konkrete tilfælde skal gives den registrerede, bl.a. skal afgøres under hensyn til, hvorfra oplysningerne stammer. Specielt for så vidt angår artikel 11, stk. 1, bemærkes, at der ikke efter denne bestemmelse kan antages at påhvile den dataansvarlige en pligt til at give den registrerede meddelelse om, hvilke oplysninger der indsamles om den pågældende. Spørgsmålet om, i hvilket omfang en registreret person har ret til indsigt i oplysninger om den på-

gældende, er i stedet reguleret i bestemmelsen i artikel 12, litra a, jf. nærmere nedenfor under pkt. 3.6.2.

Et særligt spørgsmål, som udvalget har overvejet, er, hvorledes udtrykket "formålene med den behandling, hvortil oplysningerne er bestemt", jf. artikel 10, stk. 1, litra b, og artikel 11, stk. 1, litra b, skal fortolkes.

I de nævnte bestemmelser i direktivet er det ikke nærmere angivet, hvilke krav der skal stilles til præcisionen af en angivelse af formålene med den behandling, hvortil oplysningerne er indsamlet. Heller ikke af direktivets indledende betragtninger eller af tilblivelseshistorien bag direktivet kan der udledes fortolkningsbidrag. Da hensynet bag bestemmelserne må være at skabe transparens omkring behandlingen af oplysninger, må udtrykket "formålene med den behandling, hvortil oplysningerne er bestemt", formentlig antages at skulle forstås således, at der heri ligger et krav om, at formålet med en behandling skal angives på en sådan måde, at det står klart for den registrerede, hvorfor der behandles oplysninger om vedkommende. Det vil herefter bero på de nærmere omstændigheder omkring den behandling af oplysninger, som konkret finder sted, hvilke krav der må stilles til formålsangivelsen.

3.6.1.2. Undtagelsesmuligheder

Som anført ovenfor under pkt. 3.6.1. bør der i det omfang, at direktivets artikel 11, stk. 2, og artikel 13, stk. 1, tillader det, gøres undtagelse fra den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede. Udvalget har derfor overvejet, hvilke muligheder disse bestemmelser giver for at gøre undtagelse fra den dataansvarliges oplysningspligt, således som denne er fastlagt i henholdsvis artikel 10 og artikel 11, stk. 1. Endvidere er det overvejet, om der med hensyn til visse af de former for behandling, som efter artikel 3, stk. 2, falder uden for direktivets område, bør gøres undtagelse fra oplysningspligten.

Undtagelsesmuligheder efter artikel 11, stk. 2

Af bestemmelsen i artikel 11, stk. 2, følger, at bestemmelserne i stk. 1, ikke finder anvendelse, navnlig ikke når behandlingen foretages i statistisk øjemed eller til historiske eller videnskabelige forskningsformål, hvis underretning af den registrerede viser sig umulig eller er uforholdsmæssig vanskelig, eller registreringen eller videregivelsen af oplysningerne er udtrykkeligt fastsat ved lov. I sådanne tilfælde skal medlemsstaterne fastsætte de fornødne garantier.

Underretning viser sig umulig eller uforholdsmæssig vanskelig

Som nævnt fremgår det af bestemmelsen i artikel 11, stk. 2, at der ikke påhviler den dataansvarlige en underretningspligt i forhold den registrerede, hvis det er umuligt for den dataansvarlige at give sådan underretning, som angivet i bestemmelsen i artikel 11, stk. 1. Af bestemmelsen følger endvidere, at der heller ikke påhviler den dataansvarlige en oplysningspligt, hvis det vil være "uforholdsmæssigt vanskeligt" at underrette den registrerede. Det fremgår ikke direkte af direktivteksten, hvad der skal forstås ved dette udtryk. Derimod synes det af direktivets tilblivelseshistorie at kunne udledes, at udtrykket skal forstås således, at oplysningspligt ikke foreligger, hvis det vil indebære en uforholdsmæssig stor indsats for den dataansvarlige at skulle underrette den registrerede. Der henvises herved til Europa-Kommissionens oprindelige direktivforslag artikel 10 (KOM (90) endelig udg. - SYN 287) samt Kommissionens reviderede direktivforslag artikel 12, stk. 3, (KOM (92) endelig udg. - SYN 287). Denne forståelse af udtrykket understøttes også af betragtning 40 i direktivets præambel, hvoraf det fremgår, at der ved vurderingen af, om underretning af den registrerede er at anse for umulig eller uforholdsmæssig vanskelig, bl.a. kan tages hensyn til antallet af registrerede, oplysningernes alder samt de kompensatoriske foranstaltninger, der kan træffes.

På denne baggrund finder udvalget, at udtrykket "uforholdsmæssigt vanskeligt" må antages at skulle fortolkes således, at spørgsmålet om, hvorvidt der påhviler en dataansvarlig en underretningspligt i forhold til en registreret person, beror på en proportionalitetsvurdering. Der vil med andre ord skulle ske en afvejning af på den ene side styrken af den registreredes interesse i at modtage underretning om indsamlingen, og på den anden side den arbejdsindsats, som i givet fald vil blive pålagt den dataansvarlige.

I hvilket omfang underretning af registrerede personer er uforholdsmæssig vanskelig vil - i lyset heraf - skulle afgøres i den konkrete situation. Udvalget forudsætter i den forbindelse, at nærmere retningslinier for, hvornår underretning af den registrerede skal ske, vil blive fastlagt gennem tilsynsmyndighedens virksomhed.

Et særligt spørgsmål er, hvordan bestemmelsen i artikel 11, stk. 2, skal fortolkes i relation til behandling af oplysninger i statistisk øjemed eller til historiske eller videnskabelige forskningsformål.

Således som bestemmelsen i artikel 11, stk. 2, er affattet, kan det næppe antages, at medlemsstaterne generelt kan undtage behandling af oplysninger i statistisk øjemed eller til historiske eller videnskabelige forskningsformål, fra oplysningspligten. Bestemmelsen synes efter sin udformning snarere at skulle forstås således, at undtagelse

fra oplysningspligten kun kan gøres, hvis dette viser sig umuligt eller er uforholdsmæssig vanskeligt, hvilket efter bestemmelsen navnlig kan være tilfældet for behandling i de nævnte øjemed. Til støtte for denne fortolkning kan endvidere henvises til betragtning 40 i præamblen, hvoraf det bl.a. fremgår, at det ikke er nødvendigt at pålægge en underretningspligt, hvis det viser sig umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at underrette den pågældende. Dette angives i betragtningen at *kunne* være tilfældet i forbindelse med behandling i historisk, statistisk eller videnskabeligt øjemed. Der kan endvidere peges på, at også de officielle engelske og franske oversættelser af direktivet synes at tale imod, at der generelt kan gøres undtagelse fra oplysningspligten med hensyn til behandling af oplysninger i statistisk øjemed eller til historiske eller videnskabelige forskningsformål. Der henvises herved til bilag 8 og 9 i bilagssamlingen.

I erklæring 21 til Rådets mødeprotokol er fastsat, at det, når der træffes afgørelse om, hvorvidt leveringen af oplysningerne kræver en uforholdsmæssig indsats som nævnt i artikel 11, stk. 2, skal tages i betragtning, hvor betydelige de interesser er, af hensyn til hvilken dataene behandles. Det i denne erklæring anførte kan dog næppe i sig selv begrunde, at der i det hele gøres undtagelse med hensyn til behandling af oplysninger i statistisk øjemed eller til historiske eller videnskabelige forskningsformål.

På denne baggrund kan udvalget ikke anbefale, at der i lovgivningen indsættes en bestemmelse, hvorefter behandling af oplysninger i statistisk øjemed eller til historiske elier videnskabelige forskningsformål helt undtages fra oplysningspligten. Dette betyder imidlertid ikke, at registrerede personer altid skal gives meddelelse om, at sådan behandling finder sted, jf. herved også affattelsen af artikel 11, stk. 2. Det bør derimod gælde, at der kun helt undtagelsesvis påhviler dataansvarlige en oplysningspligt over for de personer, som berøres af behandlingen.

Ved vurderingen af om der påhviler en dataansvarlig en oplysningspligt i forbindelse med dennes behandling af oplysninger i statistisk øjemed eller til historiske eller videnskabelige forskningsformål, må der på den ene side ses på styrken af den registreredes interesse i at blive gjort bekendt med oplysninger om behandlingen, og på den anden side på om vanskelighederne ved at give den i artikel 11, stk. 2, angivne meddelelse til den registrerede er uforholdsmæssigt store i forhold til den registreredes interesse heri. Hvis der er mulighed for, at de oplysninger, der behandles i statistisk øjemed eller til historiske eller videnskabelige forskningsformål, på et senere tidspunkt kan blive anvendt til andre formål, f.eks. derved at den dataansvarlige giver oplysningerne videre, vil den registrerede have en klar interesse i at få kendskab til, at behandlingen finder sted. Dette må tages i betragtning ved afvejningen af, om det i sådanne situationer vil være uforholdsmæssigt vanskeligt for den dataansvarlige at skulle give den registrerede underretning om behandlingen af oplysninger. Hvis oplysningerne *udelukkende*

behandles i statistisk øjemed eller til historiske eller videnskabelige forskningsformål, vil oplysningerne i sagens natur ikke blive benyttet som grundlag for afgørelser vedrørende den registrerede. Hvis der gives garantier imod, at sådanne oplysninger kan anvendes til andre formål, vil der kun helt undtagelsesvis opstå situationer, hvor den registreredes interesse i at modtage underretning om behandlingen er af en sådan styrke, at de vanskeligheder, der er forbundet med at give underretningen, ikke fører til at underretning af den registrerede kan undlades. Det skal i den forbindelse bemærkes, at de nødvendige garantier mod, at oplysningerne senere kan anvendes til andre formål end statistik eller til historiske eller videnskabelige forskningsformål, i hvert fald må omfatte:

- At den dataansvarlige ikke må publicere resultater, som afslører personoplysninger om enkelte registrerede,

- at den dataansvarlige ikke må benytte oplysningerne til andre formål end statistiske, historiske og videnskabelige,

- at den dataansvarlige ikke må videregive eller overlade oplysningerne til andre, som kunne tænkes at benytte oplysningerne til andre formål; dette kan sikres ved at gøre enhver videregivelse betinget af vedkommende tilsynsmyndigheds godkendelse, samt

- at den dataansvarlige skal træffe de nødvendige beskyttelsesforanstaltninger til sikring imod, at oplysningerne kan komme til uvedkommendes kendskab.

De nævnte garantier er alle tilgodeset i lovudkastet, jf. reglerne i lovudkastets § 10 og §§ 40-42.

I tilknytning til det ovennævnte bemærkes, at der ved afvejningen af, om det påhviler den dataansvarlige at give den registrerede underretning om behandlingen, også må lægges vægt på, at en oplysningspligt oftest vil være særlig byrdefuld i forbindelse med behandling i statistisk øjemed eller **til** historiske eller videnskabelige forskningsformål. Databehandlingssystemerne vil nemlig typisk ikke være indrettet på at udskrive personoplysninger, som ikke i sig selv er relevante for forskningens eller statistikkens resultater. Det vil således i mange forskningsprojekter ikke være relevant eller nødvendigt at kende navn og adresse på de personer, der indgår i forskningsmaterialet, og hvis disse oplysninger skal fremskaffes, vil det både være vanskeligt og forringe datasikkerheden.

På baggrund af det ovenfor anførte er det udvalgets opfattelse, at det i praksis kun i særdeles begrænset omfang vil påhvile dataansvarlige at give underretning til registrerede personer om indsamling af oplysninger med henblik på behandling i de nævnte

øjemed.

Ligesom med hensyn til behandling af oplysninger i statistisk øjemed eller til historiske eller videnskabelige forskningsformål vil den behandling af oplysninger, som sker i *retsinformationssystemer*, i almindelighed ikke påvirke den registreredes faktiske situation. Dette gælder, uanset om der er tale om offentlige eller private retsinformationssystemer. Det bemærkes herved, at det i retsinformationssystemer normalt ikke umiddelbart vil være muligt for andre end den dataansvarlige, og den, der har leveret oplysningerne til den dataansvarlige, at identificere de personer, som systemerne indeholder oplysninger om. De registrerede personer berøres således sædvanligvis kun i meget ringe grad af, at oplysninger om dem registreres i retsinformationssystemer. Dette skal sammenholdes med, at retsinformationssystemer sædvanligvis indeholder store mængder af oplysninger, og at det derfor almindeligvis vil være forbundet med en stor arbejdsindsats for den enkelte dataansvarlige at skulle give de registrerede personer underretning om, at der er indsamlet oplysninger om dem. Der vil derfor i almindelighed ikke påhvile dataansvarlige for retsinformationssystemer en oplysningspligt over for registrerede personer, som der behandles oplysninger om i systemerne. I den forbindelse bemærkes endvidere, at det formentlig i mange situationer må antages at være endog umuligt for den dataansvarlige for et retsinformationssystem at give en sådan underretning som nævnt i artikel 11, stk. 2. Den dataansvarlige vil f.eks. ikke altid være bekendt med, hvilke personer som berøres af indlæggelsen af domme, administrative afgørelser m.v. i systemerne.

For alle de situationer, hvor underretning af de registrerede personer er umulig eller uforholdsmæssig vanskelig, gælder ifølge direktivet, at der skal fastsættes *fornødne garantier*. Dette krav må efter udvalgets opfattelse antages at være opfyldt ved, at det af det udarbejdede lovudkast følger, at der i vid udstrækning gælder et krav om forudgående anmeldelse af behandling af følsomme oplysninger, jf. nærmere lovudkastets kapitel 12-14. Hertil kommer, at det for så vidt angår oplysninger, som behandles i statistisk øjemed eller til videnskabelige forskningsformål, gælder, at sådanne oplysninger ikke senere må behandles til andre formål end statistiske eller videnskabelige formål, jf. lovudkastets § 10, stk. 2. Også med hensyn til behandling af oplysninger, der alene sker med henblik på at føre et retsinformationssystem af væsentlig samfundsmæssig betydning, er der fastsat lignende garantier, jf. lovudkastets § 9.

Registrering eller videregivelse af oplysninger er udtrykkeligt fastsat i lovgivningen

Efter direktivets artikel 11, stk. 2, påhviler der heller ikke dataansvarlige en oplysningspligt i det tilfælde, hvor registreringen eller videregivelsen af de indsamlede op-

lysninger er udtrykkeligt fastsat i lovgivningen. Det skal herved præciseres, at anvendelsen af udtrykket "lov" i direktivets artikel 11, stk. 2, efter udvalgets opfattelse næppe kan antages at skulle forstås således, at retten/pligten til at registrere eller videregive skal være udtrykkeligt fastsat ved lov i formel forstand. Der lægges herved vægt på, at der i den officielle engelske oversættelse af direktivets artikel 11, stk. 2, er anvendt det bredere udtryk "law", ligesom den franske udgave anvender den bredere betegnelse "la législation". Der henvises herved til bilag 8 og 9 i bilagssamlingen.

I hvilket omfang en dataansvarlig vil kunne undlade at give en registreret underretning om indsamlingen af oplysninger hos en tredjemand vil bero på, om det i den for den dataansvarlige gældende lovgivning udtrykkeligt er fastsat, at der kan/skal foretages registrering eller videregivelse af oplysningerne. Hvis dette er tilfældet må det antages at følge af artikel 11, stk. 2, at der - ligesom med hensyn til de tilfælde hvor underretning af den registrerede er umulig eller uforholdsmæssig vanskelig - skal fastsættes *fornødne garantier*. Efter udvalgets opfattelse må dette krav for så vidt angår lov i formel forstand antages at være opfyldt i og med, at sådanne udtrykkelige lovbestemmelser kundgøres i Lovtidende. Dette gælder også for så vidt angår størstedelen af de administrative retsforskrifter, som udstedes i henhold til lov. Hertil kommer, at vedkommende tilsynsmyndighed vil være blevet hørt over de regler i lovgivningen, som har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af oplysninger, jf. herved lovudkastets § 57 og § 68, stk. 2, samt bemærkningerne til disse bestemmelser, hvor det er forudsat, at der foretages høring over lovforslag.

Undtagelsesmuligheder efter artikel 13, stk. 1

Af artikel 13, stk. 1, følger, at medlemsstaterne kan træffe lovmæssige foranstaltninger med henblik på al: begrænse rækkevidden af de forpligtelser og rettigheder, der er omhandlet i artikel 6, stk. 1, artikel 10, artikel 11, stk. 1, samt artikel 12 og 21, hvis en sådan begrænsning er en nødvendig foranstaltning af hensyn til en række nærmere angivne interesser.

Som det fremgår, giver bestemmelsen bl.a. mulighed for at begrænse rækkevidden af den oplysningspligt, som efter reglerne i artikel 10 og artikel 11, stk. 1, påhviler dataansvarlige over for registrerede personer. I relation til disse regler bør muligheden for efter artikel 13, stk. 1, at gøre undtagelse - som nævnt ovenfor under pkt. 3.6.1. - udnyttes. Tilsvarende bør bestemmelsens undtagelsesmuligheder udnyttes i forhold til den i artikel 12, litra a, hjemlede indsigtsret, samt med hensyn til artikel 21 om behandlingers offentlige tilgængelighed, jf. nærmere nedenfor under pkt. 3.6.2. og 3.8.6.

Derimod bør der efter udvalgets opfattelse ikke gøres undtagelse i relation til de i årti-

kel 6 indeholdte principper vedrørende oplysningernes pålidelighed eller med hensyn til reglerne i artikel 12, litra b og c, om den registreredes ret til efter omstændighederne at få oplysninger berigtiget, slettet eller blokeret og i den forbindelse få givet tredjemand underretning herom, jf. nærmere pkt. 3.5.2.1. og 3.6.3.

Den opregning af interesser, som er indeholdt i artikel 13, stk. 1, må efter udvalgets opfattelse antages at være udtømmende. Der lægges herved vægt på, at bestemmelsens affattelse taler herfor, samt at det af bestemmelsens tilblivelseshistorie klart fremgår, at der er tale om en udtømmende regulering af, hvilke interesser, som kan begrunde undtagelser fra de i bestemmelsen nævnte artikler. De hensyn, som efter bestemmelsen kan begrunde, at der gøres undtagelser fra bl.a. oplysningspligten, er nærmere bestemt hensynet til statens sikkerhed, forsvaret, den offentlige sikkerhed, forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning i straffesager eller i forbindelse med brud på etiske regler for lovregulerede erhverv, væsentlige økonomiske eller finansielle interesser hos en medlemsstat eller Den Europæiske Union, herunder valuta-, budget, og skatteanliggender, en kontrol-, tilsyns- eller reguleringsopgave, selv af midlertidig karakter, der er et led i den offentlige myndighedsudøvelse på de i litra c, d og e nævnte områder, samt beskyttelsen af den registreredes interesser eller andres rettigheder og frihedsrettigheder, jf. *litra a-g.*

Det fremgår ikke nærmere af direktivet, herunder dettes præambel, hvad de nævnte bestemmelser i litra a-g dækker over. Af bestemmelsens tilblivelseshistorie kan dog udledes enkelte fortolkningsbidrag.

At der ved udtrykket "statens sikkerhed", jf. litra a, skal forstås beskyttelse af den nationale suverænitet mod indre og ydre trusler, fremgår af Europa-Kommissionens bemærkninger til det revidere direktivforslag (KOM(92) 422 endelig udg. - SYN 287, side 24). Anførte sted er endvidere angivet, at der ved udtrykket "offentlig sikkerhed" skal forstås alle de politifunktioner, der udføres af statslige organer, herunder kriminalitetsforebyggelse.

Af større interesse er dog, at det vedrørende udtrykket "den registreredes interesser eller andres rettigheder og frihedsrettigheder", jf. litra g, angives, at dette udtryk *dels* dækker over den registreredes interesser, *dels* omfatter en anden persons rettigheder, herunder også *den dataansvarliges* rettigheder. Disse rettigheder angives nærmere at kunne være f.eks. forretningshemmeligheder, den professionelle tavshedspligt, som læger og advokater skal iagttage, retten til at forberede sit eget forsvar i retssager samt beskyttelse af menneskerettighederne. Det angives i den forbindelse, at en tilsynsmyndighed f.eks. bør kunne indrømme fritagelser for retten til indsigt for den registrerede med hensyn til oplysninger vedrørende den pågældende selv, der opbevares af men-

neskerettighedsorganisationer, når en ubegrænset adgang ville kunne bringe andre personer (f.eks. når der er tale om kilder til fortrolige oplysninger) eller disse organisationers vitale interesser i fare.

Udvalget finder - bl.a. i lyset heraf - at den i *litra g* indeholdte bestemmelse må antages at give adgang til at gøre undtagelse af hensyn til andres, herunder den dataansvarliges, væsentlige interesser (rettigheder). Disse væsentlige interesser må antages at kunne være af såvel offentlig som privat karakter.

Under hensyn hertil finder udvalget, at det vil være foreneligt med bestemmelsen i artikel 13, stk. 1, at det i den fremtidige lovgivning foreskrives, at dataansvarlige - såvel offentlige som private - kan undlade at underrette registrerede personer om indsamling af oplysninger om dem, hvis afgørende hensyn til offentlige interesser, herunder de i litra a-f opregnede interesser, eller til private interesser, herunder til den registrerede selv, taler herimod. Med en sådan ordning sikres det, at der kan tages højde for alle de situationer, hvor der foreligger en beskyttelsesværdig interesse af henholdsvis offentlig og privat karakter. Eksempelvis vil den dataansvarlige i det konkrete tilfælde kunne undlade at underrette den registrerede om indsamlingen af oplysninger om den pågældende af hensyn til de interesser, som er nævnt i Europa-Kommissionens bemærkninger til det revidere direktivforslag, jf. ovenfor.

Undtagelse med hensyn til de behandlingsformer, der falder uden for direktivets område

Som nævnt ovenfor under pkt. 3.6.1. kan der endvidere gøres undtagelse fra oplysningspligten efter artikel 10 og artikel 11, stk. 1, hvis der er tale om behandling af oplysninger, der falder uden for direktivets område. Det er i den forbindelse bestemmelsen i artikel 3, stk. 2, 1. pind, der er af interesse. Dette skyldes, at udvalget som nævnt ovenfor i pkt. 3.2.4.2. anbefaler, at bestemmelsen i artikel 3, stk. 2, 2. pind, udnyttes fuldt ud, således at behandling af personoplysninger, der foretages af privatpersoner med henblik på udøvelse af aktiviteter af rent privat karakter, helt holdes uden for lovudkastets område.

Muligheden for efter bestemmelsen i artikel 3, stk. 2, 1. pind, at undtage visse former for behandling af personoplysninger fra oplysningspligten er overvejet i relation til domstolene. Efter udvalgets opfattelse bør den nævnte undtagelsesmulighed udnyttes i forhold til domstolenes behandling af straffesager. Det bør således generelt gælde, at der ikke påhviler domstolene en pligt til at underrette en registreret person om, at der til brug for behandlingen af en retssag på det strafferetlige område indsamles oplysninger om den pågældende. I sådanne situationer bør det alene være reglerne i retsple-

jeloven, der gælder.

Herudover vurderer udvalget ikke, at der for så vidt angår domstolene er behov for at gøre undtagelse fra oplysningspligten med hensyn til de øvrige former for behandlinger, som er omfattet af bestemmelsen i artikel 3, stk. 2, 1. pind. Dette skyldes, at det for så vidt angår disse andre former for behandlinger næppe i praksis vil give anledning til problemer for de dataansvarlige domstole, for hvilke behandlingerne foretages, at der efter lovgivningen gælder regler om oplysningspligt over for den registrerede, som svarer til direktivets bestemmelser herom. I den forbindelse kan det anføres, at domstolenes indsamling af oplysninger ofte sker hos den registrerede selv. I disse tilfælde vil den pågældende almindeligvis være bekendt med den information, som det ellers efter artikel 10 påhviler den dataansvarlige at give den registrerede. I de tilfælde, hvor indsamlingen af oplysninger om den registrerede sker hos en tredjemand, vil der heller ikke indtræde nogen pligt for vedkommende dataansvarlige domstol til at underrette den registrerede om indsamlingen, hvis dette er umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt. Det samme gælder, hvis registreringen eller videregivelsen af de indsamlede oplysninger sker i medfør af udtrykkelig lovgivning herom, jf. herved artikel 11, stk. 2.

Bestemmelsen i lovudkastets § 2, stk. 2, hvorefter reglerne i bl.a. udkastets kapitel 8 om den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede ikke finder anvendelse på behandlinger, der foretages for domstolene inden for det strafferetlige område, skal ses på denne baggrund.

Det bemærkes, at udvalget ikke herudover finder, at der er behov for at gøre generel undtagelse fra oplysningspligten med hensyn til de former for behandlinger, som er omfattet af bestemmelsen i artikel 3, stk. 2, 1. pind.

3.6.2. Den registreredes indsigtsret

3.6.2.1. Indholdet af indsigtsretten

Hvilke oplysninger skal udleveres?

Spørgsmålet om registrerede personers indsigtsret er reguleret i direktivets artikel 12, litra a. Af bestemmelsen fremgår, at medlemsstaterne skal sikre enhver registreret person ret til hos den dataansvarlige frit og uhindret, med rimelige mellemrum og uden større ventetid eller større udgifter, at få indsigt i en række forhold. I det omfang en registreret person fremsætter begæring om indsigt, vil der efter bestemmelsen skulle gives den pågældende meddelelse om, hvorvidt der behandles personoplysninger om den pågældende, samt mindst formålene med behandlingen, hvilken type oplysninger det

drejer sig om, og modtagerne eller kategorierne af modtagere af oplysningerne, jf. 1. led. Endvidere skal der gives let forståelig information om, hvilke oplysninger der er omfattet af behandlingerne, samt enhver tilgængelig information om, hvorfra disse oplysninger stammer, jf. 2. led. Med hensyn til den information, der efter bestemmelsens 3. led skal gives registrerede personer, henvises nærmere til pkt. 3.6.3.

Den indsigtsret, der efter bestemmelsen i artikel 12, litra a, skal tillægges registrerede personer, bør som nævnt ovenfor indføjes i lovgivningen, således at det sikres, at der ikke kan rejses spørgsmål om gennemførelsen af denne bestemmelse i dansk ret. Dette indebærer samtidig, at der sker en styrkelse af den registreredes indsigtsret, idet der - i modsætning til den gældende ordning i henholdsvis lov om offentlige myndigheders registre kapitel 4 og lov om private registre kapitel 2 a - ikke blot gives den registrerede ret til at få oplyst, om der er registreret oplysninger om den pågældende, og i givet fald hvad der er registreret, men også oplysninger om kategorierne af modtagere af oplysningerne samt tilgængelig information om, hvorfra oplysningerne stammer. I den forbindelse bemærkes endvidere, at direktivets område, og dermed også den fremtidige lovgivnings område, er bredere end området for den gældende registerlovgivning, hvilket også indebærer, at der gives registrerede en videre adgang til at begære indsigt i behandling af oplysninger om dem selv.

Udvalget foreslår, at det i gennemførelseslovgivningen foreskrives, at den person, som fremsætter begæring herom, fra den dataansvarlige skal have meddelelse om, hvorvidt der behandles oplysninger om den pågældende. Hvis dette er tilfældet, skal der endvidere som angivet i bestemmelsen i artikel 12, litra a, gives den registrerede meddelelse om, 1) hvilke oplysninger der behandles, 2) behandlingens formål, 3) kategorien af modtagere af oplysningerne og 4) tilgængelig information om, hvorfra disse oplysninger stammer.

Fristen for at besvare anmodninger om indsigt

Af artikel 12, litra a, følger, at der skal meddeles en person indsigtsret uden større ventetid.

Ved fastlæggelsen af den maksimale tid, som bør kunne hengå, forinden der tages stilling til en begæring om indsigt, har udvalget henset til, hvad der følger af den gældende registerlovgivning. Der er således lagt vægt på, at det følger af lov om private registre § 7 c, at besvarelse og meddelelse af registerindsigt skal ske inden 4 uger fra modtagelsen af begæringen om registerindsigt. Endvidere er det tillagt betydning, at der efter Registertilsynets praksis - idet det bemærkes, at der ikke i lov om offentlige myndigheders registre er indeholdt en normering af spørgsmålet om fristen for besvar-

else og meddelelse af indsigt - maksimalt bør gå 1 måned, inden en begæring om registerindsigt besvares, jf. Registertilsynets årsberetning 1980 og 1985, henholdsvis side 49 og side 17-18.

Da den gældende regulering af spørgsmålet om den maksimale tid, som bør kunne hengå, forinden der tages stilling til en begæring om indsigtsret, efter udvalgets opfattelse er hensigtsmæssig, foreslås det, at der også fremover bør gælde en 4 ugers frist med hensyn til besvarelse og meddelelse af indsigt. Med en sådan ordning, som må anses for at være i overensstemmelse med direktivets krav om meddelelse af indsigt "uden større ventetid", sikres det, at der gives en tilstrækkelig lang frist for de dataansvarlige til at besvare større anmodninger om indsigtsret, som f.eks. også vil kunne angå oplysninger, som behandles i manuelle registre. Det bør dog fortsat gælde, at begæringer om indsigtsret skal besvares snarest muligt, og at den dataansvarlige således ikke vil kunne vente til udløbet af de 4 uger med at besvare mindre og ukomplicerede begæringer om indsigt. Omvendt vil der efter omstændighederne undtagelsesvis kunne forekomme tilfælde, hvor en dataansvarlig ikke kan nå at meddele indsigt inden 4 uger efter modtagelsen af begæringen herom. I sådanne tilfælde bør det gælde, at den registrerede skal underrettes derom og i den forbindelse informeres om grunden til, at der ikke kan træffes afgørelse inden for 4 ugers fristen, samt om hvornår en afgørelse vil foreligge. Den tid, der går med at træffe afgørelse, må dog naturligvis ikke gå ud over direktivets rammer ("uden større ventetid"), jf. artikel 12, litra a.

Krav på ny meddelelse

Efter udvalgets opfattelse bør det i lovgivningen foreskrives, at en registreret person har krav på ny meddelelse, når der er forløbet 6 måneder fra den sidste meddelelse. Hvis den registrerede godtgør en særlig interesse i at modtage meddelelse på et tidligere tidspunkt, bør den pågældende dog have krav på en sådan. En sådan ordning, der i det væsentlige svarer til, hvad der gælder efter registerlovgivningen, vil efter udvalgets opfattelse opfylde kravet i direktivets artikel 12, litra a, om, at den registrerede har ret til indsigt *med rimelige mellemrum.*

Betaling

Udvalget har endvidere overvejet spørgsmålet om, hvorvidt der bør kunne kræves betaling for meddelelse af indsigt.

Et **flertal** (udvalgets medlemmer bortset fra Peter Blume og Mette Reissmann) finder, at lovgivningen bør bygge på det udgangspunkt, at meddelelse af indsigt er gratis. Flertallet henviser herved til, at direktivets artikel 12, litra a, stiller krav om, at meddelelse

skal gives *uden større udgifter*. Flertallet finder dog, at der - ligesom det i et vist omfang er tilfældet efter den nuværende registerlovgivning, jf. lov om offentlige myndigheders registre § 13, stk. 2 og 3, samt lov om private registre § 7 b, stk. 3 - bør indsættes en bestemmelse i lovgivningen, der giver mulighed for administrativt at fastsætte bestemmelser om betaling. Det bemærkes, at der alene bør være hjemmel til at pålægge den registrerede at betale et beløb, som svarer til de faktiske omkostninger, der er forbundet med meddelelse af indsigt, jf. herved kravet i direktivets artikel 13, stk. 1, om, at der ikke må pålægges den registrerede større udgifter.

Et **mindretal** (Peter Blume og Mette Reissmann) finder, at den registreredes indsigtsret skal være omkostningsfri. Dette bør gælde ubetinget, hvorfor der ikke bør etableres mulighed for administrativt at fastsætte regler om betaling for meddelelse af indsigt.

Automatisk indsigtsret

I relation til spørgsmålet om den registreredes indsigtsret har udvalget endelig overvejet, om der - i lighed med de nuværende regler i lov om offentlige myndigheders registre § 13, stk. 2 og 3 - bør fastsættes regler om automatisk indsigtsret (reglen i § 13, stk. 2, er dog aldrig sat i kraft). I direktivet stilles ikke krav herom. Under hensyn hertil, og da de gældende regler, som alene vedrører forvaltningsmyndigheder, har vist sig at være af beskeden betydning i praksis, finder udvalget ikke anledning til at anbefale, at der i den fremtidige lovgivning fastsættes regler om automatisk indsigtsret. Det bemærkes herved også, at udvalget foreslår forskriftskravet i lov om offentlige myndigheders registre ophævet, jf. nærmere nedenfor i pkt. 3.8.2.2.

3.6.2.2. Undtagelsesmuligheder

Den ret til indsigt, der efter direktivet skal hjemles registrerede personer, bør efter udvalgets opfattelse begrænses. Det bør således - ligesom efter den nuværende ordning i registerlovgivningen - gælde, at der ikke er ubetinget adgang til indsigt i behandling af oplysninger.

Efter udvalgets opfattelse er de undtagelsesmuligheder, som fremgår af bestemmelserne i artikel 13, stk. 1 og 2, udtryk for hensigtsmæssige begrænsninger i den registreredes indsigtsret. Udvalget finder derfor, at disse undtagelsesmuligheder i det hele bør udnyttes. Også muligheden for at gøre undtagelse fra indsigtsretten med hensyn til de former for behandlinger, som er omfattet af direktivets artikel 3, stk. 2, 1. pind, bør efter udvalgets opfattelse i et vist omfang udnyttes.

Undtagelsesmuligheder efter artikel 13, stk. 1

Efter bestemmelsen i artikel 13, stk. 1, kan der af nærmere bestemte grunde, jf. litra a-g, gøres undtagelse fra bestemmelsen i artikel 12, litra a, om den registreredes indsigtsret. Med hensyn til spørgsmålet om fortolkningen af reglerne i litra a-g henvises til det, som er anført ovenfor under pkt. 3.6.1.2.

Som nævnt finder udvalget, at muligheden for i medfør af artikel 13, stk. 1, at fastsætte undtagelser fra reglen om den registreredes indsigtsret, bør udnyttes fuldt ud. Det foreslås derfor - ligesom med hensyn til reguleringen af den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede - at der i den fremtidige lovgivning indsættes regler om, at undtagelse fra retten til indsigt kan gøres, hvis afgørende hensyn til offentlige interesser, herunder navnlig de i litra a-f opregnede interesser, eller til private interesser, herunder til den registrerede selv, taler herimod. Med en sådan ordning, som må anses for forenelig med bestemmelsen i artikel 13, stk. 1, sikres det, at der, ligesom det er tilfældet efter den gældende registerlovgivning, jf. lov om offentlige myndigheders registre § 13, stk. 4, og lov om private registre § 7 a, stk. 2, kan tages højde for alle de situationer, hvor der foreligger en beskyttelsesværdig interesse af henholdsvis offentlig og privat karakter.

Om der konkret vil kunne gøres undtagelse fra retten til indsigt bør - ligesom i dag - bero på en afvejning af de forskellige interesser. Hvis afvejningen falder ud til, at der foreligger en nærliggende risiko for, at der kan opstå en skade af væsentlig betydning, bør undtagelse således kunne gøres. Det bemærkes i den forbindelse, at bl.a. de interesser, som er nævnt i Europa-Kommissionens bemærkninger til det reviderede direktivforslag, jf. ovenfor under pkt. 3.6.1.2., bør kunne føre til, at den dataansvarlige kan undlade at meddele en registreret person indsigt. Undtagelse bør således efter omstændighederne konkret kunne gøres af hensyn til f.eks. den dataansvarliges eller tredjemands forretningshemmeligheder, den professionelle tavshedspligt, som læger og advokater skal iagttage, den dataansvarliges eller tredjemands ret til at forberede sit eget forsvar i retssager samt af hensyn til beskyttelse af menneskerettighederne. Det bemærkes, at der alene er tale om eksempler, og at også andre interesser efter omstændighederne kan udgøre det fornødne værdispring i forhold til den registreredes interesse i indsigt.

I visse tilfælde er afvejningen af de forskellige interesser foretaget i lovgivningen, f.eks ved at der er fastsat særlige tavshedspligtsbestemmelser med henblik på at tilgodese nærmere bestemte private eller offentlige interesser. Sådanne bestemmelser vil i almindelighed kunne begrunde undtagelser fra indsigtsretten. I hvilket omfang dette er tilfældet, vil dog bero på fortolkningen af den enkelte tavshedspligtsbestemmelse, herunder

dennes baggrund. Specielt for så vidt angår særlige tavshedspligtsregler i lovgivningen, som har en fællesskabsretlig baggrund, må gælde, at disse regler går forud for datadirektivets generelle bestemmelser om den registreredes indsigtsret. Dette gælder eksempelvis direktiver, efter hvilke der påhviler finansielle tilsyn i medlemsstaterne tavshedspligt ved udøvelse af deres tilsynsvirksomhed.

Det bemærkes endelig, at der for så vidt angår den behandling af oplysninger, som foretages for den offentlige forvaltning som led i administrativ sagsbehandling, er indsat en bestemmelse i lovudkastets § 32, stk. 2, hvorefter der ikke er indsigtsret i det omfang, at der gælder særlige tavshedspligtsbestemmelser, jf. herved henvisningen til offentlighedslovens § 14. Med hensyn til baggrunden for denne bestemmelse henvises til udvalgets overvejelser ovenfor under pkt. 2.2.3. vedrørende grænsefladen mellem på den ene side det udarbejdede lovudkasts indsigtsregler og på den anden side offentlighedslovens regler, herunder navnlig lovens regler om egenacces.

Det tilføjes, at selve den konkrete vurdering af, om afgørende hensyn til offentlige eller private interesser taler imod at give underretning om henholdsvis indsamling af oplysninger og ret til indsigt, ikke nødvendigvis vil falde ud til samme resultat. Dette skyldes, at der ikke nødvendigvis vil gøre sig samme beskyttelseshensyn gældende i de to situationer, idet der vil skulle gives den registrerede en forskellig information afhængig af, om der er tale om en situation, hvor det påhviler den dataansvarlige at underrette den registrerede om indsamlingen af oplysninger, eller om en situation, hvor den dataansvarlige skal meddele den registrerede indsigt i selve behandlingen af oplysninger.

Særligt vedrørende beskyttelsen af dataansvarliges interne beslutningsproces

Et særligt spørgsmål er, i hvilket omfang direktivet giver mulighed for at beskytte den dataansvarliges *interne beslutningsproces*. Baggrunden herfor skal findes i, at indførelsen af behandlingsbegrebet i lovgivningen indebærer, at dataansvarliges interne elektroniske behandling af personoplysninger falder ind under direktivets område og dermed også omfattes af reglerne i lovgivningen, herunder reglerne om den registreredes indsigtsret.

Efter udvalgets opfattelse bør den fremtidige lovgivning give mulighed for, at dataansvarliges interne beslutningsproces kan beskyttes. Udvalget bemærker herved, at dette må antages at være foreneligt med direktivets artikel 13, herunder navnlig litra g, hvis det sikres, at undtagelsesreglerne er udtryk for en afvejning mellem på den ene side hensynet til at beskytte den dataansvarliges interne beslutningsproces, og på den anden side hensynet til, at den registrerede kan få meddelelse om oplysninger, som er under-

givet behandling.

Den offentlige forvaltning

For forvaltningsmyndigheder bør gælde, at den interne beslutningsproces kan beskyttes i samme omfang som efter offentlighedslovens regler om egenacces. Det forhold, at oplysninger f.eks. behandles i et tekstbehandlingssystem med henblik på at udarbejde et notat m.v., og således bliver undergivet den kommende lovgivnings indsigtsregler, bør ikke føre til, at den registrerede kan opnå indsigt heri i videre udstrækning, end hvad vedkommende vil kunne få efter reglerne om egenacces i offentlighedsloven. Det bemærkes herved, at direktivets indsigtsregler, og dermed også de regler herom, som vil skulle indsættes i gennemførelseslovgivningen, modsvares af egenacces-reglerne i offentlighedsloven.

Det foreslås derfor, at der i gennemførelseslovgivningen indsættes en bestemmelse, hvoraf det følger, at oplysninger, der behandles for en forvaltningsmyndighed som led i den interne beslutningsproces, kan undtages i samme omfang som efter offentlighedslovens regler om egenacces. Udvalget bemærker herved, at en sådan bestemmelse må antages at være forenelig med direktivets artikel 13, litra g, idet bestemmelsen - i og med henvisningen til reglerne om egenacces i offentlighedsloven - er udtryk for en nøje afvejning mellem på den ene side hensynet til at beskytte forvaltningsmyndighedens interne beslutningsproces, og på den anden side hensynet til, at den registrerede kan få meddelelse om oplysninger, som er undergivet behandling.

Bestemmelsen i lovudkastets § 32, stk. 2, hvorefter oplysninger, der behandles for den offentlige forvaltning, kan undtages fra indsigtsretten i samme omfang som efter reglerne i offentlighedslovens § 2 samt §§ 7-11 og 14, skal bl.a. ses på denne baggrund.

Den i bestemmelsen foreslåede ordning vil bl.a. betyde, at registrerede personer som udgangspunkt ikke har indsigtsret med hensyn til intern behandling af oplysninger (interne arbejdsdokumenter), jf. offentlighedslovens § 7, stk. 1. De oplysninger, som indgår i et internt "elektronisk" arbejdsdokument, vil således være undtaget fra indsigtsretten, medmindre der er tale om et dokument, som foreligger i endelig form, og som tjener nærmere angivne formål, jf. offentlighedslovens § 8. Er dette tilfældet, vil registrerede personer have ret til indsigt heri. Også selv om der ikke er tale om et internt "elektronisk" arbejdsdokument, som angivet i bestemmelsen i offentlighedslovens § 8, vil den registrerede dog i et vist omfang have ret til indsigt. Dette gælder, hvis der er tale om oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, der er af væsentlig betydning for sagsforholdet, jf. offentlighedslovens § 11.

Udvalget er opmærksom på, at det i forbindelse med, at elektronisk behandling af oplysninger finder sted, vil kunne være vanskeligt at afgøre, hvornår der er tale om et "elektronisk" dokument, ligesom det også efter omstændighederne vil kunne give anledning til tvivl, hvilket "sagsforhold" behandlede oplysninger skal henføres til, jf. herved ekstraheringspligtsreglen i offentlighedslovens § 11. De tvivlsspørgsmål, som måtte opstå, bør efter udvalgets opfattelse - ligesom det er tilfældet efter offentlighedsloven - afgøres i den konkrete situation. Der bør i den forbindelse lægges vægt på den praksis, som har udviklet sig i tilknytning til de ovennævnte regler i offentlighedsloven. Det bemærkes herved, at dokumentbegrebet i offentlighedsloven er bredt og allerede i dag omfatter "elektroniske" dokumenter, jf. herved nærmere kapitel 4, pkt. 5.3.2. Med hensyn til spørgsmålet om, hvornår der er tale om en "sag", kan henvises til retslitteraturen, jf. bl.a. Carl Aage Nørgaard og Jens Garde, Forvaltningsret - Sagsbehandling (4. udg., 1995), side 18.

Om grænsefladerne mellem på den ene side det udarbejdede lovudkasts regler om den registreredes indsigtsret og på den anden side aktindsigtsreglerne i offentlighedsloven (og i øvrigt også forvaltningsloven) henvises nærmere til udvalgets overvejelser ovenfor i pkt. 2.2.2 og 2.2.3.

Den private sektor

Ligesom de offentlige dataansvarlige har også *private dataansvarlige* behov for i et vist omfang at kunne beskytte deres interne beslutningsproces. For private virksomheders vedkommende vil det ikke være relevant at henvise til gældende lovgivning om internt materiale m.v. og den dertil knyttede praksis. Indsigtsretten vil i stedet skulle begrænses ud fra virksomhedens afgørende interesse i dels at have frihed til at vurdere indgåelse af blandt andet kontrakter og eksisterende kundeforhold, dels at forhindre konkurrenter i at komme i besiddelse af oplysninger, som har karakter af rent interne vurderinger eller erhvervshemmeligheder. Det er ikke direktivets sigte, at indsigtsretten skal føre til, at erhvervshemmeligheder krænkes, jf. betragtning 41 i præamblen.

Efter udvalgets opfattelse bør der nærmere bestemt være mulighed for at begrænse indsigtsretten, hvis udlevering af oplysninger i den konkrete situation vil indebære en nærliggende risiko for skade. Som eksempel herpå kan bl.a. nævnes, at den dataansvarliges interne overvejelser om, hvorvidt der bør føres sag ved domstolene vil kunne undtages fra indsigtsretten, hvis udlevering af oplysninger i det konkrete tilfælde vil kunne indebære nærliggende risiko for, at den dataansvarliges stilling som part i retssagen forringes. Afgørende hensyn til den dataansvarliges interesser vil også kunne foreligge i relation til f.eks. en forsikringsvirksomheds interne overvejelser vedrørende en registreret persons eventuelle forsikringsbedrageri eller anden forbrydelse, idet meddelelse af ind-

sigt heri vil kunne skade efterforskningen. Tilsvarende gælder med hensyn til internationale organisationers, såsom Amnesty International, overvejelser omkring personer, som mistænkes for at have gjort sig skyldige i krænkelser af menneskerettighederne. Det skal fremhæves, at der ikke bør kunne gøres undtagelse fra indsigtsretten alene med den begrundelse, at oplysningerne behandles til intern brug. Den omstændighed, at der er tale om interne vurderinger m.v. bør således ikke i sig selv kunne begrunde et afslag på en anmodning om indsigt fra en registreret person. Med andre ord bør det - ligesom efter lov om private registre - gælde, at det fornødne værdispring skal foreligge med hensyn til de interne oplysninger, som ønskes undtaget.

Særligt om indsigtsret i behandlinger, der foretages for domstolene (herunder indsigt i den interne beslutningsproces)

Også for så vidt angår den behandling af oplysninger, der foretages for domstolene, har udvalget overvejet, om der er behov for særlige regler til beskyttelse af den interne beslutningsproces. I det hele taget er det overvejet, hvilken betydning reglerne i direktivets artikel 12, litra a, sammenholdt med artikel 13, stk. 1, har for domstolenes virksomhed. Dette gælder såvel for de judicielle som de administrative funktioner.

Af bestemmelsen i direktivets artikel 12, litra a, følger, at en registreret person har ret til indsigt i nærmere angivne oplysninger, jf. ovenfor under pkt. 3.6.2.1.

Domstolenes judicielle funktioner

Den i den nævnte bestemmelse indeholdte ordning vedrørende registreredes ret til indsigt, giver for så vidt angår domstolenes judicielle funktioner anledning til særlige overvejelser i forhold til den gældende ordning i navnlig retsplejeloven. Det må således overvejes, hvorledes de nævnte bestemmelser i direktivet forholder sig til den almindelige indsigtsregel i retsplejelovens § 41.

Med hensyn til spørgsmålet om registrerede personers indsigtsret i retssager *på det strafferetlige område* synes meget efter udvalgets opfattelse at tale for, at der ikke i forbindelse med gennemførelsen af direktivet i dansk ret ændres ved den gældende ordning i retsplejeloven. Det bør således fortsat gælde, at spørgsmålet om registreredes indsigtsret i straffesager skal afgøres efter retsplejelovens regler herom, jf. ovenfor. Det bemærkes herved, at direktivet som tidligere anført åbner mulighed for en sådan ordning, jf. artikel 3, stk. 2, 1. pind.

Dette er baggrunden for, at der i lovudkastets § 2, stk. 2, er indsat en bestemmelse, hvorefter reglerne i udkastets kapitel 9 om den registreredes ret til indsigt i oplysnin-

ger, der behandles for domstolene, ikke gælder, hvis der er tale om behandlinger inden for det strafferetlige område. I disse tilfælde vil spørgsmålet om den registreredes indsigtsret i stedet skulle afgøres efter reglerne i retsplejeloven.

For så vidt angår de *civile retssager* gælder, at i hvert fald for så vidt angår den del af domstolenes behandling af personoplysninger, som vedrører fællesskabsretten, skal der tillægges registrerede personer den i artikel 12, litra a, indeholdte indsigtsret. Undtagelse vil dog naturligvis kunne gøres i medfør af artikel 13.

I lyset heraf synes meget efter udvalgets opfattelse at tale for, at den i artikel 12, litra a, indeholdte indsigtsret udstrækkes til i det hele at omfatte behandlingen af personoplysninger i forbindelse med domstolenes behandling af civile retssager. Der henvises herved til det, som er anført ovenfor i pkt. 3.2.2.1. vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt lovgivningen om behandling af personoplysninger alene bør gælde for domstolene, i det omfang dette er påkrævet efter direktivet. Det bemærkes, at udvalget har overvejet, om det vil være foreneligt med direktivets artikel 12, litra a, at gennemføre en ordning, hvorefter indsigt i personoplysninger, der er behandlet i forbindelse med en civil retssag, alene skal afgøres efter de gældende regler (dvs. navnlig retsplejelovens § 41). Efter udvalgets opfattelse må det anses for ganske tvivlsomt, om en sådan ordning vil være forenelig med direktivets artikel 12, litra a. Dette skyldes dels, at der efter artikel 12, litra a, er tale om en ret til indsigt for registrerede - og at der altså ikke som efter retsplejelovens § 41 stilles krav om retlig interesse -, dels at det, der er indsigt i efter direktivets artikel 12, litra a, ikke er det samme, som det der er indsigt i efter retsplejelovens § 41.

Det forhold, at meget taler for, at den i artikel 12, litra a, indeholdte indsigtsret bør udstrækkes til i det hele at omfatte behandlingen af personoplysninger i forbindelse med domstolenes behandling af civile retssager, ændrer dog ikke ved, at adgangen til indsigtsret bør begrænses i det omfang, dette er muligt efter artikel 13. I givet fald kan det næppe i praksis antages, at det vil give anledning til problemer for domstolene at skulle meddele indsigtsret efter de regler, som er indeholdt i direktivet.

Dette gælder i hvert fald for så vidt angår *parters* adgang til indsigtsret, idet det bemærkes, at parter efter retsplejelovens § 41 som udgangspunkt har ret til sagens materiale. Det forhold, at en part efter direktivets artikel 12, litra a, har ret til indsigt i oplysninger om sig selv, og ikke sagens materiale som sådan, kan derfor ikke i praksis antages at give anledning til problemer i forhold til den almindelige indsigtsregel i retsplejelovens § 41. I den forbindelse bemærkes, at det må antages, at det efter direktivets artikel 13 vil være muligt at gøre undtagelse i samme omfang som efter retsplejelovens §41.

Specielt for så vidt angår *vidners* ret til indsigt bemærkes, at direktivets artikel 12, litra a, heller ikke på dette punkt kan antages at give anledning til problemer for domstolenes virksomhed. Det, som et vidne efter artikel 12, litra a, har ret til, er oplysninger om den pågældende selv, og altså ikke sagens materiale som sådan. I det omfang et vidne måtte ønske materiale, der ikke vedrører den pågældende selv, vil en begæring herom i givet fald fortsat skulle afgøres efter retsplejelovens § 41.

På et punkt er der dog efter udvalgets opfattelse behov for, at der i lovgivningen indsættes en mulighed for domstolene til at gøre undtagelse fra indsigtsretten. Det gælder for så vidt angår domstolenes interne beslutningsproces i forbindelse med pådømmelsen af civile retssager, jf. herved at retssager på det strafferetlige område som nævnt bør undtages fra lovgivningens regler om indsigtsret. I lovudkastets § 32, stk. 3, er der derfor indsat en bestemmelse, der giver mulighed for, at vedkommende dataansvarlige domstol kan meddele afslag på en begæring om indsigt i oplysninger i tekst, der ikke foreligger i endelig form, medmindre oplysninger er videregivet til en tredjemand. Med hensyn til betydningen af udtrykket "oplysninger i tekst, der ikke foreligger i endelig form", henvises til bemærkningerne til lovudkastets § 32, stk. 3. Det bemærkes, at bestemmelsen må antages at være forenelig med direktivets artikel 13. Der henvises herved navnlig til det, som er anført ovenfor under 3.6.1.2. omkring fortolkningen af artikel 13, stk. 1, litra g.

Domstolenes administrative virksomhed

Hvad angår domstolenes administrative funktioner må det efter udvalgets opfattelse antages, at det ikke vil give anledning til særlige problemer for domstolene at skulle meddele indsigt i overensstemmelse med reglen i direktivets artikel 12, litra a. Meget taler derfor for, at domstolene som udgangspunkt bør være forpligtet til at give indsigt til f.eks. egne ansatte, i det omfang oplysninger om disse behandles. Der bør dog naturligvis kunne gøres undtagelse, hvis afgørende hensyn til offentlige eller private interesser taler herfor, jf. artikel 13. Endvidere bør undtagelse kunne gøres, hvis der er tale om oplysninger, som indgår i den interne beslutningsproces, jf. nærmere lovudkastets § 32, stk. 3. Denne bestemmelse er beskrevet ovenfor i relation til domstolenes judicielle funktioner.

Generel undtagelse fra indsigtsretten

Vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt der for nærmere bestemte områder *generelt* bør gøres undtagelse fra retten til indsigt, bemærkes, at det efter udvalgets opfattelse synes tvivlsomt, om det - i det omfang at der er tale om behandlinger, som falder ind under direktivets område - vil være foreneligt med direktivets artikel 13, stk. 1, at der i lov-

givningen etableres en sådan ordning. Det vil næppe være foreneligt med direktivets artikel 13, stk. 1, at indsætte en bestemmelse svarende til lov om offentlige myndigheders registre § 13, stk. 5, 2. pkt., i lovgivningen. Derimod vil det være foreneligt med direktivet delvist at opretholde den nævnte bestemmelse i lov om offentlige myndigheders registre. Dette gælder for så vidt angår behandling af oplysninger på det strafferetlige område, jf. herved at det følger af artikel 3, stk. 2, 1. pind, at statens aktiviteter på det strafferetlige område falder uden for direktivets område. Denne mulighed for delvist at opretholde bestemmelsen i lov om offentlige myndigheders registre § 13, stk. 5, 2. pkt., bør efter udvalgets opfattelse udnyttes, idet ressourcemæssige hensyn klart taler herfor. For en nærmere beskrivelse af den gældende bestemmelse i lov om offentlige myndigheders registre § 13, stk. 5, 2. pkt., herunder anvendelsen af denne bestemmelse i praksis, henvises til kapitel 4, pkt. 2.9.1.

På den anførte baggrund foreslås det, at der i lovudkastets § 32, stk. 5, indsættes en bestemmelse, hvorefter justitsministeren med hensyn til behandling af oplysninger på det strafferetlige område, der foretages for offentlige myndigheder, kan fastsætte undtagelser fra retten til at få oplysninger efter § 31, stk. 1, for så vidt bestemmelsen i § 32, stk. 1, jf. § 30, stk. 1 og 2, må antages at medføre, at begæringer om ret til indsigt i almindelighed må afslås. Det skal præciseres, at bestemmelsen principielt omfatter behandling af oplysninger inden for det strafferetlige område, der foretages for såvel den offentlige forvaltning som domstolene. I relation til domstolene har bestemmelsen imidlertid ingen praktisk betydning, da det som nævnt ovenfor foreslås, at der med hensyn til den behandling af oplysninger, som foretages for domstolene inden for det strafferetlige område, generelt gøres undtagelse fra reglerne i lovudkastets kapitel 9 om den registreredes indsigtsret, jf. udkastets § 2, stk. 2. Det er dermed behandlingen af oplysninger i den offentlige forvaltning, som bestemmelsen tager sigte på. Bestemmelsen muliggør - ligesom den tilsvarende regel i lov om offentlige myndigheders registre § 13, stk. 5, 2. pkt. - at bl.a. politiets efterforsknings- og afgørelsesregistre i Det Centrale Kriminalregister fortsat vil kunne undtages fra den registreredes ret til indsigt. Dette gælder uafhængigt af, om oplysningerne har været undergivet administrativ sagsbehandling, jf. udkastets § 32, stk. 2, med henvisningen til offentlighedslovens § 2, stk. 1,1. pkt.

Undtagelsesmuligheder efter artikel 13, stk. 2

I den gældende registerlovgivning er fastsat særlige regler vedrørende registrerede personers indsigtsret i registre, der tjener videnskabelige og statistiske formål. Af lov om offentlige myndigheders registre § 13, stk. 5, 1. pkt., følger, at registrerede personer ikke har adgang til indsigt i registre, der udelukkende er oparbejdet med henblik på at foretage statistiske uddrag. Derimod er der efter bestemmelsen adgang til indsigt i

forskningsregistre. Hvad angår de private registre, der alene tjener videnskabelige og statistiske formål, følger det af lov om private registre § 2, stk. 3, at sådanne registre falder uden for lovens område. Registrene skal dog forudgående anmeldes til Registertilsynet, som på baggrund heraf fastsætter nærmere vilkår for registeret til beskyttelse af de registreredes privatliv. Der stilles ikke vilkår om, at der skal gives adgang til registerindsigt. For en nærmere beskrivelse af de ovennævnte regler henvises til kapitel 4, pkt. 2.6. og 2.9. samt 3.1.5.

Også i direktivet åbnes der mulighed for at gøre undtagelse fra indsigtsretten for så vidt angår behandling af oplysninger, der tjener videnskabelige og statistiske formål. Af bestemmelsen i artikel 13, stk. 2, følger således, at medlemsstaterne med forbehold af de fornødne lovhjemlede garantier, navnlig for at oplysningerne ikke anvendes til at træffe foranstaltninger eller afgørelser vedrørende bestemte personer, i tilfælde, hvor der klart ikke er nogen risiko for, at den registreredes ret til privatlivets fred krænkes, ved lov kan begrænse indsigtsretten, hvis oplysningerne udelukkende behandles med videnskabelig forskning for øje eller kun opbevares i form af personoplysninger i det tidsrum, som kræves for at udarbejde statistikker.

Bestemmelsen må antages at bygge på den forudsætning, at den behandling af oplysninger i statistisk eller videnskabeligt øjemed, som sker elektronisk eller i manuelle registre, ikke indebærer en risiko for krænkelse af registrerede personers integritet, såfremt den foregår inden for nærmere angivne rammer. Disse rammer skal efter bestemmelsen tilsikre registrerede personer en beskyttelse af retten til privatlivets fred, navnlig derved at oplysningerne ikke må anvendes til at træffe foranstaltninger eller afgørelser vedrørende bestemte personer. I det omfang, der gennem lovgivningen ydes registrerede personer en sådan beskyttelse, må det antages at følge af bestemmelsen, at medlemsstaterne ved lov kan afskære retten til indsigtsret med hensyn til oplysninger, som *udelukkende* behandles med videnskabelig forskning for øje, eller som kun opbevares i form af personoplysninger i det tidsrum, som kræves for at udarbejde statistikker.

Udvalget finder, at denne mulighed for at gøre undtagelse bør udnyttes. Der lægges herved vægt på, at den behandling af oplysninger, som *udelukkende* sker i statistisk eller videnskabeligt øjemed, næppe indebærer en risiko for, at de berørte personers integritet krænkes, idet oplysningerne ikke kan anvendes til at træffe foranstaltninger eller afgørelser vedrørende dem. Dette skal sammenholdes med, at ret til indsigt i de nævnte former for behandling vil kunne påføre de dataansvarlige væsentlige økonomiske omkostninger, ligesom der vil opstå sikkerhedsproblemer. I modsætning til hvad der i dag gælder vedrørende statistiksystemerne, vil systemerne nemlig skulle indrettes til søgning på enkeltpersoner, hvilket vil indebære en sikkerhedsrisiko.

Det anbefales derfor, at det i lovgivningen foreskrives, at der ikke er ret til indsigt, hvis oplysningerne udelukkende behandles med videnskabelig forskning for øje, eller hvis oplysningerne kun opbevares i form af personoplysninger i det tidsrum, som kræves for at udarbejde statistikker. I givet fald vil det modsætningsvis følge heraf, at der ikke vil kunne gøres undtagelse fra indsigtsretten, hvis oplysninger, der behandles i statistisk eller videnskabeligt øjemed, anvendes til andre formål f.eks. administrative formål.

3.6.3. Den registreredes øvrige rettigheder

Udover de ovennævnte bestemmelser om den dataans varliges oplysningspligt over for den registrerede samt om den registreredes indsigtsret er der i direktivet fastsat regler om den registreredes adgang til at få oplysninger berigtiget, slettet eller blokeret m.v. samt om den registreredes indsigelsesret, jf. herved artikel 12, litra b og c, samt artikel 14 og 15.

For så vidt angår disse øvrige rettigheder finder udvalget, ligesom med hensyn til direktivets regler om oplysningspligt og indsigtsret, at muligheden for efter artikel 3, stk. 2, 1. pind, at gøre undtagelse med hensyn til behandling af oplysninger, der foretages for domstolene inden for det strafferetlige område, bør udnyttes. I overensstemmelse hermed følger det af lovudkastets § 2, stk. 2, at reglerne i udkastets kapitel 10 om den registreredes øvrige rettigheder ikke finder anvendelse på behandlinger, der foretages for domstolene inden for det strafferetlige område. Det bør således også i relation til de øvrige rettigheder være reglerne i retsplejeloven, som gælder i disse tilfælde.

3.6.3.1. Den registreredes indsigelsesret

Direktivet indeholder i artikel 14 og 15 bestemmelser om den registreredes adgang til at gøre indsigelse mod nærmere angivne former for behandling af oplysninger.

Der er ikke tale orn samme former for indsigelsesret. Den ret til at gøre indsigelse, som følger af bestemmelserne i artikel 14, litra b, og artikel 15, er således *ubetinget* i den forstand, at de nævnte former for behandling af oplysninger ikke kan ske, hvis den registrerede gør indsigelse herimod. Dette er ikke tilfældet med hensyn til bestemmelsen i artikel 14, litra a, hvorefter virkningen af, at den registrerede gør indsigelse mod behandlingen af oplysninger, er, at den dataansvarlige må tage stilling til, om indsigelsen er berettiget *(betinget indsigelsesret).*

Betinget indsigelsesret

Af bestemmelsen i artikel 14, litra a, følger, at medlemsstaterne skal indrømme den registrerede ret til i det mindste i de i artikel 7, litra e og f, omhandlede tilfælde af vægtige grunde, der vedrører den pågældendes særlige situation, til enhver tid at gøre indsigelse mod, at personoplysninger om ham selv gøres til genstand for behandling. Dette gælder dog ikke, hvis andet er bestemt i den nationale lovgivning. I de tilfælde, hvor den registrerede har gjort berettiget indsigelse, må den af den dataansvarlige iværksatte behandling ikke længere omfatte de pågældende oplysninger.

Bestemmelsen må antages at skulle forstås således, at den alene omfatter de tilfælde, hvor behandling af oplysninger er lovlig efter bestemmelserne i direktivet. I disse tilfælde skal der efter bestemmelsen gives den registrerede ret til under nærmere angivne betingelser at gøre indsigelse mod behandlingen af oplysninger. Uden for bestemmelsens område falder dermed de situationer, hvor behandling af oplysninger sker i strid med direktivets materielle behandlingsregler. For sådanne situationer gælder imidlertid naturligvis også, at den registrerede kan rette henvendelse til den dataansvarlige (og efter omstændighederne eventuelt tilsynsmyndigheden) med henblik på at påpege, at ulovlig behandling af oplysninger om den pågældende finder sted. I det omfang dette er tilfældet, vil fortsat behandling af oplysningerne naturligvis ikke kunne ske.

Med hensyn til omfanget af indsigelsesretten foreskrives det i bestemmelsen, at der som minimum skal gives den registrerede indsigelsesret i de i artikel 7, litra e og f, nævnte tilfælde, medmindre andet er bestemt i den nationale lovgivning.

Efter udvalgets opfattelse ses der ikke at være grunde, der taler for *helt* at afskære indsigelsesretten. Det anbefales derfor, at der i den fremtidige lovgivning indsættes en bestemmelse, hvorefter den registrerede af vægtige grunde, der vedrører den pågældendes særlige situation, kan gøre indsigelse mod behandling, som sker til varetagelse af de interesser, som er angivet i artikel 7, litra e og f.

På enkelte punkter bør der dog gøres undtagelse herfra, nemlig for det første, hvis der er tale om behandling af oplysninger, som er foreskrevet i lovgivningen. I disse tilfælde har lovgiver - eller vedkommende minister på lovgivers vegne - foretaget den i artikel 14, litra a, angivne afvejning af, hvor vægtige hensyn der er at tage til registrerede personer. Der er derfor efter udvalgets opfattelse ikke grund til, at registrerede personer kan gøre indsigelse mod den behandling, som sker på grundlag af lovgivningen. Også med hensyn til behandling i statistisk eller videnskabeligt øjemed, bør der gøres undtagelse fra den i artikel 14, litra a, nævnte indsigelsesret. Der lægges herved vægt på, at behandling af oplysninger i de nævnte øjemed sker til varetagelse af samfunds-

mæssige interesser, og at behandlingen alene udgør en ubetydelig risiko for krænkelse af privatlivets fred. Udfra ressourcemæssige overvejelser synes det derfor for vidtgående at pålægge dataansvarlige, der foretager behandling i de nævnte øjemed, en pligt til at skulle tage stilling til indsigelser fra berørte personer. Sådan behandling bør således - i det omfang den er lovlig - kunne finde sted, uden at der af de berørte personer kan gøres indsigelse herimod.

Med den ovennævnte ordning, som ligger inden for rammerne af artikel 14, litra a, vil der efter udvalgets opfattelse ske en hensigtsmæssig regulering af spørgsmålet om, i hvilket omfang den registrerede bør kunne gøre indsigelse over for behandling af oplysninger om den pågældende selv, som efter de materielle behandlingsregler er lovlig.

Der ses ikke at *ære* grundlag for at udstrække den registreredes indsigelsesret til at gælde for den behandling af oplysninger, som sker i henhold til direktivets øvrige materielle behandlingsregler. Eksempelvis bør der ikke kunne gøres indsigelse mod behandling af oplysninger, der er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som gælder for den dataansvarlige, jf. artikel 7, litra c. I modsat fald vil der nemlig bl.a. kunne gøres indsigelse mod, at oplysninger behandles i forbindelse med domstolenes behandling af civile retssager.

Ubetinget indsigelsesret

Efter artikel 14, litra b, 1. led, skal medlemsstaterne indrømme den registrerede ret til efter anmodning og uden udgifter at modsætte sig en behandling af personoplysninger, der vedrører den pågældende, og som den dataansvarlige agter at foretage med henblik på markedsføring. Denne indsigelsesret, som er af absolut karakter, er behandlet ovenfor under pkt. 3.5.3.8., hvortil der henvises.

I det følgende behandles derfor kun bestemmelsen i artikel 15, hvorefter der tilkommer den registrerede en ubetinget indsigelsesret over for edb-behandlede individuelle afgørelser.

Af bestemmelsens stk. 1 følger, at medlemsstaterne indrømmer enhver person ret til ikke at være undergivet afgørelser, der har retsvirkning for ham, eller som berører ham i væsentlig grad, og som alene er truffet på grundlag af edb-behandling af oplysninger, der er bestemt til at vurdere bestemte personlige forhold, såsom erhvervsevne, kreditværdighed, pålidelighed, adfærd osv.

Bestemmelsen er efter sin ordlyd ikke ganske klar. Udvalget finder dog, at bestemmelsen må antages at skulle forstås således, at der alene påhviler medlemsstaterne en pligt

til at give registrerede person« r ret til at gøre indsigelse mod edb-behandlede individuelle afgørelser. En forpligtels: til helt at forbyde sådanne afgørelser kan således ikke antages at følge af bestemme sen. Det bemærkes i den forbindelse, at de lovudkast, som er udarbejdet af henholdsvis det norske og det svenske personregisterudvalg, også bygger på en ordning, hvorefter den registrerede har en indsigelsesret over for edb-behandlede afgørelser. Der hemises herved til de i bilag 12 og 13 i bilagssamlingen optrykte lovudkast (det norske u(kasts § 22 og det svenske udkasts § 29).

Til opfyldelse af den i artikel 15, stk. 1, indeholdte forpligtelse foreslås det derfor, at der i lovgivningen indsættes e n bestemmelse, der hjemler registrerede personer den i artikel 15, stk. 1, indeholdte indsigelsesret.

Undtagelser fra denne indsige sesret bør dog efter udvalgets opfattelse gøres i de i artikel 15, stk. 2, foreskrevne ti fælde. Som det kræves efter denne bestemmelse, bør der ikke være adgang til at gøre ii dsigelse mod edb-behandlede afgørelser, hvis 1) den pågældende afgørelse træffes so n led i indgåelsen eller opfyldelsen af en kontrakt, såfremt den registreredes anmoc ning om indgåelse eller opfyldelse af kontrakten, er blevet efterkommet, eller der fndes passende foranstaltninger til at beskytte den registreredes berettigede interesser, eller 2) den pågældende afgørelse er hjemlet i en lov, der indeholder bestemmelser ti beskyttelse af den registreredes berettigede interesser.

Som et supplement til den ind igelsesret, som skal tillægges registrerede personer, bør der - som foreskrevet i artikel 12, litra a, 3. afsnit - gives registrerede personer ret til hos den dataansvarlige at få at vide, hvilke principper (beslutningsregler) der ligger bag en afgørelse, som nævnt i artil el 15, stk. 1. Det bør med andre ord sikres gennem lovgivningen, at registrerede pers mer har krav på at få at vide, hvorledes en edb-maskine er kommet frem til et givent n sultat. Der bør dog naturligvis ikke påhvile den dataansvarlige en pligt til at fortælle brretningshemmeligheder eller i øvrigt give oplysninger, som er omfattet af den immat îrielle lovgivning, herunder ophavsretsloven, jf. herved også betragtning 41 i direktivets præambel. Det der skal gives den registrerede information om, er således kun Ir ilke beslutningsprocesser, som den edb-behandlede afgørelse bygger på.

3.6.3.2. Berigtigelse, sletning og blokering

I den gældende registerlovgiv ling findes regler om ajourføring samt berigtigelse og sletning af oplysninger, jf. lo\ om offentlige myndigheders registre § 9, stk. 3, og § 11, samt lov om private regist1 e §§ 5 og 6. Reglerne er nærmere beskrevet i kapitel 4, pkt. 2.8. og 3.13., hvortil der lenvises.

Også i direktivet er fastsat regler om ajourføring samt berigtigelse og sletning.

Af artikel 6, stk. 1, litra d, fremgår, at der påhviler den dataansvarlige en forpligtelse til at sikre, at behandlede oplysninger er korrekte og om nødvendigt ajourføre disse. Der skal efter bestemmelsen endvidere tages ethvert rimeligt skridt til at slette eller berigtige oplysninger, der er urigtige eller ufuldstændige i forhold til det formål, hvortil de indsamles, eller i forbindelse med hvilke de behandles på et senere tidspunkt. Sådan berigtigelse eller sletning af oplysninger vil bl.a. kunne ske på baggrund af en henvendelse fra en registreret person. Om betydningen af bestemmelsen, herunder implementeringen af denne, henvises nærmere til udvalgets overvejelser ovenfor i pkt. 3.5.2.1.

Som et supplement til den nævnte bestemmelse i artikel 6, stk. 1, litra d, er der i artikel 12, litra b, indsat en bestemmelse om, at den registrerede skal sikres ret til hos den dataansvarlige efter omstændighederne at få oplysninger, som ikke er behandlet i overensstemmelse med direktivet, berigtiget, slettet eller blokeret, navnlig hvis de er ufuldstændige eller urigtige.

Det fremgår ikke af bestemmelsen, hvilken korrigeringsmetode der vil skulle anvendes i de tilfælde, hvor oplysninger ikke er behandlet i overensstemmelse med direktivets bestemmelser. Dette må afgøres ud fra omstændighederne i den konkrete sag, hvor det afgørende må være, at der sker en så vidt muligt fuldstændig genopretning af den registreredes interesser. Kan den dataansvarlige og den registrerede ikke blive enige herom, kan den registrerede indbringe sagen for vedkommende tilsynsmyndighed, der så træffer den endelige afgørelse. I praksis vil der dog kunne forekomme situationer, hvor den dataansvarlige er bundet i valget af korrigeringsmetode. Eksempelvis stiller bogføringslovgivningen krav, som umuliggør sletning af behandlede oplysninger. Også behandling af urigtige, følsomme oplysninger, f.eks. om politisk overbevisning vil - i det omfang sådan behandling efter lovudkastet er forbudt - stille krav til den dataansvarlige med hensyn til valget af korrigeringsmetode. I sådanne situationer vil det således naturligvis ikke være tilstrækkeligt, at berigtigelse finder sted. Sådanne oplysninger vil i stedet skulle slettes. Nævnes kan det også, at der på domstolsområdet gælder særlige regler om adgangen til at foretage berigtigelse, jf. retsplejelovens § 221. Sådanne regler vil naturligvis skulle gå forud for den i artikel 12, litra b, fastsatte pligt til efter omstændighederne at foretage sletning, berigtigelse eller blokering.

Specielt for så vidt angår udtrykket "blokering" bemærkes, at denne korrigeringsmetode ikke findes i den gældende registerlovgivning. Indsættelsen af udtrykket i lovgivningen er derfor udtryk for en nyskabelse. I direktivet, herunder dettes præambel, er det ikke direkte angivet, hvad der skal forstås ved udtrykket "blokering". Udtrykket må dog antages at dække over det forhold, at adgangen til oplysninger er blokeret på anden

måde end gennem de normale sikkerhedsforanstaltninger, uden at oplysningerne derved er slettet. Blokering indebærer med andre ord, at det fortsat er tilladt at opbevare indsamlede oplysninger, hvorimod det ikke er tilladt at behandle og bruge oplysningerne, herunder videregive dem til tredjemand. Det bemærkes herved, at udvalget har fået denne forståelse af udtrykket, der stammer fra tysk ret, bekræftet af Der Bundesbeauftragte für den Datenschutz (det tyske forbundsregistertilsyn).

Et særligt spørgsmål, som kan rejses i tilknytning til, at der sker blokering af oplysninger, er, hvilken betydning dette har for de tilfælde, hvor der påhviler den dataansvarlige en pligt til at behandle, herunder videregive oplysninger til tredjemand. Spørgsmålet er nærmere bestemt, om den dataansvarlige i sådanne tilfælde vil være berettiget til at videregive de blokerede oplysninger til tredjemand. Efter udvalgets opfattelse kan det ikke antages, at direktivets blokeringsbegreb skal forstås således, at der heri ligger et krav om, at den dataansvarlige ikke må foretage den behandling af oplysninger, som er nødvendig for at opfylde den pligt til at videregive oplysninger til tredjemand, som påhviler den dataansvarlige efter f.eks. lovgivningen. Det må med andre ord antages, at det forhold, at behandlede oplysninger er blokeret, f.eks. ikke er til hinder for, at en dataansvarlig myndighed meddeler tredjemand aktindsigt efter reglerne i forvaltningsloven og offentlighedsloven. Der bør dog i sådanne tilfælde gives tredjemand information om, at der er tale om oplysninger, som er blokeret samt om, hvorfor dette er sket.

I tilknytning til bestemmelsen i artikel 12, litra b, er det i artikel 12, litra c, fastsat, at det endvidere påhviler medlemsstaterne at sikre, at den registrerede kan få udvirket, at tredjemand, til hvem oplysninger, som omhandlet i litra b, er blevet videregivet, underrettes om enhver berigtigelse, sletning eller blokering, der er foretaget i overensstemmelse med litra b, medmindre underretning viser sig umulig eller er uforholdsmæssig vanskelig.

Udvalget anbefaler, at der til sikring af en korrekt gennemførelse af bestemmelserne i artikel 12, litra b og c i den fremtidige lovgivning indsættes en bestemmelse, der sikrer registrerede personer de i bestemmelserne nævnte rettigheder. Det bemærkes i den forbindelse, at muligheden for efter direktivets artikel 13, stk. 1, at gøre undtagelse fra de rettigheder, som efter bestemmelserne i artikel 12, litra b og c, skal tillægges registrerede personer, ikke bør udnyttes. Der bør således ikke for så vidt angår særlige former for behandling, gøres undtagelse fra registrerede personers ret til hos den dataansvarlige efter omstændighederne at få oplysninger, som ikke er behandlet i overensstemmelse med direktivet, berigtiget, slettet eller blokeret. Tilsvarende gør sig efter udvalgets opfattelse gældende med hensyn til den i bestemmelsen i artikel 12, litra c, fastsatte ret for den registrerede til at få udvirket, at tredjemand, til hvem oplysninger,

som omhandlet i artikel 12, litra b, er blevet videregivet, underrettes om enhver berigtigelse, sletning eller blokering, der er foretaget i overensstemmelse med litra b.

Det bemærkes dog, at der som anført ovenfor i pkt. 3.6.3. bør gøres undtagelse fra bl.a. ovennævnte regler med hensyn til domstolenes behandling af oplysninger inden for det strafferetlige område.

3.7. Behandlingssikkerhed

I direktivets afdeling VII "fortrolighed og behandlingssikkerhed" er indsat bestemmelser, som tager sigte på at skabe sikkerhed for, at personoplysninger alene undergives den (lovlige) behandling, som den dataansvarlige har tiltænkt.

Artikel 16 indeholder en forpligtelse for ansatte eller andre, som udfører arbejde for den dataansvarlige eller en databehandler, til kun at behandle oplysninger efter instruks fra den dataansvarlige. Artikel 17 pålægger den dataansvarlige at sikre sig imod enhver form for ulovlig behandling m.v. og omfatter således behandlingssikkerhed i bred forstand.

3.7.1. Behandling efter instruks fra den dataansvarlige

Efter direktivets artikel 16 må enhver, der udfører arbejde under den dataansvarlige eller databehandleren - herunder databehandleren selv - og som får adgang til personoplysninger, kun behandle disse efter instruks fra den dataansvarlige, bortset fra tilfælde der er fastsat i lovgivningen.

Bestemmelsen i artikel 16 må antages at skulle forstås på den måde, at den person eller virksomhed, der behandler oplysninger på vegne af en dataansvarlig, kun må behandle oplysningerne i overensstemmelse med de instrukser, som modtages fra den dataansvarlige. Heraf følger navnlig, at en databehandler ikke må anvende oplysningerne til andre formål end det eller de formål, som den dataansvarlige har fastsat. Samtidig må den pågældende person eller virksomhed ikke behandle oplysninger efter instruks fra andre end den dataansvarlige. Dette gælder dog ikke, hvis andet følger af lovgivningen.

Det fremgår ikke af direktivet, under hvilken form instrukser kan gives. Der er altså intet krav om skriftlighed. Instrukser vil således f.eks. kunne følge af et bestemt ansættelsesforhold, eventuelt sammenholdt med at den ansatte faktisk gives adgang til bestemte oplysninger.

En instruks vil også kunne foreligge i form af, at en dataansvarlig har defineret et bestemt formål med en behandling. Det vil udgøre en overtrædelse af sådanne instrukser, hvis en person behandler oplysningerne i strid med dette formål.

Tilsvarende vil det udgøre en overtrædelse af bestemmelsen, hvis en databehandler eller en person, som arbejder under en databehandler, foretager behandling, som ikke er i overensstemmelse med den kontrakt, som efter artikel 17, stk. 3, skal indgås med den dataansvarlige, f.eks. ved at behandle oplysningerne efter instruks fra tredjemand.

Det fremgår af artikel 16, at der altid kan ske behandling i tilfælde, der er fastsat i lovgivningen. Heri ligger bl.a., at ansatte altid vil kunne videregive oplysninger eller i øvrigt behandle oplysninger med henblik på at give oplysninger til tilsynsmyndigheder, herunder Datatilsynet, som har en lovbestemt ret til at indhente oplysningerne.

I lovudkastet er på denne baggrund indsat en bestemmelse om, at personer, virksomheder m.v., der udfører arbejde under den dataansvarlige eller databehandleren, og som får adgang til personoplysninger, kun må behandle disse efter instruks fra den dataansvarlige, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov, jf. lovudkastets § 40. Reglen er indsat i lovens afsnit om behandlingssikkerhed.

3.7.2. Sikkerhedsbestemmelser

Direktivets artikel 17, stk. 1,1. afsnit, fastslår, at medlemsstaterne skal fastsætte bestemmelser om, at den dataansvarlige skal iværksætte de fornødne tekniske og organisatoriske foranstaltninger til at beskytte personoplysninger mod hændelig eller ulovlig tilintetgørelse, mod hændeligt tab, mod forringelse, ubeføjet udbredelse eller ikke-autoriseret adgang, navnlig hvis behandlingen omfatter fremsendelser af oplysninger i et net, samt mod enhver anden form for ulovlig behandling.

I den gældende lov om offentlige myndigheders registre § 12, stk. 1, og lov om private registre § 6, stk. 4, er det fastsat, at der skal træffes de fornødne sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger i edb-registre misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab. Endvidere fremgår det af lov om offentlige myndigheders registre § 12, stk. 2, at sikkerhedsforanstaltningerne om fornødent skal omfatte kopier og udskrifter af registeret, herunder kopier og udskrifter, der er videregivet til andre myndigheder. Der henvises til omtalen af disse regler ovenfor i kapitel 4, pkt. 2.12. og 3.16.

Artikel 17 regulerer et noget bredere område end de gældende bestemmelser om sikkerhed i lov om private registre og lov om offentlige myndigheders registre, som foreskriver et krav om sikkerhedsforanstaltninger i en mere snæver, traditionel forstand.

Direktivets bestenimelse medfører bl.a., at der skal træffes foranstaltninger imod, at der sker tilintetgørelse, forringelse m.v., samt generelt imod, at der sker behandling i strid med reglerne. Heri ligger, at den dataansvarlige skal iværksætte den fornødne uddannelse og instruktion af de personer, som behandler personoplysninger, og skal føre tilsyn og kontrol med, at der ikke sker behandling af sådanne oplysninger i strid med loven.

På baggrund af ovennævnte er der i lovudkastets § 41, stk. 1, indsat en bestemmelse om, at den dataansvarlige skal træffe de fornødne tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger hændeligt eller ulovligt tilintetgøres, fortabes eller forringes samt mod, at de kommer til uvedkommendes kendskab, misbruges eller i øvrigt behandles i strid med loven.

Det bemærkes, at reglen i § 41, stk. 1, i modsætning til de tidligere nævnte bestemmelser i lov om offentlige myndigheders registre og lov om private registre, tillige gælder for oplysninger, som indgår i manuelle registre eller anden manuel systematisk behandling, som er omfattet af lovudkastets § 1, stk. 2.

Som det fremgår, skal der træffes både tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger. Foranstaltningerne skal træffes både under selve udformningen og under iværksættelsen af en behandling, jf. præamblens betragtning 46. Foranstaltningerne skal derfor efter omstændighederne også omfatte kopier og udskrifter af edb-registre, jf. den nugældende lov om offentlige myndigheders registre § 12, stk. 2.

Direktivet indeholder ikke en nærmere beskrivelse af, hvilke typer af foranstaltninger der kan være tale om. Det fremgår dog af Kommissionens bemærkninger til direktivudkastet af 24. september 1990 (KOM(90) endelig udg. - SYN 287 og 288, side 26 f.), at tekniske datasikkerhedsforanstaltninger omfatter: Sikkerhedsforanstaltninger med hensyn til adgang til databehandling og til datalagre, identifikationskoder til personer, der har adgang hertil, edb-sikkerhedsforanstaltninger som f.eks. brug af password for at få adgang til edb-registre, omsættelse af data til kode (kryptering) og kontrol med hacking og andre usædvanlige aktiviteter i edb-registeret. Gennem organisatoriske foranstaltninger skal den dataansvarlige efter Kommissionens bemærkninger tage proceduremæssige skridt inden for den offentlige myndigheds eller erhvervsvirksomheds hierarki, f.eks. ved at etablere forskellige autorisationsniveauer for adgangen til registeret.

Udvalget finder på denne baggrund, at sikkerhedsforanstaltninger grundlæggende bør indeholde følgende elementer: Fysisk sikkerhed, organisatoriske forhold, systemtekniske forhold, samt uddannelse og instruktion. Udvalget skal navnlig pege på følgende sikkerhedsforanstaltninger, der - alt efter omstændighederne - kan komme på tale: Sik-

ring af bygninger og lokaler, formel autorisation af brugerne, adgangskoder (password), benyttelsesstatistik, logning af transaktioner, registrering af uautoriserede adgangsforsøg, kryptering, regler for udskrifter, regler for destruktion, uddannelse samt tilsyn.

Udvalget forventer i øvrigt, at gennemførelsen i praksis i de kommende år af digital signatur og dertil knyttede sikkerhedssystemer (kryptering m.v.) bredt i samfundet vil bane vejen for en øget databehandlingssikkerhed.

Efter artikel 17, stk. 1, 2. afsnit, skal der foretages en afvejning af på den ene side det aktuelle tekniske niveau og omkostningerne i forbindelse med foranstaltningernes iværksættelse, og på den anden side de risici, som behandlingen indebærer, og oplysningstyperne.

Det fremgår af præamblens betragtning 10, at den indbyrdes tilnærmelse af lovgivningerne ikke må medføre en forringelse af den beskyttelse, disse yder, men tværtimod skal have til formål at sikre et højt beskyttelsesniveau overalt i Fællesskabet. Udvalget forudsætter derfor, at der i forbindelse med gennemførelsen af den nye lovgivning ikke sker en forringelse af det nuværende sikkerhedsniveau, uden at dette nødvendigvis skal opnås på samme måde som i dag.

Der er i bemærkningerne til lov om offentlige myndigheders registre § 12 givet udtryk for, at det ikke på tidspunktet for lovudkastets fremsættelse fandtes muligt i detaljer at beskrive de krav, der i sikkerhedsmæssig henseende måtte stilles til de enkelte systemer (registre), hvorfor det i sin tid blev overladt til Registertilsynet at udtale sig om, hvilke sikkerhedsforanstaltninger der efter tilsynets opfattelse skal gennemføres for at opfylde kravene i § 12, stk. 1. I lov om private registre blev der heller ikke fastsat nærmere regler eller etableret hjemmel til, at sådanne regler kunne fastsættes. Der er imidlertid i dag et stort erfaringsmateriale, som kan danne udgangspunkt for fastsættelse af egentlige bindende regler, f.eks. inden for bestemte sektorer eller for bestemte typer af behandlinger.

Udvalget finder ikke, at det vil være praktisk muligt i lovteksten at angive de sikkerhedsforanstaltninger, som skal iværksættes, da dette vil afhænge af flere faktorer og vil ændre sig over tid. Derfor er der i stedet indsat en bestemmelse om, at justitsministeren fastsætter nærmere regler om sikkerhedsforanstaltningerne, jf. udkastets § 41, stk. 3. Det forudsættes, at en sådan bekendtgørelse fastsættes efter høring af relevante myndigheder, organisationer m.v., samt eventuelle andre relevante organer, f.eks. IT-sikkerhedsrådet. Høring af den relevante tilsynsmyndighed vil altid skulle ske, jf. lovudkastets § 57 og § 68, stk. 2.

I forbindelse med fastsættelsen af nærmere regler om sikkerhed, skal der foretages en afvejning efter direktivets artikel 17, stk. 1, 2. afsnit. Der henvises i øvrigt til det ovenfor anførte vedrørende præamblens artikel 10.

Udvalget har fundet det hensigtsmæssigt i lovudkastets § 41, stk. 2, at opretholde en bestemmelse om, at offentlige myndigheder skal træffe foranstaltninger, som muliggør bortskaffelse eller tilintetgørelse af oplysninger, som er af særlig interesse for fremmede magter, i tilfælde af krig eller lignende forhold, jf. lov om offentlige myndigheders registre § 12, stk. 3. Det følger i øvrigt af direktivets artikel 3, stk. 2, 1. pind, at direktivet ikke omfatter behandlinger, som vedrører bl.a. statens sikkerhed og forsvar.

3.7.3. Behandlingssikkerhed hos en databehandler

Efter direktivets artikel 17, stk. 2, skal medlemsstaterne fastsætte bestemmelser om, at den dataansvarlige, hvis oplysninger behandles for dennes regning, skal vælge en databehandler, som frembyder den fornødne garanti med hensyn til de tekniske sikkerhedsforanstaltninger og organisatoriske foranstaltninger, der skal træffes, og skal påse, at disse foranstaltninger overholdes.

Efter stk. 3 skal gennemførelse af en behandling ved en databehandler ske i henhold til en kontrakt eller et andet retligt bindende dokument mellem databehandleren og den dataansvarlige, hvori det navnlig fastsættes, at databehandleren alene handler efter instruks fra den dataansvarlige, samt at forpligtelserne i henhold til artikel 17, stk. 1, som fastlagt i lovgivningen i den medlemsstat, hvor databehandleren er etableret, ligeledes påhviler denne.

På baggrund af artikel 17, stk. 2, er det i lovudkastets § 42, stk. 1, fastsat, at når en dataansvarlig overlader en behandling af oplysninger til en databehandler, skal den dataansvarlige sikre sig, at databehandleren kan træffe de fornødne tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger, og påse, at dette sker.

I det omfang der er tale om en databehandler, som er etableret i Danmark, skal denne kunne træffe de tekniske og organisatoriske foranstaltninger, som følger af lovudkastet, samt de nærmere regler, som fastsættes efter udkastets § 41, stk. 3. Hvis databehandleren er etableret i et tredjeland, skal den dataansvarlige også sikre sig, at databehandleren træffer foranstaltninger i overensstemmelse med ovennævnte regler.

For så vidt angår databehandlere, som er etableret i en anden medlemsstat, gør sig imidlertid særlige forhold gældende.

Som det fremgår af artikel 17, stk. 3, skal det fremgå af en aftale mellem den dataansvarlige og databehandleren, at forpligtelserne i henhold til artikel 17, stk. 1, som er fastlagt i lovgivningen i den medlemsstat, hvor databehandleren er etableret, ligeledes påhviler denne. Bestemmelsen medfører, at de sikkerhedsbestemmelser, som er fastsat i en medlemsstat, gælder for databehandlere, som er etableret i det pågældende land, uanset vedkommende databehandler udfører behandling for dataansvarlige i andre medlemsstater. Reglen indebærer formentlig endvidere, at de sikkerhedsbestemmelser, som er fastsat i den medlemsstat, hvor den dataansvarlige er etableret, ikke gælder for en sådan behandling, hvorimod denne medlemsstats materielle behandlingsregler, rettigheder for den registrerede m.v., fortsat er gældende for behandlingen, jf. direktivets artikel 4, stk. 1, litra a.

I relation til kravet i artikel 17, stk. 2, om, at den dataansvarlige skal vælge en databehandler, som frembyder den fornødne garanti med hensyn til tekniske sikkerhedsforanstaltninger og organisatoriske foranstaltninger, må dette betyde, at en dataansvarlig, der vælger en databehandler i en anden medlemsstat, skal vælge en sådan, som overholder den pågældende medlemsstats regler herom. Det må dog under alle omstændigheder være en forudsætning, at lovgivningen i den pågældende medlemsstat lever op til kravene i direktivet.

Der er endvidere i § 41, stk. 1, 2. pkt., indsat en bestemmelse om, at pligten til at træffe de fornødne foranstaltninger også påhviler databehandleren. Dette indebærer bl.a., at databehandleren, som foretager behandling på vegne af en dataansvarlig, som er etableret i en anden medlemsstat, har en forpligtelse til at overholde de danske sikkerhedsregler.

Efter direktivets artikel 17, stk. 4, skal de dele i kontrakten eller det retlige dokument, der vedrører beskyttelse af oplysninger, og de krav, der vedrører de i artikel 17, stk. 1, omhandlede foranstaltninger, foreligge i skriftlig eller i anden tilsvarende form.

I udkastets § 42, stk. 2, er det i overensstemmelse med artikel 17, stk. 3 og 4, fastsat, at gennemførelse af en behandling ved en databehandler skal ske i henhold til en skriftlig aftale parterne imellem. Af aftalen skal det fremgå, at databehandleren alene handler efter instruks fra den dataansvarlige, og at reglerne i § 41 ligeledes gælder for behandlingen ved databehandleren. Hvis databehandleren er etableret i en anden medlemsstat, skal det fremgå af aftalen, at de bestemmelser om sikkerhedsforanstaltninger, som er fastsat i lovgivningen i den medlemsstat, hvor databehandleren er etableret, gælder for denne.

3.8. Anmeldelse

3.8.1. Indledende bemærkninger

I den gældende registerlovgivning er der regler om forelæggelse af registre for Registertilsynet i form af anmeldelse, tilladelse eller indhentning af udtalelser. Disse ordninger er beskrevet ovenfor i kapitel 4, pkt. 2.10., 2.11. og 3.15. Direktivet indeholder i artikel 18-21 regler om anmeldelse af behandlinger over for tilsynsmyndigheden, om kontrol af disse samt om førelse af fortegnelser over behandlinger.

Anmeldelsesproceduren tager sigte på at gøre en behandlings formål samt dens vigtigste karakteristika offentligt kendt med henblik på kontrol af behandlingernes overensstemmelse med loven. Herved tilvejebringes gennemskuelighed for borgerne, hvilket styrker deres muligheder for at gøre deres rettigheder ifølge loven gældende.

Formålet med anmeldelsesordningen er endvidere at sikre, at vedkommende tilsynsmyndighed får det fornødne indseende med, hvilke typer af behandlinger som foretages for offentlige eller private dataansvarlige såvel konkret som i almindelighed. Herved styrkes vedkommende tilsynsmyndigheds muligheder for at føre et effektivt tilsyn.

Selve den proces, som består i at beskrive en behandling eller en række behandlinger med henblik på udfyldelsen af en anmeldelse, giver desuden den dataansvarlige en konkret anledning til at overveje rimeligheden og nødvendigheden af disse.

Endelig medfører en anmeldelsesordning, at der etableres en kontakt mellem den dataansvarlige og vedkommende tilsynsmyndighed, som kan danne grundlag for et nyttigt samarbejde. Et sådant samarbejde giver tilsynsmyndigheden et bedre indseende med udviklingstendenser og praktiske forhold og problemer i såvel den offentlige sektor i bred forstand som i den private sektor. Endelig sætter kontakten til de dataansvarlige tilsynsmyndighederne i stand til målrettet at informere de relevante dataansvarlige om eventuelle ændringer i lovgivningen, tilsynets praksis eller lignende, som har relevans for disse.

Med hensyn til anmeldelsens genstand og indhold henvises til pkt. 3.8.4.

Ifølge udvalgets kommissorium er det bl.a. udvalgets opgave at overveje og vurdere, hvorledes en fremtidig lovgivning om behandling af personoplysninger m.v. bør udformes, således at der opnås den rette balance mellem på den ene side hensynet til at sikre borgernes privatliv og personlige integritet og på den anden side hensynet til at bevare og til stadighed udbygge en effektiv offentlig administration og et privat erhvervsliv,

som ikke pålægges unødige byrder.

Udvalget har i lyset heraf navnlig overvejet de nuværende procedureregler for oprettelse af offentlige registre med henblik på at vurdere, hvorvidt der er et reelt behov for fortsat at opretholde disse regler. Herudover har udvalget overvejet i hvilket omfang, der skal foretages anmeldelse af behandlinger i henholdsvis den private eller offentlige sektor eller af særlige typer af behandlingsvirksomhed.

Ved afvejningen af de to ovennævnte hensyn har udvalget måtte tage i betragtning, at direktivet bygger på en forudsætning om, at der som udgangspunkt skal ske anmeldelse af alle behandlinger, jf. artikel 18, stk. 1. Dog har udvalget i lovudkastet foreslået, at undtagelsesbestemmelsen i artikel 18, stk. 2, benyttes i vidt omfang, samt at der etableres bemyndigelser til justitsministeren til at undtage i yderligere omfang, hvis der i praksis måtte vise sig at være andre behandlinger, som uden betænkeligheder kan fritages for anmeldelse. Ved den etablerede ordning vil hovedparten af behandlingerne ikke være omfattet af anmeldelseskravet. Der henvises herved nærmere til den i bilag 18 i bilagssamlingen optrykte notits fra Registertilsynet vedrørende betydningen af den nedenfor foreslåede anmeldelsesordning.

3.8.2. Behandlinger, der udføres for den offentlige forvaltning

Som det fremgår ovenfor af kapitel 4, pkt. 2.10. og 2.11., bygger den nugældende lov om offentlige myndigheders registre på en ordning med registerforskrifter, kombineret med en mere summarisk anmeldelsesordning for registre med ikke-fortrolige oplysninger samt visse fortrolige oplysninger. Alle registre bliver efter disse regler forelagt Registertilsynet.

Udvalget har bl.a. gjort sig overvejelser om det gældende krav om politisk godkendelse af oprettelsen af registre, kravet om fastsættelse af forskrifter og kravet om indhentning af en udtalelse fra Registertilsynet inden ibrugtagningen af registre/behandlinger. Se herom nedenfor under pkt. 3.8.2.1.-3.8.2.4. Disse overvejelser har resulteret i den foreslåede ordning med forudgående anmeldelse og kontrol, som er nærmere omtalt nedenfor under pkt. 3.8.2.5. og 3.8.2.6.

3.8.2.1. Kravet om politisk godkendelse

Som det fremgår af kapitel 4, pkt. 2.10., bygger reglerne om oprettelse af registre i den gældende lov på en forudsætning om, at oprettelsen af edb-registre kan have indgribende betydning for borgerne, hvorfor det bør være et politisk ansvarligt organ, som træffer beslutning om oprettelsen af sådanne registre.

Derme opfattelse skal ses i lyset af, at der på tidspunktet for lovens fremsættelse og vedtagelse i 1977-78 var en relativt begrænset anvendelse af edb i den offentlige administration. Af Registerudvalgets betænkning 767/1976 fremgik det, at antallet af eksisterende edb-registre inden for den offentlige sektor på daværende tidspunkt skønnedes at være ca. 500 med en forventet årlig tilvækst på ca. 50 registre.

På nuværende tidspunkt er der imidlertid fastsat forskrifter for ca. 4.050 registre, og der er foretaget anmeldelse af ca. 9.575 registre, hvoraf ca. 8.325 er godkendt. Hertil kommer, at der er fastsat forskrifter for ca. 80 fælleskommunale systemer, til hvilke tilsynet har modtaget meddelelse om i alt ca. 7.300 tilslutninger. Hver tilslutning repræsenterer principielt et register i den forstand, at var opbevaringen og anvendelsen af oplysningerne ikke dækket af en fælleskommunal forskrift, skulle den pågældende myndighed selv have fastsat forskrifter herfor. Endvidere har den tekniske udvikling, herunder fremkomsten af pc'en, medført, at oprettelsen af edb-registre i administrationen næppe i dag i sig selv giver anledning til de samme betænkeligheder som i 1977-78.

Udvalget finder på denne baggrund, at kravet om politisk godkendelse fremover vil være unødigt bureaukratisk i forhold til det hensyn, som ønskedes varetaget ved indførelsen af kravet. Derfor er der ikke i lovudkastet medtaget bestemmelser om, at vedkommende minister eller kommunalbestyrelse skal træffe beslutning om oprettelsen af registre. Spørgsmålet om, hvem der gyldigt kan foretage en anmeldelse, må afgøres efter de almindelige forvaltningsretlige principper om forvaltningens organisation og om delegation. Anmeldelse vil i sidste ende ske under vedkommende minister eller kommunalbestyrelses ansvar.

En minister eller kommunalbestyrelse vil altid have mulighed for at beslutte, at kun denne skal kunne træffe afgørelse om oprettelse af registre.

3.8.2.2. **Fastsættelse** af forskrifter

Direktivet hverken kræver eller udelukker en ordning med registerforskrifter.

Som beskrevet ovenfor består forskrifter for en væsentlig del af gentagelser af lovens bestemmelser samt mere eller mindre enslydende sikkerhedsregler. Den egentlige beskrivelse af det konkrete register udgør som oftest ikke mere end ca. 3-5 sider samt et bilag med en opregning af op lysningstyper.

I relation til sikkerhedsbestemmelserne henledes opmærksomheden på, at disse fremover vil blive fastsat i en bekendtgørelse. Der henvises i den forbindelse til pkt. 3.7.

ovenfor.

En samlet beskrivelse af såvel det konkrete register som de generelle regler for registrering, videregivelse og sikkerhed i et sæt forskrifter har visse fordele. Ved at samle reglerne på et sted sættes en bruger af registeret eller en borger i stand til at gøre sig bekendt med, hvad der specifikt gælder for det pågældende register uden at skulle orientere sig i flere forskellige regelsæt.

Ordningen har formentlig også været egnet til at øge opmærksomheden omkring reglerne i lov om offentlige myndigheders registre. Dette har været særligt relevant på et tidligere tidspunkt, da forvaltningsmyndighederne ikke benyttede edb-registre i nævneværdigt omfang, og det derfor var relativt sjældent, at der var behov for at vurdere f.eks. lovligheden af en konkret videregivelse efter denne lov.

Det må imidlertid erkendes, at med den kraftige stigning i anvendelsen af edb er erfaringerne med reglerne i lov om offentlige myndigheders registre blevet langt større. Denne tendens må antages at forstærkes, efterhånden som der i endnu højere grad bliver anvendt edb i forvaltningen. Hertil kommer, at den fremtidige lovgivning tillige vil omfatte manuelle registre, hvilket i sig selv vil indebære en mere udbredt anvendelse af loven om behandling af personoplysninger.

Der vil således ikke fremover være så stort et behov for denne samlede beskrivelse af reglerne i forskrifterne. Derimod ville opretholdelsen af kravet om forskriftsfastsættelse indebære, at der fremover ville blive fastsat et ganske betragteligt - og sandsynligvis voksende - antal af bekendtgørelser, som for en stor dels vedkommende ville bestå af gentagelser af en eksisterende lovgivnings bestemmelser.

Hertil kommer, at de primære formål med fastsættelsen af forskrifter - det vil sige dokumentation af forholdene vedrørende det/den konkrete register/behandling, den offentlige tilgængelighed af denne beskrivelse samt tilvejebringelse af et fyldestgørende grundlag for tilsynets vurdering af registeret/behandlingen - vil kunne varetages ligeså fyldestgørende ved indsendelsen af en mere summarisk anmeldelse.

Udvalget finder det endvidere væsentligt, at borgerne får en reel mulighed for at danne sig et overblik over de behandlinger, som finder sted for de offentlige myndigheder. Dette hensyn varetages langt bedre ved, at myndighederne foretager en summarisk beskrivelse af deres konkrete behandlinger, i stedet for at borgerne får adgang til adskillige sæt af forskrifter på 10 til 20 sider med en række mere eller mindre enslydende bestemmelser.

På denne baggrund foreslår udvalget, at den nuværende ordning med fastsættelse af registerforskrifter i den offentlige forvaltning afskaffes.

Udvalget finder dog, at der i særlige tilfælde kan være behov for at fastsætte nærmere regler for en behandling, i princippet svarende til de hidtidige registerforskrifter, det vil sige et regelsæt på bekendtgørelsesniveau. Dette kan f.eks. vise sig hensigtsmæssigt ved behandlinger, som omfatter meget store mængder af følsomme oplysninger, eller hvis en behandling er forbundet med en høj grad af publikumskontakt. Som konkrete eksempler på behandlinger (registre), hvor et sådant behov kan tænkes at være tilstede, skal udvalget pege på Det Centrale Kriminalregister, Cancerregisteret og Det Psykiatriske Centralregister.

En hjemmel til at fastsætte sådanne regler kan naturligvis være optaget i de enkelte særlove, der regulerer det område, som behandlingen vedrører. En sådan hjemmel kan imidlertid ikke antages at være indeholdt i alle de relevante love i dag og kan efter udvalgets opfattelse heller ikke umiddelbart forventes at blive indsat. Udvalget foreslår derfor, at der i lovudkastet indsættes en bestemmelse, hvorefter vedkommende minister i særlige tilfælde kan fastsætte nærmere regler for opbygning og drift af en behandling, som foretages for den offentlige forvaltning, jf. lovudkastets § 72. Herved skabes en hjemmel - hvor en sådan ikke allerede findes eller tilvejebringes i særlovgivningen - til at fastsætte regler, der i princippet svarer til de nuværende registerforskrifter. Udvalget skal understrege, at sådanne regler, i modsætning til de nuværende registerforskrifter, ikke skal kunne fravige eller indsnævre de regler, der følger direkte af loven, f.eks. vedrørende videregivelse af oplysninger. Eventuelle regler udstedt i medfør af den foreslåede bestemmelse skal derfor først og fremmest supplere og præcisere de regler, der følger direkte af loven.

I dag er registerforskrifter undtaget fra offentliggørelse i Lovtidende i medfør af Kgl. Anordning nr. 73 af 5. marts 1979. Som en konsekvens af, at bestemmelsen i lovudkastets § 72 kun bør benyttes, hvor der er et særligt behov herfor, foreslår udvalget, at sådanne regler skal offentliggøres i Lovtidende på normal vis. Dette indebærer, at eventuelle oplysninger om en behandling, som kræver hemmeligholdelse, f.eks. vedrørende sikkerhedsforanstaltninger eller det præcise dataindhold, i stedet må beskrives i interne regler.

I øvrigt er der naturligvis intet til hinder for, at en myndighed udsteder egne interne retningslinjer for de behandlinger, som myndigheden udfører. Heri kan man f.eks. forklare og uddybe lovens regler, beskrive (visse) sikkerhedsforanstaltninger m.v.

3.8.2.3. Afgivelse af udtalelser

Direktivet bygger på en ordning med forudgående anmeldelse og, for visse typer af behandlinger, forudgående kontrol, jf. artikel 20. Direktivet hverken forudsætter eller udelukker afgivelsen af udtalelser.

Udvalget finder det naturligt, at der i forbindelse med anmeldelse af behandlinger, som skal kontrolleres forudgående, afgives en udtalelse, således at den dataansvarlige myndighed får en tilkendegivelse fra Datatilsynet af, hvad kontrollen er resulteret i. Udvalget er endvidere af den opfattelse, at en behandling, som skal kontrolleres, ikke bør iværksættes, før denne udtalelse er afgivet. På den måde sikres det, at en behandling ikke iværksættes, før kontrollen er tilendebragt.

Med hensyn til behandlinger, som skal anmeldes, men ikke kontrolleres forudgående, findes der ikke grund til at fastsætte bestemmelser om, at der skal afgives en udtalelse eller anden form for tilkendegivelse inden iværksættelsen. Dette udelukker dog ikke, at Datatilsynet kan afgive en udtalelse og heri f.eks. præcisere reglerne for den pågældende behandling, hvis det findes hensigtsmæssigt.

3.8.2.4. Særligt vedrørende fælleskommunale registre

Reglerne for de fælleskommunale registre er beskrevet ovenfor i kapitel 4, pkt. 2.10.2. Som det fremgår heraf, er hver tilsluttet myndighed dataansvarlig for sin del af systemet, og al udveksling af oplysninger mellem de tilsluttede myndigheder betragtes som videregivelse, som skal ske i overensstemmelse med forskrifternes regler herom.

Som anført ovenfor finder udvalget ikke grund til at opretholde kravet om politisk godkendelse, hvorfor der ikke i udkastet er indsat bestemmelser om, at forskningsministeren eller en anden politisk ansvarlig skal træffe beslutning om oprettelse af eller tilslutning til fælleskommunale registre. Tilsvarende findes der ikke at være grund til at stille krav om fastsættelse af forskrifter.

Udvalget er dog opmærksom på, at systemet med fastsættelse af forskrifter for fælleskommunale registre og efterfølgende indsendelse af tilslutningsmeddelelser fra kommunerne har den fordel, at kommunerne på en relativt ubureaukratisk måde har kunnet informere tilsynet om, hvilke systemer de benytter sig af. Ved bortfaldet af de specielle regler om fælleskommunale registre ophører også ordningen med tilslutningsmeddelelser.

I det omfang flere kommuner anvender fuldstændig identiske systemer - hvilket er til-

fældet i langt de fleste tilfælde, når der anvendes fælleskommunale systemer - synes det unødvendigt at kræve, at hver enkelt kommune skal indsende en anmeldelse. Derfor foreslår udvalget, at det skal være muligt for myndigheder at bemyndige andre myndigheder eller private virksomheder, organisationer m.v. til at foretage anmeldelse på disses vegne. Herved åbnes mulighed for, at f.eks. Kommunernes Landsforening eller Kommunedata A/S eller en hvilken som helst anden virksomhed eller lignende kan foretage fælles anmeldelser på myndighedernes vegne, eventuelt i form af en hovedanmeldelse, når den første myndighed tager et nyt system i brug, samt meddelelser om tilslutning, når de næste myndigheder tager det i brug. Det forudsættes i den forbindelse, at Datatilsynet i relation til udformningen af anmeldelsesblanketter m.v., jf. udkastets § 63, stk. 1, tager højde herfor.

Det vil altid være muligt for en dataansvarlig selv at foretage anmeldelse, såfremt denne ønsker det.

Som beskrevet ovenfor i kapitel 4, pkt. 2.10.2., findes der andre typer af systemer, som myndigheder (i praksis kommuner) opretter i fællesskab, som ikke er omfattet af de særlige regler om fælleskommunale systemer. Med den skitserede løsning opnås, at denne type af fælles tekniske faciliteter også vil kunne anmeldes på en let og rationel måde.

3.8.2.5. Forudgående anmeldelse samt undtagelse herfra

Udvalget foreslår i lovudkastets kapitel 12 en anmeldelsesordning, der ligesom direktivet bygger på det udgangspunkt, at der skal ske forudgående anmeldelse af alle behandlinger, jf. herved udkastets § 43, stk. 1.

Direktivet giver i artikel 18, stk. 2, 1. pind, mulighed for at indføre en forenklet anmeldelse eller fritagelse i visse situationer og under visse betingelser. Dette kan ske, såfremt det i betragtning af de behandlede oplysninger ikke er sandsynligt, at de registreredes rettigheder eller frihedsrettigheder krænkes.

Udvalget har på denne baggrund overvejet, hvilke behandlinger der vil kunne undtages fra anmeldelsesordningen. På baggrund af de hidtidige erfaringer med de registre, der anmeldes i henhold til den gældende lov om offentlige myndigheders registres § 8 a og § 8 b - samt under hensyn til karakteren af disse registre - synes det at være forsvarligt generelt at undtage behandlinger af den type af personoplysninger fra anmeldelsespligten. Det bemærkes i den forbindelse, at de dataansvarlige myndigheder fortsat vil være forpligtede til at stille visse oplysninger om behandlinger, der foretages for vedkommende, til rådighed for enhver, som måtte anmode derom, jf. lovudkastets § 54, stk. 2.

Derfor er der i udkastets § 44, stk. 1, indsat en bestemmelse om, at behandlinger, som ikke omfatter oplysninger af fortrolig karakter samt visse nærmere angivne fortrolige oplysninger, ikke skal anmeldes.

Det følger af artikel 18, stk. 2, 1. pind, at betingelsen for at undtage behandlinger fra anmeldelse er, at medlemsstaterne for de undtagne behandlinger anfører behandlingernes formål, oplysningstyper, kategorier af registrerede og modtagere til hvilke oplysningerne kan videregives, samt en slettefrist. Det ville være for omfattende at beskrive formål, modtagere m.v. for alle de typer af registre, som tænkes undtaget, i selve lovteksten. Dette skyldes, at de behandlinger, som i dag blot kan anmeldes, har meget forskellig karakter. Derfor er der i stedet indsat en bemyndigelsesbestemmelse for justitsministeren til at fastsætte nærmere regler herom, jf. § 44, stk. 2.

Det bør tilstræbes, at alle de registre/behandlinger, som i dag er undtaget fra kravet om fastsættelse af forskrifter, fremover vil være undtaget fra anmeldelseskravet. Dette vil indebære, at de ca. 6.950 registre, som fra 1991 til 1. november 1997 er blevet anmeldt til og ikke afvist ("godkendt") af Registertilsynet efter lov om offentlige myndigheder registre § 8 a og § 8 b, fremover vil være undtaget.

Endvidere er der i § 44, stk. 3, indsat en bestemmelse om, at behandlinger, hvis eneste formål er at føre et register, som er beregnet til at informere offentligheden, undtages fra anmeldelsespligten. Denne mulighed for undtagelse fremgår direkte af artikel 18, stk. 3.

Den i artikel 18, stk. 2, 2. pind, skitserede mulighed for undtagelse er ikke anvendt. Undtagelsesbestemmelsen forudsætter udpegelsen af en person med ansvar for beskyttelse af personoplysninger. Den udpegede person skal bl.a. have til opgave i fuld uafhængighed at sikre den interne anvendelse af de nationale bestemmelser, der er truffet i medfør af direktivet. Endvidere skal vedkommende have til opgave at føre et register over de behandlinger, der gennemføres af den dataansvarlige, og som omfatter de i artikel 21, stk. 1, omhandlede oplysninger. Der findes ingen tilsvarende konstruktion i den nugældende registerlovgivning. I den føderale tyske databeskyttelseslov er der i dag regler om udpegning af en uafhængig "databeskyttelsesofficer" i virksomheder m.v. med over et vist antal ansatte. Denne "officer" skal føre et vist tilsyn med overholdelsen af lovgivningen på området samt føre en fortegnelse over de behandlinger, som finder sted i den pågældende virksomhed.

Indførelsen af en sådan ordning vil rejse en række problemstillinger af ansættelsesretlig og ledelsesmæssig karakter, navnlig som følge af kravet om at den pågældende person skal fungere i fuld uafhængighed. F.eks. vil der kunne opstå problemer i tilfælde af u-

enighed mellem ledelsen i en myndighed eller virksomhed og den pågældende person, ligesom der også i det daglige samarbejde vil kunne opstå problemer. Udvalget er endvidere af den opfattelse, at et krav om udpegelse af en person, som har ansvaret for at påse overholdelsen af reglerne i lovudkastet, vil pålægge virksomhederne en stor byrde. Hertil kommer, at udvalget finder det væsentligt, at tilsynet føres centralt af instanser med en særlig ekspertise på området samt erfaringer med behandlinger, som foretages for *alle* typer af virksomheder, hvorved det sikres, at praksisdannelsen bliver ensartet og sammenhængende. Ordningen er under alle omstændigheder heller ikke egnet til at finde anvendelse i mindre virksomheder, institutioner m.v. På denne baggrund har udvalget ikke foreslået indførelsen af en sådan ordning.

Af hensyn til opretholdelsen af et så enstrenget system som muligt er muligheden for at undtage eller etablere en forenklet anmeldelsesordning for manuelle registre i artikel 18, stk. 5, heller ikke anvendt. Der ses ikke at være nogen grund til at gøre forskel på edb-behandlinger og manuelle behandlinger. Hertil kommer, at et manuelt register i mange tilfælde vil kunne anmeldes sammen med en række edb-behandlinger, fordi disse varetager samme overordnede formål. Der henvises til pkt. 3.8.4. nedenfor, hvori det beskrives, hvad der kan anmeldes på én blanket.

Da det ikke er muligt med sikkerhed at forudsige, om der eventuelt kunne være eller kunne opstå andre typer af behandlinger, hvor det i betragtning af de behandlede oplysninger ikke er sandsynligt, at de registreredes rettigheder eller frihedsrettigheder krænkes, er der indsat en bemyndigelsesbestemmelse i § 44, stk. 4, hvorefter justitsministeren kan undtage andre behandlinger. Det gælder dog ikke behandlinger, som efter lovudkastet skal kontrolleres inden iværksættelsen. Der vil f.eks. kunne ske undtagelse for de registre/behandlinger, som i dag er undtaget fra kravet om fastsættelse af forskrifter, jf. Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 872 af 17. december 1991, fastsat i henhold til lovens § 8 e. Registertilsynet har pr. 1. november 1997 modtaget og "godkendt" ca. 1.375 blanketter i medfør af denne bestemmelse siden 1991.

Det er udvalgets opfattelse, at den foreslåede ordning vil indebære en betydelig administrativ lettelse i den offentlige forvaltning.

Der henvises i øvrigt til bilag 18 i bilagssamlingen, hvori der under pkt. 2 og 3 er redegjort for den administrative lettelse, som den foreslåede anmeldelsesordning mindst vil indebære. Udvalget forudsætter, at reglerne om anmeldelse af behandlinger, herunder også justitsministerens bemyndigelser til efter lovudkastets kapitel 12 og 13 at fastsætte supplerende regler, vil blive administreret i overensstemmelse med det heri anførte.

3.8.2.6. Forudgående kontrol

Efter direktivet præciserer medlemsstaterne, hvilke behandlinger der kan indebære særlige risici for registrerede personer, samt sikrer at disse behandlinger underkastes en forudgående kontrol, f.eks. i form af en udtalelse efter modtagelsen af en anmeldelse, jf. artikel 20, stk. 1 og 2, artikel 28, stk. 3, 2. pind, samt præamblens betragtning 54.

Dette svarer til det nugældende krav om forudgående udtalelse om registre, for hvilke der skal fastsættes forskrifter, det vil sige en stor del af registrene med fortrolige oplysninger samt alle registre med følsomme oplysninger.

Udvalget finder ikke, at der er behov for, at der foretages en forudgående kontrol af alle disse registre/behandlinger.

Udvalget er dog af den opfattelse, at det for behandlinger, som omfatter følsomme oplysninger, bør sikres forudgående, at der etableres den fornødne sikkerhed. Endvidere kan der være et særligt behov for at sikre, at sammenstilling eller samkøring af fortrolige oplysninger i kontroløjemed kun sker, såfremt dette er i overensstemmelse med god databehandlingsskik, jf. udkastets § 5, stk. 1, inden sammenstillingen eller samkøringen iværksættes. Derudover synes det rimeligt at underkaste behandlinger af fortrolige oplysninger, som alene finder sted i videnskabeligt eller statistisk øjemed, en forudgående kontrol, eftersom der er fastsat særligt lempelige regler for behandlinger med henblik på forskning og statistik i relation til den registreredes indsigtsret og indsigelsesret, og fordi behandlinger af den art kan resultere i store mængder af data, som opbevares over en meget lang periode. Det bemærkes i den forbindelse, at oplysninger, som registreres i videnskabeligt eller statistisk øjemed, i mange tilfælde efter lovudkastets § 5, stk. 5, vil kunne opbevares i personhenførbar stand i væsentlig længere tid end oplysninger i f.eks. administrative systemer, jf. bemærkningerne til denne bestemmelse. Endelig bør behandlinger af fortrolige oplysninger, der udelukkende finder sted med henblik på at føre retsinformationssystemer, være undergivet forudgående kontrol.

Af ovennævnte grunde har udvalget i lovudkastets § 45, stk. 1, foreslået, at disse særlige typer behandlinger undergives en forudgående kontrol i form af, at de først kan iværksættes, når Datatilsynets udtalelse foreligger.

Da det ikke kan udelukkes, at der kan vise sig at være eller opstå andre typer af behandlinger, som bør undergives forudgående kontrol på grund af deres art, omfang eller formål, f.eks. fordi de indebærer anvendelsen af ny teknologi eller af grunde som de ovenfor anførte, er der tillige indsat en bemyndigelsesbestemmelse, jf. herved udkastets § 45, stk. 2, hvorefter justitsministeren kan fastsætte, at andre behandlinger end

dem, som er nævnt i § 45, stk. 1, kun kan iværksættes efter forudgående udtalelse fra Datatilsynet.

I udkastets § 47 er der indsat bestemmelser, som svarer til den gældende lov om offentlige myndigheders registre § 5, stk. 2, § 6, stk. 3, 2. pkt., og § 28, sidste pkt., om forelæggelse af udtalelser for henholdsvis vedkommende minister og indenrigsministeren, såfremt Datatilsynet ikke kan tiltræde udførelsen af en behandling, som foretages for en underordnet statslig myndighed eller en kommunal myndighed. Dog foreslås det, at indenrigsministeren - i modsætning til efter den gældende ordning, hvor kompetencen er henlagt til forskningsministeren - tillægges beføjelse til at træffe afgørelse på det kommunale område.

Efter artikel 20, stk. 3, kan medlemsstaterne gennemføre den forudgående kontrol af behandlinger, der indebærer en særlig risiko, som led i udarbejdelsen af en foranstaltning, der vedtages af det nationale parlament, eller af en anden foranstaltning med hjemmel i en sådan lov, som fastlægger karakteren af behandlingen og fastsætter de fornødne garantier.

Det vil således efter direktivet være muligt i særlovgivning at fastsætte, at bestemte behandlinger ikke skal undergives forudgående udtalelse, for så vidt kontrollen med behandlingen foretages i forbindelse med vedtagelsen af vedkommende lov eller eventuelt i forbindelse med udstedelsen af administrative foranstaltninger, såfremt dette har hjemmel i loven. Det vil også være muligt i særlovgivning at fastslå, at en bestemt behandling, som er omfattet af bestemmelsen om forudgående udtalelse, jf. § 44, stk. 1, alligevel ikke indebærer en særlig risiko, jf. direktivets artikel 20, stk. 1, hvorefter der slet ikke skal foretages forudgående kontrol.

Udvalget har ikke fundet det nødvendigt at fastsætte bestemmelser herom, da der under alle omstændigheder efterfølgende vil kunne vedtages en lov, som indebærer fravigelser fra lovudkastet, naturligvis under forudsætning af, at direktivet overholdes. Det bemærkes i den sammenhæng, at Datatilsynet efter bemærkningerne til lovudkastets § 57 altid skal høres ved udarbejdelsen af lovforslag, i hvilken forbindelse tilsynet vil kunne påpege særlige risici i tilknytning til den behandling, som ønskes undtaget fra kravet om forudgående kontrol, og i øvrigt henlede opmærksomheden på direktivet og de hensyn, som ligger bag artikel 20. Herom henvises nærmere til det, som er anført nedenfor i pkt. 3.9.4.5.

3.8.3. Behandlinger, der udføres for private dataansvarlige

3.8.3.1. Forudgående anmeldelse samt undtagelse herfra

Hovedreglen efter den nugældende lov om private registre er, som beskrevet ovenfor under kapitel 4, pkt. 3.15., at der ikke gælder noget krav om anmeldelse til tilsynet.

Direktivets artikel 18, stk. 1, bygger på det udgangspunkt, at der skal ske anmeldelse af behandlinger, medmindre der gøres undtagelse efter artikel 18, stk. 2-5.

Udvalget er imidlertid af den opfattelse, at den gældende retstilstand så vidt muligt bør opretholdes med henblik på at begrænse de administrative byrder. Anmeldelse bør derfor kun pålægges, hvor særlige hensyn fører dertil. Det bemærkes dog, at virksomheder m.v. under alle omstændigheder skal give de oplysninger, som er nævnt i § 43, stk. 1, nr. 1, 2 og 4-6, til enhver, som anmoder derom, jf. § 54, stk. 2. Dette gælder også for behandlinger, som ikke er omfattet af anmeldelseskravet.

Idet direktivet bygger på det udgangspunkt, at der skal ske anmeldelse, har udvalget ikke fundet det forsvarligt at fastsætte et krav om, at der kun skal ske anmeldelse af visse nærmere angivne behandlinger (positivliste), men foreslår i stedet, at der i overensstemmelse med direktivets ordning indsættes et krav om anmeldelse, jf. udkastets § 48, stk. 1, kombineret med en række undtagelsesbestemmelser (negativliste), jf. § 49, stk. 1.

Udvalget har søgt i undtagelsesbestemmelserne at medtage de typiske behandlinger af almindelige oplysninger, som de fleste virksomheder må forventes at udføre, herunder behandlinger som omfatter oplysninger om ansatte, kunder, leverandører m.v. Endvidere er foreningsregistre undtaget i det omfang, der alene behandles oplysninger om foreningens egne medlemmer. Sådanne registre er også i dag undtaget fra anmeldelse, selv om de indeholder følsomme oplysninger, jf. lov om private registre § 3, stk. 4, 2. pkt. Undtagelsen skal endvidere ses i lyset af direktivets artikel 18, stk. 4, jf. artikel 8, stk. 2, litra d. Herudover er de behandlinger, som i dag er omfattet af bekendtgørelse nr. 121 af 11. marts 1988 om undtagelse af visse private edb-registre fra anmeldelsespligt, undtaget. Endelig er behandlinger, som foretages med henblik på udførelsen af markedsundersøgelser, undtaget.

Som det fremgår af bestemmelsen, vil visse behandlinger kun være undtaget, såfremt de indeholder ikke-følsomme oplysninger, mens andre vil være undtaget, uanset om de indeholder følsomme oplysninger eller ej. I sidstnævnte tilfælde er der tale om behandlinger, for hvilke der gælder særlige regler om tavshedspligt, behandlinger, som følger

af lov, bestemmelser fastsat i henhold til lov, kollektiv overenskomst eller aftale på arbejdsmarkedet, eller behandlinger af oplysninger om personer, som selv har valgt at melde sig ind i en bestemt forening.

Da det heller ikke inden for den private sektor er muligt med sikkerhed at forudsige, om der eventuelt kunne være eller kunne opstå andre typer af behandlinger, hvor det i betragtning af de behandlede oplysninger ikke er sandsynligt, at de registreredes rettigheder eller frihedsrettigheder krænkes, er der indsat en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter justitsministeren kan undtage andre behandlinger, jf. § 49, stk. 3. Det gælder dog ikke behandlinger, som efter lovudkastet skal tillades inden iværksættelsen.

Det er udvalgets opfattelse, at den foreslåede ordning i den private sektor vil indebære, at omfanget af anmeldelser i hovedsagen vil være uændret. Der henvises i øvrigt til bilag 18 i bilagssamlingen.

Undtagelsesbestemmelsen i artikel 18, stk. 5, er ikke anvendt. Der henvises til pkt. 3.8.2.5. ovenfor.

3.8.3.2. Forudgående kontrol (tilladelse)

Udvalget finder, at der er en række særlige behandlingsaktiviteter, som altid bør anmeldes før iværksættelsen. Dette gælder navnlig de registreringsaktiviteter, som efter den gældende lov om private registre skal anmeldes eller tillades. Disse aktiviteter foreslås derfor ikke undtaget fra anmeldelsespligten.

Som beskrevet ovenfor under kapitel 4, pkt. 3.15., skal der i dag ske anmeldelse af edb-registre med følsomme oplysninger, af registre opbygget alene i statistisk eller videnskabeligt øjemed, af kreditoplysningsbureauer og af stillingsbesættende virksomhed. Kendetegnende for tilsynets behandling af disse anmeldelser er, at de i langt de fleste tilfælde giver anledning til afgivelse af en udtalelse, hvori de nærmere betingelser for udførelsen af den pågældende registreringsaktivitet angives. For forsknings- og statistikregistres vedkommende angives de som vilkår og i de øvrige tilfælde som en beskrivelse af lovgivningens bestemmelser samt en orientering om tilsynets praksis i relation til disse bestemmelser.

Herudover gælder der i dag et krav om forudgående tilladelse for advarselsregistres vedkommende. Der stilles vilkår for førelsen af advarselsregistre.

En sådan meddelelse af vilkår og/eller orientering om reglerne og praksis på det konkrete område har vist sig meget formålstjenlig for såvel de pågældende virksomheder

som for de registrerede og tilsynet.

Det kan være en stor fordel for en virksomhed m.v., som skal anskaffe edb-udstyr, tilrettelægge praktiske rutiner, udarbejde forretningsbetingelser samt ikke mindst indsamle og eventuelt videregive oplysninger, at tilsynet afgiver en tilkendegivelse, inden dette finder sted. I modsat fald kan virksomheden have anvendt ikke ubetydelige midler til anskaffelser og tid til forberedelser, som viser sig ikke at leve op til lovens krav.

Hertil kommer, at tilsynets tilkendegivelser kan indeholde en række ganske detaljerede vilkår eller betingelser for indsamlingen eller videregivelsen af oplysningerne, for sikkerheden osv., hvorfor der ved afgivelse af en efterfølgende udtalelse eller afgørelse kan være sket skade for den registrerede. En skade som kan være betydelig i de ovenfor nævnte tilfælde.

På den anførte baggrund foreslås derfor, at der etableres en tilladelsesordning, jf. udkastets § 50, stk. 1. En sådan ordning vil, kombineret med muligheden for at stille vilkår, jf. § 50, stk. 5, tillige være egnet til at tilvejebringe et klart og utvetydigt grundlag, på hvilket virksomheden m.v. kan foretage sin behandling. Dette har endvidere den effekt, at Datatilsynet vil have mulighed for at lade en tilladelse bortfalde, hvis en virksomhed m.v. tilsidesætter vilkårene eller går ud over det, som den har oplyst i anmeldelsen.

Desuden er der i udkastets § 50, stk. 3 og 4, indsat bemyndigelsesbestemmelser, ifølge hvilke justitsministeren kan fastsætte undtagelser fra kravet om tilladelse til behandling af følsomme oplysninger eller kan fastsætte regler om, at andre anmeldelsespligtige behandlinger skal tillades inden iværksættelsen. Det forudsættes i sidstnævnte tilfælde som nævnt ovenfor under pkt. 3.8.2.6., at der er tale om behandlinger, som indebærer en særlig risiko på grund af deres art, omfang eller formål.

Der er ikke indsat bestemmelser om, at en forudgående kontrol i stedet kan foretages som led i udarbejdelsen af en foranstaltning, der vedtages af det nationale parlament eller af en anden foranstaltning med hjemmel i en sådan lov, jf. direktivets artikel 20, stk. 3. Der henvises til pkt. 3.8.2.6. ovenfor.

3.8.4. Anmeldelsens genstand og indhold

3.8.4.1. Anmeldelse af nye behandlinger

Det fremgår af direktivets artikel 18, stk. 1, at genstanden for en anmeldelse er en behandling eller en række sådanne behandlinger, hvis formål er identiske eller indbyrdes

relaterede.

Det er med andre ord ikke nødvendigt at foretage en selvstændig anmeldelse af hver enkelt behandling, jf. artikel 2, litra b, f.eks. af indsamlingen, af selve registreringen, af brugen eller af videregivelsen af oplysningerne. Endnu mindre er det nødvendigt at anmelde hver enkelt konkrete behandling på individniveau, f.eks. registering eller videregivelse af oplysninger om en bestemt person.

Omvendt må det kræves, at de behandlinger, som anmeldes på én anmeldelse, enten er identiske eller i hvert fald er indbyrdes relaterede.

Det fremgår af artikel 19, stk. 1, at en anmeldelse bl.a. skal indeholde oplysninger om behandlingens formål. Dette må forstås på den måde, at der skal kunne formuleres et samlet, logisk sammenhængende formål med en behandling eller række af behandlinger, som anmeldes på én anmeldelse. Dette udelukker dog ikke, at der vil kunne formuleres en række delformål, for så vidt disse har en indbyrdes sammenhæng, f.eks. samme reguleringsobjekt, samme opgaver, samme lovgrundlag for behandlingerne eller lignende.

Det må antages, at hovedreglen i praksis vil være, at der vil ske anmeldelse af en række behandlinger, ikke enkelte behandlinger. Det vil sige, at en anmeldelse ofte vil dække over både indsamling, registrering og anvendelse samt eventuelt videregivelse til opfyldelse af et bestemt formål. Dette svarer i store træk til den nuværende praksis omkring formålsangivelsen i forskrifterne for offentlige myndigheders registre. Der henvises i den forbindelse til Registertilsynets fortegnelse over offentlige myndigheders registre, 1996, samt bilag 1 i tilsynets årsberetninger.

Hidtil er mulighederne for at formulere brede formålsbestemmelser for offentlige registre dog ikke altid blevet udnyttet fuldt ud af myndighederne. I praksis vil der derfor for mange myndigheder være mulighed for i forbindelse med anmeldelse efter den nye lov at revurdere formålsangivelserne for de registre/behandlinger, som føres for disse. Hertil kommer, at der fremover vil kunne ske anmeldelse af behandlinger, som omfatter *dels* tidligere egne registre, *dels* tidligere fælleskommunale registre.

Med hensyn til hvilke oplysningstyper anmeldelserne bør indeholde, henledes opmærksomheden på formålene med anmeldelsesordningen, jf. først i nærværende afsnit, da disse har en væsentlig betydning for, hvilke oplysningstyper der bør indgå i en anmeldelse.

I direktivets artikel 19, stk. 1, er det angivet, hvilke oplysningstyper en anmeldelse

mindst skal indeholde. Det bemærkes, at tilsynsmyndigheden altid efter direktivets artikel 28, stk. 3, 1. pind, skal kunne indsamle alle oplysninger, der er nødvendige for at varetage dens tilsynsopgaver.

Udvalget har på denne baggrund foreslået, at der i lovudkastets § 44, stk. 2, tilføjes enkelte oplysningstyper, som ikke fremgår af direktivets artikel 19, stk. 1. Der er således tilføjet 1) en betegnelse for behandlingen, 2) en generel beskrivelse af behandlingen, 3) tidspunktet for påbegyndelsen af behandlingen, 4) tidspunktet for sletningen af oplysningerne samt 5) navn og adresse på en eventuel databehandler.

En generel beskrivelse bør bestå i en opregning af de typer af behandling, som er omfattet af anmeldelsen, f.eks. *indsamlingen* af oplysninger fra bestemte typer af myndigheder eller fra de registrerede selv, og *anvendelsen* af oplysningerne til bestemte delformål. Dette vil være nødvendigt for Datatilsynets vurdering af, hvorvidt de enkelte behandlinger, som er omfattet af anmeldelsen, isoleret set vil være i overensstemmelse med loven. Datatilsynet vil også herunder skulle oplyses om, hvorvidt behandlingen sker manuelt eller elektronisk, da dette kan være af betydning for vurderingen af sikkerhedsforanstaltningerne. Det skal endvidere af offentlige anmeldelser fremgå, hvorvidt der vil blive foretaget samkøring eller sammenstilling af oplysninger i kontroløjemed, da dette har betydning for, hvorvidt der skal foretages forudgående kontrol, og da tilsynet i så fald skal foretage en nøje vurdering af behandlingens overensstemmelse med behandlingsreglerne.

Hertil kommer, at en generel beskrivelse af behandlingen giver borgerne en langt mere fyldestgørende indsigt i, hvad den pågældende behandling går ud på, hvilket bidrager til den offentlighed omkring behandlingerne, som er et af anmeldelsesordningens hovedformål.

Beskrivelsen skal holdes på et helt overordnet plan, idet der blot skal gives tilstrækkelige oplysninger til, at tilsynet kan vurdere, om der er grund til at foretage en nærmere vurdering af behandlingerne.

Det vil naturligvis ikke være nødvendigt at angive typer af behandlinger, som i forvejen skal fremgå af anmeldelsen, f.eks. kategorier af modtagere samt overførsler til tredjelande.

Meddelelse af tidspunktet for sletningen af oplysningerne giver tilsynet mulighed for at gribe ind, såfremt sletterutinerne ikke er i overensstemmelse med bestemmelsen i lovudkastets § 5, stk. 5.

Udvalget har fundet det velbegrundet og nødvendigt af hensyn til en effektiv kontrol af de behandlinger, som under alle omstændigheder skal anmeldes efter lovudkastet, at disse oplysninger også indgår i anmeldelsen. Efter udvalgets opfattelse indebærer dette kun en meget begrænset yderligere arbejdsbyrde for de dataansvarlige.

Der henvises i øvrigt til bilag 18 i bilagssamlingen.

3.8.4.2. Ændringer af igangværende behandlinger

Efter direktivets artikel 19, stk. 2, skal medlemsstaterne præcisere, efter hvilke procedurer ændringer i de oplysninger, som fremgår af anmeldelserne, skal anmeldes til tilsynsmyndigheden. Der er på denne baggrund i lovudkastet fastsat bestemmelser om ændringer til anmeldelser, som allerede er blevet indgivet til Datatilsynet, jf. udkastets § 46 og § 51. Udvalget finder ikke, at: der er behov for at indgive en ny anmeldelse, men alene at der skal gives meddelelse om ændringerne. Meddelelsen bør som udgangspunkt behandles på samme måde som den oprindelige anmeldelse, det vil sige, at der enten skal indgives meddelelse om eller eventuelt afgives udtalelse vedrørende ændringen inden iværksættelsen, afhængig af om selve den anmeldte behandling er undergivet et krav om forudgående anmeldelse eller udtalelse. Dog finder udvalget ikke, at der i alle tilfælde er behov for en forudgående meddelelse af ændringerne, hvorfor det i lovudkastet er fastsat, at meddelelse kan ske efterfølgende, dog senest 4 uger efter iværksættelsen, såfremt der er tale om ændringer af mindre væsentlig betydning.

3.8.5. Behandlinger, der foretages for domstolene

Som beskrevet ovenfor under pkt. 3.8.1. indeholder direktivet i artiklerne 18-21 regler om anmeldelse af behandlinger over for tilsynsmyndigheden, om kontrol af disse samt om førelse af fortegnelser over behandlinger. Med hensyn til sidstnævnte spørgsmål henvises til det, som er anført nedenfor under pkt. 3.8.6.

De nævnte bestemmelser i direktivet omkring anmeldelse af behandlinger lader det i et vist omfang være op til den enkelte medlemsstat nærmere at bestemme, hvilke former for behandlinger, der skal anmeldes til tilsynsmyndigheden, og hvilke der skal undergives en forenklet anmeldelse eller helt undtages herfra, jf. herved nærmere artikel 18, stk. 1 og 2. Ordningen lader det endvidere i et vist omfang være op til den enkelte medlemsstat nærmere at bestemme, hvilke former for behandlinger, som skal kontrolleres forudgående, jf. artikel 20.

I lyset heraf har udvalget overvejet, hvilken anmeldelsesordning der bør gælde for den behandling af oplysninger, der foretages for domstolene. I den forbindelse er dels

spørgsmålet om, i hvilket omfang der skal ske anmeldelse til tilsynsmyndigheden, dels spørgsmålet om, hvilke oplysninger en anmeldelse skal indeholde, overvejet.

Med hensyn til det førstnævnte spørgsmål er en mulig løsning at gennemføre en anmeldelsesordning, der svarer til den ordning, som påtænkes gennemført for den offentlige forvaltning. Der henvises herved til det, som er anført ovenfor under pkt. 3.8.2., samt til de foreslåede regler i lovudkastets kapitel 12. En ordning svarende til den, som udvalget foreslår for den offentlige forvaltning, vil formentlig i praksis indebære, at hver enkelt domstol i et vist omfang vil skulle foretage anmeldelse over for vedkommende tilsynsmyndighed.

En anden løsningsmodel kunne være *helt* at undtage domstolene fra kravet om anmeldelse. Som begrundelse herfor kunne anføres, at den behandling af personoplysninger, som sker hos domstolene - ligesom det er tilfældet med hensyn til advokaters behandling af oplysninger i klientforhold, jf. ovenfor under pkt. 3.8.3.1. - i vid udstrækning er veldefineret, og således i modsætning til den offentlige forvaltning ikke varierer fra domstol til domstol. Imidlertid giver det anledning til tvivl, om det vil være foreneligt med direktivets artikel 18-20, at gennemføre en ordning, hvorefter domstolenes virksomhed, herunder også disses administrative behandling af personoplysninger, helt undtages fra anmeldelseskravet. Der lægges herved vægt på, at det følger af artikel 18, stk. 2, at medlemsstaterne for de typer af behandling, hvor det i betragtning af de behandlede oplysninger ikke er sandsynligt, at de registreredes rettigheder eller frihedsrettigheder krænkes, skal anføre nærmere bestemte forhold. Efter bestemmelsen vil behandlingens formål, hvilke oplysninger eller typer af oplysninger, der behandles, hvilke registrerede eller kategorier af registrerede, der er tale om, til hvilke modtagere eller kategorier af modtagere oplysningerne videregives, samt hvor længe oplysningerne opbevares, således skulle angives for på denne måde at sikre, at det ikke er sandsynligt, at de registreredes rettigheder eller frihedsrettigheder vil kunne krænkes som følge af behandlingen.

Endelig kan en tredje løsningsmodel, hvorefter domstolene skal foretage anmeldelse til vedkommende tilsynsmyndighed, men efter andre regler end den offentlige forvaltning, overvejes. Når udvalget ikke har fundet anledning til at udforme en særlig anmeldelsesordning for domstolene skyldes dette flere forhold. Den korte tid, der har været til rådighed for udvalget, har gjort det vanskeligt at udarbejde en særskilt anmeldelsesordning for domstolene. Dette skal ses i sammenhæng med, at domstolene ikke er repræsenteret i udvalget, hvilket også har gjort det vanskeligt at foretage en nærmere vurdering af, hvorledes en sådan anmeldelsesordning i givet fald bør udformes. Når hertil kommer, at en overførsel af anmeldelsesordningen for den offentlige forvaltning til domstolsområdet efter udvalgets opfattelse ikke kan antages at give anledning til pro-

blemer for domstolene i praksis, har udvalget derfor ikke fundet anledning til nærmere at overveje særskilte regler for domstolenes anmeldelse af behandling af oplysninger til vedkommende tilsynsmyndighed.

På den anførte baggrund anbefaler udvalget, at den anmeldelsesordning, som påtænkes gennemført for den offentlige forvaltning, overføres til domstolsområdet. Herved sikres det, at den i lovgivningen indeholdte anmeldelsesordning bliver så enstrenget som mulig. Samtidig indebærer det, at domstolenes behandling af oplysninger i vid udstrækning vil skulle anmeldes til tilsynsmyndigheden, hvilket vil være medvirkende til at realisere de ovenfor under pkt. 3.8.1. beskrevne formål med anmeldelse af behandlinger. I overensstemmelse med det anførte foreslås det, at der i lovudkastets § 52 indsættes en bestemmelse, hvorefter reglerne i §§ 43-46 tilsvarende gælder for anmeldelse til vedkommende tilsynsmyndighed af behandling af oplysninger, der foretages for domstolene. Betydningen heraf er, at domstolene for så vidt angår deres administrative funktioner, herunder den teknisk-administrative behandling af oplysningerne (behandlingssikkerheden), vil skulle foretage anmeldelse til vedkommende tilsynsmyndighed efter samme regler, som der gælder for forvaltningsmyndigheders anmeldelse til Datatilsynet.

Det må herefter overvejes, hvilke informationer der skal indgå i en anmeldelse af behandlinger af oplysninger, der foretages for en domstol. De krav, som *mindst* må stilles til en anmeldelse, er indeholdt i direktivets artikel 19. Spørgsmålet er imidlertid, om der - ligesom det er tilfældet med hensyn til den offentlige forvaltning - bør stilles krav om meddelelse af yderligere oplysninger i forbindelse med anmeldelse af behandlinger. Eksempelvis kan der stilles krav om, at der skal gives en betegnelse for behandlingen, en generel beskrivelse af behandlingen, oplysninger om tidspunktet for henholdsvis påbegyndelsen af behandlingen og for sletningen af oplysningerne, samt navn og adresse på en eventuel databehandler. Der henvises herved til pkt. 3.8.4. ovenfor. Det der anførte gør sig efter udvalgets opfattelse tilsvarende gældende i relation til domstolene. I overensstemmelse hermed foreskrives det derfor i lovudkastets § 52, at kravene til indholdet af en anmeldelse af behandlinger, der foretages for domstolene, er de samme, som hvad der efter lovudkastets § 43, stk. 2, gælder for den offentlige forvaltning.

3.8.6. Behandlingernes offentlige tilgængelighed

I den gældende lov om offentlige myndigheders registre § 8, stk. 2, 1. pkt., er der indsat en regel om, at forskrifter skal være tilgængelige for offentligheden ved henvendelse såvel til den eller de dataansvarlige myndigheder som til Registertilsynet. Desuden følger det af § 2 i anordning nr. 73 af 5. marts 1979, at eksemplarer af offentligt tilgængelige forskrifter kan forlanges udleveret ved henvendelse til de dataansvarlige

myndigheder. Se i den forbindelse ovenfor i kapitel 4, pkt. 2.10.1. Det må endvidere antages, at tilslutningsmeddelelser til fælleskommunale systemer og anmeldelser, som indgives i henhold til lovens kapitel 2 a, som udgangspunkt er undergivet almindelig aktindsigt efter offentlighedsloven. Det samme må gælde de oversigter, som en kommunalbestyrelse efter lovens § 8 b, stk. 5, har en forpligtelse til hvert kvartal at udarbejde over de nye registre, der er oprettet i kommunen uden forskrifter.

Der findes ikke regler for tilgængeligheden af private anmeldelser, men disse må ligeledes som udgangspunkt antages at være underlagt almindelig aktindsigt hos Registertilsynet efter offentlighedsloven.

Direktivet indeholder i artikel 21, stk. 1, en bestemmelse om, at medlemsstaterne skal træffe foranstaltninger til at sikre, at behandlingerne er offentligt tilgængelige. Endvidere skal der efter stk. 2 fastsættes bestemmelser om, at tilsynsmyndigheden skal føre et register over de behandlinger, der er anmeldt i henhold til artikel 18. Der er derfor indsat en regel herom i lovudkastets § 54, stk. 1. Fortegnelsen skal indeholde alle de oplysninger, som skal fremgå af anmeldelserne. Efter artikel 21, stk. 2, skal fortegnelsen være offentlig tilgængelig, hvilket på denne baggrund tillige er fastsat i udkastets § 54, stk. 1. Det må forudsættes, at fortegnelsen fremstår i en overskuelig, let forståelig form, idet der dog skal ske notering af alle de oplysninger, som fremgår af udkastets § 43, stk. 2. Det må tillige forudsættes, at førelsen af fortegnelsen tilrettelægges således, at det er let for alle at få adgang til de ajourførte oplysninger. Offentliggørelsen kan således f.eks. ske på Internettet, men personer uden adgang hertil skal dog have mulighed for at gøre sig bekendt med oplysningerne ad anden vej.

Det følger af direktivets artikel 21, stk. 3, 1. afsnit, at for så vidt angår behandlinger, som ikke er omfattet af anmeldelsespligt, skal visse af oplysningerne stilles til rådighed for enhver person, der anmoder herom. Dette skal gøres af de dataansvarlige eller enhver anden myndighed, som medlemsstaterne udpeger hertil. I lovudkastets § 54, stk. 2, foreslås det, at de dataansvarlige selv skal stille disse oplysninger til rådighed for enhver, som anmoder herom. Bestemmelsen i § 54, stk. 2, indebærer endvidere, at de dataansvarlige tillige skal stille oplysninger om anmeldelsespligtige behandlinger til rådighed, idet de dataansvarlige allerede har udfyldt anmeldelsesblanketter til vedkommende tilsynsmyndighed og må forudsættes at være i besiddelse af en genpart eller kopi, hvorfor det ikke vil udgøre en yderligere belastning også at skulle stille disse til rådighed for offentligheden. Bestemmelsen i § 54, stk. 2, indebærer ikke i sig selv en forpligtelse til at offentliggøre oplysningerne, f.eks. på Internettet, men alene til at stille oplysningerne til rådighed for personer, som anmoder om at blive gjort bekendt med disse.

Efter artikel 21, stk. 3, 2. afsnit, kan medlemsstaterne fastsætte, at pligten til offentlig-

gørelse efter 1. afsnit ikke finder anvendelse på behandlinger, hvis eneste formål er at føre et register, der ifølge love eller administrative bestemmelser er beregnet til at informere offentligheden, og som er tilgængeligt for offentligheden generelt eller for personer, der kan godtgøre at have en legitim interesse heri. Denne undtagelsesbestemmelse er ikke benyttet.

Derimod foreslås det - i lyset af direktivets artikel 13, stk. 1, - at der efter en konkret afvejning kan gøres undtagelse fra pligten til at gøre behandlinger offentligt tilgængelige. Der henvises i den forbindelse til det, som er anført ovenfor i pkt. 3.6.1.2.

3.8.7. Særligt om edb-servicebureauer (databehandlere)

Efter den gældende lov om private registre skal virksomheder, der for tredjemand, herunder for en offentlig myndighed, udfører elektronisk databehandling af oplysninger som nævnt i lovens § 1 (edb-servicebureauer), forinden foretage anmeldelse til Registertilsynet. Denne retstilstand foreslås videreført, jf. lovudkastets § 53, idet anmeldelsesforpligtelsen dog i lovudkastet er udvidet til også at gælde offentlige myndigheder, der fungerer som edb-servicebureauer (databehandlere), idet der ikke på dette punkt ses at være grund til at gøre forskel på offentlige og private organer, som udfører den samme funktion.

3.9. Tilsyn. Organisation og virksomhed

3.9.1. Indledende bemærkninger

Efter direktivets artikel 28, stk. 1, skal hver medlemsstat drage omsorg for, at der udpeges en eller flere offentlige myndigheder, der har til opgave på dens område at påse overholdelsen af de bestemmelser, medlemsstaten vedtager til gennemførelse af direktivet.

Direktivet medfører med andre ord, at der skal være etableret en myndighed, som skal udøve tilsyn med overholdelsen af gennemførelseslovgivningen. Det er endvidere muligt at udpege flere forskellige myndigheder til denne opgave.

I dag varetages denne funktion i relation til lov om offentlige myndigheders registre og lov om private registre af Registertilsynet.

Der findes imidlertid også andre myndigheder, som påser overholdelsen af anden lovgivning, som vedrører beskyttelsen af fysiske personers grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, herunder retten til privatlivets fred, i forbindelse med behandlingen

af personoplysninger, jf. direktivets artikel 1, stk. 1.

Dette gælder for så vidt angår spørgsmålet om aktindsigt i visse patientjournaler, patientoptegnelser og patientregistre, der er reguleret i lov nr. 504 af 30. juni 1993 om aktindsigt i helbredsoplysninger. Efter denne lovs § 4 kan afgørelser om aktindsigt efter loven påklages til Patientklagenævnet. Patientklagenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Herudover er Pressenævnet kompetent til at give påbud om sletning af informationer i offentligt tilgængelige informationsdatabaser, såfremt oplysningerne er registreret i strid med visse regler i lov nr. 430 af 1. juni 1994 om massemediers informationsdatabaser, jf. lovens § 13, stk. 1. Pressenævnet har endvidere kompetence til at give påbud om, at der optages genmæle, jf. § 13, stk. 2. Pressenævnets afgørelser efter loven kan efter § 15 ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Udvalget har ikke taget stilling til disse myndigheders fortsatte virksomhed, men har alene overvejet organisationen af den eller de myndighed(er), som skal føre tilsyn med overholdelsen af den generelle gennemførelseslovgivning.

For så vidt angår den nuværende tilsynsmyndighed foreslås det, at denne fremover benævnes "Datatilsynet" i stedet for "Registertilsynet", idet denne betegnelse bedre vil dække tilsynsmyndighedens aktiviteter.

Nedenfor under pkt. 3.9.2.-3.9.4. er forholdene omkring Datatilsynet gennemgået.

For så vidt angår tilsynet med domstolene, er der ikke i dag særlige databeskyttelsesretlige regler og heller ikke noget tilsynsorgan. De særlige forhold, der gør sig gældende med hensyn til domstolene, er gennemgået nedenfor under pkt. 3.9.5.

3.9.2. Datatilsynets uafhængighed

Det fremgår af direktivets artikel 28, stk. 1, 2. afsnit, at den eller de tilsynsmyndigheder, som har til opgave på en medlemsstats område at påse overholdelsen af de bestemmelser, som vedtages til gennemførelse af direktivet, skal udøve de funktioner, der tillægges dem, i fuld uafhængighed.

Det må antages, at der heri navnlig ligger, at myndighederne skal være funktionelt uafhængig og ikke må være undergivet instruktionsbeføjelse fra en anden myndighed. Det må endvidere antages, at det ville være i strid med direktivet, hvis en tilsynsmyndigheds afgørelser og udtalelser generelt kunne indbringes for en anden

administrativ myndighed, f.eks. Justitsministeriet, medmindre der er tale om en egentlig klageinstans, som er funktionelt uafhængig.

Registertilsynet er i dag organisatorisk placeret under Justitsministeriet. Der er imidlertid ingen adgang til at indbringe klager over tilsynets afgørelser eller udtalelser til ministeriet, og ministeren har ingen instruktionsbeføjelser over for tilsynet.

Udvalget er af den opfattelse, at denne ordning fuldt ud sikrer tilsynet den funktionelle uafhængighed, som i dag forudsættes efter den gældende registerlovgivning samt direktivets artikel 28, stk. 1, 2. afsnit.

Dog finder udvalget, at Registerrådet - i det omfang denne tilsynsordning opretholdes, jf. nedenfor under pkt. 3.9.3. - bør være kompetent til at fastsætte sin egen forretningsorden og de nærmere regler om arbejdets fordeling mellem råd og sekretariat. Efter den nugældende lov om offentlige myndigheders registre § 25 er det justitsministeren, som har denne kompetence. Se i den forbindelse lovudkastets § 55, stk. 4.

3.9.3. Organisation

Det nuværende Registertilsyn er organiseret som én myndighed, bestående af et råd og et sekretariat, jf. lov om offentlige myndigheders registre § 22, stk. 1. For en nærmere beskrivelse af Registertilsynets organisation henvises til kapitel 4, pkt. 2.13.1. ovenfor.

Som det fremgår heraf, træffer rådet i henhold til forretningsordenen afgørelse i visse sager, men fungerer ikke som en egentlig klageinstans for sekretariatets afgørelser og udtalelser.

Det er ikke efter den nugældende lov om offentlige myndigheders registre eller lov om private registre muligt at indbringe Registertilsynets afgørelser for anden administrativ myndighed, se bl.a. lov om private registre § 25. Dog kan sager om et register, der føres for en offentlig myndighed, i visse tilfælde indbringes for vedkommende minister eller forskningsministeren, jf. lov om offentlige myndigheders registre § 5, stk. 2, og § 6, stk. 3, 2. pkt., såfremt tilsynet ikke har kunnet tiltræde et udkast til forskrifter for det pågældende register. Se nærmere herom ovenfor i kapitel 4, pkt. 2.13.2. Det samme gælder, hvis tilsynet benytter kompetencen til at foreslå ændringer af eksisterende forskrifter, jf. lovens § 27.

På samme måde er det i lovudkastets § 61 fastlagt, at Datatilsynets afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Udvalget foreslår, at den nuværende adgang til at indbringe en sag for en minister, såfremt der ikke kan opnås enighed mellem den dataansvarlige myndighed og Registertilsynet i forbindelse med oprettelsen af et register eller eventuelt senere, opretholdes, jf. § 47. Dog vil denne procedure fremover kunne anvendes i en hvilken som helst situation, hvor der er uenighed om udførelsen af en behandling, uanset om behandlingen skal forelægges Datatilsynet eller ej. Endvidere foreslås det, at uenighed vedrørende behandlinger, som foretages for kommunale myndigheder, fremover skal indbringes for *indenrigsministeren* i stedet for forskningsministeren.

Datatilsynets afgørelser vil herudover - ligesom Registertilsynets afgørelser i dag - til enhver tid kunne indbringes for domstolene, jf. grundlovens § 63, efter hvilken domstolene er berettigede til at påkende ethvert spørgsmål om øvrighedsmyndighedens grænser. Herudover er tilsynets virksomhed undergivet Folketingets Ombudsmands kompetence.

Som nævnt ovenfor følger det af direktivets artikel 28, stk. 1, at der skal udpeges en eller flere offentlige myndigheder, der har til opgave at påse overholdelsen af de bestemmelser, som vedtages til gennemførelse af direktivet. Som det fremgår, står det i vid udstrækning medlemsstaterne frit at bestemme, hvorledes tilsynet skal organiseres. Medlemsstaterne vil således bl.a. frit kunne bestemme, om der skal være én eller to myndigheder, som fører tilsyn med overholdelsen af den generelle databeskyttelseslovgivning.

Udvalget har i lyset heraf overvejet, om den gældende ordning bør opretholdes, eller om den bør erstattes af en to-instansordning i form af opretholdelsen af den nuværende myndighed, dog med et nyt navn, samt et ankenævn. Udvalget har endvidere overvejet, hvorvidt det nuværende råd (Registerrådet) i så fald skal opretholdes.

Et **flertal** (B.O. Jespersen, Peter Blume, Torsten Hesselbjerg, Torben Jerlach, Evelyn Jørgensen, Jens Loft Rasmussen, Mette Reissmann, Lars Thygesen, Claus Tønnesen og Henrik Waaben) finder, at de nuværende regler for tilsynsmyndighedens organisation i det væsentlige bør opretholdes. Kernen i den gældende ordning er, at Registertilsynet, bestående af et sekretariat, der varetager tilsynets daglige forretninger, og et råd, der navnlig behandler sager af principiel karakter, er den højeste administrative myndighed på området og udøver sine funktioner i fuld uafhængighed. Registertilsynet har en finanslovmæssig og personalemæssig tilknytning til Justitsministeriet, som er ressortministerium for registerlovgivningen, men tilsynet er under udførelsen af sine funktioner som tilsynsmyndighed ikke undergivet instruktionsbeføjelse af Justitsministeriet.

Flertallet finder, at den gældende ordning, som blev etableret med ikrafttrædelsen af de

to registerlove den 1. januar 1979, har fungeret fuldt tilfredsstillende. Registertilsynets udtalelser og afgørelser er som altovervejende hovedregel blevet respekteret og fulgt af såvel offentlige myndigheder som private virksomheder. Samtidig har det været muligt at holde de økonomiske og personalemæssige ressourcer, som ordningen har krævet, på et rimeligt niveau.

Flertallet afviser, at der af retssikkerhedsmæssige eller andre grunde skulle være et reelt behov for at indføre en ankenævnsordning, som foreslået af et mindretal af udvalgets medlemmer. Flertallet opfattelse er navnlig baseret på følgende betragtninger :

Langt den overvejende del af Registertilsynets sagsbehandling, såvel efter den gældende registerlovgivning som efter det i kapitel 6 indeholdte lovudkast, munder ud i ikke-retiigt bindende henstillinger, høringssvar, vejledende udtalelser og lignende. Registertilsynets nuværende organisation har vist sig særdeles velegnet til denne form for sagsbehandling. En sådan sagsbehandling er derimod ikke egnet til at kunne blive paklaget til en ankeinstans. Kun i en mindre del af sagerne træffes der bindende afgørelser, f.eks. vedrørende registerindsigt eller i form af påbud eller forbud rettet mod en privat virksomhed. Kun i disse tilfælde vil det være relevant med en ankenævnsordning. I øvrigt skal man være opmærksom på, at nedlæggelse af Registerrådet - som foreslået af mindretallet - vil indebære, at det ikke længere vil være muligt at få Registerrådets vurdering af en sag, hvori der af sekretariatet er afgivet en uforbindende udtalelse.

Hertil kommer, at Registertilsynet er undergivet sædvanlig kontrol af Folketingets Ombudsmand, og tilsynets afgørelser kan efterprøves af domstolene. Domstolsprøvelse finder i praksis sted enten i forbindelse med anerkendelsessøgsmål rettet mod Registertilsynet (er sket 2 gange, Registertilsynet blev frifundet i begge sager), eller i forbindelse med straffesager mod private, hvor Registertilsynet har indgivet politianmeldelse for manglende efterlevelse af et påbud, men hvor tiltalte bestrider lovligheden af tilsynets påbud.

Etablering af en ankeinstans i forhold til tilsynsmyndigheden - med de deraf følgende muligheder for underkendelse af tilsynets afgørelser - vil endvidere indebære en svækkelse af tilsynsmyndighedens position. Risikoen for at blive underkendt af ankenævnet vil f.eks. gøre det vanskeligere for tilsynsmyndigheden at rådgive offentlige myndigheder og private virksomheder, der forud for iværksættelse af en behandling af personoplysninger ønsker tilsynets vurdering af lovligheden.

Hvis det nuværende Registerråd erstattes af en ankeinstans, således som udvalgets mindretal foreslår, vil det også betyde, at tilsynsmyndighedens vejledende udtalelser i form af høringssvar og lignende, som ikke vil kunne indbringes for et ankenævn, ikke

længere vil blive tillagt den samme vægt som nu, hvor Registerrådet står bag udtalelserne.

Hvis man opretholder et Registerråd og samtidig indfører et ankenævn, må det befrygtes, at det ikke vil være muligt at udpege et råd med den nuværende sammensætning og kompetence og med den deraf følgende autoritet, hvis rådets afgørelser skal kunne påklages til og underkendes af en ankeinstans.

Direktivet understreger, at oprettelsen af uafhængige tilsynsmyndigheder med vidtgående beføjelser har afgørende betydning for beskyttelsen af personoplysninger. Det fremgår direkte af direktivets artikel 28, stk. 1 og 3, at tilsynsmyndigheden skal udøve sine funktioner i fuld uafhængighed, og at afgørelser truffet af tilsynsmyndigheden, som går en involveret part imod, kan indbringes for en retsinstans. Disse krav lever den nuværende ordning fuldt ud op til, dog med den foreslåede ændring, at tilsynsmyndigheden fremover selv skal fastsætte sin forretningsorden.

Flertallet skal samtidig pege på, at spørgsmålet om tilsynets organisation bør ses i sammenhæng med, ud fra hvilke overordnede synspunkter tilsynsvirksomheden bør tilrettelægges, udøves og prioriteres. Den ekspertise, sekretariatet og rådet bør være i besiddelse af, bør i øvrigt afspejle disse grundlæggende synspunkter.

Det er i den forbindelse flertallets opfattelse, at tilsynsmyndigheden i første række bør tage sigte på at kunne udøve sin virksomhed gennem generelle retningslinier og ved en serviceorienteret rådgivning og vejledning frem for en regulering primært koncentreret om afgørelse af enkeltsager i et traditionelt rekurssystem. Tilsynet skal dog naturligvis under alle omstændigheder også behandle de enkeltsager i form af klager og andre konkrete henvendelser, som tilsynet modtager fra enkeltpersoner og virksomheder.

Også en række forhold af mere praktisk karakter taler efter flertallets opfattelse med betydelig styrke imod en ankenævnsordning:

Ankenævnet vil i praksis få meget vanskeligt ved at opnå den fornødne faglige indsigt i og overblik over retsområdet og praksis. Dette skyldes dels, at antallet af sager, der vil blive indbragt for nævnet, under alle omstændigheder må forventes at blive forholdsvis beskedent, dels at der kun vil blive tale om bestemte typer af sager. Det skal herved også fremhæves, at lovgivningen om persondatabeskyttelse er et kompliceret retsområde, som er under betydelig indflydelse af den løbende teknologiske udvikling. Dette stiller store krav til tilsynsmyndigheden, og et i forhold til tilsynsmyndigheden uafhængigt ankenævn vil i praksis næppe - eller i hvert fald kun under brug af uforholdsmæssigt store ressourcer - kunne leve op hertil.

Endelig vil en ankenævnsordning være omkostningskrævende. Her tænkes ikke alene på de ikke-uvæsentlige udgifter, der vil være direkte forbundet med etablering og drift af ankenævnet, men også på de indirekte omkostninger, som vil være en konsekvens af en klagesagsbehandling. Forholdet er det, at behandlingen af en klage ikke alene vil involvere den klagende part og ankenævnet. Også tilsynsmyndigheden og, afhængigt af sagens karakter, sagens andre parter må således forventes i større eller mindre omfang at skulle tage del i sagens forberedelse og forelæggelse for ankenævnet med deraf følgende ressourceforbrug.

Et **mindretal** (Mads Bryde Andersen, Christopher Arzrouni, Thomas Fjeldberg, Janne Glæsel og Birgitte Sørensen) finder, at de nuværende regler for tilsynsmyndighedens organisation ikke i tilstrækkelig grad frembyder de retssikkerhedsgarantier, som bør gælde for uafhængige forvaltningsmyndigheder.

Efter den nugældende ordning træffer Registerrådet afgørelse i sager af principiel karakter, i sager af betydelig almen interesse samt i sager, hvis udfald kan give anledning til tvivl. Hverken loven eller den for Registerrådet gældende forretningsorden, jf. bekendtgørelse nr. 160 af 20. april 1979, lader rådet fungere som klageinstans for sekretariatets afgørelser. Da adressaten således ingen ret har til at få en afgørelse indbragt for rådet, vil rådet kun kunne fungere som "klageinstans", såfremt de synspunkter, adressaten måtte fremsætte mod en afgørelse, bringer sekretariatet således i tvivl om dens indhold, at der er grundlag for at inddrage rådet.

Da Registerrådet funktionelt er uafhængig af ressortministeriet, har adressaten for en afgørelse for Registertilsynet herefter ingen adgang til at udøve administrativ rekurs. Ønsker adressaten **at** anfægte en sådan afgørelse, er han med andre ord henvist til at gå domstolsvejen, jf. den almindelige regel i grundlovens § 63. Omkostningerne ved en sådan procedure (målt i såvel tid som penge) afholder utvivlsomt mange adressater fra at gå videre med afgørelser, som der kunne være tvivl om. Udover de retssikkerhedsmæssige betænkeligheder herved, får denne ordning som bivirkning, at der ikke opbygges nogen praksis med enkeltafgørelser på det registerretlige område.

En sådan administrativ en-instans-behandling er forholdsvis sjældent forekommende i den offentlige forvaltning. Dette gælder i særlig grad, hvis man sammenligner registerområdet med andre lovgivningsområder, der i høj grad betjener sig af retlige standarder, hvor retsudviklingen må forventes at forme sig efter en dynamisk proces i lyset af den samfundsmæssige udvikling, og hvor der er klart identificerbare interessemodsætninger. Eksempler på en sådan lovgivning findes f.eks. om patientklagenævnet, naturklagenævnet, miljøklagenævnet, teleklagenævnet, klagenævnet for udbud og politiklagenævnet.

Behovet for en ankenævnsordning forstærkes yderligere ved, at den nye lovgivning om behandling af personoplysninger vil tillægge tilsynsorganet væsentligt flere afgørelsesbeføjelser end den nuværende lov gør.

Disse medlemmer foreslår derfor, at der indføres en ankenævnsordning, hvorefter afgørelser fra Datatilsynet kan påklages til et uafhængigt ankenævn, der repræsenterer såvel den juridiske sagkundskab som sagkundskab inden for informationsteknologi, offentlig forvaltning og erhvervsforhold. En sådan ankenævnsordning er allerede foreslået af det norske personregisterlovutvalg i betænkningen "et bedre personvern", NOU 1997:19, s. 116 ff. (de almindelige bemærkninger) og s. 169 f. (med forslaget i lovudkastets § 37).

Dette mindretal er i øvrigt enig med flertallet i, at den gældende ordning i hovedsagen har fungeret tilfredsstillende, men mener i modsætning til flertallet ikke, at denne antagelse i sig selv godtgøres ved, at Registertilsynets udtalelser og afgørelser som hovedregel er blevet respekteret. Ligeledes deler mindretallet ikke flertallets opfattelse af, at man gennem en ankenævnsordning vil svække tilsynsmyndighedens position, idet den retskildeskabelse, der vil finde sted gennem ankenævnets praksis, tværtimod vil kunne give tilsynets udtalelser en endnu højere autoritet.

Hvis en ankenævnsordning indføres, vil det efter mindretallets opfattelse ikke længere være påkrævet at opretholde et registerråd, og dette foreslås derfor nedlagt, således at Datatilsynets ledelse er samlet hos direktøren.

Et **andet mindretal** (Anne-Lise Andersen, Peter Lorentz Nielsen og H.H.H. Østergaard) finder ikke grundlag for at tage stilling til spørgsmålet om, hvorledes tilsynet bør organiseres.

3.9.4. Tilsynets virksomhed

Registertilsynet har i dag overordnet set følgende opgaver og funktioner:

1) Afgivelse af udtalelser efter forelæggelse fra registeransvarlige myndigheder eller virksomheder og lignende vedrørende påtænkte registreringer, videregivelser, sikkerhed m.v.
2) Afgivelse af høringsudtalelser om påtænkt lovgivning m.v.
3) Behandling af anmeldelser og ansøgninger om tilladelser.
4) Behandling af klagesager.
5) Behandling af egen drift-sager vedrørende overtrædelse af lovgivningen.
6) Vejledning over for offentlige myndigheder og private.

7) Udførelse af inspektioner.
8) Deltagelse i internationalt samarbejde samt afgivelse af udtalelser vedrørende udkast til rekommandationer, konventioner, direktiver m.v.
9) Udgivelse af en årsberetning.

Det må antages, at tilsynet i det store hele fortsat vil have disse opgaver og funktioner, omend den indbyrdes vægtning af sagerne kan ændre sig. Det forhold, at lovudkastet har et bredere anvendelsesområde end den nugældende registerlovgivning, må også formodes at føre til ændringer i sagssammensætningen.

3.9.4.1. Generelt om Datatilsynets opgaver, beføjelser og pligter

Tilsynets beføjelser efter direktivet

Der er i den nugældende lovgivning forskellige regler for Registertilsynets kompetence i forhold til henholdsvis offentlige myndigheder og private virksomheder m.v., jf. ovenfor i kapitel 4, pkt. 2.13. og 3.17.

Direktivet indeholder i artikel 28 bestemmelser om tilsynsmyndighedens kompetence, hvoraf det fremgår, at hver medlemsstat skal udpege en eller flere myndigheder, der har til opgave på medlemsstatens område at påse overholdelsen af de bestemmelser, medlemsstaten vedtager til gennemførelse af direktivet. Det fremgår endvidere, at en tilsynsmyndighed skal udøve sine funktioner i fuld uafhængighed.

Herudover indeholder artikel 28, stk. 3 og 6, nærmere bestemmelser om, hvilke beføjelser en tilsynsmyndighed kan eller skal tillægges i forhold til behandlinger, som finder sted på den pågældende medlemsstats område. Artikel 28, stk. 6, om kompetence i forhold til behandlinger, som er undergivet andre medlemsstaters lovgivning, er nærmere omtalt nedenfor under pkt. 3.9.4.7. Tilsynsmyndigheden skal herunder kunne:

1) Iværksætte undersøgelser og bl.a.
   - have adgang til de oplysninger, der gøres til genstand for en behandling, og
   - have adgang til at indsamle alle oplysninger, der er nødvendige for at varetage dens tilsynsopgaver, artikel 28, stk. 3, 1. pind.

2) Gribe effektivt ind ved f.eks.
   - at afgive udtalelser forud for iværksættelsen af behandlinger i henhold til artikel 20 og sikre en passende offentliggørelse af disse udtalelser,
   - at beordre oplysninger blokeret, slettet eller tilintetgjort,
   - midlertidigt eller definitivt at forbyde en behandling,

at udstede en advarsel til den dataansvarlige eller påtale en overtrædelse over for den dataansvarlige, eller

at høre parlamenter eller andre nationale politiske institutioner, artikel 28, stk. 3, 2. pind.

3) Indbringe overtrædelser af de nationale bestemmelser, som vedtages til gennemførelse af direktivet, for retsinstanserne eller gøre retsinstanserne opmærksom på disse overtrædelser, artikel 28, stk. 3, 3. pind.

Som det fremgår, hverken foreskriver eller udelukker direktivet, at der i den nationale lovgivning fastsættes forskellige regler vedrørende tilsynets beføjelser over for henholdsvis den private og den offentlige sektor. Tilsynet må blot antages at skulle udstyres med de beføjelser, som i fornøden grad sætter tilsynet i stand til at påse overholdelsen af de bestemmelser, som vedtages til gennemførelse af direktivet. Dog skal tilsynet som minimum kunne iværksætte undersøgelser, gribe effektivt ind samt indbringe overtrædelser for de nationale retsinstanser.

Den nærmere udmøntning af disse beføjelser i forhold til offentlige og private dataansvarlige er omtalt nedenfor under pkt. 3.9.4.2.-3.9.4.4.

I det følgende er omtalt to aspekter af Datatilsynets virksomhed, som ikke har fundet udtryk i egentlige bestemmelser herom i lovudkastet.

Indbringelse af overtrædelser for retsinstanserne

I relation til stk. 3,3. pind, bemærkes, at Registertilsynet i dag indbringer overtrædelser af registerlovgivningen for domstolene ved at indgive en politianmeldelse mod den, som efter tilsynets opfattelse har overtrådt lovgivningen. Udvalget finder ikke, at den nuværende ordning kan antages at være i strid med direktivet, da resultatet under alle omstændigheder er, at tilsynsmyndigheden foranlediger, at bestemte forhold bliver indbragt for domstolene. Der foreslås på denne baggrund ikke indsat særlige bestemmelser herom.

Tavshedspligt

Efter artikel 28, stk. 7, skal medlemsstaterne fastsætte bestemmelser om, at tilsynsmyndighedernes medlemmer og ansatte også efter deres aktiviteters ophør har tavshedspligt, for så vidt angår de fortrolige oplysninger, de har adgang til.

Efter forvaltningslovens § 27, stk. 1, har den, der virker inden for den offentlige for-

valtning, tavshedspligt, jf. straffelovens § 152 og §§ 152 c - 152 f, når en oplysning ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som fortrolig, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser. Dette gælder bl.a. for at varetage væsentlige hensyn til bl.a. enkeltpersoners interesse i at beskytte oplysninger om deres personlige eller interne, herunder økonomiske, forhold, samt enkeltpersoners økonomiske interesse i at beskytte oplysninger om tekniske indretninger eller fremgangsmåder eller om drifts- eller forretningsforhold, jf. § 27, stk. 1, nr. 6 og 7.

Efter straffelovens § 152, stk. 1, straffes den, som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab.

Der er derfor ikke fundet behov for at indsætte særlige bestemmelser i lovudkastet om tavshedspligt for ansatte m.v. i tilsynet.

3.9.4.2. Fælles bestemmelser i lovudkastet

I lovudkastet er indsat en række forskellige bestemmelser, som gælder i relation til såvel den offentlige som den private sektor.

Datatilsynet fører tilsyn

Der er i lovudkastets § 55, stk. 1, indsat en bestemmelse om, at Datatilsynet fører tilsyn med enhver behandling, der omfattes af loven, bortset fra behandlinger der foretages for domstolene. Bestemmelsen skal sammenholdes med udkastets § 58, stk. 1, hvorefter Datatilsynet af egen drift eller efter klage fra en registreret person påser, at behandlingen finder sted i overensstemmelse med loven eller regler udstedt i medfør af loven. Dette svarer til, hvad der følger af bestemmelserne i lov om private registre § 22, stk. 1, og lov om offentlige myndigheders registre § 22, stk. 2. Dog er genstanden for tilsynet efter disse love ikke behandlinger, men oprettelse og førelse af registre.

Klageadgang

Efter direktivets artikel 28, stk. 4, skal enhver, eventuelt repræsenteret ved en sammenslutning, kunne indgive en anmodning om beskyttelse af sine rettigheder og frihedsrettigheder i forbindelse med behandlingen af personoplysninger, jf. 1. afsnit. Det fremgår endvidere af bestemmelsens 2. afsnit, at enhver især kan indgive en anmodning om at få kontrolleret en behandlings lovlighed, når de nationale bestemmelser, der er truffet i henhold til direktivets artikel 13 (undtagelser fra og begrænsninger i række-

vidden af reglerne om registerindsigt, oplysningspligt m.v.), finder anvendelse.

Det første afsnit i stk. 4 omhandler *den registreredes* adgang til at rejse en sag. Det fremgår imidlertid ikke med sikkerhed, hvorvidt 2. afsnit giver alle og enhver - det vil sige også *ikke-registrerede* - adgang til at rejse en sag med den konsekvens, at Datatilsynet er forpligtet til at træffe en afgørelse eller afgive en udtalelse på baggrund af henvendelsen (actio popularis).

Passagen "enhver kan ... især indgive en anmodning", jf. 2. afsnit, skal formentlig forstås på den måde, at man i direktivteksten har ønsket at understrege, at de personer (registrerede), som efter 1. afsnit skal kurtne indgive en anmodning til tilsynsmyndigheden om beskyttelse i forbindelse med en behandlings lovlighed, især vil kunne gøre dette for at få kontrolleret en behandlings lovlighed, hvor der er særlig grund hertil. Dette er specielt vigtigt, når der i henhold til artikel 13 er sket undtagelse fra direktivets grundprincipper.

Det synes endvidere overflødigt at pålægge myndigheden en egentlig pligt til at behandle klager fra ikke-registrerede, da det efter direktivet er tilsynsmyndighedens primære opgave at påse overholdelsen af lovgivningen. Myndigheden vil derfor i vidt omfang under alle omstændigheder behandle henvendelser fra ikke-registrerede, såfremt disse giver anledning til mistanke om, at der sker overtrædelser af lovgivningen.

Det mä på denne baggrund antages, at bestemmelsen alene medfører, at registrerede har adgang til at rejse en egentlig klagesag.

Kræve enhver oplysning

Der er endvidere i udkastets § 62, stk. 1, indsat en bestemmelse om, at Datatilsynet kan kræve enhver oplysning, der er af betydning for dets virksomhed, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens regulering. Bestemmelsen svarer til den gældende regel i lov om private registre § 22, stk. 2, samt delvis til, hvad der følger af lov om offentlige myndigheders registre § 26, stk. 1.

Reglen har sin baggrund i direktivets artikel 28, stk. 3, 1. pind.

Tilbagekaldelse af afgørelser

I den nugældende lov om offentlige myndigheders registre § 27 er det fastsat, at Registertilsynet til enhver tid kan fremsætte forslag om ændring af gældende forskrifter over for den myndighed, der har fastsat forskrifterne. Det fremgår af bemærkningerne

til bestemmelsen, at tilsynet i lyset af udviklingen og indvundne erfaringer må kunne foreslå ændringer af forskrifter, også selv om tilsynet i forbindelse med deres forelæggelse oprindelig ikke har haft indvendinger imod affattelsen.

Formålet med at indsætte en specifik bestemmelse herom har formentlig været at tilvejebringe et klart grundlag for, at tilsynet kan foreslå ændringer i andre myndigheders bekendtgørelser (forskrifter), selv om tilsynet tidligere har fået forelagt disse og ikke har udtalt sig imod dem. Det forudsættes dog i bemærkningerne, at der skal foreligge særlige omstændigheder, såsom en bestemt udvikling eller nye erfaringer.

Ved afskaffelsen af kravet om forskriftsfastsættelse - se herom ovenfor under pkt. 3.8.2.2. - vil der imidlertid ikke være det samme behov for at skabe en klar hjemmel til at foreslå ændringer i andre myndigheders bekendtgørelser, hvorfor der ikke er medtaget en tilsvarende bestemmelse i lovudkastet. I øvrigt vil Datatilsynet altid på almindeligt ulovbestemt grundlag kunne foreslå en offentlig myndighed at tage bestemte retsforskrifter op til revision.

Derimod er der i direktivet en række bestemmelser, efter hvilke Europa-Kommissionen kan træffe afgørelse om, hvorvidt bestemte lande tilvejebringer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, jf. nærmere artikel 25. Europa-Kommissionen kan ligeledes træffe afgørelse om, at en bestemt overførsel til et tredjeland, som en medlemsstat i henhold til artikel 26, stk. 2, har givet tilladelse til, ikke må finde sted, eller at bestemte kontraktklausuler vil udgøre tilstrækkelige garantier i artikel 26, stk. 2's forstand, jf. herved artikel 26, stk. 3, sidste afsnit, og stk. 4. I disse situationer vil Datatilsynet efter omstændighederne skulle tilbagekalde begunstigende afgørelser for at kunne efterleve en sådan afgørelse, hvorfor der i udkastets § 58, stk. 2, er etableret en særlig hjemmel hertil. Der henvises i øvrigt til omtalen heraf ovenfor under pkt. 3.5.3.11.

Ingen administrativ rekurs

Desuden fremgår det af lovudkastets § 61, at Datatilsynets afgørelser truffet efter udkastet ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, hvilket svarer til lov om private registre § 25 samt diverse særbestemmelser i lov om offentlige myndigheders registre. Reglen har desuden sin baggrund i direktivets artikel 28, stk. 1,2. afsnit.

Udarbejdelse af anmeldelsesblanketter m.v.

Herudover er det i udkastets § 63, stk. 1, fastsat, at Datatilsynet kan bestemme, at anmeldelser, ansøgninger om tilladelse efter loven samt ændringer heri kan eller skal ske på nærmere angiven måde. Registertilsynet har en tilsvarende kompetence i henhold til

den nugældende lov om private registre § 26, stk. 2 (alle anmeldelser og ansøgninger), samt i begrænset omfang i henhold til lov om offentlige myndigheders registre § 8 c (anmeldelse af registre, som er fritaget fra kravet om forskriftsfastsættelse).

Datatilsynet vil herunder kunne fastsætte, at der kan ske anmeldelse via elektronisk medie.

Årsberetning og offentliggørelse af udtalelser m.v.

Det er i artikel 28, stk. 5, fastsat, at hver tilsynsmyndighed med regelmæssige mellemrum skal udarbejde en rapport om sin virksomhed, som skal offentliggøres. Dette svarer til den nugældende lov om offentlige myndigheders registre § 28, stk. 2, hvorefter Registertilsynet afgiver en årlig rapport om sin virksomhed til Folketinget, som skal offentliggøres. Bestemmelsen er bl.a. på denne baggrund opretholdt i lovudkastets § 65. Endvidere er det i bestemmelsen fastsat, at tilsynet kan offentliggøre sine udtalelser. En sådan adgang til offentliggørelse af udtalelser følger også i et vist omfang af den nugældende lov om offentlige myndigheders registre § 28, stk. 2.

3.9.4.3. Særlige regler i forhold til offentlige myndigheder

Som beskrevet ovenfor i kapitel 4, pkt. 2.13.2., har Registertilsynet efter den nugældende lovgivning som hovedregel alene kompetence til at afgive udtalelser over for andre myndigheder, hvorimod der kun er en begrænset kompetence til at træffe egentlige afgørelser, som er bindende for myndighederne. En sådan kompetence er fastsat i § 8 a, stk. 4, og § 8 b, stk. 7 (beslutning om, at der skal fastsættes forskrifter for et register, som ellers er fritaget herfor), § 9, stk. 4 (tilladelse til overførsel af kommunale registre til arkiv), § 15 (registerindsigt) samt § 18, 2. pkt. og § 21, stk. 5 (tilladelse til videregivelse af oplysninger, som alene er registreret med henblik på forskning og statistik).

Siden lovens ikrafttræden har der kun foreligget et tilfælde, hvor en myndighed helt har afvist at følge tilsynets udtalelse. Den gældende ordning må derfor siges at have fungeret tilfredsstillende. Det er udvalgets opfattelse, at det har været muligt for Registertilsynet at gribe effektivt ind over for offentlige myndigheder ved at afgive udtalelser og påtale overtrædelser af loven i relation til de materielle registrerings- og videregivelsesbetingelser samt sikkerhedsforanstaltninger.

På denne baggrund synes det hverken nødvendigt eller ønskeligt, at tilsynsmyndigheden fremover generelt skal kunne træffe egentlige afgørelser i forhold til andre myndigheder.

I nogle tilfælde kan der imidlertid være gode grunde til at tillægge Datatilsynet en egentlig afgørelseskompetence.

Som nævnt ovenfor har Registertilsynet i dag afgørelseskompetence i forhold til sager om registerindsigt, hvilket er et eksempel - det eneste, som findes i den nuværende lov om offentlige myndigheders registre - på en udtrykkelig *ret* for en registreret.

Efter udvalgets opfattelse bør der - i lighed med hvad der gælder i dag - tillægges Datatilsynet en afgørelseskompetence i de tilfælde, hvor der efter det udarbejdede lovudkast tillægges registrerede personer rettigheder. Datatilsynet bør således kunne træffe afgørelse i de tilfælde, hvor der opstår spørgsmål om rækkevidden af de i lovudkastets kapitel 8-10 indeholdte rettigheder.

Herudover er det i artikel 26 udtrykkeligt fastsat, at medlemsstaten i visse tilfælde kan give *tilladelse* til overførsel af personoplysninger. Med hensyn til direktivets regler om overførsel af oplysninger til tredjelande følger det endvidere af artikel 26, at EF-Kommissionen kan fastsætte nærmere gennemførelsesforanstaltninger, som det påhviler medlemsstaterne at efterleve. Som anført ovenfor i pkt. 3.9.4.2. er der derfor i lovudkastets § 58, stk. 2, indsat en bestemmelse om Datatilsynets mulighed for at tilbagekalde meddelte afgørelser om overførsel af oplysninger til tredjelande.

Endvidere er det i artikel 8, stk. 4, fastsat, at der kan fastsættes (andre) undtagelser fra behandlingsforbudet i artikel 8, stk. 1, enten ved national lovgivning eller ved en *afgørelse* truffet af tilsynsmyndigheden. For så vidt angår denne bestemmelse er der i lovudkastets § 7, stk. 7, og § 10, stk. 3, fastsat undtagelser, som ikke er klart beskrevet i lovgivningen, men som angiver rammerne for et vist skøn.

Endelig kan nævnes den i lovudkastets § 13 indsatte særlige regel om forbud mod automatisk registrering af, hvilke telefonnumre der er foretaget opkald til fra en dataansvarligs telefoner. Der er ikke efter bestemmelsen tale om et absolut forbud. Således kan tilsynsmyndigheden under nærmere angive betingelser meddele *tilladelse* til automatisk registrering af udgående telefonopkald.

På baggrund af ovennævnte er det i lovudkastets § 60, stk. 1, fastsat, at Datatilsynet træffer (bindende) afgørelser over for myndighederne i sager, som vedrører lovudkastets § 7, stk. 7, § 9, stk. 3, og § 10, stk. 3 (afgørelse, herunder fastsættelse af vilkår, vedrørende undtagelse fra behandlingsforbudet i artikel 8, stk. 1), § 13, stk. 1 (tilladelse til automatisk registrering af udgående opkald), § 27, stk. 4 (tilladelse til overførsel til tredjelande), §§ 28-31, § 32, stk. 1, 2 og 4, og §§ 33-39 (rettigheder) samt § 58, stk. 2 (tilbagekaldelse af tilladelse til overførsel af oplysninger til tredjelande meddelt i

henhold til § 27, stk. 4).

I stk. 2 er det præciseret, at tilsynet afgiver udtalelser i alle andre tilfælde.

I relation til inspektionskompetence er der videreført en bestemmelse om, at tilsynets medlemmer og personale til enhver tid har adgang til visse lokaler mod behørig legitimation uden retskendelse, jf. lovudkastets § 62, stk. 2. Denne bestemmelse svarer til retstilstanden i dag, jf. herved lov om offentlige myndigheders registre § 26, stk. 2.

I den nugældende lov om offentlige myndigheders registre § 26, stk. 3, er der en særlig adgang for Registertilsynet til at afgive indberetning til den eller de for et register ansvarlige myndigheder og vedkommende minister om konstaterede overtrædelser af loven eller de fastsatte forskrifter samt i øvrigt om forefundne mangler. Tilsynet skal have underretning om, hvad myndigheden foretager i anledning af indberetningen.

Udvalget har imidlertid - som nævnt ovenfor under pkt. 3.8.2.1. - fundet, at der ikke længere er et behov for en særlig politisk kontrol med oprettelse eller iværksættelse af registre/behandlinger. På samme måde finder udvalget, at der ikke er et behov for en speciel politisk kontrol med overholdelsen af loven i forbindelse med udførelsen af behandlinger. Hertil kommer, at der i dag kun indgives indberetninger, såfremt der er tale om overtrædelser af en vis alvorlighed, og det må under alle omstændigheder forventes, at en kritik af sådanne overtrædelser tilsendes en person på et højere, muligvis det højeste, niveau inden for myndigheden. En væsentlig funktion af indberetningerne ligger i, at kritikken udtrykkes over for et niveau i myndigheden, som har fornøden kompetence og ansvar til at træffe passende foranstaltninger til at imødegå muligheden for fremtidige overtrædelser. Denne funktion vil således blive varetaget uanset opretholdelsen af en regel om indberetning.

På denne baggrund er der ikke indsat bestemmelser om indberetning til dataansvarlige myndigheder (kommunalbestyrelser, amtsråd og direktører m.v. for statslige styrelser) og vedkommende minister.

3.9.4.4. Særlige regler i forhold til private dataansvarlige

Påbud og forbud

Som det fremgår ovenfor i kapitel 4, pkt. 3.17., har Registertilsynet i dag kompetence til at træffe endelige afgørelser over for private virksomheder m.v., og lov om private registre indeholder herudover en række bestemmelser om, at tilsynet kan meddele pålæg i visse situationer, jf. § 23, stk. 1-6.

I lovudkastets § 59, stk. 1-3, er indsat bestemmelser, som i det væsentlige svarer til den nugældende retstilstand med de modifikationer, der følger af, at lovudkastets genstand ikke er registrering og videregivelse, men behandling af personoplysninger.

Herudover er der åbnet mulighed for, at Datatilsynet i stedet for at påbyde sletning af oplysninger, som efter loven ikke må behandles, kan påbyde blokering. Direktivets artikel 28, stk. 3, 2. pind, omtaler muligheden for at gribe effektivt ind ved at beordre oplysninger blokeret.

Af den nugældende § 23 fremgår det i øvrigt ikke, at et påbud eller forbud kun kan rettes mod en registeransvarlig (dataansvarlig). Af nogle af bestemmelserne fremgår det i ubestemt form, at tilsynet *kan meddele pålæg* eller *kan forbyde* bestemte registreringer, videregivelser m.v. I andre bestemmelser fremgår det, at tilsynet kan *pålægge en virksomhed m. v. (eller person)* at gøre eller undlade noget bestemt. Der er således intet efter ordlyden, som er til hinder for, at tilsynet i dag kan meddele f.eks. et privat edb-servicebureau pålæg om at foretage sig eller undlade at foretage sig noget bestemt.

Det kan heller ikke fremover udelukkes, at der kan opstå situationer, hvor der er behov for at meddele en databehandler påbud eller forbud i relation til behandlinger, som denne foretager for en privat dataansvarlig. Dette kan f.eks. være relevant i situationer, hvor det ikke er muligt at komme i kontakt med en dataansvarlig, eller hvor en dataansvarlig ikke ønsker at efterleve Datatilsynets påbud/forbud. Det synes ikke hensigtsmæssigt, hvis tilsynet i sådanne tilfælde på forhånd skulle være afskåret fra at kunne meddele databehandlere påbud eller forbud, navnlig i situationer, hvor behandlingen er til skade for den registrerede eller andre, f.eks. hvis der pågår en ulovlig videregivelse eller anden udbredelse af personoplysninger. Det må dog forudsættes, at der ikke er umiddelbar udsigt til, at tilsynet kan komme i kontakt med den dataansvarlige eller til, at den dataansvarlige inden for en overskuelig tidshorisont efterlever tilsynets afgørelse.

Der er derfor i § 59, stk. 4, indsat en bestemmelse om, at tilsynet i særlige tilfælde kan meddele databehandlere påbud eller forbud, jf. stk. 1-3. Det bemærkes, at bestemmelsen også gælder for offentlige databehandlere, da der ikke ses at være grund til at gøre forskel på disse og private databehandlere. Endvidere bemærkes det, at bestemmelsen ikke forudsætter, at databehandleren har foretages sig noget ulovligt, men alene at den dataansvarlige foretager en behandling som nævnt i stk. 1-3.

Den særlige bestemmelse i den nugældende lov om private registre § 23, stk. 4, ifølge hvilken tilsynet kun i særlige tilfælde kan pålægge en virksomhed m.v. at slette oplysninger, der på grund af alder eller af andre grunde har mistet deres betydning for registerets opgaver, er ikke opretholdt. Dette skyldes, at det følger af den centrale behand-

lingsbestemmelse i direktivets artikel 6, at personoplysninger skal være relevante og ikke omfatte mere end, hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil de indsamles, jf. stk. 1, litra c, samt at oplysninger skal være korrekte og om nødvendigt ajourførte, jf. stk. 1, litra d. Der ses på denne baggrund ikke at være mulighed for at indskrænke Datatilsynets kompetence i relation til overtrædelser af de af lovudkastets bestemmelser, som gennemfører ovennævnte behandlingsregler, til kun at være en kompetence til at kunne gribe ind i særlige tilfælde.

Datatilsynets inspektionsbeføjelser

Datatilsynet vil, ligesom det hidtil har været tilfældet for Registertilsynet, have behov for at kunne indhente de relevante oplysninger i forbindelse med udøvelsen af sin tilsynsvirksomhed. Disse oplysninger vil i langt de fleste tilfælde kunne indhentes skriftligt eller eventuelt telefonisk eller lignende.

Der er imidlertid i den nugældende lov om private registre § 22, stk. 3, hjemmel til, at Registertilsynet - ud over at kunne kræve enhver oplysning, som er af betydning for dets virksomhed, jf. § 22, stk. 2 - kan foretage inspektioner, hvorved tilsynet uden retskendelse ved fremmøde ved en eller flere ansatte møder op på det sted, hvor registreringen fysisk sker eller hvorfra den faktisk administreres.

Efter lovens § 22, stk. 3, er der således adgang til uden retskendelse at inspicere en virksomhed, som er anmeldelsespligtig eller omfattes af lovens § 3, stk. 6 (advarselsregistre), § 21 (tilladelse til registrering og elektronisk databehandling i udlandet) eller bestemmelser fastsat i medfør af § 3, stk. 8 (bemyndigelse til bl.a. at fastsætte anmeldelsespligt for visse typer virksomhed). Der er med andre ord ikke en generel adgang til at foretage inspektion uden retskendelse hos enhver virksomhed m.v., som foretager registrering, der er omfattet af loven.

Den nuværende inspektionsregel blev indsat i forbindelse med den oprindelige lov om private registres vedtagelse. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at der under inspektionsbesøgene bl.a. vil være mulighed for at undersøge, om sikkerhedsforanstaltningerne er forskriftsmæssige og i øvrigt betryggende, ligesom der vil være adgang til selve registeret, programmer m.v. og til at undersøge, om de administrative rutiner med hensyn til registrering og videregivelse af oplysninger er forsvarlige. Tilsynet vil herunder efter bemærkningerne selv kunne foretage udtræk af registeret. Tilsynet vil med andre ord kunne besigtige de fysiske lokaliteter, adgangen til disse, placeringen af printere og skærme samt vurdere øvrige sikkerhedsaspekter og eventuelt anmode om adgang til de oplysninger, som behandles på stedet.

Der har hidtil typisk været tale om rutinemæssige inspektioner, som Registertilsynet har iværksat uden at have en konkret mistanke om overtrædelser af lov om private registre rettet mod den specifikke private dataansvarlige. I enkelte tilfælde har Registertilsynet foretaget inspektion på baggrund af en klagesag eller i anden konkret anledning.

Registertilsynet har oplyst, at inspektionerne i meget vidt omfang har givet anledning til at udtale kritik eller komme med pålæg, forbud eller henstillinger vedrørende de forefundne forhold. Der har ofte været tale om mangler i praktiske rutiner og andre - typisk uagtsomme - fejl af mere praktisk karakter, som næppe var blevet konstateret i forbindelse med en eventuel konkret klagesag eller egen drift forespørgsel.

Inspektionerne er i øvrigt ofte tillige blevet benyttet til en generel drøftelse med den registeransvarlige vedrørende de regler, som gælder for den pågældende registreringsaktivitet, de vilkår som eventuelt er blevet stillet, eller den praktiske tilrettelæggelse af rutiner til overholdelse af disse. Hertil kommer, at inspektionerne har vist sig at være egnede til give Registertilsynet et indtryk af de fysiske rammer for bestemte konkrete registreringsaktiviteter og et indblik i de vilkår, under hvilke de registeransvarlige virksomheder i øvrigt udøver deres aktiviteter.

Udvalget finder på denne baggrund, at der fortsat er behov for i et vist omfang at kunne inspicere hos private.

Udvalget har i den forbindelse overvejet konsekvenserne af, at det nugældende forbud mod fysiske personers registrering af oplysninger, som er omfattet af lov om private registre § 1, stk. 1, foreslås ophævet. Oplysninger, som behandles af fysiske personer med henblik på udøvelse af aktiviteter af rent privat karakter, vil ikke være omfattet af lovudkastet, jf. § 2, stk. 1, men der må alligevel antages at være en række behandlinger, som foretages af privatpersoner i deres eget hjem, der fremover vil være omfattet af udkastet.

Udvalget finder det imidlertid ikke rimeligt, at en dataansvarlig kan undgå inspektioner ved at forlægge den fysiske behandling af oplysninger til privat bolig, hvorfor inspektionsbeføjelsen ikke foreslås indskrænket til kun at gælde forretningslokaler m.v.

Dog finder udvalget, at inspektionsbeføjelserne bør indskrænkes til at gælde i relation til behandlinger, som på grund af deres omfang eller formål kan indebære en særlig risiko for at krænke de registreredes rettigheder og frihedsrettigheder, f.eks. behandlinger, der har til formål at udelukke den registrerede fra at udøve en ret, modtage en ydelse eller opnå en kontrakt, eller som indebærer anvendelse af ny teknologi. Inspektionsbeføjelsen bør med andre ord gælde for behandlinger, som ud fra de samme be-

tragtninger er undergivet et krav om forudgående tilladelse, jf. lovudkastets § 50.

Efter den gældende registerlovgivning er bl.a. edb-servicebureauer undergivet Registertilsynets inspektionsbeføjelse, jf. lov om private registre § 20, jf. § 22, stk. 3. Udvalget finder, at disse bureauer fortsat bør være undergivet tilsynsmyndighedens inspektionsbeføjelse, således at det sikres, at Datatilsynet kan inspicere bureauernes virksomhed - og navnlig de etablerede sikkerhedsforanstaltninger - som en helhed og ikke blot de konkrete behandlinger, som efter de øvrige regler i lovudkastets § 62, stk. 2 og 3, er undergivet inspektionsadgang.

På baggrund af det ovennævnte fremgår det af lovudkastets § 62, stk. 3 og 4, at tilsynets medlemmer og personale til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse har adgang til visse lokaler, i det omfang behandlingen er omfattet af § 50, eller hvis der er tale om behandlinger, der udføres af en databehandler som nævnt i § 53.

3.9.4.5. Øvrige bestemmelser

Det følger af direktivets artikel 28, stk. 2, at tilsynsmyndigheden skal høres ved udarbejdelsen af administrative foranstaltninger eller retsforskrifter om beskyttelse af personers rettigheder og frihedsrettigheder i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Der findes ikke en tilsvarende regel i den gældende lovgivning, men Registertilsynet er i nogle tilfælde blevet hørt over f.eks. lovudkast og udkast til bekendtgørelser.

Formuleringen af bestemmelsen giver anledning til tvivlsspørgsmål. Dette gælder for det første spørgsmålet om, hvorvidt tilsynet alene skal høres over administrative retsforskrifter, eller om der også gælder en høringspligt i relation til andre retsforskrifter, det vil sige lovforslag. Endvidere er det usikkert, om bestemmelsen i artikel 28, stk. 2, kun omfatter retligt bindende forskrifter, eller om den tillige gælder for f.eks. vejledninger, henstillinger m.v.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt høringspligten i artikel 28, stk. 2, også omfatter lovudkast - og således ikke kun udkast til administrative retsforskrifter - bemærkes, at den danske version af direktivet ikke er entydig på dette punkt. Ved fortolkningen af bestemmelsen i artikel 28, stk. 2, har udvalget derfor inddraget andre sproglige versioner af direktivet.

Af den tyske version af direktivet fremgår det, at tilsynsmyndigheden skal høres "bei der Ausarbeitung von Rechtsverordnungen oder Verwaltungsvorschriften". Af den

svenske udgave af direktivet fremgår, at myndigheden skal høres "när sådana lagar eller andra författningar utarbetas". Både den tyske og den svenske udgave af direktivet taler således for, at der efter direktivet gælder en høringspligt ved udarbejdelsen af lovgivning i formel forstand.

Heroverfor står imidlertid, at det fremgår af den engelske udgave af direktivet, at høringspligten alene angår "administrative measures and regulations", jf. nærmere bilag 8 i bilagssamlingen. Ifølge den engelske udgave omfatter høringspligten således ikke lovudkast. Hertil kommer, at tilblivelseshistorien bag bestemmelsen i artikel 28, stk. 2, også i nogen grad peger i retning af, at det ikke med bestemmelsen er tiltænkt at pålægge medlemsstaterne en pligt til at foreskrive, at tilsynsmyndighederne skal høres ved udarbejdelsen af lovforslag.

På den anførte baggrund er det efter udvalgets opfattelse tvivlsomt, om høringspligten i direktivets artikel 28, stk. 2, omfatter lovudkast. Imidlertid er det efter udvalgets opfattelse vigtigt, at Datatilsynet inddrages i forbindelse med, at der gennemføres love (i formel forstand) om beskyttelse af personers rettigheder og frihedsrettigheder i forbindelse med behandling af personoplysninger. Det forudsættes derfor, at Datatilsynet bl.a. høres i forbindelse med, at regeringen udarbejder sådanne lovforslag. Endvidere forudsættes det, at vedkommende ressortministerium i forbindelse med sin stillingtagen til et privat lovforslag hører Datatilsynet.

For så vidt angår spørgsmålet om betydningen af udtrykket "administrative foranstaltninger" bemærkes, at det formentlig må antages, at udtrykket alene omfatter retligt bindende retsakter. Uden for udtrykket må således antages at falde vejledninger m.v. Også myndigheders dispositioner af privatretlig karakter, f.eks. indgåelse af kontrakter eller indgåelse af kollektive aftaler på det arbejdsretlige område, må antages at falde uden for udtrykket. Dette skyldes, at sådanne dispositioner ikke kan siges at være administrative foranstaltninger, men snarere privatretlige (aftaleretlige) dispositioner. Der er endvidere ikke tale om "forskrifter", som er bindende, udover i almindelig privatretlig eller arbejdsretlig forstand på lige fod med de aftaler, som private virksomheder indgår. Det skal endelig præciseres, at udtrykket "foranstaltninger" ikke kan antages at omfatte foranstaltninger, som er rettet mod enkeltindivider (forvaltningsakter).

På den anførte baggrund er der indsat en bestemmelse i lovudkastets § 57 om, at der skal indhentes en udtalelse fra Datatilsynet ved udarbejdelse af bekendtgørelser, cirkulærer eller andre generelle retsforskrifter, der har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger. Endvidere er det - i overensstemmelse med det ovenfor anførte - i bemærkningerne til bestemmelsen i udkastets § 57 forudsat, at Datatilsynet høres i forbindelse med regeringens behandling (udarbej-

delse) af lovforslag.

3.9.4.6. Koordinering mellem de nationale tilsynsmyndigheder

Som anført nedenfor under pkt. 3.9.5.1. foreslår et flertal i udvalget, at der med hensyn til den behandling af oplysninger, der foretages for domstolene, etableres en særlig tilsynsordning. Det bør således ikke være Datatilsynet, som udøver tilsyn på dette område, men derimod landsretspræsidenterne og præsidenten for Højesteret.

Dette forhold aktualiserer spørgsmålet om koordinering tilsynsmyndighederne imellem.

I den forbindelse kan bestemmelsen i direktivets artikel 28, stk. 6, 2. afsnit, også nævnes. Af bestemmelsen følger, at tilsynsmyndighederne samarbejder med hinanden i det omfang, det er nødvendigt for at opfylde deres pligter, navnlig ved at udveksle alle nyttige oplysninger.

Bestemmelsen i direktivets artikel 28, stk. 6, 2. afsnit, må antages at tage sigte på samarbejdet mellem tilsynsmyndigheder fra forskellige medlemsstater, jf. herved at bestemmelsen i artikel 28, stk. 6, 1. afsnit, klart tager sigte på dette forhold. Der henvises herved også til betragtning 64 i direktivets præambel.

Uanset at direktivet ikke kan antages at stille krav om koordinering mellem flere nationale tilsynsmyndigheder vil det efter udvalgets opfattelse være hensigtsmæssigt, at der sker en sådan koordinering. Der foreslås derfor indsat en bestemmelse i lovudkastets § 66, hvorefter Datatilsynet og de øvrige tilsynsmyndigheder samarbejder i det omfang, det er nødvendigt for at opfylde deres pligter, navnlig ved at udveksle alle relevante oplysninger. Udvalget skal i den forbindelse pege på, at Datatilsynet (i dag Registertilsynet) er i besiddelse af en betydelig sagkundskab vedrørende databeskyttelsesretlige spørgsmål, som det bør være muligt for de øvrige tilsynsmyndigheder at trække på. I det hele taget bør det være muligt for den enkelte tilsynsmyndighed at blive orienteret om de øvrige tilsynsmyndigheders virksomhed. Dette gælder bl.a. med hensyn til fortolkningen og udfyldningen af de bestemmelser i lovudkastet, som indeholder retlige standarder. Også på andre punkter vil koordinering tilsynsmyndighederne imellem kunne komme på tale. Eksempelvis kan der peges på, at tilsynsmyndighederne vil kunne føre en fælles fortegnelse over de behandlinger, der er anmeldt til myndighederne, jf. lovudkastets § 54, stk. 1.

3.9.4.7. Jurisdiktionskompetence og samarbejde med tilsynsmyndighederne i andre medlemsstater

Det er en følge af direktivets artikel 4, stk. 1, litra a, at en medlemsstats lovgivning, som vedtages til gennemførelse af direktivet, finder anvendelse på behandling af personoplysninger, som foretages for en dataansvarlig, der er etableret i en medlemsstat, såfremt aktiviteterne finder sted inden for Det Europæiske Fællesskabs område.

En konsekvens heraf er, at hvis en behandling fysisk finder sted i Danmark, men foretages for en dataansvarlig, som er etableret i f.eks. Tyskland, vil tysk databeskyttelseslovgivning finde anvendelse. Denne situation vil bl.a. kunne opstå, hvis en tysk dataansvarlig benytter sig af et dansk edb-servicebureau (databehandler).

Det fremgår af artikel 28, stk. 6, at den enkelte tilsynsmyndighed - uanset hvilken national lov der måtte gælde for den pågældende behandling - er kompetent til på sin medlemsstats område at udøve de beføjelser, der tillægges den i overensstemmelse med artikel 28, stk. 3.

Den særlige bestemmelse i artikel 28, stk. 6, må formentlig forstås således, at tilsynsmyndighederne ikke tillægges en egentlig *pligt* til at gribe ind over for sådanne eventuelle overtrædelser af andre landes lovgivning i forbindelse med behandlinger, som finder sted på medlemsstatens område. Enhver henvendelse vedrørende overtrædelser af andre medlemsstaters lovgivning i relation til sådanne behandlinger, vil således ikke skabe en pligt for Datatilsynet til at gå ind i sagen og eventuelt at træffe afgørelser. Det må derfor være muligt på forhånd at begrænse denne særlige kompetence i lovgivningen.

Det følger dog af stk. 6, 1. afsnit, 2. pkt., at myndigheden kan blive anmodet om at udøve sine beføjelser af en myndighed i en anden medlemsstat. Endvidere følger det af stk. 6, 2. pkt., at tilsynsmyndighederne skal samarbejde med hinanden i det omfang, det er nødvendigt for at opfylde deres pligter, navnlig ved at udveksle alle nyttige oplysninger.

Det er således forudsat i direktivet, at tilsynsmyndighederne i medlemsstaterne i et eller andet rimeligt omfang samarbejder med hinanden med henblik på at sikre, at bestemmelserne i de nationale lovgivninger, som vedtages til gennemførelse af direktivet, overholdes, uanset hvor behandlingen finder sted. Det vil derfor næppe være muligt på forhånd i den nationale lovgivning at afskære tilsynsmyndighederne enhver kompetence i forhold til behandlinger, som er underlagt en anden medlemsstats lovgivning.

I lovudkastets § 64, stk. 1, er der derfor indsat en bestemmelse om, at Datatilsynet af egen drift eller efter anmodning fra en anden medlemsstat kan påse, at en behandling af oplysninger, som finder sted i Danmark, er lovlig, uanset at den pågældende behandling er undergivet en anden medlemsstats lovgivning.

Der er ikke indsat bestemmelser om, at en registreret kan indgive en klage med den konsekvens, at Datatilsynet har en pligt til at behandle klagen. Datatilsynet vil dog altid af egen drift kunne tage en sag op, hvis en registreret person gør opmærksom på eventuelle ulovligheder.

Der er heller ikke i bestemmelsen åbnet mulighed for, at Datatilsynet kan påse, at behandlinger, som finder sted i Danmark, sker i overensstemmelse med lovgivningen i tredjelande. Et krav herom følger i øvrigt ikke af direktivet.

Direktivets artikel 28, stk. 6, fastslår, at den enkelte tilsynsmyndighed er kompetent til på sin medlemsstats område at *udøve de beføjelser, der tillægges den i overensstemmelse med artikel 28, stk. 3,* uanset hvilken national lov der måtte gælde for den pågældende behandling.

Datatilsynet er således beføjet til at iværksætte undersøgelser, gribe effektivt ind og indbringe overtrædelser for retsinstanserne, for så vidt behandlingen finder sted på dansk område. Dette gælder uafhængigt af spørgsmålet om lovvalg.

Reglen indebærer med andre ord, at Datatilsynet i ovennævnte tilfælde vil kunne udøve sine beføjelser på grundlag af danske processuelle regler, herunder reglerne om meddelelse af påbud og forbud, bestemmelsen om, at tilsynet kan kræve enhver oplysning, samt reglerne om inspektionsbeføjelse.

I § 64, stk. 1, 2. pkt., er det derfor fastsat, at bestemmelserne i §§ 59 og 62 finder tilsvarende anvendelse i forbindelse med, at Datatilsynet påser, om behandling af oplysninger på dansk område sker i overensstemmelse med en anden medlemsstats lovgivning.

Videregivelse af oplysninger til tilsynsmyndigheder i andre medlemsstater

Som det fremgår ovenfor forudsættes det i direktivet, at tilsynsmyndighederne i medlemsstaterne samarbejder i det omfang, det er nødvendigt for at opfylde deres pligter, navnlig ved at udveksle alle nyttige oplysninger.

Det kan således ikke udelukkes, at direktivet i nogle situationer medfører, at der skal videregives personoplysninger til tilsynsmyndighederne i de øvrige medlemsstater, enten i forbindelse med at disse andre myndigheder undersøger en behandling i deres land, som er undergivet dansk lovgivning, eller i forbindelse med at Datatilsynet foretager en undersøgelse i Danmark af et forhold, som er undergivet den anden medlemsstats lovgivning.

Efter straffelovens § 152 og §§ 152 c-f, sammenholdt med forvaltningslovens §§ 27 og 28, er der grænser for, hvilke oplysninger der lovligt vil kunne videregives, idet visse oplysninger er undergivet tavshedspligt. Hvis Datatilsynet frit skal kunne videregive alle oplysninger i overensstemmelse med direktivets artikel 28, stk. 6, 2. afsnit, skal der således tilvejebringes en særskilt hjemmel hertil.

Derfor er der i § 64, stk. 2, indsat en bestemmelse om, at Datatilsynet kan videregive oplysninger til tilsynsmyndigheder i andre medlemsstater i det omfang, det er nødvendigt med henblik på at påse overholdelsen af bestemmelserne i lovudkastet eller af den pågældende medlemsstats databeskyttelseslovgivning.

Andre internationale forpligtelser

Afslutningsvis bemærkes det, at det i den nugældende lov om private registre § 24 er fastsat, at justitsministeren til opfyldelse af internationale aftaler eller i øvrigt til fremme af internationalt samarbejde om kontrol af den art af virksomhed, der omfattes af loven, kan fastsætte regler bl.a. om Registertilsynets forhold til udenlandske tilsynsmyndigheder, om anmeldelsespligt, om sletning af registre og om, at bestemmelsen i § 22, stk. 3 (inspektionsadgang), også finder anvendelse på anden virksomhed end nævnt i bestemmelsen.

Denne bestemmelse er aldrig blevet brugt, og det vil endvidere være begrænset hvilke internationale forpligtelser Danmark fremover vil kunne påtage sig på direktivets område. Hvis Det europæiske Fællesskab har udnyttet sin kompetence på et bestemt område til at vedtage interne regler - f.eks. direktiver - vil medlemsstaterne være udelukket fra at påtage sig forpligtelser over for tredjelande, der *berører* disse regler. Der foreligger ikke "berøring" alene af den grund, at de af medlemsstaterne påtagne forpligtelser vedrører samme emne som EF-reglerne. En sådan "berøring" kan imidlertid foreligge, selv om de af medlemsstaterne påtagne forpligtelser er identiske med EF-reglerne. Da direktivets anvendelsesområde er meget bredt, vil der formentlig ikke kunne indgås internationale aftaler vedrørende generel databeskyttelse i nævneværdigt omfang (om overhovedet), og der vil således ikke være noget større praktisk behov for en kompetence til at fastsætte gennemførelsesforanstaltninger på bekendtgørelsesniveau.

Der er derfor ikke medtaget en bestemmelse i lovudkastet, som svarer til den gældende bestemmelse i lov om private registre § 24.

Der er imidlertid i udkastets § 75 indsat en bestemmelse om, at justitsministeren kan fastsætte sådanne forskrifter, som er nødvendige for at gennemføre de af Det Europæiske Fællesskab udstedte beslutninger, som træffes med henblik på gennemførelse af direktivet, eller forskrifter som er nødvendige for at anvende de af Fællesskabet udstedte forordninger på direktivets område.

3.9.5. Tilsynet med domstolene

For så vidt angår tilsynet med domstolenes behandling af oplysninger, må to spørgsmål overvejes. Det gælder for det første spørgsmålet om, hvem der skal føre tilsyn med domstolenes behandling af personoplysninger, og for det andet spørgsmålet om, hvilke opgaver, det vil sige hvilke beføjelser og pligter, der bør tillægges/pålægges vedkommende tilsynsmyndighed.

3.9.5.1. Tilsynets organisation

Som anført ovenfor under pkt. 3.9.1. følger det af direktivets artikel 28, stk. 1, at medlemsstaterne skal udpege én eller flere tilsynsmyndigheder (offentlige myndigheder), der har til opgave på deres område at påse overholdelsen af de bestemmelser, medlemsstaterne vedtager til gennemførelse af direktivet. Dette skal bl.a. ske på baggrund af de anmeldelser, som vedkommende tilsynsmyndighed modtager fra de dataansvarlige, jf. nærmere artikel 18-20. Se hertil ovenfor pkt. 3.8.5., hvor udvalgets overvejelser vedrørende anmeldelse af behandlinger, der foretages for domstolene, er beskrevet.

I lyset af den nævnte direktivbestemmelse har udvalget overvejet, hvilken tilsynsordning der bør gælde i relation til domstolenes virksomhed. Udvalget er opmærksom på, at de offentlige myndigheder, som tillægges tilsynskompetence, skal kunne udøve deres funktioner i fuld uafhængighed, jf. artikel 28, stk. 1.

Under hensyn hertil kan der efter udvalgets opfattelse peges på to mulige tilsynsordninger, nemlig *enten* at henlægge tilsynet med domstolene til Datatilsynet, og *eller* at gennemføre en ordning, som i det væsentlige svarer til den, der er indeholdt i tinglysningslovens § 50 og §§ 50 a-g (edb-tinglysningsregistre).

Et **flertal** (udvalgets medlemmer bortset fra Peter Blume) udtaler følgende vedrørende det rejste spørgsmål:

For at vælge den førstnævnte tilsynsordning (Datatilsynet) taler hensynet til at etablere en så enstrenget tilsynsordning som mulig. Imidlertid kan dette hensyn efter udvalgets opfattelse ikke begrunde, at det i det hele overlades til Datatilsynet at føre tilsyn med domstolenes virksomhed. I givet fald vil Datatilsynet også skulle føre tilsyn med domstolenes judicielle funktioner, og dette kan udvalget af principielle grunde ikke anbefale. Der henvises herved nærmere til det, som er anført nedenfor. Når tilsynet med domstolene således ikke fuldt ud bør føres af Datatilsynet, taler hensynet til at etablere en så enstrenget tilsynsordning som mulig ikke med nogen større vægt for, at lade Datatilsynet føre tilsyn med domstolenes administrative virksomhed. Derimod synes hensynet snarere at tale for at etablere en ordning, hvorefter tilsynet med domstolene i det hele placeres i domstolsregi. I givet fald undgås det, at dele af tilsynet føres i domstolsregi, mens andre dele af tilsynet føres af en administrativ myndighed.

På den anførte baggrund anbefaler flertallet, at der, for så vidt angår domstolenes behandling af oplysninger, gennemføres en ordning, som i det væsentlige svarer til den, der er indeholdt i tinglysningslovens § 50 og §§ 50 a-g (edb-tinglysningsregistre).

Ordningen i disse bestemmelser er den, at beslutninger om registrering (tinglysning) og om videregivelse af oplysninger fra edb-registrene i praksis navnlig efter reglerne i tinglysningslovens § 50 c, stk. 3-7, er judicielle afgørelser, der kan indbringes for landsretten ved kære. Det tilsyn, som landsretspræsidenterne i henhold til lovens § 50 d, stk. 2, fører med tinglysningsregistrene, omfatter således alene den teknisk-administrative behandling af oplysningerne m.v., herunder overholdelsen af de regler om datasikkerhed, som er fastsat efter lovens § 50 d, stk. 1. Tilsynet føres efter regler, der efter forhandling med landsretspræsidenterne og Registertilsynet fastsættes af justitsministeren, jf. § 50 d, stk. 3. Tilsynet indebærer bl.a. stikprøvevis inspektion på tinglysningskontorerne samt behandling af eventuelle klager, f.eks. over at sikkerhedsforanstaltningerne ved et tinglysningskontor er utilstrækkelige. Landsretspræsidenternes afgørelser efter lovens § 50 d, stk. 2, er endelige. Det forhold, at afgørelserne efter bestemmelsen ikke kan rekureres, berører ikke domstolenes kompetence i henhold til grundlovens § 63.

Bestemmelserne i tinglysningslovens § 50 og §§ 50 a-g er optrykt i bilag 4 i bilagssamlingen. For en nærmere beskrivelse af den ordning, som er indeholdt i bestemmelserne, henvises til betænkning 1093/1987 om edb i tinglysningen, betænkning 1177/1989 om edb-tinglysning på landsplan og betænkning 1190/1990 om skjult gæld i biler. Endvidere kan der henvises til lovens forarbejder (Folketingstidende 1991/92, Tillæg A, sp. 2830 ff.) samt Lars Hjortnæs i Juristen nr. 7/1992, side 311 ff.

Det skal understreges, at ordningen i tinglysningslovens § 50 og §§ 50 a-g ikke er vel-

egnet til i det hele at blive overført til en generel lovgivning om behandling af personoplysninger, der foretages for domstolene. Dette skyldes, at ordningen i tinglysningsloven tager sigte på, at den samme domsmyndighed fører de pågældende registre (tinglysningsregistrene). Det er således tinglysningsdommeren i Århus, som er dataansvarlig herfor, og kompetencen til at træffe afgørelse vedrørende terminaladgang m.v. er derfor henlagt dertil.

I modsætning til bestemmelserne i tinglysningslovens § 50 og §§ 50 a-g omfatter det udarbejdede lovudkast al behandling af personoplysninger, der foretages for domstolene. Da det vil være den enkelte domstol, som er dataansvarlig for den behandling af oplysninger, der udføres for domstolen, bør afgørelseskompetencen vedrørende registrering, videregivelse m.v. af oplysninger ikke samles hos én domsmyndighed. I stedet bør afgørelseskompetencen henlægges til den enkelte dataansvarlige domstol.

På den anførte baggrund anbefaler udvalget, at der med hensyn til domstolenes *judicielle funktioner* gennemføres en ordning, hvorefter lovligheden af behandling af oplysninger, der sker i tilknytning til denne virksomhed, gøres til judicielle afgørelser, der træffes af vedkommende dataansvarlige domstol.

Afgørelserne bør kunne efterprøves ved kære til en højere ret, idet der efter direktivets artikel 28, stk. 1, skal være mulighed for, at den registrerede kan få kontrolleret den dataansvarliges behandling af oplysninger om vedkommende hos en funktionelt uafhængig offentlig myndighed. Dette gælder, for så vidt angår civile retssager, hvis der er tale om en sag, der falder inden for fællesskabsrettens område. Også med hensyn til andre retssager, herunder sager inden for strafferetsplejen, bør tilsvarende gælde, selv om direktivet ikke stiller krav herom, jf. artikel 3, stk. 2, 1. pind. Efter flertallets opfattelse bør der således altid kunne ske en efterfølgende kontrol af behandlingens lovlighed.

Dette bør som udgangspunkt ske hos en højere ret. Hvilken overordnet retsinstans kære skal ske til, og hvilke procesregler der skal finde anvendelse, bør som udgangspunkt afhænge af reglerne for indbringelse af vedkommende dataansvarlige domstols afgørelser for højere ret. Hvis der ikke er fastsat særlige regler herom, bør kære ske efter de almindelige regler i retsplejeloven. Også i de tilfælde, hvor vedkommende dataansvarlige domstols (særlige domstoles) materielle afgørelse i sagen efter de processuelle regler, der gælder for domstolens virksomhed, ikke kan indbringes for en højere retsinstans, bør det gælde, at den afgørelse vedrørende behandlingen af oplysninger, som måtte være truffet i forbindelse med behandlingen af selve retssagen, særskilt kan undergives kontrol. Dette bør ske ved kære til den landsret, i hvis kreds den dataansvarlige domstol er beliggende. Dette vil bl.a. være tilfældet med hensyn til Arbejdsrettens og Tjenestemandsrettens afgørelser, der således vil kunne indbringes for Østre Lands-

ret. Det bemærkes i den forbindelse, at der kun i begrænset omfang må forventes at blive ført sager ved vedkommende landsret om lovmæssigheden af sådanne afgørelser.

Specielt for så vidt angår Højesteret og Den Særlige Klageret, skal det præciseres, at disse domstoles afgørelser om lovligheden af behandling af oplysninger selvsagt ikke bør kunne indbringes for Østre Landsret. Indbringelse for en anden retsinstans af sådanne afgørelser vil dermed alene kunne ske, hvis en adgang hertil følger af de processuelle regler, som gælder for afgørelsen af det materielle spørgsmål i sagen. Den Særlige Klagerets afgørelser om lovligheden af en behandling af personoplysninger i tilknytning til sager om afsættelse af dommere, jf. herved retsplejelovens § 49, stk. 9, vil som en konsekvens heraf kunne indbringes for Højesteret.

Med hensyn til domstolenes *administrative funktioner*, det vil sig den teknisk-administrative behandling af oplysninger, herunder spørgsmålet om behandlingssikkerhed, anbefales det ud fra de samme overvejelser som dem, der ligger bag ordningen i tinglysningslovens § 50 og §§50 a-g, at kontrollen med den egentlige byret, herunder boligretten, husdyrvoldgiftsretten m.v. og landsretterne, henlægges til landsretspræsidenterne. Herudover bør landsretspræsidenternes tilsyn omfatte andre retter, der er beliggende i vedkommende landsretskreds. Dog bør tilsynet med Højesteret og Den Særlige Klageret, udføres af præsidenten for Højesteret.

Bestemmelsen i lovudkastets § 67 skal ses på denne baggrund. Det bemærkes, at den ordning, som er indeholdt i bestemmelsen, efter udvalgets opfattelse må antages at være forenelig med direktivets artikel 28. Denne antagelse bygger på følgende forhold:

I kravet om etableringen af en tilsynsmyndighed må som udgangspunkt antages at ligge, at vedkommende tilsynsmyndighed af *egen drift* - og ikke blot efter klage - skal kunne påse overholdelsen af gennemførelseslovgivningens regler, jf. herved direktivets artikel 28, stk. 1 og 3. Det spørgsmål kan derfor stilles, om den foreslåede tilsynsordning vedrørende domstolenes judicielle funktioner, er forenelig med direktivet.

Med den ovenfor skitserede ordning lægges der op til, at prøvelsen af, om den materielle behandling af oplysninger, som sker i forbindelse med domstolenes judicielle funktioner, er lovlig, henlægges til de højere retsinstanser. Prøvelsen vil herefter alene kunne ske efter klage (kære) fra den, som afgørelsen går imod, f.eks. den registrerede.

Direktivets artikel 28 synes primært at tage sigte på den behandling af oplysninger, som finder sted hos den offentlige forvaltning og hos private. Udformningen af reglerne i bestemmelsen tager ikke på samme måde sigte på den behandling af oplysninger, som finder sted hos domstolene, i hvert fald ikke den behandling, som sker i tilknyt-

ning til domstolenes udøvelse af *judicielle funktioner.* Det kan således næppe antages, at der efter direktivet stilles krav om, at en offentlig tilsynsmyndighed af egen drift - eller for den sags skyld efter klage - skal kunne foretage kontrol med den behandling af oplysninger, som foretages i forbindelse med domsskrivningen m.v. En ordning, hvorefter vedkommende tilsynsmyndighed kan beordre oplysninger, som anvendes i forbindelse med domstolenes afgørelse af en sag, slettet, berigtiget eller blokeret, kan næppe antages at være påkrævet efter direktivet. Der lægges herved vægt på, at formålet med artikel 28 er at sikre, at den enkelte medlemsstat gennemfører en ordning, hvorefter der gives en registreret person mulighed for hos en funktionelt uafhængig myndighed at få kontrolleret, om behandlingen af oplysninger om den pågældende er sket i overensstemmelse med lovgivningens regler herom. Behovet for, at en tilsynsmyndighed af *egen drift* kontrollerer dette, vil navnlig være til stede i de situationer, hvor den registrerede person ikke er klar over, at der sker behandling af oplysninger om vedkommende selv. I de situationer, hvor registrerede personer er bekendt med, at der behandles oplysninger om dem, gør behovet for, at vedkommende tilsynsmyndighed af egen drift foretager kontrol af behandlingerne, sig derimod ikke gældende på samme måde. I sådanne situationer vil den registrerede nemlig have en viden, der gør vedkommende i stand til at vurdere lovligheden af behandlingen af oplysninger, og dermed også om vedkommende ønsker lovligheden kontrolleret hos den kompetente myndighed. Det bemærkes i den forbindelse, at personer, som er involveret i en retssag (parter og vidner), vil være bekendt med, at der i forbindelse med retssagens behandling foretages behandling af oplysninger om dem. Der vil derfor ikke være noget større behov for, at en tilsynsmyndighed af egen drift påser overholdelsen af lovgivningen i forbindelse med selve behandlingen af oplysninger i tilknytning til judiciel virksomhed.

I lyset af det ovennævnte synes det derfor af principielle grunde rigtigst, at de dataansvarlige domstole ikke i forbindelse med varetagelsen af deres judicielle funktioner, undergives kontrol af vedkommende tilsynsmyndighed. Dette er også bedst stemmende med grundlovens principper om domstolenes uafhængighed.

Specielt for så vidt angår domstolenes administrative funktioner, bemærkes det, at den foreslåede tilsynsordning, hvorefter præsidenterne for landsretterne og Højesteret fører tilsyn med behandlingen af oplysninger, må anses for forenelig med direktivets artikel 28. Ligesom det i øvrigt er tilfældet med hensyn til kontrollen med domstolenes behandling af oplysninger i tilknytning til den judicielle virksomhed, gælder det således, at vedkommende tilsynsmyndighed udøver de funktioner, der tillægges den, i fuld uafhængighed.

Et mindretal (Peter Blume) udtaler følgende:

Som det traditionelt er tilfældet inden for databeskyttelsesretten er en væsentlig del af bestemmelserne i lovudkastet udformet som retlige standarder. Det er ikke muligt i lovform i alle henseender at angive beskyttelsesniveauet i relation til behandling af personoplysninger. Det har derfor afgørende betydning for borgernes retsbeskyttelse, på hvilken måde de enkelte regler udfyldes og anvendes i praksis. Det er således ligeledes centralt, hvorledes der føres tilsyn hermed. Det bør sikres, at tilsynsmyndigheden har en høj grad af sagkundskab og erfaring med henblik på anvendelsen af lovens bestemmelser. Disse kvaliteter opstår ikke af sig selv, men forudsætter især, at der er tale om en myndighed, som er specialiseret på dette område, således at den nødvendige kompetence kan opbygges og vedligeholdes. Disse udgangspunkter taler med betydelig styrke for, at der kun bør være et datatilsyn, der fører tilsyn med lovens bestemmelser. I en parentes bemærkes, at Datatilsynet også bør have kompetence i forhold til regler i særlovgivningen.

I EU-direktivet er der åbnet mulighed for, at der kan være flere tilsyn, men hertil bemærkes, at dette skyldes en hensyntagen til særlige forfatningsmæssige forhold i enkelte medlemslande, især Tyskland, der har et føderalt statsstyre. Der er tale om en begrundelse, som ikke er relevant i en dansk sammenhæng. Udgangspunktet er således, at Datatilsynet bør være kompetent i forhold til domstolenes behandling af persondata. I det følgende begrundes dette nærmere.

Lovudkastets regler skal finde anvendelse i forhold til domstolenes administrative og judicielle virksomhed såvel inden for som uden for EU-retten. Mindretallet er enig i, at lovudkastet gives denne brede anvendelse. Herudfra må det indledningsvist overvejes, om der foreligger forfatningsmæssige betænkeligheder ved at henlægge tilsynsfunktionen til en administrativ myndighed uden for domstolene. I grundlovens § 3 fastslås, at domstolene udøver den dømmende magt uafhængigt af regering og lovgiver. Dette fundamentale princip indebærer, at judicielle afgørelser skal kunne træffes uden nogen form for indgriben eller påtryk fra andre statsmagters side, men det indebærer ikke, at domstolene svæver frit og f.eks. ikke skal overholde lovgivningen, jf. også princippet i grundlovens § 64. De databeskyttelsesretlige regler er neutrale i forhold til bedømmelsen af judicielle tvister. Deres anvendelse har dermed ikke betydning for udøvelse af den funktion, som grundloven tager sigte på at beskytte. Dette betyder, at et tilsyn, hvis formål er at sikre, at reglerne bliver anvendt korrekt, ikke påvirker den dømmende magt som sådan og derfor kan udøves af en instans uden for domstolene. Forfatningsmæssigt er der herefter intet til hinder for, at Datatilsynet varetager tilsynsfunktionen. Det præciseres, at der ikke er nogen grund til en særordning for judicielle afgørelser og ejheller lidt kunstigt at gøre visse dispositioner vedrørende databeskyttelse til judicielle

afgørelser.

I EU-direktivets artikel 28, stk. 1, er det fastsat, at tilsynsmyndigheden er fuldstændigt uafhængig, jf. også præamblens nr. 62. Denne uafhængighed gælder bl.a. i forhold til dataansvarlige. Selv om det ikke udtales direkte, er det klart forudsat, at den dataansvarlige ikke kan udøve tilsyn med sig selv. Dette er nærmest en selvfølgelighed. Herudfra er det stærkt problematisk, at domstolene - især inden for de områder, der er omfattet af EU-retten - skal udøve kontrol med sig selv. Selv om der ved direktivets udformning ikke er foretaget en særskilt vurdering af domstolenes forhold, er det utvivlsomt også her forudsat, at selvkontrol ikke kan ske.

Det kan anføres, at Datatilsynets afgørelser vil kunne indbringes for domstolene, hvorfor en vis form for selvkontrol altid vil kunne forekomme, men hertil må bemærkes, at denne situation erfaringsmæssigt kun yderst sjældent vil være aktuel. Det kan ligeledes anføres, at den lovmæssige normering af domstolenes virksomhed, primært i retsplejeloven, i sig selv udgør en særlig retsbeskyttelse af de registrerede, men selv om bestemmelserne i denne lov kan tillægges en vis betydning, er dette argument på ingen måde tvingende i forhold til en regulering, der normerer domstolenes egen virksomhed. Selvkontrol er uønskelig og udgør en svækkelse af garantierne for den databeskyttelse, som lovudkastet giver borgerne. Ud fra denne principielle betragtningsmåde er flertallets forslag ikke acceptabelt.

Som fremhævet indledningsvist er det af afgørende betydning, at tilsynsmyndigheden har den fornødne saglige kompetence på databeskyttelsesrettens område. Denne forudsætning opfyldes ikke af de forskellige retspræsidenter eller retter, hvis funktioner i øvrigt ikke tilsiger, at persondatabeskyttelse vil blive tillagt tilstrækkelig betydning. Denne bekymring kan som nævnt ikke imødegås ved det kunstgreb at gøre bestemte databeskyttelsesretligt orienterede dispositioner judicielle, selv om de i og for sig ikke har denne karakter. Det bemærkes i den forbindelse, at den ordning, der er fastsat i tinglysningslovens §§ 50 og § 50 a-g, efter mindretallets opfattelse ikke kan anses for tilfredsstillende. Datatilsynet, der er specialiseret på dette område, er den eneste myndighed, som i praksis vil kunne udøve et tilsyn, der er i overensstemmelse med direktivets og lovudkastets forudsætninger, jf. videre herom nedenfor.

Yderligere er der i fortsættelse af det just anførte anledning til at bemærke, at den af flertallet foreslåede tilsynsordning i sig selv giver anledning til bekymring. Ved at foreslå flere forskellige tilsynsinstanser underbygges de betænkeligheder ved manglende saglig kompetence, der er angivet ovenfor. Et minimumskrav ville være, at tilsynet med domstolene blev udøvet af én instans, men det understreges, at selv en sådan ordning ikke ville være acceptabel ud fra de anførte hovedhensyn.

På den her angivne baggrund må det overvejes, om der ved domstolene kan opstå situationer, hvor Datatilsynet ikke skulle være egnet til at udøve en tilsynsfunktion, herunder af egen drift tage sager op til vurdering. Som på alle andre områder lægges til grund, at det er den dataansvarlige, der har pligt til at sørge for, at reglerne overholdes. Datatilsynet vil således ikke i praksis løbende intervenere i domstolenes virksomhed på dette område. Tværtimod kan det forudsættes, at der især i starten opbygges en dialogrelation, der har det formål, at tilsynet efter drøftelse med domstolene kan angive generelle retningslinier for lovens anvendelse på dette område.

Det kan i det hele ikke tænkes, at tilsynet vil gribe ind i udøvelsen af den egentlige dømmende funktion. Det er eksempelvis nævnt, at tilførsler til retsbogen har karakter af behandling af personoplysninger. Det er mindretallets opfattelse, at der sjældent her vil kunne forekomme uhjemlet behandling af personoplysninger, men skulle dette ske, vil en indgriben fra tilsynets side ikke kunne påvirke behandlingen - endsige afgørelsen - af den pågældende tvist. Det vil i alle tilfælde være muligt at udøve et forsvarligt tilsyn med respekt for den særegne position, som domstolene som dataansvarlige indtager.

På denne baggrund er det mindretallets opfattelse, at Datatilsynet bør være tilsynsmyndighed i forhold til domstolene. Dette vil bedst sikre, at der udøves et tilsyn i overensstemmelse med EU-direktivets forudsætninger herom samt, at det tilsigtede databeskyttelsesniveau realiseres også på dette område.

De bestemmelser i lovudkastet, der fastsætter eller forudsætter en særlig tilsynsmyndighed for domstolene, bør ikke medtages i loven om behandling af personoplysninger.

3.9.5.2. Tilsynsmyndighedernes opgaver, beføjelser og pligter

Ved vurderingen af, hvilke opgaver der bør tillægges tilsynsmyndighederne på domstolsområdet, har udvalget taget udgangspunkt i den ordning, som anbefales gennemført for tilsynet med den offentlige forvaltning og den private sektor (Datatilsynet). Ovenfor under pkt. 3.9.4. er der redegjort for, hvilke beføjelser der bør tillægges Datatilsynet. Endvidere er det beskrevet, hvilke pligter der bør påhvile Datatilsynet. Som det fremgår anførte sted, indeholder direktivet i artikel 28 bestemmelser om, hvilke opgaver en tilsynsmyndighed kan eller skal tillægges. Ved fastlæggelsen af, hvilke beføjelser/pligter der skal tillægges/pålægges tilsynsmyndighederne på domstolsområdet, må det sikres, at tilsynsmyndighederne i hvert fald får de opgaver, som artikel 28 stiller krav om, jf. nærmere stk. 2-7.

I det følgende redegøres der for, hvilke beføjelser/pligter det efter udvalgets opfattelse

bør overvejes at tillægge/pålægge tilsynsmyndighederne på domstolsområdet (retspræsidenterne). I den forbindelse redegøres der først for spørgsmålet om tilsynsmyndighedernes beføjelser og dernæst for spørgsmålet om tilsynsmyndighedernes pligter.

Tilsynsmyndighedernes beføjelser

Indbringelse af overtrædelser for retsinstanserne

Efter artikel 28, stk. 3, 3. pind, skal tilsynsmyndigheden kunne indbringe overtrædelser af de nationale bestemmelser, som vedtages til gennemførelse af dette direktiv, for retsinstanserne eller gøre retsinstanserne opmærksom på disse overtrædelser.

Ovenfor under pkt. 3.9.4.1. er der redegjort for, hvorledes Registertilsynet i dag indbringer overtrædelser af registerlovgivningen for domstolene.

Da denne ordning ikke kan antages at være i strid med direktivet, foreslås der ikke indsat særlige bestemmelser om tilsynsmyndighedernes indbringelse af overtrædelser for retsinstanserne.

Kræve enhver oplysning

I artikel 28, stk. 3, er det ligeledes fastsat, at hver tilsynsmyndighed bl.a. skal kunne iværksætte undersøgelser. I den forbindelse skal tilsynsmyndigheden bl.a. have adgang til de oplysninger, der gøres til genstand for en behandling, og til at indsamle alle oplysninger, der er nødvendige for at varetage dens tilsynsopgaver.

Under hensyn hertil er det i lovudkastets § 68, stk. 1, fastsat, at reglen i § 62, stk. 1, hvorefter Datatilsynet kan kræve enhver oplysning, der er af betydning for dets virksomhed, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens bestemmelser, tilsvarende finder anvendelse for retspræsidenternes tilsyn med domstolene.

Afgørelseskompetence

Efter direktivets artikel 28, stk. 3, skal tilsynsmyndigheden endvidere kunne gribe effektivt ind ved f.eks. *at* afgive udtalelser forud for iværksættelsen af behandlingerne i henhold til artikel 20 og sikre en passende offentliggørelse af disse udtalelser, *at* beordre oplysninger blokeret, slettet eller tilintetgjort, *at* forbyde en behandling midlertidigt eller definitivt, eller *at* udstede en advarsel til den dataansvarlige eller påtale en overtrædelse over for den dataansvarlige.

Nærmere regler om muligheden for til tilsynsmyndigheden at indgive anmodning om kontrol af behandlingers lovlighed er indeholdt i artikel 28, stk. 4. Med hensyn til udvalgets overvejelser vedrørende denne bestemmelse henvises til pkt. 3.9.4.2. Anførte sted fremgår det, at artikel 28, stk. 4, må antages at skulle forstås således, at bestemmelsen alene medfører, at registrerede skal have en adgang til at rejse en egentlig klagesag.

I overensstemmelse hermed foreslås det, at der i lovudkastets § 68, stk. 1, indsættes en henvisning til bl.a. reglerne i udkastets § 58, stk. 1. Herved sikres det, at præsidenternes tilsyn - i det omfang der er tale om behandlinger, der hører under præsidenternes kompetence - omfatter enhver behandling, der falder ind under loven. Det skal herunder også af egen drift eller efter klage fra den registrerede påses, at behandlingen finder sted i overensstemmelse med loven eller regler udstedt i medfør af loven. Der vil herefter ikke påhvile tilsynsmyndighederne en egentlig pligt til at behandle klager fra ikke-registrerede. Det forudsættes dog, at myndighederne under alle omstændigheder vil behandle henvendelser fra ikke-registrerede, såfremt disse giver anledning til mistanke om, at der sker overtrædelser af lovgivningen.

Det tilsyn, som udføres af retspræsidenterne, bør efter udvalgets opfattelse kunne føre til, at der træffes (bindende) afgørelse i forhold til den pågældende dataansvarlige domstol vedrørende dennes behandling af oplysninger. Tilsynsmyndigheden bør herunder kunne træffe afgørelse om, at oplysninger skal blokeres, slettes eller tilintetgøres, samt om at det midlertidigt eller definitivt er forbudt at behandle nærmere angivne oplysninger.

I overensstemmelse hermed følger det af lovudkastets § 68, stk. 1, at vedkommende tilsynsmyndighed i forbindelse med udførelsen af tilsynet vil kunne træffe afgørelse vedrørende lovligheden m.v. af den behandling af oplysninger, som finder sted. Afgørelserne er endelige, og vil således ikke kunne rekureres til en højere administrativ myndighed. Afgørelserne vil heller ikke være omfattet af Folketingets Ombudsmands kompetence, jf. lov om Folketingets Ombudsmand § 7, stk. 2. Derimod vil afgørelserne være undergivet domstolskontrol, jf. herved grundlovens § 63.

Tilbagekaldelse af afgørelser

Ligesom med hensyn til Datatilsynets virksomhed bør der tillægges tilsynsmyndighederne på domstolsområdet en adgang til efter omstændighederne at tilbagekalde begunstigende afgørelser om overførsel af oplysninger til tredjelande truffet i henhold til lovudkastets § 27, stk. 1 og 4, for herved at kunne efterleve afgørelser, der er truffet af Europa-Kommissionen i henhold til artikel 25 og 26. Der henvises i den forbindelse til

det, som er anført ovenfor under pkt. 3.9.4.2. I overensstemmelse hermed er der i lovudkastets § 68, stk. 1, indsat en henvisning til udkastets § 58, stk. 2.

Udarbejdelse af anmeldelsesblanketter m.v.

Herudover er der i lovudkastets § 68 indsat en henvisning til udkastets § 63, stk. 1, hvorefter vedkommende tilsynsmyndighed kan bestemme, at anmeldelser, ansøgninger om tilladelse efter loven samt ændringer heri kan eller skal ske på nærmere angiven måde. Om betydningen af denne regel henvises nærmere til pkt. 3.9.4.2. ovenfor.

Høring af tilsynsmyndigheden

Af bestemmelsen i artikel 28, stk. 2, fremgår, at hver medlemsstat skal drage omsorg for, at der sker høring af tilsynsmyndighederne i forbindelse med udarbejdelsen af administrative foranstaltninger eller retsforskrifter om beskyttelse af personers rettigheder og frihedsrettigheder i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Under hensyn hertil er det i lovudkastet fastsat, at der skal indhentes en udtalelse fra vedkommende retspræsident ved udarbejdelsen af bekendtgørelser eller lignende generelle retsforskrifter, der har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af oplysninger, der foretages for domstolene, jf. herved udkastets § 68, stk. 2. Det forudsættes endvidere, at tilsynsmyndighederne høres i forbindelse med regeringens behandling (udarbejdelse) af lovforslag, der vedrører behandling af oplysninger, der foretages for domstolene. Pligten til at høre retspræsidenterne bør - i modsætning til den høringspligt som gælder i relation til Datatilsynet, jf. ovenfor under pkt. 3.9.4.5. - alene tage sigte på retsforskrifter, som vedrører den behandling af oplysninger, der foretages for domstolene. Med hensyn til det nærmere indhold af den bagvedliggende direktivbestemmelse henvises til det, som er anført ovenfor under pkt. 3.9.4.5.

Tilsynsmyndighedens pligter

Årsberetning og offentliggørelse af udtalelser m.v.

Det er i artikel 28, stk. 5, fastsat, at hver tilsynsmyndighed med regelmæssige mellemrum skal udarbejde en beretning om sin virksomhed. Beretningen skal offentliggøres.

Under hensyn hertil er der i lovudkastets § 68, stk. 3, indsat en bestemmelse om, at retspræsidenterne i deres egenskab af tilsynsmyndigheder afgiver en årlig beretning om deres virksomhed. Beretningen skal efter bestemmelsen offentliggøres.

Kravet i artikel 28, stk. 5, om at hver tilsynsmyndighed med regelmæssige mellemrum udarbejder en rapport om sin virksomhed, kan ikke antages at være til hinder for, at retspræsidenterne i fællesskab udarbejder en samlet årlig beretning om deres tilsynsvirksomhed. Den i lovudkastets § 68, stk. 3, indsatte bestemmelse bygger derfor på en forudsætning om, at retspræsidenterne indbyrdes kan aftale, hvem der skal forestå den praktiske udarbejdelse af en eventuel samlet beretning.

Koordinering mellem **de nationale tilsynsmyndigheder**

Som anført ovenfor under pkt. 3.9.4.6. rejser den foreslåede tilsynsordning på domstolsområdet spørgsmål om, hvorvidt - og i givet fald hvorledes - der skal ske en koordinering tilsynsmyndighederne imellem.

Da det efter udvalgets opfattelse vil være hensigtsmæssigt, at der sker en koordinering tilsynsmyndighederne imellem, er der i lovudkastets § 68, stk. 1, indsat en henvisning til udkastets § 66. Af sidstnævnte bestemmelse følger, at Datatilsynet og de øvrige tilsynsmyndigheder samarbejder i det omfang, det er nødvendigt for at opfylde deres pligter, navnlig ved at udveksle alle relevante oplysninger. Med hensyn til betydningen af bestemmelsen henvises nærmere til det, som er anført ovenfor under pkt. 3.9.4.6.

Tavshedspligt

Efter artikel 28, stk. 7, skal medlemsstaterne fastsætte bestemmelser om, at tilsynsmyndighedernes medlemmer og ansatte også efter deres aktiviteters ophør har tavshedspligt, for så vidt angår de fortrolige oplysninger, de har adgang til.

I straffelovens § 152 er indeholdt regler om tavshedspligt for personer i offentlig tjeneste eller hverv. Af bestemmelsen i § 152 følger, at den, som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab, straffes, jf. stk. 1. I stk. 3 er det fastsat, hvornår en oplysninger er at anse for fortrolig.

Da der således allerede i lovgivningen findes tavshedsbestemmelser for personer, der virker eller har virket ved domstolene, findes der ikke at være behov for at indsætte særlige bestemmelser i lovudkastet om tavshedspligt for personer, der virker i tilsynsmyndighederne.

3.10. Retsmidler, ansvar og sanktioner

I direktivets kapitel 3, artikel 22-24, er fastsat bestemmelser om retsmidler, ansvar og sanktioner.

Udvalget har overvejet, om - og i givet fald i hvilken udstrækning - disse bestemmelser nødvendiggør ændringer i den gældende registerlovgivning.

3.10.1. Retsmidler

Det følger af bestemmelsen i artikel 22, at medlemsstaterne skal fastsætte bestemmelser om, at enhver har ret til for en domstol at indbringe en klage over krænkelser af de rettigheder, der garanteres i henhold til de nationale love, der gælder for den pågældende behandling. Medlemsstaterne må ikke herved foregribe muligheden for at iværksætte administrativ klage, herunder for den tilsynsmyndighed, der er nævnt i artikel 28, inden forelæggelse for retsinstanserne.

Uanset anvendelsen af udtrykket "enhver" må bestemmelsen antages at skulle forstås således, at der alene stilles krav om, at lovgivningen indrettes på en sådan måde, at *den registrerede* har mulighed for at indbringe spørgsmål om overtrædelser af lovgivningen for domstolene. Der kan med andre ord ikke af bestemmelsen antages at følge et krav om, at alle og enhver skal have ret til at indbringe spørgsmål for domstolene (actio popularis). Det bemærkes herved, at dette fortolkningsresultat understøttes af de officielle engelske og franske oversættelser af direktivets artikel 22, hvoraf det klart fremgår, at bestemmelsen alene omhandler den registreredes ret til domstolsprøvelse, jf. bilag 8 og 9 i bilagssamlingen. Der kan endvidere henvises til, at det også synes forudsat i betragtning 55 i direktivets præambel samt i *artikel 14, nr. 8*, i det oprindelige direktivforslag KOM (90) endelig udg. - SYN 287, at retten til at indbringe krænkelser af de rettigheder, der garanteres i henhold til national lovgivning, der gælder for den pågældende behandling, alene tilkommer registrerede personer. Der kan i den forbindelse tillige peges på, at bestemmelsen i artikel 28, stk. 3, sidste afsnit, også synes at forudsætte dette, idet bestemmelsen i modsat fald ikke vil have noget selvstændigt indhold. Af bestemmelsen i artikel 28, stk. 3, sidste afsnit, fremgår således, at afgørelser truffet af tilsynsmyndigheden, som går en involveret part imod, skal kunne indbringes for en retsinstans. Den selvstændige betydning af denne bestemmelse må - i lyset af artikel 22 - antages at være, at også *dataansvarlige* skal have adgang til domstolsprøvelse med hensyn til tilsynsmyndighedens afgørelser, udtalelser m.v.

Den adgang til domstolsprøvelse, som efter artikel 22 og artikel 28, stk. 3, sidste afsnit, skal hjemles henholdsvis registrerede personer og dataansvarlige, er efter udval-

gets opfattelse allerede sikret i dansk ret. Af grundlovens § 63, stk. 1, følger således, at domstolene er berettiget til at påkende ethvert spørgsmål om overøvrighedsmyndighedens grænser. Denne mulighed for domstolsprøvelse vil bl.a. kunne udnyttes, såfremt Datatilsynet har behandlet en klage fra en registreret person. I givet fald vil den registrerede eller den dataansvarlige, som tilsynsmyndighedens afgørelse m.v. måtte gå imod, kunne indbringe denne for domstolene. Tilsvarende gælder for så vidt angår det tilsyn, som på domstolsområdet udføres af landsretspræsidenterne og præsidenten for Højesteret. Også behandlinger, som udføres for den offentlige forvaltning, vil af den registrerede kunne indbringes for domstolene i medfør af grundlovens § 63, stk. 1. Med hensyn til behandlinger, som udføres for en privat dataansvarlig, bemærkes, at den registrerede efter retsplejelovens ordning vil kunne få prøvet spørgsmålet om behandlingernes forenelighed med lovgivningen. Dette vil enten kunne ske ved et direkte søgsmål mod den private dataansvarlige, eller ved at Datatilsynet - som nævnt ovenfor - indbringes for domstolene. Også de afgørelser, som efter lovudkastets § 67, stk. 3, træffes af vedkommende dataansvarlige domstol, kan indbringes for en højere retsinstans.

På denne baggrund finder udvalget ikke, at der er behov for at indsætte en bestemmelse i lovgivningen om, at en registreret person kan indbringe spørgsmål om krænkelser af den pågældendes rettigheder i henhold til lovgivningen om behandling af personoplysninger for domstolene. Der findes endvidere ikke - under hensyntagen til det ovennævnte - at være behov for en bestemmelse om, at dataansvarlige kan indbringe tilsynsmyndighedens afgørelser, udtalelser m.v. for domstolene.

Med hensyn til betydningen af bestemmelsen i artikel 28, stk. 3, 3. afsnit, hvorefter tilsynsmyndigheden skal kunne indbringe overtrædelser af de nationale bestemmelser, som vedtages til gennemførelse af dette direktiv, for retsinstanserne eller gøre retsinstanserne opmærksom på disse overtrædelser, henvises til udvalgets overvejelser i pkt. 3.9.4.1. vedrørende Datatilsynets opgaver, beføjelser og pligter samt i pkt. 3.9.5.2. vedrørende beføjelser og pligter, der bør tillægges/pålægges tilsynsmyndighederne på domstolsområdet.

3.10.2. Erstatningsansvar

Spørgsmålet om dataansvarliges erstatningspligt over for registrerede personer er ikke reguleret i den gældende registerlovgivning. Spørgsmålet skal derfor i dag afgøres efter dansk rets almindelige erstatningsretlige regler, herunder dansk rets almindelige erstatningsansvarsgrundlag (culpa).

I direktivets artikel 23 er indeholdt en bestemmelse, der regulerer spørgsmålet om den

dataansvarliges erstatningsansvar over for den registrerede. Af bestemmelsens stk. 1 følger, at medlemsstaterne skal fastsætte bestemmelser om, at enhver, som har lidt skade som følge af en ulovlig behandling eller enhver anden behandling, der er uforenelig med de nationale bestemmelser, der vedtages til gennemførelse af direktivet, har ret til erstatning for den forvoldte skade fra den dataansvarlige. Den dataansvarlige kan dog helt eller delvis fritages for erstatningsansvar for skade, hvis han beviser, at han ikke er skyld i den begivenhed, der medførte skaden, jf. stk. 2.

Den regulering, som er indeholdt i artikel 23, gør ikke udtømmende op med spørgsmålet om den dataansvarliges erstatningsansvar over for den registrerede. Der er således alene tale om en normering af, hvilket ansvarsgrundlag som skal gælde for den dataansvarliges uretmæssige behandling af oplysninger om registrerede personer.

Af den danske oversættelse af direktivets artikel 23 fremgår ikke klart, hvilket ansvarsgrundlag der skal påhvile den dataansvarlige. Ved fortolkningen af bestemmelsen har udvalget derfor inddraget de officielle engelske og franske oversættelser af artikel 23, jf. bilag 8 og 9 i bilagssamlingen. Navnlig under hensyn til den franske affattelse af artikel 23 finder udvalget, at direktivet må antages at skulle forstås således, at det påhviler medlemsstaterne at fastsætte et præsumptionsansvar for den dataansvarliges uretmæssige behandling af oplysninger om registrerede personer.

For at sikre en korrekt implementering af artikel 23 foreslås det derfor, at der i lovudkastet - i modsætning til i dag - indsættes en regel om, at den dataansvarlige skal erstatte skade, der er forvoldt ved behandling i strid med bestemmelserne i lovudkastet, medmindre den dataansvarlige godtgør, at skaden ikke kunne have været afværget ved den agtpågivenhed og omhu, der må kræves i forbindelse med behandling af oplysninger.

Herudover nødvendiggør direktivets artikel 23 ikke, at der i lovgivningen fastsættes særlige regler vedrørende dataansvarliges erstatningsansvar. Det anbefales derfor, at dansk rets almindelige erstatningsregler, herunder reglerne om kausalitet, adækvans, egen skyld m.v., fortsat skal finde anvendelse ved bedømmelsen af, om den dataansvarlige er erstatningsansvarlig over for den registrerede. Der bør således ikke - bortset fra spørgsmålet om erstatningsansvarsgrundlaget - foretages ændringer i den gældende retstilstand.

3.10.3. Strafansvar m.v.

Den gældende registerlovgivning indeholder en række strafbestemmelser vedrørende den håndtering af oplysninger, som sker for henholdsvis den offentlige forvaltning og

for private. Der henvises herved til reglerne i kapitel 8 i lov om offentlige myndigheders registre og til §§ 27 og 28 i lov om private registre. Disse regler er nærmere beskrevet i kapitel 4, pkt. 2.14. og 3.19. Som det fremgår af denne beskrivelse er der i langt videre udstrækning fastsat strafbestemmelser i lov om private registre end i lov om offentlige myndigheders registre. Baggrunden herfor skal formentlig findes i, at der i bl.a. straffeloven er fastsat en række bestemmelser om tjenesteansvar, ligesom der også er mulighed for at pålægge offentligt ansatte et disciplinært ansvar. Hertil kommer, at der i henhold til lov om offentlige myndigheders registre § 29, stk. 2, er mulighed for at fastsætte bestemmelser om straf i de forskrifter, som fastsættes efter lovens kapitel 2.

I direktivets 24 er det foreskrevet, at medlemsstaterne skal træffe de nødvendige foranstaltninger til sikring af, at direktivet gennemføres i fuldt omfang, ligesom de bl.a. skal fastsætte de sanktioner, der skal finde anvendelse i tilfælde af overtrædelse af de bestemmelser, der vedtages til direktivets gennemførelse.

Bl.a. i kraft af de nævnte strafbestemmelser i registerlovgivningen samt under hensyntagen til de disciplinærretlige sanktioner, der i øvrigt gælder for ansatte i den offentlige forvaltning, må det efter udvalgets opfattelse antages, at den danske lovgivning allerede lever op til bestemmelsen i artikel 24. Der ses derfor ikke at være behov for at fastsætte yderligere straf- og disciplinærretlige foranstaltninger end dem, der allerede gælder til sikring af, at reglerne i lovgivningen overholdes fuldt ud. Det vil dog - som en konsekvens af, at den kommende lovgivning om behandling af personoplysninger m.v. vil indeholde en helt ny regulering - skulle overvejes, hvorledes de gældende strafbestemmelser i registerlovgivningen bør revideres.

Efter udvalgets opfattelse bør den kommende lovgivning - ligesom i dag - indeholde separate strafbestemmelser for henholdsvis personer, der foretager behandling af oplysninger for offentlige myndigheder, og for personer beskæftiget i den private sektor. Endvidere bør der - som noget nyt - fastsættes bestemmelser om strafansvar for overtrædelse af de regler i lovudkastet, som vedrører Datatilsynets beføjelser i relation til behandlinger, der er undergivet en anden medlemsstats lovgivning.

De strafordninger for behandling af oplysninger hos offentlige myndigheder og i den private sektor, som er indeholdt i lovudkastet, er udarbejdet under hensyn hertil samt på baggrund af de ordninger, som er indeholdt i lov om offentlige myndigheders registre og lov om private registre. For så vidt angår det nærmere indhold af ordningerne henvises til lovudkastets § 70.

Det bemærkes, at der naturligvis - i lighed med den gældende registerlovgivning - bør

være mulighed for at pålægge juridiske personer strafansvar. I overensstemmelse med det, som er anført i Justitsministeriets skrivelse af 28. juni 1996 til samtlige ministerier, foreslås det derfor, at der i lovudkastets § 70, stk. 5, medtages en bestemmelse, hvorefter der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Endelig bemærkes, at der i den gældende lov om private registre § 28 er indeholdt en særlig bestemmelse vedrørende frakendelse af retten til at drive eller beskæftige sig med visse typer af virksomhed (advarselsregistre, kreditoplysningsbureauer og edb-servicebureauer). Denne bestemmelse bør efter udvalgets opfattelse opretholdes, hvilket er baggrunden for bestemmelsen i lovudkastets § 71. Det skal understreges, at der med den foreslåede bestemmelse er sket en udvidelse i forhold til den gældende ordning. Omfattet af bestemmelsen er således - i modsætning til den nuværende ordning - personer, som erhvervsmæssigt yder bistand ved stillingsbesættelse, samt personer, der fører retsinformationssystemer.

KAPITEL 6

Udvalgets lovudkast samt bemærkninger hertil

1. Udkast til lov om behandling af personoplysninger m.v.

Afsnit I

Indledende bestemmelser

Kapitel 1

Lovens område

§ 1. Loven gælder for behandling af personoplysninger, som helt eller delvis foretages ved hjælp af elektronisk databehandling, samt for ikke-elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register.

Stk. 2. Loven gælder tillige for anden ikke-elektronisk systematisk behandling, som udføres for private, og som omfatter oplysninger om personers private eller økonomiske forhold eller i øvrigt oplysninger om personlige forhold, som med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden. Dette gælder dog ikke reglerne i lovens kapitel 8 og 9.

Stk. 3. Loven gælder endvidere for behandling af oplysninger om virksomheder m.v., jf. stk. 1 og 2, hvis denne behandling udføres for kreditoplysningsbureauer. Tilsvarende gælder for så vidt angår behandlinger, som er omfattet af § 50, stk. 1, nr. 3.

Stk. 4. Kapitel 5 gælder også for behandling af oplysninger om virksomheder m.v., jf. stk. 1.

Stk. 5. Uden for de i stk. 3 nævnte tilfælde kan justitsministeren bestemme, at lovens regler helt eller delvis skal finde anvendelse på behandling af oplysninger om virksomheder m.v., som udføres for private.

Stk. 6. Uden for de i stk. 4 nævnte tilfælde kan vedkommende minister bestemme, at lovens regler helt eller delvis skal finde anvendelse på behandling af oplysninger om virksomheder m.v., som udføres for den offentlige forvaltning.

§ 2. Loven gælder ikke for behandlinger, som en fysisk person foretager med henblik på udøvelse af aktiviteter af rent privat karakter.

Stk. 2. Bestemmelserne i lovens kapitel 8-10 finder ikke anvendelse på behandlinger, der foretages for domstolene inden for det strafferetlige område.

Stk. 3. Loven finder ikke anvendelse på behandling af oplysninger, der foretages for Folketinget og institutioner med tilknytning dertil.

Stk. 4. Loven finder ikke anvendelse på behandlinger, der er omfattet af lov om massemediers informationsdatabaser.

Stk. 5. Loven finder ikke anvendelse på informationsdatabaser, hvori der udelukkende er indlagt allerede offentliggjorte periodiske skrifter eller lyd- og billedprogrammer, der er omfattet af medieansvarslovens § 1, nr. 1 eller 2, eller dele heraf, når indlæggelsen i informationsdatabasen er sket uændret i forhold til offentliggørelsen. Dog gælder bestemmelserne i lovens §§ 40-42 og § 69.

Stk. 6. Loven gælder endvidere ikke for informationsdatabaser, hvori der udelukkende er indlagt allerede offentliggjorte tekster, billeder og lydprogrammer, der omfattes af medieansvarslovens § 1, nr. 3, eller dele heraf, når indlæggelsen i informationsdatabasen er sket uændret i forhold til offentliggørelsen. Dog gælder bestemmelserne i lovens §§ 40-42 og § 69.

Stk. 7. Loven finder ikke anvendelse på manuelle arkiver over udklip fra offentliggjorte, trykte artikler, som udelukkende behandles i journalistisk øjemed. Dog gælder bestemmelserne i lovens §§ 40-42 og § 69.

Stk. 8. For behandling af oplysninger, som udelukkende sker med henblik på kunstnerisk eller litterær virksomhed, gælder alene reglerne i lovens §§ 40-42 og § 69.

Stk. 9. Loven gælder ikke for behandlinger, der udføres for politiets og forsvarets efterretningstjenester.

Kapitel 2

Definitioner

§ 3. I denne lov forstås ved:

1) Personoplysninger:
Enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person (den registrerede).

2) Behandling:
Enhver operation eller række af operationer med eller uden brug af elektronisk databehandling, som oplysninger gøres til genstand for.

3) Register med personoplysninger (register):
Enhver struktureret samling af personoplysninger, der er tilgængelige efter bestemte kriterier, hvad enten denne samling er placeret centralt, decentralt eller er fordelt på et ranktionsbestemt eller geografisk grundlag.

4) Den dataansvarlige:
Den fysiske eller juridiske person, offentlige myndighed, institution eller ethvert andet organ, der alene eller sammen med andre afgør, til hvilket formål og med hvilke hjælpemidler, der må foretages behandling af oplysninger.

5) Databehandleren:
Den fysiske eller juridiske person, offentlige myndighed, institution eller ethvert andet organ, der behandler oplysninger på den dataansvarliges vegne.

6) Tredjemand:
Enhver anden fysisk eller juridisk person, offentlig myndighed, institution eller ethvert andet organ end den registrerede, den dataansvarlige, databehandleren og de personer under den dataansvarliges eller databehandlerens direkte myndighed, der er beføjet til at behandle oplysninger.

7) Modtager:
Den fysiske eller juridiske person, offentlige myndighed, institution eller ethvert andet organ, hvortil oplysningerne meddeles, uanset om der er tale om en tredjemand. Myndigheder, som vil kunne få meddelt oplysninger som led i en isoleret forespørgsel, betragtes ikke som modtagere.

8) Den registreredes samtykke:
Enhver frivillig, specifik og informeret viljestilkendegivelse, hvorved den registrerede indvilliger i, at oplysninger, der vedrører den pågældende selv, gøres til genstand for behandling.

9) Tredjeland:
En stat, som ikke indgår i Det Europæiske Fællesskab, og som ikke har gennemført aftaler, der er indgået med Det Europæiske Fællesskab, som indeholder regler svarende til direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger.

Kapitel 3

Lovens geografiske område

§ 4. Loven gælder for behandling af oplysninger, som udføres for en dataansvarlig, der er etableret i Danmark, såfremt aktiviteterne finder sted inden for Det Europæiske Fællesskabs område.

Stk. 2. Loven gælder endvidere for den behandling, som udføres for danske diplomatiske repræsentationer.

Stk. 3. Loven gælder også for en dataansvarlig, som er etableret i et tredjeland, hvis behandlingen af oplysninger sker under benyttelse af hjælpemidler, der befinder sig i Danmark. Dette gælder dog ikke, hvis hjælpemidlerne kun benyttes med henblik på forsendelse af oplysninger gennem Det Europæiske Fællesskabs område.

Stk. 4. Dataansvarlige, som i henhold til stk. 3 er omfattet af denne lov, skal udpege en repræsentant, som er etableret i Danmark. Den registreredes mulighed for at foretage retslige skridt mod vedkommende dataansvarlige berøres ikke heraf.

Stk. 5. Den dataansvarlige skal skriftligt underrette Datatilsynet om, hvem der er udpeget som repræsentant, jf. stk. 4.

Afsnit II

Behandlingsregler

Kapitel 4

Behandling af oplysninger

§ 5. Oplysninger skal behandles i overensstemmelse med god databehandlingsskik.

Stk. 2. Indsamling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål, og senere behandling må ikke være uforenelig med disse formål. Senere behandling af oplysninger, der alene sker i historisk, statistisk eller videnskabeligt øjemed, anses ikke for uforenelig med de formål, hvortil oplysningerne er indsamlet.

Stk. 3. Oplysninger, som behandles, skal være relevante og tilstrækkelige og ikke omfatte mere end, hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil oplysningerne indsamles, og til de formål, hvortil oplysningerne senere behandles.

Stk. 4. Behandling af oplysninger skal tilrettelægges således, at der foretages fornøden ajourføring af oplysningerne. Der skal endvidere foretages den fornødne kontrol til sikring af, at der ikke behandles urigtige eller vildledende oplysninger. Oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende, skal snarest muligt slettes eller berigtiges.

Stk. 5. Indsamlede oplysninger må ikke opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne indsamles, eller i forbindelse med hvilke oplysningerne senere behandles.

§ 6. Behandling af oplysninger må kun finde sted, hvis

1) den registrerede har givet sit samtykke hertil,
2) behandlingen er nødvendig af hensyn til opfyldelsen af en aftale, som den registrerede er part i, eller af hensyn til gennemførelse af foranstaltninger, der træffes på den registreredes anmodning forud for indgåelsen af en sådan aftale,
3) behandlingen er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige,
4) behandlingen er nødvendig for at beskytte den registreredes vitale interesser,
5) behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave i samfundets interesse,

6) behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave henhørende under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige eller en tredjemand, til hvem oplysningerne videregives, har fået pålagt, eller
7) behandlingen er nødvendig for, at den dataansvarlige eller den tredjemand, til hvem oplysningerne videregives, kan forfølge en berettiget interesse, og hensynet til den registrerede ikke overstiger denne interesse.

§ 7. Der må ikke behandles oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold og oplysninger om helbredsmæssige og seksuelle forhold.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis
1) den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til en sådan behandling,
2) behandlingen er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden persons vitale interesser i tilfælde, hvor den pågældende ikke fysisk eller juridisk er i stand til at give sit samtykke,
3) behandlingen vedrører oplysninger, som er blevet offentliggjort af den registrerede, eller
4) behandlingen er nødvendig for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares.

Stk. 3. Behandling af oplysninger om fagforeningsmæssige tilhørsforhold kan endvidere ske, hvis behandlingen er nødvendig for overholdelsen af den dataansvarliges arbejdsretlige forpligtelser eller specifikke rettigheder.

Stk. 4. En stiftelse, en forening eller en anden almennyttig organisation, hvis sigte er af politisk, filosofisk, religiøs eller faglig art, kan inden for rammerne af sin virksomhed foretage behandling af de i stk. 1 nævnte oplysninger om organisationens medlemmer eller personer, der på grund af organisationens formål er i regelmæssig kontakt med denne. Videregivelse af sådanne oplysninger kan dog kun finde sted, hvis den registrerede har meddelt sit udtrykkelige samtykke hertil, eller behandlingen er omfattet af stk. 2, nr. 2-4, eller stk. 3.

Stk. 5. Bestemmelsen i stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis behandlingen af oplysninger er nødvendig med henblik på forebyggende sygdomsbekæmpelse, medicinsk diagnose, sygepleje eller patientbehandling, eller forvaltning af læge- og sundhedstjenester, og behandlingen af oplysningerne foretages af en person, der efter lovgivningen er undergivet tavshedspligt.

Stk. 6. Behandling af de i stk. 1 anførte oplysninger kan ske, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til en offentlig myndigheds varetagelse af sine opgaver på det strafferetlige område.

Stk. 7. Undtagelse fra bestemmelsen i stk. 1 kan endvidere gøres, hvis behandlingen af oplysninger sker af grunde, der vedrører hensynet til vigtige samfundsmæssige interesser. Tilsynsmyndigheden giver tilladelse hertil. Der kan fastsættes nærmere vilkår for behandlingen. Hvor tilladelse meddeles, giver tilsynsmyndigheden underretning herom til Europa-Kommissionen.

§ 8. Offentlige myndigheder må behandle oplysninger om strafbare forhold under de i § 6 angivne betingelser.

Stk. 2. Private må behandle oplysninger om strafbare forhold, hvis det er nødvendigt til varetagelse af en berettiget interesse, og denne interesse klart overstiger hensynet til den registrerede.

Stk. 3. Et fuldstændigt register over straffedomme må kun føres for en offentlig myndighed.

§ 9. Oplysninger som nævnt i § 7, stk. 1, eller § 8 må behandles, hvis dette alene sker med henblik på at føre retsinformationssystemer af væsentlig samfundsmæssig betydning, og hvis behandlingen er nødvendig for førelsen af systemerne.

Stk. 2. De af stk. 1 omfattede oplysninger må ikke senere behandles i andet øjemed. Det samme gælder behandling af andre oplysninger, som alene foretages med henblik på at føre retsinformationssystemer, jf. § 6.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan meddele nærmere vilkår for de i stk. 1 nævnte behandlinger. Tilsvarende gælder for de i § 6 nævnte oplysninger, som alene behandles i forbindelse med førelsen af retsinformationssystemer.

§ 10. Oplysninger som nævnt i § 7, stk. 1, eller § 8 må behandles, hvis dette alene sker med henblik på at udføre statistiske eller videnskabelige undersøgelser af væsentlig samfundsmæssig betydning, og hvis behandlingen er nødvendig for udførelsen af undersøgelserne.

Stk. 2. De af stk. 1 omfattede oplysninger må ikke senere behandles i andet end statistisk eller videnskabeligt øjemed. Det samme gælder behandling af andre oplysninger, som alene foretages i statistisk eller videnskabeligt øjemed, jf. § 6.

Stk. 3. De af stk. 1 og 2 omfattede oplysninger må kun videregives til tredjemand efter forudgående tilladelse fra tilsynsmyndigheden. Tilsynsmyndigheden kan stille nærmere vilkår for videregivelsen.

§ 11. Offentlige myndigheder kan behandle oplysninger om personnumre med henblik på en entydig identifikation eller som journalnummer.

Stk. 2. Private må behandle oplysninger om personnummer, når

1) det følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov,
2) den registrerede har givet sit samtykke hertil, eller
3) behandlingen er sagligt begrundet og af betydning for en entydig identifikation i forbindelse med varetagelsen af den dataansvarliges, tredjemands eller den registreredes berettigede interesser.

Stk. 3. Uanset bestemmelsen i stk. 2, nr. 3, må der ikke ske offentliggørelse af personnummer uden udtrykkeligt samtykke.

§ 12. Dataansvarlige, der med henblik på markedsføring sælger fortegnelser over grupper af personer, eller som for tredjemand foretager adressering eller udsendelse af meddelelser til sådanne grupper, må kun behandle

1) oplysninger om navn, adresse, stilling, erhverv, e-postadresse, telefon- og telefaxnummer,
2) oplysninger, der indgår i erhvervsregistre, som i henhold til lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov er beregnet til at informere offentligheden, samt
3) andre oplysninger, såfremt den registrerede har givet samtykke dertil.

Stk. 2. Oplysninger som nævnt i § 7, stk. 1, eller § 8, samt oplysninger om væsentlige sociale problemer må dog ikke behandles. Justitsministeren kan fastsætte yderligere begrænsninger i adgangen til at behandle bestemte typer af oplysninger.

§ 13. Offentlige myndigheder og virksomheder m.v. må ikke foretage automatisk registrering af, hvilke telefonnumre der er foretaget opkald til fra deres telefoner. Registrering må dog ske efter forudgående tilladelse fra tilsynsmyndigheden i tilfælde, hvor afgørende hensyn til private eller offentlige interesser taler herfor. Tilsynsmyndigheden kan fastsætte nærmere vilkår for registreringen.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis andet følger af lov eller for så vidt angår udbydere af telenet og teletjenesters registrering af, til hvilke telefonnumre der er foretaget opkald, enten til eget brug eller til brug ved teknisk kontrol.

§ 14. Oplysninger, der er omfattet af denne lov, kan overføres til opbevaring i arkiv efter reglerne i arkivlovgivningen.

Kapitel 5

Videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige

§ 15. Oplysninger om gæld til det offentlige kan efter bestemmelserne i dette kapitel videregives til kreditoplysningsbureauer.

Stk. 2. Oplysninger som nævnt i § 7, stk. 1, eller § 8, stk. 1, samt oplysninger om væsentlige sociale problemer må ikke videregives.

Stk. 3. Fortrolige oplysninger videregivet efter reglerne i dette kapitel anses ikke af den grund for offentligt tilgængelige i øvrigt.

§ 16. Oplysninger om gæld til det offentlige kan videregives til et kreditoplysningsbureau, hvis

1) det følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov eller
2) den samlede gæld er forfalden og overstiger 7.500 kr., idet der dog ikke heri må indgå gældsposter, der er omfattet af en overholdt aftale om henstand eller afdragsvis betaling.

Stk. 2. Det er en betingelse, at den samlede gæld, jf. stk. 1, nr. 2, administreres af samme inddrivelsesmyndighed.

Stk. 3. Det er endvidere en betingelse for videregivelse efter stk. 1, nr. 2, at

1) gælden kan inddrives ved udpantning, og der er fremsendt 2 rykkere til skyldneren,
2) der er foretaget eller forsøgt foretaget udlæg for kravet,
3) kravet er fastslået ved endelig dom eller
4) det offentlige har erhvervet skyldnerens skriftlige erkendelse af den forfaldne gæld.

§ 17. Myndigheden skal give skyldneren skriftlig meddelelse herom, forinden videregivelse finder sted. Videregivelse må tidligst ske 4 uger efter, at denne meddelelse er givet.

Stk. 2. Den i stk. 1 nævnte meddelelse skal indeholde oplysninger om,

1) hvilke oplysninger der vil blive videregivet,

2) til hvilket kreditoplysningsbureau videregivelsen vil ske,
3) hvornår videregivelse vil finde sted, og
4) at videregivelse ikke vil ske, hvis betaling af gælden sker inden videregivelsen, eller der indrømmes henstand eller indgås og overholdes en aftale om afdragsvis betaling.

§ 18. Vedkommende minister kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige. Det kan i den forbindelse bestemmes, at oplysninger om visse former for gæld til det offentlige ikke må videregives eller kun må videregives, hvis yderligere betingelser end de i § 16 nævnte er opfyldt.

Kapitel 6

Kreditoplysningsbureauer

§ 19. Den, som ønsker at drive virksomhed med behandling af oplysninger til bedømmelse af økonomisk soliditet og kreditværdighed med henblik på videregivelse (kreditoplysningsbureau), skal, inden behandlingen påbegyndes, indhente tilladelse hertil fra Datatilsynet, jf. § 50, stk. 1, nr. 4.

§ 20. Kreditoplysningsbureauer må kun behandle oplysninger, som efter deres art er af betydning for bedømmelse af økonomisk soliditet og kreditværdighed.

Stk. 2. Oplysninger som nævnt i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 2, samt oplysninger om væsentlige sociale problemer må ikke behandles.

Stk. 3. Oplysninger om forhold, der taler imod kreditværdighed, og som er mere end 5 år gamle, må ikke behandles, medmindre det i det enkelte tilfælde er åbenbart, at forholdet er af afgørende betydning for bedømmelsen af den pågældendes økonomiske soliditet og kreditværdighed.

§ 21. Kreditoplysningsbureauer skal inden 4 uger efter indsamlingen af oplysninger give meddelelse til den, der behandles oplysninger om. Meddelelsen skal indeholde de i §§ 28, stk. 1, eller 29, stk. 1, nævnte oplysninger.

§ 22. Kreditoplysningsbureauer skal til enhver tid på begæring af den registrerede inden 4 uger på en let forståelig måde meddele denne indholdet af de oplysninger og bedømmelser, bureauet har videregivet om den pågældende inden for de sidste 6 måneder, samt af de øvrige oplysninger, som bureauet på tidspunktet for begæringens frem-

sættelse opbevarer om den pågældende i bearbejdet form eller på digitalt medium, herunder foreliggende bedømmelser.

Stk. 2. Er bureauet i besiddelse af yderligere materiale om den registrerede, skal dette samtidig meddeles den pågældende med oplysning om materialets art samt om, at den registrerede kan få adgang til at gennemgå det ved personlig henvendelse til bureauet.

Stk. 3. Bureauer skal endvidere give oplysning om kategorien af modtagere af oplysningerne, samt tilgængelig information om, hvorfra de i stk. 1 og 2 nævnte oplysninger stammer.

Stk. 4. Den registrerede kan forlange, at bureauet giver meddelelse som nævnt i stk. 1 skriftligt. Justitsministeren fastsætter regler om betaling for skriftlige meddelelser.

§ 23. Oplysninger om økonomisk soliditet og kreditværdighed må kun meddeles skriftligt, jf. dog § 22, stk. 1 og 2. Bureauet kan dog til abonnenter meddele summariske oplysninger mundtligt eller på lignende måde, såfremt spørgerens navn og adresse noteres og opbevares i mindst 6 måneder.

Stk. 2. Kreditoplysningsbureauers publikationer må kun indeholde oplysninger i summarisk form og kun udsendes til personer eller virksomheder, der abonnerer på meddelelser fra bureauet. Publikationerne må ikke indeholde oplysninger om de registreredes personnummer.

Stk. 3. Summariske oplysninger om skyldforhold må kun videregives, hvis oplysningerne hidrører fra Statstidende, er indberettet af en offentlig myndighed efter reglerne i kapitel 5, eller hvis oplysningerne vedrører skyldforhold til samme kreditor på mere end 1.000 kr., og kreditor enten har erhvervet den registreredes skriftlige erkendelse af en forfalden gæld, eller hvis der er foretaget retslige skridt mod den pågældende. Oplysninger om endeligt godkendt gældssanering må dog ikke videregives.

Stk. 4. Videregivelse af summariske oplysninger om enkeltpersoners skyldforhold må kun ske på en sådan måde, at oplysningerne ikke kan danne grundlag for vurderingen af økonomisk soliditet og kreditværdighed for andre end de pågældende enkeltpersoner.

§ 24. Oplysninger eller bedømmelser, der viser sig urigtige eller vildledende, skal snarest muligt slettes eller berigtiges.

§ 25. Er en oplysning eller bedømmelse, der viser sig urigtig eller vildledende, forinden blevet videregivet, skal bureauet straks give skriftlig underretning om berigtigelsen

til den registrerede og til alle, der har modtaget oplysningen eller bedømmelsen inden for de sidste 6 måneder, før bureauet er blevet bekendt med forholdet. Den registrerede skal tillige have meddelelse om, hvem der har modtaget underretning efter 1. pkt., og hvorfra oplysningen eller bedømmelsen stammer.

§ 26. Henvendelser fra en registreret om sletning, berigtigelse eller blokering af oplysninger eller bedømmelser, der angives at være urigtige eller vildledende, eller om sletning af oplysninger, der ikke må behandles, jf. § 37, skal snarest og inden 4 uger efter modtagelsen besvares skriftligt af bureauet.

Stk. 2. Nægter bureauet at foretage den begærede sletning, berigtigelse eller blokering, kan den registrerede inden 4 uger efter modtagelsen af bureauets svar eller efter udløbet af den i stk. 1 nævnte svarfrist indbringe spørgsmålet for Datatilsynet, der træffer afgørelse om, hvorvidt der skal foretages sletning, berigtigelse eller blokering. Bestemmelsen i § 25 gælder tilsvarende.

Stk. 3. Bureauets svar skal i de i stk. 2 nævnte tilfælde indeholde oplysning om adgangen til at indbringe spørgsmålet for Datatilsynet og om fristen herfor.

Kapitel 7

Overførsel af oplysninger til tredjelande

§ 27. Der må kun overføres oplysninger til et tredjeland, såfremt dette land sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Vurderingen af, om beskyttelsesniveauet i et tredjeland er tilstrækkeligt, sker på grundlag af samtlige de forhold, der har indflydelse på en overførsel, herunder navnlig oplysningernes art, behandlingens formål og varighed, oprindelseslandet og det endelige bestemmelsesland, samt de retsregler, regler for god forretningsskik og sikkerhedsforanstaltninger, som gælder i tredjelandet.

Stk. 3. Udover de i stk. 1 nævnte tilfælde kan der overføres oplysninger til et tredjeland, såfremt

1) den registrerede har givet samtykke,
2) overførsel er nødvendig af hensyn til opfyldelsen af en aftale mellem den registrerede og den dataansvarlige eller af hensyn til gennemførelse af foranstaltninger, der træffes på den registreredes anmodning forud for indgåelse af en sådan aftale,
3) overførsel er nødvendig af hensyn til indgåelsen eller udførelsen af en aftale, der i den registreredes interesse er indgået mellem den dataansvarlige og tredjemand,

4) overførsel er nødvendig eller følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov for at beskytte en vigtig samfundsmæssig interesse eller for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares,
5) overførsel er nødvendig for at beskytte den registreredes vitale interesser,
6) overførsel finder sted fra et register, der ifølge lov eller bestemmelser, fastsat i henhold til lov, er tilgængeligt for offentligheden eller for personer, der kan godtgøre at have en berettiget interesse heri, i det omfang de ved lov fastsatte betingelser for offentlig tilgængelighed er opfyldt i det specifikke tilfælde,
7) overførsel er nødvendig af hensyn til forebyggelse, efterforskning og forfølgning af strafbare forhold samt straf fuldbyrdelse og beskyttelse af sigtede, vidner eller andre i sager om strafferetlig forfølgning, eller
8) overførsel er nødvendig af hensyn til den offentlige sikkerhed, rigets forsvar eller statens sikkerhed.

Stk. 4. Uden for de i stk. 3 nævnte tilfælde kan tilsynsmyndigheden give tilladelse til, at der overføres oplysninger til tredjelande, som ikke opfylder stk. 1, såfremt den dataansvarlige yder tilstrækkelige garantier for beskyttelse af de registreredes rettigheder. Der kan fastsættes nærmere vilkår for overførslen. Tilsynsmyndigheden underretter Europa-Kommissionen og de øvrige medlemsstater om tilladelser meddelt i henhold til denne bestemmelse.

Stk. 5. Reglerne i denne lov finder i øvrigt anvendelse ved overførsel af oplysninger til tredjelande efter stk. 1, 3 og 4.

Afsnit III

Registreredes rettigheder

Kapitel 8

Oplysningspligt over for den registrerede

§ 28. Ved indsamling af oplysninger hos den registrerede skal den dataansvarlige eller dennes repræsentant give den registrerede meddelelse om følgende:
1) Den dataansvarliges og dennes repræsentants identitet.
2) Formålene med den behandling, hvortil oplysningerne er bestemt.
3) Alle yderligere oplysninger, der under hensyn til de særlige omstændigheder, hvorunder oplysningerne er indsamlet, er nødvendige for, at den registrerede kan varetage sine interesser, som f.eks.:
   a) Kategorierne af modtagere.

b) Om det er obligatorisk eller frivilligt at besvare stillede spørgsmål samt mulige følger af ikke at svare.
c) Hvorvidt der gives ret til at få indsigt i og foretage berigtigelse af de oplysninger, der vedrører den registrerede.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis den registrerede allerede er bekendt med de i nr. 1-3 nævnte oplysninger.

§ 29. Hvor oplysninger ikke er indsamlet hos den registrerede, påhviler det den dataansvarlige eller dennes repræsentant ved registreringen, eller hvor de indsamlede oplysninger er bestemt til videregivelse til tredjemand, senest når videregivelsen af oplysningerne finder sted, at give den registrerede meddelelse om følgende:

1) Den dataans varliges og dennes repræsentants identitet.
2) Formålene med den behandling, hvortil oplysningerne er bestemt.
3) Alle yderligere oplysninger, der under hensyn til de særlige omstændigheder, hvorunder oplysningerne er indsamlet, er nødvendige for, at den registrerede kan varetage sine interesser, som f.eks.:
   a) Hvilken type oplysninger det drejer sig om.
   b) Kategorierne af modtagere.
   c) Hvorvidt der gives ret til at få indsigt i og foretage berigtigelse af de oplysninger, der vedrører den registrerede.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis den registrerede allerede er bekendt med de i nr. 1-3 nævnte oplysninger, eller hvis registreringen eller videregivelsen udtrykkeligt er fastsat ved lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 gælder heller ikke, hvis underretning af den registrerede viser sig umulig eller er uforholdsmæssig vanskelig.

§ 30. Bestemmelserne i §§ 28, stk. 1, og 29, stk. 1, gælder ikke, hvis den registreredes interesse i at få kendskab til oplysningerne findes at burde vige for afgørende hensyn til private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv.

Stk. 2. Undtagelse fra bestemmelserne i §§ 28, stk. 1, og 29, stk. 1, kan tillige gøres, hvis den registreredes interesse i at få kendskab til oplysningerne findes at burde vige for afgørende hensyn til offentlige interesser, herunder navnlig til:

1) statens sikkerhed,
2) forsvaret,
3) den offentlige sikkerhed,

4) forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning i straffesager eller i forbindelse med brud på etiske regler for lovregulerede erhverv,
5) væsentlige økonomiske eller finansielle interesser hos en medlemsstat eller Den Europæiske Union, herunder valuta-, budget- og skatteanliggender, og
6) kontrol-, tilsyns- eller reguleringsopgaver, herunder opgaver af midlertidig karakter, der er et led i den offentlige myndighedsudøvelse på de i nr. 3-5 nævnte områder.

Kapitel 9

Den registreredes indsigtsret

§ 31. Fremsætter en person begæring herom, skal den dataansvarlige give den pågældende meddelelse om, hvorvidt der behandles oplysninger om vedkommende. Behandles sådanne oplysninger, skal der på en let forståelig måde gives den registrerede meddelelse om:
1) hvilke oplysninger der behandles,
2) behandlingens formål,
3) kategorierne af modtagere af oplysningerne, og
4) tilgængelig information om, hvorfra disse oplysninger stammer.

Stk. 2. Den dataansvarlige skal snarest besvare begæringer som nævnt i stk. 1. Er begæringen ikke besvaret inden 4 uger efter modtagelsen, skal den dataansvarlige underrette den pågældende om grunden hertil, samt om hvornår afgørelsen kan forventes at foreligge.

§ 32. Bestemmelserne i § 30 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Oplysninger, der behandles for den offentlige forvaltning som led i administrativ sagsbehandling, kan undtages i samme omfang fra indsigtsretten som efter reglerne i offentlighedslovens § 2 samt §§ 7-11 og 14.

Stk. 3. For behandling af oplysninger, der foretages for domstolene, gælder, at der ikke er ret til indsigt i oplysninger i tekst, der ikke foreligger i endelig form, medmindre oplysningerne er videregivet til en tredjemand.

Stk. 4. Bestemmelsen i § 31, stk. 1, finder ikke anvendelse, hvis oplysningerne udelukkende behandles i videnskabeligt øjemed. Dette gælder også, hvor oplysningerne kun opbevares i form af personoplysninger i det tidsrum, som kræves for at udarbejde stati-

stikker.

Stk. 5. For behandling af oplysninger på det strafferetlige område, der foretages for offentlige myndigheder, kan justitsministeren fastsætte undtagelser fra retten til at få oplysninger efter § 31, stk. 1, for så vidt bestemmelsen i § 32, stk. 1, jf. herved § 30, må antages at medføre, at begæringer om ret til indsigt i almindelighed må afslås.

Stk. 6. Justitsministeren kan fastsætte regler om betaling for meddelelser som nævnt i § 31, stk. 1.

§ 33. En registreret person, der har fået meddelelse efter § 31, stk. 1, har ikke krav på ny meddelelse før 6 måneder efter sidste meddelelse, medmindre der godtgøres en særlig interesse heri.

§ 34. Meddelelser i henhold til § 31, stk. 1, skal på forlangende gives skriftligt. I tilfælde, hvor hensynet til den registrerede taler derfor, kan meddelelse dog gives i form af en mundtlig underretning om indholdet af oplysningerne.

Kapitel 10

Øvrige rettigheder

§ 35. Den registrerede kan, hvor vægtige grunde, der vedrører den pågældendes særlige situation, taler derfor, til enhver tid over for den dataansvarlige gøre indsigelse mod, at oplysninger om den pågældende gøres til genstand for behandling i medfør af bestemmelserne i § 6, nr. 5-7.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis behandlingen er foreskrevet i lovgivningen eller sker i statistisk eller videnskabeligt øjemed.

Stk. 3. I tilfælde, hvor den registrerede har gjort berettiget indsigelse mod behandlingen af oplysninger om vedkommende, må den iværksatte behandling ikke længere omfatte de pågældende oplysninger.

§ 36. Fremsætter en registreret person indsigelse herimod, må den dataansvarlige ikke behandle oplysninger om vedkommende med henblik på markedsføring. Den dataansvarlige kan ikke kræve betaling for behandlingen af en indsigelse.

Stk. 2. En dataansvarlig skal give en forbruger meddelelse, inden oplysninger om vedkommende første gang videregives til en bestemt kategori af tredjemænd med henblik

på markedsføring, eller inden oplysningerne første gang anvendes på vegne af en bestemt kategori af tredjemænd i dette øjemed.

Stk. 3. En dataansvarlig, som udsender materiale med henblik på markedsføring eller giver meddelelse efter stk. 2, skal udtrykkeligt oplyse om retten til at gøre indsigelse efter stk. 1.

Stk. 4. Indsigelse som nævnt i stk. 1 skal fremsættes over for den dataansvarlige, en eventuel databehandler eller den, der fremtræder som afsender. Fremsættes indsigelsen over for databehandleren eller den, der fremtræder som afsender, skal denne videresende indsigelsen til den dataansvarlige.

§ 37. Den dataansvarlige skal berigtige, slette eller blokere oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende eller på lignende måde er behandlet i strid med lov eller bestemmelser udstedt i medfør af lov, hvis en registreret person fremsætter anmodning herom.

§ 38. Den dataansvarlige skal underrette den tredjemand, hvortil oplysningerne er videregivet, om at de videregivne oplysninger er berigtiget, slettet eller blokeret i henhold til § 37, hvis en registreret person fremsætter anmodning herom. Dette gælder dog ikke, hvis underretningen viser sig umulig eller er uforholdsmæssig vanskelig.

§ 39. Fremsætter en registreret person indsigelse herimod, kan den dataansvarlige ikke foranstalte, at den registrerede undergives afgørelser, der har retsvirkninger for eller i øvrigt berører den pågældende i væsentlig grad, og som alene er truffet på grundlag af elektronisk databehandling af oplysninger, der er bestemt til at vurdere bestemte personlige forhold.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis

1) den pågældende afgørelse træffes som led i indgåelsen eller opfyldelsen af en aftale, såfremt den registreredes anmodning om indgåelse eller opfyldelse af aftalen er blevet efterkommet, eller der findes passende foranstaltninger til at beskytte den registreredes berettigede interesser, eller
2) den pågældende afgørelse er hjemlet i en lov, der indeholder bestemmelser til beskyttelse af den registreredes berettigede interesser.

Stk. 3. Den registrerede har ret til hos den dataansvarlige snarest muligt og uden ugrundet ophold at få at vide, hvilke beslutningsregler der ligger bag en afgørelse som nævnt i stk. 1.

Afsnit IV

Sikkerhed

Kapitel 11

Behandlingssikkerhed

§ 40. Personer, virksomheder m.v., der udfører arbejde under den dataansvarlige eller databehandleren, og som får adgang til personoplysninger, må kun behandle disse efter instruks fra den dataansvarlige, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov.

§ 41. Den dataansvarlige skal træffe de fornødne tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger hændeligt eller ulovligt tilintetgøres, fortabes eller forringes samt mod, at de kommer til uvedkommendes kendskab, misbruges eller i øvrigt behandles i strid med loven. Tilsvarende gælder for databehandlere.

Stk. 2. For oplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning, og som er af særlig interesse for fremmede magter, skal der træffes foranstaltninger, der muliggør bortskaffelse eller tilintetgørelse i tilfælde af krig eller lignende forhold.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om de i stk. 1 anførte sikkerhedsforanstaltninger.

§ 42. Når en dataansvarlig overlader en behandling af oplysninger til en databehandler, skal den dataansvarlige sikre sig, at databehandleren kan træffe de i § 41 nævnte tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger, og påse, at dette sker.

Stk. 2. Gennemførelse af en behandling ved en databehandler skal ske i henhold til en skriftlig aftale parterne imellem. Af aftalen skal det fremgå, at databehandleren alene handler efter instruks fra den dataansvarlige, og at reglerne i § 41 ligeledes gælder for behandlingen ved databehandleren. Hvis databehandleren er etableret i en anden medlemsstat, skal det fremgå af aftalen, at de bestemmelser om sikkerhedsforanstaltninger, som er fastsat i lovgivningen i den medlemsstat, hvor databehandleren er etableret, gælder for denne.

Afsnit V

Anmeldelse

Kapitel 12

Anmeldelse af behandlinger, der foretages for den offentlige forvaltning

§ 43. Forinden iværksættelse af en behandling af oplysninger, som foretages for den offentlige forvaltning, skal der af den dataansvarlige eller dennes repræsentant foretages anmeldelse til Datatilsynet, jf. dog § 44. Den dataansvarlige kan bemyndige andre myndigheder eller private til at foretage anmeldelse på dennes vegne.

Stk. 2. Anmeldelsen skal indeholde oplysninger om følgende:

1) navn og adresse på den dataansvarlige, dennes eventuelle repræsentant og på en eventuel databehandler,
2) behandlingens betegnelse og formål,
3) en generel beskrivelse af behandlingen,
4) en beskrivelse af kategorierne af registrerede og af de typer af oplysninger, der vedrører dem,
5) modtagere eller kategorier af modtagere, som oplysningerne kan overføres til,
6) påtænkte overførsler af oplysninger til tredjelande,
7) en generel beskrivelse af de foranstaltninger, der iværksættes af hensyn til behandlingssikkerheden,
8) tidspunktet for påbegyndelsen af behandlingen, og
9) tidspunktet for sletning af oplysningerne.

§ 44. Behandling, som ikke omfatter oplysninger af fortrolig karakter, er undtaget fra reglerne i § 43, jf. dog stk. 2. En sådan behandling kan uden anmeldelse endvidere omfatte identifikationsoplysninger, herunder personnummer, og oplysninger om betaling til og fra en offentlig myndighed. Det gælder dog ikke for behandlinger som nævnt i § 45, stk. 1.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om, hvilke formål ovennævnte behandlinger må varetage, hvilke oplysningstyper der kan behandles, hvilke kategorier af personer der kan behandles oplysninger om, hvilke kategorier af modtagere oplysningerne kan overføres til, samt hvor længe oplysningerne må opbevares.

Stk. 3. Behandlinger, hvis eneste formål er at føre et register, der i henhold til lov eller regler udstedt i medfør af lov er beregnet til at informere offentligheden, og som er tilgængeligt for offentligheden, er ligeledes undtaget fra reglerne i § 43.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at bestemte typer af behandlinger af oplysninger undtages fra bestemmelsen i § 43. Det gælder dog ikke behandlinger som nævnt i § 45, stk. 1.

§ 45. Forinden behandling, som er omfattet af anmeldelsespligten i § 43, iværksættes, skal Datatilsynets udtalelse indhentes, når

1) behandlingen omfatter oplysninger, der er omfattet af § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1,
2) behandlingen omfatter oplysninger om væsentlige sociale problemer,
3) behandlingen udelukkende finder sted med henblik på at føre retsinformationssystemer,
4) behandlingen udelukkende finder sted i videnskabeligt eller statistisk øjemed, eller
5) behandlingen omfatter sammenstilling eller samkøring af oplysninger i kontroløjemed.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at tilsynets udtalelse skal indhentes inden iværksættelsen af andre end de i stk. 1 nævnte behandlinger.

§ 46. Ændringer i de i § 43, stk. 2, nævnte oplysninger skal forud for iværksættelsen anmeldes til tilsynet. Ændringer af mindre væsentlig betydning kan anmeldes efterfølgende, dog senest 4 uger efter iværksættelsen.

Stk. 2. Forinden iværksættelse af ændringer i de i § 43, stk. 2, nævnte oplysninger i anmeldelser af behandlinger, som er omfattet af § 45, stk. 1 eller 2, skal tilsynets udtalelse indhentes. Ændringer af mindre væsentlig betydning skal alene anmeldes. Anmeldelse kan ske efterfølgende, dog senest 4 uger efter iværksættelsen.

§ 47. I tilfælde, hvor dataansvaret er henlagt til en underordnet myndighed, og tilsynet ikke kan tiltræde udførelsen af en behandling, forelægges sagen for vedkommende minister, der træffer afgørelse i sagen.

Stk. 2. Kan tilsynet ikke tiltræde udførelsen af en behandling, som foretages for en kommunal myndighed, forelægges sagen for indenrigsministeren, der træffer afgørelse i sagen.

Kapitel 13

Anmeldelse af behandlinger, der foretages for en privat dataansvarlig

§ 48. Forinden iværksættelse af en behandling af oplysninger, som foretages for en privat dataansvarlig, skal der af den dataansvarlige eller dennes repræsentant foretages anmeldelse til Datatilsynet, jf. dog § 49.

Stk. 2. Anmeldelsen skal indeholde de oplysninger, som fremgår af § 43, stk. 2.

§ 49. Behandling af oplysninger er, bortset fra de i § 50, stk. 2, angivne tilfælde, undtaget fra reglerne i § 48, når

1) behandlingen omfatter oplysninger om ansatte, i det omfang behandlingen ikke omfatter oplysninger som nævnt i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 2, eller oplysninger om væsentlige sociale problemer,
2) behandlingen omfatter oplysninger om ansattes helbredsforhold, i det omfang behandlingen af helbredsoplysningerne er nødvendig til opfyldelse af bestemmelser i lov eller forskrifter fastsat i henhold til lov,
3) behandlingen omfatter oplysninger, hvis registrering er nødvendig som følge af kollektiv overenskomst eller kollektiv aftale på arbejdsmarkedet,
4) behandlingen omfatter oplysninger om kunder, leverandører eller andre forretningsforbindelser, i det omfang behandlingen ikke omfatter oplysninger som nævnt i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 2, eller oplysninger om væsentlige sociale problemer, eller i det omfang der er tale om behandlinger som omtalt i § 50, stk. 1, nr. 5,
5) behandlingen foretages med henblik på udførelsen af markedsundersøgelser, i det omfang behandlingen ikke omfatter oplysninger som nævnt i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 2, eller oplysninger om væsentlige sociale problemer,
6) behandlingen foretages af en forening eller lignende, i det omfang der alene behandles oplysninger om foreningens medlemmer,
7) behandlingen foretages af advokater eller revisorer som led i deres virksomhed, i det omfang der alene behandles oplysninger vedrørende klientforhold,
8) behandlingen foretages af læger, sygeplejersker, tandlæger, kliniske tandteknikere, apotekere, terapiassistenter, kiropraktorer og lignende personer med autorisation til at udøve virksomhed inden for sundheds- og sygeplejen, i det omfang oplysningerne alene anvendes til brug ved denne virksomhed, eller
9) behandlingen foretages til brug ved en bedriftssundhedstjeneste.

Stk. 2. Bestemmelsen i § 44, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at andre typer af behandlinger undtages fra bestemmelsen i § 48. Det gælder dog ikke behandlinger, der er omfattet af § 50, stk. 1.

§ 50. Forinden iværksættelse af en behandling, som er omfattet af anmeldelsespligten i § 48, skal Datatilsynets tilladelse indhentes, når

1) behandlingen omfatter oplysninger som nævnt i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 2,
2) behandlingen omfatter oplysninger om væsentlige sociale problemer,
3) behandlingen af oplysningerne sker med henblik på at advare andre mod forretningsforbindelser med eller ansættelsesforhold til en registreret,
4) behandlingen sker med henblik på erhvervsmæssig videregivelse af oplysninger til bedømmelse af økonomisk soliditet og kreditværdighed,
5) behandlingen sker med henblik på erhvervsmæssig bistand ved stillingsbesættelse, eller
6) behandlingen udelukkende finder sted med henblik på at føre retsinformationssystemer.

Stk. 2. Ved overførsel af oplysninger, som nævnt i stk. 1, til tredjelande i medfør af § 27, stk. 1, skal Datatilsynets tilladelse indhentes til overførslen, uanset at behandlingen i øvrigt er undtaget fra anmeldelse i medfør af § 49, stk. 1.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte undtagelser fra bestemmelserne i stk. 1, nr. 1 og 2, samt stk. 2.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at der forinden iværksættelse af andre anmeldelsespligtige behandlinger end de i stk. 1 eller 2 nævnte, skal indhentes tilladelse fra tilsynet.

Stk. 5. Tilsynet kan i forbindelse med meddelelse af tilladelse efter stk. 1, 2 eller 4, fastsætte nærmere vilkår for udførelsen af behandlingerne til beskyttelse af de registreredes privatliv.

§ 51. Ændringer i de i § 48, stk. 2, jf. § 43, stk. 2, nævnte oplysninger skal forud for iværksættelsen anmeldes til tilsynet. Ændringer af mindre væsentlig betydning kan anmeldes efterfølgende, dog senest 4 uger efter iværksættelsen.

Stk. 2. Forinden iværksættelse af ændringer i de i § 48, stk. 2, jf. § 43, stk. 2, nævnte oplysninger i anmeldelser af behandlinger, som er omfattet af § 50, stk. 1, 2 eller 4, skal Datatilsynets tilladelse indhentes. Ændringer af mindre væsentlig betydning skal alene anmeldes. Anmeldelse kan ske efterfølgende, dog senest 4 uger efter iværksættel-

sen.

Kapitel 14

Anmeldelse af behandlinger, der foretages for domstolene

§ 52. Reglerne i §§ 43-46 gælder tilsvarende for anmeldelse til vedkommende tilsynsmyndighed af behandling af oplysninger, der foretages for domstolene.

Kapitel 15

Øvrige bestemmelser

§ 53. Databehandlere, der er etableret i Danmark, og som udfører elektronisk databehandling af oplysninger, skal forinden påbegyndelsen af behandlingen foretage anmeldelse til Datatilsynet.

§ 54. Tilsynsmyndigheden skal føre en fortegnelse over de behandlinger, der er anmeldt efter §§ 43, 48 og 52. Fortegnelsen, som mindst skal indeholde de oplysninger, som er anført i § 43, stk. 2, skal være tilgængelig for offentligheden.

Stk. 2. En dataansvarlig skal stille de i § 43, stk. 2, nr. 1, 2, og 4-6, nævnte oplysninger om alle de behandlinger, som udføres for vedkommende, til rådighed for enhver, som anmoder derom.

Stk. 3. Bestemmelsen i § 30 finder tilsvarende anvendelse.

Afsnit VI

Tilsyn og afsluttende bestemmelser

Kapitel 16

Datatilsynet

§ 55. Datatilsynet., der består af et råd og et sekretariat, fører tilsyn med enhver behandling, der omfattes af loven, jf. dog kapitel 17.

Stk. 2. Tilsynets daglige forretninger varetages af sekretariatet, der ledes af en direktør.

Stk. 3. Rådet, der nedsættes af justitsministeren, består af en formand, der er dommer, og af 6 andre medlemmer. Der kan udnævnes stedfortrædere for medlemmerne. Medlemmerne og stedfortræderne for disse udnævnes for 4 år.

Stk. 4. Rådet fastsætter sin forretningsorden og de nærmere regler om arbejdets fordeling mellem råd og sekretariat.

§ 56. Datatilsynet udøver sine funktioner i fuld uafhængighed.

§ 57. Ved udarbejdelse af bekendtgørelser, cirkulærer eller lignende generelle retsforskrifter, der har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af oplysninger, skal der indhentes en udtalelse fra Datatilsynet.

§ 58. Datatilsynet påser af egen drift eller efter klage fra en registreret, at behandlingen finder sted i overensstemmelse med loven og regler udstedt i mec før af loven.

Stk. 2. Tilsynet kan til enhver tid tilbagekalde en afgørelse truffet i henhold til § 27, stk. 1 eller 4, såfremt Europa-Kommissionen træffer afgørelse cm, at der ikke må ske overførsel af oplysninger til bestemte tredjelande, eller om at der lovligt kan ske en sådan overførsel. Dette gælder dog kun, såfremt tilbagekaldelsen er nødvendig for efterlevelsen af Kommissionens afgørelse.

§ 59. Datatilsynet kan meddele en privat dataansvarlig påbud om, at en behandling, der ikke må finde sted efter denne lov, skal ophøre, samt at bestemte oplysninger, som er omfattet af en sådan behandling, skal berigtiges, slettes eller blokeres.

Stk. 2. Tilsynet kan forbyde en privat dataansvarlig at anvendt; en nærmere angiven fremgangsmåde i forbindelse med behandlingen af oplysninger, såfremt tilsynet finder, at den pågældende fremgangsmåde medfører en væsentlig risiko for, at der behandles oplysninger i strid med loven.

Stk. 3. Tilsynet kan påbyde en privat dataansvarlig at træffe bestemte tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger mod, at der behandles oplysninger, som ikke må behandles, at oplysninger hændeligt eller ulovligt tilintetgøres, fortabes eller forringes samt mod, at de kommer til uvedkommendes kendskab, misbruges eller i øvrigt behandles i strid med loven.

Stk. 4. Tilsynet kan i særlige tilfælde meddele databehandlere påbud eller forbud, jf. stk. 1-3.

§ 60. Datatilsynet træffer over for vedkommende myndighed afgørelse i sager vedrørende § 7, stk. 7, § 9, stk. 3, § 10, stk. 3, § 13, stk. 1, § 27, stk. 4, §§ 28-31, § 32, stk. 1, 2 og 4, §§ 33-39 samt § 58, stk. 2.

Stk. 2. I andre tilfælde afgiver tilsynet udtalelser over for den dataansvarlige myndighed.

§ 61. Datatilsynets afgørelser efter denne lov kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 62. Datatilsynet kan kræve enhver oplysning, der er af betydning for dets virksomhed, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens bestemmelser.

Stk. 2. Tilsynets medlemmer og personale har til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til alle lokaler, hvorfra en behandling, som foretages for den offentlige forvaltning, administreres, eller hvorfra der er adgang til de oplysninger, som behandles, samt til lokaler, hvor oplysningerne eller tekniske hjælpemidler opbevares eller anvendes.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 gælder tilsvarende for behandlinger, som foretages for private dataansvarlige, i det omfang behandlingen er omfattet af § 50.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 2 gælder også for så vidt angår den behandling, der udføres af databehandlere som nævnt i § 53.

§ 63. Datatilsynet kan bestemme, at anmeldelser, ansøgninger om tilladelse efter denne lov og ændringer heri kan eller skal indgives på nærmere angiven måde.

Stk. 2. For følgende anmeldelser og tilladelser i henhold til denne lov betales . . . . kr.:
1) Anmeldelse i henhold til § 48.
2) Tilladelse i henhold til § 50.
3) Anmeldelse i henhold til § 53.

Stk. 3. Såfremt en behandling både skal anmeldes efter § 48 og tillades efter § 50, betales kun ét gebyr.

§ 64. Datatilsynet kan af egen drift eller efter anmodning fra er anden medlemsstat påse, at en behandling af oplysninger, som finder sted i Danmark, er lovlig, uanset at den pågældende behandling er undergivet en anden medlemsstats lovgivning. Bestemmelserne i §§ 59 og 62 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Datatilsynet kan videregive oplysninger til tilsynsmyndigheder i andre medlemsstater i det omfang, det er nødvendigt med henblik på at påse overholdelsen af bestemmelserne i denne lov eller af den pågældende medlemsstats datat eskyttelseslovgivning.

§ 65. Datatilsynet afgiver en årlig beretning om sin virksomhec l til Folketinget. Beretningen offentliggøres. Tilsynet kan i øvrigt offentliggøre sine uc talelser. Bestemmelsen i § 30 finder tilsvarende anvendelse.

§ 66. Datatilsynet og de øvrige tilsynsmyndigheder samarbejder i det omfang, det er nødvendigt for at opfylde deres pligter, navnlig ved at udveks e alle relevante oplysninger.

Kapitel 17

Tilsyn med domstolene

§ 67. Vedkommende landsretspræsident fører tilsyn med behandling af oplysninger, der foretages for byretterne og landsretterne. Herudover omfatter ti synet andre retter, der er beliggende i vedkommende landsretskreds. Tilsynet med Højesteret og Den Særlige Klageret føres dog af præsidenten for Højesteret.

Stk. 2. Tilsynet omfatter behandling af oplysninger med hensyn i il domstolenes administrative forhold.

Stk. 3. For anden behandling af oplysninger træffes afgørelse af vedkommende ret. Afgørelserne kan kæres til højere ret. For særlige domstole, hvis afgørelser ikke kan indbringes for højere ret, kan den i 1. pkt. nævnte afgørelse kæres til den landsret, i hvis kreds retten er beliggende. Kærefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende.

§ 68. For præsidenternes udøvelse af tilsyn i henhold til § 67 ga:lder bestemmelserne i §§ 56, 58, 62, stk. 1, 2 og 4, 63, stk. 1, og 66. Præsidenternes afgørelser er endelige.

Stk. 2. Ved udarbejdelse af bekendtgørelser eller lignende generelle retsforskrifter, der har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af oplysnin-

ger, der foretages for domstolene, skal der indhentes en udtalelse fra vedkommende tilsynsmyndighed.

Stk. 3. Præsidenterne afgiver en årlig beretning om deres virksomhed. Beretningen skal offentliggøres.

Kapitel 18

Erstatnings- og strafansvar

§ 69. Den dataansvarlige skal erstatte skade, der er forvoldt ved behandling i strid med bestemmelserne i denne lov, medmindre det godtgøres, at skaden ikke kunne have været afværget ved deri agtpågivenhed og omhu, der må kræves i forbindelse med behandling af oplysninger.

§ 70. Medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde eller hæfte den, der i forbindelse med en behandling, som udføres for private,

1) overtræder § 4, stk. 5, § 5, stk. 2-5, § 6, § 7, stk. 1, § 8, stk. 2 og 3, § 9, stk. 2, § 10, stk. 2 og 3, 1. pkt., § 11, stk. 2 og 3, § 12, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt., § 13, stk. 1,1. pkt., §§ 20-22, § 26, stk. 1, stk. 2, 2. pkt. og stk. 3, § 27, stk. 1, § 28, stk. 1, § 29, stk. 1, § 31, §§ 33 og 34, § 35, stk. 1 og 3, §§ 36-38, § 39, stk. 1 og 3, § 40, § 41, stk. 1, § 42, § 48, § 50, stk. 1 og 2, § 51, § 53 og § 54, stk. 2,
2) undlader at efterkomme Datatilsynets afgørelse efter § 5, stk. 1, § 7, stk. 7, § 13, stk. 1, 2. pkt., § 26, stk. 2, 1. pkt., § 27, stk. 4, §§ 28 og 29, § 30, stk. 1, § 31, § 32, stk. 1 og 4, §§ 33-39 eller § 58, stk. 2,
3) undlader at efterkomme Datatilsynets krav efter § 62, stk. 1,
4) hindrer Datatilsynet i at få adgang efter § 62, stk. 3 og 4,
5) tilsidesætter vilkår som nævnt i § 7, stk. 7, § 10, stk. 3, § 13, stk. 1, § 27, stk. 4, § 50, stk. 5, eller en betingelse eller et vilkår for en tilladelse i henhold til regler udstedt i medfør af loven, eller
6) undlader at efterkomme forbud eller påbud, der er meddelt i henhold til § 59 eller i henhold til regler udstedt i medfør af loven.

Stk. 2. Medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde eller hæfte den, der i forbindelse med en behandling, som udføres for offentlige myndigheder, tilsidesætter vilkår som nævnt i § 7, stk. 7, § 9, stk. 3, § 10, stk. 3, § 13, stk. 1, § 27, stk. 4, eller en betingelse eller et vilkår for en tilladelse i henhold til regler udstedt i medfør af loven.

Stk. 3. Medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde eller hæfte den, der i forbindelse med en behandling, som* er undergivet en anden medlemsstats lovgivning, undlader at efterkomme Datatilsynets afgørelser efter § 59 eller at opfylde Datatilsynets krav efter § 62, stk. 1, eller hindrer Datatilsynet i at få adgang efter § 62, stk. 3 og 4.

Stk. 4. I regler, der udstedes i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde eller hæfte.

Stk. 5. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 71. Den, der driver eller er beskæftiget med virksomhed som nævnt i § 50, stk. 1, nr. 3-6, eller § 53, kan ved dom for strafbart forhold frakendes retten hertil, såfremt det udviste forhold begrunder en nærliggende fare for misbrug. I øvrigt finder straffelovens § 79, stk. 3 og 4, anvendelse.

Kapitel 19

Afsluttende bestemmelser, herunder ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 72. Vedkommende minister kan i særlige tilfælde fastsætte nærmere regler i overensstemmelse med denne lov for behandlinger, som udføres for de Î offentlige forvaltning.

§ 73. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler i overensstemmelse med lovens kapitel 4 for bestemte typer af behandlinger, som udføres for private dataansvarlige, herunder at bestemte typer oplysninger ikke må behandles.

§ 74. Brancheforeninger eller andre organer, som repræsenterer andre kategorier af private dataansvarlige, kan i samarbejde med Datatilsynet udarbejde adfærdskodekser, der skal bidrage til en korrekt anvendelse af reglerne i denne lo/.

§ 75. Justitsministeren kan fastsætte sådanne forskrifter, som er nødvendige for at gennemføre de af Det Europæiske Fællesskab udstedte beslutninger, som træffes med henblik på gennemførelse af direktivet om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger, eller forskrifter som er nødvendige for at anvende de af Fællesskabet udstedte forordninger på direktivets område.

§ 76. Loven træder i kraft den 1. oktober 1998, jf. dog § 77.

Stk. 2. Behandlinger, der foretages for private, og som er iværksat før lovens ikrafttræden, skal anmeldes m.v. efter reglerne i §§ 48-51 senest den 1. april 1999, jf. dog § 77.

Stk. 3. Behandlinger, der foretages for offentlige myndigheder, og som er iværksat før lovens ikrafttræden, skal anmeldes m.v. efter reglerne i §§ 43-47 og § 52, jf. §§ 43-46, senest den 1. oktober 1999.

Stk. 4. Justitsministeren kan træffe bestemmelse om, at forlænge den i stk. 2 og 3 nævnte frist indtil 1. oktober 2001.

§ 77. For behandlinger, som er anmeldt efter § 2, stk. 3, 2. pkt., i lov om private registre m.v., træder loven i kraft den 1. oktober 2001, jf. dog stk. 2-3.

Stk. 2. Behandlinger som nævnt i stk. 1 kan anmeldes m.v. efter § 48 og § 50, stk. 1, fra den 1. oktober 1998. Anmeldelse skal dog foretages senest den 1. oktober 2001. Vilkår meddelt efter § 2, stk. 3, 3. pkt., i lov om private registre m.v., gælder indtil den 1. oktober 2001.

Stk. 3. For behandlinger som nævnt i stk. 1 kan den registrerede fra den 1. oktober 1998 kræve berigtigelse, sletning eller blokering af oplysninger, der er urigtige eller vildledende, eller som opbevares sikkerhedsmæssigt uforsvarligt. Reglerne i lovens kapitel 16 gælder tillige fra den 1. oktober 1998 for disse behandlinger.

§ 78. Efter lovens ikrafttræden gælder fortsat samtykke, som er givet i overensstemmelse med

1) § 3, stk. 2, § 4, stk. 1 og 2, § 4 a, stk. 1, § 4 a, stk. 2, eller § 4 b, stk. 2, i lov om private registre m.v.,
2) § 16, stk. 2, ni-. 1, § 16 a, stk. 1, § 17, stk. 2, § 21, stk. 2, nr. 1, eller § 21, stk. 3, i lov om offentlige myndigheders registre,
3) bestemmelser i forskrifter fastsat i henhold til lov om offentlige myndigheders registre kapitel 2, samt
4) § 2, stk. 2, og § 3 i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 523 af 11. august 1986 om virksomheder, der erhvervsmæssigt yder bistand ved stillingsbesættelse.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder dog kun, såfremt samtykket opfylder kravene i denne lovs § 6, nr. 1, § 7, stk. 2, nr. 1, § 11, stk. 2, nr. 2, eller stk. 3, eller § 27, stk. 3, nr. 1.

§ 79. Lov om offentlige myndigheders registre, jf. lovbekendtgørelse nr. 654 af 20. september 1991, samt lov om private registre m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 622 af 2. oktober 1987, ophæves med virkning fra den 1. oktober 1998. Bestemmelsen i § 27, stk. 1, nr. 1 og 4, jf. § 2, stk. 3, 3. pkt., i lov om private registre m.v., ophæves dog først med virkning fra den 1. oktober 2001.

§ 80. (Grønland og Færøerne)

2. Bemærkninger til udkast til lov om behandling af personoplysninger m.v.

Til afsnit I

Indledende bestemmelser

Til kapitel 1

Lovens område

I kapitlet fastlægges lovudkastets anvendelsesområde. I § 1, stk. 1, angives lovens centrale område. § 1, stk. 2-4, omhandler visse former for behandlinger, som ikke omfattes af beskrivelsen i stk. 1, men som efter udvalgets opfattelse også bør inddrages under den regulering, der tilsigtes med lovudkastet. Endvidere er der i § 1, stk. 5 og 6, indsat bemyndigelsesbestemmelser, hvorefter der kan ske en udvidelse af lovudkastets område. Begrænsninger i lovudkastets anvendelsesområde, således som dette fremgår af bestemmelserne i § 1, er fastsat i § 2, stk. 1-9.

For så vidt angår udvalgets overvejelser vedrørende fastlæggelsen af lovudkastets område, der delvis bygger på det vedtagne direktivs artikel 3, henvises til kapitel 5, pkt. 3.2. og 3.6.

Til § 1

Til stk. 1

I betænkningens kapitel 4, pkt. 2.1. og 3.1., er givet en beskrivelse af registerlovgivningens almindelige anvendelsesområde, således som dette er fastsat i bestemmelserne i § 1, stk. 1, i henholdsvis lov om private registre og lov om offentlige myndigheders registre.

Som det fremgår af udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.2.2. indebærer det vedtagne direktivs artikel 3, at der skal foretages ændringer i anvendelsesområdet for den gældende registerlovgivning. I overensstemmelse hermed foreslås det, at lovudkastets almindelige anvendelsesområde fastlægges således, at det omfatter behandling af personoplysninger, som helt eller delvist foretages ved hjælp af elektronisk databehand-

ling, samt ikke-elektronisk behandling af personoplysninger, dei er eller vil blive indeholdt i et register.

I modsætning til den gældende registerlovgivning bygger lovudkastet ikke på en organisatorisk afgrænsning. Omfattet af lovudkastet er al behandling, uanset for hvem behandlingen måtte blive foretaget. Lovudkastet vil herefter ikke alene regulere den offentlige forvaltning og private, men også den behandling af oplysninger, der foretages for domstolene. Det foreslås dog ikke, at behandling af oplysninger, der foretages for Folketinget eller institutioner med tilknytning dertil, omfattes af lovudkastet, jf. § 2, stk. 3. Om baggrunden herfor henvises til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.2.2.2. Specielt for så vidt angår privates behandling af personaplysninger bemærkes, at lovudkastets meget brede anvendelsesområde indebærer, at ikke kun private organer, såsom erhvervsvirksomheder, organisationer, foreninger, stiftelser m.v., er omfattet af lovudkastets område. Omfattet er således også privatpersoners behandling af oplysninger. Heraf følger, at privatpersoner vil kunne foretage behandlirg af personoplysninger i overensstemmelse med reglerne i lovudkastet. Bestemmelsen indebærer dermed, at det gældende forbud i lov om private registre mod privatpersoners behandling af personoplysninger ikke opretholdes. Det bemærkes, at privatpersoners behandling af oplysninger som led i udøvelse af aktiviteter af rent privat karakter ikke er omfattet af lovudkastet, jf. § 2, stk. 1. For så vidt angår udvalgets overvejelser vedrørende lovudkastets organisatoriske afgrænsning henvises i øvrigt til kapitel 5 pkt. 3.2.2.

Efter bestemmelsen er den type af oplysninger, som er beskyttet, personoplysninger. Hvad der skal forstås ved begrebet *personoplysninger* er fastsat . § 3, nr. 1, hvortil der henvises. Udenfor lovudkastets almindelige anvendelsesområde falder oplysninger om juridiske personer. I et vist omfang gælder lovudkastets regler dog for behandling af oplysninger om juridiske personer, jf. § 1, stk. 3 og 4. Der henvises nærmere til bemærkningerne til disse bestemmelser. Endvidere henvises der til bemyndigelsesbestemmelserne i § 1, stk. 5 og 6.

Lovudkastets almindelige anvendelsesområde er endvidere begrænset til at gælde for hel eller delvis elektronisk behandling af personoplysninger, samt behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et manuelt register. Hvad der skal forstås ved begreberne *behandling* og *register* er fastsat i § 3, nr. 1 og 3, hvortil der henvises. Uden for lovudkastets almindelige anvendelsesområde falder manuel behandling af oplysninger, der ikke er eller vil blive indeholdt i et register I det omfang behandling af oplysninger sker såvel elektronisk som manuelt, f.eks. derved at der sker elektronisk journalisering og sagsstyring af en manuel sag, vil den behandling, som knytter sig til den manuelle sag, således ikke være omfattet af lovudkastets almindelige anvendelsesområde. Derimod vil den elektroniske journalisering og sagsstyring, i det omfang

denne omfatter behandling af personoplysninger, være omfattet. Det bemærkes, at en række af lovens bestemmelser finder anvendelse på anden ikke-elektronisk systematisk behandling, som udføres for private, og som omfatter visse typer af oplysninger om fysiske personer, jf. § 1, stk. 2. Systematiserede manuelle sager er således også i et vist omfang omfattet af lovudkastets regulering.

Til stk. 2

Anvendelsesområdet for lov om private registre er bredere end det foreliggende lovudkasts almindelige anvendelsesområde, jf. lovudkastets § 1, stk. 1. Der henvises herved til bestemmelsen i § 1, stk. 1, i lov om private registre, der er nærmere beskrevet i kapitel 4, pkt. 3.1.

Fastlæggelsen af lovudkastets anvendelsesområde bør ikke føre til en forringelse af beskyttelsen af fysiske personers integritet inden for den private sektor. Det foreslås derfor, at bestemmelsen i lovudkastets § 1, stk. 1, suppleres af en bestemmelse, hvorefter en række af lovudkastets regler tillige skal gælde for anden ikke-elektronisk systematisk behandling, som udføres for private, og som omfatter visse nærmere angivne typer af oplysninger om fysiske personer. Dette bør dog ikke gælde for så vidt angår reglerne i lovudkastets kapitel 8 og 9 om oplysningspligt over for den registrerede samt indsigtsret. Om baggrunden herfor henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.2.3.2.

Omfattet af bestemmelsen er anden form for ikke-elektronisk systematiseret behandling af oplysninger end den ikke-elektroniske behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register, jf. stk. 1. Indsættelsen af udtrykket *anden ikke-elektronisk systematisk behandling* indebærer således, at lovudkastets anvendelsesområde udvides til også at gælde for ikke-elektronisk systematisk behandling, der ikke kan anses for omfattet af lovudkastets registerbegreb. Omfattet af lovudkastets område er dermed bl.a. behandling af oplysninger i en samling aktmapper. Ved at stille krav om, at behandlingen skal være systematiseret, er præciseret, at bestemmelsen ikke omhandler enkeltstående eller mere tilfældige behandlinger af oplysninger.

De, der er beskyttet efter bestemmelsen, er fysiske personer. Uden for falder offentlige myndigheder, institutioner, foreninger samt virksomheder, som er organiseret i selskabsform. Kredsen af beskyttede retssubjekter er således i forhold til den gældende bestemmelse i lov om private registre § 1, stk. 1, begrænset til fysiske personer. Om baggrunden herfor henvises til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 2.3.

De interesser, der beskyttes efter bestemmelsen, er oplysninger om fysiske personers

private eller økonomiske forhold eller oplysninger om personlige forhold, som med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden. Bestemmelsen svarer herved til de typer af oplysninger om fysiske personer, som er omfattet af bestemmelsen i lov om private registre § 1, stk. 1. For så vidt angår udtrykket "økonomiske forhold" omfatter dette således bl.a. oplysninger om betalingsevne m.v. De oplysninger, som vil være omfattet af udtrykket "private forhold", er oplysninger, som dels sigter til "rent hjemlige forhold", dels til "andre privatlivet tilhørende forhold, som med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden". Der henvises herved til straffelovens § 264 d. Omfattet af udtrykket "private forhold" vil således navnlig være oplysninger om sådanne private forhold som interne familieforhold, sygdomme, seksualforbindelser m.v. Lovudkastet bør endvidere omfatte visse personlige forhold, som maske ikke i alle tilfælde sprogligt synes dækket af ordene "private forhold". Ligesom eet er tilfældet i lov om private registre, jf. dennes § 1, stk. 1, medtages i bestemmelsen derfor også udtrykket "personlige forhold, som med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden". Uden for bestemmelsens område vil således falde oplysninger om navne, adresser og tilsvarende offentligt tilgængelige oplysningstyper.

Til stk. 3

Af lov ont private registre følger, at loven omfatter kreditoply:iningsbureauers håndtering af visse former for oplysninger om henholdsvis fysiske oj; juridiske personer, jf. lovens § 1, stk. 1, sammenholdt med reglerne i kapitel 3. Ogsj med hensyn til private dataansvarliges håndtering af oplysninger om juridiske personel, som måtte være indeholdt i advarselsregistre, gælder loven, jf. lovens § 1, stk. 1, sammenholdt med § 3, stk. 6. For så vidt angår spørgsmålet om, i hvilket omfang lov om private registre finder anvendelse på oplysninger om juridiske personer henvises nærmere til kapitel 4, pkt. 3.1.3.

Som anført i kapitel 5, pkt. 3.2.3.2., finder udvalget, at der er behov for, at reglerne om kreditoplysningsbureauer og advarselsregistre - ligesom i dag - udstrækkes til også at gælde for oplysninger om juridiske personer. I overensstemmelse hermed foreslås det, at lovudkastet endvidere gælder for behandlinger, som udføres for kreditoplysningsbureauer, og som omfatter oplysninger om virksomheder m.v. Tilsvarende bør gælde for så vidt angår behandlinger, som er omfattet af bestemmelsen i § 50, stk. 1, nr. 3 ("advarselsregistre"). Med indsættelsen af henvisningen til § 1, stk. 1 og 2, præciseres det, at udvidelsen af lovudkastets område til også at angå behandling af oplysninger om juridiske personer kun gælder for så vidt angår de behandlingsformer, som i øvrigt er omfattet af lovudkastet. Udenfor den foreslåede bestemmelse falder således kreditoplysnings- og advarselsbureauers rene manuelle behandling af oplysninger om virksomheder m.v., som ikke sker i tilknytning til et manuelt register, jf. stk. 1, eller i

øvrigt ikke er systematisk i stk. 2's forstand.

Omfattet af udtrykket *virksomheder m.* v. er alle former for erhvervsvirksomheder, erhvervsdrivende, institutioner, foreninger og lignende, uanset om der er tale om en juridisk person eller ej. Bestemmelsen omfatter således også oplysninger om enkeltmandsejede virksomheder, uanset at sådanne oplysninger, der må anses for at være personoplysninger, jf. lovudkastets § 3, nr. 1, tillige falder ind under lovudkastets almindelige anvendelsesområde, således som dette er fastsat i bestemmelsen i § 1, stk. 1.

Til stk. 4

Af lov om offentlige myndigheders registre § 1, stk. 4, følger, at reglerne i lovens kapitel 5 a om videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige også gælder for edb-registre, der føres for den offentlige forvaltning, og som indeholder oplysninger om virksomheder m.v. For en beskrivelse af bestemmelsen henvises til kapitel 4, pkt. 2.5.

Den ordning, som er indeholdt i § 1, stk. 4, i lov om offentlige myndigheders registre, trådte i kraft den 1. august 1995, og har således kun været gældende i en forholdsvis kort periode. Hertil kommer, at Folketinget i forbindelse med vedtagelsen af § 2 i lov nr. 1204 af 27. december 1996, hvorved der er sket ændringer i de materielle regler om videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige, ikke fandt anledning til at foretage ændringer i bestemmelsen i § 1, stk. 4, i lov om offentlige myndigheders registre.

På denne baggrund foreslås der ikke ændringer i den gældende ordning i § 1, stk. 4, i lov om offentlige myndigheders registre. Der henvises herved nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 2.3. og 3.2.3.1. I overensstemmelse hermed følger det af bestemmelsen, at lovudkastets kapitel 5 om videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige også gælder for behandlinger, der udføres for den offentlige forvaltning, og som omfatter oplysninger om virksomheder m.v. Omfattet af bestemmelsen er, ligesom efter den gældende ordning, oplysninger om alle former for erhvervsvirksomheder, erhvervsdrivende, institutioner, foreninger og lignende, uanset om der er tale om en juridisk person eller ej. Omfattet af bestemmelsen er dermed også oplysninger om enkeltmandsejede virksomheders gæld til det offentlige, uanset at sådanne oplysninger, der må anses for at være personoplysninger, jf. lovudkastets § 3, nr. 1, tillige falder ind under lovudkastets almindelige anvendelsesområde, således som dette er fastsat i bestemmelsen i § 1, stk. 1.

Reglerne i lovudkastets kapitel 5 gælder, uanset om der er tale om videregivelse af

elektronisk behandlede oplysninger, eller om videregivelse af oplysninger der hidrører fra et manuelt register, jf. lovudkastets § 1, stk. 1. Bestemmelsen er herved udtryk for en nyskabelse i forhold til den gældende ordning. Som anført i kapitel 5, pkt. 3.5.3.10., er det udvalgets opfattelse, at også videregivelse af de nævnte oplysninger fra et manuelt register bør være omfattet af bestemmelserne i lovudkastets kapitel 5. Spørgsmålet om en dataansvarlig forvaltningsmyndigheds adgang til at videregive de nævnte oplysninger bør således ikke afhænge af, om oplysningerne er behandlet elektronisk eller hidrører fra et manuelt register.

Til stk. 5

Lov om private registre regulerer i et vist omfang oplysninger om juridiske personer, jf. lovens § 1, stk. 1. For en beskrivelse heraf henvises til kapitel 4, pkt. 3.1.3.

Da behandlinger, som udføres for private, og som omfatter oplysninger om juridiske personer, kun i begrænset omfang er umiddelbart omfattet af lovudkastet, jf. stk. 3, foreslås der indsat en bestemmelse, hvorefter justitsministeren bemyndiges til at inddrage sådanne behandlinger under lovudkastets område. I overensstemmelse hermed følger det af bestemmelsen, at justitsministeren - uden for de i stk. 3 nævnte tilfælde - kan bestemme, at lovudkastets regler helt eller delvis skal finde anvendelse på behandling af oplysninger om virksomheder m.v., som udføres for private. Bestemmelsen sikrer herved, at sådanne typer af behandlinger i alle tilfælde, hvor der lindes at være et behov herfor, kan reguleres efter de regler i lovudkastet, som efter deres indhold vedrører behandling i privat regi. Der henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 2.3. og 3.2.3.2. Hvis bemyndigelsesbestemmelsen ønskes udnyttet, vil der i overensstemmelse med lovudkastets § 57 forinden skulle indhentes en udtalelse fra Datatilsynet.

Lovudkastets regler finder umiddelbart anvendelse på kreditoplysningsbureauers behandling af oplysninger om virksomheder m.v., jf. stk. 3. Der er derfor ikke behov for, at reglerne kan sættes i kraft for sådanne behandlinger i medfør af den foreslåede bestemmelse. Tilsvarende gælder for så vidt angår advarselsregistre, som er omfattet af § 50, stk. 1, nr. 3, jf. herved også § 1, stk. 3. Endvidere indeholder lovudkastet regler, som efter deres indhold kun retter sig mod den behandling, som udføres for offentlige myndigheder. Dette gælder således bl.a. reglerne om videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige og om anmeldelse af behandlinger, jf. lovudkastets kapitel 5. Også særlige regler om offentlige myndigheders anmeldelse af behandlinger er indeholdt i lovudkastets kapitel 12 og 14. For de nævnte regler gælder naturligvis, at de ikke i henhold til den foreslåede bestemmelse vil kunne sættes i kraft for behandlinger, som udføres for private, og som omfatter oplysninger om virk-

somheder m.v.

Til stk. 6

Lov om offentlige myndigheders registre regulerer i et vist omfang oplysninger om juridiske personer, jf. lovens § 1, stk. 4, og § 3, stk. 2. For en beskrivelse af disse bestemmelser henvises til kapitel 4, pkt. 2.1.4. og 2.5.

Da behandlinger, som udføres for den offentlige forvaltning, og som omfatter oplysninger om juridiske personer, kun i begrænset omfang er umiddelbart omfattet af lovudkastet, jf. stk. 4, foreslås der indsat en bestemmelse, hvorefter vedkommende minister bemyndiges til at inddrage sådanne behandlinger under lovudkastets område. I overensstemmelse hermed følger det af bestemmelsen, at vedkommende minister - uden for de i stk. 4 nævnte tilfælde - kan bestemme, at lovudkastets regler helt eller delvis skal finde anvendelse på behandling af oplysninger om virksomheder m.v., som udføres for den offentlige forvaltning. Herved sikres det, at sådanne typer af behandlinger - som ikke umiddelbart er omfattet af lovudkastets område - i alle tilfælde, hvor der findes at være et behov herfor, kan reguleres efter de regler i lovudkastet, som efter deres indhold vedrører behandling, som udføres for den offentlige forvaltning. Der henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 2.3. og 3.2.3.1. Hvis bemyndigelsesbestemmelsen ønskes udnyttet, vil der - ligesom det er tilfældet efter bestemmelsen i stk. 5 - forinden skulle indhentes en udtalelse fra Datatilsynet, jf. udkastets § 57.

Reglerne i lovudkastets kapitel 5 finder umiddelbart anvendelse på behandling af oplysninger om virksomheder m.v., jf. stk. 4. Der vil derfor ikke være behov for, at reglerne kan sættes i kraft for sådanne behandlinger i medfør af den foreslåede bestemmelse. Endvidere indeholder lovudkastet regler, som efter deres indhold kun retter sig mod den behandling, som udføres for private eller for domstolene. Dette gælder således bl.a. reglerne om henholdsvis kreditoplysningsbureauer og om anmeldelse af behandlinger, jf. lovudkastets kapitel 6, 13 og 14. For disse regler gælder naturligvis, at de ikke i henhold til den foreslåede bestemmelse vil kunne sættes i kraft for behandlinger, som udføres for den offentlige forvaltning, og som omfatter oplysninger om virksomheder m.v.

Til §2

Til stk. 1

I takt med den teknologiske udvikling må privatpersoner via pc'er og andet informationsteknologisk udstyr i stadig stigende grad antages at foretage elektronisk behandling

af personoplysninger. Sådanne behandlinger - samt visse typer af ikke-elektroniske behandlinger - vil være omfattet af lovudkastets regler, jf. § 1, stk 1 og 2.

Som anført i kapitel 5, pkt. 3.2.4.2., finder udvalget, at visse former for behandling, som foretages af privatpersoner, helt bør undtages fra lovudkastets regulering. I overensstemmelse hermed følger det af den foreslåede bestemmelse, der bygger på direktivets artikel 3, stk. 2, 2. pind, at visse nærmere angivne typer af behandlinger, som foretages af privatpersoner, helt falder uden for lovudkastets anvendelsesområde. I bestemmelsen er således fastsat, at lovudkastet ikke gælder for behandling af oplysninger, som en fysisk person foretager med henblik på udøvelse af aktiviteter af rent privat karakter. Sådanne aktiviteter vil bl.a. kunne bestå i privat korrespondance og føring af en adressefortegnelse over familie, venner, bekendte etc. Der henvises herved til betragtning 12 i direktivets præambel. Også det at føre en elektronisk dagbog samt forskellige behandlinger i forbindelse med sædvanlige fritidsaktiviteter vil falde ind under bestemmelsen. Det afgørende er således, om der foretages behandlinger med henblik på udøvelse af rent personlige eller familiemæssige aktiviteter. Der skal være tale om sædvanlige og legitime private aktiviteter, således at bestemmelsen ikke anvendes til at omgå reglerne for lovlig behandling. Det forhold, at sådanne aktiviteter undtages fra lovudkastets område, indebærer naturligvis ikke, at aktiviteterne ikæ kan være reguleret i anden lovgivning, herunder bl.a. reglerne i straffelovens kapitel 27. I de tilfælde, hvor behandling af oplysninger foretages som led i udøvelse af erhvervsmæssige aktiviteter, finder lovudkastets regler anvendelse, jf. § 1, stk. 1 og 2. Hksempelvis falder behandlinger af oplysninger, som udføres for enkeltmandsejede virksomheder, ikke ind under den foreslåede bestemmelses område.

Til stk. 2

Af bestemmelsen følger, at reglerne i lovudkastets kapitel 8-10 om den registreredes rettigheder ikke finder anvendelse på behandlinger, der foretages for domstolene inden for det strafferetlige område. Bestemmelsen indebærer, at der ikke efter reglerne i udkastets kapitel 8 påhviler en dataansvarlig domstol en oplysningspligt over for den registrerede, når personoplysninger gøres til genstand for behanc.ling i forbindelse med behandlingen af en straffesag. Heller ikke indsigtsreglerne i kapitel 9 finder efter bestemmelsen anvendelse i sådanne tilfælde. Endelig gælder reglerne i udkastets kapitel 10 om den registreredes øvrige rettigheder ikke i relation til behandlinger, der foretages for domstolene inden for det strafferetlige område. Baggrunden herfor er, at der i retsplejeloven allerede er indeholdt regler om domstolenes behandling af straffesager, herunder om en registreret persons rettigheder i forbindelse hermed. Således er der bl.a. fastsat regler om registrerede personers adgang til indsigt i materiale, der indgår i en straffesag, jf. herved navnlig lovens § 41.

Det bemærkes, at den foreslåede ordning er forenelig med direktivet, jf. herved dettes artikel 3, stk. 2, 1. pind, 2. led, der giver mulighed for at gøre undtagelse fra direktivets regulering med hensyn til statens aktiviteter på det strafferetlige område.

Til stk. 3

Som anført i kapitel 5, pkt. 3.2.2.1. må det antages, at det vedtagne direktiv omfatter offentlige myndigheders, herunder Folketinget og institutioner med tilknytning dertil, behandling af personoplysninger, i det omfang behandlingen falder ind under fællesskabsrettens område, jf. dog artikel 3, stk. 2, 1. pind, 2. led.

Imidlertid finder udvalget af principielle grunde ikke at burde udtale sig om direktivets betydning for den behandling af oplysninger, der foretages for Folketinget og institutioner med tilknytning dertil. Der henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.2.2.2.

Dette er baggrunden for, at der som stk. 3 er indsat en bestemmelse, hvorefter lovudkastet ikke finder anvendelse på behandling af oplysninger, der foretages for Folketinget og institutioner med tilknytning dertil. Behandlingsaktiviteter, som udføres af politiske partier repræsenteret i Folketinget, er omfattet af lovudkastet.

Til stk. 4-7

Den gældende registerlovgivning indeholder særlige regler vedrørende mediernes behandling af oplysninger. Disse regler er indeholdt i bestemmelserne i lov om offentlige myndigheders registre §§ 1, stk. 7-9, og lov om private registre § 2, stk. 4-7, samt i reglerne i lov om massemediers informationsdatabaser. Der henvises nærmere til kapitel 4, pkt. 2.1.6. og 3.1.6. samt afsnit 4, hvor den gældende ordning er beskrevet.

Udvalget har overvejet, om den gældende ordning bør opretholdes, jf. kapitel 5, pkt. 3.2.4.3.

Bestemmelserne i stk. 4-7, der er udtryk for flertallets forslag, indebærer, at den gældende ordning vedrørende mediernes behandling af oplysninger i det væsentlige opretholdes. Bestemmelserne svarer således - når der bortses fra enkelte mindre ændringer - til de gældende undtagelsesbestemmelser i lov om offentlige myndigheders registre og lov om private registre. Ændringerne består i, at det for så vidt angår de uredigerede fuldtekstdatabaser, jf. stk. 5 og 6, samt de manuelle arkiver, jf. stk. 7, fastsættes, at de almindelige regler om behandlingssikkerhed i lovudkastets §§ 40-42 finder anvendelse. Tilsvarende foreskrives det, at erstatningsreglen i § 69 gælder for sådanne systemer

m.v.

Herudover indebærer bestemmelserne i stk. 7 - i modsætning til lov om private registre § 2, stk. 7 - at manuelle arkiver over udklip fra offentliggjorte, trykte artikler kun undtages fra lovudkastets område i det omfang, der er tale om behandling, som udelukkende sker i journalistisk øjemed. Baggrunden herfor skal findes i direktivets artikel 9. Der henvises herved nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.2.4.3. Det bemærkes, at den foreslåede bestemmelse - i modsætning til hvad der gælder efter registerlovgivningen - også gælder for manuelle arkiver over udklip fra offentliggjorte, trykte artikler, som føres for den offentlige forvaltning. Dette skyldes, at lovudkastet omfatter visse manuelle registre, jf. § 1, stk. 1, hvilket ikke er tilfældet efter lov om offentlige myndigheders registre.

Til brug for afgørelsen af, om et forhold falder ind under loven, kan Datatilsynet indhente oplysninger fra det pågældende massemedie eller journalisten, jf. udkastets § 62, stk. 1.

Til stk. 8

Af bestemmelsen følger, at lovudkastets regler kun i begrænset omfang finder anvendelse på behandling, som udelukkende sker med henblik på kunstnerisk eller litterær virksomhed. For sådan behandling gælder således kun bestemmelserne i lovudkastets §§ 40-42 og 69. Lovudkastets øvrige regler gælder dermed ikke for behandling af oplysninger, som alene sker i de nævnte øjemed. Om baggrunden herfor henvises til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.2.4.3.

Bestemmelsen gælder alene for behandling af oplysninger, som udelukkende sker med henblik på kunstnerisk eller litterær virksomhed. Hvis behandlingen ikke kan anses for udelukkende at ske til de nævnte formål, finder lovudkastets regler fuldt ud anvendelse. Om kravet om, at behandlingen udelukkende skal ske i de nævnte øjemed, er opfyldt, afgøres af Datatilsynet. Til brug for afgørelsen heraf kan Datatilsynet indhente oplysninger hos den pågældende, jf. herved § 62, stk. 1.

Til stk. 9

I lov om offentlige myndigheders registre § 31 er fastsat, at loven ikke gælder for registre, der føres for politiets og forsvarets efterretningstjenester.

Den foreslåede bestemmelse, der anbefales af et flertal af udvalgets medlemmer, indebærer, at den gældende ordning vedrørende efterretningstjenesterne opretholdes. I be-

Stemmeisen fastsættes det således, at lovudkastets regler ikke gælder for behandlinger, som udføres for politiets og forsvarets efterretningstjenester. Det skal i den forbindelse præciseres, at en behandling, som består af en videregivelse til en af efterretningstjenesterne, vil være omfattet af lovudkastet, uanset der i sådanne tilfælde tillige er tale om en behandling (indsamling), som foretages for den pågældende tjeneste. Efter den foreslåede ordning vil kontrollen med de to efterretningstjenester fortsat skulle udøves af det såkaldte Wamberg-udvalg samt af det under Folketinget nedsatte kontroludvalg, jf. herved nærmere lov nr. 378 af 6. juli 1988. Med hensyn til udvalgets overvejelser vedrørende efterretningstjenesterne henvises til kapitel 5, pkt. 3.2.4.1.

Det bemærkes, at det også for så vidt angår efterretningstjenesterne gælder, at Datatilsynet - gennem Justitsministeriet og Forsvarsministeriet - kan indhente de fornødne oplysninger til afgørelse af, om et forhold falder ind under loven, jf. lovudkastets § 62, stk. 1.

Til kapitel 2

Definitioner

Kapitlet indeholder definitioner på en række centrale databeskyttelsesretlige begreber. Med definitionerne sikres det, at der sker en korrekt implementering af bestemmelserne i direktivets artikel 2, litra a-h. Samtidig indebærer de foreslåede bestemmelser, at der i videre udstrækning end efter den gældende registerlovgivning gives legale definitioner på centrale databeskyttelsesretlige begreber. Der henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.3.

Til §3

Til nr. 1

I den gældende registerlovgivning er indeholdt en legal definition på begrebet personoplysninger, jf. lov om offentlige myndigheders registre § 1, stk. 3, og lov om private registre § 1, stk. 2. Der henvises til kapitel 4, pkt. 2.1.3. og 3.1.2., hvor begrebet er nærmere beskrevet.

Også i det vedtagne direktivs artikel 2, litra a, er der medtaget en definition på begrebet personoplysninger. Som anført i kapitel 5, pkt. 3.3.2.1., må denne definition antages at svare til den gældende legale definition af begrebet personoplysninger. Med den foreslåede bestemmelse tilsigtes derfor ikke væsentlige ændringer i den gældende retstilstand. Det bemærkes dog, at elektronisk behandling af oplysninger om bestemte per-

soner vil være omfattet af lovgivningen, uanset personerne kun er bipersoner i behandlingen. For så vidt angår den gældende retstilstand, anses oplysninger om bipersoner i edb-registre m.v. i almindelighed ikke for omfattet af lo\givningen.

I bestemmelsen defineres *personoplysninger* som enhver inforrr ation om en identificeret eller identificerbar fysisk person. Oplysninger om en afdød person anses dog ikke for at være en personoplysning i bestemmelsens forstand, mec mindre oplysningen er knyttet til en levende person. Der henvises herved nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.3.2.1. Ved udtrykket *identificerbar person* ska forstås en person, der direkte eller indirekte kan identificeres, bl.a. ved et identifikationsnummer eller et eller flere elementer, der er særlige for en given persons fysiske, fysiologiske, psykiske, økonomiske, kulturelle eller sociale identitet. Der henvises herved til direktivets artikel 2, litra a. Omfattet af begrebet *personoplysninger* er herefter oplysninger, som kan henføres til en fysisk person, selv om dette forudsætter kendskab til personnummer, registreringsnummer eller lignende særlige identifikationer som f.eks. løbenummer. Omfattet vil ligeledes bl.a. være oplysninger, som foreligger i forri af billede, personens stemme, fingeraftryk eller genetiske kendetegn. Ved spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om en personoplysning i bestemmelsens forstand, er det uden betydning, hvorvidt identifikationsoplysningen er alment kendt eller umiddelbart tilgængelig. Også de tilfælde, hvor det kun for den indviede vil være muligt at forstå, hvem en oplysning vedrører, er omfattet af definitionen. Det er med andre ord tilstrækkeligt, at der i forbindelse med behandlingen er etableret en ordning med et løben ammer eller lignende, f.eks. medlemsnummer eller journalnummer. Er f.eks. navn elle adresse erstattet af en kode, der kan føres tilbage til den oprindelige individuelle personoplysning, vil der stadigvæk være tale om en personoplysning. Krypterede oplysninger er dermed også omfattet, sålænge nogen kan gøre oplysningerne læsbare og dermec identificere de personer, som oplysningerne vedrører. Oplysninger, som er gjort anonyme på en sådan måde, at den registrerede ikke længere kan identificeres, er naturligvis ikke omfattet af definitionen. Ved afgørelsen af om en person er identificerbar, skal alle de hjælpemidler, der med rimelighed kan tænkes bragt i anvendelse for at idertificere den pågældende enten af den dataansvarlige eller af enhver anden person, tages i betragtning. Der henvises herved til betragtning 26 i direktivets præambel.

Til nr. 2

I bestemmelsen defineres begrebet *behandling.* Bestemmelsen er udtryk for en nyskabelse i forhold til den gældende registerlovgivning. Omfatter af begrebet *behandling* er ikke blot - som efter den gældende lovgivning - registrering, opbevaring og videregivelse af oplysninger, men derimod enhver form for håndtering af oplysninger. Begrebet dækker således bl.a. over indsamling, registrering, systematisering, opbevaring, tilpas-

ning eller ændring, selektion, søgning, brug, videregivelse ved transmission, formidling eller enhver anden overladelse, sammenstilling eller samkøring samt blokering, slettelse eller tilintetgørelse. Finder blot en af de nævnte former for håndtering af oplysninger sted, vil der være tale om behandling i bestemmelsens forstand. Det skal i den forbindelse dog bemærkes, at udtrykket *behandling* i relation til flere af lovudkastets bestemmelser benyttes om en række af behandlinger.

Til nr. 3

I den gældende registerlovgivning er indeholdt en legal definition af begrebet edb-registre, jf. lov om offentlige myndigheders registre § 1, stk. 2. Lov om private registre bygger også på et registerbegreb, jf. lovens § 1, stk. 1. Der henvises til kapitel 4, pkt. 2.1.2. og pkt. 3.1.1., hvor disse begreber er nærmere beskrevet.

Også i direktivets artikel 2, stk. 1, litra c, er indeholdt en definition på begrebet register. For så vidt angår udvalgets overvejelser om det nærmere indhold af denne bestemmelse henvises der til kapitel 5, pkt. 3.3.2.2. Under henvisning til disse overvejelser foreslås det, at der i lovudkastet medtages en bestemmelse om, at der ved et *register* skal forstås enhver struktureret samling af personoplysninger, der er tilgængelige efter bestemte kriterier, hvad enten denne samling er placeret centralt, decentralt eller er fordelt på et funktionsbestemt eller geografisk grundlag.

Omfattet af bestemmelsens registerbegreb er manuelle registre, såsom fortegnelser, kartotekskasser, journalkortsystemer og andre samlinger af manuelt materiale, som opbevares struktureret efter bestemte kriterier vedrørende personer for at lette adgangen til de indeholdte personoplysninger. Derimod er manuelle akter, som indgår i den dataansvarliges konkrete sagsbehandling, mapper med sagsakter eller samlinger af sådanne mapper, ikke omfattet af registerbegrebet. Den nærmere afgrænsning af registerbegrebet må i øvrigt finde sted gennem vedkommende tilsynsmyndigheds praksis. En koordinering mellem tilsynsmyndighederne vil dog være naturlig på dette punkt, jf. lovudkastets § 66 og § 68, stk. 1, med henvisningen til § 66.

Til nr. 4

Bestemmelsen fastsætter, hvad der skal forstås ved begrebet *den dataansvarlige*. Begrebet den dataansvarlige er ikke defineret i gældende dansk registerlovgivning. Den givne definition i bestemmelsen må dog antages at svare til, hvad der i dag antages at gælde på ulovbestemt grundlag. Bestemmelsen kan således ikke antages at medføre nogen ændringer i gældende ret. Registertilsynets praksis vedrørende udpegningen af den dataansvarlige vil dermed fortsat kunne tillægges betydning.

Til nr. 5

Bestemmelsen fastsætter, hvad der skal forstås ved begrebet *databehandleren.* I den gældende registerlovgivning findes ikke nogen legal definition ai dette begreb. Bestemmelsens definition af begrebet databehandleren må dog antages al svare til, hvad der efter den gældende registerlovgivning anses for at være en databehandler. Der henvises herved til § 20, stk. 1, i lov om private registre, der fastsætter hvad der skal forstås ved et edb-servicebureau (databehandler).

Til nr. 6

Bestemmelsen fastsætter, hvad der skal forstås ved begrebet *tredjemand.* Bestemmelsen er udtryk for en nyskabelse i forhold til den gældende registerlovgivning. Definitionen af begrebet tredjemand har bl.a. betydning i relation til spørgsmålet om den dataansvarliges adgang til at behandle, herunder videregive, oplysninger, jf lovudkastets § 6, stk. 1, nr. 6 og 7, samt i relation til spørgsmålet om den dataansvariges pligt til at underrette tredjemand om berigtigelse, sletning eller blokering af videregivne oplysninger, jf. lovudkastets § 38.

Til nr. 7

Bestemmelsen fastsætter, hvad der skal forstås ved begrebet *medtager.* Bestemmelsen er, ligesom bestemmelsen i nr. 6, udtryk for en nyskabelse i forhold til den gældende registerlovgivning.

I bestemmelsens 1. pkt. er fastsat, at der ved en modtager skal forstås den fysiske eller juridiske person, offentlige myndighed, institution eller ethvert andet organ, hvortil oplysningerne meddeles, uanset om der er tale om en tredjemand. Omfattet af bestemmelsen er principielt enhver, som modtager oplysninger fra den dataansvarlige, jf. dog nærmere bestemmelsens 2. pkt. Omfattet er dermed også den registrerede, databehandleren og personer, som under den dataansvarliges ansvar er beftjet til at behandle oplysninger. Begrebet modtager afviger herved fra begrebet tredjemand, jf. nr. 6. Definitionen har betydning i relation til spørgsmålene om henholdsvis den dataansvarliges oplysningspligt og den registreredes indsigtsret, jf. lovudkastets §§ 28, stk. 1, nr. 3, litra a, og § 29, stk. 1, nr. 3, litra b, samt § 31, stk. 1, nr. 3. Endvidere er begrebet af betydning i relation til spørgsmålet om anmeldelse af behandlinger, jf. lovudkastets § 43, stk. 2, nr. 5, § 48, stk. 2, samt § 52.

Offentlige myndigheder, som vil kunne få meddelt oplysninger som led i en isoleret forespørgsel, er ikke omfattet af begrebet modtager, jf. bestemmelsens 2. pkt. Dette in-

debærer bl.a., at der i forbindelse med meddelelse af indsigt efter bestemmelsen i lovudkastets § 31, stk. 1, ikke vil skulle gives den registrerede meddelelse om kategorien af offentlige myndigheder, som vil kunne få meddelt oplysninger som led i en isoleret forespørgsel. Heller ikke i relation til reglerne i lovudkastets kapitel 8 om den dataansvarliges oplysningspligt vil der være pligt til at oplyse den registrerede om kategorien af offentlige myndigheder, som vil kunne få meddelt oplysninger som led i en isoleret forespørgsel.

Til nr. 8

I den gældende registerlovgivning er fastsat regler om den registreredes samtykke. I lov om offentlige myndigheders registre §§ 16-21 er således fastsat regler om samtykke, herunder samtykkets form, i forbindelse med videregivelse af personoplysninger til henholdsvis private og offentlige myndigheder. Ligeledes er der i lov om private registres kapitel 2 fastsat regler om den registreredes samtykke. Der henvises til beskrivelsen af gældende ret i betænkningens kapitel 4, pkt. 2.3 og 2.4. samt pkt. 3.2. og 3.3. Som det fremgår af denne beskrivelse, indeholder den gældende registerlovgivning ikke en legal definition af begrebet samtykke.

Dette er derimod tilfældet i direktivets artikel 2, litra h, hvor det defineres, hvad der skal forstås ved begrebet samtykke. Det foreslås, at der i lovudkastet medtages en legal definition på begrebet *samtykke*, og at denne definition affattes på samme måde som direktivets artikel 2, litra h. Der henvises herved til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.3.2.3. I overensstemmelse hermed fastsættes det i bestemmelsen, at der ved et samtykke skal forstås enhver frivillig, specifik og informeret viljestilkendegivelse, hvorved den registrerede indvilliger i, at oplysninger, der vedrører den pågældende selv, gøres til genstand for behandling. Hvor intet andet følger af lovudkastets bestemmelser, er det denne definition, der vil skulle lægges til grund.

Efter bestemmelsen skal et samtykke meddeles i form af en viljestilkendegivelse fra den registrerede. Heraf følger, at et samtykke som udgangspunkt vil skulle meddeles af den registrerede selv. Der er dog intet til hinder for, at et samtykke meddeles af en person, som af den registrerede er meddelt fuldmagt hertil.

Der gælder ikke noget formkrav til et meddelt samtykke. Der kan således være tale om såvel skriftligt som mundtligt samtykke fra den registrerede. Da bevisbyrden for at der foreligger et samtykke, der opfylder lovens krav, påhviler den dataansvarlige, må det dog anbefales, at et samtykke i videst muligt omfang afgives skriftligt. Dette vil navnlig gælde, hvis der gives samtykke til behandling af følsomme oplysninger, eller hvis samtykket i øvrigt har stor betydning for en eller flere af parterne.

Et meddelt samtykke skal endvidere være frivilligt. Samtykket må således ikke være afgivet under nogen form for tvang. Dette gælder, uanset om del er den dataansvarlige selv eller andre, der øver pression over for den registrerede.

Herudover skal der være tale om et specifikt samtykke. I kra\et herom ligger, at et samtykke skal være konkretiseret. Det skal med andre ord fremgå klart og utvetydigt, hvad det er, der meddeles samtykke til. Det skal således fremgå af et meddelt samtykke, hvem der kan foretage behandling af oplysninger om den samtykkende, og til hvilke formål behandlingen kan ske. Det må afgøres i den enkelte s tuation, hvor specifikt det skal angives, hvem der kan foretage behandling af oplysninger om den samtykkende, og til hvilke formål behandlingen kan ske. Er der tale om santykke til videregivelse af oplysninger, skal det fremgå, til hvem oplysningerne kan vi leregives.

Endelig skal samtykket være informeret i den forstand, at den samtykkende skal være klar over, hvad det er, vedkommende meddeler samtykke til. Den dataansvarlige må således sikre sig, at der gives den registrerede tilstrækkelig information til, at den pågældende kan vurdere, hvorvidt samtykke bør meddeles.

Den registrerede kan på et hvilket som helst tidspunkt tilbagekalde et meddelt samtykke. Virkningen heraf vil i givet fald være, at den behandling af oplysninger, som den registrerede tidligere har meddelt sit samtykke til, ikke længere må finde sted. Derimod Tean den registrerede ikke tilbagekalde sit samtykke med tilbagevirkende kraft.

Til nr. 9

I bestemmelsen defineres det, hvad der skal forstås ved begrebet *tredjeland.* Ved et tredjeland skal forstås en stat, som ikke indgår i Det Europæiske Fællesskab, og som ikke har gennemført aftaler, der er indgået med Det Europæiske Fællesskab, som indeholder regler svarende til direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger.

Som det fremgår af bestemmelsens 1. led falder stater, som ikke indgår i Det Europæiske Fælleskab, inden for begrebet *tredjeland.* Efter bestemmelse is 2. led gælder dette dog ikke, hvis den pågældende stat har gennemført en aftale, der er indgået med Det Europæiske Fællesskab, og som indeholder regler svarende til det vedtagne direktiv. 2. led tager herved sigte på den situation, at der i den særlige EØS-komité måtte blive vedtaget en EØS-regel af samme indhold, som det vedtagne direktiv. I givet fald må det forventes, at det bliver aftalt, at EØS-landene efter gennemførelsen af sådanne regler i deres nationale lovgivninger vil blive ligestillet med medlemsstaterne. Det er den-

ne situation, der er søgt at tage højde for i bestemmelsen.

Det skal præciseres., at den foreslåede legale definition på begrebet *tredjeland* naturligvis ikke ændrer ved, at EØS-landene ikke er at anse for medlemsstater i direktivets forstand. Som nævnt bygger den foreslåede definition da også på en forudsætning om, at der vil blive vedtaget en EØS-regel af samme indhold, som det vedtagne direktiv, og at det i den forbindelse aftales, at EØS-landene er at sidestille med medlemsstaterne. I givet fald vil der med lovudkastets definition på begrebet *tredjeland* være taget højde herfor.

Definitionen på et *tredjeland* har betydning i relation til lovudkastets regler om lovens geografiske område, jf. § 4, samt med hensyn til reglerne om overførsel af oplysninger til tredjelande, jf. § 27. Specielt for så vidt angår udvalgets overvejelser vedrørende lovens geografiske område (§ 4) henvises til kapitel 5, pkt. 3.4., herunder særligt pkt. 3.4.3. hvor også udvalgets overvejelser vedrørende begrebet *tredjeland* er beskrevet.

TO kapitel 3

Lovens geografiske område

I kapitlet fastsættes regler om lovudkastets geografiske gyldighed. Herved forstås regler om, hvilke tilknytningskriterier der er bestemmende for, om lovudkastet finder anvendelse på behandlinger, som i øvrigt er omfattet af lovudkastets område, således som dette fremgår af kapitel 1. Bestemmelserne, der er udtryk for en nyskabelse i forhold til den gældende registerlovgivning, bygger på direktivets artikel 4, hvori der er fastsat regler om, hvilken medlemsstats nationale lovgivning der gælder for behandlinger, som falder ind under direktivets anvendelsesområde. For så vidt angår udvalgets nærmere overvejelser vedrørende artikel 4 henvises til kapitel 5, pkt. 3.4.

De foreslåede bestemmelser berører ikke spørgsmålet om strafferetlig jurisdiktionskompetence. Dette spørgsmål vil således fortsat skulle afgøres efter reglerne i straffelovens kapitel 2.

Til §4

Til stk. 1

Bestemmelsen indeholder hovedreglen for lovudkastets geografiske gyldighed. Efter bestemmelsen gælder lovudkastets regler for behandling af oplysninger, som udføres for en dataansvarlig, der er etableret i Danmark. Bestemmelsen omfatter således kun

dataans varl ige, som er etableret på dansk område. Uden for besiemmelsen falder de tilfælde, hvor en dataansvarlig, som er etableret uden for dansk område, f.eks. i en anden medlemsstat, udøver aktiviteter på dansk område. Oplysninger, 1er opbevares på dansk område for en dataansvarlig, som er etableret i en anden medlemsstat, er således som udgangspunkt ikke omfattet af lovudkastets regler. Dog gælder lovudkastets sikkerhedsregler for behandlinger, som foretages af databehandlere i Danmark, uanset behandlingen i øvrigt er undergivet en anden medlemsstats lovgivning, jf. § 41, stk. 1. Endvidere gælder lovens regler om Datatilsynets jurisdiktionskompetenc e i relation til sådanne behandlinger, jf. udkastets § 64, stk. 1. Tilsynets kompetence udøves i så fald på baggrund af fremmed ret.

I det omfang en dataansvarlig er etableret på dansk område, følger det af bestemmelsen, at dennes behandlinger vil være omfattet af lovudkastets regulering, uanset om de aktiviteter, som behandlingerne knytter sig til, udøves på dansk område eller ej. Dette gælder dog kun, hvis der er tale om aktiviteter, som den dataa ıs varlige udøver inden for Fællesskabets område. Hvis aktiviteterne udstrækkes til om :åder uden for Fællesskabets område, vil disse ikke være omfattet af lovudkastets regulering. En dataansvarlig, der er etableret i Danmark, og som foretager behandling af oplysninger i et tredjeland, uden at behandlingen har nogen tilknytning til Det Europæiske Fællesskabs område, vil således ikke være omfattet af lovudkastets regulering. Derimod vil den situation, at en dataansvarlig, som er etableret i Danmark, overlader det til en databehandler i et tredjeland at foretage selve behandlingen af oplysninger, ikke ft.lde uden for lovudkastets gyldighedsområde. En betingelse er dog, at databehandlingen har tilknytning til aktiviteter på Det Europæiske Fællesskabs område.

Er en dataansvarlig på samme tid etableret i Danmark og i en anden medlemsstat, finder lovudkastets regler begrænset anvendelse. Hvis et selskab, som er etableret i en anden medlemsstat, etablerer filial i Danmark, vil lovudkastets regler kun finde anvendelse på denne filials aktiviteter inden for Fællesskabets område. Den dataansvarlige skal i givet fald sikre, at den pågældende filial opfylder lovudkastets reeler.

Etablering i bestemmelsens forstand foreligger, når der er tale cm faktisk udøvelse af aktiviteter gennem en mere permanent struktur. Den pågældende strukturs retlige form er uden betydning. Omfattet vil således kunne være aktiviteter, der udøves af såvel filialer som datterselskaber med status som juridisk person. For så vidt angår etableringsbegrebet henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.4.1.

Til stk. 2

Af bestemmelsen følger, at danske diplomatiske repræsentationer er omfattet af lovud-

kastets regulering. Disses behandling af oplysninger vil således bl.a. i det omfang, en forpligtelse hertil følger af bestemmelserne i kapitel 12, skulle anmeldes til Datatilsynet. Om baggrunden for indsættelsen af bestemmelsen i lovudkastet henvises til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.4.2.

Til stk. 3

Bestemmelsen udvider det geografiske område, som lovudkastets regler skal tillempes på. Af bestemmelsen følger, at lovudkastet under nærmere angivne betingelser finder anvendelse på aktiviteter, som udøves af en dataansvarlig, som ikke er etableret i Danmark, men derimod er etableret i et tredjeland. En betingelse herfor er dog, at behandlingen sker under benyttelse af hjælpemidler, der befinder sig i Danmark, jf. 1. pkt. Dette vil bl.a. kunne være tilfældet, hvis behandlingen udføres af en databehandler ved hjælp af udstyr, der befinder sig her i Danmark. Det er i den forbindelse uden betydning, om der benyttes hjælpemidler, der er edb-baserede eller ej. Omfattet vil således bl.a. være behandling ved hjælp af terminaler, når blot dette sker på dansk område.

Uden for bestemmelsen falder de tilfælde, hvor hjælpemidlerne kun benyttes med henblik på forsendelse af oplysninger gennem Det Europæiske Fællesskabs område, jf. 2. pkt. Det vil bl.a. være tilfældet, hvor der alene befinder sig en teknisk anordning på dansk område, hvorigennem forsendelse til et tredjeland finder sted. Hvis behandlingen i Danmark sker med henblik på forsendelse til såvel et tredjeland som til en medlemsstat, falder den behandling, som sker med henblik på forsendelse til denne medlemsstat, ind under lovens område.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvad der skal forstås ved et tredjeland henvises til definitionen i udkastets § 3, nr. 9 samt til det, som er anført i kapitel 5, pkt. 3.4.3.

Til stk. 4 og 5

Bestemmelserne indeholder regler af mere teknisk karakter.

I *stk. 4* fastsættes det, at en dataansvarlig, som er omfattet af bestemmelsen i stk. 3, skal udpege en repræsentant. Denne repræsentant skal være etableret i Danmark. For en udpeget repræsentant gælder, at denne har samme rettigheder og forpligtelser som den dataansvarlige. Dette indebærer bl.a., at den udpegede repræsentant skal foretage anmeldelse til Datatilsynet efter reglerne i lovudkastets kapitel 12 og 13, ligesom den registrerede efter omstændighederne vil skulle have oplysning om den dataansvarliges repræsentants identitet, jf. §§ 28 og 29.

Det forhold at der udpeges en repræsentant for den dataansvarlige, berører efter bestemmelsen ikke den registreredes mulighed for at foretage retslige skridt mod den dataansvarlige selv.

Af *stk. 5* følger, at det påhviler den dataansvarlige skriftligt at underrette Datatilsynet om, hvem der er udpeget som repræsentant, jf. stk. 4.

Til afsnit II

Behandlingsregler

Til kapitel 4

Behandling af oplysninger

I kapitlet fastsættes regler om, i hvilket omfang behandling af oplysninger må finde sted. Reglerne skal afløse de gældende regler i registerlovgivningen om registrering, opbevaring, samkøring og videregivelse af oplysninger, jf. bestemmelserne i lov om offentlige myndigheders registre kapitel 3, 5, 5 a og 6 og lov om private registre kapitel 2 og 2 b. Der henvises til kapitel 4, pkt. 2.2.-2.8. og pkt. 3.2.-3.11., hvor disse regler er nærmere beskrevet.

De foreslåede bestemmelser, der har til formål at yde den registrerede en beskyttelse i vid forstand, skal sikre, at der sker en korrekt implementering af direktivets artikel 5-8. Udvalget finder derfor, at ordlyden af bestemmelserne i vid udstrækning bør ligge tæt op ad direktivteksten. Der henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.5.

I § 5 er fastsat en række principper for den dataansvarliges behandling af oplysninger. Disse principper skal ses i sammenhæng med bestemmelserne i §§ 6-13, hvori de nærmere betingelser for behandling af oplysninger er fastsat. Lovligheden af behandling af oplysninger skal som udgangspunkt bedømmes efter reglerne i § 6. Dette gælder dog ikke, hvis der er tale om behandling af følsomme oplysninger, jf. § 7, eller om særlige former for behandling af oplysninger, jf. §§ 8-13. I § 14 er der endelig fastsat regler om arkivering af oplysninger, der er omfattet af lovudkastet.

De regler, som er indeholdt i kapitlet, finder som udgangspunkt anvendelse på al behandling af oplysninger. I det omfang der er tale om særlige former for behandling, gælder dog reglerne i kapitel 5-7. Kun i de tilfælde, hvor der opstår spørgsmål, som ik-

ke er reguleret i kapitel 5-7, vil de almindelige behandlingsregler således finde anvendelse på de nævnte særlige former for behandling af oplysninger. Ved overførsel af oplysninger til tredjelande, jf. kapitel 7, vil de almindelige betingelser dog skulle være opfyldt, jf. udkastets § 27, stk. 5.

Til §5

I bestemmelserne fastsættes en række grundlæggende principper for den dataansvarliges behandling, herunder indsamling, ajourføring, opbevaring m.v., af oplysninger.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter, at den dataansvarlige skal behandle oplysninger i overensstemmelse med god databehandlingsskik. Heri ligger, at behandlingen skal være rimelig og lovlig. Hvad der nærmere ligger heri må fastsættes gennem vedkommende tilsynsmyndigheds virksomhed. Det skal dog bemærkes, at det skal vurderes i lyset af lovudkastets regler, om en behandling er at anse for stemmende med god databehandlingsskik (rimelig og lovlig). Eksempelvis forudsætter en rimelig behandling af oplysninger, at registrerede personer kan få kendskab til en behandlings eksistens og, når der indsamles oplysninger hos dem, kan få nøjagtig og fyldestgørende oplysninger med hensyn til de nærmere omstændigheder ved indsamlingen, jf. lovudkastets §§ 28 og 29. Der henvises herved til betragtning 38 i direktivets præambel.

Til stk. 2

I bestemmelsens 1. pkt. fastsættes det, at det påhviler den dataansvarlige at sikre, at indsamling af personoplysninger sker til udtrykkeligt angivne og saglige formål, og at senere behandling ikke er uforenelig med disse formål. Bestemmelsen fastslår herved princippet om formålsbestemthed (finalité-princippet).

Kravet om, at indsamling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål, gælder, uanset om indsamlingen sker hos den registrerede eller ej. Der påhviler således den dataansvarlige en ubetinget pligt til i forbindelse med indsamling af oplysninger at fastlægge, til hvilke formål indsamlingen finder sted. Indsamlingen af oplysninger kan ske til et eller flere formål. I kravet om udtrykkelighed ligger, at den dataansvarlige i forbindelse med indsamlingen skal angive et formål, som er tilstrækkelig veldefineret og velafgrænset til at skabe åbenhed og klarhed omkring behandlingen. Formålet med behandlingen af oplysningerne skal således defineres med en vis præcision. En generel eller vag definition eller beskrivelse af formålet med behandling af oplysninger, f.eks. "til administrative formål" eller "til brug for kommercielle formål",

vil ikke være tilstrækkelig til at opfylde kravet om udtrykkelighed. Derimod må en mere præcis angivelse som f.eks. "til brug for udbud af finansielle ydelser" anses for at være tilstrækkelig.

Indsamling af oplysninger skal endvidere ske til et eller flere saglige formål. Dette vil bl.a. være tilfældet, hvor indsamlingen sker til administrative formål, som det ligger inden for den dataansvarlige myndigheds område at varetage. Tilsvarende gælder for så vidt angår privates indsamling af oplysninger, der ligger inden for den virksomhed, som de udøver. Der henvises i den forbindelse til reglerne i lovudkastets afsnit 2, herunder navnlig reglerne i §§ 6-13, hvor det nærmere er fastsat, hvornår behandling af oplysninger kan finde sted.

Efter bestemmelsen må senere behandling af oplysninger ikke være uforenelig med de formål, hvortil oplysningerne er indsamlet. Bestemmelsen indebærer, at de oplysninger, som den dataansvarlige måtte indsamle, ikke frit vil kunne genbruges, videregives m.v. Der vil således heller ikke frit kunne videregives oplysninger inden for f.eks. den offentlige forvaltning. I det omfang genbrug, udveksling m.v. ikke er uforenelig med det eller de formål, hvortil oplysningerne er indsamlet af den dataansvarlige, vil der dog være mulighed herfor. I hvilket omfang dette er tilfældet, vil bero på en konkret vurdering i den enkelte situation. Det bemærkes, at behandling til andre formål end de formål, hvortil oplysningerne oprindelig er indsamlet, naturligvis skal ske i overensstemmelse med de materielle regler i §§ 6-13 og i kapitel 5-7. For videregivelse af indsamlede oplysninger til tredjemand gælder således, at denne skal være lovlig efter de materielle regler i §§ 6-13, samt at videregivelsen ikke må være uforenelig med de formål, som oplysningerne er indsamlet til. Det vil derfor ikke være muligt at omgå reglerne ved, at den dataansvarlige videregiver oplysningerne til en tredjemand, som ved sin indsamling af oplysningerne fastsætter formål, som er uforenelige med de formål, hvortil oplysningerne oprindeligt er indsamlet af den dataansvarlige. Derimod er bestemmelsen ikke til hinder for, at den registrerede meddeler sit samtykke til, at de indsamlede oplysninger behandles til formål, der er uforenelige med de formål, hvortil oplysningerne oprindelig er indsamlet. En sådan situation er at sidestille med en fornyet indsamling af de pågældende oplysninger.

Det skal bemærkes, at der gennem lovgivningen kan ske en nærmere specificering af, til hvilke formål behandling af oplysninger kan ske. For nogle behandlinger er der i lovgivningen formuleret et bredt formål, nemlig at stille oplysninger til rådighed for mange forskellige myndigheder og/eller private. Det gælder f.eks. for Det Centrale Erhvervsregister og det kommende CVR, samt formentlig med hensyn til den CPR-lov, som påtænkes gennemført af Indenrigsministeriet.

Senere behandling af oplysninger, der alene sker i historisk, statistisk eller videnskabeligt øjemed, er altid forenelig med de formål, hvortil oplysningerne er indsamlet, jf. bestemmelsens 2. pkt. Herved sikres det, at oplysninger, der ikke oprindelig er indsamlet med disse formål for øje, under alle omstændigheder vil kunne anvendes til senere behandling i historisk, statistisk eller videnskabeligt øjemed. En forudsætning herfor er dog, at den senere behandling alene sker til disse formål. Behandling, der både sker til de nævnte formål samt til andre formål, såsom administrative eller kommercielle formål, er således ikke omfattet af undtagelsesbestemmelsen i 2. pkt. For sådanne behandlinger gælder dermed kravet om, at senere behandling ikke må være uforenelig med de formål, hvortil oplysningerne er indsamlet.

Til stk. 3

Af bestemmelsen følger, at de oplysninger, som behandles, skal være relevante og tilstrækkelige og ikke omfatte mere end, hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil oplysningerne indsamles, og til de formål, hvortil oplysningerne senere behandles. Med udtrykkene *relevante* og *tilstrækkelige* er det præciseret, at oplysningernes art skal svare til det formål, der tilsigtes med behandlingen. Bestemmelsen fastsætter endvidere, at den dataansvarliges behandling af oplysninger er undergivet et proportionalitetsprincip. Behandling af oplysninger må således ikke gå videre end, hvad der kræves til opfyldelse af de formål, som den dataansvarlige er berettiget til at forfølge, jf. herved også bestemmelsen i stk. 2.

Til stk. 4

I den gældende registerlovgivning er fastsat regler om den dataansvariiges kontrol med oplysningers rigtighed m.v. Der henvises til kapitel 4, pkt. 2.8. og 3.13., hvor reglerne i henholdsvis lov om offentlige myndigheders registre § 9, stk. 3, og § 11 samt lov om private registre §§ 5 og 6 er beskrevet.

I lyset af direktivets artikel 6, stk. 1, litra d, om datakvalitet foreslås det, at der indsættes en bestemmelse, hvorefter behandling af oplysninger skal tilrettelægges således, at der foretages fornøden ajourføring af oplysningerne. Det bør endvidere foreskrives, at det påhviler den dataansvarlige at foretage fornøden kontrol til sikring af, at der ikke registreres urigtige eller vildledende oplysninger, samt at der snarest muligt skal foretages sletning eller berigtigelse, hvis det viser sig, at der er behandlet urigtige eller vildledende oplysninger.

Med kravet om ajourføring sikres det, at der påhviler den dataansvarlige en forpligtelse til om nødvendigt at foretage ajourføring af oplysninger, der viser sig forældede. I nog-

le situationer vil den dataansvarlige dog kunne afvente den førstkommende normale ajourføring, førend ajourføring finder sted. Afgørende for hvor hurtigt ajourføring skal finde sted, er karakteren af de oplysninger, som er undergivet behandling. Er der eksempelvis tale om oplysninger, der vil kunne påføre den registrerede eller andre uoprettelig skade, bør ajourføring finde sted umiddelbart efter, at behovet herfor er konstateret. For de tilfælde, hvor der efter bestemmelsen påhviler den dataansvarlige en pligt til at foretage sletning eller berigtigelse, gælder, at dette skal ske snarest muligt. Hvis f.eks. bogføringsmæssige hensyn taler derfor, eller hvis der af den registrerede er fremsat erstatningskrav i henhold til udkastets § 69, vil den dataansvarlige efter omstændighederne kunne vente med at berigtige eller slette urigtige eller vildledende oplysninger, indtil disse hensyn ikke længere gør sig gældende. For så vidt angår omfanget af den kontrol, som det efter bestemmelsen påhviler den dataansvarlige at foretage, vil denne afhænge af oplysningernes karakter, deres anvendelse, indsamlingens pålidelighed, og hvorvidt oplysningerne er af betydning for en eller flere myndigheder m.v. Det bemærkes, at den registrerede selv vil kunne fremsætte anmodning om, at den dataansvarlige retter, sletter eller blokerer oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende eller på lignende måde er behandlet i strid med lovudkastet, jf. lovudkastets § 37.

Til stk. 5

Efter bestemmelsen må indsamlede oplysninger ikke opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne indsamles, eller i forbindelse med hvilke oplysningerne senere behandles. For så vidt angår spørgsmålet om, hvornår der er tale om identificerbare oplysninger, henvises til bemærkningerne til lovudkastets § 3, nr. 1.

Det er ikke muligt generelt at beskrive, for hvilke tidsrum opbevaring af identificerbare oplysninger vil kunne ske. Dette må i stedet afgøres i den enkelte situation. Det forudsættes dog, at der gennem vedkommende tilsynsmyndigheds virksomhed vil blive fastlagt nogle generelle kriterier for, hvor længe dataansvarlige i almindelighed må opbevare identificerbare oplysninger. Det bemærkes i den forbindelse, at det påhviler den dataansvarlige i forbindelse med anmeldelse af behandlinger til vedkommende tilsynsmyndighed at give oplysning om tidspunktet for sletning, jf. lovudkastets § 43, stk. 2, nr. 9, § 48, stk. 2, samt § 52.

Specielt for så vidt angår spørgsmålet om arkivmæssig opbevaring henvises til reglerne i arkivlovgivningen herom. I det omfang opbevaringspligt følger af disse regler, vil opbevaring være berettiget efter den foreslåede bestemmelse.

Til § 6

I bestemmelsen fastsættes de generelle betingelser for, hvornår behandling af oplysninger må finde sted. Bestemmelsen gælder som udgangspunkt for enhver behandling af oplysninger, som er omfattet af lovudkastet. Lovligheden af visse særlige former for behandlinger skal dog afgøres efter §§7-13.

Af bestemmelsen følger, at behandling af oplysninger kun må finde sted, hvis en af de i nr. 1-7 angivne betingelser er opfyldt. Fælles for disse regler er, når bortses fra samtykkereglen i nr. 1, at behandling kun kan ske, hvis den er nødvendig af hensyn til en række nærmere angivne interesser. Det vil bero på den konkrete situation, om en given behandling af oplysninger må antages at være nødvendig i bestemmelsens forstand. Med kravet om nødvendighed er der således overladt den dataansvarlige et vist skøn. Dette skøn vil altid kunne efterprøves af vedkommende tilsynsmyndighed, jf. lovudkastets § 55, stk. 1, og §§ 58-60 samt § 68, stk 1. En nærmere udfyldning af bestemmelsens nødvendighedskriterium må derfor antages at ske gennem vedkommende tilsynsmyndigheds virksomhed. I den forbindelse forudsættes det, at der sker en vis koordinering tilsynsmyndighederne imellem vedrørende de i bestemmelsen indeholdte standarder, jf. lovudkastets § 66 og § 68, stk. 1.

Vurderingen af behandlingens nødvendighed afhænger af, hvilken form for behandling der er tale om. Det vil således skulle vurderes separat, om det er nødvendigt at oplysninger indsamles, registreres, videregives, samkøres m.v. Der henvises herved til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.5.1.

Efter bestemmelsen i *nr. 1* må behandling af oplysninger finde sted, hvis den registrerede har givet sit samtykke hertil. Samtykkekravet skal forstås i overensstemmelse med den legale definition i lovudkastets § 3, nr. 8. Der henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.3.2.3

Behandling af oplysninger må endvidere finde sted, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til opfyldelsen af en aftale, som den registrerede er part i, eller hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til gennemførelse af foranstaltninger, der træffes på den registreredes anmodning forud for indgåelsen af en aftale, jf. *nr. 2.* Af bestemmelsen følger, at der i forbindelse med opfyldelsen af en indgået aftale med den registrerede kan ske den nødvendige behandling af bl.a. ordrer, fakturaer og lignende. Det er en betingelse, at den registrerede er aftalepart. En aftale mellem den dataansvarlige og eksempelvis den registreredes arbejdsgiver kan således ikke retfærdiggøre behandling af oplysninger om den registrerede. Hjemlen til sådanne behandlinger vil i stedet skulle findes i bestemmelsen i nr. 7. Omfattet af bestemmelsen er endvidere den situation, at be-

handling af oplysninger er nødvendig af hensyn til gennemførelsen af foranstaltninger, der træffes på den registreredes anmodning forud for indgåelsen af en aftale. Bestemmelsen sikrer herved, at der også forud for parternes etablering af en aftale kan ske behandling af oplysninger.

Behandling kan ligeledes ske, hvis det er nødvendigt for, at den dataansvarlige kan overholde en retlig forpligtelse, der påhviler denne, jf. *nr. 3.* Bestemmelsen bygger på direktivets artikel 7, litra c, hvori udtrykket *retlig forpligtelse* er anvendt. For så vidt angår udvalgets overvejelser vedrørende forståelsen af dette udtryk henvises til kapitel 5, pkt. 3.5.2.2. Udtrykket retlig forpligtelse omfatter forpligtelser, der følger af lovgivningen eller af administrative forskrifter, der er fastsat i medfør heraf. Omfattet af udtrykket er endvidere forpligtelser, der følger af internationale regler, herunder fællesskabsretlige regler. Ligeledes er forpligtelser, der følger af en domstolsafgørelse eller af en afgørelse, der er truffet af en administrativ myndighed, omfattet. Derimod er aftaleretlige forpligtelser, som måtte påhvile den dataansvarlige, ikke omfattet af bestemmelsen. Behandling af oplysninger til opfyldelse af aftaleretlige forpligtelser vil kunne ske efter bestemmelserne i nr. 2 eller 7.

Efter bestemmelsen i *nr. 4* må behandling endvidere ske, hvis den er nødvendig for at beskytte den registreredes vitale interesser. Dette vil bl.a. kunne være tilfældet, hvor den registrerede som følge af sygdom, bortrejse m.v. ikke er i stand til at meddele samtykke. Tilsvarende gælder, hvor behandling af oplysninger om den registrerede er af en sådan hastende karakter, at den dataansvarlige ikke har kunnet nå at indhente samtykke fra den registrerede. Af udtrykket *vitale interesser* følger, at behandlingen skal vedrøre interesser, som er af fundamental betydning for den registrerede. Dette vil bl.a. være tilfældet, hvis den registrerede på grund af sygdom eller bortrejse er ude af stand til at meddele samtykke til en behandling, som vil sikre den registrerede mod at lide et væsentligt økonomisk tab eller i øvrigt lide væsentlig skade.

Behandling kan yderligere ske, hvis det er nødvendigt af hensyn til udførelsen af en opgave i samfundets interesse, jf. *nr. 5.* Omfattet af bestemmelsen er principielt alle opgaver, som udføres i samfundets interesse. I de tilfælde, hvor behandling af oplysninger sker til varetagelse af opgaver, der påhviler den dataansvarlige som en retlig forpligtelse, følger hjemlen til denne behandling dog allerede af bestemmelsen i nr. 3. Af udtrykket *opgave i samfundets interesse* følger, at der skal være tale om opgaver af almen interesse, dvs. opgaver som er af betydning for en bredere kreds af personer. Dette vil bl.a. være tilfældet for så vidt angår behandling i statistisk, historisk eller videnskabeligt øjemed, samt med hensyn til den behandling som sker i rets informationssystemer med henblik på at informere offentligheden om lovgivning, retspraksis m.v. Også andre former for behandling vil kunne anses for at være af almen interesse. Dette gæl-

der f.eks. større private foreningers og sammenslutningers registreringer af oplysninger, som er af interesse for en bredere kreds af personer. Det forhold, at behandling sker i et kommercielt øjemed, udelukker ikke, at behandlingen anses for at ske til varetagelse af almene interesser.

Behandling er tillige tilladt, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave henhørende under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige eller en tredjemand, til hvem oplysningerne videregives, har fået pålagt, jf. *nr. 6.* Bestemmelsens område vil i et vist omfang være sammenfaldende med området for bestemmelserne i nr. 3 og 5. Bestemmelsen retter sig primært mod behandling af oplysninger, som udøves for offentlige myndigheder, og som sker som led i offentlig myndighedsudøvelse. Omfattet af bestemmelsen er dog også under nærmere angivne betingelser tredjemands behandling som led i offentlig myndighedsudøvelse. For så vidt angår udtrykket *offentlig myndighedsudøvelse* henvises til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.5.2.2. Offentlig myndighedsudøvelse i bestemmelsens forstand foreligger, når der er tale om en form for virksomhed, der i sig selv er direkte eller særligt forbundet med udøvelse af offentlig myndighed. Udtrykkets kerneområde for så vidt angår den offentlige forvaltning er udstedelse af forvaltningsakter, såsom meddelelse af afgørelser om bistandshjælp eller afgørelser om skatteansættelse, idet sådan virksomhed næsten undtagelsesfrit vil være omfattet af udtrykket. Også udførelse af opgaver, som sædvanligvis karakteriseres som faktisk forvaltningsvirksomhed, vil efter omstændighederne være omfattet af bestemmelsen. Med hensyn til domstolenes virksomhed dækker udtrykket *offentlig myndighedsudøvelse* i hvert fald over de judicielle funktioner. Også størstedelen af de administrative funktioner vil være at anse for *offentlig myndighedsudøvelse*. I det omfang offentlig myndighedsudøvelse påhviler en (privat) tredjemand, til hvem oplysninger om den registrerede er videregivet, følger det af bestemmelsen, at denne tredjemand kan foretage den nødvendige behandling af de modtagne oplysninger. Heri ligger, at f.eks. en privat tredjemand, der på baggrund af delegation eller efter aftale med en forvaltningsmyndighed varetager en opgave, der falder ind under udtrykket "offentlig myndighedsudøvelse", vil kunne foretage den nødvendige indsamling m.v. af oplysninger, herunder fra den registrerede, til brug for løsningen af denne opgave. For så vidt angår definitionen på begrebet tredjemand henvises der til lovudkastets § 3, nr. 6. Det bemærkes, at hvis der ikke er tale om offentlig myndighedsudøvelse i bestemmelsens forstand, vil hjemlen til behandling af oplysninger navnlig skulle findes i nr. 7.

Endelig kan behandling finde sted, hvis den er nødvendig for, at den dataansvarlige eller den tredjemand, til hvem oplysningerne videregives, kan forfølge en berettiget interesse, og hensynet til den registrerede ikke overstiger denne interesse, jf. *nr.* 7. Bestemmelsen, der i et vist omfang vil være sammenfaldende med de øvrige bestemmel-

ser i nr. 2-6, giver den dataansvarlige en vid adgang til at behandle oplysninger. Sidestillet med den dataansvarlige er tredjemand, som oplysninger er videregivet til. En betingelse for at kunne anvende bestemmelsen er, at den dataansvarlige har foretaget en vurdering af, hvorvidt hensynet til den registreredes interesser overstiger hensynet til de interesser, der ønskes forfulgt med behandlingen, og at denne vurdering falder ud til fordel for de interesser, der ønskes forfulgt. Det bemærkes, at den dataansvarlige eller den tredjemand, til hvem oplysninger videregives, også vil kunne forfølge andre end deres egne interesser. En forudsætning herfor er dog, at der er tale om andres berettigede interesser. For så vidt angår begrebet tredjemand henvises til lovudkastets § 3, nr. 6.

Til §7

I bestemmelsen fastsættes det, i hvilket omfang behandling af nærmere opregnede typer af følsomme personoplysninger må finde sted. For de typer af oplysninger, som ikke er omfattet af opregningen, gælder behandlingsreglerne i § 6, medmindre der er tale om behandling af oplysninger, som falder ind under bestemmelserne i §§ 8-13.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter et forbud mod, at visse typer af følsomme personoplysninger gøres til genstand for behandling. Undtagelse fra dette forbud gøres dog i bestemmelserne i stk. 2-7. Opregningen af typer af følsomme personoplysninger er udtømmende. Omfattet af den særlige beskyttelse, som bestemmelsen hjemler, er således kun oplysninger om enkeltpersoners racemæssige eller etniske baggrund, politiske, religiøse eller filosofiske overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold og oplysninger om helbredsmæssige og seksuelle forhold. Omfattet af udtrykket *helbredsmæssige forhold* er oplysninger om en fysisk persons tidligere, nuværende og fremtidige fysiske eller psykiske tilstand samt oplysninger om medicinmisbrug og misbrug af narkotika, alkohol og lignende nydelsesmidler. Der henvises til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.5.2.2. Anførte sted fremgår det, at f.eks. oplysninger om væsentlige sociale problemer - som følge af direktivets artikel 8, stk. 1, - ikke længere kan anses for særligt følsomme oplysninger. Det skal dog bemærkes, at oplysninger om væsentlige sociale problemer i relation til spørgsmålet om anmeldelse af behandlinger er sidestillet med de oplysningstyper, som er omfattet af stk. 1. Der gælder således et krav om forudgående kontrol/tilladelse med hensyn til behandling af sådanne oplysninger, jf. lovudkastets § 45, stk. 1, nr. 2, § 50, stk. 1, nr. 2, samt § 52. Bestemmelsen i § 50, stk. 1, nr. 2, skal dog sammenholdes med § 49, stk. 1. Nævnes kan endvidere, at der også i relation til visse af de særlige behandlingsregler i lovudkastet, er sket en sidestilling af oplysninger som nævnt i stk. 1 og oplysninger om væsentlige sociale problemer, jf. nærmere lovud-

kastets §§ 12, 15 og 20.

Til stk. 2

I bestemmelsen fastsættes en række tilfælde, hvor behandling af personoplysninger, som er omfattet af stk. 1, kan finde sted. Bestemmelsen bygger på direktivets artikel 8, stk. 2, som må antages at indeholde en udtømmende opregning af, hvornår behandling af oplysninger som nævnt i artiklens stk. 1 kan finde sted. Der henvises herved til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.5.2.2.

I overensstemmelse hermed fastsættes det, at behandling må ske, hvis dette er hjemlet i en af de i nr. 1-4 angivne bestemmelser. De behandlingskriterier, som er indeholdt heri, tager ikke alle sigte på behandling af samtlige de i stk. 1 nævnte oplysninger. Dette gælder eksempelvis med hensyn til behandling af oplysninger om politisk overbevisning. Der henvises herved nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.5.2.2.

For behandling af oplysninger i medfør af bestemmelserne i nr. 2 og 4 gælder, at behandling kun kan ske, hvis den er nødvendig af hensyn til nærmere angivne interesser. Det vil bero på den konkrete situation, hvorvidt en given behandling af oplysninger må antages at være nødvendig i bestemmelsens forstand. Med opstillingen af betingelsen om, at behandlingen skal være nødvendig, er der således overladt et vist skøn til den dataansvarlige. Dette skøn vil dog altid kunne efterprøves af vedkommende tilsynsmyndighed, jf. lovudkastets § 55, stk. 1, og §§ 58-60 samt § 68, stk. 1. En nærmere fastlæggelse af, hvornår behandling af følsomme oplysninger er nødvendig, må derfor antages at ske gennem tilsynsmyndighedernes virksomhed. I den forbindelse forudsættes det, at der sker en vis koordinering tilsynsmyndighederne imellem vedrørende de i bestemmelsen indeholdte standarder, jf. lovudkastets § 66 og § 68, stk. 1.

Det bemærkes, at vurderingen af behandlingens nødvendighed - ligesom for så vidt angår behandling af almindelige personoplysninger, jf. udkastets § 6 - afhænger af, hvilken form for behandling der er tale om. Der henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.5.1.

Efter bestemmelsen i *nr. 1,* kan behandling af de i stk. 1 nævnte personoplysninger finde sted, hvis den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til behandlingen. Udtrykket *samtykke* skal forstås i overensstemmelse med den legale definition i lovudkastets § 3, nr. 8. Der skal således være tale om en frivillig, specifik og informeret viljestilkendegivelse. Et samtykke skal således meddeles på en sådan måde, at det klart og utvetydigt fremgår, at den registrerede har meddelt sit samtykke til behandlingen. Der henvises i den forbindelse til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.3.2.3. Herud-

over skal samtykket være *udtrykkeligt.* Heraf følger, at den dataansvarlige ikke vil kunne opnå stiltiende eller indirekte tilslutning til behandling af de i stk. 1 nævnte oplysninger. Et egentligt krav om skriftlighed følger ikke af bestemmelsen. Det bemærkes dog, at der i videst muligt omfang bør søges indhentet et skriftligt samtykke fra den registrerede, idet der herved opnås klarhed omkring samtykkets rækkevidde.

Behandling kan også finde sted, hvis den er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden persons vitale interesser i tilfælde, hvor den pågældende ikke fysisk eller juridisk er i stand til at give sit samtykke, jf. *nr. 2.* Bestemmelsen, der skal ses som et supplement til bestemmelsen i nr. 1, omfatter bl.a. den situation, at den registrerede på grund af sygdom eller andre fysisk betingede omstændigheder, som f.eks. senil demens og bevidstløshed, ikke er i stand til at meddele sit samtykke. Omfattet af bestemmelsen er endvidere den situation, at der foreligger juridiske hindringer for den registreredes meddelelse af samtykke til behandlingen. Dette vil f.eks. være tilfældet, hvis den registrerede er frataget sin retlige handleevne (umyndiggjort). For så vidt angår udtrykket *vitale interesser,* skal dette forstås på samme måde som i bestemmelsen i § 6, nr. 4.

Behandling kan ligeledes ske, hvis den vedrører oplysninger, som er blevet offentliggjort af den registrerede, jf. *nr. 3.* Bestemmelsens tidsmæssige udstrækning er begrænset til det tidspunkt, hvor den oplysning, der ønskes behandlet, er offentliggjort af den registrerede. Det er dermed ikke tilstrækkeligt, at den dataansvarlige er bekendt med, at visse personoplysninger er bestemt til offentliggørelse. Offentliggørelse i bestemmelsens forstand foreligger, hvis oplysningerne er bragt til en bredere kreds af personers kundskab. Dette vil f.eks. være tilfældet, hvis oplysningerne viderebringes gennem tv, aviser og lignende landsdækkende medier. Også andre former for videregivelse af oplysninger vil kunne anses for offentliggørelse i bestemmelsens forstand. Det er en betingelse, at oplysningerne er offentliggjort på den registreredes foranledning. Oplysninger, som andre, f.eks. pressen, af egen drift har offentliggjort, er således ikke omfattet.

Efter bestemmelsen i *nr. 4* kan behandling endelig ske, hvis det er nødvendigt for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares. Bestemmelsen omhandler behandling, der sker i såvel den dataansvarliges som i den registreredes interesse. Også behandling af oplysninger, der er nødvendig for at en tredjemands retskrav kan fastlægges m.v., vil kunne ske i henhold til bestemmelsen. Omfattet af bestemmelsen er dermed bl.a. den situation, at behandling af oplysninger om den registrerede er nødvendig for, at den dataansvarlige kan afgøre, om den registrerede har et retskrav. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvor behandling af oplysninger om helbredsforhold sker med henblik på at fastlægge, om den registrerede har krav på hjælp fra det offentlige, f.eks. i form af ydelser efter lov om social bistand. Tilsvarende gælder for så vidt angår arbejdsgiveres behandling af helbredsoplysninger med henblik på at afgøre, om den

registrerede har krav på erstatning. Dette vil ligeledes gælde for eksempelvis forsikringsselskabers behandling af helbredsoplysninger med henblik på at vurdere, om den registrerede har krav på erstatning. Nævnes kan endvidere den behandling af oplysning om bl.a. folketingskandidaters politiske overbevisning, som i dag sker i "Det fælleskommunale Valgopgørelsessystem", og som har til formål at lette administrationen i bl.a. kommunerne i forbindelse med opgørelse af resultatet af kommunale valg og folketingsvalg. Omfattet af bestemmelsen er endvidere den situation, at behandling af oplysninger om den registrerede er nødvendig for, at det kan afgøres, hvorvidt den dataansvarlige kan gøre et krav gældende over for den registrerede. Som eksempel herpå kan nævnes skattemyndighedernes behandling af oplysninger om medlemsskab af folkekirken, der registreres i CPR med henblik på opkrævning af kirkeskatter. Endelig omfatter bestemmelsen som nævnt også den situation, at behandlingen er nødvendig for, at en tredjemands retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares. En betingelse herfor er dog, at kravet om saglighed, jf. udkastets § 5, stk. 2, er opfyldt. Dette vil bl.a. være tilfældet i forbindelse med en dataansvarlig domstols behandling af oplysninger om andre personer end parterne, der er nødvendig for afgørelsen af en retssag.

Til stk. 3

I bestemmelsen fastsættes, at behandling af oplysninger om enkeltpersoners fagforeningsmæssige forhold kan ske, hvis det er nødvendigt for overholdelsen af den dataansvarliges arbejdsretlige forpligtelser eller specifikke rettigheder. Bestemmelsen sikrer, at den dataansvarlige vil kunne foretage den nødvendige behandling af oplysninger om enkeltpersoners fagforeningsmæssige forhold for at overholde arbejdsretlige forpligtelser eller for at udøve specifikke arbejdsretlige rettigheder. Udtrykket *arbejdsretlige forpligtelser eller specifikke rettigheder* skal forstås i bred forstand. Omfattet af udtrykket er alle former for forpligtelser og rettigheder, som hviler på et arbejdsretligt grundlag. Dette gælder, uanset om grundlaget er lovgivning eller aftale. Også behandling af oplysninger som sker til overholdelse af forpligtelser eller rettigheder, som følger af kollektive overenskomster mellem arbejdsmarkedets parter eller af individuelle ansættelseskontrakter, er dermed omfattet af bestemmelsen. Der henvises herved til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.5.2.2. Det bemærkes, at den behandling, som finder sted, naturligvis ikke må gå ud over rammerne af de grundlæggende principper for behandling af oplysninger, jf. lovudkastets § 5.

Til stk. 4

Bestemmelsen indebærer, at bestemte dataansvarlige under nærmere angivne betingelser vil kunne foretage behandling af de i stk. 1 nævnte følsomme oplysninger.

Bestemmelsens 1. pkt. fastsætter, at behandling af følsomme oplysninger kan ske, når den foretages inden for rammerne af den virksomhed, som udøves af stiftelser, foreninger og andre almennyttige organisationer, hvis sigte er af politisk, filosofisk, religiøs eller faglig art. For så vidt angår organisationens sigte vil dette skulle ses i bred forstand. Omfattet af bestemmelsen vil således være ikke-kommercielle organisationer, som må anses for at have en samfundsmæssig betydning. Dette vil bl.a. kunne være tilfældet for så vidt angår sammenslutninger af personer med samme seksuelle baggrund eller sygdom, eller sammenslutninger der beskæftiger sig med f.eks. indvandrer- eller flygtningespørgsmål. Den behandling, som finder sted i organisationer, der falder ind under bestemmelsen, må kun foretages, hvis den vedrører organisationens medlemmer eller personer, der på grund af organisationens formål er i regelmæssig kontakt med denne. Hvorvidt en person er at anse for medlem af en organisation, skal afgøres efter en konkret vurdering, hvori bl.a. vil kunne indgå organisationens vedtægter, almindelige foreningsretlige regler m.v. Hvis den registrerede har meldt sig ud af foreningen, må behandling naturligvis ikke finde sted. I kravet om, at behandlingen af oplysninger skal ligge inden for rammerne af organisationens virksomhed, ligger, at der skal være tale om behandling af oplysninger, som ikke står i modstrid med organisationens formål, således som dette måtte fremgå af bl.a. organisationens vedtægter.

Efter bestemmelsens 2. pkt. må videregivelse af oplysninger, som må behandles efter 1. pkt., ikke ske, medmindre den registrerede har meddelt sit udtrykkelige samtykke hertil. Heraf følger bl.a., at den pågældende organisation ikke kan videregive sit medlemsregister eller dele heraf til tredjemand, medmindre medlemmerne har meddelt deres udtrykkelige samtykke hertil. Forbudet mod videregivelse af oplysninger uden den registreredes udtrykkelige samtykke gælder dog ikke, i det omfang videregivelse er hjemlet i bestemmelserne i stk. 2, nr. 2-4 eller stk. 3. Den pågældende organisation vil således - uanset bestemmelsen i 2. pkt. - kunne videregive oplysninger til tredjemand i henhold til disse bestemmelser

Til stk. 5

I den gældende registerlovgivning er fastsat særlige regler om behandling af følsomme oplysninger inden for sundhedssektoren, jf. lov om offentlige myndigheders registre § 16 a. Der henvises nærmere til kapitel 4, pkt. 2.2.-2.4. samt pkt. 3.2. og 3.3., hvor reglerne af betydning for de registrerings- og videregivelsesaktiviteter, som finder sted inden for sundhedsområdet, er beskrevet.

Også i direktivets artikel 8, stk. 3, er fastsat særlige regler for, i hvilket omfang behandling af følsomme personoplysninger kan finde sted inden for sundhedssektoren. I lyset af denne bestemmelse foreslås det, at der indsættes en bestemmelse, hvorefter for-

budet mod behandling af de i stk. 1 nævnte følsomme oplysninger ikke gælder, hvis behandlingen af personoplysninger er nødvendig med henblik på forebyggende medicin, medicinsk diagnose, sygepleje eller patientbehandling eller forvaltning af læge- og sundhedstjenester, og behandlingen af personoplysningerne foretages af en person, der efter lovgivningen har tavshedspligt med hensyn til behandlingen. Bestemmelsen er udtryk for en nyskabelse i forhold til den gældende retstilstand. Der henvises herved til kapitel 5, pkt. 3.5.3.3.

Omfattet af den foreslåede bestemmelse er behandling af oplysninger med henblik på forebyggende medicin, medicinsk diagnose, sygepleje eller patientbehandling eller forvaltning af læge- og sundhedstjenester. Heraf følger, at den dataansvarlige vil kunne behandle de i stk. 1 nævnte oplysninger i forbindelse med varetagelsen af sine opgaver på sundhedsområdet. Dette gælder f.eks. i forbindelse med den patientbehandling, som finder sted på offentlige og private hospitaler eller hos praktiserende læger. Her vil den for patientbehandlingen nødvendige behandling af oplysninger om f.eks. seksuelle forhold eller om helbredsforhold, herunder om misbrug af nydelsesmidler, således kunne finde sted. Også behandling af personoplysninger, som er nødvendig for at følge op på en egentlig patientbehandling, f.eks. gennem offentlig støtte i form af hjælpemidler m.v., er omfattet af bestemmelsen. Omfattet af bestemmelsen er ligeledes dataansvarliges løsning af deres administrative opgaver på det sundhedsmæssige område. Dette gælder bl.a. den amtskommunale forvaltning af sundhedsområdet.

En betingelse for at behandling kan finde sted, er efter bestemmelsen, at der i henhold til lovgivningen påhviler den, som forestår behandlingen af personoplysningerne, tavshedspligt. Denne betingelse vil i almindelighed være opfyldt i relation til de personer, som normalt behandler følsomme personoplysninger inden for sundhedssektoren. I den gældende lovgivning er der således fastsat en række bestemmelser om tavshedspligt, der har betydning for behandling af oplysninger inden for det sundhedsmæssige område. Nævnes kan navnlig straffelovens § 152 og §§ 152 a-f, der er udtryk for dansk rets almindelige regler om tavshedspligt. Nævnes kan også tavshedspligtsregler, der særligt retter sig mod personer inden for sundhedsområdet, såsom lægelovens § 9, sygeplejerskelovens § 6 og terapiassistentlovens § 8.

Det bemærkes, at i det omfang, der er tale om behandling af oplysninger, som ikke falder ind under bestemmelsen, vil behandling af de i stk. 1 nævnte oplysninger alene kunne finde sted, hvis bestemmelserne i stk. 2, nr. 1-4, stk. 4, 6 eller 7, giver adgang hertil.

Til stk. 6

Af bestemmelsen følger, at behandling af de i stk. 1 opregnede typer af oplysninger, kan ske, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til den dataansvarlige myndigheds varetagelse af sine opgaver på det strafferetlige område. Bestemmelsen er indsat for at sikre, at den nødvendige behandling af de i stk. 1 nævnte typer af oplysninger kan ske i forbindelse med offentlige myndigheders, f.eks. domstolene samt politiet og anklagemyndigheden, varetagelse af sine opgaver på det strafferetlige område. Omfattet af bestemmelsen vil bl.a. være politiets behandling af oplysninger om enkeltpersoners race og hudfarve i forbindelse med efterforskningsvirksomhed, idet disse oplysninger kan være nødvendige identifikationsoplysninger i forbindelse hermed. Også domstolene vil som nævnt i henhold til bestemmelsen kunne behandle de i stk. 1 nævnte følsomme oplysninger i forbindelse med behandlingen af straffesager.

Den foreslåede bestemmelse er ikke en konsekvens af det vedtagne direktiv. Det følger således af direktivets artikel 3, stk. 2, 1 pind, at direktivets bestemmelser ikke gælder for behandling, der vedrører statens aktiviteter på det strafferetlige område.

Til stk. 7

Bestemmelsen fastsætter, at behandling af de i stk. 1 opregnede følsomme personoplysninger kan ske af grunde, der vedrører hensynet til vigtige samfundsmæssige interesser. Bestemmelsen, der skal ses i lyset af direktivets artikel 8, stk. 4, tager sigte på behandling af følsomme oplysninger, som ikke er hjemlet i bestemmelserne i stk. 2-6. I givet fald kan behandling kun ske efter indhentet tilladelse fra vedkommende tilsynsmyndighed. I de tilfælde, hvor tilladelse meddeles, kan tilsynsmyndigheden fastsætte, under hvilke nærmere betingelser behandlingen må finde sted. Det påhviler tilsynsmyndigheden at foretage den fornødne underretning af Europa-Kommissionen med hensyn til de tilladelser, som meddeles i henhold til bestemmelsen. Herved sikres overholdelsen af bestemmelsen i direktivets artikel 8, stk. 6.

Det er ikke muligt udtømmende at angive, hvilke vigtige samfundsmæssige interesser der kan begrunde, at der fastsættes andre undtagelser fra reglen i stk. 1, end de der er nævnt i bestemmelserne i stk. 2-6. Vigtige samfundsmæssige interesser vil dog bl.a. kunne foreligge inden for folkesundheds- og socialsikringsområdet, idet der kan være behov for at sikre kvaliteten og rentabiliteten af de procedurer, der anvendes i forbindelse med ansøgninger om ydelser og tjenester inden for f.eks. sygesikringsordningen. Der henvises i den forbindelse nærmere til de angivne eksempler i betragtning 32-36 i direktivets præambel. Også i andre tilfælde, som ikke fremgår af de nævnte betragtninger, vil behandling af oplysninger kunne ske i medfør af bestemmelsen. Nævnes kan

således, at Datatilsynet efter bestemmelsen bl.a. vil kunne meddele tilladelse til behandling af de i stk. 1 nævnte oplysninger for så vidt angår de særlige situationer, hvor det ikke er muligt for humanitære organisationer m.v. at indhente samtykke til behandling af de i stk. 1 nævnte oplysninger, f.eks. fordi den registrerede ikke kan findes, eller fordi det ikke har været muligt at rette henvendelse til den pågældende som følge af fængsling eller lignende. Indhentelse af Datatilsynets tilladelse vil dog kun være fornøden, hvis behandlingen ikke er hjemlet i udkastets § 7, stk. 2, nr. 2.

Det bemærkes, at i det omfang der i lovgivningen er fastsat særlige regler, der foreskriver, at behandling af oplysninger kan ske af hensyn til nærmere angivne vigtige samfundsmæssige interesser, vil vedkommende tilsynsmyndigheds tilladelse til behandlingen naturligvis ikke skulle indhentes. Derimod vil Europa-Kommissionen skulle underrettes om eksistensen af sådanne lovregler, jf. artikel 8, stk. 6. Der henvises i den forbindelse nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.5.2.2.

Til §8

I bestemmelsen er indeholdt en særskilt regulering af, i hvilket omfang dataansvarlige kan foretage behandling af oplysninger om strafbare forhold. Bestemmelsen er udtryk for en ændring af de nuværende regler om behandling af oplysninger om strafbare forhold. Om baggrunden herfor henvises til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.5.3.1.

Til stk. 1

Af bestemmelsen følger, at offentlige myndigheder må behandle oplysninger om strafbare forhold under de i udkastets § 6 angivne betingelser. Bestemmelsen giver mulighed for, at domstolene og forvaltningsmyndigheder, det vil sige politi og anklagemyndighed samt i et vist omfang særmyndigheder, kan foretage behandling af oplysninger om strafbare forhold, hvis de i § 6 angivne betingelser er opfyldt. Der henvises nærmere til bemærkningerne til denne bestemmelse. Udtrykket "strafbare forhold" skal forstås i overensstemmelse med sædvanlig terminologi og dækker således over samme forhold, som det tilsvarende udtryk i lov om offentlige myndigheders registre § 9, stk. 2.

Til stk. 2

I bestemmelsen fastsættes, at private må behandle oplysninger om strafbare forhold, hvis det er nødvendigt til varetagelse af en berettiget interesse, og denne interesse klart overstiger hensynet til den registrerede. Udtrykket "strafbare forhold" skal forstås på samme måde som i bestemmelsen i stk. 1. Med kravet om, at de berettigede interesser,

som ønskes forfulgt, klart skal overstige hensynet til den registrerede, opstilles der snævrere betingelser for, at behandling kan finde sted, end hvad der er tilfældet for offentlige myndigheders behandling af oplysninger om strafbare forhold, jf. stk. 1. Om baggrunden herfor henvises til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.5.3.1.

Efter bestemmelsen kan behandling ske, hvis den er nødvendig til varetagelse af en berettiget interesse. De interesser, som efter lov om private registre anses for berettigede, vil også være berettigede i bestemmelsens forstand. I det omfang der er tale om en berettiget interesse, vil den nødvendige behandling til varetagelse heraf kunne ske, såfremt den interesse, som ønskes forfulgt, klart overstiger hensynet til den registrerede. Om dette er tilfældet, må afgøres ud fra hvilken form for behandling, der er tale om, idet der vil være større hensyn at tage til den registrerede i tilfælde af videregivelse, end hvor der er tale om indsamling og registrering. Det forudsættes i den forbindelse, at bestemmelsen vil give private adgang til at behandle oplysninger om strafbare forhold i samme udstrækning som efter lov om private registre. Det vil således bl.a. være berettiget, at en virksomhed m.v. noterer oplysninger om strafbare forhold med henblik på at foretage politianmeldelse og eventuel senere vidneforklaring i retten. Oplysningerne vil dog skulle destrueres snarest muligt, jf. lovudkastets § 5, stk. 5. Bestemmelsen muliggør endvidere, at humanitære organisationer m.v., såsom Amnesty International, uden den pågældendes samtykke kan behandle oplysninger om strafbare forhold, f.eks. fordi den registrerede ikke kan findes, eller fordi det ikke har været muligt at rette henvendelse til den pågældende som følge af fængsling eller lignende.

Til stk. 3

Af bestemmelsen følger, at et fuldstændigt register over straffedomme kun må føres for en offentlig myndighed. Bestemmelsen, der har sin baggrund i direktivets artikel 8, stk. 5, indebærer, at private ikke må opbygge et fuldstændigt register over straffedomme. Dette gælder både for så vidt angår manuelle og elektroniske registre. De eksisterende private retsinformationssystemer er ikke fuldstændige i den forstand, at de indeholder oplysninger om samtlige afsagte straffedomme. Sådanne retsinformationssystemer vil derfor, såfremt de indeholder oplysninger om strafbare forhold, som er personhenførbare, jf. § 3, nr. 1, ikke være omfattet af den foreslåede bestemmelse. Et fuldstændigt register i bestemmelsens forstand vil derimod være Det Centrale Kriminalregister. Om dette register bemærkes, at der ikke efter bestemmelsen er noget til hinder for, at registeret føres ved en privat databehandler, jf. § 3, nr. 5, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Til §9

I bestemmelsen fastsættes særlige regler for behandling af oplysninger med henblik på at føre et retsinfoirnationssystem. Bestemmelsen har sin baggrund i artikel 8, stk. 4, ifølge hvilken medlemsstaterne af grunde, der vedrører hensynet til vigtige samfundsmæssige interesser, kan fastsætte andre undtagelser fra behandlingsforbudet i artikel 8, stk. 1, end dem, som følger af artikel 8, stk. 2 og 3. Der henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.5.3.4.

Til stk. 1

Bestemmelsen i stk. 1 indebærer, at oplysninger, der er omfattet af udkastets § 7, stk. 1, eller § 8 kan behandles med henblik på at føre retsinformationssystemer af væsentlig samfundsmæssig betydning. Dette vil navnlig være systemer, som er til rådighed for en bredere kreds af abonnenter for at sikre en ensartet retsanvendelse. Derimod vil en myndigheds eller virksomheds interne retsinformationssystem være underlagt de almindelige behandlingsregler.

Efter bestemmelsen skal behandlingen være nødvendig for førelsen af systemerne. Dette betyder bl.a., at bestemmelsen ikke hjemler adgang til at behandle oplysninger i et retsinformationssystem, hvis systemet kunne tjene sit formål ligeså sikkert og effektivt uden oplysninger om enkeltpersoner. Det vil endvidere i almindelighed ikke være nødvendigt for førelsen af et retsinformationssystem, at behandle oplysninger om navne, præcise adresseoplysninger og lignende i tilfælde, hvor der efter lovgivningen ikke må ske videregivelse af sådanne oplysninger med hensyn til sigtede og tiltalte i straffesager. Tilsvarende gælder i andre tilfælde, hvor der er særligt behov for beskyttelse af de pågældende personer. Det vil normalt heller ikke være nødvendigt at behandle oplysninger om personnumre.

Til stk. 2

Det følger af bestemmelsen, at der ikke senere må ske behandling af oplysninger, som er omfattet af stk. 1, til andre formål. Dette medfører bl.a., at oplysningerne ikke må anvendes til at træffe foranstaltninger eller afgørelser vedrørende registrerede personer. Derimod må oplysningerne naturligvis anvendes i forbindelse med f.eks. førelse af en retssag, idet en sådan anvendelse ikke ligger uden for formålet med et retsinformationssystem.

Det ovennævnte gælder efter bestemmelsen ligeledes med hensyn til behandling af andre oplysninger, som i henhold til § 6 alene foretages med henblik på at føre retsinfor-

mationssystemer.

Til stk. 3

Bestemmelsen sikrer, at der - ligesom for private retsinformationssystemers vedkommende - kan fastsættes vilkår for behandling af de i stk. 1 nævnte oplysninger. Herudover kan tilsynsmyndigheden efter bestemmelsen meddele nærmere vilkår for den behandling af de i udkastets § 6 nævnte oplysninger, som alene sker i tilknytning til forelsen af retsinformationssystemer. Der kan f.eks. fastsættes vilkår om, at personnavne, præcise adresseangivelser og eventuelt andre identifikationsoplysninger fjernes i samme omfang, som dette skal ske efter Justitsministeriets cirkulære nr. 85 af 8. juli 1988 om indlæggelse af afgørelser i Retsinformation.

Til § 10

I bestemmelsen fastsættes særlige regler for behandling i statistisk eller videnskabeligt øjemed. Bestemmelsen har sin baggrund i artikel 8, stk. 4, ifølge hvilken medlemsstaterne af grunde, der vedrører hensynet til vigtige samfundsmæssige interesser, kan fastsætte andre undtagelser fra behandlingsforbudet i artikel 8, stk. 1, end dem, som følger af artikel 8, stk. 2 og 3. Der henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.5.3.5.

Til stk. 1

Efter bestemmelsen vil der kunne behandles følsomme oplysninger som nævnt i § 7, stk. 1, eller § 8, såfremt behandlingen alene finder sted med henblik på at udføre statistiske eller videnskabelige undersøgelser af væsentlig samfundsmæssig betydning. Der tilsigtes ikke herved nogen indskrænkning i forhold til de muligheder, som dataansvarlige har for at foretage undersøgelser i statistisk eller videnskabeligt øjemed efter den gældende registerlovgivning. Såfremt en behandling tillige har andre formål, vil behandlingen skulle vurderes efter bestemmelserne i henholdsvis § 7, stk. 2-4, og § 8, stk. 1 og 2. Bestemmelsen finder kun anvendelse, hvis behandlingen er nødvendig for udførelsen af statistiske eller videnskabelige undersøgelser.

Til stk. 2

Det følger af bestemmelsen, at der ikke senere må ske behandling af oplysninger, som er omfattet af stk. 1, til andre formål. Dette medfører bl.a., at oplysningerne ikke må anvendes til at træffe foranstaltninger eller afgørelser vedrørende bestemte personer. Der vil således alene kunne ske efterfølgende behandling, herunder videregivelse, jf.

stk. 3, til private forskere eller offentlige myndigheder, i det omfang behandlingen alene sker med henblik på udførelsen af andre statistiske eller videnskabelige undersøgelser. Tilsvarende gaslder med hensyn til behandling af andre oplysninger, som i henhold til § 6 alene foretages med henblik på at udføre statistiske eller videnskabelige undersøgelser. For almindelige (ikke-følsomme) oplysninger, der lovligt kan behandles i statistisk eller videnskabeligt øjemed, jf. § 6, gælder således, at sådanne oplysninger ikke senere må behandles til andre formål end statistik eller videnskabelige undersøgelser. I det omfang oplysningerne videregives til tredjemand gælder det efter stk. 3, at vedkommende tilsynsmyndighed skal meddele tilladelse hertil.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastsætter, at videregivelse til tredjemand kun kan ske efter forudgående tilladelse fra vedkommende tilsynsmyndighed og i givet fald kun med henblik på udførelse af undersøgelser i statistisk eller videnskabeligt øjemed, jf. stk. 1 og 2. Bestemmelsen svarer i det væsentlige til den gældende ordning i registerlovgivningen, jf. lov om offentlige myndigheders registre § 18, 2. pkt., og § 21, stk. 5, samt de vilkår der almindeligvis fastsættes af Registertilsynet i henhold til lov om private registre § 2, stk. 3. Efter bestemmelsen kan vedkommende tilsynsmyndighed meddele vilkår til sikring af, at oplysningerne alene vil blive anvendt til statistiske eller videnskabelige formål samt vilkår til beskyttelse af de registreredes privatliv. Dette er efter lov om offentlige myndigheders registre kun tilfældet for så vidt angår videregivelse af oplysninger fra den offentlige forvaltning til private forskere.

Ifølge den gældende lov om offentlige myndigheders registre giver Registertilsynet tilladelse efter ansøgning i hvert enkelt tilfælde. Efter den foreslåede bestemmelse kan vedkommende tilsynsmyndighed give en generel tilladelse til videregivelsen. Det skal i tilladelsen præciseres, hvilke oplysningstyper der må videregives. Endvidere skal det anføres, til hvilke undersøgelser og i hvilken periode videregivelse må finde sted. Tilladelsen vil f.eks. kunne gives i forbindelse med anmeldelsen af en behandling, hvis den dataansvarlige allerede på anmeldelsestidspunktet kan forudse, at en videregivelse til tredjemand til brug for statistiske eller videnskabelige undersøgelser vil blive aktuel.

Til § 11

I bestemmelsen fastsættes regler for, i hvilket omfang offentlige myndigheder og private kan behandle oplysninger om personnumre. Bestemmelsen skal for den private sektors vedkommende afløse den gældende bestemmelse i lov om private registres § 4 a, og for den offentlige forvaltnings vedkommende bestemmelserne i § 9, stk. 1, og §§ 17 og 21, stk. 3, om henholdsvis registrering og videregivelse af personnumre samt § 22 i

bekendtgørelse nr. 652 af 27. juli 1995 om folkeregistrering. Om baggrunden for de foreslåede regler henvises til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.5.3.6.

Til stk. 1

Af bestemmelsen følger, at offentlige myndigheder vil kunne behandle oplysninger om personnumre med henblik på en entydig identifikation samt som journalnummer. Bestemmelsen indebærer, at der vil kunne ske behandling af oplysninger om personnumre i samme omfang, som efter den gældende registerlovgivning. Der henvises i den forbindelse også til, at bestemmelsen svarer til den ordning, som er indeholdt i folkeregistreringslovgivningen, jf. bekendtgørelse nr. 652 af 27. juli 1995 om folkeregistrering § 22, stk. 1. Det vil være muligt for offentlige myndigheder at registrere oplysninger om personnumre, hvis dette sker med henblik på at kunne foretage en entydig identifikation af de personer, som myndigheden i forbindelse med varetagelsen af sine opgaver kommer i kontakt med. Endvidere vil det være muligt for offentlige myndigheder at anvende oplysninger om personnumre som journalnummer i forbindelse med udøvelsen af bl.a. administrative opgaver. Der er ikke efter bestemmelsen pligt til at anvende oplysninger om personnummer i de nævnte sammenhænge. Det står således offentlige myndigheder frit, om oplysninger om personnumre ønskes anvendt med henblik på en entydig identifikation eller som journalnummer i forbindelse med varetagelse af den pågældende myndigheds opgaver.

Efter bestemmelsen vil det også i et vist omfang være muligt for offentlige myndigheder at videregive oplysninger om personnumre. En forudsætning herfor er dog, at dette sker med henblik på en sikker identifikation. Det bemærkes i den forbindelse, at navnlig videregivelse af oplysninger om personnumre til private kun bør ske, hvis hensynet til en sikker identifikation ikke på tilstrækkelig vis kan tilgodeses på anden måde.

Til stk. 2

I bestemmelsen fastsættes regler for privates behandling af oplysninger om personnummer. Bestemmelsen er udtryk for flertallets opfattelse af hvilke regler, der bør gælde herfor, jf. kapitel 5, pkt. 3.5.3.6.

Efter reglen i *nr. 1* vil private virksomheder m.v. kunne foretage behandling, herunder registrering og videregivelse, af oplysninger om personnumre, såfremt det følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov. Dette svarer i det væsentlige til den gældende ordning i lov om private registre, jf. lovens § 4 a, stk. 1, jf. § 3, stk. 2, 1. led, og § 4 a, stk. 2.

Herudover vil der efter bestemmelsen kunne ske behandling af oplysninger om personnumre, hvis den registrerede har givet sit samtykke hertil, jf. *nr. 2.* Et sådant samtykke skal opfylde betingelserne i udkastets § 3, nr. 8.

Endelig vil der efter bestemmelsens *nr. 3* kunne ske behandling af oplysninger om personnumre, hvis dette er sagligt begrundet og af betydning for en entydig identifikation af den registrerede i forbindelse med varetagelsen af den dataansvarliges, tredjemands eller den registreredes berettigede interesser. Dette vil kunne være tilfældet, hvis den dataansvarlige ikke er i direkte kontakt med den registrerede, men modtager personnummeret fra tredjemand, f.eks. når en privat virksomhed udfører serviceopgaver for det offentlige og derfor modtager en klients personnummer, samt i forbindelse med forskning baseret på personoplysninger. Betingelserne for behandling af personnumre i den private sektor er dermed skærpet i forhold til den offentlige forvaltning.

I de tilfælde, hvor en dataansvarlig lovligt kan behandle andre oplysninger om en person end oplysninger om den pågældendes personnummer, vil den dataansvarlige ikke alene på baggrund heraf kunne anvende oplysninger om den pågældendes personnummer med henblik på ajourføring af f.eks. adresseoplysninger eller som kundenummer eller på anden måde som en lettelse i den almindelige administration. Der skal være et praktisk, sagligt begrundet behov for en entydig identifikation, som ikke uden videre vil kunne tilgodeses uden personnummeret. Endvidere vil det kun i det omfang, at der består et særligt forhold mellem den dataansvarlige og den registrerede eller andre særlige grunde foreligger være berettiget til varetagelse af den dataansvarliges interesser, at der sker behandling af oplysninger om den registreredes personnummer. Dette vil f.eks. være tilfældet, hvor den dataansvarlige som følge af et konkret kontraktsforhold vil have behov for at kunne rette henvendelse til den registrerede. Bl.a. i de situationer, hvor den dataansvarlige har en fordring på en person eller i øvrigt har et mellemværende af økonomisk eller retlig karakter med en person, vil det således i almindelighed være berettiget, at den dataansvarlige registrerer oplysninger om personnummer med henblik på ajourføring af adresseoplysninger. Hvis en fordring indebærer en indberetning af oplysninger til skattemyndighederne, vil behandlingen efter omstændighederne allerede være lovlig efter stk. 2, nr. 1. Det vil endvidere i almindelighed være berettiget at lade personnumre indgå i en behandling, der alene sker i forbindelse med undersøgelser i videnskabeligt eller statistisk øjemed.

Med tredjemands berettigede interesser sigtes bl.a. til kreditoplysningsbureauer og advarselsregistre, hvor en forveksling mellem to personer kan være overordentlig byrdefuld for en eller flere af de involverede parter. Der kan også lægges vægt på den samfundsmæssige betydning af behandlingen, f.eks. hvis private varetager opgaver for det offentlige på det sociale område eller inden for sundhedssektoren.

Endelig kan behandling af oplysninger om personnummer ske til varetagelse af den registreredes berettigede interesser. Bestemmelsen dækker de situationer, hvor det er i den registreredes interesse sikkert og hurtigt at kunne blive opsporet af den dataansvarlige, f.eks. hvis den registrerede er begunstiget i henhold til en forsikringspolice.

I de tilfælde hvor en dataansvarligs registrering af oplysninger om personnumre sker til varetagelse af en berettiget interesse, vil det ikke nødvendigvis være berettiget, at den dataansvarlige videregiver disse oplysninger til tredjemand. Videregivelsen skal vurderes særskilt, hvorved navnlig modtagerens behov for at modtage personnummeret skal tillægges betydning. Uanset at et kreditoplysningsbureau eksempelvis lovligt kan registrere oplysninger om personnumre på dårlige betalere med henblik på, at en abonnent med sikkerhed kan identificere en bestemt person over for bureauet, vil videregivelse af personnumre fra bureauet ikke være berettiget. I overensstemmelse hermed er den nugældende bestemmelse i lov om private registre § 12, stk. 2, 2. pkt., hvorefter kreditoplysningsbureauers publikationer ikke må indeholde oplysninger om de registreredes personnummer, opretholdt. Der henvises herved til lovudkastets § 23, stk. 2, 2. pkt.

Til stk. 3

Af bestemmelsen følger, at private dataansvarliges behandling af oplysninger om personnummer i henhold til bestemmelsen i stk. 2, nr. 3, ikke må indebære, at der sker offentliggørelse af oplysningerne uden den registreredes udtrykkelige samtykke. Herved sikres det, at oplysninger, som lovligt kan behandles efter stk. 2, nr. 3, ikke uden den berørtes accept, kan videregives til en bredere kreds af personer. Det bemærkes, at det for så vidt angår behandling af oplysninger om personnummer i medfør af bestemmelsen i stk. 2, nr. 2, forudsættes, at offentliggørelse kun vil kunne ske, hvis den registrerede udtrykkeligt har meddelt samtykke hertil.

Til § 12

I lov om private registre kapitel 4 er fastsat særlige regler om adresserings- og kuverteringsbureauer. For en beskrivelse af disse regler henvises nærmere til kapitel 4, pkt. 3.8.

Udvalget finder, at der fortsat bør gælde særlige regler om adresserings- og kuverteringsbureauvirksomhed. Der er derimod ikke enighed i udvalget om, hvilke regler der bør gælde herfor, jf. herved udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.5.3.7. I overensstemmelse med flertallets opfattelse er der i § 12 indsat bestemmelser, der giver adresserings- og kuverteringsbureauvirksomhed en videregående adgang til at anvende per-

sonoplysninger end efter den gældende ordning. Bestemmelserne gælder også for offentlige myndigheder, i det omfang disse måtte udøve adresserings- og kuvertering sbureauvirksomhed.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter, hvilke oplysninger en dataansvarlig, der med henblik på markedsføring sælger adresser over grupper af personer eller som for tredjemand foretager kuvertering eller udsendelse af meddelelser til sådanne grupper, må behandle. Omfattet af bestemmelsen er således kun de situationer, hvor bureauet er dataansvarlig for de oplysninger, som sælges eller danner grundlag for kuvertering eller udsendelse for tredjemand. Hvis en dataansvarlig derimod overlader egne oplysninger til et bureau med henblik på, at bureauet foretager kuvertering eller udsendelse, er det de almindelige behandlingsbestemmelser, samt bestemmelsen om indsigelse imod behandling i markedsføringsøjemed, som finder anvendelse. I så fald vil bureauet blot være databehandler og må derfor ikke behandle oplysningerne til andre formål end dem, som den dataansvarlige giver instruks om, jf. § 42, stk. 2, sammenholdt med § 3, nr. 5.

Af reglen i *nr. 1* følger, at der må behandles oplysninger om navn, adresse, stilling, erhverv, e-postadresse og telefon- og telefaxnummer. Endvidere må oplysninger, der indgår i erhvervsregistre, som i henhold til lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov er beregnet til at informere offentligheden, behandles, jf. *nr. 2.* Endelig må andre oplysninger behandles, hvis den registrerede har givet samtykke dertil, jf. *nr. 3.* Et sådant samtykke skal opfylde de betingelser, som fremgår af § 3, nr. 8.

Adgangen til efter bestemmelsen at behandle de i nr. 1-3 nævnte oplysninger gælder dog ikke, hvis dette vil være i strid med bestemmelsen i stk. 2.

Til stk. 2

I bestemmelsens *1. pkt.* fastsættes det, at der ikke må ske behandling af de i § 7, stk. 1, og § 8 nævnte oplysninger samt oplysninger om væsentlige sociale problemer. Dette gælder, uanset om der er givet samtykke dertil. Efter bestemmelsens *2. pkt.* kan justitsministeren fastsætte yderligere begrænsninger i adgangen til at behandle bestemte typer af oplysninger.

Til § 13

I bestemmelsen fastsættes regler for offentlige myndigheders og private virksomheders m.v. adgang til at foretage automatisk registrering af, hvilke telefonnumre der er fore-

taget opkald til fra deres telefoner. Bestemmelsen, der er ud ryk for flertallets opfattelse, svarer til den nuværende ordning i lov om private regi; re § 7 f. Dog gælder bestemmelsen ikke kun for private, men også for offentlige r yndigheder. Der henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.5.3.9.

Til stk. 1

Reglen i 1. pkt. tager sigte på at beskytte ansattes privatliv i orbindelse med brugen af telefoner, som er installeret hos den ansattes arbejdsgiver, di : være sig offentlige myndigheder eller private virksomheder m.v. Bestemmelsen gæ 1er ikke, hvis de pågældende telefoner alene benyttes af ejeren af en enkeltmands« et virksomhed. Registreringsforbudet gælder uanset, om opkaldet foretages fra den d taansvarliges fast installerede telefoner eller fra mobiltelefoner. Forbudet retter sig ilene mod registrering af selve det opkaldte telefonnummer, og reglen er således ikke til hinder for en registrering af tællerskridt eller tidsrummet for den førte samtale. E dvidere vil der kunne registreres dele af det opkaldte nummer, f.eks. derved at de t sidste cifre i et ottecifret nummer udelades. Bestemmelsen udelukker endvidere ikke, tt der i en offentlig myndighed eller virksomhed m.v. sker manuel registrering af opk ldte telefonnumre.

Vedkommende tilsynsmyndighed kan efter 2. pkt. give tillad« se til, at der - uanset forbudet i 1. pkt. - foretages automatisk registrering af ansattes dgående opkald. Det kan i den forbindelse efter omstændighederne tillægges betydninj om den registrerede har meddelt samtykke til registreringen. Som eksempel på tilfæl e, hvor tilsynsmyndigheden kan meddele tilladelse, kan nævnes offentlige myndig eder eller virksomheder m.v., der ønsker at foretage registrering af de telefonopkald der er foretaget i forbindelse med udførelsen af en bestemt arbejdsopgave i ind- elle udlandet med henblik på at kunne få refunderet udgifterne ved samtalerne af medkor. rahenten i henhold til en indgået aftale herom.

Tilsynsmyndigheden kan efter bestemmelsen fastsætte vilkår or tilladelsen. I de fleste tilfælde vil det være naturligt i hvert fald at fastsætte vilkår oi i, at de ansatte på en klar og utvetydig måde orienteres om, at registreringen af kaldte umre finder sted. Registertilsynets praksis efter lov om private registre § 7 f, stk. 1, an også i denne henseende tillægges betydning.

Til stk. 2

Af bestemmelsen følger, at registreringsforbudet ikke gælder hvis andet følger af lov. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvor adgangen til registrerir ;en følger af retsplejelovens bestemmelser om efterforskningsskridt i straffesager. Fe budet omfatter heller ik-

ke udbydere af telenet og teletjenesters registrering af, til hvilke telefonnumre der er foretaget opkald, enten til eget brug eller til brug ved teknisk kontrol. Det bemærkes i øvrigt, at telefonselskaber ikke på baggrund af sådanne registreringer lovligt vil kunne udsende fuldt specificerede telefonregninger, hvis dette medfører, at abonnenten derved modtager oplysninger, som denne ikke selv lovligt vil kunne registrere efter stk. 1.

Til § 14

Bestemmelsen regulerer spørgsmålet om arkivering. Efter bestemmelsen kan oplysninger, som er omfattet af lovudkastet, overføres til opbevaring i arkiv efter reglerne i arkivlovgivningen. Bestemmelsen indebærer herved, at der vil kunne ske arkivering af behandlede oplysninger, i det omfang dette følger af reglerne i arkivlovgivningen. Dette gælder for oplysninger, som er behandlet for såvel offentlige myndigheder som for private. Med hensyn til de private arkivalier bemærkes, at den foreslåede bestemmelse er udtryk for en kodificering af, hvad der er antaget at gælde efter lov om private registre. Der henvises herved til kapitel 4, pkt. 5.5. Vedrørende de offentlige arkivalier bemærkes, at bestemmelsen ikke fører til ændringer i den gældende ordning, således som denne er fastsat i § 9, stk. 4, i lov om offentlige myndigheders registre. Om baggrunden for den ændrede affattelse af den gældende arkivregel i lov om offentlige myndigheders registre § 9, stk. 4, henvises til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 2.2.4.

Til kapitel 5

Videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige

I kapitlet fastsættes særlige regler for videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige.

Til §§ 15-18

De gældende regler om den offentlige forvaltnings videregivelse til kreditoplysningsbureauer af oplysninger om gæld til det offentlige findes i lov om offentlige myndigheders registre kapitel 5 a, §§20 a-d.

Som anført i kapitel 5, pkt. 3.5.3.10. finder udvalget ikke grundlag for at foreslå ændringer i den gældende ordning i kapitel 5 a i lov om offentlige myndigheders registre. De foreslåede bestemmelser svarer derfor, når bortses fra bestemmelsen i § 15, stk. 2, til de gældende regler i kapitel 5 a i lov om offentlige myndigheders registre. Den gældende praksis på området vil dermed fortsat være af betydning. Der henvises i den for-

bindelse bl.a. til Registertilsynets vejledning af 25. septembt 1995 om offentlige myndigheders indberetning af skyldnere til private kreditoplysni: sbureauer, samt tilsynets cirkulæreskrivelse af 25. marts 1997 vedrørende offentlige lyndigheders indberetning til private kreditoplysningsbureauer.

Det bemærkes, at der med den ændrede udformning af best nmelsen i § 15, stk. 2, i forhold til den nugældende bestemmelse i lov om offentlige i yndigheders registre § 20 a, stk. 2, er taget højde for bestemmelsen i lovudkastets § 7, k. 1.

Til kapitel 6

Kreditoplysningsbureaue

I kapitlet fastsættes detaljerede regler om kreditoplysningsbi eauers virksomhed. Reglerne svarer i det væsentlige til den ordning, som er indeholi i lov om private registre kapitel 3, §§ 8-16. De forslag til ændringer i den gældende (dning, som er indeholdt i kapitlet, er for størstedelens vedkommende medtaget for at i passe reglerne til direktivets bestemmelser. Herudover foreslås enkelte ændringer, se i har deres baggrund i de praktiske erfaringer med de gældende regler. Der henvis , nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.5.3.10.

Reglerne tager principielt sigte på al form for kreditoplysnin virksomhed. Det er således uden betydning, hvem der måtte ønske at drive virksom] d med behandling af oplysninger til bedømmelse af soliditet og kreditværdighed met henblik på videregivelse. I praksis drives sådanne aktiviteter for tiden kun i den pri te sektor. De foreslåede regler tager derfor alene sigte herpå. Dette understreges bl.a af, at der i § 19 henvises til reglen om anmeldelse af behandlinger, der foretages for pi /ate (§ 50, stk. 1, nr. 4).

I det omfang spørgsmål om kreditoplysningsbureauers virksc iihed ikke måtte være reguleret i kapitlet, gælder lovudkastets almindelige regler. Di te indebærer bl.a., at tilsynet med kreditoplysningsbureauers virksomhed er undergi t de almindelige regler i lovudkastets kapitel 16.

Til § 19

Bestemmelsen svarer i det væsentlige til den gældende besten nelse i lov om private registre § 8. Den, som ønsker at drive virksomhed med behan ing af oplysninger til bedømmelse af soliditet og kreditværdighed med henblik på ' deregivelse (kreditoplysningsbureau), vil således fortsat skulle anmelde dette. Med] anvisningen til § 50, stk. 1, nr. 4, foreskrives det dog, at kreditoplysningsbureauer ska have Datatilsynets forud-

gående tilladelse til at påbegynde kreditoplysningsvirksomhed. Om baggrunden herfor henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse.

Til § 20

Til stk. 1

Bestemmelsen svarer - med en enkelt sproglig ændring - til den gældende bestemmelse i lov om private registre § 9, stk. 1, og indebærer dermed ikke ændringer i den gældende retstilstand. Kreditoplysningsbureauer må derfor fortsat kun foretage behandling af oplysninger, som efter deres art er af betydning for bedømmelsen af økonomisk soliditet og kreditværdighed.

ni stk. 2

Bestemmelsen fastsætter et forbud mod, at visse typer af oplysninger behandles af kreditoplysningsbureauer. Bestemmelsen svarer i det væsentlige til den gældende bestemmelse i lov om private registre § 9, stk. 2. For så vidt angår typen af oplysninger, som ikke må behandles, omfatter bestemmelsen dog kun de i lovudkastets § 7, stk. 1, og § 8 nævnte oplysninger samt oplysninger om væsentlige sociale problemer.

I hvilket omfang oplysninger, som - i modsætning til i dag - ikke længere er omfattet af behandlingsforbudet, må behandles, skal herefter afgøres efter bestemmelsen i stk. 1.

Til stk. 3

Bestemmelsen svarer - med en enkelt sproglig ændring - til, hvad der følger af lov om private registre § 9, stk. 3. Oplysninger om forhold, der taler imod kreditværdighed, og som er mere end 5 år gamle, må fortsat ikke behandles, medmindre det i det enkelte tilfælde er åbenbart, at forholdet er af afgørende betydning for bedømmelsen af den pågældendes økonomiske soliditet og kreditværdighed.

Til § 21

Bestemmelsen fastsætter, at der påhviler kreditoplysningsbureauer en ubetinget oplysningspligt ved behandling af oplysninger. Pligten til at give den registrerede meddelelse skal opfyldes inden 4 uger efter indsamlingen af oplysninger. I modsætning til den gældende ordning i lov om private registre § 10, stk. 1, skal der således også efter bestemmelsen gives meddelelse til den registrerede, hvis den pågældende blot optages i et kreditoplysningsbureaus optegnelser med navn, adresse, stilling, erhverv eller oplysnin-

ger, der fremgår af Statstidende eller frit kan indhentes fra et Centrale Virksomheds-register. Ændringen skal ses på baggrund af bestemmelser™ i direktivets artikel 10 og 11.

Omfanget af oplysningspligten er nærmere fastlagt i bestemr ;;lserne i §§ 28, stk. 1, og 29, stk. 1. Den pligt til at give den registrerede oplysning o adgangen til at få oplysninger fra registeret (indsigt) efter reglerne herom, der i dæ følger af lov om private registre § 10, stk. 1, 2. pkt., vil fortsat gælde efter den f eslåede bestemmelse, jf. herved § 28, stk. 1, nr. 3, litra c, og § 29, stk. 1, nr. 3, litra L

Indsamling af oplysninger sker normalt hos andre end den r gistrerede selv. I sådanne tilfælde skal den registrerede gives de i § 29, stk. 1, nævnte oplysninger. I praksis forekommer det også, at kreditoplysningsbureauer i anledning f en konkret forespørgsel eller i forbindelse med registrering af mere detaljerede oply inger om en virksomhed retter henvendelse til den registrerede for at få supplerende oplysninger om vedkommende. I givet fald er det bestemmelsen i § 28, stk. 1, der f; tlægger, hvilke oplysninger der skal gives den registrerede.

Til § 22

Til stk. 1

Bestemmelsen svarer - med en enkelt ændring - til den gældt ide bestemmelse i lov om private registre § 11, stk. 1. Som følge af direktivets artikel *I,* litra a, foreslås det, at det præciseres i bestemmelsen, at meddelelse af indsigt til di registrerede skal ske på en let forståelig måde.

Til stk. 2

Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i lov om rivate registre § 19, stk. 2, og indebærer dermed ikke ændringer i den gældende retstil land.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastsætter, at kreditoplysningsbureauer er forp igtet til at give den registrerede oplysning om kategorien af modtagere af oplysning ne, samt tilgængelig information om, hvorfra de i stk. 1 og 2 nævnte oplysninger tammer. Bestemmelsen, der er udtryk for en ændring af den gældende retstilstand, jf. lov om private registre § 11, stk. 3, er indsat for at tilpasse lovgivningen til direktivets tikel 12, litra a.

Til stk. 4

Bestemmelsen svarer til lov om private registre § 11, stk. 4, og indebærer dermed ikke ændringer i den gældende retstilstand.

Til § 23

I bestemmelserne i stk. 1-4 er fastsat regler om, i hvilken form oplysninger om økonomisk soliditet og kreditværdighed må videregives, samt i hvilket omfang summariske oplysninger om skyldforhold må videregives. De foreslåede bestemmelser er i det hele en videreførelse af de gældende regler i lov om private registre § 12, stk. 1-4, og indebærer dermed ikke ændringer i den gældende retstilstand. Rækkevidden af bestemmelsen i stk. 4 er dog præciseret, således af det tydeliggøres, at reglen ikke er til hinder for, at kreditoplysningsbureauerne videregiver oplysninger opdelt efter postnumre. Der henvises til udvalgets overvejelser ovenfor i kapitel 5, 3.5.3.10.

Til § 24

I bestemmelsen er fastsat, at oplysninger eller bedømmelser, der viser sig urigtige eller vildledende, snarest muligt skal slettes eller berigtiges. Bestemmelsen svarer herved til lov om private registre § 13, og indebærer ikke ændringer i den gældende retstilstand.

Til § 25

Bestemmelsen fastsætter en underretningspligt for kreditoplysningsbureauer. Er en oplysning eller bedømmelse, der viser sig urigtig eller vildledende, forinden blevet videregivet, skal bureauet straks give skriftlig underretning om berigtigelsen til den registrerede og til alle, der har modtaget oplysningen eller bedømmelsen inden for de sidste 6 måneder, før bureauet er blevet bekendt med forholdet. Den registrerede skal tillige have meddelelse om, hvem der har modtaget underretning efter 1. pkt., og hvorfra oplysningen eller bedømmelsen stammer. Bestemmelsen svarer til, hvad der følger af lov om private registre § 14, og indebærer ikke ændringer i den gældende retstilstand.

Til § 26

Til stk. 1

Af bestemmelsen følger, at henvendelser fra en registreret om sletning, berigtigelse eller blokering af oplysninger eller bedømmelser, der angives at være urigtige eller vildledende, eller om sletning af oplysninger, der ikke må behandles, jf. lovudkastets § 37,

snarest og inden 4 uger efter modtagelsen skal besvares ski.ttligt af bureauet. Bestemmelsen svarer - med en enkelt ændring - til den gældende bestemmelse i lov om private registre § 15. Den foreslåede ændring, der indebærer, at også henvendelser fra den registrerede om blokering af oplysninger, skal besvares skriftligt snarest muligt og inden 4 uger efter modtagelsen, skal ses på baggrund af direktivets artikel 12, litra b.

Til stk. 2

Nægter bureauet at foretage den begærede sletning, berigtigelse eller blokering, kan den registrerede inden 4 uger efter modtagelsen af bureauets svar eller efter udløbet af den i stk. 1 nævnte svarfrist indbringe spørgsmålet for Datatilsynet, der træffer afgørelse om, hvorvidt der skal foretages sletning, berigtigelse eller blokering. Bestemmelsen i § 25 gælder tilsvarende, jf. i det hele stk. 2.

Bestemmelsen svarer i det væsentlige til, hvad der følger af lov om private registre § 15, stk. 2. Dog er det indføjet i bestemmelsen, at muligheden for at indbringe bureauets afgørelse også gælder, hvis den registrerede har fremsat begæring om blokering.

Til stk. 3

Bureauets svar skal i de i stk. 2 nævnte tilfælde indeholde oplysning om adgangen til at indbringe spørgsmålet for Datatilsynet og om fristen herfor. Bestemmelsen svarer til, hvad der følger af lov om private registre § 15, stk. 3, og indebærer dermed ikke ændringer i den gældende retstilstand.

Til kapitel 7

Overførsel af oplysninger til tredjelande

I kapitlet reguleres spørgsmålet om dataansvarliges adgang til at foranstalte behandlede oplysninger overført til modtagere i tredjelande. Bestemmelserne, der på en række punkter er udtryk for nyskabelser i forhold til den nugældende registerlovgivning, har deres baggrund i direktivets artikel 25 og 26. Herom henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.5.3.11.

Til § 27

Til stk. 1

I bestemmelsen er fastsat, at overførsel af oplysninger til tredjelande kan finde sted,

hvis det pågældende land sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau. Ved overførsel skal efter bestemmelsen forstås såvel videregivelse som overladelse af oplysninger til modtagere i tredjelande. Med hensyn til hvad der skal forstås ved udtrykket *tredjeland* henvises til udkastets § 3, nr. 9, samt til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.4.3.

I kravet om, at et tredjeland skal sikre et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, ligger, at overførslen af oplysninger ikke må medføre en væsentlig forringelse af den beskyttelse af den registrerede, som lovudkastet tilsigter at sikre. I det pågældende tredjeland skal det sikres, at behandlingen i det væsentlige undergives en regulering, som den der følger af lovudkastet. Dette gælder dels for så vidt angår de materielle krav til behandling af oplysninger, herunder reglerne om den registreredes rettigheder, dels de formelle krav om bl.a. tilsyn og behandlingssikkerhed. Også muligheden for via domstolene at få kontrolleret overholdelsen af sådanne materielle og formelle regler bør der lægges vægt på.

Om det pågældende tredjeland har et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau skal afgøres på grundlag af en vurdering af samtlige de forhold, der har indflydelse på en overførsel, jf. stk. 2. I den forbindelse bemærkes, at overførsler af følsomme oplysninger, som finder sted efter bestemmelsen, ikke kan iværksættes, medmindre vedkommende tilsynsmyndighed forinden har afgivet udtalelse herom, jf. § 45, stk. 1, nr. 1 og 2, samt § 52, eller har givet tilladelse hertil, jf. § 50, stk. 1, nr. 1 og 2, samt § 50, stk. 2, jf. stk. 1.

Til stk. 2

Af bestemmelsen følger, at vurderingen af, om beskyttelsesniveauet er tilstrækkeligt, skal ske på grundlag af samtlige de forhold, der har indflydelse på en overførsel, herunder navnlig oplysningernes art, behandlingens formål og varighed, oprindelseslandet og det endelige bestemmelsesland, samt de retsregler, regler for god forretningsskik og sikkerhedsforanstaltninger, som gælder i tredjelandet. Opregningen af faktorer, som der kan lægges vægt på er ikke udtømmende, og der kan således være andre faktorer, som kan indgå i vurderingen af, om et tredjeland har et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau.

I det omfang det konstateres, at et tredjeland ikke har et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, vil Europa-Kommissionen samt de øvrige medlemsstater, således som det foreskrives i direktivets artikel 25, stk. 3, skulle underrettes herom. Hvis vedkommende tilsynsmyndighed eller andre, f.eks. dataansvarlige myndigheder, måtte være af den opfattelse, at et tredjeland ikke sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, bør Justitsministeriet orienteres herom med henblik på at overveje, om dette er tilfældet, idet der i gi-

vet fald skal gives underretning herom til Europa-Kommissionen samt de øvrige medlemsstater. En sådan eventuel information må i praksis antages som oftest at ville tilgå Justitsministeriet fra vedkommende tilsynsmyndighed.

Underretninger, som Danmark måtte modtage fra andre medlemsstater, om at et tredjeland ikke sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, jf. direktivets artikel 25, stk. 3, vil naturligvis skulle tillægges betydning ved vurderingen efter bestemmelsen. Hvis Europa-Kommissionen efter den i artikel 31, stk. 2, fastsatte proceduren, konstaterer, at et tredjeland ikke sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, vil en sådan afgørelse skulle lægges til grund, jf. herved artikel 25, stk. 4. I givet fald vil overførsel til det pågældende tredjeland i medfør af bestemmelsen i stk. 1, ikke kunne finde sted, og vedkommende tilsynsmyndighed vil i givet fald skulle skride ind over for en sådan overførsel. Også afgørelser fra Europa-Kommissionen om at et tredjeland sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau vil skulle lægges til grund, jf. artikel 25, stk. 6. Det forudsættes, at vedkommende tilsynsmyndighed i form af generelt informationsmateriale underretter de dataansvarlige om eventuelle afgørelser, som måtte blive truffet af Europa-Kommissionen.

Til stk. 3

I bestemmelsen fastsættes, i hvilket omfang der vil kunne ske overførsel af oplysninger til et tredjeland, som ikke sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau.

Dette vil ifølge *nr. 1* kunne ske, hvis den registrerede har givet samtykke hertil. Med hensyn til kravene til et sådant samtykke henvises til lovudkastets § 3, nr. 8. Heraf følger bl.a., at et samtykke skal være meddelt på informeret grundlag, hvilket indebærer, at den registrerede som minimum skal oplyses om, hvilke oplysninger der overføres, til hvilke formål og til hvilke tredjelande, dette sker. Herudover vil der skulle gives andre relevante oplysninger, som kan have betydning for den registreredes vurdering af risikoen ved overførslen.

Efter *nr. 2* kan der ske overførsel, når denne er nødvendig af hensyn til opfyldelsen af en aftale mellem den registrerede og tredjemand eller af hensyn til gennemførelse af foranstaltninger, der træffes på den registreredes anmodning forud for indgåelse af en sådan aftale. Desuden kan der efter *nr. 3* ske overførsel af hensyn til indgåelsen eller udførelsen af en aftale, som den registrerede ikke er part i, såfremt aftalen er indgået i den registreredes interesse. Der kan f.eks. være tale om overførsel af oplysninger, som er nødvendig med henblik på at gennemføre betalingsoverførsler til eller fra et tredjeland, som enten aftales mellem den registrerede og den dataansvarlige, eller som blot er i den registreredes interesse.

Efter *nr. 4* kan der endvidere ske overførsel, såfremt det er nødvendigt eller følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov for at beskytte en vigtig samfundsmæssig interesse. Det vil således ikke være tilstrækkeligt, at behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave i samfundets interesse, sammenhold med lovudkastets § 6, nr. 5. Som eksempel på overførsel, som vil være omfattet af bestemmelsen, kan nævnes international udveksling af oplysninger mellem skatte- og toldmyndigheder eller mellem socialsikringsmyndigheder. Af bestemmelsen følger tillige, at overførsel af oplysninger kan ske, hvis dette er nødvendigt for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares. Udtrykket *retskrav* skal forstås på samme måde, som i bestemmelsen i lovudkastets § 7, stk. 2, nr. 4.

Efter *nr. 5* kan overførsel endvidere ske, når dette er nødvendigt for at beskytte den registreredes vitale interesser. Bestemmelsen svarer til lovudkastets § 6, nr. 4.

Herudover vil der efter *nr. 6* kunne ske overførsel fra et register, som ifølge lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov, er tilgængeligt for offentligheden eller for personer, der kan godtgøre at have en berettiget interesse heri. Dette gælder dog kun, hvis betingelserne for den offentlige tilgængelighed er opfyldt. Adgangen til efter bestemmelsen at overføre oplysninger omfatter ikke alle oplysningerne eller hele kategorier af oplysninger i registeret. Der henvises herved til betragtning 58 i direktivets præambel.

Endelig fremgår det af *nr. 7 og 8,* at der kan ske overførsel af oplysninger i forbindelse med strafferetlig forfølgning m.v. samt af hensyn til den offentlige sikkerhed, rigets forsvar eller statens sikkerhed. Bestemmelserne er indsat for at tydeliggøre, at den nødvendige behandling i de nævnte øjemed, kan finde sted. Det bemærkes herved, at sådan behandling falder uden for direktivets område, jf. artikel 3, stk. 2, 1. pind, 2. led, og at bestemmelserne således er indsat uafhængigt af direktivets regulering.

Til stk. 4

Af bestemmelsen følger, at vedkommende tilsynsmyndighed kan give tilladelse til, at der sker overførsel af oplysninger, selv om betingelserne i stk. 1 eller 3 ikke er opfyldt. Den dataansvarlige skal i så fald yde de fornødne garantier for beskyttelsen af privatlivets fred, personers grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder samt for udøvelsen af de dertil knyttede rettigheder. Sådanne garantier kan navnlig fremgå af passende kontraktbestemmelser, som medfører, at det beskyttelsesniveau, som lovudkastet tilsigter at sikre, ikke forringes væsentligt. Efter direktivets artikel 26, stk. 4, kan Kommissionen efter proceduren i direktivets artikel 31, stk. 2, fastslå, at visse standardkontraktbestemmelser frembyder tilstrækkelige garantier. Kontraktbestemmelser, som udarbejdes på baggrund af sådanne standarder, vil opfylde kravet i bestem-

melsen om de fornødne garantier.

Af bestemmelsen fremgår endvidere, at vedkommende tilsynsmyndighed skal underrette Kommissionen og de øvrige medlemsstater om tilladelser, som gives efter bestemmelsen. Denne forpligtelse bygger på direktivets artikel 26, stk. 3. Hvis der rejses berettiget tvivl omkring berettigelsen af en af vedkommende tilsynsmyndighed meddelt tilladelse, og Europa-Kommissionen i henhold til artikel 26, stk. 3, træffer afgørelse om, at der skal foretages passende foranstaltninger, vil sådanne afgørelser skulle efterkommes. Vedkommende tilsynsmyndighed må derfor i givet fald tilbagekalde de meddelte tilladelser, jf. udkastets § 58, stk. 2, og § 68, stk. 1, med henvisningen til § 58, stk. 2.

Til stk. 5

I bestemmelsen fastsættes det, at lovudkastets almindelige regler finder anvendelse ved overførsel af oplysninger til tredjelande. Heri ligger bl.a., at der kun kan ske overførsel til et tredjeland, såfremt betingelserne i kapitel 4-6 for behandling af oplysninger er opfyldt.

Til afsnit III

Registreredes rettigheder

kapitel 8

Oplysningspligt over for den registrerede

I kapitlet fastsættes bestemmelser om, i hvilket omfang der påhviler den dataansvarlige en oplysningspligt i forhold til den registrerede.

Bestemmelserne, der bygger på direktivets artikel 10, 11 og 13, er udtryk for en nyskabelse i forhold til den gældende registerlovgivning, hvorefter der ikke gælder en generel regel om den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede. Princippet om obligatorisk underretning af den registrerede kendes dog på enkelte områder i registerlovgivningen, jf. bestemmelserne i § 10 i henholdsvis lov om offentlige myndigheders registre og lov om private registre. Specielt for så vidt angår kreditoplysningsbureauers oplysningspligt henvises til udkastets § 21. Med hensyn til udvalgets overvejelser vedrørende implementeringen af de nævnte artikler i direktivet henvises til kapitel 5, pkt. 3.6.

Til § 28

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter en pligt for den dataansvarlige til i forbindelse med indsamling af oplysninger hos den registrerede at give denne meddelelse om en række forhold. Bestemmelsen har til formål at sikre, at den registreredes beslutning om at afgive oplysninger om sig selv træffes på et pålideligt faktuelt grundlag med hensyn til en række forhold.

Den dataansvarlige eller dennes repræsentant har efter bestemmelsen en pligt til af egen drift at meddele den registrerede oplysninger om en række forhold. Oplysningspligten gælder dog kun, hvis oplysningerne indsamles hos den registrerede selv. I givet fald indtræder pligten til at give oplysninger til den registrerede samtidig med selve indsamlingen. Den dataansvarlige er ikke forpligtet til at give en registreret person de i bestemmelsen nævnte oplysninger mere end én gang, jf. herved også stk. 2. Der henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.6.1.1. Der gælder ikke noget krav om, at meddelelse efter bestemmelsen skal gives skriftligt. Den dataansvarlige vil dog i tilfælde af uenighed, om, hvorvidt fornøden underretning er givet til den registrerede, skulle kunne dokumentere, at dette er tilfældet. Underretning bør derfor gives skriftligt og på en tydelig måde.

Det, der skal gives den registrerede meddelelse om, er for det første, den dataansvarliges og dennes eventuelle repræsentants identitet, jf. *nr. 1.* Dette vil kunne opfyldes ved meddelelse om navn og adresse. Det vil ikke være tilstrækkeligt, at der alene gives den registrerede oplysning om, hvem der er repræsentant for den dataansvarlige.

Endvidere skal der gives meddelelse om formålene med den behandling, hvortil oplysningerne er bestemt, jf. *nr. 2.* I kravet om formålsangivelse ligger, at der skal gives den registrerede tilstrækkelig information til, at den pågældende bliver klar over, hvad, der er baggrunden for, at der indsamles oplysninger om den pågældende. Der henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.6.1.1.

Endelig skal der efter *nr. 3* gives meddelelse om alle yderligere oplysninger, der, under hensyn til de særlige omstændigheder hvorunder oplysningerne indsamles, er nødvendige for, at den registrerede kan varetage sine interesser. Der vil bl.a. kunne blive tale om, at den registrerede skal gives meddelelse *om* kategorierne af modtagere af de indsamlede oplysninger, *om* det er obligatorisk eller frivilligt at besvare de stillede spørgsmål, *om* mulige følger af ikke at svare, samt *om* der gives ret til at få indsigt i og få foretaget berigtigelse af de oplysninger, der vedrører den registrerede, jf. *litra a-c*. Op-

regningen i litra a-c er ikke udtømmende. Der vil derfor efter omstændighederne kunne påhvile den dataansvarlige en pligt til at give den registrerede andre oplysninger. Hvorvidt der påhviler den dataansvarlige en oplysningspligt og - i givet fald hvad der skal gives meddelelse om - vil bero på den konkrete situation, hvorunder oplysningerne indsamles.

Til stk. 2

Undtagelse fra bestemmelsen i stk. 1 kan efter bestemmelsen gøres, hvis den registrerede allerede er bekendt med de i stk. 1, nr. 1-3, anførte oplysninger. I hvilket omfang, den registrerede allerede er bekendt med oplysningerne, må afgøres konkret. I de tilfælde, hvor den dataansvarlige eller dennes repræsentant er i tvivl herom, forudsættes det, at der gives den registrerede meddelelse i overensstemmelse med stk. 1.

Til § 29

Til stk. 1

Bestemmelsen omhandler den situation, at oplysninger ikke indsamles hos den registrerede selv. Det påhviler efter bestemmelsen den dataansvarlige eller dennes repræsentant ved registreringen, eller hvor de indsamlede oplysninger er bestemt til videregivelse til tredjemand, senest når videregivelse af oplysningerne finder sted, at give den registrerede meddelelse om en række forhold. Den dataansvarlige eller dennes repræsentant har pligt til af egen drift at meddele den registrerede de omhandlede oplysninger. Den dataansvarlige er ikke forpligtet til at give en registreret person de i bestemmelsen nævnte oplysninger mere end én gang, jf. herved også stk. 2. Der henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.6.1.1. Hvis den dataansvarlige løbende indsamler oplysninger om den registrerede, vil det således være tilstrækkeligt, at der gives underretning første gang indsamlingen af oplysninger finder sted. En betingelse for at undlade at underrette den registrerede hver gang, der indsamles oplysninger, er dog, at den indsamling, som løbende finder sted, ikke går ud over rammerne for den meddelelse, som blev givet til den registrerede i forbindelse med den første indsamling af oplysninger.

Det der skal gives den registrerede meddelelse om, er nærmere bestemt, den dataansvarliges og dennes eventuelle repræsentants identitet samt formålene med den behandling, hvortil oplysninger er indsamlet, jf. *nr. 1 og 2.* For så vidt angår det nærmere indhold af disse bestemmelser henvises der til bemærkningerne til § 28, stk. 1, nr. 1 og 2.

Der skal endvidere efter *nr. 3* gives den registrerede alle yderligere oplysninger, der, under hensyn til de særlige omstændigheder hvorunder oplysningerne indsamles, er nødvendige for, at den registrerede kan varetage sine interesser. Dette kan bl.a. være oplysninger *om* typen af oplysninger, som indsamles, *om* eventuelle kategorier af modtagere, eller *om* der vil kunne gives ret til indsigt i og få foretaget berigtigelse af de indsamlede oplysninger, jf. *litra a-c*. Opregningen i litra a-c er ikke udtømmende. Der vil derfor efter omstændighederne kunne påhvile den dataansvarlige en pligt til at give den registrerede andre oplysninger. Det må afgøres i den konkrete situation, hvilke oplysninger den registrerede behøver for at kunne varetage sine interesser. Der vil dog ikke være pligt til at give den registrerede oplysning om, hvilke konkrete oplysninger der er indsamlet om den pågældende. I de tilfælde, hvor yderligere oplysninger er nødvendige for, at den registrerede kan varetage sine interesser, jf. nr. 3, vil det således være tilstrækkeligt, at der gives den registrerede meddelelse om, hvilken *type* af oplysninger, der er indsamlet. Hvis den registrerede herefter måtte ønske at få nærmere meddelelse om, hvilke konkrete oplysninger der er indsamlet om den pågældende, må den registrerede anmode om indsigt efter reglerne i udkastets kapitel 9.

Efter bestemmelsen indtræder den dataansvarliges oplysningspligt ved registreringen, eller hvor de indsamlede oplysninger er bestemt til videregivelse til tredjemand, senest når videregivelse af oplysningerne finder sted. Kun i de tilfælde, hvor de indsamlede oplysninger er bestemt til videregivelse til tredjemand, vil den dataansvarlige kunne vente med at opfylde oplysningspligten. Det må således på tidspunktet for indsamlingen være klart, at oplysningerne skal videregives til tredjemand. Det er endvidere en betingelse, at videregivelsen skal ske inden for en forholdsvis snæver periode. Oplysningspligten indtræder i givet fald, når videregivelsen til tredjemand første gang finder sted. Der gælder ikke noget krav om, at meddelelse skal gives skriftligt. Den dataansvarlige vil dog i tilfælde af uenighed om, hvorvidt fornøden underretning er givet til den registrerede, skulle kunne dokumentere, at dette er tilfældet. Underretning bør derfor gives skriftligt og på en tydelig måde.

Til stk. 2

Bestemmelsen i stk. 1 om oplysningspligt gælder efter stk. 2 ikke, hvis den registrerede allerede er bekendt med de i stk. 1, nr. 1-3, nævnte oplysninger. Det vil navnlig være vanskeligt for den dataansvarlige i praksis at afgøre, hvorvidt den registrerede allerede er bekendt med de yderligere oplysninger, som den dataansvarlige efter omstændighederne er forpligtet til at meddele i henhold til bestemmelsen i stk. 1, nr. 3. I de tilfælde hvor den dataansvarlige eller dennes repræsentant er i tvivl, om den registrerede er bekendt med de i stk. 1, nr. 1-3, nævnte oplysninger, forudsættes det, at der gives den registrerede meddelelse i overensstemmelse med stk. 1.

Af bestemmelsen følger endvidere, at oplysningspligten i stk. 1 ikke gælder, hvis registreringen eller videregivelsen er udtrykkeligt fastsat ved lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov. Pligten eller retten til at registrere eller videregive oplysninger kan for det første følge af lov i formel forstand. Dette vil bl.a. være tilfældet for så vidt angår reglerne i arkivloven og lov om Danmarks Statistik. Tilsvarende må forventes at ville være tilfældet med hensyn til reglerne om registrering og videregivelse af oplysninger i den CPR-lov, som påtænkes gennemført af Indenrigsministeriet. Nævnes kan også de lovbestemmelser, der foreskriver en oplysningspligt, såsom værnepligtslovens § 14 og bistandslovens § 17. Endvidere vil pligten eller retten til at registrere eller videregive oplysninger kunne følge af administrative retsforskrifter såsom anordninger og bekendtgørelser. At der kan eller skal ske registrering eller videregivelse skal være udtrykkeligt fastsat. I kravet om udtrykkelighed ligger, at det ikke må give anledning til tvivl, hvorvidt der efter lovgivningen er pligt til eller ret til at foretage registrering eller videregivelse af oplysninger.

Til stk. 3

Efter bestemmelsen gælder oplysningspligten i stk. 1 heller ikke, hvis underretning af den registrerede viser sig umulig eller er uforholdsmæssig vanskelig. Med udtrykket *uforholdsmæssig vanskelig* fastsættes det, at der gælder et proportionalitetsprincip ved vurderingen af, om meddelelse, som foreskrevet i stk. 1, skal gives. Der vil skulle ske en afvejning af på den ene side betydningen af en sådan underretning for den registrerede, og på den anden side den arbejdsindsats hos den dataansvarlige, der vil være forbundet med en sådan underretning. I hvilket omfang underretning af registrerede personer er uforholdsmæssig vanskelig eller endog umulig vil skulle afgøres i den enkelte situation. Der skal i den forbindelse bl.a. lægges vægt på antallet af registrerede, oplysningernes alder, samt de kompensatoriske foranstaltninger, f.eks. offentlige oplysningskampagner, der eventuelt måtte blive truffet af den dataansvarlige. Endvidere må det tillægges betydning, hvor betydelige de interesser er, af hensyn til hvilke oplysningerne behandles.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvornår underretning af den registrerede vil være umulig eller uforholdsmæssig vanskelig, herunder i hvilken udstrækning underretning vil kunne undlades i relation til behandling af oplysninger i statistisk øjemed eller til historiske eller videnskabelige forskningsformål, samt med hensyn til behandling af oplysninger til retsinformative formål, henvises til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.6.1.2. I overensstemmelse med det, som er anført det pågældende sted, forudsættes det, at der efter bestemmelsen kun i særdeles begrænset omfang vil påhvile dataansvarlige, der foretager behandling af oplysninger i statistisk øjemed eller til historiske eller videnskabelige forskningsformål, en oplysningspligt over for de registrerede personer.

Tilsvarende forudsættes med hensyn til den behandling af oplysninger, som sker i retsinformationssystemer.

Til § 30

I bestemmelsen er fastsat regler om, i hvilket omfang den dataansvarlige kan gøre undtagelse fra den oplysningspligt, som følger af § 28, stk. 1, og § 29, stk. 1. Bestemmelsen har kun betydning, hvis underretning af den registrerede ikke kan undlades efter undtagelsesbestemmelserne i § 28, stk. 2, og § 29, stk. 2 og 3.

For så vidt angår den nærmere udfyldning af bestemmelsen, må dette ske gennem Datatilsynets virksomhed. Det bemærkes dog, at muligheden for efter bestemmelsen at gøre undtagelse fra oplysningspligten i praksis må antages navnlig at få betydning for så vidt angår indsamling af oplysninger hos tredjemand, jf. § 29, stk. 1.

Til stk. 1

Efter bestemmelsen kan undtagelse fra bestemmelserne i § 28, stk. 1, og § 29, stk. 1, gøres, hvis den registreredes interesse i at få kendskab til oplysningerne findes at burde vige for afgørende hensyn til private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv.

Indskrænkningen i den dataansvarliges eller dennes repræsentants oplysningspligt kan kun ske på baggrund af en konkret afvejning af de modstående interesser, som er nævnt i bestemmelsen.

Afvejningen må foretages for hver enkelt oplysning for sig med den virkning, at der, såfremt sådanne hensyn kun gør sig gældende for en del af de i § 28, stk. 1, nr. 1-3 og § 29, stk. 1, nr. 1-3, nævnte oplysninger, skal gives den registrerede meddelelse om de øvrige oplysninger. I afvejningen indgår som nævnt på den ene side den registreredes interesse i at få kendskab til de i § 28, stk. 1, nr. 1-3 og § 29, stk. 1, nr. 1-3, nævnte oplysninger. Heroverfor står hensynet til private interesser, herunder til den pågældende selv. De private interesser, som kan beskyttes efter bestemmelsen, er såvel den dataansvarliges som tredjemands interesser. Som private interesser, der bl.a. vil kunne begrunde hemmeligholdelse, kan nævnes forretningshemmeligheder, den professionelle tavshedspligt, som læger og advokater skal iagttage, retten til at forberede sit eget forsvar i retssager samt beskyttelse af menneskerettighederne. Der henvises herved til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.6.1.2. Med anvendelsen af udtrykket "afgørende" er det tilkendegivet, at undtagelse fra oplysningspligten kun kan gøres, hvor der er nærliggende fare for, at privates interesser vil lide skade af væsentlig betydning.

Til stk. 2

Efter bestemmelsen kan undtagelse fra bestemmelserne i lovudkastets §§ 28, stk. 1, og 29, stk. 1, tillige gøres, hvis den registreredes interesse i at få kendskab til oplysningerne findes at burde vige for afgørende hensyn til offentlige interesser, herunder navnlig hensynet til statens sikkerhed, forsvaret, den offentlige sikkerhed, forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning i straffesager eller i forbindelse med brud på etiske regler for lovregulerede erhverv, væsentlige økonomiske eller finansielle interesser hos en medlemsstat eller Den Europæiske Union, herunder valuta-, budget- og skatteanliggender, og kontrol-, tilsyns-, eller reguleringsopgaver, herunder opgaver af midlertidig karakter, der er et led i den offentlige myndighedsudøvelse på de i nr. 3-5 nævnte områder, jf. nærmere reglerne i *nr. 1-6.*

Bestemmelsen fastsætter - ligesom bestemmelsen i stk. 1 -, at indskrænkning i den dataansvarliges eller dennes repræsentants oplysningspligt kun kan ske på grundlag af en konkret afvejning af de modstående interesser, som er nævnt i bestemmelsen. På baggrund af en sådan afvejning vil undtagelse kunne gøres, hvis der er nærliggende fare for, at det offentliges interesser vil lide skade af væsentlig betydning.

Til kapitel 9

Den registreredes indsigtsret

I den gældende registerlovgivning er fastsat regler om registerindsigt. Der henvises til kapitel 4, pkt. 2.9. og 3.14., hvor de generelle indsigtsregler i henholdsvis lov om offentlige myndigheders registre kapitel 4 (§§ 13-15) og lov om private registre kapitel 2 a (§§ 7 a-e), er beskrevet. Specielt for så vidt angår registreredes ret til indsigt hos kreditoplysningsbureauer, jf. lov om private registre § 11, henvises til beskrivelsen i kapitlets pkt. 3.9. Det bemærkes, at særlige regler om registrerede personers ret til indsigt hos kreditoplysningsbureauer ligeledes er indsat i lovudkastets kapitel 6. Der henvises nærmere til bemærkningerne til bestemmelserne i dette kapitel.

Også i direktivets artikel 12, litra a, der skal ses i sammenhæng med artikel 13, er der fastsat bestemmelser om den registreredes indsigtsret. For at sikre en korrekt implementering af disse artikler foreslår udvalget, at der dels foretages visse ændringer i de gældende regler om registerindsigt, dels indsættes nye bestemmelser om indsigtsret. Der henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.6.2.

Til § 31

ni stk. i

I bestemmelsens 1. pkt. fastsættes det, at en person, der fremsætter begæring herom, skal have meddelelse fra den dataansvarlige om, hvorvidt der behandles oplysninger om den pågældende. Den i bestemmelsen fastsatte pligt svarer til, hvad der i Registertilsynets praksis er antaget at følge af den gældende registerlovgivning, jf. f.eks. Registertilsynets årsberetning 1989, side 42.

Hvis der behandles oplysninger om den begærende, skal der på en let forståelig måde gives den pågældende meddelelse om en række forhold, jf. bestemmelsens 2. pkt, nr. 1-4. Efter *nr. 1* skal der gives den registrerede meddelelse om, hvilke oplysninger om den pågældende, der behandles. De oplysninger, der efter bestemmelsen skal meddeles den registrerede, er det på det pågældende tidspunkt foreliggende dataindhold. Den registrerede har således ikke krav på at få oplyst, hvilke oplysninger der tidligere har været undergivet behandling. Bestemmelsen er dog naturligvis ikke til hinder for, at sådanne ældre oplysninger meddeles. Endvidere skal der efter *nr. 2* gives meddelelse om behandlingens formål. Heri ligger ikke en forpligtelse for den dataansvarlige til at meddele, hvad oplysningerne nøjagtigt vil skulle bruges til. En generel angivelse af, hvad formålet med behandlingen er, vil være tilstrækkeligt. For så vidt angår den nærmere rækkevidde af kravet om formålsangivelse henvises til bemærkningerne til § 28, stk. 1, nr. 2. Herudover skal der gives meddelelse om kategorierne af modtagere af oplysningerne, jf. *nr. 3.* Endelig skal der gives den registrerede information om, hvorfra de oplysninger, der behandles, stammer, jf. *nr. 4.* Pligten hertil gælder kun, hvis oplysning herom foreligger. Der påhviler således ikke den dataansvarlige en pligt til at tilvejebringe og opbevare sådanne oplysninger. Kun hvis information om, hvorfra indsamlede oplysninger stammer, er tilgængelig, skal informationen udleveres.

Der stilles ikke særlige formkrav til begæringen. Den kan således fremsættes mundtligt såvel som skriftligt. Begæringen skal rettes til den dataansvarlige eller dennes repræsentant. Såfremt en registreret person er i tvivl om, hvem der er ansvarlig for de pågældende behandlinger, vil den pågældende eventuelt kunne rette henvendelse herom til vedkommende tilsynsmyndighed.

Det bemærkes, at den registrerede i de tilfælde, hvor den pågældende konstaterer, at oplysninger om vedkommende, der er undergivet behandling, er urigtige eller vildledende eller på lignende måde er behandlet i strid med lov eller bestemmelser udstedt i medfør af lov, vil kunne fremsætte anmodning over for den dataansvarlige om, at disse oplysninger berigtiges, slettes eller blokeres, jf. udkastets § 37.

Til stk. 2

Af bestemmelsens 1. pkt. følger, at den dataansvarlige snarest skal besvare begæringer som nævnt i stk. 1. Den tid, der vil hengå med at ekspedere en anmodning om indsigt, vil kunne variere afhængig af, hvilken form for behandling der er tale om. I mange tilfælde vil den dataansvarlige først kunne meddele indsigt, når oplysningerne er rekvireret hos en databehandler. Ekspeditionstidens længde vil endvidere være afhængig af den tekniske indretning af det system, hvori oplysningerne behandles. Der er derfor ikke fastsat nogen absolut frist. I stedet er der i bestemmelsens 2. pkt. indsat en regel, hvorefter en dataansvarlig, hvis det undtagelsesvis tager længere tid end 4 uger at behandle en begæring om indsigt, skal underrette den registrerede herom. Underretningen af den registrerede skal indeholde oplysninger om grunden til, at der ikke kan træffes afgørelse inden for 4 ugers fristen, samt om hvornår en afgørelse vil foreligge. Der henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.6.2.1.

Til § 32

Til stk. 1

I bestemmelsen fastsættes det, i hvilket omfang den dataansvarlige kan undlade at give den registrerede ret til indsigt. Af bestemmelsen følger, at den registrerede ikke har krav på indsigt, hvis vedkommendes interesse i at få kendskab til oplysninger findes at burde vige for afgørende hensyn til private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv, jf. henvisningen til udkastets § 30, stk. 1. Efter en konkret vurdering vil det være muligt at nægte indsigt i oplysninger blandt andet vedrørende eksisterende eller mulige kundeforhold, hvis dette vil medføre, at virksomhedens forretningsgrundlag, -praksis eller know-how derved kompromitteres. Det vil endvidere efter en konkret vurdering være muligt at nægte indsigt i interne vurderinger af, hvorvidt virksomheden på basis af foreliggende oplysninger vil indgå et kontraktsforhold, ændre et bestående kontraktsforhold, stille særlige vilkår for fortsættelse, eventuelt helt opsige et kontraktsforhold og lignende tilfælde. På samme måde vil det efter omstændighederne være muligt at nægte indsigt i f.eks. et notat, der vurderer, hvorvidt der er udsigt til, at en bestemt retssag mod en kunde kan vindes eller et internt notat i en sag, der påpeger mulige tegn på, at en kunde har forsøgt at udøve forsikringssvig over for et forsikringsselskab eller forsøgt at unddrage sig forpligtelsen i medfør af f.eks. en lånekontrakt.

Undtagelse kan endvidere gøres af hensyn til offentlige interesser, herunder navnlig til statens sikkerhed, forsvaret, den offentlige sikkerhed, forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning i straffesager eller i forbindelse med brud på etiske regler for lovregulerede erhverv, væsentlige økonomiske eller finansielle interesser hos en med-

lemsstat eller Den Europæiske Union, herunder valuta-, budget- og skatteanliggender, og kontrol-, tilsyns-, eller reguleringsopgaver, herunder opgaver af midlertidig karakter, der er et led i den offentlige myndighedsudøvelse på de i nr. 3-5 nævnte områder, jf. henvisningen til udkastets § 30, stk. 2.

Indskrænkningen i den registreredes adgang til at blive gjort bekendt med de i stk. 1 nævnte oplysninger, kan efter bestemmelsen kun ske på grundlag af en konkret afvejning af de modstående interesser. I afvejningen indgår som nævnt på den ene side den registreredes interesse i at få kendskab til oplysningerne. Hermed sigtes ikke blot til den registreredes interesse i kendskab til oplysningerne i forbindelse med overvejelser om indbringelse af en sag, hvori de indsamlede oplysninger indgår, for domstolene, højere administrativ myndighed, vedkommende tilsynsmyndighed, eller Folketingets Ombudsmand, men også den registreredes interesse i at kunne kontrollere oplysningernes rigtighed med henblik på den dataansvarliges anvendelse af oplysningerne. På den anden side indgår i afvejningen afgørende hensyn til private interesser, herunder hensynet til den pågældende selv, samt hensynet til offentlige interesser. De private og offentlige interesser, som kan beskyttes efter bestemmelsen, er såvel den dataansvarliges som tredjemands interesser. Det bemærkes, at indsigt kun kan nægtes, hvis der er nærliggende fare for, at privates eller det offentliges interesser vil lide skade af væsentlig betydning, jf. herved også bemærkningerne til bestemmelserne i udkastets § 30, stk. 1 og 2, hvori er indsat udtrykket "afgørende".

Selve afvejningen af de modstående interesser må foretages for hver enkelt oplysning for sig med den virkning, at den registrerede, såfremt afgørende hensyn til private eller offentlige interesser kun gør sig gældende for en del af de oplysninger, som behandles hos den dataansvarlige, skal gøres bekendt med de øvrige oplysninger. Der er ikke efter bestemmelsen adgang til generelt at undtage bestemte former for behandling af oplysninger fra indsigtsretten.

I visse tilfælde er afvejningen af de forskellige interesser dog foretaget i lovgivningen, f.eks. ved at der er fastsat særlige tavshedspligtsbestemmelser med henblik på at tilgodese nærmere bestemte private eller offentlige interesser. Sådanne bestemmelser vil i almindelighed kunne begrunde undtagelse fra indsigtsretten. I hvilket omfang dette er tilfældet, vil dog bero på fortolkningen af den enkelte tavshedspligtsbestemmelse, herunder dennes baggrund. Specielt for så vidt angår særlige tavshedspligtsbestemmelser, der bygger på en række EF-direktiver, f.eks. vedrørende finansielt tilsyn, henvises til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.6.2.2.

Det bemærkes, at der i de tilfælde, hvor der i materiale, som beror hos den dataansvarlige, måtte foreligger subjektive vurderinger af en person samt oplysninger om, hvorle-

des den dataansvarliges praksis er på et bestemt område, kun vil være tale om personoplysninger i lovudkastets forstand for så vidt angår de førstnævnte oplysninger. Der vil således alene kunne fremsættes begæring om indsigt i disse oplysninger. I hvilket omfang en sådan begæring vil skulle imødekommes, vil som nævnt ovenfor bero på den konkrete situation.

Til stk. 2

I bestemmelsen er fastsat, at oplysninger, der behandles for den offentlige forvaltning som led i administrativ sagsbehandling, kan undtages i samme omfang fra indsigtsretten som efter reglerne i offentlighedslovens § 2 samt §§ 7-11 og 14.

Bestemmelsen er i første række indsat for at sikre, at forvaltningsmyndigheders behandling af oplysninger, i det omfang den omfattes af lovudkastets område, kan undtages fra den registreredes ret til indsigt i samme udstrækning som efter offentlighedslovens regler om egenacces, jf. lovens § 4, stk. 2. Lovudkastets regler om den registreredes indsigtsret og offentlighedslovens regler om egenacces regulerer samme forhold, og der bør derfor være sammenfald mellem forvaltningsmyndigheders mulighed for at gøre undtagelse fra indsigtsretten efter henholdsvis lovudkastet og offentlighedslovens § 4, stk. 2. Det forhold, at oplysninger f.eks. undergives elektronisk behandling i et tekstbehandlingssystem med henblik på udarbejdelse af et internt notat m.v. bør således ikke føre til, at registrerede personer kan opnå indsigt heri i videre udstrækning, end hvad der følger af offentlighedslovens regler om egenacces. Der henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 2.2.3.1. vedrørende grænsefladerne mellem på den ene side lovudkastets indsigtsregler og på den anden side reglerne i offentlighedsloven. Om betydningen af den foreslåede bestemmelse i forhold til forvaltningslovens regler om partsaktindsigt henvises nærmere til kapitel 5, pkt. 2.2.2.2.

Til stk. 3

Af bestemmelsen følger, at der ikke er ret til indsigt i oplysninger, der behandles for domstolene, hvis der er tale om oplysninger i tekst, der ikke foreligger i endelig form, medmindre oplysningerne er videregivet til en tredjemand. Udtrykket *oplysninger i tekst, der ikke foreligger i endelig form* tager sigte på den situation, at de oplysninger, som der begæres indsigt i, er under bearbejdning i form af, at oplysningerne indgår i et udkast m.v. Dette vil bl.a. kunne være et udkast til dom eller kendelse. Også udkast til retsbog og lignende vil være omfattet af udtrykket. Det skal præciseres, at det således for domme m.v. gælder, at disse først vil foreligge i endelig form, når de er afsagt i et offentligt retsmøde. Også oplysninger i tekst, der er under udarbejdelse i forbindelse med domstolenes udøvelse af administrativ virksomhed, vil være omfattet af den fore-

slåede bestemmelse. Sådanne oplysninger vil dermed også kunne undtages fra indsigtsretten, hvis der er tale om oplysninger, som er indeholdt i en foreløbig tekst, såsom et udkast m.v. I givet fald vil der ikke efter bestemmelsen tilkomme den registrerede en ret til indsigt i oplysningerne. Dette gælder dog som nævnt ikke, hvis oplysningerne er videregivet til en tredjemand, idet det bør gælde, at den registrerede har ret til indsigt i oplysninger om sig selv, hvis oplysningerne er videregivet til en tredjemand. Afslag på at meddele den registrerede indsigt bør i givet fald alene kunne gøres efter bestemmelsen i stk. 1. For så vidt angår betydningen af begrebet *tredjemand* henvises til lovudkastets § 3, nr. 6.

Særligt for så vidt angår spørgsmålet om registrerede personers indsigtsret i oplysninger, der behandles for domstolene inden for det strafferetlige område, henvises til lovudkastets § 2, stk. 2. Af denne bestemmelse følger, at udkastets regler om den registreredes indsigtsret ikke finder anvendelse på domstolenes behandling af oplysninger inden for dette område.

Med hensyn til udvalgets overvejelser vedrørende den registreredes ret til indsigt i behandlinger, der foretages for domstolene, henvises i øvrigt til kapitel 5, pkt. 3.6.2.2.

Til stk. 4

Bestemmelsen fastsætter, at visse særlige typer af behandling af oplysninger ikke er undergivet den registreredes indsigtsret.

Efter bestemmelsens 1. pkt. er der ikke ret til indsigt i oplysninger, der udelukkende behandles med videnskabelig forskning for øje. Baggrunden herfor skal findes i, at de registrerede ikke har reel interesse i at kontrollere oplysningerne, når de ikke benyttes som grundlag for administrative afgørelser vedrørende de enkelte personer. Da behandling, som udelukkende sker i videnskabeligt øjemed, således næppe indebærer en risiko for, at de berørte personers integritet krænkes, findes der derfor ud fra ressourcemæssige grunde ikke at burde være ret til indsigt i sådanne behandlinger. Det bemærkes, at de foreslåede regler er udtryk for en nyskabelse i forhold til den gældende regulering af offentlige forskningsprojekter, hvorimod reglen svarer til den gældende regulering af private forskningsprojekter.

Også behandling af personoplysninger i statistisk øjemed er efter bestemmelsens 2. pkt. undtaget fra retten til indsigt. En betingelse herfor er dog, at oplysningerne kun opbevares i form af personoplysninger i det tidsrum, som kræves for at udarbejde statistikker. Med bestemmelsen sikres det, at dataansvarlige fortsat vil kunne opbevare personoplysninger uden at være forpligtet til at meddele registrerede indsigt heri, såfremt det

er nødvendigt med henblik på udarbejdelse af statistik. Bestemmelsen vil herved være udtryk for en videreførelse af den gældende retstilstand. Med hensyn til udvalgets overvejelser vedrørende muligheden for at gøre undtagelse fra indsigtsretten for så vidt angår behandling af oplysninger i statistisk eller videnskabeligt øjemed henvises i øvrigt til kapitel 5, pkt. 3.6.2.2.

Til stk. 5

Efter bestemmelsen vil justitsministeren for så vidt angår behandling af oplysninger på det strafferetlige område, der foretages for offentlige myndigheder, kunne fastsætte undtagelser fra retten til indsigt, hvis de hensyn, der er nævnt i stk. 1, jf. § 30, stk. 1 og 2, må antages at medføre, at begæringer om ret til indsigt i almindelighed må afslås. Bestemmelsen vil hermed være udtryk for en delvis videreførelse af den gældende bestemmelse i lov om offentlige myndigheders registre § 12, stk. 5, 2. pkt., idet den bl.a. vil muliggøre, at politiets efterforsknings- og afgørelsesregistre i Det Centrale Kriminalregister fortsat vil kunne undtages fra den registreredes ret til indsigt. Om baggrunden for indskrænkningen i den gældende ordning i lov om offentlige myndigheders registre henvises til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.6.2.2.

Til stk. 6

I bestemmelsen, der er udtryk for flertallets opfattelse, er fastsat, at justitsministeren kan fastsætte regler om, at den registrerede skal betale for meddelelser som nævnt i § 31, stk. 1. Heraf følger, at det som udgangspunkt skal være gratis for den registrerede at få indsigt hos den dataansvarlige. Det, der efter bestemmelsen er hjemmel til, er at fastsætte betalingsbestemmelser, der pålægger den registrerede at betale et beløb, som svarer til de faktiske omkostninger, der er forbundet med meddelelse af indsigt. Bestemmelsen er herved udtryk for en videreførelse af, hvad der gælder efter den nuværende registerlovgivning. Der henvises til betalingsreglerne i lov om offentlige registre § 13, stk. 2 og 3, samt lov om private registre § 7 b, stk. 3.

Til § 33

Af bestemmelsen følger, at en registreret person, der har fået meddelelse efter § 31, stk. 1, ikke har krav på ny meddelelse før 6 måneder efter sidste meddelelse, medmindre der godtgøres en særlig interesse heri. Med hensyn til begrundelsen for at begrænse den registreredes indsigtsret, skal denne ligesom efter den gældende registerlovgivning findes i ressourcemæssige hensyn, samt i at retten til indsigt vil kunne anvendes i chikanøst øjemed.

Den foreslåede bestemmelse svarer i det væsentlige til, hvad der følger af den gældende registerlovgivning, jf. herved beskrivelsen i kapitel 4, pkt. 2.9. og 3.14. af reglerne i lov om offentlige myndigheders registre § 13, stk. 6, og lov om private registre § 7 a, stk. 3. Bestemmelsen er således alene udtryk for ændringer i den 12 månedersregel, som fremgår af bestemmelsen i lov om private registre § 7 a, stk. 3. Baggrunden herfor skal findes i, at der bør gælde samme frister for offentlige myndigheder og for private.

Til § 34

I bestemmelsen foreskrives det, at indsigt efter § 31, stk. 1 som udgangspunkt skal gives skriftligt, hvis den registrerede anmoder herom. Kravet om skriftlighed indebærer, at oplysningerne skal fremtræde i en sådan form, at de kan læses umiddelbart og uden brug af tekniske hjælpemidler. I de tilfælde, hvor hensynet til den registrerede taler derfor, kan meddelelse af indsigt ske i form af mundtlig underretning om indholdet af oplysningerne. Dette vil bl.a. kunne være tilfældet, hvor hensynet til den registrerede taler for, at oplysninger om dennes helbredsforhold gives i mundtlig form.

Den foreslåede bestemmelse svarer herved til, hvad der er fastsat i den gældende registerlovgivning, jf. lov om offentlige myndigheders registre § 14 og lov om private registre § 7 b, stk. 2 og 3.

Til kapitel 10

Øvrige rettigheder

I kapitlet fastsættes bestemmelser, der hjemler den registrerede en række yderligere rettigheder, end de der følger af reglerne i kapitel 8 og 9.

I §§ 35, 36 og 39 fastsættes regler om den registreredes indsigelsesret. §§ 37 og 38 omhandler den registreredes krav på berigtigelse, sletning og blokering, samt underretning af tredjemand herom. Bestemmelserne, der skal sikre en korrekt implementering af direktivets artikel 12, litra a, 3. pind, litra b og c, og artikel 14 og 15, er i det væsentlige udtryk for nyskabelser i forhold til den gældende registerlovgivning. Med bestemmelserne tillægges der således den registrerede en række nye rettigheder, jf. nærmere udvalgets overvejelser under pkt. 3.5.3.8. og 3.6.3.

Til § 35

Til stk. 1

Af bestemmelsen følger, at den registrerede, hvor vægtige grunde, der vedrører den pågældendes særlige situation, taler derfor, til enhver tid over for den dataansvarlige kan gøre indsigelse mod, at behandling af oplysninger om den pågældende, som i øvrigt er lovlig i henhold til bestemmelserne i § 6, nr. 5-7, finder sted. I hvilket omfang den registrerede vil kunne gøre berettiget indsigelse, vil bero på en konkret vurdering i den enkelte situation. Det forudsættes dog, at den registrerede vil skulle anføre tungtvejende grunde til støtte for, at behandling i medfør af de nævnte bestemmelser ikke må finde sted.

I de tilfælde, hvor behandlingen af oplysninger sker i henhold til udkastets § 6, nr. 1-4, vil den registrerede ikke efter bestemmelsen kunne gøre indsigelse mod behandlingen. Om baggrunden herfor samt betydningen heraf henvises til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.6.3.1.

Til stk. 2

Af bestemmelsen følger, at den registrerede ikke kan gøre indsigelse efter stk. 1, hvis behandlingen af oplysninger om den registrerede er foreskrevet i lovgivningen eller sker i statistisk eller videnskabeligt øjemed. Om baggrunden for bestemmelsen henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.6.3.1.

Til stk. 3

Bestemmelsen foreskriver, at behandling af oplysninger om den registrerede i henhold til bestemmelserne i § 6, nr. 5-7, ikke længere må finde sted, hvis den registrerede har gjort berettiget indsigelse herimod. Denne regel, der også ville gælde uden udtrykkelig lovregulering herom, er medtaget for at fremhæve, at retsvirkningen af, at den registrerede gør berettiget indsigelse mod behandling af oplysninger om vedkommende, som angivet i direktivets artikel 14, litra a, er, at behandling af oplysningerne ikke længere må finde sted. Afgørelse om berettigelsen af den registreredes indsigelser træffes af den dataansvarlige. Tvivlsspørgsmål om berettigelsen af den registreredes indsigelse kan indbringes for vedkommende tilsynsmyndighed, jf. § 58, stk. 1, og § 68, stk. 1. Den registrerede vil således kunne få vedkommende tilsynsmyndigheds afgørelse af, om der er fremsat berettiget indsigelse mod behandlingen.

Til § 36

Bestemmelsen fastlægger den registreredes rettigheder i forbindelse med, at en dataansvarlig foretager behandling af oplysninger om den pågældende med henblik på markedsføring. Formålet med bestemmelsen er at sikre den registrerede et grundlag for at hindre, at der behandles oplysninger om vedkommende i markedsføringsøjemed. Om der overhovedet kan ske behandling i dette øjemed, beror på de almindelige behandlingsregler i udkastets kapitel 4. Bestemmelsen finder således kun anvendelse på en behandling, som i øvrigt er lovlig efter disse regler.

Til stk. 1

Efter bestemmelsen har den registrerede mulighed for at gøre indsigelse mod, at oplysninger om vedkommende behandles, herunder videregives til tredjemand eller anvendes på tredjemands vegne, i markedsføringsøjemed. Af bestemmelsen følger endvidere, at en dataansvarlig, som måtte modtage en indsigelse fra en registreret person, ikke vil kunne kræve betaling for behandlingen af indsigelsen.

Efter bestemmelsen vil den registrerede kunne gøre generel indsigelse mod, at oplysninger om vedkommende anvendes til markedsføring, men vedkommende vil også mere specifikt kunne frabede sig en bestemt form for behandling i markedsføringsøjemed, f.eks. videregivelse. I så fald er den dataansvarlige fortsat berettiget til selv at anvende oplysningerne i markedsføringsøjemed. Hvis intet andet angives i indsigelsen, må den almindeligvis forstås som en generel indsigelse mod al behandling med henblik på markedsføring.

En indsigelse indebærer ikke nødvendigvis, at den dataansvarlige skal slette oplysningerne om personen, idet der blot som udgangspunkt skal ske en blokering af oplysningerne, så de ikke længere benyttes eller videregives med henblik på markedsføring. Blokering kan f.eks. ske ved indsættelse af en markering i et register eller ved overførsel af oplysninger til et særligt "passivt" register. Hvis formålet med opbevaringen af oplysningerne alene er markedsføring, kan en generel indsigelse mod al behandling med henblik på markedsføring indebære, at opbevaringen ikke længere tjener noget formål. I en sådan situation vil der efter omstændighederne skulle ske sletning, jf. herved også udkastets § 5, stk. 5.

Der er ingen formkrav til indsigelsen, og den kan derfor fremsættes mundtligt, såvel som skriftligt, eller eventuelt via elektronisk post.

Til stk. 2

Af bestemmelsen følger, at en dataansvarlig skal give en forbruger meddelelse, inden oplysninger om vedkommende første gang videregives til en bestemt kategori af tredjemænd med henblik på markedsføring, eller inden oplysningerne første gang anvendes på vegne af en bestemt kategori af tredjemænd i dette øjemed. Oplysningspligten gælder kun i forhold til forbrugere, jf. herved også den gældende lov om private registre § 4 b.

Som anført gælder bestemmelsen kun i forhold til forbrugere, hvorved der skal forstås den dataansvarliges egne tidligere, aktuelle eller potentielle kunder. Oplysningspligten gælder således f.eks. ikke i forhold til personer, som indgår i offentligt tilgængelige registre, der føres for offentlige myndigheder, selv om det eventuelt er muligt ud fra en given sammenhæng eller ved sammenstilling med oplysninger fra andre kilder at danne sig et billede af, hvilke potentielle interesser de registrerede måtte have.

Tilsvarende gælder reglen almindeligvis ikke for personer, som indgår i datasamlinger, der føres for adresserings- og kuverteringsbureauer som nævnt i § 12. Det bemærkes dog, at stk. 2 finder anvendelse i det omfang, personerne i bureauets registre er dettes egne kunder (forbrugere), f.eks. kunder i forbindelse med bureauets eventuelle andre forretningsaktiviteter, og er optaget i registeret i denne egenskab. Bestemmelsen vil med andre ord ikke kunne omgås ved, at en virksomhed eller myndighed etablerer sig som adresserings- eller kuverteringsbureau.

Det er efter bestemmelsen ikke nødvendigt at give de af videregivelsen berørte forbrugere meddelelse, hver gang der videregives oplysninger til en ny tredjemand, for så vidt denne tredjemand kan siges at tilhøre den bestemte kategori af tredjemænd, som den registrerede tidligere har fået meddelelse om, at der kan ske videregivelse til. En kategori af tredjemænd må angives med en vis præcision. F.eks. vil en betegnelse som "fremtidige samarbejdspartnere" ikke være tilstrækkelig præcis. Derimod vil en betegnelse som "flyselskaber", "hotelkæder" eller "forhandlere af tøj eller sko" være præcis nok til at udgøre en kategori i lovens forstand.

Til stk. 3

Bestemmelsen foreskriver, at en dataansvarlig, som udsender materiale med henblik på markedsføring eller giver meddelelse efter stk. 2, udtrykkeligt skal oplyse om retten til at gøre indsigelse efter stk. 1. Meddelelsen skal udformes på en sådan måde, at modtageren med en tilstrækkelig stor sikkerhed vil blive opmærksom på underretningen. I de tilfælde, hvor der mellem den dataansvarlige og den registrerede består et fast kunde-

forhold, kan underretningspligten, f.eks. opfyldes ved, at adgangen til at gøre indsigelse udtrykkeligt nævnes i den dataansvarliges almindelige forretningsbetingelser, der er udleveret til den registrerede. I andre tilfælde bør underretningen gives i markedsføringsmaterialet eller i den nævnte meddelelse. Det bemærkes, at for så vidt angår koncerner vil en oplysning i de almindelige forretningsbetingelser alene være tilstrækkelig for den del af koncernen, som den registrerede har et fast kundeforhold til, medens der ved markedsføring fra øvrige koncernforbundne selskaber må gives oplysning i selve materialet. Det bemærkes i den forbindelse, at der efter lovudkastets § 74 er mulighed for at fastsætte adfærdskodekser, hvori kan indgå en nærmere beskrivelse af kravene til underretning om indsigelsesmuligheden i stk. 1. Der henvises nærmere til det, der er anført i kapitel 5, pkt. 3.5.3.8.

Specielt med hensyn til dataansvarlige, der er omfattet af udkastets § 12, bemærkes, at disse også er ansvarlige for, at det udsendte materiale indeholder oplysning om indsigelsesretten i bestemmelsen. Dette gælder, uanset materialet ikke udsendes med henblik på bureauets egen markedsføring, idet bureauet er dataansvarlig for de personoplysninger, som danner grundlag for udsendelsen.

Til stk. 4

Bestemmelsen indebærer, at den registrerede vil kunne rette henvendelse til såvel den dataansvarlige, som til en eventuel databehandler. Henvendelse vil endvidere kunne ske til den, der fremtræder som afsender. Uanset hvem den registrerede retter henvende til, er det imidlertid altid den dataansvarlige, som har pligt til at træffe de fornødne foranstaltninger til at hindre, at der efterfølgende sker behandling af oplysninger i strid med stk. 1. En databehandler, eller den, som fremtræder som afsender, er således alene forpligtet til at viderebringe indsigelsen til den dataansvarlige samt til at efterkomme de krav til særlige foranstaltninger, som den dataansvarlige stiller i forlængelse af indsigelsen.

Til § 37

Bestemmelsen fastsætter, at den registrerede over for den dataansvarlige kan kræve, at oplysninger om den pågældende berigtiges, slettes eller blokeres, hvis oplysningerne viser sig urigtige eller vildledende eller på lignende måde er behandlet i strid med lov eller bestemmelser udstedt i medfør af lov.

En anmodning om berigtigelse, sletning eller blokering skal komme fra den registrerede eller dennes fuldmægtig. Anmodningen skal angå oplysninger om den registrerede selv. Den dataansvarlige er således ikke efter bestemmelsen forpligtet til efter anmod-

ning at foretage berigtigelse m.v. af oplysninger om andre personer. Dog vil det efter omstændighederne påhvile den dataansvarlige at undersøge rigtigheden af sådanne henvendelser, jf. udkastets § 5, stk. 4.

Der gælder ikke noget formkrav til den registreredes anmodninger i henhold til bestemmelsen. Hvis anmodning fremsættes, påhviler det den dataansvarlige eller dennes repræsentant snarest muligt at tage stilling til, om begæringen kan imødekommes, og i givet fald foretage berigtigelse, sletning eller blokering. Om oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende eller på lignende måde er behandlet i strid med lovudkastet, skal berigtiges, slettes eller blokeres, må afgøres ud fra de konkrete omstændigheder. I enkelte situationer kan det dog følge af bl.a. lovgivningen, at en bestemt korrigeringsmetode under nærmere angivne omstændigheder skal anvendes. Dette er eksempelvis tilfældet for så vidt angår reglen i retsplejelovens § 221 om, i hvilket omfang domstolene kan berigtige afgørelser. Det forudsættes, at sådanne særlige regler går forud for den foreslåede bestemmelse. Der gælder således ikke en pligt til at foretage berigtigelse, sletning eller blokering i de tilfælde, hvor andet - udfra særlige hensyn - er fastsat i lovgivningen i øvrigt. Det bemærkes, at en sådan ordning er forenelig med direktivets artikel 12, litra b, jf. herved udtrykket "efter omstændighederne". Der henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.6.3.2.

De korrigeringsmetoder, som er indeholdt i bestemmelsen, svarer i det væsentlige til den gældende registerlovgivning. Der henvises herved til kapitel 4, pkt. 2.8. og 3.13., hvor bl.a. bestemmelserne i lov om offentlige myndigheders registre § 11 og lov om private registre §§ 5 og 6 er nærmere beskrevet. For så vidt angår korrigeringsmetoden *blokering,* er denne dog udtryk for en nyskabelse. Blokering af oplysninger indebærer, at det fortsat er tilladt at opbevare indsamlede oplysninger, hvorimod det ikke er tilladt at behandle og bruge oplysninger, herunder navnlig videregive dem til tredjemand. Oplysninger, som er blokeret, skal derfor være forsynet med en sådan markering, at en bruger informeres om blokeringen. Det forhold, at behandlede oplysninger er blokeret, er ikke til hinder for, at dataansvarlige foretager den behandling af oplysninger, som er nødvendig for, at den dataansvarlige kan opfylde en oplysningspligt, som efter f.eks. lovgivningen påhviler denne. Således vil den omstændighed, at oplysninger er blokeret, ikke være til hinder for, at en forvaltningsmyndighed i medfør af reglerne i forvaltningsloven og offentlighedsloven meddeler tredjemand aktindsigt i oplysninger, som er blokeret. I givet fald forudsættes det, at tredjemand informeres om, at der er tale om oplysninger, som er blokeret samt om, hvorfor dette er sket. Der henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.6.3.2.

Til § 38

Efter bestemmelsen kan den registrerede kræve, at den data ansvarlige underretter den tredjemand, hvortil oplysningerne er videregivet, om at de videregivne oplysninger er berigtiget, slettet eller blokeret i henhold til bestemmelsen i udkastets § 37.

En anmodning om underretning af tredjemand skal komme fra den registrerede eller dennes fuldmægtig. Anmodningen, der kan fremsættes formløst, skal angå oplysninger om den registrerede selv. Den dataansvarlige er således ikke efter bestemmelsen forpligtet til efter anmodning at foretage underretning af tredjemand, hvis der er tale om behandling af oplysninger om andre personer. Hvis anmodning fremsættes, påhviler det den dataansvarlige eller dennes repræsentant snarest muligt at tage stilling til, om begæringen kan imødekommes, og i givet fald at foretage underretning af de tredjemænd, hvortil oplysninger om den registrerede er videregivet. Der gælder ikke formkrav til den dataans varliges underretning. Derimod stilles der krav om, at det i underretningen angives, hvilken korrigeringsmetode den dataansvarlige har anvendt for at imødekomme en berettiget anmodning fra den registrerede, jf. udkastets § 37. Heri ligger endvidere, at der skal gives tredjemand underretning om anledningen til, at berigtigelse, sletning eller blokering har fundet sted. I de tilfælde, hvor der er sket en berigtigelse af f.eks. urigtige eller vildledende oplysninger, vil det oftest være nødvendigt, at underretningen omfatter såvel de tidligere afgivne, fejlagtige oplysninger som de nye, rigtige oplysninger. Hvis eksempelvis der er tale om, at de videregivne oplysninger er fejlagtige med hensyn til den oplysning, som modtageren anvender som søgenøgle, f.eks. navn eller personnummer, er det således nødvendigt, at også den oprindelige - fejlagtige - oplysning angives, hvorved modtageren af underretningen i praksis kan foretage berigtigelse m.v. af oplysningerne.

Fra den foreslåede bestemmelse kan der gøres undtagelse, hvis underretning af de tredjemænd, hvortil oplysningerne er videregivet, er umulig eller uforholdsmæssig vanskelig. Udtrykket *umulig eller uforholdsmæssig vanskelig* skal forstås på samme måde som i udkastets § 29, stk. 3, hvortil der henvises.

Til § 39

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter, at den registrerede kan gøre indsigelse mod, at den dataansvarlige foranstalter, at den pågældende undergives visse edb-behandlede individuelle afgørelser.

Der skal efter bestemmelsen være tale om afgørelser, der kan gøres gældende over for den registrerede, og som har konsekvenser for den pågældende. Den omstændighed, at der f.eks. udsendes materiale af oplysende karakter til en række personer, der står opført på en edb-liste, vil ikke udgøre en afgørelse i den foreslåede bestemmelses forstand. Der skal endvidere være tale om afgørelser, der alene er truffet på grundlag af en edb-behandling. Bestemmelsen omhandler dermed kun den situation, at der uden videre gøres brug af resultater, som et edb-system leverer. Edb må således efter bestemmelsen være en hjælp ved beslutningstagningen, hvorimod edb-behandling af oplysningerne ikke må udgøre det eneste grundlag for en beslutning, hvor den menneskelige vurdering bør spille ind. Som eksempel herpå kan anføres, at en arbejdsgiver ikke må afvise en jobansøger på grundlag af resultatet af en psykoteknisk prøve, der alene behandles på edb, eller på baggrund af lister, som er udarbejdet under anvendelse af vurderingsprogrammel, og som på grundlag af en personlighedstest af jobansøgerne indeholder en bedømmelse af de pågældende, herunder en opstilling af dem i rangorden. Endelig skal der være tale om edb-behandling af oplysninger, der er bestemt til at vurdere bestemte personlige forhold. Dette kan f.eks. være oplysninger om en persons erhvervsevne, kreditværdighed, pålidelighed, adfærd m.v. Omfattet af bestemmelsen er behandlinger, hvorved der gøres brug af variabler, der fastsætter en typisk personlighedsprofil. Den omstændighed, at en person f.eks. ikke kan hæve et ønsket beløb i en pengeautomat, fordi der ikke er dækning for beløbet, falder uden for bestemmelsen. Tilsvarende gælder for så vidt angår told- og skattemyndighedernes edb-automatiserede ligningsarbejde.

Til stk. 2

I bestemmelsen fastsættes undtagelser fra den registreredes indsigelsesret efter stk. 1.

Indsigelsesretten gælder ikke, hvis den pågældende afgørelse træffes som led i indgåelsen eller opfyldelsen af en kontrakt, såfremt den registreredes anmodning om indgåelse eller opfyldelse af kontrakten er blevet efterkommet, eller der findes passende foranstaltninger til at beskytte den registreredes berettigede interesser, jf. *nr. 1.*

Hvis den pågældende afgørelse er hjemlet i en lov, der indeholder bestemmelser til beskyttelse af den registreredes berettigede interesser, gælder indsigelsesretten heller ikke, jf. *nr.* 2. Passende foranstaltninger vil bl.a. kunne følge af en lov, af anmeldelsesprocedurerne eller af interne foranstaltninger truffet af en den dataansvarlige.

Til stk. 3

Efter bestemmelsen har den registrerede ret til hos den dataansvarlige snarest muligt og

uden ugrundet ophold at få at vide, hvilke beslutningsregler der ligger bag en afgørelse som nævnt i stk. 1.

En betingelse for, at den registrerede har ret til den i bestemmelsen angivne information, er, at der over for den pågældende er truffet en edb-baseret afgørelse, som omhandlet i stk. 1. I givet fald påhviler det den dataansvarlige at oplyse den registrerede om, hvorledes det edb-system, som har været anvendt til behandlingen af oplysningerne, er nået frem til afgørelsen. Den registreredes ret efter bestemmelsen fører dog ikke til, at den dataansvarlige er forpligtet til at udlevere oplysninger, som må anses for at være forretningshemmeligheder, eller som er beskyttet efter den immaterielle lovgivning, herunder ophavsretsloven.

Til afsnit IV

Sikkerhed

Til kapitel 11

Behandlingssikkerhed

Lovudkastets kapitel 11 indeholder bestemmelser, som tager sigte på at øge sikkerheden for, at personoplysninger alene undergives behandling i overensstemmelse med den dataansvarliges (lovlige) intentioner herom.

Bestemmelserne afløser reglerne i den gældende lov om offentlige myndigheders registre § 12 samt lov om private registre § 6, stk. 4.

Til § 40

Bestemmelsen har sin baggrund i direktivets artikel 16. Der er ikke en tilsvarende bestemmelse i den gældende registerlovgivning. Efter bestemmelsen må en person, en virksomhed eller lignende, der udfører en behandling af personoplysninger under den dataansvarlige, kun behandle de personoplysninger, som vedkommende herigennem får adgang til, i overensstemmelse med instruks fra den dataansvarlige. Bestemmelsen gælder også for en eventuel databehandler. Der er ikke særlige formkrav til instrukserne. En instruks kan efter omstændighederne følge af en bestemt stillingsbetegnelse eller af det forhold, at den dataansvarlige autoriserer en ansat eller andre til at have adgang til bestemte oplysninger. Kravet om, at vedkommende person m.v. kun må behandle oplysninger i overensstemmelse med instruks fra den dataansvarlige, indebærer bl.a., at personen m.v. ikke må behandle oplysninger til andre formål end dem, som den data-

ans var lige har fastsat - herunder til egne formål - samt at vedkommende ikke må behandle oplysninger efter instruks fra *andre* end den dataansvarlige. Dette gælder imidlertid ikke, hvis andet følger af lovgivningen.

Til § 41

Til stk. 1

Bestemmelsens 1. pkt. svarer til reglerne i lov om offentlige myndigheders registre § 12, stk. 1 og 2, og lov om private registre § 6, stk. 4, men er dog udvidet i overensstemmelse med direktivets artikel 17, stk. 1,1. afsnit. Det forudsættes, at foranstaltningerne under hensyn til det aktuelle tekniske niveau og de omkostninger, som er forbundet med deres iværksættelse, vil tilvejebringe et tilstrækkeligt sikkerhedsniveau i forhold til de risici, som behandlingen indebærer, og arten af de oplysninger, som skal beskyttes, jf. direktivets artikel 17, stk. 1, 2. afsnit.

I øvrigt må det i overensstemmelse med direktivets præambel, betragtning 10, sikres, at gennemførelsen af direktivet ikke medfører en forringelse af den beskyttelse, som den eksisterende lovgivning yder.

Iværksættelsen af de fornødne sikkerhedsforanstaltninger er særligt påkrævet, hvis behandlingen omfatter fremsendelser af oplysninger i et net, jf. herved direktivets artikel 17, stk. 1,1. afsnit.

Af bestemmelsens 2. pkt. følger, at pligten til at træffe fornødne tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger tilsvarende gælder for databehandlere. Dette gælder, uanset om der er tale om en databehandler, der foretager behandling af oplysninger for en dataansvarlig, der er etableret i eller uden for Danmark, herunder i en anden medlemsstat. Hvis databehandleren udøver sin virksomhed på dansk område, gælder reglen i § 41 om behandlingssikkerhed.

Til stk. 2

Bestemmelsen i stk. 2, som svarer til, hvad der følger af lov om offentlige myndigheders registre § 12, stk. 3, omfatter behandlinger af oplysninger, som en besættelsesmagt eller en magt, der har erobret en del af landet, vil have særlig interesse i bl.a. for dermed hurtigt og effektivt at kunne overtage den almindelige administration. Derfor vil navnlig de større landsdækkende administrative systemer, som f.eks. Det Centrale Personregister (CPR) og centrale skattesystemer, være omfattet af stk. 2. Det samme gælder specialregistre, som kan benyttes til at finde frem til bestemte personer, som

den fremmede magt - f.eks. på grund af de pågældendes særlige uddannelse - ønsker at disponere over. På samme måde vil en fremmed magt kunne have særlig interesse i at få adgang til edb-systemer m.v. med oplysninger om større lastmotorkøretøjer. Datatilsynet vil kunne henlede opmærksomheden på behovet for særlige foranstaltninger, hvis tilsynet bliver bekendt med, at en behandling som nævnt ovenfor finder sted.

Reglen indebærer ikke, at de omtalte oplysninger nødvendigvis skal bortskaffes eller destrueres i tilfælde af krig eller lignende forhold. Bestemmelsen sikrer blot, at der lovligt vil kunne træffes beslutning om destruktion m.v., hvis det skulle vise sig nødvendigt. Det påhviler den dataansvarlige at træffe de foranstaltninger, som muliggør destruktion m.v.

Til stk. 3

Reglen i stk. 3, hvorefter justitsministeren fastsætter nærmere regler om sikkerhedsforanstaltninger, findes ikke i den gældende lovgivning.

Ved fastsættelsen af reglerne forudsættes det, at der foretages en afvejning af det aktuelle tekniske niveau og omkostningerne i forbindelse med iværksættelsen af sikkerhedsforanstaltningerne på den ene side, og de risici, som behandlingen indebærer, og arten af de oplysninger, der behandles, på den anden side, jf. ovenfor under bemærkningerne til stk. 1. Forinden fastsættelsen af reglerne skal der ske høring af de relevante myndigheder, organisationer m.v., herunder IT-sikkerhedsrådet.

Den almindelige forpligtelse til at træffe de fornødne foranstaltninger efter stk. 1 gælder uanset udstedelsen af nærmere regler herom.

Til § 42

Til stk. 1

Bestemmelsen i stk. 1 har sin baggrund i direktivets artikel 17, stk. 2. Såfremt der er tale om en databehandler i Danmark eller i et tredjeland, skal denne leve op til de sikkerhedskrav, som fremgår af lovudkastets § 41, stk. 1 og 2, samt de nærmere regler, som fastsættes efter § 41, stk. 3. Hvis der er tale om en databehandler i en anden medlemsstat, skal databehandleren imidlertid leve op til de sikkerhedskrav, som der stilles i det pågældende land, jf. også § 42, stk. 2.

Til stk. 2

Kravet i stk. 2 har sin baggrund i direktivets artikel 17, stk. 3 og 4.

Til afsnit V

Anmeldelse

Lovudkastets kapitel 12-14 beskriver anmeldelsesordningen for behandlinger af personoplysninger, som foretages for henholdsvis den offentlige forvaltning, private dataansvarlige og domstolene. Desuden indeholder kapitel 15 regler om offentlige og private databehandleres anmeldelsespligt med hensyn til elektronisk databehandling, der udføres for andre (edb-servicebureauer), samt generelle regler om offentlig tilgængelighed af behandlinger af oplysninger. Der henvises til udvalgets overvejelser vedrørende anmeldelsesordningen i betænkningens kapitel 5, pkt. 3.8.

Med hensyn til anmeldelsesordningerne er udgangspunktet, at alle behandlinger skal anmeldes forudgående til vedkommende tilsynsmyndighed. Desuden skal visse behandlinger tillige kontrolleres inden iværksættelsen. Kravet om kontrol kommer med hensyn til de offentlige myndigheder til udtryk i et krav om indhentning af forudgående udtalelse, mens der for private dataansvarlige foreslås etableret en tilladelsesordning. Mange typer af behandlinger, hvor det i betragtning af de behandlede oplysninger ikke er sandsynligt, at de registreredes rettigheder eller frihedsrettigheder krænkes, er i udkastet fritaget for anmeldelse. Bestemmelserne har deres baggrund i direktivets artikel 18-20.

Anmeldelsesprocedurerne tager sigte på at gøre en behandlings formål samt dens vigtigste karakteristika offentligt kendt med henblik på kontrol af behandlingens overholdelse af denne lov, jf. herved direktivets betragtning 48. Herved tilvejebringes gennemskuelighed for borgerne, hvilket styrker borgernes muligheder for at gøre deres rettigheder ifølge loven gældende, ligesom det i øvrigt bidrager til kontrollen med lovens overholdelse.

Formålet med anmeldelsesordningen er endvidere at sikre, at vedkommende tilsynsmyndighed får det fornødne indseende med, hvilke typer af behandlinger som foretages af de dataansvarlige, såvel konkret som i almindelighed. Herved styrkes tilsynsmyndighedens muligheder for at gribe effektivt ind, såvel forud for eller i forbindelse med behandlingens iværksættelse som efterfølgende.

Anmeldelsespligten påhviler den dataansvarlige og gælder, uanset om behandlingen foretages af en databehandler, f.eks. af et edb-servicebureau. Dog påhviler der også databehandlere, som foretager elektronisk behandling af oplysninger, der er omfattet af lovudkastet, en selvstændig anmeldelsespligt. En forudsætning herfor er dog, at databehandleren er etableret på dansk område.

Anmeldelsesordningen har ingen betydning for spørgsmålet om de materielle betingelser for behandling af personoplysninger. Disse fremgår af lovudkastets afsnit II. I det hele taget gælder det, at undtagelse fra anmeldelse naturligvis ikke fritager de dataansvarlige fra forpligtelsen til at overholde lovudkastets regler.

Til kapitel 12

Anmeldelse af behandlinger, som foretages for den offentlige forvaltning

Bestemmelserne i kapitel 12 erstatter reglerne i lov om offentlige myndigheders registre kapitel 2 og 2 a om henholdsvis oprettelse af registre ved fastsættelse af registerforskrifter og undtagelse af visse registertyper fra forskriftskravet. Med hensyn til baggrunden for de foreslåede bestemmelser henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.8.2.5. og 3.8.2.6., samt til bilag 18 i bilagssamlingen, hvor der nærmere er redegjort for de administrative lettelser, som den foreslåede anmeldelsesordning indeholder.

Til § 43

*Til stk. **1***

Bestemmelsen angiver udgangspunktet, hvorefter behandlinger af personoplysninger skal anmeldes til Datatilsynet. Bestemmelsen svarer til direktivets artikel 18, stk. 1, idet manuelle behandlinger, der er eller vil blive indeholdt i et register, dog er medtaget.

Vedrørende den praktiske gennemførelse af selve indgivelsen af en anmeldelse henvises til udkastets § 63, stk. 1, samt bemærkningerne til denne bestemmelse.

Anmeldelsen kan foretages af den dataansvarlige myndighed., dennes repræsentant, jf. udkastets § 4, stk. 4, en anden myndighed eller en privat part. Det forudsættes i den forbindelse, at den dataansvarlige stadig har det fulde ansvar for indholdet af anmeldelsen i forhold til Datatilsynet og offentligheden. Bemyndigelsesadgangen betyder bl.a.,

at flere myndigheder kan udpege en bestemt myndighed eller eventuelt en privat organisation eller lignende til at foretage anmeldelser på vegne af disse. Dette kan være særlig relevant, hvis der er tale om identiske behandlinger, som foretages for flere myndigheder, f.eks. behandlinger som tidligere har været reguleret af de fælleskommunale forskrifter, jf. lov om offentlige myndigheders registre § 7. I disse situationer vil anmeldelserne for langt de fleste dataansvarliges behandlinger være enslydende.

En anmeldelse kan omfatte en enkelt behandling eller en række behandlinger, hvis formål er identiske eller indbyrdes relaterede. Dette betyder, at flere behandlinger kan anmeldes på én gang. Der skal dog kunne formuleres et samlet, logisk sammenhængende formål med en behandling eller række af behandlinger, som anmeldes på én anmeldelse. Dette udelukker imidlertid ikke, at der vil kunne formuleres en række delformål, for så vidt disse har en indbyrdes sammenhæng, f.eks. samme reguleringsobjekt, samme opgaver eller samme lovgrundlag for behandlingen.

Som eksempler på overordnede formålsangivelser kan på det kommunale område nævnes sygesikring, kontanthjælp, boligstøtte, tandpleje osv. Inden for det statslige område vil der også typisk skulle ske separat anmeldelse af de behandlinger, som foretages med henblik på løsningen af hver af den pågældende myndigheds administrative opgaver, f.eks. overvågningsopgaver, tilsyns- og kontrolopgaver, meddelelse af tilladelser og lignende. Formålsbeskrivelserne vil i store træk kunne svare til de formålsparagraffer, som fremgår af de forskrifter, som efter den gældende lovgivning fastsættes for offentlige myndigheders registre.

En anmeldelse vil kunne dække behandlinger, som fysisk foregår flere forskellige steder, eller som foretages både manuelt og ved hjælp af elektronisk databehandling. En anmeldelse vil også kunne dække forskellige funktioner - f.eks. journalisering, sagsbehandling og registrering med henblik på udbetaling - hvis blot disse funktioner tjener samme overordnede formål.

Til stk. 2

Bestemmelsen har sin baggrund i direktivets artikel 19, stk. 1, der foreskriver, hvilke oplysninger anmeldelsen mindst skal indeholde. Herudover er tilføjet enkelte andre punkter, f.eks. at der skal anføres en betegnelse for behandlingen. Hermed menes en betegnelse, som kan benyttes til identifikation af behandlingen, f.eks. "ligningssystem", "boligstøtte" eller lignende. Under nr. 3 skal indgå en beskrivelse af de typer af behandlinger, som foretages med henblik på varetagelsen af det angivne formål, f.eks. hvilken form for indsamling, registrering og anvendelse, der rent praktisk finder sted. Herunder skal det anføres, om registrering sker ved hjælp af elektronisk databehandling

eller manuelt, om der påtænkes truffet afgørelser, som alene træffes på grundlag af edb-behandling af oplysninger, jf. § 39, samt om der vil blive foretaget samkøring i kontroløjemed, jf. § 45, stk. 1, nr. 5. Vedrørende bestemmelsen i § 43, stk. 2, nr. 5 bemærkes, at det forudsættes, at der altid vil kunne ske overførsel af oplysninger i overensstemmelse med lovens kapitel 4. Der skal på anmeldelsen alene anføres de overførsler til tredjemænd eller andre modtagere, som må forudses at skulle ske på regelmæssig basis, og som derfor er karakteristiske for den pågældende behandling. Endvidere skal myndigheden angive tidspunktet for påbegyndelsen af behandlingen, jf. nr. 8. Endelig skal det efter bestemmelsen i nr. 9 angives, hvornår den dataansvarlige myndighed vil slette personoplysningerne, jf. § 5, stk. 5.

Datatilsynet vil altid i medfør af § 62, stk. 1, kunne indhente yderligere oplysninger, hvis det findes nødvendigt for behandlingen af anmeldelsen eller for en forudgående kontrol i forbindelse med afgivelsen af en udtalelse.

Til § 44

Til stk. 1

Bestemmelsen har sin baggrund i direktivets artikel 18, stk. 2. De behandlinger af personoplysninger, der som udgangspunkt undtages efter bestemmelsen, svarer til de typer af registre, der i dag omfattes af lov om offentlige myndigheders registre §§ 8 a og 8 b om undtagelse af visse registertyper fra kravet om forskriftsfastsættelse.

Begrebet "fortrolig" skal - ligesom i dag - forstås i overensstemmelse med straffelovens § 152 sammenholdt med forvaltningslovens §§ 27 og 28.

Efter 2. pkt. vil der i de af 1. pkt. omfattede behandlinger også kunne indgå nærmere angivne oplysninger, uanset disse er af fortrolig karakter, uden at der på den baggrund vil skulle foretages anmeldelse. Dog vil der skulle ske anmeldelse, hvis behandlingen af oplysningerne er af en sådan karakter, at tilsynets udtalelse ville skulle indhentes inden iværksættelse, jf. § 45.

Til stk. 2

Bestemmelsen er affattet i lyset af direktivets artikel 18, stk. 2. Justitsministeren skal fastsætte nærmere regler med henblik på at afgrænse, hvilke typer behandlinger der kan undtages efter stk. 1. Der kan kun ske undtagelse for de typer af behandlinger, hvor det i betragtning af de behandlede oplysninger ikke er sandsynligt, at de registreredes rettigheder eller frihedsrettigheder krænkes. Hvis en behandling af ikke-fortrolige oplys-

ninger falder uden for de nærmere regler, som fastsættes af justitsministeren, skal der ske anmeldelse efter § 43, uanset der er tale om ikke-fortrolige oplysninger.

Til stk. 3

Bestemmelsen i stk. 3 har sin baggrund i direktivets artikel 18, stk. 3. Registeret skal være oprettet med henblik på at informere offentligheden, og personoplysningerne skal være tilgængelige for offentligheden generelt eller eventuelt kun for personer, som kan godtgøre at have en legitim interesse heri. Undtagelsesreglen kan f.eks. benyttes i relation til Det Centrale Virksomhedsregister (p.t. Erhvervsregisteret) og til den offentligt tilgængelige del af Erhvervs- og Selskabsstyrelsens edb-register.

Til stk. 4

Bemyndigelsesbestemmelsen svarer til den nuværende regel i lov om offentlige myndigheders registre § 8 e. Efter bestemmelsen kan der fastsættes undtagelser fra anmeldelseskravet for så vidt angår typer af behandlinger, for hvilke det i betragtning af de behandlede oplysninger ikke er sandsynligt, at de registreredes rettigheder krænkes, jf. direktivets artikel 18, stk. 2. I forbindelse med fastsættelsen af undtagelser fra anmeldelseskravet vil det skulle anføres, hvilke typer oplysninger, hvilke typer formål, hvilke registrerede og hvilke kategorier af modtagere, der kan blive tale om, samt hvor længe oplysningerne må opbevares. Ved vurderingen heraf forudsættes Datatilsynets (tidligere Registertilsynet) hidtidige erfaringer inddraget, herunder erfaringerne med de undtagelser, som følger af Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 872 af 17. december 1991 om undtagelse af visse typer af offentlige edb-registre fra forskriftskrav m.v.

Der vil efter bestemmelsens 2. pkt. ikke være mulighed for at undtage de typer af behandlinger, som skal kontrolleres inden iværksættelsen, jf. § 45, stk. 1.

Til § 45

Til stk. 1

Bestemmelsen indeholder en opregning af en række behandlinger af personoplysninger, der på grund af deres art, omfang og formål indebærer særlige risici for personers rettigheder eller frihedsrettigheder, jf. direktivets artikel 20, stk. 1. Det forudsættes derfor, at Datatilsynet med hensyn til disse former for behandlinger foretager den fornødne kontrol af behandlingen, inden udtalelsen afgives. Kravet om forudgående udtalelse svarer til den nuværende udtalelseskompetence i forbindelse med fastsættelse af registerforskrifter, jf. herved lov om offentlige myndigheders registre § 5, stk. 1, og § 6,

stk. 3. Der er ikke tale om en egentlig afgørelseskompetence som efter lovudkastets § 47. Opretholdelsen af kravet om forudgående udtalelse skal bl.a. ses i lyset af direktivets artikel 28, stk. 3,2. pind. Kravet om forudgående udtalelse i forbindelse med behandlinger, der udelukkende finder sted i videnskabeligt eller statistisk øjemed eller med henblik på at føre et retsinformationssystem, skal dog tillige ses på baggrund at de særligt lempelige regler, der på en række områder foreslås for disse behandlinger, jf. §§ 9, stk. 1, 10, stk. 1, 32, stk. 4, og 35, stk. 2, hvortil kommer, at kravet om forudgående udtalelse bidrager til at tilvejebringe den størst mulige sikkerhed omkring disse behandlinger, som ofte omfatter meget store mængder af personoplysninger, der kan opbevares i en lang periode, jf. § 5, stk. 5.

Særligt i relation til reglen i nr. 5 bemærkes det, at der med sammenstilling eller samkøring i kontroløjemed sigtes til kontrol, som foretages såvel ifør som efter, der er truffet en afgørelse over for en person. Ved at stille krav om forudgående kontrol ved samkøring i kontroløjemed gives der Datatilsynet lejlighed til at sikre sig, at den pågældende myndighed har et klart og utvetydigt hjemmelsgrundlag at arbejde på.

Til stk. 2

Der er i bestemmelsen indsat en hjemmel for justitsministeren til at fastsætte regler om, at der forinden iværksættelsen af andre end de i stk. 1 nævnte behandlinger skal indhentes en udtalelse. Også i forbindelse med denne bestemmelse forudsættes det, at de erfaringer, Datatilsynet (tidligere Registertilsynet) har med hensyn til typer af behandlinger, som indebærer særlige risici, inddrages. Bestemmelsen vil f.eks. kunne tænkes anvendt i tilfælde, hvor behandlingen har til formål at udelukke den registrerede fra at udøve en ret, modtage en ydelse eller opnå en kontrakt, eller i tilfælde, hvor der anvendes ny teknologi, der indebærer særlige risici for registrerede personer, jf. herved direktivets betragtning 53.

Til § 46

Bestemmelserne er indsat på baggrund af direktivets artikel 19, stk. 2.

Til stk. 1

Bestemmelsen indebærer, at der ikke skal ske fornyet fuldstændig anmeldelse, hvis der sker ændringer i de forhold, som er beskrevet i den oprindelige anmeldelse. Kun ændringen skal anmeldes til Datatilsynet. Som udgangspunkt skal ændringer anmeldes inden iværksættelsen. Hvis der er tale om ændringer af mindre: væsentlig betydning, kan der gives meddelelse efterfølgende. Hermed menes ændringer som f.eks. ændring i

form af, at behandlingen foretages af en (ny) databehandler, indførelse af nye sletterutiner eller ændring af typer af oplysninger, såfremt ændringen ikke indebærer, at der behandles oplysninger som nævnt i § 7, stk. 1, eller § 8, stk. 1. Ændringer som indebærer, at formålet med behandlingen ændres, skal altid anmeldes forudgående. Det samme gælder nye påtænkte overførsler af oplysninger til tredjelande.

Til stk. 2

Bestemmelsen gælder for de behandlinger, som ikke må iværksættes, før Datatilsynets udtalelse er indhentet. Tilsynets udtalelse skal indhentes inden iværksættelsen af ændringerne, idet der dog i stedet kan ske efterfølgende anmeldelse, såfremt der er tale om ændringer af mindre væsentlig betydning.

Til § 47

Bestemmelsen i stk. 1 og 2 svarer til, hvad der følger af bestemmelserne i lov om offentlige myndigheders registre § 5, stk. 2, § 6, stk. 3, 2. pkt, og § 27, sidste pkt. Omfattet af udtrykket *kommunal myndighed* er ikke blot primærkommuner og amtskommuner, men også kommunale fællesskaber, der er godkendt i henhold til § 60 i den kommunale styrelseslov. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med de beføjelser, som Datatilsynet efter forslaget tillægges over for offentlige myndigheder. Lovforslaget bygger på en forudsætning om, at tilsynet som udgangspunkt alene har en udtalelsesret. Forelæggelsen kan foretages af såvel myndigheden som tilsynet.

Det skal understreges, at bestemmelsen i stk. 1 naturligvis ikke vil være til hinder for, at vedkommende minister inddrages i de tilfælde, hvor en statslig myndighed ikke står i et underordnelsesforhold til den pågældende minister. I sådanne tilfælde er der efter bestemmelsen i stk. 1 blot ikke nogen pligt hertil.

Til kapitel 13

Anmeldelse af behandlinger, som foretages for en privat dataansvarlig

Til § 48

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter, at der som udgangspunkt skal foretages anmeldelse af alle behandlinger, som foretages for private dataansvarlige. Bestemmelsen har sin baggrund i

direktivets artikel 18, stk. 1. Anmeldelsen kan foretages af den dataansvarlige eller af dennes repræsentant. Herudover vil en dataansvarlig eller en repræsentant kunne give andre fuldmagt til at foretage anmeldelse på deres vegne.

Til stk. 2

Efter bestemmelsen skal anmeldelsen indeholde de samme oplysninger som anmeldelser af behandlinger, som foretages for den offentlige forvaltning. Ligesom i den offentlige forvaltning skal der angives et formål med behandlingerne, og der skal ske separat anmeldelse af hver behandling eller række af behandlinger, for hvilke der kan angives ét samlet, overordnet formål, som f.eks. behandling med henblik på udførelsen af en bestemt opgave, som den private dataansvarlige forestår. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 43, stk. 2.

Til § 49

Til stk. 1

Bestemmelsen har sin baggrund i direktivets artikel 18, stk. 2. De behandlinger, som undtages fra anmeldelseskravet, er bl.a. de typer af registrering, som i dag er undtaget i henhold til Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 121 af 11. marts 1988 om undtagelse af visse private edb-registre fra anmeldelsespligt, samt de registreringsformer som er undtaget i medfør af lov om private registre § 3, stk. 4, 2. pkt. Undtagelsen af foreningsregistre har endvidere baggrund i artikel 18, stk. 4, jf. artikel 8, stk. 2, litra d. Der er således ikke på dette punkt tiltænkt nogen indskrænlaiing i forhold til, hvilke former for registreringer der efter den gældende ordning er undtaget fra anmeldelsespligten. Herudover er almindelige personaleregistre, kunde- og leverandørsystemer og lignende undtaget, såfremt der ikke behandles følsomme oplysninger. Endelig er behandlinger, som foretages med henblik på markedsundersøgelser, ikke undergivet kravet om anmeldelse, medmindre der behandles følsomme oplysninger. Det bemærkes, at bestemmelsen ikke omfatter behandlinger, som tillige har et andet formål, f.eks. efterfølgende konkrete markedsføringstiltag over for de personer, som indgår i undersøgelsen.

Til stk. 2

I bestemmelsen er indsat en henvisning til § 44, stk. 2. Dette indebærer, at justitsministeren skal fastsætte nærmere regler om, hvilke formål behandlingerne må varetage, hvilke oplysningstyper der kan behandles, hvilke kategorier af personer der kan behandles oplysninger om, hvilke kategorier af modtagere oplysningerne kan overføres

til, samt hvor længe oplysningerne må opbevares.

Til stk. 3

Bemyndigelsesbestemmelsen svarer i en vis udstrækning til, hvad der følger af lov om private registre § 3, stk. 5. Der kan fastsættes undtagelser fra anmeldelseskravet for så vidt angår typer af behandlinger, for hvilke det i betragtning af de behandlede oplysninger ikke er sandsynligt, at de registreredes rettigheder eller frihedsrettigheder krænkes, jf. direktivets artikel 18, stk. 2. I forbindelse med fastsættelsen af sådanne undtagelser fra anmeldelseskravet vil det skulle anføres, hvilke typer oplysninger, hvilke typer formål, hvilke registrerede og hvilke kategorier af modtagere, der kan blive tale om, samt hvor længe oplysningerne må opbevares. Der vil ikke kunne ske undtagelse for de typer af behandlinger, som er omtalt i § 50, stk. 1.

Til § 50

Reglerne i stk. 1 og 2 har deres baggrund i direktivets artikel 20, stk. 1 og 2.

Til stk. 1

Bestemmelsen i stk. 1 foreskriver et krav om, at der skal indhentes en tilladelse fra Datatilsynet inden iværksættelsen af visse typer af behandlinger. Det gælder dog kun i det omfang, de pågældende behandlinger ikke er undtaget fra anmeldelseskravet, jf. § 49, stk. 1 eller 3. Der skal ske forelæggelse for Datatilsynet før iværksættelse af behandling af følsomme oplysninger. Dette svarer til, hvad der følger af lov om private registre § 2, stk. 3, og § 3, stk. 4. Endvidere skal der ske forelæggelse før iværksættelse af advarselsregistervirksomhed, kreditoplysningsbureauvirksomhed og stillingsbesættende virksomhed, hvilket svarer til ovennævnte lovs § 3, stk. 6, og § 8 samt § 1 i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 523 af 11. august 1986 om virksomheder, der erhvervsmæssigt yder bistand ved stillingsbesættelse. Der er dog i lovudkastet fastsat en egentlig tilladelsesordning i modsætning til den anmeldelsesordning, som i dag gælder for hovedparten af ovennævnte typer af registreringsvirksomhed. Endelig skal der meddeles tilladelse til behandlinger, der udelukkende finder sted med henblik på at føre retsinformationssystemer.

Til stk. 2

Bestemmelsen omhandler overførsler af oplysninger til tredjelande. Formålet med bestemmelsen er at give Datatilsynet indseende med og mulighed for at gribe ind over for visse overførsler til tredjelande, som sker efter lovudkastets § 27, stk. 1. Der henvises

til udvalgets overvejelser vedrørende overførsler til tredjelande i kapitel 5, pkt. 3.5.3.11. I modsætning til bestemmelsen i stk. 1, hvorefter der skal ske forelæggelse af hele den række af behandlinger, som finder sted med henblik på de formål, som fremgår af bestemmelsen, skal der efter stk. 2 kun indhentes tilladelse til selve overførslen. Hvis der fra f.eks. et personaleregister, som er undtaget fra anmeldelse, jf. § 49, skal ske overførsel af oplysninger til et tredjeland, vil tilladelseskravet således ikke indebære, at der skal ske anmeldelse af eller gives tilladelse til førelsen af selve personaleregisteret.

Bestemmelsen gælder ikke for overførsler, som sker i medfør af lovudkastets § 27, stk. 3.

Til stk. 3 og 4

I stk. 3 er indsat en bemyndigelsesbestemmelse, efter hvilken justitsministeren kan undtage behandlinger, der er omfattet af stk. 1, nr. 1 og 2, samt stk. 2, fra tilladelseskravet. I forbindelse med undtagelser fra § 50, stk. 2, kan der f.eks. lægges vægt på, om Europa-Kommissionen efter direktivets artikel 25, stk. 6, har fastslået, at bestemte tredjelande sikrer et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, således at der ikke længere vil være samme behov for forudgående tilladelse inden overførsel af oplysninger til de pågældende tredjelande.

I henhold til stk. 4 kan justitsministeren fastsætte regler om, at der forinden iværksættelsen af andre anmeldelsespligtige behandlinger end de i stk. 1 og 2 nævnte skal indhentes en tilladelse fra Datatilsynet. Ligesom i relation til § 45, stk. 2, kan der f.eks. lægges vægt på, om der er tale om en behandling, som har til formål at udelukke den registrerede fra at udøve en ret, modtage en ydelse eller opnå en kontrakt, eller som indebærer anvendelse af ny teknologi, der indebærer særlige risici for registrerede personer, jf. direktivets betragtning 53.

Til stk. 5

Af bestemmelsen følger, at Datatilsynet kan fastsætte nærmere vilkår for udførelsen af behandlinger, som skal tillades efter stk. 1, 2 eller 4. Ved fastsættelsen af vilkår for behandlinger af følsomme oplysninger med henblik på forskning eller statistik forudsættes det, at der tages udgangspunkt i de vilkår, som i dag stilles i henhold til lov om private registre § 2, stk. 3, 3. pkt. I relation til advarselsregistre forudsættes det, at der tages udgangspunkt i de vilkår, som stilles efter lov om private registre § 3, stk. 7. Endelig forudsættes det, at der med hensyn til vilkår for førelse af stillingsbesættende virksomhed tages udgangspunkt i den gældende bekendtgørelse om virksomheder, der er-

hvervsmæssigt yder bistand ved stillingsbesættelse. Herudover kan vilkårene for de nævnte erhvervsmæssige aktiviteter udformes som en nærmere beskrivelse af lovens krav samt indskærpe kravene til sikkerhedsforanstaltninger.

Til § 51

Bestemmelserne i stk. 1 og 2 er indsat på baggrund af direktivets artikel 19, stk. 2. I relation til reglen i stk. 1 henvises til bemærkningerne til den tilsvarende bestemmelse i § 46, stk. 1. Reglen i stk. 2 omhandler behandlinger, til hvilke Datatilsynets tilladelse skal indhentes inden iværksættelsen. Tilsynets tilladelse til ændringen skal indhentes inden iværksættelsen, idet der dog i stedet kan ske efterfølgende anmeldelse, såfremt der er tale om ændringer af mindre væsentlig betydning. Om betydningen af dette udtryk henvises til bemærkningerne til § 46, stk. 2.

Til kapitel 14

Anmeldelse af behandlinger, der foretages for domstolene

Til § 52

Af bestemmelsen følger, at reglerne i §§ 43-46 tilsvarende gælder for anmeldelse til vedkommende tilsynsmyndighed af behandling af oplysninger, der foretages for domstolene.

Anmeldelse til vedkommende tilsynsmyndighed (retspræsident), jf. § 67, stk. 1, til brug for dennes udøvelse af sine tilsynsopgaver skal således ske efter de regler, som gælder for behandling af oplysninger, der foretages for den offentlige forvaltning. Dog gælder det, at det kun er selve reguleringen af, hvornår anmeldelse skal ske, og hvilke oplysninger der i givet fald skal være indeholdt i en anmeldelse, som finder anvendelse på domstolenes behandling af oplysninger. Den særlige regel i § 47 har ingen betydning i relation til domstolene, hvilket er baggrunden for, at der ikke henvises til denne bestemmelse. Med hensyn til det nærmere indhold af anmeldelsesreglerne for domstolenes virksomhed henvises til bemærkningerne til §§ 43-46.

For så vidt angår udvalgets overvejelser vedrørende den foreslåede anmeldelsesordning for domstolene, henvises nærmere til kapitel 5, pkt. 3.8.5.

Til kapitel 15

Øvrige bestemmelser

Til § 53

Bestemmelsen afløser anmeldelsesreglen i lov om private registre § 20, stk. 1, om edb-servicebureauer. Reglen gælder således ikke for andre typer af databehandlere. Anmeldelsespligten gælder i modsætning til lov om private registre § 20 for ethvert organ, herunder også f.eks. en forvaltningsmyndighed, som udfører edb-servicebureauvirksomhed. Reglen gælder for alle virksomheder, myndigheder m.v., som foretager elektronisk behandling af oplysninger, uanset om behandlingen er omfattet af en anden medlemsstats lovgivning.

Til § 54

Til stk. 1

Bestemmelsen svarer til en vis grad til, hvad der følger af lov om offentlige myndigheders registre § 8, stk. 2, 1. pkt. Bestemmelsen har desuden baggrund i direktivets artikel 21, stk. 2. Reglen gælder for såvel offentlige som private dataansvarliges behandlinger. Formålet med reglen er, at det skal være enkelt for borgerne at gøre sig bekendt med, hvilke behandlinger der er anmeldt til tilsynsmyndighederne. Det forudsættes derfor, at fortegnelsen, hvori alle de oplysninger, som fremgår af § 43, stk. 2, skal noteres, fremstår i en overskuelig og let forståelig form. Det forudsættes endvidere, at førelsen af fortegnelsen tilrettelægges således, at det er let for enhver at få adgang til de ajourførte oplysninger.

Til stk. 2

Bestemmelsen er en følge af direktivets artikel 21, stk. 3. Reglen forudsætter, at en dataansvarlig har kendskab til alle de behandlinger, som foretages for denne, idet den dataansvarlige skal stille de i § 43, stk. 2, nr. 1, 2 og 4-6, nævnte oplysninger til rådighed for enhver, som anmoder derom. Efter bestemmelsen skal den dataansvarlige således også give meddelelse om de behandlinger, som foretages for den dataansvarlige af en databehandler, f.eks. et edb-servicebureau. Oplysningerne skal stilles til rådighed for enhver, der anmoder herom. Det er således ingen betingelse, at vedkommende er registreret eller på anden måde kan godtgøre en interesse i at blive gjort bekendt med oplysningerne. Det forudsættes, at oplysningerne stilles til rådighed inden for en rimelig tid efter begæringens fremsættelse.

Til stk. 3

I bestemmelsen er indsat en henvisning til undtagelsesbestemmelserne i § 30. Bestemmelsen, der bygger på direktivets artikel 13, stk. 1, indebærer, at der ikke er krav om offentliggørelse af nærmere bestemte oplysninger i den i stk. 1 nævnte fortegnelse. Efter bestemmelsen er der endvidere ikke pligt for den dataansvarlige til at udlevere de i stk. 2 nævnte oplysninger, hvis hensynet til den registreredes interesse i den offentlige tilgængelighed findes at burde vige for afgørende hensyn til private eller offentlige interesser. Dette svarer til dels til, hvad der gælder efter lov om offentlige myndigheders registre § 8, stk. 2, 2. pkt. Reglen medfører bl.a., at der fortsat ikke er en pligt til at gøre offentligheden bekendt med alle detailregier for og det fulde dataindhold i Det Centrale Kriminalregister.

Til afsnit VI

Tilsyn og afsluttende bestemmelser

Til kapitel 16

Datatilsynet

Reglerne i dette kapitel vedrører Datatilsynets organisation samt tilsyns- og inspektionsbeføjelser i forhold til behandlinger, som ikke er omfattet af de særlige tilsynsbestemmelser i kapitel 17. I kapitlet er endvidere fastsat regler om Datatilsynets opgaver i relation til visse former for behandling af personoplysninger, som er undergivet en anden medlemsstats lovgivning.

Bestemmelserne er fastsat på baggrund af direktivets artikel 28 og afløser reglerne om Registertilsynets organisation og kompetence i lov om offentlige myndigheders registre kapitel 7 og lov om private registre kapitel 7.

Til § 55

Bestemmelsen har sin baggrund i direktivets artikel 28, stk. 1, og til dels artikel 28, stk. 3, 1. pind. Et flertal i udvalget mener, at tilsynet med forvaltningsmyndigheder og private bør varetages af én myndighed, jf. ordningen i § 55. Et mindretal i udvalget er imidlertid af den opfattelse, at der bør etableres en to-instansordning. Der henvises til kapitel 5, pkt. 3.9.3.

Til stk. 1

Bestemmelsen svarer til lov om offentlige myndigheders registre § 22, stk. 1. Tilsynsmyndigheden foreslås benævnt Datatilsynet i stedet for Registertilsynet, men dette indebærer ikke i sig selv ændringer, for så vidt angår tilsynets organisation eller virksomhed. Reglen svarer til § 22, stk. 1,1. pkt., i lov om private registre, samt § 22, stk. 1, 1. pkt., i lov om offentlige myndigheders registre. Efter bestemmelsen har Datatilsynet som udgangspunkt kompetence i relation til enhver behandling, som omfattes af loven. Andet kan dog være bestemt i særlovgivningen.

Til stk. 2

Bestemmelsen svarer til lov om offentlige myndigheders registre § 24. Sekretariatet, der skal varetage Datatilsynets daglige forretninger, herunder den løbende inspektionsvirksomhed, forudsaettes sammensat således, at det besidder såvel juridisk som edb-teknisk sagkundskab. Med den rivende udvikling, der i disse år og fremover vil finde sted på IT-området, er det af central betydning, at sekretariatets personale til stadighed kan honorere disse krav.

Til stk. 3

Reglen svarer til lov om offentlige myndigheders registre § *23.* Der skal ved udpegning af medlemmer af rådet tilstræbes uvildighed og sagkundskab. Rådets medlemmer skal således udpeges på en sådan måde, at der sikres Datatilsynet den fornødne uafhængighed af interesser inden for den offentlige og private sektor. Samtidig er det af afgørende betydning for Datatilsynets autoritet, at der blandt rådets medlemmer findes personer med betydelig indsigt i den offentlige (statslige såvel som kommunale) forvaltnings og erhvervslivets og arbejdsmarkedets forhold, da dette vil være en forudsætning for, at tilsynet kan foretage en selvstændig vurdering af de synspunkter, der kan anføres for og imod ønsker om påbegyndelsen og tilrettelæggelsen af bestemte behandlinger. Endelig forudsættes det, at mindst ét medlem af rådet besidder indgående kendskab til informationsteknologi.

Formandsposten har hidtil været beklædt af en højesteretsdommer, og på grund af Datatilsynets særlige funktion og status bør denne praksis i videst muligt omfang opretholdes.

Til stk. 4

Bestemmelsen afløser lov om offentlige myndigheders registre § 25, idet det dog ikke

længere er justitsministeren, som fastsætter rådets forretningsorden, men rådet selv. Der vil kunne fastsættes nærmere regler om sagernes formelle behandling, herunder om, hvor mange medlemmer af rådet der skal være til stede, for at rådet kan anses for beslutningsdygtigt, om indkaldelse af stedfortræder osv. samt om, at visse typer af sager kan afgøres af sekretariatet på Datatilsynets vegne.

Til § 56

Bestemmelsen har sin baggrund i direktivets artikel 28, stk. 1, 2. afsnit. Den nuværende lovgivning indeholder ikke en tilsvarende bestemmelse, men indsættelsen af det udtrykkelige krav om uafhængighed indebærer ikke nogen ændring af den gældende retstilstand. Datatilsynet er efter reglen fortsat ikke undergivet tjenestebefalinger fra anden administrativ myndighed med hensyn til udøvelsen af sin virksomhed.

Til § 57

Bestemmelsen har sin baggrund i direktivets artikel 28, stk. 2. Der er ikke en tilsvarende regel i den gældende registerlovgivning. Kravet om forelæggelse for Datatilsynet gælder i forbindelse med udfærdigelsen af anordninger, bekendtgørelser og cirkulærer m.v. Det er uden betydning, om reglerne kun er bindende for ansatte i en myndighed eller tillige har retsvirkning over for borgerne. Det afgørende vil være, om reglerne har indflydelse på beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger. Der skal bl.a. ske høring inden fastsættelsen af nærmere regler efter dette lovudkast, f.eks. efter § 44, stk. 2, § 45, stk. 2, § 72 og § 73.

Det forudsættes endvidere, at der sker høring af Datatilsynet i forbindelse med udfærdigelse af lovforslag, som fremsættes af regeringen. Endvidere forudsættes det, at vedkommende ressortministerium i forbindelse med sin stillingtagen til et privat lovforslag hører Datatilsynet.

Datatilsynet skal i forbindelse med høringen udtale sig om, hvorvidt de påtænkte retsforskrifter m.v. efter tilsynets opfattelse giver anledning til betænkeligheder i forhold til direktivet og dette lovudkast eller i øvrigt i relation til beskyttelsen af de registreredes privatliv.

Hvis der i et tilfælde ikke sker høring af Datatilsynet, indebærer dette ikke, at den udstedte administrative retsforskrift er ugyldig.

Til § 58

Til stk. 1

Bestemmelsen svarer til lov om offentlige myndigheders registre § 22, stk. 2, og til lov om private registre § 22, stk. 1, 2. pkt. Den har desuden baggrund i direktivets artikel 28, stk. 1 og 4. Enhver registreret kan indgive en anmodning til Datatilsynet om beskyttelse af sine rettigheder efter loven. Herudover kan tilsynet tage sager op af egen drift, såfremt tilsynet finder anledning dertil.

Til stk. 2

Bestemmelsen er indsat på baggrund af direktivets artikel 25, stk. 4, artikel 25, stk. 6, sidste afsnit, artikel 26, stk. 3, sidste afsnit, samt artikel 26, stk. 4. Det er efter bestemmelsen muligt at tilbagekalde begunstigende afgørelser truffet over for såvel dataansvarlige som registrerede. Det er dog en forudsætning, at tilbagekaldelsen er nødvendig for efterlevelsen af Kommissionens afgørelse.

Til § 59

Bestemmelserne afløser de nugældende regler i lov om private registre § 23, stk. 1-6. De har endvidere sin baggrund i direktivets artikel 28, stk. 3,2. pind.

Til stk. 1

Tilsynet vil i medfør af bestemmelsen i stk. 1 kunne påbyde;, at der sker berigtigelse (rettelse), sletning eller blokering af oplysninger. Det bemærkes, at den registrerede i sådanne tilfælde endvidere efter § 38 vil kunne fremsætte anmodning om, at den dataansvarlige skal underrette tredjemand om, at videregivne oplysninger er blevet berigtiget, slettet eller blokeret.

I relation til blokering af oplysninger vil Datatilsynet kunne give påbud herom under særlige betingelser. Tilsynet vil således bl.a. kunne bestemme, at der skal ske blokering af oplysninger til visse formål eller i relation til bestemte modtagere, samt at blokeringen ophæves, når bestemte betingelser er opfyldt.

Til stk. 2

Efter bestemmelsen kan Datatilsynet forbyde visse nærmere angivne fremgangsmåder i

forbindelse med behandlingen af oplysninger. Reglen svarer til lov om private registre § 23, stk. 5.

Til stk. 3

Reglen supplerer bestemmelsen i § 41, stk. 1, om, at der skal træffes fornødne tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger. Dette svarer til ordningen i lov om private registre § 24, stk. 6. Såfremt der er fastsat nærmere bestemmelser om sikkerhed i henhold til § 41, stk. 3, kan tilsynet alene meddele et sådant påbud i overensstemmelse med disse. Tilsynet kan dog supplere bestemmelserne i overensstemmelse med § 41, stk. 1, såfremt der er tale om konkrete forhold, som de efter § 41, stk. 3, fastsatte sikkerhedsbestemmelser ikke regulerer.

Til stk. 4

Bestemmelsen medfører, at Datatilsynet vil kunne meddele en eventuel databehandler, som på vegne af en dataansvarlig foretager en behandling som nævnt i stk. 1-3, påbud eller forbud. Dette kan være relevant, såfremt det ikke er muligt for tilsynet at meddele den dataansvarlige de nødvendige påbud eller forbud, f.eks. fordi det ikke er muligt at komme i kontakt med den dataansvarlige, eller hvis den dataansvarlige ikke ønsker at efterleve en afgørelse, som er truffet af tilsynet i henhold til stk. 1-3. Det er en forudsætning, at der ikke er umiddelbar udsigt til, at tilsynet kan meddele den dataansvarlige sin afgørelse efter stk. 1-3 eller til, at den dataansvarlige efterlever tilsynets afgørelse, såfremt denne allerede er truffet og meddelt den dataansvarlige. Det er endvidere en forudsætning, at den fortsatte behandling er til skade for den registrerede eller for andre, f.eks. fordi der foregår en ulovlig videregivelse eller anden udbredelse af personoplysninger.

Til § 60

Datatilsynet har efter bestemmelsen i stk. 1 kun afgørelseskompetence med bindende virkning over for andre myndigheder i relation til de bestemmelser, som specifikt er nævnt i bestemmelsen. I andre situationer har tilsynet alene kompetence til at afgive uforbindende udtalelser, jf. stk. 2.

Til § 61

Tilsynets afgørelser kan efter bestemmelsen ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Dette svarer til den gældende retstilstand, se f.eks. lov om private registre § 25. Reglen gælder for såvel afgørelser truffet over for offentlige myndigheder, jf. §

60, stk. 1, som for påbud og forbud eller andre afgørelser, meddelt til private dataansvarlige efter f.eks. § 59. Reglen gælder endvidere for afgørelser, som er truffet efter § 64, stk. 1.

Til § 62

ni stk. i

Bestemmelsen afløser lov om offentlige myndigheders registre § 26, stk. 1. Den svarer endvidere til lov om private registre § 26, stk. 2. Bestemmelsen har desuden sin baggrund i direktivets artikel 28, stk. 3, 1. pind. Det forhold, at tilsynet kan kræve oplysninger til afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens bestemmelser, medfører, at tilsynet bl.a. vil kunne kræve oplysninger med henblik på at afklare, om en given behandling er omfattet af undtagelsesbestemmelsen i lovudkastets § 2.

Til stk. 2

Bestemmelsen, som tager sigte på behandlinger, der foretages for den offentlige forvaltning, svarer til lov om offentlige myndigheders registre § 26, stk. 2. Det følger af direktivets artikel 28, stk. 3, 1. pind, at tilsynsmyndigheden skal kunne have adgang til de oplysninger, der gøres til genstand for en behandling. Det forudsættes således, at tilsynet har mulighed for selv at gøre sig bekendt med oplysningerne efter at have fået adgang til lokaler, hvorfra der er adgang til disse.

Til stk. 3

Bestemmelsen, der tager sigte på behandlinger, der foretages for private dataansvarlige, svarer til en vis grad til lov om private registre § 22, stk. 3. I bestemmelsen er fastsat en begrænset inspektionsbeføjelse, nemlig til de typer af behandlinger, som er undergivet et krav om forudgående tilladelse. Dette gælder også behandlinger, som er inddraget under tilladelsesordningen i medfør af § 50, stk. 4.

Til stk. 4

Bestemmelsen afløser lov om private registre § 22, stk. 3, jf. § 20, idet den dog tillige gælder for offentlige edb-servicebureauer. Der vil efter bestemmelsen kunne foretages inspektion i forhold til såvel behandlinger, der er omfattet af denne lov, som i forhold til behandlinger, som er omfattet af en anden medlemsstats lovgivning, jf. herved også §64, stk. 1.

Til § 63

Til stk. 1

Bestemmelsen i stk. 1 svarer til lov om private registre § 26, stk. 1, og afløser endvidere reglen i lov om offentlige myndigheders registre § 8 c.

Efter bestemmelsen kan Datatilsynet fastsætte, at anmeldelser, ansøgninger og tilladelser kan eller skal indgives på en bestemt måde. Dette gælder i relation til såvel den offentlige forvaltning som private. Tilsynet kan således beslutte, at der kan ske anmeldelse ved anvendelse af bestemte blanketter. Desuden kan tilsynet bestemme, at der tillige skal ske anmeldelse ad elektronisk vej, f.eks. via elektronisk post eller på anden måde.

Tilsynet kan efter bestemmelsen også fastsætte nærmere regler for, hvordan der kan foretages (enslydende) anmeldelse af behandlinger, som foretages af flere myndigheder.

Det forudsættes, at tilsynet ved udformningen af anmeldelserne sikrer, at en dataansvarlig gøres opmærksom på muligheden for at undtage en anmeldelse fra offentliggørelse, jf. § 54, stk. 3, med henvisningen til § 30.

Til stk. 2

Bestemmelsen svarer til lov om private registre § 26, stk. 2. I bestemmelsen er det fastsat, at der opkræves gebyrer for anmeldelser og tilladelser inden for den private sektor.

Til stk. 3

Reglen indebærer, at der ikke vil kunne opkræves mere end ét gebyr for anmeldelse af/tilladelse til samme behandling.

Til § 64

Til stk. 1

Efter bestemmelsen, som er fastsat på baggrund af direktivets artikel 28, stk. 6, er Datatilsynet kompetent til at påse, at en behandling, som er undergivet en anden medlemsstats lovgivning, er lovlig.

Datatilsynet vil kunne afkræve oplysninger af en eventuel databehandler, som er etable-

ret i Danmark, eller af en repræsentant for den dataansvarlige, som befinder sig i Danmark, jf. § 62, stk. 1, og tilsynet vil endvidere kunne udføre inspektioner efter reglerne i § 62, stk. 3-4. Herudover har tilsynet kompetence til at realitetsbehandle og afgøre sagen efter den pågældende medlemsstats materielle lovgivning. Endelig kan tilsynet meddele påbud eller forbud til en databehandler eller repræsentant for den dataansvarlige, såfremt disse befinder sig i Danmark, efter reglerne i denne lovs § 59.

Der er ikke en egentlig klageadgang for den registrerede, men tilsynet er kompetent til at tage en sag op af egen drift, hvis tilsynet finder anledning dertil. Datatilsynet kan bl.a. blive anmodet af en myndighed i en anden medlemsstat om at udøve sine beføjelser.

Det forudsættes i øvrigt, at tilsynsmyndighederne i medlemsstaterne samarbejder med hinanden i det omfang, det er nødvendigt for at opfylde deres pligter.

ni stk. 2

Reglen indebærer, at der vil kunne ske videregivelse til myndigheder i andre medlemsstater af oplysninger, selv om disse måtte være undergivet tavshedspligt. Bestemmelsen har sin baggrund i direktivets artikel 28, stk. 6, sidste pkt.

Til § 65

Datatilsynet skal efter bestemmelsen offentliggøre en årlig beretning om sin virksomhed. Bestemmelsen svarer til lov om offentlige myndigheders registre § 28, stk. 1. Den har endvidere sin baggrund i direktivets artikel 28, stk. 3, 2. pind, og artikel 28, stk. 5. I årsberetningen er tilsynet berettiget til at gengive eller redegøre for eventuelle svar eller andre reaktioner fra de berørte myndigheder.

Bestemmelsens 3. pkt. svarer i et vist omfang til den nugældende lovs § 28, stk. 2. Reglen har endvidere sin baggrund i direktivets artikel 28, stk. 3,2. pind.

Til § 66

Af bestemmelsen følger, at Datatilsynet samarbejder med de øvrige tilsynsmyndigheder i det omfang, det er nødvendigt for at opfylde deres pligter, navnlig ved at udveksle alle relevante oplysninger. Bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse for tilsynet med den behandling af oplysninger, der foretages for domstolene, jf. lovudkastets § 68, stk. 1, med henvisningen til § 66.

Selv om bestemmelsen er indsat i kapitlet om Datatilsynet, vil initiativet til samarbejde tilsynsmyndighederne imellem vedrørende et givet spørgsmål naturligvis kunne udgå fra de øvrige tilsynsmyndigheder, f.eks. fra en af de tilsynsførende landsretspræsidenter. Det forudsættes, at tilsynsmyndighederne indbyrdes drøfter spørgsmål af mere principiel karakter, således at der sker den fornødne koordinering tilsynsmyndighederne imellem. Herved sikres det, at tilsynsmyndighedernes praksis ikke udvikler sig i en forskellig retning. Det bemærkes i den forbindelse, at en række af lovudkastets bestemmelser overlader vedkommende tilsynsmyndighed et forholdsvist frit skøn ved udfyldningen af de i lovudkastet indeholdte standarder.

Til kapitel 17

Tilsyn med domstolene

I kapitlet fastsættes særlige regler for tilsynet med domstolene. De foreslåede bestemmelser er udtryk for flertallets opfattelse af, hvorledes tilsynet med domstolene bør organiseres og udføres. Der henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.9.5.

Til § 67

Til stk. 1

Efter bestemmelsens *1. pkt.* fører vedkommende landsretspræsident tilsyn med behandling af oplysninger, der foretages for byretterne. Vedkommende i bestemmelsens forstand er den landsretspræsident, hvorunder den pågældende byret i henhold til retsplejelovens § 4, stk. 1, henhører. Tilsynet omfatter foruden den egentlige byret også de særlige domstole i tilknytning til byretten, f.eks. boligretten, husdyrvoldgiftsretten og præsteretten. Omfattet af landsretspræsidenternes tilsyn er også landsretterne.

Efter bestemmelsens *2. pkt.* omfatter landsretspræsidenternes tilsyn endvidere andre retter end de i 1. pkt. nævnte, der er beliggende i vedkommende landsretskreds. Bestemmelsen indebærer bl.a., at tilsynet med Arbejdsretten, Tjenestemandsretten og Sø- og Handelsretten føres af præsidenten for Østre Landsret.

Tilsynet med Højesteret og Den Særlige Klageret føres dog af præsidenten for Højesteret, jf. *3. pkt.*

Til stk. 2

I bestemmelsen fastsættes det, at præsidenternes tilsyn i det hele omfatter domstolenes administrative forhold. Retspræsidenternes tilsyn omfatter således den teknisk-administrative behandling af oplysninger, herunder spørgsmålet om behandlingssikkerheden. Dette indebærer bl.a., at førelsen af en elektronisk oversigt over de ved et embede ansatte personers forhold m.v. er omfattet af tilsynet.

Retspræsidenternes tilsyn omfatter ikke retternes judicielle funktioner, idet der for disse funktioner er fastsat en særlig kontrolordning, jf. nærmere stk. 3.

Til stk. 3

Bestemmelsen tager sigte på retternes behandling af oplysninger i forbindelse med varetagelsen af judicielle funktioner.

Af bestemmelsens /. *pkt.* følger, at afgørelser om behandling af oplysninger træffes af vedkommende ret. I de tilfælde, hvor der i forbindelse med domstolenes varetagelse af sine judicielle funktioner opstår spørgsmål om lovligheden af den behandling af personoplysninger, som finder sted i tilknytning hertil, påhviler det således vedkommende dataansvarlige domstol at træffe afgørelse herom. Dette sker i form af judicielle afgørelser, der kan påkæres efter reglerne i 2.-4. pkt.

Efter bestemmelsens *2. pkt.* kan den dataansvarlige domstols afgørelser kæres til højere ret. Bestemmelsen tager navnlig sigte på de almindelige domstole, jf. retsplejelovens § 1, stk. 1. Bestemmelsen fastsætter, at en dataansvarlig domstols afgørelse altid kan kæres til højere ret. Om baggrunden herfor henvises til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.9.5.1. Bestemmelsen indebærer dermed, at der vil skulle ses bort fra en eventuel appelbegrænsningsregel. Eksempelvis vil spørgsmålet om, hvorvidt der skal ske berigtigelse af behandlede personoplysninger, kunne påkæres til højere ret, uanset bestemmelsen i retsplejelovens § 221, stk. 3, 2. pkt. Også et eventuelt krav om andeninstansbevilling til den retsafgørelse, som behandlingen af oplysninger vedrører, skal der efter bestemmelsen ses bort fra. Hvilken overordnet retsinstans kære skal ske til, og hvilke procesregler der skal finde anvendelse vil, som udgangspunkt afhænge af reglerne for den retsafgørelse, som behandlingen af oplysningerne vedrører. Kære sker efter de almindelige regler i retsplejeloven herom, medmindre der i lovgivningen er fastsat særlige regler for indbringelse af vedkommende dataansvarlige domstols afgørelser for højere retsinstans. Dette betyder bl.a., at byretternes afgørelser vedrørende lovligheden af en behandling af oplysninger, skal påkæres til vedkommende landsret efter reglerne i retsplejeloven. Dette gælder både for så vidt angår civile retssager, og sager inde,n for

strafferetsplejen. Det bemærkes, at bestemmelsens 2. pkt. også omhandler de tilfælde, hvor en særlig domstol - dvs. en domstol, der ikke indgår i det almindelige domstolshierarki, jf. retsplejelovens § 1, stk. 1 - har truffet afgørelse om lovligheden af en behandling af personoplysninger, som har fundet sted i forbindelse med behandlingen af en retssag. En betingelse herfor er dog, at der er adgang til at indbringe den materielle afgørelse i sagen for højere ret. F.eks. kan en husdyrvoldgiftsrets afgørelser indbringes for en husdyrovervoldgiftsret, og en landvæsenskommissions afgørelser kan indbringes for en overlandvæsenskommission.

Bestemmelsens *3. pkt.* omhandler særlige domstole, hvis materielle afgørelser efter de processuelle regler, der gælder for disses virksomhed, ikke kan indbringes for en højere ret. Det gælder f.eks. Arbejdsretten og Tjenestemandsretten. I disse tilfælde følger det af bestemmelsen, at afgørelsen om lovligheden af behandlingen af personoplysninger kan påkæres til den landsret, i hvis kreds retten er beliggende. Kæremålet vil skulle behandles efter retsplejelovens regler om den civile retspleje. Det skal præciseres, at bestemmelsen i 3. pkt. selvsagt ikke indebærer, at en afgørelse, der er truffet af Højesteret, kan indbringes for Østre Landsret. Afgørelser, der er truffet af Den Særlige Klageret, kan heller ikke indbringes for Østre Landsret, i de tilfælde, hvor klagerettens materielle afgørelse i sagen ikke kan indbringes for Højesteret. Afgørelser om lovligheden af behandling af personoplysninger i tilknytning til sager om afsættelse af dommere, jf. herved retsplejelovens § 49, stk. 9, kan derimod kæres til Højesteret efter 2. pkt.

I bestemmelsens *4. pkt.* er endelig fastsat, at kærefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende. Kærefristen gælder, uanset om kære sker efter bestemmelsens 2. eller 3. pkt.

Om baggrunden for de foreslåede bestemmelser, der efter udvalgets opfattelse er nødvendige for at sikre en korrekt implementering af det vedtagne direktivs artikel 28, henvises til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.9.5.

Til § 68

I bestemmelsens *stk. 1* fastsættes det, hvilke nærmere beføjelser der tilkommer vedkommende retspræsident i forbindelse med dennes udførelse af tilsyn i henhold til § 67. Efter bestemmelsen finder reglerne i lovudkastets §§ 56, 58, 62, stk. 1, 2 og 4, 63, stk. 1, og 66 anvendelse for præsidenternes udøvelse af tilsyn. De afgørelser, som vedkommende præsident måtte træffe i forbindelse med udøvelsen af sit tilsyn, kan efter bestemmelsen ikke påklages til anden administrativ myndighed. Afgørelserne kan heller ikke påklages til Folketingets Ombudsmand. Bestemmelsen vedrører derimod ikke domstolenes kompetence i henhold til grundlovens § 63.

Efter bestemmelsens *stk. 2* skal der ved udarbejdelsen af bekendtgørelser eller lignende generelle retsforskrifter, der har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af oplysninger, der foretages for domstolene., indhentes en udtalelse fra vedkommende tilsynsmyndighed. Det forudsættes endvidere, at der indhentes en udtalelse fra tilsynsmyndighederne i forbindelse med regeringens behandling (udarbejdelse) af lovforslag, der vedrører behandling af oplysninger, der foretages for domstolene.

Af bestemmelsens *stk. 3* følger, at præsidenterne afgiver en årlig beretning om deres virksomhed. Beretningen offentliggøres. Der vil efter bestemmelsen ikke være noget til hinder for, at der afgives en samlet rapport vedrørende præsidenternes tilsyn med domstolsområdet.

Om baggrunden for den foreslåede bestemmelse henvises til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.9.5.2.

Til kapitel 18

Straf- og erstatningsansvar

I kapitlet er indeholdt regler om den dataansvarliges erstatnings- og strafansvar. Med bestemmelserne sikres det, at der sker en korrekt implementering af direktivets artikel 23 og 24. Der henvises nærmere til kapitel 5, pkt. 3.10. Anførte sted er endvidere medtaget udvalgets overvejelser vedrørende bestemmelsen i direktivets artikel 22 om retsmidler.

Til § 69

Bestemmelsen, der bygger på direktivets artikel 23, fastlægger et præsumptionsansvar for den dataansvarlige. Det fastsættes således, at den dataansvarlige skal erstatte skade, der er forvoldt ved behandling i strid med bestemmelserne i lovudkastet. Dette gælder dog ikke, hvis den dataansvarlige godtgør, at skaden ikke kunne have været afværget ved den agtpågivenhed og omhu, der må kræves i forbindelse med behandling af oplysninger.

Omfattet af bestemmelsen er såvel økonomisk som ikke-økonomisk skade.

Bestemmelsen indebærer ikke andre ændringer i dansk rets almindelige erstatningsretlige regler, herunder reglerne om kausalitet, adækvans, egen skyld m.v. Disse almindelige erstatningsretlige regler finder således fortsat anvendelse: ved bedømmelsen af, om

den dataansvarlige i forbindelse med behandling af oplysninger har pådraget sig et erstatningsansvar over for den registrerede.

Erstatningskrav, der gøres gældende i henhold til bestemmelsen, skal indbringes for domstolene. Et erstatningskrav vil således ikke kunne forelægges tilsynsmyndighederne.

Til § 70

Bestemmelserne afløser reglerne i lov om private registre § 27 og lov om offentlige myndigheders registre § 29. Bestemmelserne gælder imidlertid også for behandlinger, som er undergivet en anden medlemsstats lovgivning.

Affattelsen af indledningen til bestemmelserne har til formål at sikre, at handlinger, der tillige indebærer en overtrædelse af bestemmelser, der kan medføre højere straf, kan henføres under sådanne bestemmelser. Der tænkes herved navnlig på bestemmelsen i straffelovens § 264 d om bl.a. forsætlig, uberettiget videregivelse af oplysninger om en anden persons private forhold. Der tænkes endvidere på forskellige andre bestemmelser i straffeloven om forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv m.v., herunder bl.a. §§ 152 og 152 c-f samt §§ 155-157.

Til stk. 1

Hvad angår behandlinger, som foretages for private, pålægges der strafansvar for umiddelbar overtrædelse af visse af lovens bestemmelser, for undladelse af at efterkomme visse afgørelser truffet af Datatilsynet, for undladelse af at efterkomme tilsynets krav om enhver oplysning, der er af betydning for dens virksomhed, for at hindre tilsynet i at udøve sin inspektionsbeføjelse, for at tilsidesætte vilkår og lignende eller for at undlade at efterkomme forbud eller påbud.

Til stk. 2

I forbindelse med behandlinger, som foretages for offentlige myndigheder, er det fastsat, at der kan pålægges straf for overtrædelse af vilkår, som tilsynsmyndigheden har stillet i henhold til visse bestemmelser. Dette svarer i et vist begrænset omfang til opregningen i lov om offentlige myndigheders registre § 29, stk. 1.

Til stk. 3

Efter bestemmelsen kan der pålægges straf i forbindelse med behandlinger, som er om-

fattet af en anden medlemsstats lovgivning, men som Datatils;ynet efter § 64, stk. 1, påser lovligheden af. Med bestemmelsen sikres det, at der vil kunne pålægges databehandlere strafansvar, hvis de ikke efterlever tilsynets påbud eller forbud efter § 59, hvis de ikke opfylder tilsynets krav efter 62, stk. 1, eller hvis de hindrer tilsynet i at udføre inspektioner, jf. § 62, stk. 3 og 4.

Til stk. 4

Efter bestemmelsen kan der i regler, der udstedes i medfør af loven, fastsættes straf af enten bøde eller hæfte. Bestemmelsen svarer til lov om private registre § 27, stk. 2. Den afløser endvidere lov om offentlige myndigheders registre § 29, stk. 2.

Til stk. 5

Bestemmelsen sikrer, at der også kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Til § 71

Bestemmelsen afløser reglen i lov om private registre § 28 om frakendelse af retten til at drive eller beskæftige sig med kreditoplysningsbureauvirksomhed, advarselsregistre og edb-servicebureauer. Bestemmelsen gælder imidlertid også for personer, som erhvervsmæssigt yder bistand ved stillingsbesættelse samt personer, som fører retsinformationssystemer. Straffelovens bestemmelser om tidsmæssig begrænsning af frakendelsen af retten og om umiddelbar udelukkelse af denne under sagens behandling m.v. finder tillige anvendelse.

Til kapitel 19

Afsluttende bestemmelser, herunder ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

I kapitlet er indeholdt afsluttende bestemmelser, herunder om lovudkastets ikrafttræden. Reglerne bygger kun i begrænset omfang på det vedtagne direktiv. Dette er således alene tilfældet, for så vidt angår bestemmelsen i § 74, som bygger på direktivets artikel 27.

Til § 72

Bestemmelsen giver hjemmel for vedkommende minister til at udstede en bekendtgørelse, hvori der kan fastsættes nærmere regler for en behandling, som foretages for den offentlige forvaltning. Hvis der er tale om en behandling, som foretages for en kommunal eller amtskommunal myndighed, fastsættes reglerne af den minister, under hvis område den pågældende lovgivning hører. Inden reglerne udstedes, skal der indhentes en udtalelse fra Datatilsynet, jf. § 57.

Regler udstedt i medfør af § 72 bør indeholde mindst de oplysninger, som skal indgå i en anmeldelse til Datatilsynet, jf. § 43, stk. 2, men erstatter ikke denne anmeldelse. Herudover kan der fastsættes nærmere regler, som supplerer eller præciserer de regler, der følger direkte af loven, f.eks. vedrørende indsigtsretten, videregivelse af oplysninger og de sikkerhedsforanstaltninger, der knytter sig til den pågældende behandling. Reglerne skal være i overensstemmelse med loven og kan ikke fravige eller indsnævre de regler, der følger af loven. Reglerne offentliggøres i Lovtidende og bør derfor ikke indeholde oplysninger, som det er påkrævet at hemmeligholde af hensyn til gennemførelse af de foreskrevne kontrol- og sikkerhedsforanstaltninger eller på grund af afgørende hensyn til andre offentlige interesser.

Bestemmelsen tager sigte på behandlinger, hvor særlige forhold taler for, at der på bekendtgørelsesniveau fastsættes nærmere regler for behandlingen. Sådanne særlige forhold kan f.eks. være, at der i behandlingen indgår meget store mængder af følsomme oplysninger, eller hvis der er tale om en behandling, som indebærer en høj grad af publikumskontakt i form af henvendelser til og fra borgerne.

Til § 73

Af bestemmelsen følger, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler i overensstemmelse med lovudkastets kapitel 4 for bestemte typer af behandlinger, som udføres for private dataansvarlige, herunder at bestemte typer oplysninger ikke må behandles. Bestemmelsen svarer i det væsentlige til den ordning, som i dag følger af lov om private registre § 3, stk. 8. Bestemmelsen giver - ligesom den gældende ovennævnte bestemmelse - bl.a. mulighed for at fastsætte nærmere regler for pengeinstitutters videregivelse af kreditoplysninger. Den nuværende bekendtgørelse herom (bekg. nr. 122 af 11. marts 1988) vil således kunne opretholdes i medfør af bestemmelsen. Herudover vil det kunne præciseres, hvilke oplysninger der må indgå i bestemte behandlinger, samt hvordan de må indsamles, registreres, videregives m.v.

Til § 74

Af bestemmelsen følger, at brancheforeninger eller andre organer, som repræsenterer andre kategorier af private dataansvarlige, i samarbejde med Datatilsynet kan udarbejde adfærdskodekser, der skal bidrage til en korrekt anvendelse af reglerne i lovudkastet eller regler udstedt i medfør heraf. Af bestemmelsen følger ikke en forpligtelse til at udarbejde (ikke-bindende) adfærdskodekser. Bestemmelsen er således alene indsat for i overensstemmelse med direktivets artikel 27 at tilskynde brancheforeninger m.v. til at tage initiativ til, at der i samarbejde med Datatilsynet udarbejdes et sæt etiske regler på deres område. Et eksempel på regler, der allerede i dag er udarbejdet, er de presseetiske regler, som gælder for journalistisk virksomhed omfattet af medieans varsloven. I de tilfælde, hvor der udarbejdes adfærdskodekser, forudsættes det, at Datatilsynet påser, at et sådan sæt regler ikke er i uoverensstemmelse med reglerne i lovudkastet samt regler udstedt i medfør heraf. Hvis Datatilsynet finder det nødvendigt, kan tilsynet indhente bemærkninger til udarbejdede udkast hos de registrerede eller deres repræsentanter.

Til § 75

Bestemmelsen er indsat for at tilvejebringe det fornødne hjemmelsgrundlag for justitsministeren til at fastsætte administrative bestemmelser til opfyldelse af de gennemførelsesforanstaltninger, som Europa-Kommissionen vil kunne vedtage efter proceduren i direktivets artikel 31, jf. nærmere artikel 25 og 26 vedrørende overførsel af oplysninger til tredjelande.

Til §§ 76-79

I §§ 76-79 reguleres lovens ikrafttræden og overgangsordning. Baggrunden for, at udvalget - i modsætning til hvad der sædvanligvis gælder for et lovforberedende udvalgsarbejde - har fastsat en udtrykkelig ikrafttrædelsesbestemmelse, er, at det fremgår af direktivets artikel 32, stk. 1, at medlemsstaterne senest 3 år efter direktivets vedtagelse sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette. Reglerne om overgangsordning for behandlinger, som er iværksat på ikrafttrædelsesdatoen for loven, er fastsat under hensyntagen til bestemmelserne i artikel 32, stk. 2 og 3.

Til § 76

Loven træder i kraft den 1. oktober 1998. Dog er der særlige regler for behandlinger, som er iværksat på dette tidspunkt, idet der ikke er noget krav om, at disse behandlin-

ger skal være anmeldt på tidspunktet for lovens ikrafttræden. Anmeldelser skal blot foretages inden henholdsvis den 1. april og den 1. oktober 1999. Anmeldelserne m.v. kan dog foretages allerede på et tidligere tidspunkt, og tilsynsmyndighederne vil kunne afgive udtalelser og give tilladelser - når blot dette sker efter lovens ikrafttræden - uanset hvornår der foretages anmeldelse.

Til § 77

Til stk. 1-2

Bestemmelsen vedrører private forskning- og statistikregistre, som er anmeldt efter § 2, stk. 3, 2. pkt., i lov om private registre. Der var pr. 1. november 1997 ca. 2.460 igangværende registre, som var anmeldt efter denne bestemmelse. For disse registres vedkommende træder loven som udgangspunkt først i kraft den 1. oktober 2001. Dog vil der kunne foretages anmeldelse og ansøges om tilladelse efter reglerne i lovens § 48 og § 50, stk. 1, fra tidspunktet for lovens almindelige ikrafttræden, det vil sige fra 1. oktober 1998. Foretages en sådan anmeldelse, vil Datatilsynet kunne træffe afgørelse efter § 50. Tilsynet vil endvidere som følge heraf kunne meddele vilkår for behandlingen efter § 50, stk. 4, men disse vilkår vil først få virkning fra 1. oktober 2001. Indtil dette tidspunkt vil de vilkår, som er meddelt efter § 2, stk. 3, 3. pkt., i lov om private registre, vedblive med at være i kraft. Overtrædelse af disse vil desuden være undergivet strafansvar efter § 27, stk. 1, nr. 1, i lov om private registre, idet denne bestemmelse først ophæves den 1. oktober 2001, jf. § 79, 2. pkt.

Til stk. 3

Efter bestemmelsen vil visse af reglerne i lovudkastet træde i kraft den 1. oktober 1998 uanset bestemmelserne i stk. 1 og 2. Bestemmelsen er fastsat på baggrund af direktivets artikel 32, stk. 2, sidste pkt. En registreret person vil bl.a. kunne kræve berigtigelse, sletning eller blokering af oplysninger efter § 37, hvis vedkommende skulle blive bekendt med, at der behandles ufuldstændige eller urigtige oplysninger.

Til § 78

Efter bestemmelsen skal der ikke indhentes fornyet samtykke til en behandling, hvis der allerede tidligere er indhentet et samtykke efter den gældende registerlovgivning. En betingelse herfor er dog, at samtykket opfylder de relevante krav til samtykke efter dette lovudkast, jf. udkastets § 3, stk. 8.

Til § 79

Med bestemmelsen ophæves den gældende registerlovgivning. Det bemærkes, at alle registerforskrifter eller andre regler, som er fastsat i henhold til denne lovgivning, som følge heraf ophæves. Efter 2. pkt. opretholdes dog den særlige regel om strafansvar for overtrædelse af vilkår, som er meddelt efter § 2, stk. 3, 3. pkt., i lov om private registre, indtil 1. oktober 2001. Dette skal ses i sammenhæng med, at disse vilkår vedbliver i kraft til denne dato, jf. § 77, stk. 2.

Ophævelsesbestemmelsen skal i øvrigt ses i lyset af den ordning, som vælges for Grønland og Færøerne, da den nuværende registerlovgivning i et vist omfang gælder for disse områder.

Til § 80

(Grønland og Færøerne)

3. Udkast til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og lov om massemediers informationsdatabaser

§ 1

I lov om offentlighed i forvaltningen, jf. lov nr. 572 af 19. december 1985, som ændret ved lov nr. 347 af 6. juni 1991 og lov nr. 504 af 30. juni 1993, affattes § 5, stk. 3, således:

"Stk. 3. Vedkommende minister kan fastsætte regler om offentlighedens adgang til at blive gjort bekendt med fortegnelser som nævnt i stk. 2, der ikke er omfattet af lov om behandling af personoplysninger m.v. Der kan herunder fastsættes regler om betaling."

§2

I lov om massemediers informationsdatabaser, jf. lov nr. 430 af 1. juni 1994, foretages følgende ændring:

1. Efter § 4 indsættes:

"§ 4 a. Behandling af oplysninger skal tilrettelægges således, at der foretages fornøden ajourføring af oplysningerne. Der skal endvidere foretages den fornødne kontrol til sikring af, at der ikke behandles urigtige eller vildledende oplysninger. Oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende, skal snarest muligt slettes eller berigtiges."

2. § 9 affattes således:

"§ 9. I informationsdatabaser, der er offentligt tilgængelige, skal der foretages sletning, rettelse eller ajourføring, når

1) informationerne er urigtige eller vildledende,
2) en tidligere omtalt retsafgørelse eller administrativ afgørelse er blevet ændret, eller
3) strafforfølgning i en tidligere omtalt sag opgives, eller når der i en sådan sag sker frifindelse."

3. § 11, stk. 1 og 2, affattes således:

"Fra en offentligt tilgængelig informationsdatabase skal der til enhver, der fremsætter anmodning herom, gives skriftlig meddelelse om de informationer, der er optaget i databasen om vedkommende selv.

Stk. 2. Den, der har fået meddelelse efter stk. 1, har ikke krav på ny meddelelse før 6 måneder efter sidste meddelelse, medmindre der godtgøres en særlig interesse heri."

4. § 17 affattes således:

"§ 17. Et massemedie skal erstatte skade, der er forvoldt ved behandling i strid med bestemmelserne i denne lov, medmindre massemediet godtgør, at skaden ikke kunne have været af værget ved den agtpågivenhed og omhu, der må kræves i forbindelse med behandling af oplysninger. Lovgivningens almindelige erstatningsregler finder i øvrigt anvendelse.

Stk. 2. Lovgivningens almindelige regler om straf finder anvendelse på sager omfattet af denne lov.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel."

4. Bemærkninger til udkast til lov om ændring af lov om offentlighed i forvaltningen og lov om massemediers informationsdatabaser

Til § 1

Efter den nuværende § 5, stk. 3, i lov om offentlighed i forvaltningen kan vedkommende minister fastsætte regler om offentlighedens adgang til at blive gjort bekendt med oplysninger i edb-registre m.v., der ikke er omfattet af lov om offentlige myndigheders register. Der kan herunder fastsættes regler om betaling.

Bestemmelsen i § 5, stk. 3, skal ses i sammenhæng med lovens § 5, stk. 2. Af denne bestemmelse følger, at retten til aktindsigt ikke omfatter registre eller andre fortegnelser, hvor der gøres brug af elektronisk databehandling, dog bortset fra fortegnelser som nævnt i stk. 1, nr. *2*, (indførelser i journaler, registre m.v.).

Bestemmelsen i § 5, stk. 2, har sin baggrund i betænkning om offentlighedslovens revision (nr. 857/1978). I betænkningen (side 112 ff) peges der på, at den stigende brug af tekniske hjælpemidler i forbindelse med administrativ sagsbehandling - herunder navnlig elektronisk databehandling - gør det naturligt at overveje fastsættelsen af særlige regler om adgangen til at blive gjort bekendt med sådanne oplysninger (registeracces) i det omfang, der ikke allerede med særlig hjemmel er fastsat regler herom. Det anføres videre, at der i lov om offentlige myndigheders registre er fastsat sådanne regler for så vidt angår edb-registre, der indeholder personoplysninger. På baggrund af de særlige vanskeligheder, som de generelle regler om aktindsigt vil medføre, hvis de umiddelbart skulle anvendes på sådanne edb-systemer, finder udvalget, at alle edb-registre m.v. bør undtages fra lovens område. I den forbindelse peges der tillige på, at offentlighedslovens dokumentbegreb er bredt, hvorfor der også af hensyn hertil er behov for en særskilt bestemmelse vedrørende offentlighed i edb-registre m.v., jf. herved offentlighedslovens § 4, stk. 3.

Det lovforslag, der danner grundlag for § 5, stk. 2, bygger på de ovennævnte tanker i offentlighedsudvalgets betænkning. Dog anføres det, at det er vigtigt, at den forventede øgede brug af tekniske hjælpemidler i forbindelse med løsningen af administrative opgaver ikke bør medføre en udhuling af offentlighedsprincippet i den offentlige forvaltning. Dette er baggrunden for, at bestemmelsen i § 5, stk. 3, er indsat i loven. Formålet med bestemmelsen må navnlig anses at være at åbne mulighed for, at der kan træffes bestemmelse om, at juridiske personer - ligesom det gælder vedrørende fysiske personer, jf. ordningen i lov om offentlige myndigheders registre - gives ret til indsigt i oplysninger om sig selv (egenacces).

Det forhold, at der i udkastet til lov om behandling af personoplysninger m.v. tales om elektronisk behandling, jf. udkastets § 1, stk. 1, - og ikke som i dag om edb-registre - nødvendiggør ikke ændringer i bestemmelserne i offentlighedslovens § 5, stk. 2 og 3. En tilpasning af bestemmelserne til behandlingsbegrebet er således ikke påkrævet. I øvrigt vil der ikke umiddelbart kunne ske en sådan tilpasning, idet dette i givet fald vil indebære, at den gældende retstilstand ændres.

På denne baggrund foreslås der ikke ændringer i bestemmelserne i offentlighedslovens § 5, stk. 2 og 3.

Det skal præciseres, at det udarbejdede lovudkast - ligesom lov om offentlige myndigheders registre - retter sig mod registrering, videregivelse m.v. af oplysninger om fysiske personer. Bestemmelsen i § 5, stk. 3, bør derfor opretholdes således, at der er mulighed for, at vedkommende minister kan fastsætte regler om offentlighedens adgang til at blive gjort bekendt med oplysninger i fortegnelser som nævnt i § 5, stk. 2, der ikke er omfattet af lov om behandling af personoplysninger m.v. Herved sikres det, at der administrativt vil kunne fastsættes bestemmelse om, at juridiske personer - i lighed med hvad der gælder efter reglerne i lovudkastets kapitel 9 - skal have ret til indsigt i oplysninger om sig selv (egenacces).

Den foreslåede ændring af den nuværende bestemmelse i offentlighedslovens § 5, stk. 3, er ikke udtryk for en ændring af den gældende retstilstand. Med forslaget til ændringen af bestemmelsen præciseres det således kun, at lov om offentlige myndigheders registre afløses af en ny lovgivning.

Med hensyn til udvalgets overvejelser vedrørende reglerne i offentlighedslovens § 5, stk. 2 og 3, henvises i øvrigt til det, som er anført i kapitel 5, pkt. 2.2.1. og 2.2.3.

Til § 2

De foreslåede ændringer i lov om massemediers informationsdatabaser angår dels de redaktionelle informationsdatabaser, dels de offentligt tilgængelige informationsdatabaser. Om baggrunden for ændringerne henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.2.4.3.

Til nr. 1

Bestemmelsen, der er udtryk for en nyskabelse, skal ses på baggrund af § 5, stk. 4, i udkastet til lov om behandling af personoplysninger m.v. Denne bestemmelse bygger på direktivets artikel 6, litra d.

Efter bestemmelsen skal behandling af oplysninger i redaktionelle informationsdatabaser tilrettelægges således, at der foretages fornøden ajourføring af oplysningerne. Der skal endvidere foretages den fornødne kontrol til sikring af, at der ikke behandles urigtige eller vildledende oplysninger. Oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende, skal snarest muligt slettes eller berigtiges.

I kravet om ajourføring ligger, at der påhviler den, der er ansvarlig for databasen, en forpligtelse til om nødvendigt at foretage ajourføring af oplysninger, der viser sig forældede. I nogle situationer vil den ansvarlige kunne afvente den førstkommende normale ajourføring, førend ajourføring finder sted. Afgørende for hvor hurtig ajourføring skal ske, hvis ajourføring er nødvendig, er karakteren af de oplysninger, som er undergivet behandling. For de tilfælde, hvor der efter bestemmelsen er pligt til at foretage sletning eller berigtigelse, gælder, at dette skal ske snarest muligt.

Til nr. 2

Efter den nuværende bestemmelse i lovens § 9 gælder forpligtelsen til i offentligt tilgængelige informationsdatabaser at foretage sletning, rettelse eller ajourføring i nærmere bestemte situationer kun, hvis den, informationerne angår, anmoder herom.

Denne bestemmelse foreslås ændret således, at forpligtelsen til at foretage sletning, rettelse eller ajourføring ikke kun indtræder "efter anmodning". I overensstemmelse hermed følger det af den foreslåede bestemmelse, at der også er pligt til af egen drift at sikre datakvaliteten. Det må dog forventes, at sletning, rettelse eller ajourføring normalt vil ske på baggrund af en anmodning fra den, informationerne angår.

Der er ikke i øvrigt foretaget ændringer i den gældende bestemmelse. De situationer, hvor der er pligt til at foretage sletning, rettelse eller ajourføring, er således de samme som efter den gældende ordning.

Til nr. 3

I den gældende bestemmelse i lovens § 11, stk. 1, er det fastsat, at enhver, der fremsætter anmodning herom, skal gives skriftlig meddelelse om de informationer, der er optaget i en offentligt tilgængelig informationsdatabase om vedkommende selv. Dette gælder dog ikke, hvis det er forbundet med uforholdsmæssigt store vanskeligheder at finde frem til informationerne. Den, der har fået meddelelse efter stk. 1, har ikke krav på ny meddelelse før 1 år efter sidste meddelelse, jf. lovens § 11, stk. 2.

Bestemmelsen i *stk. 1* foreslås ændret således, at det ikke længere vil være muligt at afslå en begæring om indsigt under henvisning til, at det er forbundet med uforholdsmæssigt store vanskeligheder at finde frem til informationerne. Det vil dog fortsat være en forudsætning for meddelelse af indsigt, at den information, som der efter bestemmelsen skal gives den registrerede, kan findes, det vil sige ved at søge på den pågældendes navn, titel eller lignende.

Med forslaget til ændret affattelse af *stk. 2* gives der en registreret person ret til at få ny meddelelse efter stk. 1, når der er gået 6 måneder fra sidste meddelelse, medmindre der godtgøres en særlig interesse heri. I givet fald vil der skulle gives ny meddelelse på et tidligere tidspunkt. Den foreslåede bestemmelse svarer herved til den ordning, som anbefales i § 33 i udkastet til lov om behandling af personoplysninger m.v.

Til nr. 4

Af den nuværende bestemmelse i lov om massemediers informationsdatabaser § 17 følger, at lovgivningens almindelige straf- og erstatningsregler finder anvendelse på sager omfattet af denne lov.

Som følge af det vedtagne datadirektivs artikel 23, der fastslår en regel om præsumptionsansvar ved dataansvarliges behandling af personoplysninger, som er omfattet af direktivets område, vil bestemmelsen ikke fuldt ud kunne opretholdes. Der henvises nærmere til udvalgets overvejelser i kapitel 5, pkt. 3.2.4.3.

Det foreslås derfor, at der i loven indsættes en bestemmelse, hvorefter et massemedie skal erstatte skade, der er forvoldt ved behandling af oplysninger i strid med bestemmelserne i loven, medmindre massemediet godtgør, at skaden ikke kunne være afværget ved den agtpågivenhed og omhu, der må kræves i forbindelse med behandling af oplysninger, jf. stk. 1,1. pkt.

Med hensyn til de øvrige erstatningsretlige spørgsmål, som vil kunne opstå i tilknytning til massemediers behandling af personoplysninger, foreslås det, at den nuværende ordning opretholdes, jf. stk. 1, 2. pkt. Det bør således fortsat være lovgivningens almindelige erstatningsregler, herunder bl.a. husbondansvaret i Danske Lovs 3-19-2 og reglerne i erstatningsansvarsloven, som finder anvendelse.

Vedrørende spørgsmålet om strafansvar foreslås den gældende ordning opretholdt, jf. stk. 2. Det bør således fortsat være lovgivningens almindelige regler om straf, som finder anvendelse på sager omfattet af loven, idet der - ligesom med hensyn til spørgsmålet om erstatningsansvar, jf. stk. 1, - ikke er grundlag for at overføre medieansvarslo-

vens særlige ansvarssystem til lov om massemediers informationsdatabaser. Henvisningen til lovgivningens almindelige strafregler betyder dermed, at straffelovens § 23 om medvirken fortsat vil kunne anvendes. Ligeledes vil det fortsat være de almindelige krav om forsæt eller uagtsomhed, som skal være opfyldt, for at strafansvar kan pålægges.

Endelig foreslås den gældende bestemmelse i stk. 3 tilpassiet reglerne om juridiske personers strafansvar i straffelovens 5. kapitel. Der henvises herved til lov nr. 474 af 12. juni 1996 om ændring af straffeloven.